Trib. Suprem
Col. Militar
Dos. Nr. 67/954 - Vol I.

14

40002 Vol 14

DOSAR

Ancheta PĂTRĂȘCANU LUCREȚIU

P 218/14

Data 2? IUN 1954

Urmează vol. Nr. 2

Justiţie I

DOSAR Nr. ______

(II)

11259 - vol. 14

1-248

1 001 1

Pe Belu Silber l-am cunoscut din timpul liceului, la examenile particulare pe care le-am dat în 1919.Mulţi ani nu l-am revăzut,până în 1927-1928 când mi-a procurat îmbrăcăminte pentru o tovarăşe care urma să plece la Moscova şi apoi cu ocazia unor plăţi pe care le-a făcut pentru ajutorul Roşu,el fiind depozitarul banilor.

Am aflat în urmă că este acuzat în procesul de spionaj din 193o, am ştiut că fusese în cele din urmă achitat dar nu am cunoscut amănuntele.L-am revăzut în 1936 la "Era Nouă" şi apoi la Institutul de Conjunctură unde lucra.La început,chiar după legalizarea mea în 1936 mi-am exprimat faţă de un prieten al lui B.S., Gogu Rădulescu - anumite suspiciuni în ce priveşte eliberarea lui, aceasta bazată pe svonurile care circulaseră. Pe urmă însă B.S. căruia G.R., îi comunicase suspiciunile exprimate mi-a explicat toată situaţia şi explicaţia lui (că a costat f.scump,foarte mulţi bani,eliberarea lui) mi-a părut cu totul plauzibilă.In 1938-1939 am fost în repetate rânduri la B.S.,pentru material economic,în legătură cu o lucrare pe care o pregăteam despre dictatura sub Carol II.L-am rugat în 1944, în Februarie sau Martie. mărturi

După informaţiile lui şi personal îmi puteam da seama că ele corespund adevărului,- el primise o serie de sarcini în legătură cu lagărele din Vapniarca şi Rabnitza. Mi-a afirmat nu o singură dată că datorită şi muncii lui, a intervenţiilor pe care le-a făcut şi a oamenilor pe care i-a pus în mişcare (îmi pomenea de Neagu,în special) a salvat viaţa tovarăşilor dela Vapniarca.

In epoca pregătitoare lui 23 Aug.l-am folosit pe B.S. pentru procurarea de locuinţe - el procurându-mi atât casa lui Florin Teodoru din str.Dr.Burghelea cât şi pe cea a lui Torosian din str.Armeneascâ.Ambele case le-am folosit,B.S., ţinând legătura cu mine,aducându-mi de mâncare zilnic.B.S., în toată această perioadă şi-a îndeplinit f.conştiincios sarcinile şi nu am avut să-i reproşez nimica.Când m-am gândit,în legătură cu lovitura împotriva regimului Antonescu,la necesitatea de a ţine în mână staţia de Radio Difuziune,măcar câteva ceasuri -amintindu-mi de cele spuse de B.S., despre Golopenţa şi de simpatizanţii noştrii care lucrau cu el,i-am cerut să mi-l aducă pe Golopenţa la Florin Teodoru.Aici am discutat cu G.numai principial dacă este gata să colaboreze cu noi,indicându-i şi această sarcină-lucru pe care G.l-a acceptat,fără însă să intrăm în amănunte.

./.

Urma,când situaţia ar fi cerut-o,să preparăm tot ce era necesar în acest scop.Cum lucrurile s'au desfăşurat altfel,de ajutorul lui G., şi a celor care lucrau cu el n'a mai fost nevoe.Tot B.S. mi-a procurat,prin Stefan Popescu care conducea tipografia Institutului de Statistică,imprimate false ale Ministerului de Justiţie,pe care voiam să le întrebuinţez cu ocazia imediatei aplicări a amnistiei,în chiar momentul loviturii de Stat.

In ziua de 23 August în zori,urma să am,împreună cu tov. C.Hagiu,o întrevedere cu Maniu pentru alcătuirea listei noului guvern,atunci ziua loviturii fiind fixată la 23 August.Prin Silber am aranjat această întâlnire la Mănăilă,în a cărui casă am intrat în noaptea de 22 August.Maniu a venit la ora 4½ dimineaţa şi cu toată stăruinţa mea şi a lui Hagiu nu am putut forma lista guvernului din cauza sabotării practicate de Maniu.

La ora 3 d.a.,căutat fiind de cei dela Palat,întrucât Antonescu îşi ~~amintise~~ anunţase pe neaşteptate audienţa,B.S., l-a îndreptat (sau dacă îmi amintesc bine l-a însoţit chiar pe Stârcea la mine,căci eram încă la Mănuilă în casă.Aici Stârcea mi-a anunţat arestarea lui Antonescu şi mi-a cerut să   atitudinea noastră, a P.C., faţă de evenimentele precipitate în acest chip. De acord cu Hagiu am cerut ca Antonescu să fie menţinut arestat şi bine păzit şi că noi vom participa la un guvern Sănătescu.

După 23 Aug.B.S., a continuat să vină la mine,L-am recomandat,ca să-i asigur un mijloc de existenţă la C.E.C., unde se cerea un reprezentant al P.C., şi specialist în chestiile economice.

Si după 23 Aug., ca şi înainte, B.S., se arăta permanent dornic să lucreze în Partid,să fie utilizat mai ales în legătură cu problemele economice,în care era specialist.Când îşi manifesta vreo nemulţumire era în legătură tocmai cu lipsa unei activităţi în această direcţie.

In 1945,mi-a comunicat că un organ sovietic i-a încredinţat sarcina de a frecventa cercurile americane,de a se informa de cele discutate în aceste cercuri,de ceeace îi interesează pe americani,el urmând să contrabalanseze în aceste discuţii propaganda opoziţiei,pe atunci foarte activă.Lucrul acesta mi l-a anunţat B.S. în legătură cu dorinţa lui de a pleca ca consilier economic în St.Unite,afirmându-mi că pentru ocuparea acestui loc va avea şi sprijinul organului pentru care lucra - şi după afirmaţiile lui - lucra bine munca lui fiind apreciată.Eu făceam parte din comisia de numiri şi în această calitate B.S.,mi s'a adresat.

./.

N'am pus nici un moment la îndoială afirmaţiile lui B.S. privitoare la activitatea lui pentru organul sovietic de informaţii având apoi şi trei confirmări, ca el spunea adevărul.

1/. Propunerea pe care mi-a făcut-o Bodnăraş de a-l trimite pe B.S., în St.U., ca consilier economic (eu ştiind antipatia lui E. Bodnăraş pentru B.S., mi-am dat seama că această propunere nu vine dela el),

2/. Prezenţa lui B.S., în delegaţia pentru tratativele dela Paris,

3/. La Paris mi-a recomandat pe unul din oamenii care ştiam că are o însărcinare oficială. Repet încă odată că chiar în afara acestor confirmări, nu m'am îndoit de afirmaţiile lui B.S., privitoare la munca lui pentru organul sovietic.

Când după întoarcerea dela Paris (B.S., a socotit că activitatea desfăşurată acolo în comisia economică a fost apreciată) s'au început pregătirile stabilizării leului şi B.S. a văzut că nu i se cere concursul, era foarte necăjit şi în această direcţie şi-a manifestat deseori nemulţumirea faţă de mine. Felul cum el vedea problema stabilizării cred însă că, în linii generale, era acelaş cu planul realizat. In unele chestii de amănunt - o mai strictă limitare a dirijării preţurilor în epoca pre-stabilizării, aducea unele critic dar care nu întreceau limitele unei discuţii. In orice caz nu-mi amintesc ca el să fi propus sau să fi susţinut alte soluţii în problema stabilizării, decât cele adoptate de guvern. Cum acest lucru îl discutam în linii generale, când venea în vizită la mine, nu am reţinut cuvintele cu care B.S., nu era de acord în această problemă.

Atacul lui M. Constantinescu în Parlament, venit pe neaşteptate pentru B.S., care era încadrat în Partid şi lucra în celula universitară, l-a afectat extraordinar. A venit la mine şi m'a rugat în repetate rânduri să-l ajut să lămurească situaţia lui. Acest lucru l-a repetat, adică aceste rugăminţi de intervenţie la C.C., pentru el. le-a făcut şi când cadrele au început cercetarea situaţiei lui. Mi-a spus că se discuta legăturile lui în timpul guvernului Antonescu şi legăturile lui cu Americanii, fără însă să i se precizeze nimic concret. Nu mi-a pomenit nici despre Moruzov nici despre E. Cristescu.

Imi amintesc acum că mi-a vorbit de amănuntele care i s'au cerut în legătură cu achitarea lui în proces şi a faptului că nu fusese internat în timpul războiului, dar nu reţin ce anume i se reproşa, mai ales că eu socoteam această problemă a lui de mult elucidată. Aceste amănunte mi le-a dat fără nicio deosebită insistenţă, de aceea xxxxx nici nu-mi amintesc precis în ce consta acuzarea pen-

tru trecutul lui).

Eu n'am intervenit pentru B.S., la C.C., lăsând ca cercetările dela cadre şi dela Comisia de Control să-şă urmeze cursul. Am crezut că va fi lămurită situaţia lui, ştiind că legăturile cu Neagu erau cunoscute mişcării şi că conducerea de atunci fusese de acord cu intervenţiile făcute de B.S., pentru Vapniarca, iar în cea de a doua acuzare, legătura cu americanii - eram sigur că organul pentru care lucra va face el intervenţiile necesare.

Excluderea din partid a fost pentru B.S., o lovitură extraordinară de grea xxxxxx şi era un om distrus. Ulterior m'a rugat să transmit o scrisoare Comisiei de Control, în care cerea de lucru. Am dat scrisoarea lui Ranghetz.

In ce priveşte discuţiile politice cu B.S., ele - când aveau loc cu ocazia vizitelor pe care mi le făcea se limitau la generalităţi. Cu ocazia cuvântării mele dela Cluj, îmi amintesc că a criticat această cuvântare, mai ales în pasagiul unde vorbeam de rolul poporului român. Când a şi apărut critica tovarăşului Gh.Dej a cuvântării mele îmi amintesc că a fost impresionat. Dar imediat a început apoi pregătirile în vederea conferinţei de pace şi discursul meu dela Cluj a trecut pe plan secundar. Nu îmi mai amintesc dacă a revenit vreodată în discuţie cu B.S., chestia acestui discurs. Nici efectiv, ce a mai găsit greşit în această cuvântare nu-mi amintesc, dar parcă mai făcuse el o observaţie, atunci când a apărut cuvântarea în presă.-

Pe Bela Silber l-am cunoscut din timpul liceului - la examenele particulare pe care le-am dat în 1919. Mulți ani nu l-am revăzut, până în 1927-1928 când mi-a procurat îmbrăcăminte pentru o tovarășă care urma să plece la Moscova și apoi cu ocazia unor plăți pe care le-a făcut pentru Ajutorul Roșu, el fiind depozitarul banilor.-

Am aflat în urmă că este acuzat în procesul de spionaj din 1930, am știut că procesul în cele din urmă achitat dar nu-mi amintesc cunoscut amănuntele. L-am revăzut în 1936 la „Era Nouă" și apoi la Institutul de Conjunctură unde lucra. La început, chiar după legalizarea mea în 1936 mi-am exprimat față de un prieten a lui B.S. - Gogu Rădulescu - (anumite suspiciuni în ce privește eliberarea lui - aceste bazate pe zvonurile care circulau). Pe urmă însă B.S. căruia G.R. îi comunicase suspiciunile exprimate mi-a explicat toată situația și explicația lui (că a costat f. scump (foarte mulți bani) eliberarea lui) mi-a părut cu totul plauzibilă. În 1938-1939 am fost în repetate rânduri la B.S. pentru material economic, în legătură cu o broșură pe care o pregăteam despre dictatura sub Carol II.-

L-am revăzut în 1944 - în Februarie sau Martie.- După afirmațiile lui - și personal îmi făceam de seamă că ele corespund adevărului - el primise o serie de sarcini în legătură cu lagărele din Vapniarca și Rabnița. Mi-a afirmat nu o singură dată că datorită lui și muncii lui, a intervențiilor pe care le-a făcut și a oamenilor pe care i-a pus în mișcare (îmi pomenea de [illegible]fa, în special) a salvat viața tovarășilor de la Vapniarca.

În epoca pregătirii lui 23 Aug. l-am folosit pe B.S. pentru procurarea de locuințe - el procurându-

atât casa lui Florin Teodorescu din Str. Sf. [illegible], cât și pe cea a lui Torosian, din Str. Armenească. Ambele case le-am folosit, B.S. ținând legătura cu mine, aducându-mi de mâncare zilnic.- B.S. în toată această perioadă și-a îndeplinit sarcinile foarte conștiincios și nu am avut să-i reproșez nimica. Când m-am gândit, în legătură cu lovitura împotriva regimului Antonescu, la necesitatea de a lua în mână stația de Radio-difuziune, măcar, ulterior acesteia - amintindu-mi de cele spuse de B.S. despre Golopenția și de angajamentul nostru care lucram cu el, i-am cerut să mi-l aducă pe Golopenția la Florin Teodoru. Aici am discutat cu G. numai principial dacă este gata să colaboreze cu noi, indicându-i și această sarcină - lucru pe care G. l-a acceptat, fără însă să intrăm în amănunte. Urma, când situația ar fi cerut-o, să pregătim tot ce era necesar în acest scop. Cum lucrurile s-au desfășurat altfel, de ajutorul lui G. și a celor care lucrau cu el n-a mai fost nevoie. Tot B.S. mi-a procurat prin Ștefan Popescu care conducea Tipografia Institutului de Statistică, imprimate false ale Ministerului de Justiție, pe care voiam să le întrebuințez în vederea imediatei aplicări a amnistiei, către momentul loviturii de Stat.-

În ziua de 23 August - în [illegible] - urma să am, împreună cu Tov. C. Hagiu, o întrevedere cu Maniu pentru alcătuirea listei noului guvern, ziua loviturii fiind fixată la 26 August. Prin Silber am aranjat această ~~casă~~ întâlnire la Mănuilă, în a cărui casă am intrat în noaptea de 22 August.- Maniu a venit la ora 4½ după-amiază, cu toate stăruințele mele și ale lui Hagiu nu am putut forma lista guvernului - din cauza

sabotării practicate de Manu. La ora 3 d.a., căutat fiind de cei dela Palat, întrucât Antonescu își amintea pe neașteptate vizita, audienta, B.S. l-a înlesnit (sau dacă îmi amintesc (bine) (l-a insistat chiar) pe Stoenescu la mine, căci eram încă la Manuela în casă. Aici Stoica mi-a amintit arestarea lui Antonescu și mi-a cerut să comunic atitudinea exactă, a P.C., față de evenimentele precipitate în acest chip. De acord cu Hagiu am cerut ca Antonescu să fie menținut arestat și bine păzit și că noi vom participa la un guvern Sănătescu.-

După 23 Aug. B.S. a continuat să vină la mine, l-am recomandat, ca să-i asigur un mijloc de existență la C.E.C. - unde se cerea un reprezentant al P.C. - și specialist în chestiuni economice.-

Și după 23 Aug. - ca și înainte - B.S. se arăta permanent dornic să lucreze în Partid, să fie obligat mai ales în legătură cu problemele economice - în care era specialist. Cand își manifesta acea nemulțumire era în legătură tocmai cu lipsa unei activități în această direcție.-

[În 1945, mi-a comunicat că un organ sovietic i-a încredințat sarcina de a frecventa cercurile americane, de a se informa de cele discutate în aceste cercuri, de ceea ce îi interesează pe americani, el urmând să contrabalanseze în aceste discuții propaganda antisovietică de atunci f. activă. Lucrul acesta mi l-a amintit B.S. în legătură cu dorința lui de a pleca ca consilier economic în St. Unite, afirmându-mi că pentru ocuparea acestui loc va avea și sprijinul organului pentru care lucra - și după afirmațiile lui - lucra bine, munca lui fiind apreciată. Eu făceam parte din comisia de numiri și în această calitate B.S. mi s-a adresat.

N'am pus nici un moment la îndoială afirmațiile lui B.S. privitoare la activitatea lui pentru organul sovietic de informații – având apoi și trei confirmări, că el spunea adevărul. 1.) Propunerea pe care mi-a făcut-o Bodnăraș de a-l trimite pe B.S. în U.R.S.S. ca consilier economic (cunoscând antipatia lui E. Bodnăraș pentru B.S. mi-am dat seama că această propunere nu venea de la el.) 2.) Prezența lui B.S. în delegație pentru tratativele de la Paris. 3.) La Paris mi-a recomandat pe unul din oamenii care știam că are o însărcinare oficială. Repet încă odată că, chiar în afara acestor confirmări, nu m'am îndoit de afirmațiile lui B.S. privitoare la munca lui pentru organul sovietic.–

Când, după întoarcerea de la Paris (B.S. a socotit că activitatea desfășurată acolo în comisia economică a fost apreciată) s'au început pregătirile stabilizării leului și B.S. a văzut că nu i se cere concursul, era foarte necăjit și în această direcție și-a manifestat deseori nemulțumirea față de mine. Felul cum el vedea problema stabilizării cred însă că, în liniile generale, era același cu planul realizat. În unele chestiuni de amănunt – o mai strictă limitare a dirijării prețurilor în epoca pre-stabilizării – avea unele critici, dar care nu întrec limitele unei discuții.– În orice caz nu-mi amintesc ca el să fi propus sau să fi susținut alte soluții în problema stabilizării, decât cele adoptate de guvern. Cum acest lucru el discuta în liniile generale, când venea în vizită la mine – nu am reținut punctele cu care B.S. nu era de acord în această problemă.–

Atacul lui M. Constantin în Parlament, venit pe neașteptate pentru B.S. – care era încadrat în Partid și lucra în celula universitară – l-a afectat extraordinar. A venit la mine și m'a rugat, în repetate rânduri, să-l

ajut să lămurească situația lui. Acest lucru l-a repetat – adică aceste rugăminți de intervenție la C.C. pentru el – l-a făcut și când cadrele au început cercetarea situației lui. Mi-a spus că se discută legăturile lui în timpul guvernării Antonescu și legăturile lui cu Americanii – fără însă să i se precizeze ceva mai concret. Nu mi-a pomenit nici despre Mrazec, nici despre E. Cristescu. ~~Este posibil să mi fi vorbit~~ ~~vorbit și de ea~~ (Îmi amintesc acum că mi-a vorbit de amănuntele care i s-au cerut în legătură cu activitatea lui în [privința] faptului că nu fusese internat în timpul războiului protejat – dar nu rețin ce anume se reproșa, mai ales că eu socoteam aceste probleme a lui de mult elucidate. Aceste amănunte mi le-a dat ~~dar acestea~~ – fără nici o deosebită insistență, de aceea nici nu-mi amintesc precis în ce consta acuzarea pentru trecutul lui.) –

Eu n-am intervenit pentru B.S. la C.C. lăsând ca cercetările de la cadre și de la Comisia de Control să-și urmeze cursul. Am crezut că va fi lămurită situația lui – știind că legăturile cu Mrazec erau cunoscute mișcării și că conducerea de atunci fusese de acord cu intervențiile făcute [de] B.S. pentru Vojculescu, iar în cele de a doua acuzare, legătura cu Americanii – eram sigur că organul pentru care lucra va face el intervențiile necesare.

Excluderea din Partid a fost pentru B.S. o lovitură extraordinar de grea și era un om distrus. Ulterior m-a rugat [să] transmit o scrisoare Comisiei de Control, în care cere de lucru. Am dat scrisoarea lui Ranghet.

În ce privește discuțiile politice cu B.S. etc. – când aveau loc cu ocazia vizitelor pe care mi le făcea – se limitau la generalități. Cu ocazia cuvântării mele de la Cluj, îmi amintesc că a criticat această cuvântare, mai ales în pasajul unde vorbeam de rolul poporului român... Când a apărut articolul tovarășului Gh. Dej și a cuvântării mele, îmi amintesc că a fost impresionat

Dar imediat au început apoi pregătirile în vederea conferinței de pace și discursul meu de la Cluj a trecut pe plan secundar. Nu îmi mai amintesc dacă a revenit vreodată în discuție cu B. S. chestia acestui discurs. Nici, efectiv, ce a mai găsit greșit în această cuvântare nu-mi amintesc - dar poate mai făcuse el o observație, atunci când a apărut cuvântarea în presă.-

Pătrășcanu

11 012~~5~~

Betea Nicolae.

1)Pe B. l-am cunoscut in noaptea de 23 August, fiindu-mi prezentat de Belu Silber. Mi-a fost prezentat ca un om de incredere si energic, facând parte dintre simpatizantii noștri care lucrau la Statistică.

2)Cateva zile, sau poate chiar a doua sau a treia zi, l-am rugat pe B. sa se ducă la Poiana Tapului să-i aducă de acolo manuscrisele pe care le ingropasem acolo, eu intenționând să iau cu mine "Problemele de Bază", la Moscova, să arăt tovarășilor de acolo manuscrisul, ceia ce am și făcut. Capitolul ultim l-am dat să-l ceteascâ tov. Ana. B.s'a achita foarte bine de acest serviciu, deși a trebuit să treacă limia frontului, fiind incă lupte pe Valea Prahovei. Am primit la timp manuscrisul.

Dintr-o discuție cu Ranghetz mi-am amintit că B. fusese trimis la Caransebeș, cu incă doi oameni pe linia Apărării. Imi amintesc foarte vag despre ce insărcinări era vorba și chiar uitasem de tot această chestie, dacă nu mi-o amintea R. Sigurul lucru de care imi amintesc este că a avut dificultăți, ca să ia contact cu cei inchiși. Pe atunci nu l-am cunoscut pe B. așa că n'am urmărit mai de aproape toată chestiunea. Alte sarcini date lui B. după 23 August de cătră altcineva nu-mi amintesc sa fi avut. După 23 August am știut că B. lucrează la U.P. Nu m'am interesat mai de aprope ce făcea acolo.

Dacă imi amintesc bine, B. a venit la mine după prima mea cuvântare dela Cluj in vara lui 1945, cand am organizat prima caravană de ajutorare a Maramuretului. Imprejurările in care a venit nu mi le amintewc, dar sigurr este că atunci am reluat contactul cu el. L-am insărcinat să se ocupe de aceste caravane, să meargă in Maramureș să controleze felul cum se face distribuirea ajutearelor, etc. A fost de mai multe ori acolo și s'a achitat bine de sarcinile date. De ajutorarea Maramuretului a continuat să se ocupe si in 1946 -1947, deși cred că in ultimul an nu a mai fost niciodată acolo. Cand in vara anului 1946 s'a ivit problema obștei din Buzău și a fost nevoe să trimit acolo pe cineva să cerceteze la fata locului cum stau lucrurile, am trimis din nou pe B si pe Biro. Acesta din urmă a avut apoi să se ocupe in mod special de chestia moșnenilor. Totuși si B.a fost angrenat in această chestiune. De câteori a fost in Buzău nu aș putea spune. Am fost insă mulțumit si de această muncă a luiB.

La alegerile din 1946 am cerut dela Partid-pentrucă la Arad cadrele locale erau slabe, să-mi dea un ajutor, eu indicand pe cine cer, si anume: Cicloveanu, Betea Ratiu si cred incă pe cineva, dar nu-mi amintesc pe cine (cred că Biro). Toti aceștia au fost in timpul pregătirii alegerilor si in timpul alegerilor la Arad, ajutandu'mi in campania electorală. Astfel Cicloveanu si Ratiu se duceau inaitea mea in satele in care urmam să tin intruniri si adunau oamenii sau controlau dacă oamenii din sat erau adunati pentru intrunire. B.si ceilalti au fost in timpul alegerilor (eu am stat in Bucuresti) si au ajutat pe Oprișanu, trimisul Internelor, la supravegherea alegerilor, au luat măsuri ca să se poată face votarea acolo unde se petrecuseră

incidentele(in special la Hălmaj).Opişanu mi'a comunicat la venirea lui in Bucureşti că B.si cei trimişi cu el i-au fost de folos real.(Cu B. a fost in timpul alegerilor,Micşa dela cabinetul meu,un profesor de matematici,adus de B.al cărui nume imi scapă,(Bur) Ratiu si Cicloveanu).

In primăvara lui 1945(sau poate in 1946)am dat prin B. lui Golopenta sarcina să-mi strangă dela statistică tot materialul in legatura cu populatia germană dela noi din tara-material pe care l-am folosit pentru un raport la C.C in această problemă.Cred că si B. a lucrat la adunarea acestui material,dar nu pot să precizez.Materialul a fost bună si l-am utilizat.

3)Ca servici personale:despre chestia manuscriselor am vorbit.In iarna lui 1946,in Februarie cred,l-am rugat pe B.-dar in realitate nu m'am gandit la B ci la Golopenta-să-mi citească manuscrisul lucrării mele,despre "Curentele in filozofie",fiind curios să aud părerea unui nemarxist,ca G.dar totuşi un bun si pregătit cap,avand cultură filizofică.Au venit amandoi la mine,la minister,in două sau chiar trei după amiezi si am discutat lucrarea.Ambii au criticat-o,ca insuficient de prelucrată materia vasta a cărţii.Cu ocazia deschiderii cursului meu la Universitate,in Februarie 1947 am rugat pe B.si pe oamenii lui să se intereseze dacă in adevăr studenţii imi pregătesc,după indemnul unor profesori,o manifestaşie ostilă.Informaţia era insă nejustă si am deschis cursul fără incidente.In Septembrie 1947 am rugat pe B.-dar in realitate si de astădată rugămintea stiam să o va executa Golopenta-să-mi strangă material pentru coferinţa pe care am ţinut'o apoi in Noembrie la Casa Prieteniei Romăno-Sovietice "30 ani de ştiinşă sovoetică".Stiam ca la biblioteca Statisticei se găsea material in această privinşă şi voiam să-l folosesc.Această sarcină nu şi-a mai indeplinit-o B.

B. era un informator al meu,in senzul că imi comunca diferite fapte sau opinii pe care le afla,in legătură fie cu activitatea mea politică,fie cu ministerul. In ultima chestie imi comunica fapte despre magistrati,unele nereguli săvarşite (ţin minte că un timp mi-a adus mult material despre neregulile dela rechiziţii) In legătură cu Ministerul nu-mi amintesc să-mi fi raportat ceva deosebit de inportant,decat lucruri curente.Imi amintesc de rechiziţii pentrucă in această chestie a venit de mai multe ori,la Minster,la mine.Mai importante erau informatiile in legătură cu activitatea sau atitudinele mele politice.Aici B. mă informa totdeauna prin prizma"romànismului".In ce senz?Ce se discuta in cercurile ardelenesti -in deosebi-despre cuvantarea dela Cluj(despre această mai departe mă voi acupa pe larg) despre unele legi,cum era legea 645 relativă la Ardealul de Nord,criticele aduse legii de retrocedare a bunurilor evreeşti.Imi vine foarte greu să-mi amintesc anume in ce constau aceste informatii,dar imi amintesc perfect de bine tonul general care era:interpretarea prin prisma nationalismului a activităţii mele.si permanenta lui grijă de a mă convinge că,mai ales după cuvantările dela Cluj,am mari simpatii in massele din Ardeal (romaneşti).Toate aceste comunicări nu luau forma unor discuşii

propriu zise,ci mi le servea ca informatii.De unde işi lua B. aceste informatii nu m'am intrebat,dar ştiam că el călătoreşte pe Linia Statisticei mult,că se invarte in cercuri intelectuale.Desi aceste informaţii,trebue să recunsoc,mă influ enţau,totuşi nu le-am dat atata importanţă incat să cerceteze mai adânc originea lor.Mai ales,cum am spus,aceste informatii nu aveau un caracter organizat.Totuşi luiB si acestor informaţii,cred că se datoreşte in bună parte atmosfera naşionalistă creată in jurul meu.Si tot aici trebue să spun că,in legătură chiar cu B.,eu nu am făcut decat insuficiente incercări de a impräştia această atmosferă.

Cuvantarea dela Cluj.După prima cuvantare din 1945 am continuat să mă interesez de problema Ardealui de Nord,problema discutată la Moscova,cu ocazia semnări armistiţiului.Cand au inceput discutiile asupra Ardealului de Nord,la Budapesta m'am gandit să scriu un articol,al cărui text l-am arătat tov.Gheorghiu.Dar el l-a respins.Totusi am continuat să adun material.Cand s'a hotarat,intr'o discuţi cu tov Susaicov,să plec la Cluj-fiind de acord si B.P. cu această plecare-am cerut lui B. să-mi de material.B. mi-a adus acest material,in special in legatură cu stările din Transilvania,dinaite si după 1918-material pe care l-a lucrat si Golopenţa.Acest material l-am folosit in foarte mare parte.(Dacă aşi avea cuvantrea mea asi putea,cred,indica care este materialul folosit dela B. si G.) Ciorna cuvantarii dela Cluj i-am arătat-o si lui B.El a fost de acord cum puneam chesttiunea-părerea lui ca ardelean,contând atunci pentru mine.Dar ce i-am aratat eu erau mai mult niste note,cuvantrea propriu zisă făcând-o la Cluj,după impresiile culese acolo si la Oradea.După apariţia cuvantării,B. si-a manifestat entutiasmul lui asupra conţinutului si formei.

Pentru toate serviciile personale pe care B. mi le-a făcut nu i-am plătit nici odată nimic.Cand făcea drumuri,fie in Maramureş.la Arad sau in Buzaă ii plăteam cheltuelile si intreţinearea.Nici oadată nu mi-a cerut bani. ~~Bxxdatăx~~ singură dată cand urma să plece in Maramures,in 1947,socotind că cheltuelile cu aceasta calatorie sunt prea mari(era vorba cred de 15.000 de lei) am renunţat să-l mai trimit,mai ales că nu vedeam nici mare necesitatea drumului.

Servicii personale B. nu mi-a cerut.Atunci cand a venit să-mi propună să le obţin la 5 omaneiidiea statistică cate o bursă la Paris-eu am fost imediat de acord cu această cerere si chiar am indelinit-o.Aceasta cred că poate fi trecută la rubrica serviciilor personale.B. si cu Ratiu au venit la mine de cateva ori să se intereseze de Dănulescu,criminal de război.Am refuzat să fac orice interventie pentru el la Tribunalul Poporului,deşi -cred că Ratziu-mi'a inmanat un volum gros dosar in apărarea lui D.Nu-i amintesc care era cauza precisă pentru ce ei il socoteau demn de o asemenea interventie.Dosarul nu l-am cetit niciodată,aşa că nici in el nu ştiu ce scuze erau,pentru D.

11 · 91

Desi B. venea si la mine acasă şi la minister,desi după cum se vedea din cele de mai sus am colaborat cu el,totuşi nici eu nu l-am considera,nici el singur nu s-a considerat prieten sau in relatii de prietenie cu mine.Pana in ultima zi-ba chiar la confruntare B.- a continuat să-mi se adreseze cu Dumneavoastră iar eu i i-am spus totdeauna dumneata.B. n'a fost nicio singură dată nici invitatul meu,nici n'a venit ,prieteneşte,in vizită.La aceast lucru poate a contribuit si antipatia pronunţată pe care o nutrea tovarăşa mea lui B. dar,in primul rand,cred că se datora faptului,că -in realitate-relatii de prietenie n'au existat intre B. si mine. Dedicaţia pe cartea ,găsită la el,nu dovedeşte nimic-pentrucă dedicatiile sunt in imensa majoritate a cazurilor,simple formule de politeţă.

5)Cu B.-in afară de Arad,unde am fost putin impreună(cred o singură zi) nu am eşit niciodată in public.Cum n'am eşit in public-deci ca să ne vadă oamenii-cu nici unul din cei cinci daţi aici pe listă.Nu am făcut in mod expres acest lucru,dar aşa erau relatiile noastre,încât posibilitatea unei afişări in public,ca să fim văzuţi impreună,nu s'a pus,pentru nici unul dintre ei.B. venea la minister si acasă, de obicei,după amiază.Acasă venea insă foarte rar si numai cand avea ceva urgent sau deosebit.Cum eram totdeauna foarte ocupat,vizitele nu durau-decat in cazuri deosebite-mai mult decat o jumătate de ceas.De obiceiu erau vizite scurte.Mai mult am stat de vorbă cu B. la Predeal,cand eu am avut cateva zile concediu(acuma mi-am adus aminte de această vizită a lui B. in Septembrie 1947.)Ne-am plimbat in pădure si i-am vorbit despre cartea la care incepusem tot tocmai la Predeal să lucrez,relativă la "Scolile literare din trecut in Romania. A plecat in aceiasi după amiază ,cu aceiasi masină cu care venise si care imi adusese anumite hartii dela minister de iscălit ,inapoi la Bucuresti.

Imi amintesc bine insă că aici la Predeal nu mi-a vorbit nici de Manuila si nici despre pl care-prima conversaţie asupra acestei chestiuni avand loc in biroul meu de acasă. Eram insă plin de planul cărtii si-asa cum le-am vorbit si tov. Gh.Stoica si lui Sălăjan,pe care i-am intalnit acolo intamplător,tot despre aceasta carte-i-am vorbit si lui B.

6)Pe B. l-am apreciat la inceput ca pe un om de incredere,capabil,destept,dar cu o minte extrem de incurcată-lucru observabil si in felul lui de exprimare si in scris.De multe ori trebuia să fac efort să-l inteleg ce vrea să spună.Am crezut că cele ce face faţă de mine, le face din devotament personal,din simpatie si stimă personală-lucru pe care de altfel il afirma si faţă de unii colaboratori ai mei-Micsa, Grigorescu,sau amici personali,ca Lena, Hari Braunar sau Belu Silber.Nu am cercetat mai aproape nici viata lui,nici ocupatiile pe care le are.Am stiut ca lucrează la statistică.Numai după alegerile din 1946-si nu-mi amintesc cine mi-a spus [redacted] ,că ocupatia la statistică este mai mult decat minoră,etc.Cred că in urmă chiar Belu Silber mi-a confirmat aceste informatii ca juste.Totusi si după aceia altfel de suspiciuni n'am avut,dar totusi am devenit mai precaut i[...]te sarcinile date lui B.In 1947,spre deosebire de anii precedenti,[...] nici o mun-

că nouă. Dar totusi nu s'a pus atunci chestia unei ruperi de relatii intre B. si mine. După alegeri insă-totusi si ca urmare a acestot informatii, si pentru că mai ales B. reprezenta tocami un trecut de care-după conversaşiile cu tov Gheorghiu la sfarsitul lui 1946-am vrut să mă lepăd, am salutat cu bucurie propunerea pe care B. mi-a făcut-o de a le obţine lui si altor patru (Ratzi, Pavel, St. Popescu si Retegan) o bursă in străinătate. Atunci s'a pus pentru mine prima oară că asi putea scăpa de B. si de cei pe care el mi-i infăţişa ca devotaşii mei (sau admiratorii mei) recompensandu-i si de serviciile făcute pană atunci. (Despre fiecare in parte voi vorbi mai jos.)

7) Conversaşiile cu B. se invarteau totdeauna in jurul informatiilor pe care mi le aducea, asa incat discutii principiale sau generale nu tin minte să fi avut cu B. Cum vizitele lui nu aveau acest caracter, de stat la taifas, nici nu se putea desvolta asemenea discutii. De altfel B. niciodată nu a afişat atitudini opoziţioniste sau pro-naţional ţărăniste, atunci cand imi servea informatiile pe care mi le dădea. N'am avut nici un moment impresia că are legături cu national ţărăniştii. Nu mi-a pomenit nici odată de numele vreunui national ţărănist. Singurul nume a fost-cum voi arăta- a lui Manuilă, dar aceasta numai in Octombrie 1947. De aceea efectiv, pănă in Octombrie 1947, am soscotit că B. este un om care imi este devotat, personal, si toată atitudinea lui este dictată de acest sentiment, născut din admiraţia pe care spunea că o nutreşte, pentru mine.

Numai in Octombrie 1947 mi-am dat seama că B. nu este sincer si că urmăreşte alte scopuri. A venit intr'o după amiaza la mine acasă-cred că intre 5 si 10 Octombrie (dar nu pot garanta data, dar stiu că conversatia a avut loc după ce m'am intors dela Predeal, deci această conversatie avut loc in Octombrie) A inceput a mă intreba despre situaţia lui Manuila, in procesul care se instruia atunci impotriva lui Maniu si celorlalti national taranisti. A inceput să mă intrebe-n'asi putea spune exact cuvintele-dar imi amintesc impresia pe care am avut-o, că vrea să mă tragă de limbă. Cu toate că eu ştiam care este situaţia lui M. din actele cercetărilor, nu i-am dat nici o informatie. Am inceput insă să vorbim depsre M., impotriva căruia am exprimat proasta mea opinie despre el: oportunist, versatil, reactionar si cu toată curtea care ne-a făcut'o (mă gandeam la colaborarea cu Bodnaraş si buna opinie a acestuia despre M) era in fond un reacţionar, maniist 100%, etc. B. a deschis apoi vorba despre situatia mea si-asupra acestui subiect el revenise de mai multe ori, cu informatii că in Partid se duce o actiune impotriva mea, că cuvantarea dela Cluj va fi un vesnic cap de acuzare, că pot să mă aştept ca Serviciul Secret să-mi organizeze un "accident"-spunandu-mi că el are posibilitatea să-mi organizeze plecarea in străinătate, pomenind atunci pentru prima oară de Max Manolescu. Am refuzat net si categoric. El căutand să mă convingă insistand că voi regreta, el fiind informat de cele afirmate mai sus. Ori cat asi dori să redau termenii intrebuinţaţi imi este, foarte greu-dar senzul era acesta: viitorul pentru mine este plin de primejdii. Pentru că imi propunea această plecare-eu sau el, dar daca imi amintesc bine cred că eu-am inceput să discut cine este in emigratie, aratand-ui lui B. pe baza cunostiintelor mele personale si direct ce tipuri si-

nstre sunt oameni ca Rădescu,Niculescu Buzesti-sau tipuri conrupte sau putrede ca Gafencu sau Tilea,pe care nu-i cunosteam personal,dar a căror viață si activitate o cunosteam foarte bine.B. a revenit la argumentele lui,privind siguranta p persoanei mele,si ca replică la atacul meu impotriva emigrațieimi-a răspuns că el crede că am putea pleca in Noua Zeelandă-cu alte cuvinte că nu trebue să mă ganddesc la emigrație.Ghestia cu Noua Zeelandă mi s'a părut pur si simplu comică,d dar cum xxxxx stiam caracterul aventuriei al lui B. această frază in gura lui am considerat-o sub acest aspect.La sfarsitul conversatiei a revenit din nou asupra lui M. spunandu-mi că acesta i-a comunicat că este urmărit si că el,B. s'a angaj jat să-i faciliteze plecarea in străinătate-punand acest fapt pe terenul recunoștinței pe care el.B. si multă dintre cei care lucrează la Statistică,i-o poartă pentru serviciile făcute in timpul războiului.Cand a revenit asupra lui M. in xx această formă,mi-am dat seama [redacted] că in realitate invitarea pe care mi-a făcut'o de a pleca in străinătate nu era născută din grija pentru mine,ci fie din directă însărcinare a lui Manuilă sau,de acord cu acesta,voia sa-i servesc lui M. ca pra si trofeu in străinătate.Cand mi-am dat seama de acest lucru-si aceasta chiar cand B. era la mine-desi numai nebulos(după plecarea lui am meditat si mi-am dat seama ca asa este)am refuzat categoric invitatia lui B.Cu acest refuz B. a plecat supărat dela mine.

A revenit apoi dupa o saptamana sau poate zece zile,n'asi putea spune exact cand.După plecarea lui insă-după experienta din vară,despre care voi vorbi,stiam că nu se va lăsa bătut-m'am gandit că am acuma ocazia,[redacted] să scap de Betea si de toti ceilalti pe care el mi-i prezenta ca devotatii mei.Cand a revenit din nou,pentru un ultim apel,anunțandu-mi ca plecarea va fi peste trei zile si că este incă timpul să mă hotărăsc,atuncea i-am răspuns că voi pleca,argumentele lui convingandu-mă.Nu mai putea de satisfacție.M-a intrebat cu cine dintre prietenii noștrii asi voi să plec si care ar fi primejduiți,rămănand-i-am răspuns că numai doi oameni ne frecventează regulat si m'am oprit asupra Lenei Constante.Am începu să discut plecarea sub această formă,pentrucă am vrut să-i las clara impresie că sunt hotarat să-i urmez sfatul.El mi-a spus că voi trebui să plec imediat la Arad,unde voi trebui sa astept avionaul care face cursa Bucuresti-Arad si xxx retur.Mi-a spus tot atunci că pleacă si Manuilă si bine inteles tot grupul lui-anume că Ratziu.Pavel si nu stiu daca a mai pronuntat un alt nume,dintre prietenii lui.Afară de M. nici un nume străin.Eu am ascultat toate explicatiile si-conversația n'a durat mai mult de 15 minute-a pleact de astădată foarte mulțumit.Am avut siguranta,după figura lui,că este sigur că m'a convins.Era tocmai ceea ce am urmărit si eu.Cand a pleact,chestiunea pentru mine era tranșată,că scap astfel de B. si de oamenii lui-de astădată radical.Nici un moment,nici inaite de a veni B. la mine,nici cât a stat la mine și nici după aceea nu m'am gandit xxxx la plecare, pentrucă nici o singură clipă n'a existat la mine nici gandul,nici intentia de a pleca.In toate informatiile lui B.,că viata imi este in pericol,nu am crezut [redacted] si toata argumentația lui o puneam acum pe seama mașinatiei,pe care o incearcă cu mi

ne ,in complicitatea cu Manuilă.Conform acestei convingeri si a faptului că nici un momnet nu am avut măcar gândul să plec,n'am spus nici un cuvant nici tovarasei mele,nici fenei Constante,după cum n'am făcut nici măcar un act de pregătire să plec la Arad sau să aranjez o plecare acolo.

La discutiile mele cu B. n'a luat parte nimeni.De ambele dăti a venit acasă la mine,după masă.In general,chiar atunci cand venea să-mi dea informatii sau să-mi comunice unele chestiuni privind Maramuresul sau Buzăul,venea singur .Numai cand in legatură cu sarcinile lui,in acesta chestie,era nevoe de completari tinem sedinta cu cei care mai lucrau in acese chestii-Biro,Micsa,sau altii.Aceste erau discutii pur de muncă si nici odata si sub nici o formă nu au degenerat in discutii politice sau cu alt caracter.

Voesc să revin asupra plecării la Bruxelles.Cateva zile inaiteaplecării a venit B.,cred ca intaiu la Minister,apoi lax acasă si a incercat să mă convingă-tot pe chestia situatiei mele in Partid si a atmosferei făcute in jurul meu-să rămân in străinătate.N'asi putea să precizez cum au decurs discutiile si cât au tinut, intrucă âu aveam foarte multe lucruri de pus la punct inaite deplecare si nu i-am acordat prea mult timp lui B.dar este sigur că a discutat această chestie de cel putin două ori cu mine.Ca să scap de insistentile lui-atunci fiind si convins că in adevar, in primul rand, se gandeste că viata mea este in pericol,nu am voit nici să-i descurajez devotamentul pe care mi-l arata astfel-i-am spus că mă voi gandi si dacă mă hătărăsc ii voi telefona dela Bruxelles.Am fixat nu mai in minte ce zi,cand voi telefona.Bine inteles,ca nici atunci nu m'am gandit să răman in străinătate-nici un momnet- si nici telefon nu i-am dat dela Bruxelles. In preziua sosirii am telefonat la minister .dela Praga,să anunt cand vin, ca să vină masina la aeroport.Ce am făcut la Bruxelles se cunoaste.

8)Cred că la inceputul lunii Decembrie 1947 sau in ultimele zile ale lui Noembrie data nu pot s'o precizez,dar ea poate fi stabilită-a venit la mine Ratziu care trimis de B. mi-a repetat oferta de plecare.Am tipat la R. afirmând că chestiune plecării mele este o provocare si că am dat pe manile organelor Ministerului de Interne pe toti cei care colportează asemenea svonuri.Intr'o secundă R. dispăru din cabinet.Afirmatia lui că i-asi fi spus"plecati voi că vin si eu in urmă"este pe deantregul inventată.A fugit,pur si simplu,din cabinet când a auzit de ministerul de Interne.Acesta a fost ultimul semn dela B.Am fost sigur că a plecat din tară,mai ales cand am adus acea lege ~~atatxdax~~ cu pedepse atat de grave pentru trecerea peste frontieră.Legea fusese discutat in prealabil in Parlament.

In Ianuarie am chemat pe Golopenta la mine rugandu-l să-mi procure niste material statistic in legătură cu un articol pentru Problemele Economice.G. nu mi-a pomenit nici un cuvant despre B. si nici nu a făcut absolut nici o aluzie.Dacă ar fi spus ceva sau ar fi făcut vreo aluzie la B. este sigur că l-asi fi intrebat deschis ce este cu el.Eram sigut că B. nu l-a pus in curent cu toata chestia lui.

Tot in Ianuarie sau la inceputul lui Februarie l-am chemat pe Ratziu rugandu-l să scoată din biblioteca regelui,cărtile mele date cu dedicatie.Nu l-am intrebat nici un cuvant despre B. incăodată fiind convins că era,incă dela sfarsitul

anului,plecat.

De arestarea lui B. am aflat numai in ziua de II sai I2 Aprile(tin minte ziu pentru ca atunci am fost chemat la XX C.C.)XXXXXXX Printr'o indiscretie a lui Crişan,a aflat o fostă technică a mea Lucia Flicher.Am stiut ca tot atunci au fost arestaţi si Raziu si Micşa.CU toate ca ştiam si despre această arestare, nici atunci NICI UN MOMENT nu m'am gandit să plec din ţară sau să mă ascund, indiferent ce urma să se intample cu mine.Am fost convins că,impotriva aparenţe lor,voi putea dovedi adevărul-indiferent de consecinţele pe care urma să le tra

RATZIU ANTON

Nu stiu daca in total am vorbit cu R. sau daca am avut contact cu el mai mult de 5-6 ori,in tot timpul de după 23 August.Nu-mi mai amitesc cand l-am cunoscut, dar stiam ca este un f. bun prieten cu B.Nu stiu daca a avut insărcinări si cine i le-a dat.Prima oară-dar nu am stat de vorbă cu el- cand a lucrat pentru min a fost cu ocazia alegerilor dela Arad.Era intr'o echipă cu Cicloveanu,dar eu tiam legatura cu acesta din urmă.Stiu insă ca a lucrat bine.Afirmatia lui că el mi-a adus dosarul lui Danulescu,poate să fie adevărată-dar n'am putut să recon stiui cand si unde.Mai mult l-am văzut pe R. cand,imediat după alegeri,i-am invi tat la o masă de seara pe toti cei care m'au ajutat:Betea,Micsa,Ratziu si Cicloveanu.La masă au mai fost Lena si Hari,Belu-si cred si sotia lui-venind mai tar ziu.Au stat aproape două ore,in care s'au discutat numai banalităti si am pus cateva plăci.Eu eram indispus si după părerea unanimă m'am purtat prost cu invita tii.După alegeri,nu-mi mai amintesc să-l fi văzut pe R. pana in Decembrie 1947 cand a venit trimis de B.L-am chemat eu in Ianuarie-după cum am spus.Si atunci a fost ultima oară.Nu mi-am putut da seama de ce fel de om este R. prin propriile mele mijloace,dar stiu că era considerat prost,incult si lipsit de orice persona litate.(Cred că dela Belu Silber tin această caracteristică-dar nu sunt sigur)Trebea insă ca un băiat cinstit.

Stefan Popescu

Nu stiu daca l-am cunoscut chiar in noaptea de 23 August,dar sigur e că l-am cunoscut in primele zile următoare,pentru că el fiind responsabilul tipografiei Institutului de Statistică,el a tipărit chiar in noaptea de 23 August spre 24 primul număr legal din"Romania Liberă",casi numerele următoare.Inaite de 23 Aug. prin B.Silber el mi-a tipărit XXXXXXXX imprimatele false ale Ministerului de Justitie.Daca tin bine minte tot el tipărea si documente false pentru Partid,inainte de 23 August.Dar nu sunt sigurDesi era sotul Ilenei Popescu,care lucra cu tovarasa mea la Teatrul de Păpuşi,nu a venit nici odata in vizită.(Tin să rectific aici un fapt care imi vine in minte tocmai acum:St.Popescu cu sotia lui,impreună si cu Betea,cu Rupenian si sotia lui,cu Lena si Hari,cred ca era si Belu,au fost oaspetii nostri la Snagov,intr'o după amiază.Imi este imposibil să-mi amintesc dacă aceasta a fost înaite sau după plecarea la Bruxelles.Fiind o asa mare companie s'au vorbit numai banalităti si nu-mi amintesc să fi fost vreo discutie serioasă.I-am tratat cu niste lucruri dulci si am pus muzică-asa parcă imi aduc aminte.

Cu ocazia unei vizite pe care am făcut-o in iunie sau iulie 1946 la moşnenii din Buzău,impreună cu doi regizori sovietici,aflati atunci in tară,a venit cu noi si St.P. care isi propunea să scrie un scenariu despre viata Măicăneselor-fostele stăpâne ale muntilor,câstigati apoi de mosneni. A scris acest scenariu si mi l-a trimis să-l văd.St.P. e un om foarte cetit,bun foiletonist si poet.Eu am o bună părere despre el.Punerea lui pe listă pentru bursa la Paris s'a datorat, exclusiv, faptului că Ileana Popoescu, afland dela B. că mă ocup de această chestie, m'a rugat foarte mult să-l pun si pe sotul ei,ea intntionand să plece cu el.Cum St.P. s'a purtat frumos la 23 August am socotit că merită acest lucru.Pe St.P. l-am mai intâlnit de cateva ori la Radio Difuziune,când am vorbit in diferite ocazii.Dar n'aveam ocazie să vorbesc cu el acolo, afara de bună ziua-N'am discutat cu el nici un fel de chestiune-nici generală,nici personală.-

Pe PAVEL C.Nu-l cunosc personal si nicinu stiu măcar cum arată la faţă-B. mă asigura insă că este un sincer admirator al meu.

Golopenţa Anton

L-am cunoscut pe G. inaite,cateva saptamani,de 23 August.Mi l-a adus B.S. In afară de recomandarea lui B.S. cunosteam foarte buna părere a lui Miron Constantinescu despre G.care mi-l descria ca un om foarte capabil,cinstit si apropiabil nouă.Am discutat cu el,in principiu,daca este gata să colaboreze cu noi si apoi,tot in mod general,daca ar participa cu băetii care-i avea la Statistică la ocuparea Statiei de Radio.El s'a declarat de acord cu ambele chestiuni.Până la 23 Aug. totusi nu l-am mai văzut.Dacă tin bine minte, prima oară l-am revăzut,la minister,in 1945 sau la inceputul lui 46 in legatura cu adunarea materialului privitor la germanii din Romania.Pentru discutarea acestui material-înaite de a-l aduna si după aceia-a venit de cateva ori la minister,pana lucrarea a fost gata.Era insotit de B.-dar cred că a venit si singur.In afară de această chestie a statisticei germanilor nu am vorbit atunci nimic cu el.

In primăvara lui 1946 i-am trimis manuscrisul lucrării mele de filozofie.A venit iarasi de 2-3 ori,de astădată [redacted] cu B. si am discutat cele cuprinse si criticele aduse manuscrisului.În legătură cu cuvantarea dela Cluj cu G. nu am discutat niciodată,dar o parte-cred chiar cea mai mare parte din materialul adus de B.-era prelucrat de G.Raporturi personale mai apropiate n'am avut cu G . La mine acasă n'a fost nici odată.Nu mi-a cerut nici un fel de serviciu personal.Pentru munca de adunare a materialului in chestia germană-fiind o muncă comandată-am plătit o sumă nu tin minte cât,celor care a lucrat-o.Plata a făcut-o Ministerul.

Despre venirea la minister in Ian.-Febr. 1948 a lui G. chemat de mine in legătură cu materialul pentru articolol promis"Pr.Econ." am vorbit.A stat doar cateva minute,necesare explicatiilor cifrelor aduse.Cum nu ştiam daca ele imi vor fi suficiente,i-am spus că dacă va mai fi nevoe î-l voi mai deranja odată.Cum cifrele date au fost suficiente nu l-am mai chemat.Atunci a fost ultima oară cand l-am văzut.

După ce am plecat din minister-in luna Aprilie-Micsa mi-a comunicat(nu mie personal,dar nu tin minte prin cine) că G- voeste să-mi vorbească.Mi s'a părut curi

că G. recurge la Micsa,daca voeste să-mi vorbească.Totusi stiind că G. e om seri. am crezut că dacă in adevar vrea să mă vadă să-i dau posibilitatea s'o facă. Cum după 25 Februarie am căutat să vad cat mai puțini oameni-vrand să-și controlez daca nu-i o provocare din partea lui Micsa-am rugat-o pe Lena Constante să-l intrebe pe G. dacă in adevar a voit să mă vadă.Golopenta a negat fata de Lena Constante această dorință -de unde am căpătat convingerea că era totusi o provocare.In orice caz G- nici nu a venit si nici nu a voit să vină la mine.Acest lucru mi l-a comunicat Lena.

La capitolul Betea.
La recitirea manuscrisului imi amintesc ca,atunci cand a venit a doua oară si ultima,după ce m'a intrebat dacă m'am răsgandit in ce priveste plecarea,mi-a făcut observația că rău am făcut că tocmai acuma am atacat pe anglo americani si imperialismul lor.El se referea la cuvantarea publicată in"Scanteia"la mijlocul lui Octombrie,tinută de mine la inceputul lunii la Arad,in care atacasem pe Anglo-americani.

Lipsa de caracter si versalitatea lui Manuila am avut ocazia s'o constat in următoarele imprejurări: după 23 August -mai exact după intoarcerea me a dela Moscova,atunci cand l-am cunoscut ,facand parte din primul guvern Sănătescu ca Subsecretar de Stat la Presidenție,avea față de mine o atitudine slugarnică, ceea ce nu l-a impiedicat,ca din indemnul lui Maniu si cu colaborarea ministrului de Justitie Căpatana să falsifice textul legii de epurare.Toata atitudinea lui, felul cum se purta cu Maniu il arat ,așa cum era-și după cum l-am caracterizat mai sus.-

Kot[illegible]

Despre Jean Nicolau
====================

[Pe Jean Nicolau,impreună cu Gh.Doicin(mort in 1947 intr'un accident) mi i-a recomandat Torosian,înaite de a lua eu Ministerul de Justitie,anunțandu-ma că poseda-ambii,material documentar impotriva magistratilor legionari si reactionari,tot o-dată că,ambii,fuseseră foarte persecutați de fostul regim.Cum atunci noi nu a-veam-nu membri de partid,dar măcar simpatizanti printre magistraţi-am luat legătură cu acestia doi.In adevar,materialul furnizat l-am utilizat la epurarea primului presedinte al Casatiei,Lupu si a mai multor magistrați dela Curtea de Casatie si dela celelalte instante din Bucuresti.Pe Jean N.,cand am venit ministru,l-am numit Prim procuror la Tr.Ilfov,iar pe Doicin ,prim presedinte la Tr.Ilfov.(Din informatiile luate atunci,aflasem că J.N. se purtase bine,fiind mobilizat la Curtea martială,cu P.Groza,cu Bunaciu si ceilalti tovarăsi arestati in toamna lui 1943 odată cu el.Că ar fi luat [...]le pentru asta nu am aflat decat mai tarziu,dar verificând,nu am putut afla adevărul)

In 1946,l-am trecut Procuror general.Fiind Prim procuror incă,mi-a comunicat că i s'a propus să lucreze la Serviciul Secret,de catre Stupineanu.Eu i-am spus să accepte.(Cred că intrebarea lui era formală,dar eu i-am dat un răspuns pozitiv)Am fost multumit atunci de angajarea lui de catre S.S. pentru mai multe motive:pentru ca avand încă o leafa,posibilitatea de a se lăsa tentat si conrupt era mai mică,ca voi avea un control in plus asupra lui-si din punct de vedere personal-stiind sentimentele fata de mine a celor dela S.S.-le dădeam o posibilitate directă să sti[e] ce se petrece si la minister si in Justitie.(Stup.l-a făcut atunci atent să nu-mi comunice mie nimica in legătură cu angajarea lui)

Atât ca Prim.Procuror,cat si ca Procuror general era obligat să-mi raporteze tot ce se petrece la Parchet si la Cabinetele de Instructie.De aceia vena aproape zilnic să facă aceste rapoarte.Ele priveau exclusiv mersul serviciului.Il primeam [i]-de altfel ca pe toti subalternii-in picioare si-l tineam in picioare,pentru ca să nu se intindă la vorbă,asa incat de cele mai multe ori raportul -cand nu erau procese mai importante-tinea doar cateva minute.De multe ori cand nu avea nimic de raportat facea numai act de prezență.De multe ori-de cand era Procuror general-venea însoțit de Eugen Radovici,care ii luase locul ca Prim Procuror la Tr.Ilfov.pentru astfel să concentrez munca, primindu-i pe ambii deodată.-

De obligatiile lui profesionale se achita constiincios si toate acuzatiile [de ...]tuire si conrupere(aduse de unii dintre acei care il invideau pentru locul ocupa[t] nu au putut fi niciodată dovedite,desi am cercetat personal unele din aceste acuzații.Era in acelaş timp foarte abil,când era vorba de procese mai dificile-am avu[t] astfel mari neplăceri cu interventia lui Groza in unele procese penale(dintre care imi amintesc unul cuREPAGUL)-si abilitatea lui de a ocoli dificultățile am apreciat-o.N-am pus insă niciodată bază pe tăria de caracter a lui J.N.stiind că el a făcut mari servicii,sub Carol al II,lui Urdăreanu.-

In afară de informatiile privind serviciul,foarte rar aducea si alte informatii.O singură dată imi amintesc că-fie că era informatie.fie că a voit doar să son[deze] terenul-a fost prin 1947,cand m'a anunțat că in oraş se vorbeşte că voi veni [la] Min. de Externe.In general insă nu trecea de cadrul profesional.In legătură c[u] unii magistrați a incercat,prin unele informatii,să mă influenţeze.Astfel cand era vorba de avansări,imi dădea unele note calificative-care insă stiam că sunt subie[c]tive,asa incat de cele mai multe ori nu le luam in consideratie.La un momnet dat m[i-a] adus la cunostiință că Stere,Voitinovi,Broşteanu au inceput o adevărată campanie impotriva mea răspândin svonul -cred ca era la inceputul lui 1947 sau poate ceva mai tarziu-că nu mă mai bucur de increderea Partidului,că voi fi scos de Minister,etc. Tin minte că odată chiar mi-a precizat -cred in vara lui 47- că la o masă la Stere,Voitinovici sau nu mai stiu cine ,a inchinat pentru Stere,ca viitorul Min. de Justitie.Nici acestor informatii nu le-am dat mare importantă,totuşi pentru a-l feri pe Stere-om slab si influentabil-de cei care se invârteau in jurul lui,l-am chemat si i-am povestit cele raportate de J.N.Acesta a negat totul si eu am socotit chestia inchisă,crezandu-l pe Ster[e]

22 022

Dacă deci din punct de vedere profesional n'am avut ce reproşa lui J.N. am observat însă la el unei tendinte de a se apropia de mine,depăşimd xxdux cadrul subaltern.Astfel la un momet dat a incercat să vină la mine,dimineata acasă,pretxtand urgenta unor lucrări.Am tăiat scurt asemenea incercări si n a mai revenit.

Păstrand strict caracterul raporturilor mele cu cei care imi erau subordonati si care nu erau membrii de Partid,am refuzat bine inteles orice fel de intimitate cu J.N.O singură dată l-am invitat la masă,impreună cu Primul Presedinte al Casatiei O. Cires si cu Doicin.Cred că prin 1946 sau 1947.Au stat dela orele două pana la 4-4½. I-am invitat,socotindu-mă obligat s'o fac,după ce îi chemasem la mine-tot o singură dată- si pe Secretarii generali,Stoican si Ciprian Ratziu.(Intre J.N si Doicin pe de o parte si mai ales Stoican,pe de altă parte,erau vesnice ciocniri-dar toate pe chestii de invidie.Ca să-i impac i-am chemat si pe unii si pe altii).Spun insă că J.N. a incercat să se infiltreze si sub alt aspect,pentrucă-el,probabil a gandit ca un răspuns la invitatia mea la masă,m'a rugat să vin odată să iau cina la el.Imi amintesc expresia,pentrucă am comunicat-o so tovarăşei mele si am ras amandoi-"Să vă mai destindeţi putin,domnule ministru".Adică.pe limba romanească,voia să-mi ofere un Chef!Bine inteles că i-am refuzat invitatie-sau mai bine spus l-am lăsat fără răspuns.De atunci-si aceasta sigur că a avut lac in 1947-(luna nu asi putea-o preciza-) n'a mai revenit la asemenea incercări.

In afară [redacted] de această xx incercare de a depăşi cadrul raporturilor stabilite de mine,ceea ce stiam de J.N. era că frecventa foarte multă lume si foarte amestecată.Cum aceasta era caracterstic pentru magistrati-nu am dat o prea mare importanţă faptului,totuşi era un lucru care mi-a retinut atentia.A doua imprejurare,negativă era că [redacted] sotia lui este mare jucătoare de cărti.J.N. insă nu juca.Totuşi cartoforia in xx casă la el-lucrul l-am aflat tarziu in 1947-nu vorbea in favoarea lui. Lucruri suspecte,legăături [redacted] cu national taranistii sau liberalii,o activitatea sau chiar numai atitudini -nu duşmănoase,dar măcar critice fată de regimul nostru-n'am observat niciodată la J.N.in cadrul raporturilor mele cu el.Este adevărat că nici nu am discutat cu el,niciodată,probleme politice sau cu alt caracter încât să-mi dau seama ce gândeşte.Dar nici nu mi s'au semnalat,iarăşi nicodată,asemenea atitudini sau păreri impotriva noastră din partea lui J.N.Dacă ar fi exista asemena manifestări,intr'o formă sau alta,inamicii lui-si erau multi pentrucă foarte multi(printre care si Voitinovici)ii invideau locul si voiau să-l"sape",criticandu-. Criticele mergeau insă,invariabil,asupra conruptiei care exista la Parchet si la Cabinetele de Instructie-de care era făcut răspunzător J.N.Apoi il acuzau că face intrigi la mine impotriva altor magistrati-caBroşteanu,Apostol,etc.

La un momnet dat-cred tot in 1947-J.N.mi-a comunicat dorinta lui de a intra in Partid.Mi-a adus si o scrisoare in acest senz,rugand să-i dau recomandatia necesară (Dacă imi amintesc bine a completat si un formular,luat dela cadrele din Minister) Bine inteles ca nu l-am dat această recomandaşie si nici nu l-am crezut că merită să intre in partid.[redacted] Odată i-am semnalat chestia lui Ranghetz-dacă nu mă insel i-am dat si scrisoarea sau poate că a rămas la mine la minister- socotind că,pentru orice eventualitate,este bine de a avea cererea lui de intrare in Partid,spunandu-i insă lui Ranghetz părerea mea impotriva dării curs acestei cereri.XX J.N. a mai revenit XX odată sau de două ori asupra dorintei lui de a intra in Partid,dar apoi şi-a dat seama că nu sunt favorabil acestei cereri,aşa incat a renuntat.

Tot ca manevre de a se apropia de mine erau legăturile pe care le luase si altele le cultiva cu membrii familiei mele-cu mama mea si cu fratele meu.Numai că şi aici s-a inşelat,pentrucă raporturile mele cu familia mea fiind mai mult decat rec[i], drumul acesta n'a putut duce,nici el,la nimica.Dar pentru mentalitatea lui J.N. aceste incercări erau caracteristice.

Recitind imi amintesc că J.N. a fost unul dintre aceia care,după intoarcerea mea dela Paris mi-a raportat cum s'a colportat in public fel de fel de svonuri,in legătură cu mine:că am fugit in Elvetia,că am fost impuscat,că am fost arestat si mi s'a interzis să iau parte la lucrările conferintei de pace.etc.Am ascultat cele raportate,dar nu le-am comentat fată de J.N.De altfel aceste svonuri le cunosteam de la mama mea -

Despre H.Brauner

Pe H.B. l-am cunoscut prin Lena Constante in iarna lui 1944. Stiam că este un cunoscut folklorist, om deosebit de vesel si glumeț. Lucrul confirmat după ce l-am cunoscut. Putin in urmă-si după indemnul meu si a tovarăsei mele(cred că lucra atunci la Teatrul de Păpusi, la muzica primei piese) a intrat in Partid, unde a depus o muncă foarte apreciată. Am văzut in urmă că a primit si Medalia Muncii.

N-am observat nici un fel de deviere natională evreiască la H.B. si era totdeauna plin de glume si istorioare, pe care numai un nationalist evreu nu le face. Apoi toată viața s-a ocupat de folklorul român-profesiune la care ține cu deosebită pasiune.

Cum venea la noi aproape-dacă nu chiar totdeauna-cu Lena C.-nu ași putea să-mi amintesc ce anume H.B. personal mi-a comunicat-cu o singură excepție. Imi amintesc insă că la intoarcerea mea dela Paris atat el, cat si Lena C. mi-au spus o parte din svonurile care au circulat si despre care am vorbit cu altă ocazie.-

O singură dată H-B. mi-a comunicat ceva deosebit si anume că la o sedință a activului artistic, la care participa si tovarăşa mea, in momnetul cand ea a luat cuvantul, un tovarăş vecin cu el, anume Paul Georgescu(poate fi uşor identificat) i-a soptit"vorbeşte sotia viitorului cap de proces". Cred că era pe vremea fie a instruirii, fie chiar a judecării procesului Maniu.

Când mi-a spus acest lucru, nu i-am dat nici o importanță, pentrucă [redacted] am socotit-o fie ca o glumă proastă, fie ca cel care o spusese nu avea o prea mare valoare. Fapt este că am trecut peste ea. Totusi in ultimul an m'am gandit de cateva ori la aceste cuvinte.- Sunt sigur insă că acel care le-a spus(G. [redacted] că este evreu si stiam că in unele medii intelectuale evreeşti mă bucur de mari antipatii) a reflecata poate mai mult o antipatie a mediului in care se mişca, decat o informatie sau un svon propiu zis.

După ce am demisionat din Minister, m-am dus de cateva oari la H.B. să fac muzică-in lipsa de altă ocupație-dar nu-mi mai amintesc să-mi fi comunicat svonuri in legătură cu mine. Mai ales că aproape tot acel timp (H.B.) a fost grav bolnav de picior si reținut in casă.-

24

In chestia anunțării de către Biro a celor petrecute cu Betea și ceilalți.

Două zile după ce Betea, Manuilă și Duțescu fuseseră surprinși într'o mașină americană, seara la Minister a venit Biro și mi-a povestit următoarele:

Cei de mai sus se găseau într'o mașină cu un american și au fost surprinși de poliția economică. Betea și Manuilă au fugit, Duțescu a fost însă arestat și se găsea la Prefectura Poliției (cred că de Prefectura Poliției a vorbit, sigur însă nu sunt). Dacă tot Biro mi-a spus că în aceiași zi a fost arestat Max Manolescu - și dacă a pus el în legătură urmărirea lui Betea cu fuga lui Max Manolescu dela Poliția Economică , n'aș putea afirma cu siguranță. Imi amintesc însă că a vorbit ceva și de arestarea lui Max Manolescu. (Nu este exclus ca eu să confund cu cele citite câteva zile mai târziu despre arestare lui Max Manolescu, în ziare - cele spuse de Biro , de aceia fac această rezervă.) Alte amănunte nu mi-a dat Biro, cred că nici el nu știa mai multe.

Biro a vrut să mă anunțe de cele petrecute pentrucă știa că Betea colaborase împreună cu el la câteva sarcini date de mine; știa că Betea era între oamenii pe care-i utilizam, iar el personal era foarte bun prieten cu Betea. Informațiile pe care mi le-a dat, - eu nu l-am întrebat și nici el nu mi-a spus de unde le are - cred că le deținea pe linia Levente prieten și el cu Betea.

Eu am fost extrem de surprins și chiar speriat de informația dată de Biro și l-am înjurat pe Betea de față cu acesta, făcându-l aventurier. L-am chemat apoi pe Micșa, care lucra la cabinetul meu și care știam că este prieten de beție cu Betea, și l-am întrebat când l-a văzut ultima oară pe Betea și ce legături aveą cu el(în afară de chefuri). Fiind eu însumi speriat (Micșa nu-mi amintesc ce mi-a răspuns și dacă cunoștea deja ce se întâmplase cu Betea), am continuat să-l înjur pe Betea și față de Micșa și i-am dat dispoziție acestuia să plece la Arad cu lucrările curente.

Imi era frică pe de o parte ca Betea să nu-l atragă pe Micșa

am vrut să-l feresc eventual de o arestare imediată, ceace m'ar fi compromis şi pe mine şi Ministerul. Vroiam să am timpul unei explicaţii cu acel organ care arestase pe Duţescu, înainte de a-l aresta pe Micşa, care funcţiona oficial la cabinetul meu.- Peste câteva zile Micşa m'a întrebat la telefon, anunţându-mă că sarcinile date le îndeplinise, şi eu i-am spus să se întoarcă. (Tin minte că Micşa înainte de plecare la Arad sau după, a vrut să-şi dea demisia, dar eu nu am primit-o.

Apoi chestia Betea a trecut pe linie moartă, în sensul că nici Biro şi nici Micşa nu a mai pomenit nimic despre ea.

In ce priveşte pe Duţescu, acesta fusese şeful meu de Cabinet până în Decembrie 1944, când l-am concediat din cauză că , deşi cred că de perfectă bună credinţă, totuşi a dat o recomandaţie unui individ către o fabrică de textile ceace a dat naştere la interpretări , (am aminti de acest lucru când m'am ocupat de dosarul pe care mi l-a scos Bodnăraş în Decembrie 1944). Cât fusese la mine la Cabinet, pentrucă avea soţie şi un copil, deci în Noembrie sau Decembrie 1944 , am făcut să i se dea o locuinţă, şi ca să-i completez salariul, l'am recomandat la o societate, cred că la Petroşani, dar sigur nu sunt.

Inainte sau după stabilizare , Duţescu a venit în legătură cu societatea la care lucra. Nu-mi amintesc ce vroia şi ce răspuns i-am dat. Cred însă că nu i-am satisfăcut cererea, dar cum nu mai ţin minte despre ce era vorba nu pot afirma nimic precis.

Când am aflat că Duţescu a fost arestat, am vrut să ştiu dacă Betea i-a spus ceva despre propunerea pe care mi-o făcuse relativă la plecare , şi l-am însărcinat pe Rupenian să afle ce ştia Duţescu în legătură cu Betea. Rupenian cred că s'a interesat la Ratziu care era în poliţie sau avea legături la Prefectura de Poliţie (sau la cea economică) acum parcă îmi amintesc că Duţescu era arestat la Poliţia Economică, dar nu sunt sigur) şi acesta i-a afirmat că Duţescu nu ştie nimic şi că fusese luat de Betea, care nu-i spusese ce nevoie are de el. (Nu pot reda exact răspunsul adus de Rupenian, dar ţin minte că răspunsul pe mine m'a liniştit atunci complet.)

Duțescu a fost ținut arestat două luni. Cred că în ~~Decembrie~~ Ianuarie a venit la mine la Minister, rugându-mă să-i găsesc o slujbă. Atunci l-am întrebat cum a fost cu Betea și mi-a spus că în adevăr Betea a venit la el acasă și l-a luat cu el, spunându-i că are nevoie de el, fără să-i aducă explicații. Apoi după zece minute a fost arestat. (A venit Betea la Duțescu cu mașina americană sau nu , nici nu l'am întrebat și nici nu m'a interesat.). Mi-a spus că fiind întrebat la Ministerul de Interne ce căuta în compania lui Betea și Manuilă, el a istorisit așa cum s'au petrecut lucrurile. In urmă l'au eliberat. (Iarăși , dacă îmi amintesc bine, de aceia dau răspunsul cu rezerve, acel care l-a anchetat pe Duțescu la Ministerul de Interne, la afirmația lui că nu știa pentru ce Betea l-a chemat, i-a răspuns: " Mai bine pentru Dta", sau așa ceva. In orice caz , am dedus din cele spuse de Duțescu că efectiv, el nu știa pentru ce îl luase Betea cu el și că nu apucase să vorbească nimic cu Betea.)

Când am fost seara acasă am povestit tovarășei mele cele întâmplate lui Betea, adică că fusese surprins într'o mașină americană , cu un american, cu Manuilă și Duțescu și că acesta fusese arestat.Tovarășa mea a fost și ea foarte surprinsă de informația pe care i-am dat-o și mi-a amintit, supărată pe mine toate afirmațiile ei împotriva lui Betea, că-i un declasat, un aventurier, etc., ceace se adeverea cu acest prilej.

Eu nu i-am comunicat cu acest prilej nimic în legătură cu discuția avută cu Betea, relativă la propunerea lui de plecare, ca să nu mai torn și eu gaz pe foc. De altfel conversația cu Betea asupra acestei chestiuni fiind pentru mine ~~fără~~ fără nicio urmare - în senzul unei plecări - de aceia nu i-am spus despre această conversație tovarășei mele, nici când ea a avut loc , nici în urmă, când s'a întâmplat ce s'a întâmplat cu Betea.-

2.XI.49.

ATITUDINEA LUI BETEA FATA DE PAVEL

Stiu că Betea - atunci când îmi vorbea de Pavel - vorbea de el ca de un om foarte bine, atât din punct de vedere intelectual cât și moral.(Anume ce spunea nu-mi amintesc)și mi-am dat seama că în adevăr Betea îl aprecia pe Pavel. Cât, și dacă, acest Pavel avea ascendent și influență asupra lui Betea , n'ași putea spune, dar impresia care mi-au lăsat-o aceste aprecieri ale lui Betea, ~~xpxe dexxxbixexxe~~ era că Pavel găsea ascultare la Betea, spre deosebire de Ratziu care nu avea niciun fel de autoritate asupra lui.-

2.XI.49

<u>În chestia anunțării de către Biró a celor petrecute cu Betea și ceilalți</u>

Două zile după ce Betea, Mămulă și Dutescu fuseseră surprinși într-o mașină americană, seara la Minister a venit Biró și mi-a povestit următoarele: Cei de mai sus se găseau într-o mașină cu un american și au fost surprinși de poliția economică. Betea și Mămulă au fugit, Dutescu a fost însă arestat și se găsește la Prefectura Poliției (cred că de Prefectul Poliției a vorbit – dar sigur nu sunt). Dacă tot Biró mi-a spus că în acea zi a fost arestat Max Manolescu și-a pus el în legătură ~~arest~~ urmărirea lui Betea cu fuga lui Max Manolescu de la Poliția Economică – n-aș putea afirma cu siguranță; îmi amintesc însă că a vorbit ceva și de arestarea lui Max Manolescu. (Nu este exclus ca eu să confund cu cele citite câteva zile mai târziu despre arestarea lui Max Manolescu (în ziare) cu cele spuse de Biró – de aceea fac această rezervă).

Alte amănunte nu mi-a dat Biró – cred că nici el nu știa mai mult.

Biró a venit să mă anunțe de cele petrecute pentru că știa că Betea colaborase, împreună cu el, la câteva sarcini date de mine, știa că Betea era între oamenii pe care-i utilizam, iar el personal era foarte bun prieten cu Betea. Informațiile pe care mi le-a dat – eu nu l-am întrebat, nici el nu mi-a spus (de unde le are) – cred că le deținea pe linia Levente – prieten și el cu Betea.–

Eu am fost atunci de surprins şi chiar speriat de informaţia dată de Biró şi l-am înjurat pe Betea de faţă cu acesta, făcându-l aventurier. L-am chemat apoi pe Micşa, care lucra la cabinetul meu şi care ştiam că este prieten de beţie cu Betea şi l-am întrebat când l-a văzut ultima oară pe Betea şi ce legături avea cu el (în afară de chefuri). – Fiind eu însumi speriat (Micşa nu-mi amintesc ce mi-a răspuns şi dacă cunoştea (deja) ce se întâmplase cu Betea) ~~dar ca~~ am continuat să-l înjur pe Betea şi faţă de Micşa şi i-am dat dispoziţie acestuia să plece la Arad, în lucrări curente. Îmi era frică pe de o parte ca Betea să nu-l atragă pe Micşa în cine ştie ce nouă porcărie (acum când era urmărit) – apoi am vrut să-l feresc eventual de o arestare imediată – ceea ce m-ar fi compromis şi pe mine şi Ministerul. – Voiam să am timpul unei explicaţii cu acel organ care aresta pe Dutescu – înainte de a-l aresta pe Micşa, care funcţiona oficial la Cabinetul meu. – Peste câteva zile Micşa m-a întrebat la telefon, arătând că sarcinile date le îndeplinise, şi eu i-am spus să se întoarcă. (Țin minte că Micşa, înainte de plecare la Arad sau după, a vrut să-şi dea demisia – dar eu n-am primit-o.)

Apoi chestia Betea a trecut pe linie moartă în sensul că nici Biró şi nici Micşa nu mi-a mai pomenit nimica despre ea.

În ce privește Dutescu, acesta fusese șeful meu de cabinet până în Decembrie 1944, când l-am concediat din cauză că, deși (cred că) avea perfectă bună credință – totuși a dat o recomandație unui individ către o fabrică de textile, ceea ce a dat naștere la interpretări. (Am amintit acest lucru când m-am ocupat de dosarul pe care mi l-a scos Bodnăraș în Decembrie 1944.) Cât fusese la mine (la cabinet) – pentru că avea soție și un copil – deși în Noembrie sau Decembrie 1944 –, am făcut să i se dea o locuință și ca să-și completeze salarul l-am recomandat la o societate – cred că la Petroșani, dar sigur nu știu.

Înainte sau după stabilirea păcii Dutescu a venit în legătură cu societatea la care lucra. Nu-mi amintesc ce voia și ce răspuns i-am dat. Cred însă că nu i-am satisfăcut cererea, dar cum nu mai țin minte despre ce era vorba, nu pot afirma nimic precis.

Când am aflat că Dutescu a fost arestat am ~~vrut~~ vrut să știu dacă Betea i-a spus ceva despre propunerea pe care mi-a făcut-o relativă la plecare și l-am însărcinat pe Rupenian să afle ce știe Dutescu în legătură cu Betea. Rupenian – cred că s-a interesat la Agentul care era în poliție sau avea legătură cu ~~poliția~~ Inspectoratul de poliție (sau la cea economică; cumva parcă îmi amintesc că Dutescu era arestat la Poliția Economică – dar nu sunt sigur) și acesta i-a afirmat că Dutescu nu știe

nimic și că fusese luat de Betio, care nu-i spusese de ce are nevoie de el. (Nu pot reda exact răspunsul adus de Rupenescu, dar țin minte că răspunsul pe mine m-a liniștit atunci complet.)

Dutescu a fost ținut arestat două luni. Cred că în Danemarca a venit la mine la Minister rugându-mă să-i găsesc o slujbă. Atunci l-am întrebat cum a fost cu Betio și mi-a spus că în adevăr, Betio a venit la el acasă și l-a luat cu el - spunându-i că are nevoie de el - fără să-i dea explicații. Apoi după zece zile a fost arestat. (A venit Betio la Dutescu cu mașina ~~americana~~ sau nu - nici nu l-am întrebat, nici nu m-a interesat.) Mi-a spus că fiind întrebat la Ministerul de Interne (și Manuilă) ce căuta în compania lui Betio, el a istorisit așa cum s-a petrecut lucrurile. În urmă l-au eliberat. (Iarăși, dacă îmi amintesc bine - de aceea dau răspunsul cu rezerve - acel care l-a anchetat pe Dutescu la Ministerul de Interne, la afirmația lui că nu știe pentru ce Betio l-a chemat, i-a răspuns „Mai bine pentru dta" sau așa ceva. In orice caz, am dedus din cele spuse de Dutescu că efectiv el nu știa pentru ce îl luase Betio cu el și că nu apucase să lucreze nimic cu Betio.)

Când am fost seara acasă am povestit tovarăşei mele cele întâmplate lui Betea – adică că fusese surprins într'o maşină americană, cu un american, cu Manuila şi Dulescu şi că acesta fusese arestat. Tovarăşa mea, a fost şi ea foarte surprinsă de ~~această~~ informaţie pe care i-am dat-o şi mi-a amintit (supărată pe mine) toate aprecierile ei împotriva lui Betea, – că, un declasat, un aventurier, etc. – ceea ce se adeverea cu acest prilej. ~~cu acest prilej~~

Eu nu i-am comunicat nimic în legătură cu discuţia avută cu Betea, relativă la propunerea lui de plecare – ca să nu mai torn şi eu gaz peste foc. De altfel conversaţia cu Betea ~~în~~ asupra acestei chestiuni fiind pentru mine fără nici o urmare – nu sereuse unei plecări – de aceea nu i-am spus despre această conversaţie tovarăşei mele nici când ea a avut loc, nici în urmă, când s'a întâmplat ce s'a întâmplat cu Betea. –

2. XI 49.

[signature]

3) 03178

<u>Atitudinea lui Betea față de Pavel</u>

Știu că Betea - atunci când îmi vorbea de Pavel vorbea ca de un om foarte bine, atât din punct de vedere intelectual, cât și moral (anume ce spunea nu-mi amintesc) și mi-am dat seama că în adevăr Betea îl aprecia pe Pavel. Cât - și dacă - acest Pavel avea ascendent și influență asupra lui Betea, n'aș putea spune, dar impresia care mi-a lăsat-o aceste aprecieri ale lui Betea, era că Pavel găsea ascultare la Betea - spre deosebire de Rafiu, care nu avea nici un fel de autoritate asupra lui.—

28.XI.49.

[semnătură]

Despre ZEVEDEI BARBU

Am reconstituit cât am putut mai bine,cele ce ştiu despre Barbu Zevedei şi cum l-am cunoscut.

In Ianuarie sau Februarie 1945 am ţinut o conferinţă, cu subiect filozofic (un pasaj din viitoarea mea carte) la "Fundaţia Carol",în care l-am atacat pe Lucian Blaga.

Câteva săptămâni,timpul e greu de precizat, s'a prezentat şi a cerut audienţă Z.Barbu,cu o chestiune care mi-a produs atunci uimire.Lucian Blaga începuse să dea semne de alienaţie mintală şi tot timpul afirma că, în urma faptului că l-am atacat,îl voi aresta.Incepuse să sufere de mania persecuţiei şi eu eram persecutorul ! Lucrul m'a impresionat şi la cererea lui Zevedei - nu mai ţin minte - i-am trimis lui Blaga o carte de a mea cu dedicaţie sau o telegramă - în orice caz am făcut un gest care să-l liniştească,rugându-l şi pe Zevedei - Zevedei fusese asistentul lui Blaga - să-i transmită şi verbal,salutările mele liniştitoare.

Aşa l-am cunoscut pe Z.Barbu, a cărei activitate publicistică o cunoscusem încă înainte - eu utilizând articolele lui din "Saecolum" - ca material pentru "Curente în filozofia românească".

Cum eu tocmai lucram la această carte,am discutat cu el unele probleme şi poziţia lui nouă faţă de Hegel,faţă de dialectica materialistă,etc.

L-am rugat în urmă,să-mi strângă material asupra unor filozofi din Sibiu - dacă îmi amintesc bine asupra lui Roşca,Speranţa,etc. Dar precis nu ştiu.Stiu însă că mi-a făcut o lucrare pe care eu am folosit-o.In acest chip am rămas în legătură cu el.(N'aşi putea afirma precis,dar parcă i-am dat să citească primul capitol din volumul meu despre filozofia românească,unde criticam Hegelianismul ; în orice caz,ţin minte că i-am dat ceva din manuscris să citească).

Când am început să lucrez la Min.de Externe,în comisia de numiri,el m'a rugat(cred că nici Belu,nici Betea nu-l cunoşteau - şi nu-mi amintesc să fi discutat vreodată ceva despre el cu aceşti doi) să-l numesc în diplomaţie, el voind între altele să continue un studiu început asupra dialecticei greceşti.Cum impresia făcută a fost bună l-am propus şi după cum am arătat,Serviciul lui Bodnăraş şi acesta personal,au

fost de acord cu numirea lui.Kişinevski sau nu ştiu cine alt-cineva mi-a spus că a avut în trecut o chestie - dar cum ştiam că Bodnăraş,personal verifică datele xxxxxx asupra celor propuşi, am socotit că este destulă garanţie,ca cercetarea şi asupra lui Z.Barbu va fi făcută conştiincios.De aceea nu m'am ocupat mai de aproape de trecutul lui.

Asupra activităţii lui, după 23 August, ştiam că este în legătură cu Universitatea,iar politiceşte ştiam că este încadrat în Partid.

Informaţii mai amănunţite nici n'am cerut,nici n'am aflat, cele apoi comunicate de S.S., fiind suficiente.

Am aflat apoi că după ce numirea i-a fost făcută, s'a însurat cu una din tovarăşele,cred că era tovarăşe membră de Partid) care lucra la "Teatrul de Păpuşi",Letiţia Bertola. Am cunoscut-o în urmă şi pe soţia lui la Paris.Sora ei este o cunoscută artistă de teatru în Bucureşti.

Cele discutate cu el la Paris le-am scris.

lo.XI.49. ss.L.Pătrăşcanu.

P.S. In toamna lui 1947,după numirea Anei la Externe, a venit la mine acasă şi mi-a adus volumul lui,apărut în franţuzeşte. Am discutat unele chestii - fără ceva deosebit - în legătură cu situaţia din Anglia.Nu ţin minte să fi spus ceva important. Mi-a afirmat că are impresia că Ana îl simpatizează şi era foarte mulţumit de acest lucru. A plecat apoi,fără să mai vie pe la mine.-

Despre Zevedei Barbu

Am reconstituit, cât am putut mai bine, cele ce știu despre Barbu Zevedei și cum l-am cunoscut.

În Ianuarie sau Februarie 1945 am ținut o conferință, cu subiect filozofic (un pasaj din viitoarea mea carte) la „Fundația Carol," în care l-am atacat pe Lucian Blaga.

Câteva săptămâni - timpul e greu de precizat - s-a prezentat și a cerut audiență Z. Barbu, cu o chestiune care mi-a produs atunci uimirea: Lucian Blaga, începuse să dea semne de alienație mentală și tot timpul afirma că, în urma faptului că l-am atacat, îl voi aresta. Începuse să sufere de mania persecuției - și eu eram persecutorul! Lucrul m-a impresionat și la cererea lui Zevedei - nu mai țin minte - i-am trimis lui Blaga o carte de a mea, cu dedicație sau o telegramă - în orice caz am făcut un gest care să-l liniștească, rugându-l și pe Zevedei - ~~[illegible]~~ Zevedei fusese asistentul lui Blaga - să-i transmită, și verbal, salutările mele liniștitoare. -

Așa l-am cunoscut pe Z. Barbu, a cărei activitate publicistică o cunoșteam încă înainte - eu utilizând articolele lui din „Saeculum" - ca material pentru „Curente în filozofia românească". -

Cum eu tocmai lucram la această carte am discutat cu el unele probleme și poziția lui nouă față de Hegel, față de dialectica materialistă etc.

L-am rugat, în urmă, să-mi strângă material asupra unor filozofi din Sibiu – dacă îmi amintesc bine asupra lui Roșca, Sperantia etc. Dar precis – nu știu. Știu însă că mi-a făcut o lucrare – pe care eu am folosit-o. În acest chip am rămas în legătură cu el. (N-aș putea afirma precis, dar poate i-am dat să citească primul capitol din volumul meu despre filozofie românească – unde criticam hegelianismul; în orice caz, îmi amintesc că i-am dat [illegible] din manuscris să citească.)

Când am început să lucrez la Min. de Externe, în comisia de numiri, el m-a rugat (cred că nici Belu, nici Belu nu-l cunoșteau – și nu-mi amintesc să fi discutat vreodată cineva despre el cu acești doi) să-l numesc în diplomație – el voind, între altele, să continue un studiu început asupra dialecticii precis. Cum impresia făcută a fost bună l-am propus și după cum am aflat, serviciul lui Bodnăraș, de acolo personal, au fost de acord cu numirea lui. – Răsinevski, nu știu cine, (Mureșanu) mi-a spus că e cunoscut în trecut o chestie – dar cum știam că Bodnăraș, perso-

35 035 ~~122~~

nal verifică datele asupra celor propuse – am socotit că este destulă garanție, ca cercetarea și asupra lui I. Barbu va fi făcută conștiincios. De aceea nu m'am ocupat mai de aproape de trecutul lui.–

Asupra activității lui, după 23 August – știam că este în legătură cu Documentatia, iar politicește că este încadrat în Partid. – Informații mai amănunțite nici n'am cerut, nici n'am aflat – cele apoi comunicate de S. S. fiind insuficiente.

Am aflat apoi, că după ce numirea i-a fost făcută, s'a însurat cu una din tovarășele (cred o membră de Partid ~~ca tovarășă~~) care lucrează la „Teatrul de Păpuși" – Letiția Bertoldo – am cunoscut-o în urmă numai pe sora lui – la Paris. Sora ei este o cunoscută artistă de teatru în București. –

Cele discutate cu el la Paris le-am scris. –

10. XI 49.

[signature]

D. S. In toamna lui 1947, (după numirea Anei la Externe) a venit la mine acasă și mi-a adus volumul lui, apărut în franțuzește. Am discutat unele chestii – fără care deosebit – în legătura cu situația din Anglia. Nu țin minte să fi spus ceva important. Mi-a afirmat că are impresia că Ana îl simpatizează și era foarte mulțumit de acest lucru. A plecat apoi, fără se mai vel pe la mine. –

LUCIA FLICHER şi vizitele ei la mine.

Câteva zile după Congresul din Februarie 1948 -cred că încă în Februarie sau poate la începutul lui Martie a venit Lucia Flicher la mine.Ea a fost technica mea în 1944 - în toată epoca pregătitoare a lui 23 August 1944.Dar o cunoşteam din 1939 şi tocmai că o cunoşteam pe linie de Partid (ea era în Partid de pe atunci) i-am încredinţat această sarcină.

Prima oară când a venit mi-a spus că a întrebat pe secretarul celulei din care făcea parte - era într'o circumscripţie din Galben,dacă îmi amintesc bine - dacă poate să vină.

Acesta nu numai că i-a permis,dar a încurajat-o.

Eu stăteam pe atunci toată ziua acasă,într'o stare de spirit proastă.Eram fundamental trist şi abătut şi aşteptam - zile după zile - începututl discuţiei cu comisia,care trebuia să rezolve cazul meu.Eşeam pentru o jumătate de ceas - câteodată la prânz,la biblioteca Academiei - dar asta numai ca să fiu văzut şi să infirm toate svonurile care circulau : că aşi fi ~~xxxx~~ arestat,trimis în Uniunea Sovietică,etc. Serile mă duceam,câteodată, la Lena sau Hary - la ultimul ca să fac muzică - căutând să nu mă cufund în depresiunea în care mă găseam.

Cel mai chinuitor lucru în acele zile era faptul de a aştepta răspunsul la cererile mele insistente,făcute şi lui Teo şi lui Ghiţă,de a se începe discutarea şi cercetarea cazului şi situaţiei mele.

In cursul lunii Martie,Lucia a reuşit cred de două ori-poate de trei - ca să-mi ţină de urât.Discutam cu ea lucrurile pe care le citeam,unele lucruri din cărţile mele şi aveau loc conversaţii - fără subiect.

La 11 sau 12 Aprilie - în tot cazul în jurul acestei date,pentrucă ştiu că a fost imediat după ce fusesem chemat la C.C. şi cam la acea dată văzusem pe Teo şi pe ceilalţi doi la C.C.- într'o după amiază,îngrijată, a venit la mine şi mi-a spus că un cunoscut al ei - numele nu mi l-a spus,nici eu nu am întrebat-o a aflat dela Ion Crişan că Betea,Micşa şi Ratziu fuseseră arestaţi cu 2-3 zile înainte.Ea ştia că cei doi dintâiu lucrau cu mine şi că Micşa era chiar la mine la cabinet - şi aflând de arestarea lor a venit să mă anunţe.Deşi pentru mine informaţia

./.

a constituit o extraordinară surpriză - eu fiind convins că Betea încă dela sfârşitul anului 1947 nu mai este în ţară - totuşi faţă de ea nu am manifestat-o.Am trecut apoi la discutarea altor chestiuni - eu căutând să-mi ascund tulburarea produsă de informaţia adusă de ea.

Inainte de arestarea mea,care a avut loc la 28 Aprilie 1948,cam după zece zile,Lucia a venit din nou,tot într'o după amiază şi atunci,în legătură cu svonurile care circulau asupra mea,relative la arestarea mea,m'a întrebat dacă nu ar fi bine să plec în străinătate ; să mă pun la adăpost de mari suferinţe care mă aşteaptă.Când am întrebat-o de unde trage concluzia că voi fi arestat - mi-a spus că toţi cei care au fost în U.S. i-au spus că pentru acuzările publice care mi s'au adus,numai puşcăria mă aşteaptă.Eu i-am spus că,orice s'ar întâmpla cu mine,din ţară nu plec,pentrucă pe mine viaţa în sine, în afara Partidului în afara putinţei de a activa pe linia vieţii mele întregi de până acuma,timp de 3o de ani - nu mă interesează.- Apoi am căutat s'o liniştesc, că totuşi nu trebue să fie prea pesimistă, în ce mă priveşte şi să aibă încredere în Partid şi hotărîrile lui.

fuga

După o săptămână - sau chiar ceva mai puţin - am fost arestat şi după cum s'a văzut şi se poate vedea - pesimismul ei a fost îndreptăţit.-

ss.L.Pătrăşcanu

11.XI.49

Lucia Flicker și vizitele ei la mine

Câteva zile după Congresul din Februarie 1948 - cred că încă în Februarie sau poate la începul lui Martie a venit Lucia Flicker la mine. Ea a fost tehnica mea în 1944 - în toată epoca pregătitoare a lui 23 August 1944. Dar o cunosteam din 1939 și tocmai că o cunoșteam mai de mult, pe linie de Partid (ea era în Partid de pe atunci) i-am încredințat această sarcină.

Prima oară când a venit, mi-a spus că a întrebat pe secretarul celulei din care făcea parte - era într'o circumscripție din galben, dacă îmi amintesc bine - dacă poate să vină. Acesta nu numai că i-a permis, dar a încurajat-o.

Eu stăteam pe atunci toată ziua acasă, într'o stare de spirit proastă. Eram fundamental trist și abătut și așteptam - zile după zile - începutul discuției cu comisia, care trebuia să rezolve cazul meu. Ieșeam pentru o jumătate de ceas - câteodată, la prânz, la biblioteca Academiei - dar asta numai ca să fiu văzut și ca să infirm toate zvonurile care circulau: că aș fi arestat, trimis în Uniunea Sovietică, etc. Serile mă duceam, câteodată, la Lena sau Hary sla ultimul ca să fac muzică - căutând să mă cufund în depresiunea în care mă găseam. -

Cel mai chinuitor lucru în acele zile era faptul de a aștepta răspunsul la cererile mele insistente făcute și lui Teo și lui Ghiță, de a se începe discutarea și cercetarea cazului și situației mele.

In cursul lunii Martie, Lucia a venit – cred de două ori – poate de trei – ~~dar~~ ca să-mi țină de urât. Discutam cu ea lucrurile pe care le citeam, unele lucruri din cărțile mele și aveau loc conversații – fără subiect.

La 11 sau 12 Aprilie – în tot cazul în jurul acestei date, pentrucă știu că a fost imediat după ce fusesem chemat la C.C. și cam la acea dată văzusem pe Teo și pe ceilalți doi la C.C. – într'o după amiază, îngrijată, a venit la mine și mi-a spus că un cunoscut al ei – numele nu mi l-a spus, nici eu nu am întrebat-o – a aflat dela Ion Crișan că Belea, Mirsa și Rațiu fuseseră arestați cu 2-3 zile înainte. Ea știa că cei doi doctori lucrau cu mine și că Mirsa era chiar la mine la cabinet – și aflând de arestarea lor a venit să mă anunțe. Deși (pentru) ~~pe~~ mine informația a constituit o extraordinară surpriză – eu fiind convins că Belea încă dela sfârșitul anului 1947 nu mai este în țară – totuși față de ea nu am manifestat-o. Am trecut apoi la discutarea altor chestiuni – eu căutând să-mi ascund tulburarea produsă de

3

informatia adusă de ea.

Inainte de arestarea mea, care a avut loc la 28 Aprilie 1948, cam după zece zile, Lucia a venit din nou, tot într'o după amiază și atunci, în legătură cu zvonurile care circulau asupra mea, relative la arestarea mea, m'a întrebat dacă nu ar fi bine să plec în străinătate, să mă pun la adăpost de marile suferinte care mă asteaptă. Când am întrebat-o de unde trage concluzia că voi fi arestat - mi-a spus că toti cei care au fost în M.S. i-au spus că pentru acuzările publice care mi s'au adus, numai pușcăria mă așteaptă. Eu i-am spus că, orice s'ar întâmpla cu mine, din tara nu plec, pentrucă pe mine viata în sine, în afara Partidului, în afara putintei de a activa pe linia vietii mele întregi de pana acuma, timp de 30 de ani - nu mă interesează. Apoi am căutat s'o liniștesc, că totuși nu trebue să fie prea pesimistă, în ce mă privește și să aibă încredere în Partid și hotărârile lui.-

După o săptămână sau chiar ceva mai putin - am fost arestat și, după cum s'a văzut și se poate vedea - pesimismul ei a fost îndreptătit.

Pătrășcanu

11. XI. 49

Informaţia adusă de Biro relativ la cele petrecute cu Betea.

Intr'o seară la Minister, la sfârşitul lunii Octombrie 1947 două zile după cele petrecute cu Betea, Biro mi-a spus : cu două zile înainte (cred că mi-a precizat, că seara, dar de acest amănunt nu sunt sigur) Betea, cu Manuilă şi cu Duţescu, împreună cu un american au fost surprinşi într'o maşină americană. Betea şi cu Manuilă au fugit dar Duţescu a fost arestat. Dacă mi-a spus el atunci unde-i Duţescu , nu-mi amintesc. Ceeace mi amintesc este conţinutul informaţiei de mai sus.

Eu am fost extrem de impresionat şi de surprins, în acelaş timp, de cele comunicate şi l-am înjurat pe Betea, de faţă fiind Biro, spunându-i că e un aventurier, un om de nimica, şi nu mai ţin minte ce.-

Biro nu mi-a spus mai mult, pentrucă nici el, cred, nu ştia mai mult. Nu l-am întrebat de unde deţine informaţia, dar am bănuit că o are dela Levente sau dela cei din jurul lui.

11.XI.49 ss.L.Pătrăşcanu

41 041 ~~139~~

<u>Informatia adusă de Biro relativ la cele petrecute cu Betea</u>

Intr'o seară, la Minister, la sfârșitul lunii Octombrie 1947, două zile după cele petrecute cu Betea, Biro mi-a spus: cu două zile înainte, (cred că mi-a ~~spus~~ precizat, că seara - dar de acest amănunt nu sunt sigur) Betea, cu Manuila și cu Dutescu, împreună cu un american au fost surprinși într'o mașină americană. Betea și cu Manuilă au fugit, dar Duțescu a fost arestat. Dacă mi-a spus atunci unde ? Dutescu - nu-mi amintesc. Ceea ce-mi amintesc este continutul informatiei de mai sus.

Eu am fost extrem de impresionat și de surprins, în acelaș timp, de cele comunicate și l-am înjurat pe Betea, de față fiind Biro, spunându-i că e un aventurier, un om de nimica - și nu mai țin minte ce.—

Biro nu mi-a spus mai mult, pentru că nici el, cred, nu știa mai mult. Nu l-am întrebat de unde deține informatia, dar am bănuit că o are de la Levente sau dela cei din jurul lui.—

17.XI.49. L. P[signature]

Conversatiile cu Betea.

Intr'o după amiază din luna Octombrie 1947, ziua n'o pot preciza exact, dar aproximativ între 6 şi lo Octombrie, Betea a venit la mine acasă. L-am primit în birou. Motivul vizitei lui -sau cu ce a deschis vorba a fost să mă întrebe dacă ştiu ceva despre situaţia lui Mănuilă. Nu-mi amintesc ce a întrebat exact, dar ce m'a izbit a fost că nu a pus întrebări directe, ci pe ocolite, aşa ca şi cum ar fi vrut să mă tragă de limbă.

Deşi ştiam situaţia lui Manuilă, pentrucă văzusem piese din dosarul Maniu - nu i-am dat nicio informaţie, în schimb am început să-l înjur pe Mănuilă - spunându-i proasta mea părere despre el.- Nu-mi amintesc ce a răspuns Betea, dacă m'a combătut sau nu. A început apoi să vorbească despre mine, că are informaţii că împotriva mea se duc campanii chiar în Partid, că cuvântarea dela Cluj continue să-mi fie adusă ca o acuzare - a pomenit numele lui Luca şi cum l-a pomenit n'aşi putea afirma - apoi că pot să mă aştept la vreun "accident" organizat, în fine repetarea unor îngrijorări de care îmi mai vorbise şi în vară, în ajunul plecării mele la Bruxelles. - Eu am ascultat cele ce-mi expunea şi am căutat să -l combat - fără să mă opresc însă prea mult - sumbru tablou pe care îl făcea...Am ascultat mai mult afirmaţiile lui. El în continuare, mi-a vorbit despre oportunitatea plecării mele din ţară - din cauza situaţiei mele personale, pe care el o vedea în negru. Nu ştiu cum a venit vorba, cine a început discuţia-dar în legătură cu emigraţia eu am înjurat pe cei care eaeu în fruntea ei, pe cei care îi cunoşteam personal ca Rădescu şi Niculescu -Buzeşti - figuri sinistre- care ar fi în stare să dea foc ţării dela un capăt la altul pentru interesele şi ambiţiile lor, şi pe Tilea sau Gafencu, a căror vieţi şi activitate îmi era cunoscută. Ca răspuns la această ieşire a mea, Betea mi-a spus să plecăm în Noua-Zeelandă. Dece a ales tocmai Noua-Zeelandă nu ştiu dar mie mi s'a părut propunerea direct comică - deşi nu i-am spus nimic lui Betea despre această remarcă a mea.

Betea a revenit asupra lui Manuilă, spunându-mi că Mănuilă l-a rugat să-i facă posibilă plecarea din ţară, căci se simte ameninţat şi se teme să nu fie arestat. Betea a continuat spunându-mi că el a vorbit cu Max Manolescu, că acesta poate să-l ducă pe Manuilă - şi Betea a revenit asupra persoanei mele, spu-

nându-mi că este o ocazie foarte bună,pe care pot s'o folosesc. Si de astădată am răspins categoric sugestia lui Betea,afirmându-i că nu mă simt amenințat,în persoana mea.

Când Betea a revenit a doua oară asupra lui Manuilă, chiar pe când vorbea,am început să-mi dau seama,pe deoparte de existența unor strânse legături între Betea și Mănuilă,pe care el mi le ascundese și care acum ieșeau la iveală,pe de altă parte că invitația de plecare pornea de astădată fie dela Manuilă fie de acord cu el - dar pentru ca eu să servesc ca pradă sau ca trofeu lui Manuilă.Acestea au fost reflecțiile mele- chiar când Betea era la mine.Lui Betea nu i-am spus nimic - dar am continuat să refuz categoric orice sugestie relativă la plecarea mea.Betea a plecat supărat dela mine.

După plecarea lui,meditând asupra felului cum s'a prezentat Betea și cum a pus chestiunea plecării în străinătate- mi s'a adâncit convingerea că el,probabil de mult,dacă nu totdeauna avusese legături cu Manuilă și că toată propunerea,în ce mă ~~privește~~ privea,era dictată de Manuilă și trebuie să-i vină în folos acestuia.Atunci am hotărît ca dacă Betea revine cu propunerea de plecare să folosesc ocazia să scap și de el și de cei din jurul lui,care spunea că îmi sunt devotați - adică de Ratziu Pavel și unul Retegan (pe care nu-l cunosc,dar cred că și de el a fost vorba).

In adevăr cred că după 10-12 zile (n'aș putea spune exact când,dar cam în termen de două săptămâni) Betea a venit din nou,într'o după amiază,la mine acasă.El a început să mă întrebe dacă m'am mai gândit la propunerea lui,că avionul lui Max Manolescu va pleca peste 3 zile (exact nu știu - dar termenul era foarte apropiat 2-3 zile) ca să profit de această ocazie. De astă dată i-am răspuns afirmativ - ceeace l-a umplut de bucurie.Mi-a spus că în acest caz va trebui să plec imediat la Arad, că avionul va face acolo escală și eu să fiu la aeroport.Nu țin minte când - vizita lui Betea a fost foarte scurtă - m'a întrebat dacă în afară de tovarășea mea,cred că să mai meargă cineva,care rămânând ar putea avea neplăceri,fiind prietenii noștri- i-am spus,ca să-l conving de seriozitatea răspunsului meu - că ar fi bine să meargă și Lena Constante.El a fost de acord.Tot atunci - înainte sau după această chestie,celor care urmau să plece cu mine,n'aș putea preciza - Betea a făcut observația că rău am făcut că tocmai cu câteva zile mai înainte am ținut o cuvântare și am atacat violent pe anglo-americani - cuvântare apărută în

./.

"Scânteia" la mijlocul lunii Octombrie 1947. Nu mai țin minte ce i-am răspuns. De astă dată Betea era foarte vesel.Ceeace corespundea și dorinței mele - să fie convins că de astă dată m'a convins.

Convins fiind că Betea și prietenii lui vor pleca - ca astfel voi scăpa de ei definitiv și radical - am socotit chestiunea închisă.

Nici un singur moment nu m'am gândit să dau curs propunerii lui,nici o singură clipă nu m'am gândit să plec din țară.

Aceasta explică pentru ce nu am spus un cuvânt despre discuția cu Betea tovarășei mele sau despre propunerea lui și cu atât mai puțin,Lenei Constante.După cumaceasta explică pentruce n'am făcut absolut nici o mișcare în vederea vreunei preparative de plecare.-

ss.L.Pătrășcanu

11.XI.49

fuga

Conversațiile cu Betea

Într'o după amiază din luna Octombrie 1947, ziua n'o pot preciza exact, dar aproximativ între 6 și 10 Octombrie, Betea a venit la mine acasă. L-am primit în birou. Motivul vizitei lui - sau cu ce a deschis vorba a fost să mă întrebe dacă știu ceva despre situația lui Mănuilă. Nu-mi amintesc ce a întrebat exact - dar ce m'a izbit a fost că nu a pus întrebări directe, ci pe ocolite, așa ca și cum ar fi vrut să mă tragă de limbă.- Deși știam situația lui Mănuilă, pentrucă văzusem piese din dosarul Maniu - nu i-am dat nici o informație, în schimb am început să-l înjur pe Mănuilă - spunându-i franc părerea mea despre el.- Nu-mi amintesc ce a răspuns Betea, dacă m'a combătut sau nu.

A început apoi să vorbească despre mine, că are informații că împotriva mea se duce campanie chiar în Partid, că cuvântarea dela Cluj continuă să-mi fie adusă ca o acuzație - a pomenit numele lui Luca și cum l-a pomenit n'ași putea afirma - apoi că pot să mă aștept la orice, un „accident" organizat, în fine repetarea unor îngrijorări pe care mi mai vorbise în vară, în ajunul plecării mele la Bruxelles.- Eu am ascultat cele ce-mi expunea și am căutat să-l combat - fără să mă aprind însă prea mult - sumbrul tablou pe care il făcea.- Am ascultat mai mult afirmațiile lui.-

El în continuare, mi-a vorbit despre oportunitatea plecării mele din ţară – din cauza situaţiei mele personale, pe care el o vedea în negru. Nu ştiu cum a venit vorba, cine a început discuţia – dar în legătură cu emigraţia am înşirat pe cei care erau în fruntea ei, pe cei care îi cunoşteam personal ca Rădescu şi Niculescu-Buzeşti – figuri sinistre, care ar fi în stare să dea foc ţării de la un capăt la altul pentru interesele şi ambiţiile lor, şi pe Tilea sau Gafencu, a căror viaţă şi activitate îmi era cunoscută. Ca răspuns la această ieşire a mea, Betea mi-a propus să plecăm în Noua-Zeelandă. – De ce a ales tocmai Noua Zeelandă nu ştiu – dar mie mi s-a părut propunerea direct comică – deşi nu i-am spus nimic lui Betea despre această remarcă a mea.

Betea a revenit asupra lui Manole spunându-mi că Manole l-a rugat să-i facă posibilă plecarea din ţară, căci se simte ameninţat şi se teme să nu fie arestat. Betea a continuat, spunându-mi că el a vorbit cu Max Manolescu, ca acesta gata să-l ducă pe Manole – şi Betea a revenit asupra persoanei mele, spunându-mi că este o ocazie foarte bună, pe care pot s-o folosesc. Şi de astă dată am respins categoric sugestia lui Betea, afirmându-i că nu mă simt ameninţat, în persoana mea.–

Când Betea a revenit a doua oară asupra lui Mănuilă - chiar pe când vorbea, am început să-mi dau seama, pe de o parte de existența unor strânse legături între Betea și Mănuilă, pe care el mi le ascunsese și care acum ieșeau la iveală; pe de altă parte că invitația de plecare, porunca de astă dată fie de la Mănuilă - fie de acord cu el - dar pentru ca eu să servesc ca pradă sau ca trofeu lui Mănuilă. - Acestea au fost reflecțiile mele - chiar când Betea era la mine. Lui Betea nu i-am spus nimic - dar am continuat să refuz categoric orice sugestie relativă la plecarea mea. Betea a plecat supărat de la mine.

După plecarea lui, meditând asupra felului cum s-a prezentat Betea și cum a pus chestiunea plecării în străinătate - mi s-a adâncit convingerea că el, probabil de mult, dacă nu totdeauna avusese legături cu Mănuilă și că toată propunerea, în ce mă privea, era dictată de Mănuilă și trebuie să-i vină în folos acestuia. Atunci am hotărât ca dacă Betea revine cu propunerea de plecare - să folosesc ocazia să scap și de el și de cei din jurul lui, care spunea că îmi sunt devotați - adică de Rațiu, Panel și unul Retegan (pe care nu-l cunosc, dar cred că și de el a fost vorba).-

În adevăr, cred că după 10-12 zile (n'aș putea spune exact când, dar cam în termen de două săptămâni) Betea a venit din nou, într'o după amiază, la mine acasă. El a început să mă întrebe dacă m'am mai gândit la propunerea lui, că avionul lui Max Mănuilescu va pleca peste 3 zile (exact nu știu - dar termenul era foarte apropiat - 2-3 zile), ca să profit de această ocazie. - De astă dată i-am răspuns afirmativ - care se l-a umplut de bucurie. Mi-a spus că în acest caz va trebui să plec imediat la Arad, ca avionul va face acolo escale și eu să fiu la aeroport. Nu țin minte când - vizita lui Betea a fost foarte scurtă - m'a întrebat dacă în afară de tovarășa mea, cred că se mai meargă cineva, care rămânând ar putea avea neplăceri, fiind prietenii noștri - i-am spus, ca să-l conving de seriozitatea răspunsului meu - ca ar fi bine să meargă și Lena Constante. El a fost de acord. Tot atunci - înainte sau după această chestie a celor care urmau să plece de la mine, n'aș putea preciza - Betea a făcut observația ca rău am făcut ca tocmai în câteva zile mai înainte am ținut o cuvântare și am atacat violent pe anglo-americani - cuvântare apărută în „Scânteia" la mijlocul lunii Octombrie 1947. - Nu mai țin minte ce i-am răspuns. - ~~Betea~~ ~~plecând~~. De astă dată Betea era foarte vesel. - Ceea ce corespundea și dorinței mele - să fie convins că de astă dată m'a convins. -

5/ 47 047/45

Convins fiind că Betea şi prietenii lui vor pleca – că astfel voi scăpa de ei definitiv şi radical – am socotit chestiunea închisă. Nici un singur moment nu m'am gândit să dau curs propunerii lui, nici-o singură clipă nu m'am gândit să plec din ţară. Aceasta explică pentruce nu am spus un cuvânt despre discuţia mea cu Betea tovarăşei mele nici despre propunerea lui, şi cu atât mai puţin Lenei Constante. După cum aceasta explică (pentru ce) n'am făcut absolut nici o mişcare în vederea vreunei preparative de plecare.–

11. XI. 49.

Ce s'a discutat cu Betea referitor laramanearea la Bruxelles 182

Numai după alegeri, adica după Decdmbrie 1946 am aflat unele amanunte in legatur cu Betea, din care reeşea viata desordonată pe care o ducea(betii, lipsa unei profesiuni reale, etc) ceea ce m'a făcut atunci, pentru prima oară, să-mi revizuesc unele păreri bune pe care le aveamdespre el, in ce priveşre seriozitatea lui şi să inclin să vad in el trăsături aventuriere. In Ianuarie 1947 Betea m'a rugat să capăt pentru el si pentru incă XXXXX trei oameni-Ratziu, Pavel si Rategan- toti dela Statistică cate o bursă la Paris. Atunci mi-a spus dorinăa lui să plece.- In luna Februarie 1947, cand am fost cu ocazia semnării Tratatului de Pace la Paris, cu ajutorul lui Stoilov am obtinut cele patru burse, si chiar una in plus pentru Stefan Popescu, sotul tovarăsşei mele care lucra XX cu ea.

In luna Iulie Xx in ajunul plecaării, acelas an 1947, Betea a venit la Minist la mine si atunci pentru prima oară mi-a vorbit in privinta rămanerii mele in stră ătate, din punct de vedere a sigurantei persoanei mele. Atunci nu-mi mai amintesc mai fi adăugat ceva, pentrucă eram la minister foarte ocupat tocmai cu preparativele plecării. A revenit apoi la mine fie chiar in după amiaza acelei zile, fie a doua zi după amiază-nu-mi amintesc cand exact, dar stiu că in preziua plecării, insistand din nou să rămman, pe aceleaşi motive de sigurantă personală. El a spus că va venii şi el, fără insă să-mi spună cum. Dar că şi-a manifestat atunci dorinta să vină şi el in străinătate, asta sunt sigur. Ca raspuns la insistentele lui eu i-am spsu, in cele din urmă ca mă voi gandi si ii voi telefona dela Bruxelles, sta bilin şi o parolă-dar care anume nu-mi mai amintesc. Cu aceasta Betea a plecat şi alteceva nu am mai discutat cu el pană la plecare. Am plecat şi eu imediat apoi de acasă.

La confruntarea carea avut loc in Iunie 1948 Betea a afirmat că eu l-aşi f sfătuit să se ilegalizeze, x in caz dacă rămân in străinătate-ceea ce este pe dean regul inventat, pentru că de asemem a lucru nu a fost nici un moment vorba intre noi. Probabil că el, după plecarea mea si indorinta lui de a pleca şi el si mai ales de a se afla in treabă şi aşi da importantă, fată de cercul lui, a vorbit de chestia ilegalizării, premergătoare plecaării lui. Si acum incurcă lucrurile. Altfel nu-mi explic declaratia pe care a făcut-o la confruntare. Sunt de părere că el si in ce priveşte pretinsele discutii cu mine si-a construit o serie intreagă de teme, fie pe care le-a inventat la primele cercetări şi ix le-a mentinut apoi la confruntare, fie că asemem a lucruri au fost in capul lui mai inaite.-

1. XII. 49 [signature]

49 040 ~~183~~

Adaus

Ca complectare la cele declarate despre Betea că in urma faptului că m'am informat dela Micşa, Silber si alţii despre viaţa lui, mi-am revizuit buna părere pe care o aveam pană atunci despre el, totuşi aceasta nu inseamnă că l-am co considerat ca un om lipsit de orice valoare, care merită să fie indepărtat din jurul meu.

Ca complectare la părerea pe care mi-am făcut-o despre Betea, atunci cand in Octombrie 1947 mi-a vorbit pentru prima oară despre Mănuilă şi mi-a propus să plec, am ajuns la convingerea că el este nesincer faţă de mine să că el a avut legături cu Mănuilă, pe care mi le-a ascuns, iar propunerile pe care mile facea acum (in Octombrie 1947) erau inspirate sau in folosul lui Mănuilă.-

4.XII.49.

Năstase

Asupra atitudinelor mele nepartinice.-

1)Nepartinice au fost legăturile mele cu Betea. Deși Betea era membru de Partid, nu in această calitate l-am utilizat, ci l-am considerat ca un devotat personal, care a îndeplinit o serie de sarcini-in Maramureș, in alegeri, in Buzău-in această calitate, ca om de încredere personal. Eu am ascuns Partidului faptul că îl utilizez și n'am anunțat niciodată cadrele despre acest lucru. Nepartinic a fost faptul că atunci când am pregătit cuvântarea dela Cluj, din 1946, m'am folosit de Betea și de informațiile lui-ascunzând Partidului acest material și nu am discutat cu tovarășii nici acest material, nici cuvântarea dela Cluj. Dar cu Betea am discutat-o, socotind că informațiile și materialul pe care el, ca ardelean, mi le poate pune la dispoziție, îmi vor fi de folos.-

2)Nepartinică a fost toată partarea mea, atunci când Betea a venit și mi-a propus să plec in străinătate și eu am ascuns acest fapt tovarășilor. Mai mult, a fost un act dușmănos atât față de Partid cat și față chiar de regimul nostru că atunci când am aflat că Mănuilă, ale cărui legături cu Maniu îmi erau cunoscute și știam că xxxxxxxxxxxxxxx el a jucat tot timpul un joc dublu, lucrând și cu guvernul nostru, în calitatea lui de Director al Institutului de statistică, eu nu l-am denunțat, ci, din comoditatea personală, când am văzut posibilitatea pe calea unei plecări a lui Betea in străinătate cu el, să scap de acesta din urmă, am ascuns această pregătire de plecare, atât a lui Mănuilă, cât și a lui Betea. N'am luat acest drum, al denunțului, pentrucă am voit să ascund până la sfarșit legăturile mele cu Betea-intr'o epocă in care eu lucram din răsputeri ca să recâștig increderea tovarășilor, prin munca pe care o desfășuram la Ministerul de Justiție socotind că plecarea lui Betea va înmormanta definitiv acest capitol, tocmai de atitudine nepartinică a mea.- *Înmormânt fiind era dușman.*

3)Nepartinice au fost toate eșirile mele, prin manifestări de supărare, in fața unor cunoscuți personali, prieteni care îmi veneau in casă. Chiar dacă nu îmi pot aminti formele de manifestare a acestot ieșiri, dar știu bine că ele au existat. Au existat și atunci când "Scânteia" a luat hptărarea de a nu mai pomeni numele meu (Toamna lui 1944), si atunci când nu am fost atras in pregătirea conferinței pe Capitală (vara lui 194.) si atunci cand am fost atacat in Conferinta Partidului in 1945, si de cate ori mă simțeam jignit sau nedreptățit. Toate acestea supărări personale erau legate de viața de Partid, de atitudinea unor tovarăși din conducere și eu discutându-le cu oameni ca Belu, Lena sau chiar cu tovarășa mea, am procedat nepartinic, greșit și dăunător Partidului. Prin asemenea discuții am contribuit la scăderea si autorității Partidului si a tovarășilor din conducere. Faptul că nu-mi pot aminti formele de manifestare a acestor eșiri ale mele, față de oameni ca Belu sau Lena, nu micșorează cu nimica vina mea sau existența acestor manifestări.

4)Neppartinice și dăunătoare Partidului au fost discuțiile cu oameni ca Ralea sau cei din jurul meu, chiar când era vorba numai de persoana mea și de situația mea in Partid. Faptul de fi pălăvrăgit că nu voi mai fi in conducerea

Partidu,că nu voi mai face parte din guvern erau totuşi chestiid e Partid şi nejust sipartinic a fost că am discutat asemenea lucruri, cu asemenea oameni ca Ra- a Sadena.-

5)Nepartinic şi dăunător a fost faptul că în loc să apelez,in ce priveşte colabortorii imediaţi-secretarii generali,şefii de cabinet,etc-la xxx Secţia Cadrelor noastre,mult timp-mai cu seama xxxx in 1945-46-i-am ales după recomandări personale,după cunoştinţi persoanei,fără nici o verificare serioasă,nici chiar din partea mea.Numai aşa se explică că am putut să am secretari generali ca Broşteanu sau Poulopol. Este adevărat ca începând din 1947 si aici am căutat să fa o cotitură si am apelat, mai ales in a doua jumătate a anului,la serviciile Cadrelor,consfătunidu-mă dese ori cu Rabghetz chiar despre secretarii XX generali pe care ii aveam atunci,ambii membrii de Partid:Ciprian Ratziu si Stoican.In ce priveşte reforma Justitiei-începând din Septembrie-Octobrie 1947, colaborarea cu cadrele a fost extrem chiar de strânsă si cu foarte bune rezultate pentru munca mea.

In ce a constat starea mea de spirit nejustă,bolnăvicioasă si in ce a constat primejdiile legate de această stare?

Cu toate că la mine a existat,permanent o sinceră si deschisă dorinţă să lucrez impreună cu Ana,cu Ghiţă sau cu Luca,cu atat mai mult la inceput,cand se punea intreaga problemă a unei muncii in condiţii cu totul noă(vorbesc de toaman anului 1944)pe linie de Partid-totuşi reacţiunile mele,atunci cand n'am fost XXX ales, in C.C format in Octombrie 1944,~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ si apoi in anii 1945-46, cand am văzut că nu sunt atras la munca de Partid,sau cand s'u produs anumite critici sau atacuri XXX impotriva mea in ~~epoca ulterioară~~ aceea sau cea,eu m'am socotit jignit,amorul meu propriu a fost rănit si am suferit in orgoliul meu.In loc să văd Partidul,si prin atitudinea si activitatea mea concretă să caut eu să dovedesc tovarăşilor că se inşeală in aprecierea pe care o făceau despre mine,eu am început din ce in ce să mă retrag in sinea mea si in cercul unor prieteni ca Belu,Lena sau Torosian,să-mi consum aici necazul si jignirile mele.A fost nu un singur moment cand n'am văzut atunci Partidul,dar am văzut orgoliu şi ambiţia mea nesatisfăcută.Si fiecare critică care mi se aducea,eu o socoteam ca un atac personal si reactiunea mea era in acelaş fel-indepărtarea de Partid şi de viaţa de Partid.In anii 1945-1946 am trăit aceste stări de spitit,pe care nu le pot considera altfel decat bolnăvicioase.Pentrucă erau bolnăvicioase.Si primejdioasă in acelaş timp.Istoria mişcării muncitoreşti cunoaşte doar atâtea cazuri in care activişti de Partid,buni odată,tocmai din cauza că au pus ambiţiile sau jignirile lor personale înainte de Partid,au ajuns in lagărul duşmanului.Sau s'au demoralizat şi descompus cu totul-devenind si pe această cale,de multe ori,instrumente in mâinile duşmanilor.Că eu n'am ajuns aici, ii datoresc,in foarte largă măsură,tovarasului Gheorghiu Dej si a atitudinei lui, a sfaturilor lui in timpul discutiei pe care am provocat-o eu in Octombrie 1946,la Paris.Atunci,si ca urmare a acestei discutii si a discutiei in continuare din Bucureşti,am lichidat criza prin care trecusem. Sau ca să fiu in spiritul adevărului complet,am păşit pe drumul lichidării ei.

La această hotărâre,pe care am luat-o atunci,la inceperea punerii ei in practică, a contribuit foarte mult şi faptul de a fi putut de indată să incep camapania electorală,care m'a rupt din cercul strâmt al cabinetului ministerial si al amicilor din jurul meu,m'a pus in contact cu organizatia de Partid din Arad cu care am lucrat strans timp de aproape două luni si ,mai ales,m'a pus in contact cu massele.Am căutat să dau un caracter cât de larg,de masă,acestei campanii,nu limitându-mă la simple intruniri,ci organizând adevărate discuţii de massă,care durau ceasuri intregi si luau uneori caracter deosebit de viu,in tot judeţul Arad.Acest contact cu massele,in această campanie si lărgirea atât a orizontului meu şi a activităţii mele,mi-a fost de un real si mare folos,tocmai pe drumul lichidării crizei prin care trecusem,ca membru de Partid.

Am lichidat eu in intregime această criză,in 1947?Nu.Asi fi să mă inşel pe mine insumi si să inşel Partidul,dacă aşi afirma acest lucru.Mentinerea legăturilor cu Betea,-după ce incercasem să scăp de el trimitându-l la Paris la inceputul anului 1947-dovedeşte cel mai bine că n'am procedat radical,socotind insă că numai prin munca mea,numai prin apropierea faţă de tovarăşi,prin strângerea din nou a legăturilor cu Partidul voi putea lichida si ultimele rămăşite ale trecutului.Starea mea de spirit insă in 1947 a fost cu mult mai bună şi mult mai sănătoasă ca in trecut. Iar munca pe care am desfăşurat-o in ce priveşte pregătirea şi aplicarea reformei Justiţiei-o muncă intensă si continuă incepând încă dela sfârşitul primăverei lui 1947 si care a continuat până la inceputul anului 1948-s'a resimţit de această stare de spirit a mea,insănătoşită,de astădată in adevăr pe calea unei lichidări totale a trecutului,a crizei prin care trecusem.

Revizuirea greşelilor mele politice si căutarea cauzelor acestor greşeli-asupra cărorra am vorbit intr'o declaratie separată-a constituit pentru mine obiectul unor lungi frământări la Băneasa şi la Snagov.Caşi o considerarea a tuturor greşelilor comise de mine,in ce priveşte atitudinea faţă de tovarăşi sau faţă de unii oameni cărorra le-am acordat increderea-despre care am vorbit in declaratia de mai sus. Si de aceea am afirmat că concluziile la care am ajuns sunt rezultatul acestor frământări.-

2.VIII.49 Pătrăşcanu

Stiind că Belu Zilber lucrează pentru un organ de informaţie sovietic,ceeace am aflat din 1945,când Belu Zilber mi-a spus că a primit această însărcinare şi că legătura lui este tov.Petea, un vechi membru de Partid,care a stat mulţi ani la Doftana,aceste afirmaţii ale lui mi-au fost apoi confirmate de mai multe ori,istorisindu-mi ce servicii făcea, care erau foarte apreciate.

De pildă mi-a povestit raportul pe care l-a făcut el privitor la Eterigh.Apoi am primit prin Bodnăraş propunerea ca Belu Silber să fie numit consilier economic în USA,tot ca un rezultat al acestei munci pe care o depunea.Apoi ataşarea lui Belu Silber Comisiei de Pace,făcută prin intervenţia tov.Petea.

Aceste comunicări Belu Silber cred că -mi făcea ca să sprijine cererea lui de a fi numit consilier economic în USA,eu lucrând în comisia de numiri dela Externe.

Referitor la propunerea ca Belu Silber să fie numit în calitate de consilier economic,cred că tovarăşii n'au fost de acord.Apoi Groza avea partizanii lui/pe care căuta să-i impună.

Drept urmare a convingerii că el lucrează pentru un organ sovietic,atunci când Belu Silber mi-a propus să văd înainte de plecare pe unul din americanii cu care el avusese legături,mi l-a recomandat ca fiind membru al partidului comunist american,favorabil regimului nostru şi concentrat,anume Medison,nu mi-a spus ce rol juca aici.Am ştiut doar că urmează să plece imediat în USA fiind desconcentrat.

Deoarece nu am văzut nici un motiv ca printr'o conversaţie cu acest Medison să-i întăresc şi mai mult părerile lui favorabile regimului nostru,prin aceasta să fac şi un serviciu organului sovietic dela care B.Silber primea însărcinări am acceptat să-l aducă într'o seară,ca o vizită obişnuită,la Lena Constante.Nu l-am invitat acasă ca să nu dau acestei vizite un caracter oficial.Ducându-mă seara împreună cu tovarăşa mea la Lena,ne-a întâmpinat ea ca de obiceiu.Cred că era acolo tot ca de obiceiu şi Hary Brauner.Nu ştiu dacă a fost şi Torosian dar înclin să cred că da,pentrucă şi el era un obişnuit al vizitelor la Lena Constante.

Mai târziu a venit Belu Zilber cu Medison şi cu încă un tânăr dacă îmi amintesc bine în haine cachi.Dacă a venit şi soţia lui Belu,odată cu ei sau înainte nu-mi pot aminti.

./.

După cât îmi amintesc Medison a început să ne povestească despre America,despre activitatea Partidului comunist american,dar nu aşi putea preciza ce anume.In orice caz am avut impresia că este un comunist aşa cum vorbea.

Apoi am discutat despre situaţia din ţară.Atunci era actuală campania naţional-ţărănistă contra noastră.După cât îmi amintesc eu am căutat să-i demonstrez că P.N.T.,pierzând baza lui de massă va recurge la comploturi,utilizând greutăţile noastre de pe urma secetei.Belu Silber a făcut tot timpul traducerea în prezenţa celorlalţi,despre care am vorbit mai sus.

Cel de al doilea nu-mi amintesc să fi participat activ la discuţie.Părea un tip timid.

Durata acestei conversaţii cred că a fost o oră, o oră şi ceva,în care timp toată lumea a fost prezentă.

Apoi cei doi americani au plecat şi am rămas noi cei pomeniţi mai sus,când am comentat impresia lăsată şi anume că Belu Silber a avut dréptate arătând pe Medison ca un om de stânga şi favorabil nouă.

Conversaţia a avut loc tot timpul acolo unde primeşte Lena,unde era şi biroul,radio,etc.

L-am văzut pentru a doua oară pe Medison în următoarele împrejurări : fiind la Paris,odată Belu Silber mi-a spus că şi Medison este acolo,pentru nu ştiu ce studii.Cum ştiam dela Belu Silber că el fusese autorizat de organul sovietic şi de Petea să păstreze legăturile cu Medison prin scris,dovadă fiind o scrisoare pe care a primit-o odată din America dela Medison şi pe care atunci mi-a spus că a transmis-o prin tov.Petea organului sovietic,atunci când m'a întrebat dacă voesc să-l aducă odată la o cafea,am acceptat.

Eram la masă la Torosian şi după masă la cafea a venit B.Silber cu Medison,aşa cum îmi spusese înainte.Au stat amândoi foarte puţin.Erau prezenţi,Torosian,soţia lui, soţia mea,Belu.Iarăşi Belu a tradus.Nu-mi amintesc să fi discutat ceva deosebit,dar ţin minte,dacă nu mă înşel,că i-am spus proasta impresie pe care mi-a făcut-o Birnes,atunci ministru de Externe american.

Durata acestei vizite a fost foarte scurtă,cred 10-15 minute.

Intrucât eu ţineam în curent pe tov.Gheorghiu Dej cu activitatea ce o desfăşuram,atunci când s'a întors din ţară l-am întrebat dacă voeşte să-i fac o listă de oamenii

./.

pe care i-am văzut şi de activitatea depusă în lipsa lui. Tov.Gheorghiu mi-a spus că nu-i nevoe.Am socotit fie că cunoaşte această activitate,fie că este informat prin Crişan, care era atunci acolo.-

28.XII.49 ss.L.Pătrăşcanu

56 056 ~~238~~

Știind că Bela Silber lucrează pentru un organ de informații sovietic, ceea ce am aflat din 1945 – când Bela Silber mi-a spus că a primit această însărcinare și că legătura lui este Tov. Petea – un vechi membru de Partid, care a stat mulți ani la Doftana – aceste afirmații ale lui mi-au fost apoi confirmate, de mai multe ori, istorisindu-mi ce servicii făcea – care erau foarte apreciate. De pildă mi-a povestit raportul care l-a făcut al primitor la Eterigt. Apoi am primit prin Bodnaraș propunerea ca Bela Silber să fie numit consilier economic în USA – tot ca un rezultat al acestei munci pe care o depunea. Apoi atașarea lui Bela Silber comisiei de pace – forțată prin intervenția Tov. Petea. Aceste comunicări Bela Silber cred că mi le făcea ca să sprijine cererea lui de a fi numit consilier economic în USA – cu lucrând în comisia de numiri de la Externe. Referitor la propunerea ca Bela Silber să fie numit în calitate de consilier economic – cazul că tovarășii n-au fost de acord. Apoi grupa avea partizanii lui pe care căuta să-i impună: –

Drept urmare a convingerii că el lucrează pentru un organ sovietic, atunci când Bela Silber mi-a propus să văd înainte de plecare pe unul din americanii cu care el avusese legături – mi l-a recomandat ca fiind membru al Partidului comunist american favorabil regimului nostru și concentrat, anume Medison nu mi-a spus ce rol joacă aici. Am știut doar că urmează să plece imediat în USA. fiind desconcentrat.

Deoarece nu am văzut nici un motiv sa părăsesc o conversație cu acest Medison să-i intereseze și mai mult pe acesta favorabil regimului nostru – prin aceasta să fac și un serviciu organului sovietic de la care B. Silber primea însărcinări – am acceptat să-l aduc într-o seara ca o vizită obișnuită, la Ionel Constanta. Nu l-am invitat acasă ca să se vadă acestea vizita

un caracter oficial. Duminecă ma seara împreună
cu tovarăşa mea la Lena, s-a întâmplat ca
ca de obicei. Cred că era acolo, tot ca de obicei
şi Harry Brauner. Nu ştiu dacă a fost şi Tarcan,
dar înclin să cred că da, pentrucă şi el era
un obişnuit al vizitelor la Lena constante.
Mai târziu a venit Belu Zilber cu Madison.
şi cu încă un tânăr - dacă îmi amintesc bine în
haine civile. Dacă a venit şi soţia lui Belu, odată
cu ei sau înainte - nu-mi pot aminti. —
După cât îmi amintesc Madison a început să ne
povestească despre America, despre actualitatea partidului
comunist american - dar nu aş putea preciza ce
anume. În orice caz am avut impresia că este un
comunist - era acea vorba. —
Apoi am discutat despre situaţia din ţară. Atunci
era actuală compromiterea naţional-ţărăniştilor contra
noastră. După cât îmi amintesc eu am căutat
să-i demonstrez că P.N.Ţ. pregătind lovituri de
mână va recurge la complotări - ridicându-le
greutăţi născute de pe urma acestora. - Belu
Zilber a făcut tot timpul traducerea - şi pre-
ferinţa celorlalţi, despre care am vorbit mai sus.
Ce de al doilea nu mi amintesc să fi partici-
pat activ la discuţie. Părea un tip timid. Durata
acestei conversaţii cred că a fost o oră - o oră şi
ceva, în care timp toată lumea a fost pre-
zentă. - Apoi cei doi americani au plecat şi
am rămas noi cei pomeniţi mai sus - când am
comentat impresiile lăsate şi anume că Belu
Zilber s-a avut înţelepciunea arătând pe Madison
ca un om de stânga şi favorabil nouă. —
Conversaţia a avut loc tot timpul - acolo
unde primeşte Lena - unde are şi divanul, radioul
etc. —

L-am văzut pentru a doua oară pe Medison, în următoarele împrejurări: fiind la Paris, odată Belu Zilber mi-a spus că și Medison este acolo — pentru nu știu ce studii. Cum știam dela Belu Zilber că el fusese autorizat de organul sovietic și de Potra să păstreze legăturile cu Medison — prin scris — fiind o ocaziune pe care a primit-o odată [illegible] amicale dela Medison și pe care atunci nu mi-a spus-o [illegible] a transmis-o prin tov. Potra organelor sovietice — atunci când m-a întrebat dacă vreau să-l [illegible] odată la o cafea, am acceptat.

Eram la masă la Tătărescu și după masă la cafea a venit B. Zilber cu Medison — așa cum îmi spusese înainte. Au stat împreună [illegible] puțin. Erau prezenți Tătărescu, soția lui, soția mea, Belu. Iarăși Belu a tradus. Nu îmi amintesc să se fi discutat ceva deosebit, dar țin minte — dacă nu mă înșel — ce s-a spus privitor la impresia pe care mi-a făcut-o Birnes, atunci ministru de Externe american. — Această întâlnire a fost foarte scurtă — cred 10-15 minute.

Întrucât eu țineam în curent pe tov. Gheorghiu-Dej cu activitatea ce o desfășuram — atunci când s-a întors din țară l-am întrebat dacă vrea să-i fac o listă de oamenii pe care i-am văzut și de activitatea depusă în lipsa lui. Tov. Gheorghiu-Dej mi-a spus că nu e nevoie. — Am socotit [illegible] că cunoaște această activitate, fie că este informat prin Crișan, care era atunci acolo.

28. XII. 49.

59 059 ~~247~~

neachimea

După 23 August - cred că în iarna lui 1944,am propus lui Vişoianu să se ducă la C.C., şi să stea de vorbă cu tov. Ana,care atunci era secretara Partidului.Am făcut această propunere considerând pe Vişoianu ca pe un colaborator al nostru, aceasta pe baza trecutului lui,a legăturilor pe care ştiam că le are cu un tov.sovietic important şi a participării lui în Comisia Armistiţiului.Conversaţia ştiu că a avut loc - dar nu-mi mai amintesc ce rezultate a dat.

Nu-mi amintesc să fi discutat cu Vişoianu despre alţi tovarăşi şi când a putut avea loc acest lucru.

3o.XII.49 ss.L.Pătrăşcanu

După 23 August – cred că în toamna lui 1944, am propus lui Vasoianu să se ducă la C.C. și să stea de vorbă cu tov. Ana, care atunci era secretara Partidului. Am făcut această propunere considerând pe Vasoianu ca pe un colaborator al nostru – aceasta pe baza trecutului lui, a legăturilor pe care știam că le are cu un tov. sovietic important și a participării lui la lucrările armistițiului. Convorbirea, știu că a avut loc – dar nu îmi mai amintesc ce rezultate a dat. Nu-mi amintesc să fi discutat cu Vasoianu despre alți tovarăși și când a putut avea loc acest lucru.–

30 XII. 49.

[illegible signature]

La întrebarea de când cunosc pe VISOIANU răspund :

Pe VISOIANU îl cunosc din 1937-1938,când era director la "Viaţa Românească".El a dat putinţa atunci să publicăm,sub pseudonim o serie de articole în revistă.Astfel eu am publicat câteva fragmente din"Un veac de frământări sociale" sub pseudonimul Ion C.Ion.

Era cunoscut VISOIANU atunci ca un om de stânga,partizan convins a unei apropieri a României de U.R.S.S.

Au mai publicat Dolcini Katz sub pseudonimul Nicolau, cronici militare,dintre care una în timpul răsboiului cu Finlanda,împotriva Finlandei şi favorabil U.R.S.S-ului (care a dus la scoaterea lui Vişoianu dela direcţia "Vieţii Româneşti") şi Belu Silber,articole economice,sub pseudonimul A.Sorbulescu.

La a doua întrebare de unde se ştia că Vişoianu era om de stânga,răspund :

Nu pot preciza concret,dar ştiu că în cercurile intelectualilor de atunci ca Jója,Gogu Rădulescu,Belu Silber,exista această opinie.Atitudinea lui faţă de U.R.S.S., de apropiere a României de URSS, era pusă în seama şi a faptului că Vişoianu era considerat ca un fost colaborator al lui Titulescu

La întrebarea cum s'a ajuns la acceptarea din partea lui Vişoianu a colaborării noastre,pot numai să precizez că el avea legături cu Suchianu,care era secretar de redacţie al "Vieţii Româneşti" şi care şi-a manifestat dorinţa de a intra în Partid,dorinţă exprimată mie.Eu am comunicat-o atunci mai departe şi lui Joja şi lui Foris această cerere. Eu mă duceam la Suchianu acasă, unde,de obiceiu,îi dădeam manuscrisele. Nu ştiu ceilalţi cum introduceau articolele lor la "Viaţa Românească".Nu ştiu cum a reuşit Suchianu să le plaseze mai departe aceste articole, întrucât nu am discutat această latură a chestiunii.

La a treia întrebare când am vorbit sau am discutat cu Vişoianu despre publicarea acestor articole,sau am luat contact direct,răspund că în 1938,când împreună cu Joja,trimis de Partid am fost la Vişoianu,pe chestia atragerii de personalităţi la platforma noastră de front popular.Atitudinea lui Vişoianu era pozitivă.

A patra întrebare,în ce s'a manifestat această atitudine pozitivă,în fapte concrete.Răspund că pot numai să-mi amintesc impresia care mi-a lăsat-o convcrsaţia cu el - a fost

./.

că în adevăr este de stânga şi a vorbit favorabil de URSS.

Cum au evoluat mai departe legăturile cu Vişoianu ?

Până în 1944,primăvara, nu mai ţin minte dacă l-am mai văzut de câteva ori,dar fără o legătură strânsă sau permanentă cu el.

In ce a constat şi cum s'a reluat legătura cu Vişoianu ?

In primăvara lui 1944,în cadrul politicei Partidului de a strânge într'un singur front antihitlerist toate organizaţiile şi toate personalităţile gata să lupte pentru ieşirea României din război şi să rupă alianţa cu Axa, l-am văzut pe Vişoianu,Belu Silber ~~xxxxxxxxxx~~ făcându-mi legătura.L-am văzut pe Vişoianu la Florica Brătescu Voineşti - prietena lui, unde am fost atunci pentru prima ~~xxxx~~ dată.

La aceste conversaţii nu asista nimeni decât noi doi Inainte de plecarea lui la Cairo l-am văzut de 2-3 ori.

La întrebarea ce s'a discutat concret în casă la Florica Brătescu Voineşti înainte de plecarea lui Vişoianu la Cairo răspund :

Am discutat cu el problemele politice de atunci şi anume necesitatea frontului antihitlerist - el fiind de acord cu platforma noastră - ne-a dat unele informaţii privind starea de spirit dela Palat - cum că şi acolo se voeşte luarea unui contact cu noi, iar în ce priveşte plecarea lui, el faţă de mine şi-a manifestat nemulţumirea că pleacă la Cairo,fiind de părere că ar trebui să plece la Moscova - că aici numai se poate discuta armistiţiu şi în general viitorul nostru.

Legăturile mele după 23 August cu Vişoianu ?

După 23 Aug.l-am revăzut pe Vişoianu la Moscova,unde conduceam delegaţia care trata armistiţiu.A venit împreună cu Stirbey, două-trei zile după sosirea noastră.Astfel atât el cât şi Stirbey au făcut parte din delegaţia de armistiţiu.

Dacă exista vreo afinitate între mine şi Vişoianu, cât am stat împreună la Moscova ?

Vişoianu a luat, în timpul cât a conlucrat cu mine la Moscova,o atitudine pozitivă şi a sprijinit munca comisiei. Când ne-a fost adus proectul de armistiţiu,toţi am găsit că clauzele lui sunt uşoare,faţă de aportul adus de România în războiul antisovietic. In special ne-a bucurat suma despăgubirilor.Vişoianu a împărtăşit şi el bucuria noastră,dar a spus că unele clauze sunt cam elastice,aşa încât totul va depinde de felul în care va fi aplicat textul convenţiei de armistiţiu

./.

Dacă s'a discutat personal cu Vişoianu sau în ansamblu, cu ceilalţi delegaţi, asupra căror puncte din armistiţiu există posibilitatea acestei elasticităţi, în aplicare ?

Textul nu l-am discutat în amănunt, pentrucă discutarea textului, punct cu punct s'a făcut în comisia generală, prezidată de tov. Molotov.

După întoarcerea dela Moscova, cum au ~~crescut~~ evoluat legăturile mele cu Vişoianu ?

După această întoarcere l-am văzut de câteva ori pe Vişoianu, în legătură cu raportul ce l-am făcut Consiliului de Miniştri asupra armistiţiului. N'aşi putea preciza unde l-am văzut. La sfârşitul lui 1944, când a fost vorba de ocuparea Ministerului de Externe de către un diplomat - într'unul din guvernele de coaliţie - eu l-am propus pe Vişoianu, Partidului.

Si eu şi Ana ştiam că el luase şi păstra încă dela Cairo legătura cu un important tovarăş sovietic. Acest fapt şi atitudinea lui de până atunci m'au determinat să-l propun ca Ministru de Externe.

Intrucât Vişoianu nu se arăta dornic să ia Ministerul de Externe, l-am văzut de câteva ori, discutând cu el această chestie. Este posibil să-l fi văzut şi la Florica Brătescu Voineşti, el fiind aproape tot timpul acolo.

Tin minte că în chiar ziua formării guvernului din care făcea parte şi el, a fost la mine acasă.

Atunci a fost pentru prima şi cred - pentru ultima oară la mine acasă - el nefiind unul din intimii noştri.

In ce constau argumentele că nu voia să ia Ministerul de Externe ?

El a afirmat că atât timp cât durează războiul, nu vede posibilitatea unei activităţi reale la Ministerul de Externe şi deci că nu are rost să ia, în aceste condiţii, conducerea lui.

Impresia mea era însă că dovedea mai degrabă timiditate refuzul lui - ceea ce eu am combătut atunci la el.

Ce argumente am adus eu, care l-au convins ?

Am căutat să-i dovedesc că dimpotrivă, prezenţa lui, dată fiind atitudinea lui consecventă în politica externă faţă de U.R.S.S., îl face indicat să ocupe acest post, că argumentele lui nu sunt serioase şi - mai ales - am căutat să-i inving timiditatea.

Dacă în argumentele pe care i le-am adus am vorbit şi despre perspectivele politice ?

Noi eram atunci într'un guvern de coaliţie şi încă în

./.

plin război. Nu-mi amintesc dacă am discutat cu Vişoianu perspectivele politice - atât cele interne, cât şi cele externe.

Dacă în argumentele de convingere s'au putut strecura şi nemulţumirile mele personale ?

La întrebarea aceasta nu pot să răspund. Dacă s'au strecurat sau nu - acest lucru a fost, însă, fără voia mea, deci dacă în discuţiile cu Vişoianu s'au reflectat şi nemulţumiri personale.

Cum au evoluat mai departe legăturile cu Vişoianu ?

După 6 Martie 1945 l-am văzut pe Vişoianu de câteva ori 4-5 ori. Nu cred mai mult. Odată ţin minte că a venit să mă roage pentru un cumnat al lui magistrat. Nu ştiu exact ce cerea.

L-am căutat eu apoi pe Vişoianu în următoarea împrejurare : Tov. Susaikov supărat că regele Mihai nu voia să iscălească încadrarea Diviziei Tudor Vladimirescu în armata română, m'a chemat într'o seară, discutând cu mine dacă s'ar putea trimite cineva la Palat să convingă pe ex-rege să iscălească decretul. Eu i-am propus să-l trimit pe Vişoianu, ceeace tov. Susaicov a acceptat. Atunci ştiu că l-am căutat eu pe Vişoianu şi i-am făcut această cerere, pe care el a acceptat-o. După o zi sau două decretul a fost iscălit. N'aşi putea preciza după acest fapt întâmplat în primăvara lui 1945, când şi în ce împrejurare l-am mai văzut pe Vişoianu.

Stiu că ultima oară a fost în audienţă la mine la Minister, după întoarcerea mea dela Paris, Octombrie 1946, în legătură cu procesul din Elveţia. De atunci nu l-am mai văzut niciodată.

La întrebarea dece Vişoianu a făcut intervenţia pe lângă ex regele Mihai, nu ştiu rezultatul, dar ştiu că foarte curând decretul a fost iscălit.

Cum a reacţionat Vişoianu când i-am cerut să facă intervenţia la Palat ?

După cum îmi amintesc el a acceptat cererea făcută. Nu pot preciza unde l-am văzut, cu acest prilej.

Dacă m'am folosit de o terţă persoană pentru a discuta sau a-i comunica dorinţa de a-l vedea ?

Stiu că Belu Silber era prieten cu Vişoianu şi că îl vedea. N'aşi putea preciza în ce constau discuţiile între ei, dar Belu Silber îmi vorbea câteodată de Vişoianu

Dacă mi-am permis anumite discuţii, din care să reiasă nemulţumirile mele personale ?

Nu-mi aduc aminte asemenea discuţii să fi avut loc,

. / .

fiind vorba de anul 1944- începutul lui 1945 - deci acum cinci ani.Totuşi este cu putinţă ca el să fi tras unele concluzii, dar nu eu am exprimat nemulţumirile mele - aşa încât nu pot preciza aici exact cele discutate,în legătură cu aceste nemulţumiri.

Declar că nu mai am ce adăoga la această declaraţie referitoare la colaborarea mea cu Vişoianu.-

2.I.5o   ss.L.Pătrăşcanu

La întrebarea de când cunosc pe Vișoianu răspund:
Pe Vișoianu îl cunosc din 1937-1938, când era director la „Viața Românească". El a dat putință atunci să publicăm, sub pseudonim o serie de articole în revistă. Astfel eu am publicat câteva fragmente din „Un veac de frământări sociale" sub pseudonimul Ion. C. Ion. Era cunoscut Vișoianu atunci ca un om de stânga, partizan convins a unei apropieri a României de URSS. Au mai publicat Dolvi Katz sub pseudonimul Nicolau - cronici militare, dintre care una în timpul războiului cu Finlanda, împotriva Finlandei și favorabil URSS-ului (ceea ce a dus la scoaterea lui Vișoianu de la direcția „Vieții Românești") și Belu Zilber, articole economice, sub pseudonimul A. Șerbulescu.—
La a doua întrebare de unde se știe că Vișoianu era om de stânga, răspund:
Nu pot preciza concret, dar știu că în cercurile intelectualilor de atunci ca Joja, Jojo Rădulescu, Belu Zilber - exista această opinie. Atitudinea lui față de URSS - de apropiere a României de URSS - era pusă în seamă și a faptului că Vișoianu era considerat ca un fost colaborator a lui Titulescu.
La întrebarea dacă știu ceva de acceptarea din partea lui Vișoianu a colaborării noastre, pot numai să precizez că el avea legături cu Mihăileanu, care era secretar de redacție al „Vieții Românești" - și care s-a manifestat dușmănos și a fost scos din Partid, dușmănie exprimată [illegible]. Eu am comunicat atunci mai departe și lui Joja și lui Foriș această chestiune. Eu mă duceam la Mihăileanu acasă - unde, de obicei, îi dădeam manuscrisele. Nu știu ceilalți cum introduceau articolele lor la „Viața Românească".- Nu știu cum a reușit Mihăileanu să le plaseze mai departe aceste articole - întrucât nu am discutat această latură a chestiunii.-
La a treia întrebare când am vorbit sau am discutat cu Vișoianu după publicarea acestor articole sau am luat contact direct, răspund că în 1938, când împreună cu Joja, [illegible] de Partid, am fost la Vișoianu, pe chestia atragerii de personalități la platforma noastră de front popular. Atitudinea lui Vișoianu era pozitivă.-

7

A patra întrebare, în ce s-a manifestat raportul (atitudinea pozitivă) în fapte concrete. Răspund că tot ce mai pot să-mi amintesc: impresia care mi-a lăsat-o conversația cu el – a fost că în adevăr este de stânga și a vorbit favorabil de URSS. — 067

Cum au evoluat mai departe legăturile cu Vișoianu?

Până în 1944 – primăvara – nu mai țin minte decât l-am mai văzut de câteva ori, dar fără o legătură strânsă sau permanentă cu el.

În ce a constat și cum s-a realizat legătura cu Vișoianu?

În primăvara lui 1944, în cadrul politicii Partidului de a strânge într-un singur front antihitlerist toate organizațiile și toate personalitățile gata să lupte pentru scoaterea României din război și să rupă alianța cu Axa – l-am văzut pe Vișoianu, Belu Silber făcându-ne legătura. L-am văzut pe Vișoianu la Florica Brătescu Voinești – prietena lui, unde am fost atunci pentru prima dată. La aceste conversații nu asista nimeni decât noi doi. Înainte de plecarea lui la Cairo l-am văzut de 2-3 ori. ~~Am~~

La întrebarea, ce s-a discutat concret în casă la Florica Brătescu Voinești înainte de plecarea lui Vișoianu la Cairo răspund:

Am discutat cu el problemele politice de atunci și anume necesitatea frontului antihitlerist – el fiind de acord cu platforma noastră –, ne-a dat unele informații privind starea de spirit de la Palat – anume că și acolo se voiește lucrarea unui contact cu noi –, iar în ajunul plecării lui, el fiind la mine, și-a manifestat nemulțumirea că pleacă la Cairo, fiind de părere că ar trebui să plece la Moscova – căci aici ar putea discuta armistițiul și în general viitorul nostru. –

Legăturile mele după 23 August cu Vișoianu.

După 23 Aug l-am revăzut pe Vișoianu la Moscova, unde conducea delegația care trata armistițiul. A venit împreună cu Știrbey – două-trei zile după sosirea noastră. Astfel atât el cât și Știrbey au făcut parte din delegația de armistițiu.

Dacă exista vreo afinitate între mine și Vișoianu, cât am stat împreună la Moscova. –

Vișoianu a luat în timpul cât a conlucrat cu mine la Moscova, o atitudine pozitivă și a sprijinit munca comisiei. Când ni s-a fost adus proiectul de armistițiu toți am găsit că clauzele lui sunt ușoare – față de aportul adus de România în războiul anti-sovietic. În special

ne-a bucurat suma despăgubirilor. Visoianu a împărtășit și el bucuria noastră, dar a spus că unele clauze sunt cam elastice, așa încât totul va depinde de felul în care va fi aplicat textul convenției de armistițiu.—

Dacă s-a discutat personal cu Visoianu, sau în ansamblu cu ceilalți delegați, asupra căror puncte din armistițiu exista posibilitatea acestei elasticități, în general?

Textul nu l-am discutat în amănunt, pentru că discuțiile [illegible], punct cu punct s-au făcut în comisia [illegible] prezidată de tov. Molotov.—

După întoarcerea de la Moscova, cum au evoluat legăturile mele cu Visoianu?

După această întoarcere l-am văzut de câteva ori pe Visoianu, în legătură cu raportul ce l-am făcut Consiliului de Miniștri asupra armistițiului.— N-aș putea preciza unde l-am văzut.— La sfârșitul lui 1944, când a fost vorba de ocuparea Ministerului de Externe de către un diplomat — întrucât unul din generalii de carieră — eu l-am propus pe Visoianu, Partidului.— Și eu și Ana știam că el lucrase și poate încă ținea [illegible] legătura cu care [illegible] [illegible] [illegible] fapt și atitudinea lui de până atunci m-au determinat să-l prefer ca Ministru de Externe.— Întrucât Visoianu nu se arăta dornic să ia Ministerul de Externe — l-am văzut de câteva ori, discutând cu el această chestie.— Este posibil să-l fi văzut și la [illegible] Brătianu, el fiind aproape tot timpul acolo. Țin minte că în chiar ziua [illegible] generalului [illegible] care făcea parte și el ~~[illegible]~~ — a fost la mine acasă. Atunci a fost pentru prima și — cred — pentru ultima oară la mine acasă — el nefiind unul din intimii noștri.—

În ce constau argumentele ce nu voia să ia Ministerul de Externe?

El a afirmat că atât timp cât durează războiul, nu vede posibilitatea unei activități reale la Ministerul de

externe și deci că nu are rost să ia, în aceste condiții, conducerea lui. Impresia mea era însă să dovedesc mai degrabă timiditatea refuzul lui – ceea ce eu am combătut atunci la el.

Ce argumente ai adus eu și care l-a convins.–

Am căutat să-i dovedesc că, dimpotrivă, prezența lui, dată fiind atitudinea lui consecventă în politica externă față de URSS îl face indicat să ocupe acest post, că argumentele lui nu sunt serioase și – mai ales – am căutat să-i înving timiditatea.–

Dacă ~~[illegible]~~ în argumentele pe care i le-am adus am vorbit și despre perspectivele politice?–

Noi eram atunci încă în guvern de coaliție și încă în plin război. Nu-mi amintesc dacă am discutat cu Vișoianu perspectivele politice – atât cele interne, cât și cele externe.–

Dacă în argumentele de convingere s-au putut strecura și nemulțumirile mele personale–

La întrebarea aceasta nu pot să răspund. Dacă s-au strecurat sau nu – acest lucru a fost, însă, fără voia mea, deși, dacă în discuțiile cu Vișoianu s-au reflectat și nemulțumirile personale.–

Cum au evoluat mai departe legăturile cu Vișoianu?–

După 6 Martie 1945 l-am văzut pe Vișoianu de vreo 4-6 ori. Nu avea nici un rol. Odată țin minte că a venit să mă roage pentru un cunoscut al lui, magistrat. Nu știu exact ce cerea. L-am căutat apoi eu pe Vișoianu în următoarea împrejurare: Tov. Susaicov supărat că nu vrea regele Mihai să iscălească încadrarea Diviziei Tudor Vladimirescu, în armata română, m-a chemat într-o seară, discutând cu mine dacă ~~nu~~ s-ar putea trimite cineva la Palat să convingă pe Rege să iscălească decretul. Eu i-am propus să-l trimit pe Vișoianu – ceea ce tov. Susaicov a acceptat. Atunci știu că l-am căutat eu pe Vișoianu și i-am

5

fost iscălită cererea, pe care el a acceptat-o. După o zi sau două decretul a fost iscălit. — N'aşi putea preciza — despre acest fapt întâmplat în primăvara lui 1945 — când şi în ce împrejurări l-am văzut pe Vişoianu. Ştiu că ultima oară a fost în audienţă la mine, la Minister, după întoarcerea mea dela Paris, Octombrie 1946 — în legătură cu procesul din Elveţia. — De atunci nu l-am mai văzut niciodată. —

La întrebarea dacă a fost intervenţia pe lângă [illegible] — nu ştiu rezultatul, dar ştiu că foarte curând decretul a fost iscălit. —

Cum a reacţionat Vişoianu când i-am cerut să facă intervenţia la [illegible]? După cum am zis anterior el a acceptat cererea făcută. — Nu pot preciza unde l-am văzut, cu acest prilej. —

Dacă m'am folosit de o terţă persoană pentru a discuta sau a-i comunica dorinţa de a-l vedea? Ştiu că Bela Silber era prieten cu Vişoianu şi-l vedea. N'aşi putea preciza ce anume discutau între ei — dar Bela Silber îmi vorbea câteodată de Vişoianu.

Dacă mi-am permis anumite discuţii, din care să reiasă sentimentele mele personale?

Nu îmi aduc aminte de asemenea discuţii în acest loc; fiind vorba de anul 1944 — exceptând [illegible] 1955 — deci acum cinci ani. — Totuşi este cu putinţă ca el să fi avut unele [illegible] — dar nu i-am exprimat sentimentele mele — aşa încât nu pot preciza aici exact ale discuţiile, în legătură cu aceste sentimente. —

Declar că nu mai am ce adăuga la această declaraţie referitoare la relaţiile mele cu Vişoianu. —

2.I.50. —

[illegible signature]

De când cunoşti pe Lena Constante ?

_ Din vara anului 1942,când întâmplător am întâlnit-o la Poiana Tapului.Atunci numai mi-a xxxxxxxxxx fost recomandată de tovarăşa mea,care o cunoştea mai de mult.

Provenienţa ei socială ?

- Stiu că tatăl ei e pensionar,român macedonean.Pe surorile ei le cunosc.Una este soţia lui Moisil,iar cea de a doua era profesoară la Asistenţa Socială.Aceasta din urmă ştiu că e prietena fiului lui Parbon.

Ce studii are Lena Constante ?

- Bele-Artele din Bucureşti.

Cum a intrat în mişcare ?

- Cred că a recomandat-o tovarăşa mea,cu care colabora foarte intens la Teatru de Păpuşi.Aceasta cred că a avut loc în 1945.

Dacă a fost Lena Constante în străinătate ?

- Stiu că a fost în 1947 la Ankara,la sora ei care era soţia ambasadorului nostru în Turcia.

Cine i-a ajutat să plece la Istambul ?

- Cred că Moisil a vorbit cu Teo,dar şi eu i-am ajutat să-şi facă formalităţile de plecare.

Motivul plecării la Istambul ?

- Stiu că ea voia foarte mult s'o vadă pe sora ei şi în acelaş timp a luat cu ea şi o serie de tablouri proprii,pe care voia să le expună,fie la Ankara,fie la Istambul.

Cine a suportat latura materială a călătoriei ?

- Ea personal din banii rezultaţi de pe urma vânzării tablourilor,cu ocazia expoziţiei pe care cu puţin timp înainte o avusese în Bucureşti.

In ce a constat ajutorul concret,atât pentru facerea formelor cât şi obţinerea valutei ?

- Nu-mi amintesc unde am intervenit,fie la Interne fie la Comisia de Control,ca să-i uşurez obţinerea vizei de ieşire.

Cum a primit viza turcă ?

- Nu ştiu cum a primit această viză.

Dacă i-ai dat vreo sarcină înainte de plecare ?

- Nu i-am dat nici un fel de sarcină.

Ce a povestit Lena Constante după întoarcerea dela Ankara

- Imi amintesc că a povestit că a luat parte la câteva re-

./.

recpţii şi că expoziţia ei a avut acolo succes.

Dacă s'a văzut cu persoane din emigraţie sau a povestit despre persoane din emigraţie ?

- N'a povestit nimic că s'ar fi văzut cu persoane din emigraţie.

Dacă a povestit lui Moisil sau surorii sale despre necazurile mele personale ?

- Nu-mi amintesc să fi relaltat aşa ceva.

Cine a organizat plecarea la Praga ?

- Eu şi cu tovarăşa mea am hotărît s'o luăm la Praga,unde urma ca atât Lena Constante cât şi tovarăşa mea să se intereseze îndeaproape de teatrele de păpuşi din Praga.

Cine a suportat cheltuelile ?

- Pentru Lena ,ea personal.

Cu cine s'a văzut la Praga ?

- Când ne-am întors din Paris,Lena ne-a povestit legăturile pe care le luase cu o serie de persoane cehe,conducătoare a teatrelor de păpuşi.A şi organizat pentru tovarăşa mea,câteva reprezentaţii,în această privinţă.

Dacă Lena a cunoscut pe Betea ?

- Da l-a cunoscut,dar nu ştiu în ce împrejurări.Nu cred că erau prieteni propriu zis.

Ce i-am povestit Lenei Constante despre Betea ?

- Stia dela mine că Betea era un colaborator al meu.

Dacă l-a cunoscut pe Micşa ?

-L-a cunoscut la mine,când după alegeri am invitat într'o seară pe cei care dăduseră o mână de ajutor în alegerile din Arad.La acea masă au luat parte : Ciclovanu,Betea,Ratziu,Micşa Lena,Hary : mai târziu a venit şi Belu.

Dacă i-am povestit despre propunerile lui Betea referitor la fugă ?

- Nu i-am povestit niciodată nimic despre propunerile lui Betea.

Despre arestarea lui Duţescu i-ai povestit ?

- Nu-mi amintesc să-i fi povestit ceva despre această arestare.

Dar despre propunerea de a rămâne la Bruxelles ?

-Nici despre aceasta nu i-am povestit nimic.

Dacă i-am povestit despre activitatea dela Bruxelles ?

- I-am povestit,atât despre plimbările noastre cât şi de statul la Paris.Dar n'aşi putea preciza ce anume i-am povestit ce conţinut precis. ./.

Dacă i-am povestit despre necazurile mele ?

- Lena Constante era una din intimii noştri şi venea,aproape zilnic la noi.Este sigur că ea a cunoscut unele din supărările mele,din manifestările şi ieşirile mele,cu ocazia acestor supărări.

Ce ştie ea în general despre propunerile despre fugă?

- Cu Lena n'am discutat niciodată propunerile de fugă.Cu două zile înainte de arestare,adică la sfârşitul lui Aprilie 1948 - discutând sugestiile venite din partea familiei mele ca să mă pun la adăpost de suferinţele,pe care mi le prevedea, i-am spus Lenei pentrucă, sub nici un motiv,nu mă gândesc măcar la o asemenea soluţie, preferând să iau asupra mea,în ţară orice suferinţă va veni.

Care era atitudinea Lenei ?

- Lena mi-a dat dreptate că plecarea în străinătate pentru mine ar fi fost mai rea decât chiar moartea.

Cum am caracterizat-o pe tov.Ana ?

- Bine. Mai ales că ea cunoştea personal pe Ana.

Dar pe tov.Gheorghiu Dej ?

- Nu am discutat, sub această formă de dare de epitete,cu Lena.

Dar despre tov.Luca ?

- Acelaş răspuns.

Dar despre Miron Constantinescu ?

- Nu-mi amintesc să mă fi ocupat de persoana tov.Miron Constantinescu, faţă,de Lena.

Dar despre tov.Jean Maurer ?

- Acelaş răspuns.

Dar despre tov.Emil Bodnăraş ?

- Acelaş răspuns.

Ce părere expuneam despre Belu,Betea,Ratziu ?

- Nu-mi amintesc sub ce formă m'am ocupat cu persoana acestora .

Ce ştie concret,Lena, dela mine despre divergenţele, nemulţumirile,în general, situaţia în Partid ?

- Nu ştiu ce ştia dela mine,dar n'aşi putea preciza formele mele de manifestare a nemulţumirilor personale, din care ea a putut trage anumite concluzii.

Care era natura relaţiilor mele cu Lena ?

- Lena era prietenă a tovarăşei mele şi o prietenă a mea.

Dacă era sau nu confidenta mea ? Nu era confidenta mea.

4.I.5o ss.L.Pătrăşcanu

74 07:29

De când cunoaşte pe Lena Constante?

Din vara anului 1942, când întâmplător am întâlnit-o la Poiana Țapului. Atunci numai mi-a fost recomandată de tovarăşa mea, care o cunoştea mai de mult.

Provenienţa ei socială?

Ştiu că tatăl ei e pensionar, român macedonean. Pe surorile ei le cunosc. Una este soţia lui Moisil, iar cea de a doua era profesoară la Asistenţa Socială. Aceasta din urmă ştiu că e prietena fiului lui Parhon.

Ce studii are Lena Constante?

Bele-Artele din Bucureşti.

Cum a intrat în mişcare?

Cred că a recomandat-o tovarăşa mea, cu care colabora foarte intens la Teatrul de Păpuşi. Aceasta cred că a avut loc în 1945.

Dacă a fost Lena Constante în străinătate?

Ştiu că a fost în 1947 la Ankara, la sora ei care era soţia ambasadorului nostru în Turcia.

Cine l-a ajutat să plece la Istanbul?

Cred că Moisil a vorbit cu Teo, dar şi eu i-am ajutat să-şi facă formalităţile de plecare.

Motivul plecării la Istanbul?

Ştiu că ea voia foarte mult să vadă pe sora ei şi în acelaş timp a luat cu ea şi o serie de Tablouri proprii, pe care voia să le expună fie la Ankara, fie la Istanbul.

Cine a suportat latura materială a călătoriei?

Ea personal, din banii rezultaţi de pe urma

2

75 075 ~~30~~

Tânguşiei Tablonsila, cu ocazia expoziţiei pe care cu puţin timp înainte o avusese în Bucureşti.—

In ce a constat ajutorul concret, atât pentru facerea formulei, cât şi obţinerea valutei?—

Nu-mi amintesc unde am intervenit, pe C. Interne fie la Comisia de Control, ca să-i uşurez obţinerea vizei de ieşire.

Cum a primit viza turcă?

Nu ştiu cum a primit această viză.—

Dacă i-ai dat vreo sarcină înainte de plecare?

Nu i-am dat nici-un fel de sarcină.—

Ce a povestit Lena Constante după întoarcerea dela Ankara?

Îmi amintesc că a povestit că a luat parte la câteva recepţii şi că expoziţia ei a avut acolo succes.

Dacă să văzut cu persoane din emigraţie sau a povestit despre persoane din emigraţie?

N'a povestit nimic ~~...~~ ca s'ar fi văzut cu persoane din emigraţie.—

Dacă a povestit lui Marcel sau surorii tale despre năzuinţele mele personale?

Nu-mi amintesc să fi relatat aşa ceva.—

Cine a organizat plecarea la Praga?

Eu şi cu tovarăşa mea am hotărît să luăm la Praga, unde urma ca atât Lena Constante, cât şi tovarăşa mea să se intereseze îndeaproape de teatrele de păpuşi din Praga.—

Cine a suportat cheltuielile?

Pentru Lena, eu personal.

Cu cine s'a văzut la Praga?

Când m-am întors din Paris, Lena mi-a povestit legăturile pe care le luase cu o serie de persoane cehe, conducătoare a teatrelor de păpuşi. A şi ajuns pentru turneul meu, pentru reprezentaţii, în această privinţă.-

Dacă Lena a cunoscut pe Betea?

Da l-a cunoscut, dar nu ştiu în ce împrejurări. Nu cred să erau prieteni; propriu zis.-

Ce i-ai povestit Lenei Constante despre Betea?

Ştia dela mine că Betea era un colaborator al meu.

Dacă l-a cunoscut pe Misse?

L-a cunoscut la mine, când după alegeri am invitat într'o seară pe cei care daduseră o mână de ajutor în alegerile din Arad. La acea masă au luat parte: Ciclovanu, Betea, Retzer, Misse, Lena, Hay; mai târziu a venit şi Bela.—

Dacă i-ai povestit despre propunerile lui Betea referitor la fugă?

Nu i-am povestit niciodată nimica despre propunerile lui Betea.—

Despre întâlnirea lui Dalescu i-ai povestit?

Nu mi amintesc să-i fi povestit ceva despre această întâlnire —

Dar despre propunerea de a rămâne la Bucureşti?

Nici despre aceasta nu i-am povestit nimic.

Dacă i-am povestit despre activitatea din Bruxelles?

Aceasta i-am povestit, atât despre plecarea mea cât și de statul la Paris. Dar nu-mi pot preciza ce anume i-am povestit, ce conținut precis.—

Dacă i-am povestit despre necazurile mele?

Lena Constante era una din intimele noastre și venea, aproape zilnic la noi.— Este sigur că ea a cunoscut unele din supărările mele, din manifestările și ieșirile mele, cu ocazia acestor supărări:

Ce știe ea în general despre propunerile despre fugă?

Cu Lena n-am discutat niciodată propunerile de fugă. Cu două zile înainte de arestare, final adică la sfârșitul lui Aprilie 1948 - discutând sugestiile venite din partea familiei mele ca să mă pună la adăpost de suferințele, pe care nu le prevedea, i-am spus Lenei pentru ce, sub nici un motiv, nu mă gândesc măcar la o asemenea soluție, preferând să iau asupra mea, în țară, orice suferință va veni.—

Care era atitudinea Lenei?

Lena mi-a dat dreptate, că plecarea în străinătate pentru mine ar fi fost mai rea decât chiar moartea.—

Cum am caracterizat-o pe tov. Ana?

Bine. Mai ales ce se comportă personal pe Ana.—

Dar pe tov. Gheorghiu Dej.?

Nu am discutat, sub această formă de dare de [illegible], cu Lena.—

Dar despre tov. Luca?

Acelaş răspuns.—

Dar despre Miron Constantinescu?

Nu mi amintesc să mă fi ocupat de persoana tov. Miron Constantinescu, faţă de Lena.—

Dar despre tov. Jean Manea?

Acelaş răspuns.

Dar despre tov. Emil Bodnăraş?

Acelaş răspuns.—

Ce părere exprimai despre Belu, Beliu, Rafu?

Nu mi amintesc sub ce formă m'am ocupat cu persoanele acestea.

Ce ştie concret, Lena, dela mine despre doleanţele, nemulţumirile şi în general, situaţia în Partid?

Nu ştiu ce ştia dela mine, dar ş'ar putea [illegible]? formele mele de manifestare a nemulţumirilor personale din care se a putut trage anumite concluzii:—

Care era natura relaţiilor mele cu Lena?

Lena era o prietenă, a tovarăşei mele şi şi o prietenă a mea.—

Dacă era deci un confident meu?

Nu era confidenta mea.—

4.I.50.— [signature]

79 079 ~~34~~

Cu cine te-ai văzut în Belgia ?

- Eu am locuit tot timpul la Legaţie.Am văzut acolo şi am avut legătură,cu ministru de atunci în Belgia - Cămărăşescu - şi cu 2-3 funcţionari ai legaţiei.

Am luat apoi contact cu conducătorii Asociaţiei Juridice Internaţionale - printre care Normand.Am luat parte la lucrările Asociaţiei timp de aproape o săptămână.Cu mine a fost Paraschivescu Bălăceanu.

Am fost de 2 sau 3 ori la tov.Paulov,ambasadorul URSS în Belgia.Am luat parte la recepţia dată de el.

Am fost şi am făcut o vizită la sediu P.C.,belgian - unde am vorbit cu Secretarul P.C.A fost o vizită tovărăşească.

Intrucât în momentul în care am ajuns în Belgia,gazetele catolice - în special - duceau o violentă campanie împotriva României,am convocat o conferinţă de presă la legaţie- unde au venit ca 15-16 ziarişti.(In prealabil m'am consfătuit cu tov.Pavlov dacă să fac această conferinţă şi el a fost de acord cu propunerea mea ca să o fac).La conferinţă am apărat politica Guvernului şi am acuzat pe naţional-ţărănişti că complotează.Am justificat arestarea lui Maniu - care dăduse iarăşi naştere la atacuri contra României.Consfătuirea a apărut în 6 gazete belgiene.Tăeturile din gazete le-am predat tov.Kişinevschi.

In mod special au venit doi tovarăşi ziarişti dela organul Partidului,cărora le-am dat un interviev.A apărut chiar atunci în ziarul nostru.

Fiind în Belgia l-am rugat pe Torosian să vină cu maşina lui ca să putem vizita câteva oraşe mai importante. Ceeace Torosian a făcut, conducându-ne apoi cu maşina la Paris.

Stiu că pe când venisem la Bruxelles sosise şi dispoziţia ca o parte din personalul legaţiei să se întoarcă în ţară.- Cămărăşescu era împotriva acestei dispoziţii,susţinând că nu va mai avea cu cine lucra.

Un fost consilier de presă - dat afară dela legaţie sub Antonescu - care cunoştea pe tatăl meu, a venit de câteva ori la legaţie.E un om bătrân.S'a plâns foarte tare de stările dela legaţia din Belgia.

./.

Cu ocazia venirii şi călătoriei lui Torosian în Belgia,nu-mi amintesc să-i fi povestit ceva despre nemulţumirile mele.- Conferinţa a avut loc în Iulie 1947.

Starea mea de spirit era bună.

In ce perioadă ai trecut prin criză, ca membru de Partid ?

In anii 1945-1946,până în toamnă.

6.I.5o   ss.L.Pătrăşcanu

Cu cine te-ai văzut în Belgia?

Eu am lucrat tot timpul la Legație. Am văzut acolo și am avut legătură, cu ministrul de atunci în Belgia - Cimărescu și cu 2-3 funcționari ai Legației.

Am luat apoi contact cu conducătorii Asociației Juridice Internaționale - printre care Normand. Am luat parte la lucrările Asociației timp de aproape o săptămînă. Cu mine a fost Paraschivescu Bălăceanu.

Am fost de 2 sau 3 ori la tov. Pavlov, ambasadorul URSS în Belgia. Am luat parte la recepții date de el.

Am fost și am făcut o vizită la sediul P.C. belgian - unde am vorbit cu secretarul P.C. A fost o vizită tovărășească.

Întrucît în momentul în care am ajuns în Belgia gazetele catolice - în special - duceau o violentă campanie împotriva României, am convocat o conferință de presă la Legație - unde au venit ca 15-16 ziariști. (În prealabil m-am consultat cu tov. Pavlov dacă să fac această conferință și el a fost de acord cu propunerea mea ca să o fac). La conferință am apărat politica guvernului și am atacat pe național-țărăniști ca complotiști. Am justificat arestarea lui Maniu - care adusese iarăși rușine la străini contra României. Campania a apărut în 6 gazete belgiene. - Tăieturile din gazete le-am predat tov. [illegible].

În mod special au venit doi tovarăși ziariști dela organul Partidului, cărora le-am dat un interview. A apărut chiar atunci în ziarul nostru.

Fiind în Belgia l-am rugat pe Tarasion să vină cu mașina lui - ca să putem vizita cîteva orașe mai importante. Ceea ce Tarasion a făcut, conducîndu-ne apoi cu mașina la Paris.

Știu că pe când veniserăm la Bruxelles sosise o dispoziție ca o parte din personalul legației să se întoarcă în țară.- Cămărășescu era împotriva acestei dispoziții, susținând că nu va mai avea cu cine lucra.-

Un fost consilier de presă - dat afară de la legație sub Antonescu - care cunoștea pe tatăl meu, a venit de câteva ori la legație. E un om bătrân. Se plângea foarte tare de stările dela legația din Belgia.-

Cu respect venirii și călătoriei lui Toroian în Belgia, nu-mi amintesc să-i fi povestit ceva despre nemulțumirile mele.- Conferința a avut loc în Iulie 1947.

Starea mea de spirit era bună.

In ce perioadă ai trecut prin criză, ca membru de Partid?

In anii 1945-1946, până în toamnă.-

6. I. 50.-

[signature]

- De când l-ai cunoscut pe Torosian ?

- Din primăvara lui 1944,în casa lui Belu Silber, care mi l-a recomandat ca pe o viitoare gazdă,bună de folosit pe linia muncii de Partid.

- Cât timp ai folosit casa lui ca casă conspirativă ?

- In toată epoca pregătitoare a lui 23 August 1944.

- După 23 August ce fel de relaţii se stabilesc între dta şi Torosian ?

- De prietenie, eu apreciind munca şi devotamentul arătate de Torosian în epoca anterioară lui 23 August.

- Cine l-a recomandat în Partid ?

- Eu,Bodnăraş şi C.Hagiu - adică cei care am lucrat cu el.

- Cine l-a recomandat la Externe ?

- Eu - după ce am discutat chestia şi cu Bodnăraş. Cu tov.Ana am discutat odată cu propunerea privind pe Torosian şi alte numiri - care fuseseră în prealabil admise de S.S.

- Când pentru prima oară îl întâlneşti în străinătate?

- In August 1946 la Conferinţa de Pace.

-Ce am comunicat sau transmis lui Torosian la Paris?

- Inainte de plecarea lui Torosian la Paris l-am rugat să-mi găsească un editor pentru traducerea cărţii mele "Sub trei dictaturi".I-am scris înainte de August 1946 în legătură cu această chestie.Altceva nu i-am transmis.

- Ce ai aflat despre activitatea lui la Paris,când erai în ţară ?

- Bodnăraş a ridicat de câteva ori împotriva lui Torosian acuzarea că face afaceri - bazându-se pe informaţiile lui Moruzi.

- Bodnăraş mi-a spus mie personal acuzaţiile care i se aduc lui Torosian.

- Din altă parte nu am aflat şi nici nu m'am interesat.

- Ce ai transmis în legătură cu atmosfera în jurul lui lui Torosian ?

- Nu-mi aduc aminte să-i fi transmis prin cineva cele ce i se pun ca acuzare.Dar eu personal i-am comunicat cu ocazia semnării tratatului de Pace,Februarie 1947, şi în vara aceluiaş

./.

84084 45

an,când l-am chemat la Bruxelles.

- In ce formă i-ai transmis ?

- I-am transmis că la S.S., pe baza informaţiilor lui Moruzi, se duce o campanie de denigrare a lui.

- Ce i-ai vorbit despre situaţia mea personală în ţară sub toate aspectele ?

- Fiind la Paris şi fiind într'o stare de nemulţumire pentru toată atmosfera care era şi acolo în jurul meu, i-am vorbit lui Torosian despre aceste nemulţumiri ale mele.Imi este însă cu neputinţă să precizez,în vorbe, ce i-am spus.

- In ce au constat nemulţumirile dtale la Paris ?

- Pe de o parte mă simţeam ostracizat şi neatras la o participare activă la viaţa delegaţiei noastre,apoi şi pentru faptul că tov.ca Moruzi, Cristea Luca,Neculcea vorbeau despre mine, în termeni care mă ofensau.

- De unde aflai aceste lucruri ?

- Dela Belu,dela Torosian şi din atitudinea directă a celor de mai sus.

- Ce nemulţumiri şi în ce împrejurări i-ai expus lui Torosian despre tot ce era legat de dta, în ţară ?

- Când am fost la Paris i-am vorbit lui Torosian despre nemulţumirile mele din ţară,în situaţia pe care eu o socoteam nedreaptă pentru mine.- Adică socoteam că în Partid am o situaţie de persecutat - fără să-mi pot aminti,exact,în ce formă şi în ce au constat aceste persecuţii.

- Ce ai vorbit altceva, afară de nemulţumirile dtale personale şi despre nemulţumirile lui personale ?

- Intrucât la Paris l-am văzut de multe ori pe Torosian îmi este imposibil să răspund la prima parte a întrebării. In ce priveşte nemulţumirile lui personale se plângea de atitudinea lui Moruzi,contra lui.- Cu Stoilov ştiu că se împăca bine şi nu mi-a vorbit de alte nemulţumiri.

- Care era atitudinea lui Torosian în ce priveşte nemulţumirile mele din ţară, pe care le-am expus şi cele din Paris ?

- Cât îmi amintesc m'a ascultat,fără manifestări deosebite dat fiind că,în general, el este un tip de om calm.

- Dta când i-ai expus,tot calm erai ?

- Eu eram amărât şi aceasta era adevărata mea stare de spirit.

./.

- Ce s'a discutat la Bruxelles,în vara lui 1947 ?

- Intrucât şi Torosian a stat la legaţie o săptămână fiind împreună des,nu-mi pot aminti tot ce am vorbit în acel. Dar îmi amintesc că era preocupat de situaţia lui şi am discutat împreună despre aceasta.Eu,cât îmi amintesc,l-am liniştit "" în ce priveşte acuzaţiile pe care i le aducea S.S.

- De unde ai ştiut acest lucru ?

- Inainte de plecare, am avut impresia că Bodnăraş a început să se convingă de nejusteţea acuzaţiilor aduse de Moruzi contra lui Torosian.

- Ce anume ţi-a dat posibilitatea să faci aprecierea de mai sus ?

- In comisia,hotărâtă de Partid, care se ocupa cu problemele externe, am observat la Bodnăraş o atitudine mai binevoitoare faţă de Torosian, de unde am tras concluzia că nu mai pune atât temeiu pe acuzaţiile lui Moruzi.La Bruxelles, lui Torosian, i-am spus că acuzaţiile împotriva lui nu mai sunt atât de ascuţite.

Nu-mi amintesc să-i fi vorbit ceva în legătură cu nemulţumirile mele.

- Dacă i-ai vorbit de sugestiile lui Betea de rămânere în Belgia,sau în general, din partea altcuiva ?

- Nu i-am vorbit despre aşa ceva.

- Ce s'a discutat despre afaceri ?

- El mi-a explicat de înfiinţarea unor societăţi,iniţiativă venită lui pe cale oficială,dar n'am reţinut despre ce era vorba, întrucât nu mă interesau, din nici un punct de vedere.

- Dacă Torosian era un om capabil să scoată profituri personale ?

- Stiu că era un avocat priceput şi câştiga foarte bine în ţară.

- Dar în străinătate ?

- Nu ştiu ce venituri avea, dat fiind că despre veniturile lui personale nu mi-a vorbit.Stiu că şi-a vândut în ţară maşina pe care o avea şi a plecat cu bani din ţară.Cartea mea a editat-o el din banii lui personali,urmând a-i scoate din vânzarea ulterioară.-

9.I.5o

ss.L.Pătrăşcanu

De când l-ai cunoscut pe Tarossian?

Din primăvara lui 1944, în casa lui Bela Silber, care mi l-a recomandat ca pe o viitoare gazdă, bună de folosit pe linia muncii de Partid.-

Cât timp ai folosit casa lui ca casă conspirativă?

In toată epoca pregătitoare a lui 23 August 1944.-

După 23 August ce fel de relații se stabilesc între Dta și Tarossian?

De prietenie ~~ca~~ apreciind munca și devotamentul arătate de Tarossian în epoca anterioară lui 23 August.

Cine l-a recomandat în Partid?

Eu, Bodnaraș și C. Hagiu — adică cei care am lucrat cu el

Cine l-a recomandat la Externe?

Eu – după ce am discutat chestia și cu Bodnaraș.– Cu Tov. Ana am discutat odată cu propunerea privind pe Tarossian și alte numiri – care făceau în prealabil a lunii de S.S.–

Când pentru prima oară l-ai întâlnit în străinătate?

In August 1946, la conferința de pace.–

Ce ai comunicat sau transmis lui Tarossian la Paris?

Inainte de plecarea lui Tarossian la Paris l-am rugat să-mi găsească un editor pentru traducerea cărții mele „Sub trei dictaturi”.– I-am scris încă în August 1946 în legătură cu această chestie.– Altceva nu i-am transmis.–

Ce ai aflat despre activitatea lui la Paris, când erai în țară?

Bodnaraș a vorbit de câteva ori împotriva lui Tarossian, acuzând că face afaceri – bazându-se pe informațiile lui Moruzi.–

Bodnaraș mi-a spus mie personal [illegible] care i se [illegible] lui Tarasov. —

Din altă parte nu am aflat și nici nu m-am interesat.

Ce ai transmis în legătură cu atmosfera în jurul lui, lui Tarasov?

Nu-mi aduc aminte să-i fi transmis prin cineva ceva ce i se punea ca reproș. Dar eu personal i-am comunicat cu ocazia sesiunii Tratatului de Pace, Februarie 1947, și cu ocazia [illegible], când l-am chemat la Bruxelles. —

În ce formă i-ai transmis?

I-am transmis că la S.S., pe baza informațiilor lui Mongi, se duce o campanie de denigrare a lui. —

Ce i-ai vorbit despre situația mea personală în țară sub toate aspectele?

Fiind la Paris și fiind într-o stare de nemulțumire, pentru toate atmosfera care era și care era în jurul meu, i-am vorbit lui Tarasov despre aceste nemulțumiri ale mele. Însă nu-mi amintesc cu exactitate să precizez, în vorbe, ce i-am spus. —

În ce au constat nemulțumirile dateale la Paris?

Pe de o parte mă simțeam ostracizat și retras de la o participare activă la viața delegației noastre, apoi și pentru faptul că tov. ca Mongi, Cristina Luca, Neculcea vorbeau despre mine, în termeni care mă ofensau. —

De unde aflai aceste lucruri?

Dela Bebler, dela Tarasov și din atitudinea directă a celor de mai sus. —

Ce nemulțumiri și în ce împrejurări i-ai expus lui Tarasov despre tot ce era legat de tine, în țară?

Când am fost la Paris i-am vorbit lui Tarasov despre nemulțumirile mele din țară, în situația, pe care o socoteam nedreaptă pentru mine. — Atunci îi socoteam că în Partid

am constatat de persecutat — fără să-mi pot aminti, exact, în ce formă și în ce au constat aceste persecuții.—

Ce ai vorbit altceva, afară de nemulțumirile dtale personale și despre nemulțumirile lui personale?

Întrucât la Paris l-am văzut de multe ori pe Tarașov îmi este imposibil să răspund la prima parte a întrebării. În ce privește nemulțumirile lui personale se plângea de atitudinea lui Mizgu, contra lui.— Cu Stoilov știu că se împăca bine și nu mi-a vorbit de alte nemulțumiri.—

Care era atitudinea lui Tarașov în ce privește nemulțumirile mele din țară, pe care le-am expus și celor din Paris?

Cât îmi amintesc m-a ascultat, fără manifestări deosebite dat fiind că, în general, el este un tip de om calm.—

Dta când i-ai expus, tot calm erai?

Eu eram amărât și aceasta era colorată mea stare de spirit.—

Ce ați discutat la Bruxelles, în vara lui 1947?

Întrucât cu Tarașov am stat la Lepstea o săptămână, fiind împreună ~~împreună~~ cu el, nu-mi pot aminti tot ce am vorbit în acel. Dar îmi amintesc că era preocupat de situația lui și am discutat împreună despre aceasta. Eu, cât îmi amintesc, l-am liniștit, în ce privește acuzațiile pe care i le aducea S.S.

De unde ai știut acest lucru?

Înainte de plecare, am avut impresia că Bodnăraș a început să se convingă de nejustețea acuzațiilor aduse de Mizgu contra lui Tarașov.—

Ce anume ți-a dat posibilitatea să faci aprecierea de mai sus?

În comisia lăuntrică de Partid, care se ocupa cu problemele anterioare, am observat la Brăducescu o atitudine mai binevoitoare față de Tarasăi, de unde am tras concluzia că nu mai pune atât temeiu pe acuzațiile lui Moruzi. La Bruxelles, lui Tarasăi, i-am spus că acuzațiile împotriva lui nu mai sunt atât de absolute.—

Nu-mi amintesc să-i fi vorbit ceva în legătură cu nemulțumirile mele.—

Dacă i-aș vorbit de regretul lui Beltea de rămânere în Belgia, sau în general, din partea altcuiva?

~~[illegible]~~ Nu i-am vorbit despre așa ceva.—

Ce s-a discutat despre afaceri?

El mi-a explicat de înființarea unor societăți, întinderea rentei lui pe căile oficiale — dar n-am reținut despre ce era vorba, întrucât nu mă interesau, din acest punct de vedere.—

Dacă Tarasăi era un om capabil de-a scoate profituri personale?

Știu că era un avocat priceput și câștiga foarte bine în țară.—

Dar în străinătate?

Nu știu să remarc acela, dat fiind că despre veniturile lui personale nu mi-a vorbit.— Știu că și-a vândut în țară mașina pe care o avea și a plecat cu bani din țară.— Cartea mea a editat-o el, din banii lui personali, urmând să-i scoată din vânzarea ulterioară.—

9.I.50.

[signature]

Pe Sandu Natahnsohn l-am cunoscut în 1932,el făcând parte din grupul de tineri,din jurul lui Al.Sahia, cu care am scos atunci "Veac Nou" şi "Bluze Albastre".Când Siguranţa a interzis aceste publicaţii,Sandu Natahnsohn a plecat în provincie şi a încercat să scoată acolo o foae legală.A scos însă numai un număr - dacă îmi amintesc sub titlul "Mâine" - pentrucă a fost arestat şi groaznic maltratat de Siguranţă locală.Totuşi s'a ţinut bine.

In urma a rămas în grupul de tineri din jurul lui Sahia.Am ştiut - când au revenit în ţară în 1936 - că fusese la Paris - dar nu mai ştiam exact ce este cu el.

Sub legionari,în iarna lui 194o, Sandu m'a căutat să-mi facă următoarea comunicare : un fost tovarăş,devenit agent de siguranţă,Zaharia, sub influenţa nevestei sale voeste să plece în URSS,să-şi refacă acolo viaţa.Ca să-şi răscumpere păcatele este gata să ne dea lista provocatorilor,din mişcare.Eu,bine înţeles,i-am spus lui Sandu, el să accepte propunerea lui Zaharia şi să ia lista dela el.Sandu mi-a adus-o.Cuprindea,dacă îmi amintesc bine şase sau opt nume,printr care Sami Margulies,Al.Mihăileanu,Tralex (sau aşa ceva,un ziarist) şi alţii.Mai important a fost faptul că a comunicat că în conducere se află un provocator foarte important pe care chiar Siguranţa îl camuflează.Numele lui - nici chiar sub pseudonim - nu-i trecut nicăeri,leafa lui e trecută surplus la ceilalţi - astfel că sub nicio formă să nu figureze în statele de plată ale Siguranţei.Acest provocator da Siguranţe toate materialele de Partid - înainte de a merge la tipografie.

Toate aceste informaţii le-am comunicat atunci lui Techari,cu care aveam legătură.Urma ca Zaharia,să completeze informaţiile lui - dar eu am fost arestat şi trimis în domiciliul forţat.

In 1943,când tovarăşa mea a venit în lagăr mi-a comunicat că primise chiar ea,însărcinarea pe linie de Partid să-l demaşte pe Sandu ca agent provocator.(Când am discutat cu tov.Ghiţă toată problema Foris,în lagăr,ne-am ocupat de toate aceste informaţii şi de cele expuse de tovarăşa mea, în legătură cu Sandu).

In 1944 când am venit în Bucureşti l-am revăzut pe Sandu.El mi-a comunicat că în 1941 sau 1942 după arestarea

./.

mea a făcut aceiaşi comunicare Partidului prin Sanielevici, cu care lucra.A comunicat atunci şi numele provocatorilor din lagăre.L-am rugat să mai culeagă informaţii de acest fel pentru noi.El a făcut acest lucru- tot prin Zaharia-care nu plecase.Sandu mi-a comunicat unele amănunte,în ce priveşte urmărirea mea - când m'am ilegalizat - şi am putut să ocolesc câteva capcane întânse de Siguranţă.Sandu era acuma - în 1944 - într'o stare materială foarte bună.Făcea negustorie cu stofe.A făcut câteva donaţii importante Partidului - n'aşi putea preciza suma - dar de sute de mii de lei,bani folosiţi pentru înlăturarea lui Foris (case noi,gazde).Banii i-am predat lui Bodnăraş,care el i-a administrat.

După 23 August,Sandu m'a rugat să intervin la Partid ca să se găsească o formă de a fi spălat de acuzaţia ridicată împotriva lui de Foris.

Eu m'am adresat cadrelor - unde am dat o declaraţie (cred că încă în 1944 sau 1945) -în cele ce ştiam despre Sandu Nathansohn.

In ultima vreme ştiam că lucra cu Nicolski - dela Ministerul de Interne.N'aşi putea preciza ce servicii făcea lui Nicolski.

Tovarăşa mea îl cunoştea pe Sandu pentrucă odată sau de două ori ne-a luat cu maşina,în timpul bombardamentelor şi ne-a scos afară din oraş.Cred că Belu Silber îl cunoştea pe Sandu - dar nu ştiu dacă îl cunoaşte şi Lena.

Sandu Nathansohn mi-a făcut impresia că voeşte să facă servicii mişcării - ca simpatizant.N'a fost membru de Partid,niciodată.Am socotit informaţiile lui cinstite şi sub această formă le-am transmis mai departe.Prin ocupaţiile lui era un om de afaceri - dar atunci când a ajutat Partidul cu bani, a făcut-o desinteresat.-

12.I.5o ss.L.Pătrăşcanu

Pe Sandu Netahnsohn l-am cunoscut în 1932, el făcând parte din grupul de tineri, din jurul lui Al. Sahia, cu care am scos atunci „Veac Nou" şi „Bluze Albastre". Când Siguranţa a interzis aceste publicaţii, Sandu Netahnsohn a plecat în provincie şi a încercat să scoată acolo o foaie legală. A scos însă numai un număr - dacă îmi amintesc sub titlul „Mâine" - pentrucă a fost arestat şi grozav maltratat de Siguranţa locală. Totuşi s-a ţinut bine.

În urmă a rămas în grupul de tineri din jurul lui Sahia. Am ştiut - când am revenit în ţară în 1936 - că fusese la Paris - dar nu mai ştiam exact ce este cu el.

Sub legionari, în iarna lui 1940, Sandu m-a căutat să-mi facă următoarea comunicare: un fost tovarăş, devenit agent de Siguranţă, Zaharia, sub influenţa nevestei sale vrea să plece în URSS să-şi refacă acolo viaţa. Ca să-şi răscumpere păcatele este gata să ne dea lista provocatorilor din mişcare. Eu, bine înţeles, i-am spus lui Sandu ca să accepte propunerea lui Zaharia şi să ia lista de la el. Sandu mi-a adus-o. Cuprindea, dacă îmi amintesc bine, şase sau opt nume, printre care Sami Margulies, Al. Mihăilescu, Tralex (sau aşa ceva, un ziarist) şi alţii. Mai important a fost faptul ce a comunicat că în conducere se află un provocator foarte important pe care chiar Siguranţa îl camuflează. Numele lui - nici chiar sub pseudonim - nu-i treceau nicăieri, leafa lui o [illegible]

93 093 ~~48~~

suplim, la ceilalți – astfel ca sub nici o formă să nu figureze în statele de plată ale Siguranței. – ~~Toate aceste informații~~ Acest provocator da Siguranței toate materialele de Partid – înainte de a merge la tipografie. –

Toate aceste informații le-am comunicat atunci lui Teohari, cu care aveam legătura. Urma ca Zaharia să completeze informațiile lui – dar au fost arestați și trimiși în domiciliu forțat.

În 1943, când tovarășa mea a venit în lagăr mi-a comunicat că primise chiar ea, însărcinarea pe linie de Partid să-l demaște pe Sandu ca agent provocator. (Când am discutat cu tov. Gheța toate problemele Țării, în lagăr, ne-am ocupat de toate aceste informații și de cele spuse de tovarășa mea în legătură cu Sandu). –

În 1944 când am venit în București l-am regăsit pe Sandu. El mi-a comunicat că în 194[illegible] tot 1942 după arestarea mea a făcut aceeași comunicare Partidului prin Sanielevici, cu care lucra. A comunicat atunci și numele provocatorului din lagăre. L-am rugat să-mi culeagă informații de acest fel pentru noi. El a făcut acest lucru – tot prin Zaharia – care nu plecase. Sandu mi-a comunicat unele amănunte, cu ce privește urmărirea mea – când m-am deplasat – și am putut să ocolesc calea supravegherii de Siguranța. Sandu era acuma – în 1944 – într-o stare materială foarte bună. Făcea negus-

Foriș cu stafe. A făcut câteva donații importante Partidului — n'aș putea precisa suma — dar de sute de mii de lei, bani folosiți pentru [illegible] lui Foriș (care noi gazde). Banii i-au predat lui Bodnaraș, care el i-a administrat. —

După 23 August, Sandu m'a rugat să intervin la Partid ca să se găsească o formă de a fi spălat de acuzația ridicolă împotriva lui de Foriș. — Eu m'am adresat cadrelor — unde am dat o declarație (cred că încă în 1944 sau 1945) — tot ce știam despre Sandu Natahusohn. —

În ultima vreme știam că lucra cu Nicolski — dela Ministerul de Interne. N'aș putea preciza ce servicii făcea lui Nicolski. —

Tovarășa mea îl cunoștea pe Sandu — pentru că odată sau de două ori ne-a luat cu mașina, în timpul bombardamentelor, și ne-a scos afară din oraș. — Cred că Bibi Silber îl cunoștea pe Sandu — dar nu știu dacă îl cunoștea și Lena. —

Sandu Nalahusohn mi-a făcut impresia că vrea să facă servicii mișcării — ca simpatizant. N'a fost membru de Partid, niciodată. — Am socotit informațiile lui cinstite și sub această formă le-am transmis mai departe. — Prin ocupațiile lui era un om de afaceri — dar atunci când a ajutat Partidul cu bani, a făcut-o dezinteresat. —

12. I. 50.

In afara legăturilor oficiale şi de colaborare în guvern, cu Vişoianu am avut şi legături personale - deşi el nu a fost niciodată un intim sau un prieten al meu. Nu pot să reconstitui ce discuţii au avut loc între mine şi Vişoianu, fiind vorba de anii 1944-45 - dar nu cred ca să fi discutat cu el chestiuni care priveau Partidul nostru -vorbesc de chestiuni interne de Partid.

Nu-mi amintesc ce am discutat cu el despre linia politică a regimului nostru.

Despre nemulţumirile mele personale din acea vrem n'am discutat cu Vişoianu.

Vişoianu, după 6 Martie 1945, s'a situat pe o poziţie potrivnică regimului nostru. Imi amintesc că a criticat foartexxx aspru felul în care s'a făcut reforma agrară.

Alte chestiuni nu le-am reţinut. Aceasta mi-a rămas însă.

In discuţiile cu Vişoianu nu a fost nimic subversiv eu discutând despre Vişoianu, nu o singură dată cu tov. Ana- după 6 Martie - şi asupra atitudinei lui.

18.I.5o ss.L.Pătrăşcanu

434 096 83 10 75

În afară legăturilor oficiale și de cola-
borare cu Gurașu, cu Vișoianu am avut și
legături personale — deși el nu a fost nici-
odată un intim sau un prieten al meu. Nu
pot să reconstitui ce discuții au avut loc
între mine și Vișoianu — fiind vorba de anii
1944-45 — dar nu cred că să fi discutat cu
el chestiuni care priveau Partidul nostru
— vorbesc de chestiuni interne de Partid.—
Nu-mi amintesc ce am discutat cu el despre
linia politică a regimului nostru.—
Despre nemulțumirile mele personale — din
acea vreme — n'am discutat cu Vișoianu.—
Vișoianu, după 6 Martie 1945, s'a situat pe
o poziție potrivnică regimului nostru. Îmi amintesc
că a criticat foarte aspru felul în care
s'a făcut reforma agrară.— Alte chestiuni nu
le-am reținut. Aceasta mi-a rămas însă.—
În discuțiile cu Vișoianu nu a fost nimic subversiv.—
Am discutat despre Vișoianu, nu o singură dată
cu tov. Ana — după 6 Martie — și asupra atitudinei
lui.—

18.I.50.

[signature]

La declaraţiile trecute,din 18.I.5o,ţin să fac unele rectificări şi complectări :

1.- Am făcut o confuzie când am scris că cererile mele erau adresate comandamentului jandarmeriei.Este adevărat că ele au fost toate îndreptate la Comandamentul jandarmeriei - dar erau adresate Ministrului de Interne (Piki Vasiliu era,în acel timp, şi comandantul jandarmeriei şi subsecretar la Interne,care se ocupa de lagăre,internări,etc.)

2.- In toamna lui 1943,după cele discutate cu tov.Gheorghiu Dej,în lagărul Tg.Jiu,am voit din toate puterile să scap de domiciliu obligator,ca să mă întorc la Bucureşti să pot munci la refacerea Partidului (aşa cum am şi făcut-o,împreună cu tov. Bodnăraş şi Ranghetz).Scăparea din domiciliu obligator din punct de vedere personal însemna o evidentă înrăutăţire a situaţiei : dintr'un loc liniştit,unde aveam asigurată casa şi mâncarea,ceream să plec la Bucureşti,sub bombardamente,în primejdie de a fi arestat de Siguranţă,fără casă şi bani.Aşa s'a şi întâmplat : tot timpul până la 23 Aug.1944 am stat în Bucureşti sub bombardamente- în condiţii personale foarte proaste.Dar obiectivul principal l-am atins : am putut din nou activa în rândurile Partidului.

3.-In iarna lui 1941 am avut o permisie de 5 zile la Braşov,pentru dentist,pe Valea Prahovei neexistând atunci un dentist.

25.I.5o   ss.L.Pătrăşcanu

- II -

In declaraţia din 18.I.5o am uitat să menţionez că şi din închisoarea spitalului Braşov am făcut o cerere de eliberare - eram acolo ca internat - dacă îmi amintesc bine - adresată tot Ministrului de Interne.-

18.I.5o ss.L.Pătrăşcanu

- III -

Intrucât mi s'a arătat încă o petiţie - xxxx recunosc că am scris şi a doua.Eu am ţinut minte numai una - pentrucă petiţiile erau predate plutonierului de jandarmi care mă păzea. Si neavând siguranţa că prima petiţie a fost trimisă - am scris o şi pe a doua.-

18.I.5o ss.L.Pătrăşcanu

- IV -

înainte

Petiţiile de eliberare din domiciliu obligator le-am făcut,pentrucă fiind singur,ele nu angajau decât suspendarea mea personală.Ele puteau fi aprobate favorabil - şi aceasta era o cale de a scăpa din domiciliu obligator,pentru a putea munci în partid.

Nu am făcut asemenea cereri din lagărul Tg.Jiu - unde din punct de vedere al sănătăţii am suferit foarte mult,trăind tot timpul în grupa II - pentrucă un asemenea gest putea influenţa în rău pe tovarăşi,care nu ar fi putut ieşi din lagăr,pe o asemenea cale.-

2o.I.5o ss.L.Pătrăşcanu

- V -

Numai acum mi s'a cetit textul memoriului înaintat în Ianuarie 1941 Siguranţei şi acolo este un pasaj din care reese că mi-aşi fi luat angajamentul faţă de Ghica, pe cuvânt de onoare, de a nu activa politiceşte. Eu nu mai ţineam minte acest text. In memoriu există această frază, ea nu corespunde însă adevărului - pentrucă nu mi-am luat, faţă de Ghica, nici un fel de angajament.

Când am scris memoriu - în care îmi luam în adevăr obligaţia, conform formulei acceptate de Partid pentru lagărul din Miercurea Ciucului, că nu voi activa în viitor politiceşte - această frază am pus-o numai pentru a arăta că şi între 8 Octombrie 194o şi Ianuarie 1941 n'am activat. Cu alte cuvinte pentru a întări obligaţia nouă pe care o subscriam pentru viitor.-

2o.I.5o ss. L. Pătrăşcanu

- VI.-

Efectiv am uitat de scurta declaraţie din 14.II.41 dată la Siguranţă - amintindu-mi numai despre memoriu, de care am vorbit. In această declaraţie era acelaş cuprins ca şi în memoriu sus amintit.-

2o.I.5o ss. L. Pătrăşcanu

- VII -

Menţin în întregime declaraţiile date - trei la număr - în ce priveşte conversaţia care a avut loc la Lena Constante, cu Medison şi încă un tânăr american - de faţă fiind Lena, Harry Brauner, soţia mea, Belu Silber şi eu.-

2o.I.5o ss. L. Pătrăşcanu

Menţin în întregime cele declarate relativ la aducerea lui Medison de către Belu Silber la Torosian la Paris.-

2o.I.5o ss. L. Pătrăşcanu

1/ 98 1087

La declarațiile trecute, din 18 I. 50, țin să fac unele rectificări și completări:

1) Am făcut o confuzie când am scris că cererile mele erau adresate Comandamentului Jandarmeriei. Este adevărat că ele au fost toate îndreptate la Comandamentul Jandarmeriei – dar erau adresate Ministerului de Interne. (Pitzi Vasilie era, în același timp, și comandantul Jandarmeriei, și subsecretar la Interne, care se ocupa de lagăre, internări, etc.)–

2) În toamna lui 1943, după cele discutate cu tov. Gheorghiu-Dej, în lagărul Tg. Jiu, am vrut din toate puterile să scap de domiciliu obligator, ca să mă întorc la București și să pot munci la refacerea Partidului (așa cum am și făcut-o, împreună cu tov. Bodnăraș și Rangheț). Scăparea din domiciliul obligator din punct de vedere personal însemna o evidentă înrăutățire a situației: dintr-un loc liniștit, unde aveam asigurate casă și mâncare, trebuia să plec la București, sub bombardamente, în primejdie de a fi arestat de Siguranță, fără casă și bani. Așa s-a și întâmplat: tot timpul până în (23 aug. 1944) am stat în București sub bombardamente – în condiții personale foarte proaste. Dar obiectivul principal l-am atins: am putut lua parte activă în rândurile Partidului.

3.) În iarna lui 1941 am avut o permisie de 5 zile la Brașov pentru dentist – pe Valea Prahovei ne-fiind atunci un dentist. 20.I.50. [signature]

II.

~~99~~ 101 ~~87~~

In declarația din 18 I. 50 am uitat să menționez
că și din închisoarea specialelor Brașov am făcut
o cerere de eliberare - eram acolo ca internat - dacă
nu amestec bine - adresată tot Ministrului de Interne. -

18. I. 50.

[signature]

III.

Întrucât mi s'a arătat încă o petiție - este
recunosc să am scris și a doua. Eu am ținut minte
numai una - pentrucă petițiile erau predate
plutonierului de Jandarmi care mă păzea. Să ne
având siguranță că prima petiție a fost
trimisă - am scris'o și pe a doua. -

18. I. 50.

[signature]

IV.

Petițiile de eliberare din domiciliu obligator le-am făcut, pentrucă fiind singur, ele nu angajau decât răspunderea mea personală. Ele trebuiau fi aprobate favorabil – și aceasta era o cale de a scăpa de domiciliul obligator, pentru a putea munci în Partid.

Nu am făcut asemenea cereri din lagărul Tg. Jiu – unde din punct de vedere al sănătății am suferit foarte mult, trăind tot timpul în frig – pentrucă un asemenea gest putea influența în rău pe tovarăși, care nu ar fi putut ieși din lagăr, pe o asemenea cale. —

20.I.50

[signature]

V. ~~101~~ 102

Numai acum mi s'a citit textul memoriului înaintat în Ianuarie 1941 Siguranței și acolo este un pasaj din care reiese că mi-aș fi luat angajamentul față de Ghica, pe cuvânt de onoare, de a nu activa politicește. Eu nu mai țineam minte acest text. ~~Dar~~ In memoriu există această frază, ca nu corespunde însă adevărului - pentru că nu mi-am luat, față de Ghica, nici un fel de angajament. -- Când am scris memoriul - în care îmi luam în adevăr obligația, conform formulei acceptate de Partid pentru lagărul din Miercurea Ciucului, ca nu voi activa în viitor politicește - această frază am pus-o numai pentru a arăta că eu între 8 octombrie 1940 și Ianuarie 1941 n'am activat. Cu alte cuvinte pentru a întări obligația nouă pe care o subscriam pentru viitor.--

20. I. 50.

V

[illegible signature]

VI. ~~102~~ 10~~3~~4

Efectiv am uitat de această declarație din 14 II. 41; dată la Siguranță — amintindu-mi, numai despre memorii, de care am vorbit. În această declarație era/ același cuprins ca și în memoriile sus amintite. —

20. V. 50.

[signature]

VII

103 105

Mentin în întregime declarația dată - trei la număr - în ce privește convorbirea care a avut loc la Sanc Constanța, cu Medeson și încă un tânăr american - de față fiind Lena, Harry Brauner, soția mea, Bela Silber și eu. -

20. I. 50.

Wahrmann

Mentin în întregime cele declarate relativ la aducerea lui Medeson de către Bela Silber la Tarosin - la Paris. -

20. I. 50. -

Wahrmann

uzutrat pnt 9 ...

475 100 106

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU, cu ultimul domiciliu în Str.Vasile Lascăr No.100 declar :

1.= Când ai fost prima oară arestat ?

In Februarie sau Martie 1924. Mă aflam la Bucureşti, în Str.Albă No.2. Am fost dus la Siguranţă noaptea şi apoi transportat la Jilava. Am stat arestat 22 zile - tot timpul în greva foamei. Ultimele cinci zile am făcut şi greva setei. Cât am stat la Siguranţă n'am fost cercetat. Cât am fost arestat n'am fost cercetat - probabil din cauza grevei foamei.

Nu mi s'a comunicat pentru ce am fost arestat, dar atunci a fost dizolvat Partidul Comunist - partid până atunci legal.

Ultimele două zile de grevă a foamei şi a setei am fost internat la Spitalul Militar - fiind bolnav [redacted] - şi de aici am fost eliberat. A doua zi după ajungerea la Jilava, din cauză că am cântat cu tot grupul celorlalţi 29 de tovarăşi, Internaţionala - am fost fiecare izolaţi în câte o celulă separată; Când eram în celulă - după a 16 sau 17 zi a grevei foamei - a venit HOTINEANU , însoţit de bătrânul COSTAFORU, ziarist, care a venit să vadă pe deţinuţii comunişti, aflaţi toţi în greva foamei. Când aceştia doi au venit, COSTAFORU mi-a adresat câteva cuvinte. Mie însă îmi era rău şi nu mai ţiu minte ce anume mi-a spus.

In tot timpul acestei detenţiuni n'a venit nimeni nici dela Siguranţă, nici dela Tribunalul Militar. In tot acest timp nu s'a făcut nici-o presiune asupra mea şi nici nu am luat vreun angajament pe linia renunţării la activitatea mea politică.

2.= Când ai fost arestat a doua oară ?

In 1931 sau 1932 am fost arestat pe stradă de doi agenţi cu un tovarăş francez, venit în ţară pe linia Tineretului . Este LEON MAUVAIS - actualul secretar al C.C. al P.C.francez. Am fost arestaţi împreună la şosea şi duşi la Siguranţă. Pe drum ne-am înţeles în franţuzeşte - agenţii necunoscând această

limbă - ca şi el şi eu să declarăm că m'a întrebat pe unde poate ajunge în Cal.Victoriei şi eu i-am propus că-l însoţesc - mergând în aceiaşi direcţie. Tocmai însă când mi-a pus întrebarea aceasta agenţii ne-au arestat. Stiam că el este perfect în regulă, venind cu paşaport legal. Duşi la Siguranţă, am fost înfăţişaţi lui VINTILA IONESCU - căruia, amândoi, i-am debitat cele hotărâte. VINTILA IONESCU a spus să fiu dus la Parchet - fără altă explicaţie. Dar când am eşit din Cabinet eu m'am îndreptat spre uşă, şi am eşit din Siguranţă - fără împiedicare. Imediat am anunţat de cele întâmplate conducerea Partidului, care mi-a dat indicaţie să fac tot posibilul să apară o scrisoare a mea în presă - cu versiunea stabilită împreună cu tov. ~~MANOURIS~~ MAUVAIS. Am făcut imediat o scrisoare care a apărut în "Dimineaţa". ~~MANOURIS~~ MAUVAIS după o zi sau două a fost expulzat.

3.= Când ai fost arestat a treia oară ?

In Iulie 1932, din Bucureşti Str.Albă No.2, unde locuiam. Am fost ţinut arestat trei luni de zile. Am fost arestat noaptea pe stradă şi dus la Siguranţă - unde am fost ţinut 9 zile. Am declarat imediat greva foamei - pe care am ţinut-o tot timpul. Apoi am fost dus la Tribunalul Ilfov, unde mi s'a luat un interogator şi în aceeaş zi depus la Văcăreşti - unde am rămas tot timpul deţinerii mele. La Tribunalul Ilfov mi-a luat interogatorul judecătorul STANESCU.

Siguranţa mă acuza că am fost la Moscova în Ianuarie -Februarie 1932, că aş fi autorul manuscrisului, manifestului de 1 Mai şi că aşi fi avut legătură cu un neamţ care venise în Bucureşti, pe linia noastră tehnica. Am negat toate aceste acuzări ca nefondate.

Când am fost la Siguranţă, a doua noapte am fost chemat în biroul lui VINTILA IONESCU, unde se afla şi EUGEN CRISTESCU. VINTILA IONESCU mi-a enumerat cele trei capete de acuzaţie. Eu am refuzat să le recunosc şi am refuzat şi orice declaraţie. Toată conversaţia a durat două minute, EUGEN CRISTESCU nespunând nimic. Când am fost la uşă VINTILA IONESCU m'a strigat furios: dacă mai încerci să fugi, jandarmul şi agentul care te păzesc au ordinul să tragă, fără somaţie.

In adevăr, în celula mea, tot timpul de 9 zile a fost postat un agent şi un jandarm.

In tot timpul detenţiunei la Siguranţă n'am mai luat contact cu nimeni. In afară de cele afirmate - ca acuzări, de VINTILA IONESCU - nu mi s'a cerut nici un angajament şi nu mi-am luat nici-un angajament - nici verbal, nici scris, nici faţă de VINTILA IONESCU, nici faţă de altcineva.

Am fost pus în libertate, provizoriu, împreună cu alţi 14 tovarăşi - prin Cabinetul de Instrucţie.
La punerea în libertate nu mi s'a cerut nici-un angajament şi nici eu nu am dat sau luat vre-un angajament.

4.= Când ai fost arestat pentru a patra oară ?

In Februarie 1933, în legătură cu un incident dela Griviţa. Locuiam tot în Bucureşti, în Str.Albă No.2, Am fost deţinut aproape 2 luni. Am fost arestat la eşirea din Tribunal şi dus la Prefectura Poliţiei, unde am fost ţinut în beci 8 zile. Din aceste 8 zile, 24 ore într'o carceră. De acolo am fost dus la Tribunalul Militar şi de aici depus la Jilava.

La Tribunalul Militar am stat vreo câteva ceasuri şi apoi tot timpul la Jilava - unde am fost ţinut izolat.

La Prefectura Poliţiei nu am luat contact cu nici-un organ al Siguranţei sau cu altcineva dintre autorităţi. Am fost interogat odată sau de două ori de un comisar regal. Am negat orice participare la greva dela Griviţa.

In tot acest timp nu am făcut nici-o promisiune şi nici nu am luat vreun angajament scris sau verbal - privind activitatea mea politică. Nici nu mi s'a cerut.

5.= Când ai fost arestat a cincea oară ?

La Tg.Secuesc, în Iulie 1940, unde eram concentrat. Am fost dus direct în lagărul din Miercurea Ciucului şi am rămas aici până la 1 Septemvrie 1940, când - bolnav - am fost internat în închisoarea Spitalului Militar din Braşov, unde am stat din Septemvrie 1940 până la începutul lui Octomvrie în acelaş an. N'am fost niciodată interogat - în tot acest timp, de nici-o autoritate. Nu s'a luat contact cu mine de nici-un reprezentant al autorităţilor - afară de jandarmii care m-au escortat şi m'au păzit. Nu mi s'a cerut nici-un fel de angajament privind activitatea mea politică şi nici nu am dat un asemenea angajament - nici verbal, nici scris.

Am fost dus dela Spitalul din Braşov la Siguranţa din Bucureşti - fiind anunţat de maiorul de jandarmi din Braşov că voi fi pus în libertate dar prin Siguranţa din Bucureşti.

La Siguranţa din Bucureşti am stat o noapte şi o zi. Aici am fost chemat de GHICA, care a voit să mă convingă că şi Garda de fier are un larg program social. GHICA nu mi-a cerut un angajament şi faţă de el nu mi-am luat un angajament, în ce priveşte activitatea mea politică. Nu am mai stat de vorbă cu nimeni altcineva - până la liberare şi nu mi-am luat nici-un fel de angajament, faţă de nimeni. ./.

Nu am intrat în discuţie cu GHICA - ci doar l-am ascultat.

6.- Când ai fost arestat a 6-a oară ?

La sfârşitul lunii Ianuarie 1941, domiciliam în Bucureştiu Str.V.Lascăr No.100. Am fost arestat de acasă şi dus la Siguranţă. La siguranţă am stat o zi - apoi am fost dus sub pază acasă - până să se hotărască dacă voi fi trimis în lagărul din Caracal sau cu domiciliu obligator. Am fost ţinut 4 zile sub pază, acasă. Când am fost dus la Siguranţă, am fost dus la LEOVEANU.

Intrucât C.C. al P.C.R. dăduse directive pe când eram în lagărul din Miercurea Ciucului, că dacă mi se cere o declaraţie că ne abţinem de a desfăşura o activitate politică - ca condiţie a ieşirii din lagăr - (directivă pe care eu am cunoscut-o la Miercurea Ciucului dela STELIAN NITULESCU) am socotit că pot utiliza această formulă, ca să cer netrimiterea mea în lagăr sau preschimbarea lagărului, în domiciliu obligatoriu. In acest sens am făcut un memoriu pe care l-am înmânat generalului LEOVEANU.

Mi s'a fixat la începutul lui Februarie 1941 domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului.

LEOVEANU mi-a cerut acest memoriu - în ce priveşte cererea pe care am făcut-o verbal, că neavând absolut nimic comun şi nici un amestec în rebeliunea legionară - de a nu fi trimis în lagăr.

La Poiana Tapului, în domiciliul obligatoriu, am stat din Februarie 1941, până în Ianuarie 1943. Din Ianuarie 1943, până în August acelaş an, am fost internat la Tg.Jiu. Din August 1943 până în Ianuarie 1944 am fost din nou cu domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului. In Decemvrie 1943 am obţinut un concediu medical la Bucureşti, pe care l-am prelungit timp de 3 luni. Când în Aprilie 1944 mi s'a refuzat prelungirea lui - am rămas ilegal, la Bucureşti, unde am stat în această situaţie până la 23 August 1944.

In timpul domiciliului obligatoriu, chiar din primăvara lui 1941 am făcut cereri de ridicare a domiciliului obligator, în care am utilizat aceeaşi formulă, din memoriu, că mă voi abţine de a desfăşura vre-o activitate politică. Asemenea cereri am făcut şi în toamna lui 1943 - după venirea la Poiana Tapului, din nou în domiciliu obligatoriu, dela Tg.Jiu. Nu-mi amintesc dacă începând din toamna lui 1943 am făcut cereri separate de obţinere a concediului medical - sau aceste cereri, erau puse doar ca un subsidiar la cererile de ridicare a domiciliului obligator.

In afară de aceste cereri şi memorii - în care declaram că mă voi obţine dela orice activitate politică - nu am mai luat nici-un fel de obligaţie, de nici-un fel.

./.

Fiind la Tg.Jiu, n'am comunicat despre aceste cereri conducerii celulei de acolo - pentrucă nici nu avea vre-o calitate să discut o asemenea chestiune, şi nici nu s'a prezentat ocazia. Când a venit GHEORGHIU-DEJ şi CHIVU STOICA nu am discutat cu dânşii această chestiune - fiind preocupat de chestiuni deosebit de grave privind conducerea de atunci a P.C.R.

9.= Ce relaţii ai avut cu RADU XENOPOL ?

Pe R.XENOPOL l-am cunoscut în lagărul din Tg.Jiu - unde era un susţinător activ, în luptele noastre cu administraţia - a grupei noastre comuniste, grupa II.

După eliberarea din lagăr l-am văzut pe XENOPOL în primăvara lui 1944. In urma unei discuţii cu BODNARAS, acesta m'a trimis să-i cer lui XENOPOL bani pentru P.C. - întrucât aşa îşi luase angajamentul XENOPOL, faţă de GHEORGHIU DEJ, că ne susţine materialiceşte, Partidul nostru. Mi-a dat suma de 1.750.000 lei - pe care i-am predat lui EMIL BODNARAS, la dispoziţia noii conduceri a P.C.R. In lunile care au urmat - până la 23 August 1944 - l-am folosit pe XENOPOL pentru ca să-mi facă legătura cu oamenii politici cu care, din însărcinarea C.C. al P.C.R. duceam tratative pentru încheerea frontului anti-hitlerist. Acest serviciu pe care îl făcea XENOPOL era cunoscut de C.C. al P.C.R.

10.= I-ai făcut vreun serviciu personal lui R.XENOPOL ?

XENOPOL a venit cu diferite intervenţii privind pe unii magistraţi, apoi m'a rugat să accelerez judecarea unui proces pentru "Laromet" - pe care urma să-l cumpere C.F.R. - proces care întârzia vânzarea. In general nu i-am acceptat intervenţii, pentrucă cele mai multe erau nejuste. M'am interesat de procesul privitor la "Laromet", numai când a intervenit BERNACHI directorul C.F.R. - care a afirmat necesitatea trecerii acestei întreprinderi la C.F.R.

11.= Da XENOPOL ţi-a făcut vreun serviciu personal?

Nu mi-a făcut nici-un serviciu personal şi nici nu l-am rugat să-mi facă asemenea serviciu.

12.= Ai discutat vreodată cu XENOPOL, despre atmosfera din Partid ?

XENOPOL frecventa în 1944-1946 C.C. şi era în contact cu toţi tovarăşii noştri.

./.

A venit şi la mine de câteva ori. Imi amintesc că am discutat cu el problemele politice curente - dar nu despre nemulţumirile mele sau despre linia Partidului. Nu am discutat despre atitudinea unor tovarăşi faţă de nimeni - atitudine care în acea vreme constituia obiectul nemulţumirilor mele personale.

ss.L.PATRASCANU

7 Februarie 1950

Declarație

Subsemnatul D. Pătrășcanu, cu ultimul
domiciliu în Str. V. Lascăr 180 declar:
1- Când ai fost prima oară arestat?
2. În Februarie sau Martie 1924. Mă aflam la
Comunist, în str. Albă nr. 2. Am fost dus la Siguranță
noaptea și apoi transportat la Jilava. – Am stat arestat
22 zile – tot timpul în greva foamei. Ultimele cinci
zile am făcut și greva setei. – Cât am stat la Sigu-
ranță n'am fost cercetat. Cât am fost arestat nu am
fost cercetat – probabil din cauza grevei foamei. –
Nu mi s'a comunicat pentru ce am fost arestat, dar
atunci a fost dizolvat Partidul Comunist – partid până
atunci legal. –
Ultimele două zile de greva a foamei și a setei am
fost internat la Spitalul Militar – fiind bolnav
[redacted] și de aici am fost eliberat. – A doua
zi după ajungerea la Jilava – din cauză că am
arestat cu tot grupul arestaților 29 de tovarăși dintre
cari ...– am fost puși izolați în celule
celule separate. – Când eram în celulă – după a
16 sau 17 zi a grevei foamei – a venit Hotineanu, însoțit
tot de directorul Costă Foru, ziarist, care a venit să
vadă pe deținuții comuniști, aflați toți în greva
foamei. – Când ușa celulei mele s'a deschis, Costă Foru
mi-a adresat cuvinte cuviincioase. Mi-e însă greu să ...
nu mai țin minte ce anume mi-a spus.
În tot timpul acestei detențiuni mi-a venit

numai nici dela Siguranță, nici dela Tribunalul
Militar. – In tot acest timp nu s'a făcut
nici o presiune? asupra mea și nici nu am luat vre
un angajament pe linie renunțării? la activitatea
mea politică. –
2. Când ai fost arestat a doua oară?
In 1931 sau 32 am fost arestat pe stradă de doi
agenți cu un tovarăș francez, venit în țară pe linia
Tineretului? Este Leon Mauvais – actualul secretar
al C.C. al P.C. francez. – Am fost arestați împreună
la Poștă? și duși la Siguranță. – Acolo? Pe drum ne-am
înțeles în franțuzește – agenții necunoscând această
limbă – ca și el și eu să declarăm că m'a întrebat
de unde poate ajunge în Cal. Victoriei și eu i-am
propus să-l însoțesc – negând că ne cunoaștem direct.
Tocmai într-una când ne-a prins ne-au arestat. Știam că el este perfect în regulă,
venind cu pașaport, legal. Duși la Siguranță, am fost
înfățișat? lui Vintilă Ionescu – căruia, amândoi,
i-am debitat cele hotărâte. Vintilă Ionescu a zis să
fiu dus la Parchet – fără alte explicații. Dar când
am ieșit din cabinet eu m'am îndreptat spre ușă,
și am ieșit din Siguranță – fără împiedicare. Imediat
am anunțat de cele întâmplate conducerea Partidului,
care mi-a dat indicație să fac tot posibilul să
apară o scrisoare a mea în presă – cu versiunea stabilită
împreună cu tov. Mauvais. – Am făcut imediat
o scrisoare care a apărut în „Dimineața"? Mauvais,
după o zi sau două a fost expulzat

3. Cand ai fost arestat a treia oară?

In Iulie 1932, din Brașov, str. Albă 2 - unde locuiam. Am fost arestat (ținut) trei luni și zile. - Am fost arestat noaptea pe stradă și dus la Siguranță - unde am fost ținut 9 zile. Am declarat imediat greva foamei pe care am ținut-o tot timpul. - Apoi am fost dus la Tribunalul Ilfov, unde mi s'a luat un interogator și, în aceeași zi, depus la Văcărești - unde am rămas tot timpul detenției mele. - La Tribunalul Ilfov mi s'a luat interogatoriul judecătorul Stănescu. - Siguranța mă acuza că am fost la Moscova în Ianuarie - Februarie 1932, că aș fi introdus aici manuscrise ale manifestului de 1 Mai și că aș fi avut legătură cu un necunoscut - care venise în Brașov - pe linia muncii Tehnice. Am negat toate aceste acuzații ca nefondate.-

Când am fost la Siguranță, a doua noapte am fost chemat în biroul lui Vintilă Ionescu, unde se afla și Eugen Cristescu. Vintilă Ionescu mi-a enumerat cele trei capete de acuzare. Eu am refuzat să le discut? și am refuzat orice declarație. - Toată conversația a durat două minute, Eugen Cristescu [illegible]. Când am fost la ușă Vintilă Ionescu mi-a strigat furios: dacă mai încerci să fugi, jandarmul și agentul care te păzesc au ordinul să-ți tragă, fără somație. - În adevăr, în celula mea, tot timpul de 9 zile a fost postat un agent și un jandarm.

444 115 31- 111

În tot timpul detențiunii la Siguranță nu am nici luat contact cu nimeni. Pe spre deosebire de cele afirmate - cu acuzări, de Vasile Ionescu - nu mi s'a cerut nici un angajament și nu am luat nici un angajament - nici verbal, nici scris - nici față de Vasile Ionescu, nici față de altcineva.

Am fost pus în libertate, provizoriu, împreună cu alți 14 tovarăși - prin Colonelul de [illegible]. - La punerea în libertate nu mi s'a cerut nici un angajament și nici eu nu am dat sau luat vre-un angajament. -

4. Când ai fost arestat pentru a 4 oară?

În Februarie 1933, în legătură cu incidentele de la Grivița. Domiciliam tot în București, în str. Albă 2. Am fost deținut aproape o lună. Am fost arestat la ieșirea din Tribunal și dus la Prefectura Poliției, unde am fost ținut în beciu 8 zile. - Din aceste 8 zile, 2 zile de ore într'o carceră. - De acolo am fost dus la Tribunalul Militar și de aici - după la Jilava. - La Tribunalul Militar am stat doar câteva ceasuri și apoi tot timpul la Jilava - unde am fost ținut izolat.

La Prefectura Poliției nu am luat contact cu nici un organ al Siguranței sau cu altcineva dintre autorități. - Am fost interogat odată sau de două ori de un comisar regal. Am negat orice participare la greva dela Grivița. -

În tot acest timp nu mi-s'a făcut nici o presiune și nici nu am luat vre un angajament - scris sau verbal - privind activitatea mea politică. - Nici nu mi s'a cerut. -

5. Când ai fost arestat a doua oară?

La Tg. Secuesc, în Iulie 1940, unde eram concentrat. Am fost dus direct în lagărul din Miercurea Ciucului și am rămas aici până la 1 Septembrie 1944, când - bolnav - am fost internat în infirmeria Spitalului Militar din Brașov, unde am stat din Septembrie 1944 până la sfârșitul lui Octombrie acelaș an. - N'am fost nici odată interogat - în tot acest timp, de nici o autoritate. - Nu s'a luat contact cu mine de nici un reprezentant al autorităților - afară de jandarmii care m'au escortat și m'au păzit. - Nu mi s'a cerut nici un fel de angajament privind activitatea mea politică și nici nu am dat un asemenea angajament - nici verbal, nici scris. -

Am fost dus de la Spitalul din Brașov la Siguranța din București - fiind anunțat de maiorul de jandarmi din Brașov că voi fi pus în libertate, dar prin Siguranța din București. -

La Siguranța din Bucur. am stat o noapte și o zi.- Aici am fost chemat la Ghica, care a vrut să mă convingă că și Garda de Fier are un larg program social. Ghica nu mi-a cerut nici un angajament și față de el nu mi-am luat un ~~scris~~ angajament, cu privire la activitatea mea politică. Nu am mai stat de vorbă cu nimeni altcineva - până la eliberare și nu mi-am luat nici un fel de angajament, față de nimeni. Nu am intrat în discuție cu Ghica - ci doar l-am ascultat.

6. Când ai fost arestat a 6 oară?

La sfârșitul lui Ianuarie 1941; domiciliam în Bucur., Str. V. Lascar 100. - Am fost arestat de acasă și dus la Siguranță. La Siguranță am stat o zi - apoi am fost dus sub pază acasă - până să se hotărască dacă voi fi trimis în lagărul din Caracal sau în domiciliu obligator. Am stat tot timpul sub pază, acasă.- Când am fost dus la Siguranță, am fost dus la Leoveanu.- Întrucât C.C. al P.C.R. ~~acceptase~~ dăduse directiva, încă când eram în Lagărul din Miercurea Ciucului, ca dacă nu se cere o declarație că ne abținem de a desfășura o activitate politică - ca condiție a ieșirii din lagăr - (directivă pe care eu am cunoscut-o la Miercurea Ciucului) deci

7

~~447~~ ~~40~~ 15

Stelian Nitulescu) am socotit că pot utiliza aceste parcurle, ca să cer retrimiterea mea în lagăr sau preschimbarea lagărului, în domiciliu obligator. În acest sens am făcut un memoriu pe care l-am înmânat generalului Leoveanu.— Mi s-a fixat la începutul lui Februarie 1941 domiciliu obligator la Poiana Țapului.— ~~[illegible]~~ Leoveanu mi-a cerut acest memoriu - în ce privește cererea pe care am făcut-o verbal, că neavând absolut nimic comun [illegible] un amestec în rebeliunea legionară - de a nu fi trimis în Lagăr.—

La Poiana Țapului, în domiciliul obligator, am stat din Februarie 1941 până în ~~[illegible]~~ Ianuarie 1943. Din Ianuarie 1943, până în August acelaș an, am fost internat la Tg.-Jiu. Din August 1943 până în Ianuarie 1944 am fost din nou în domiciliu obligator la Poiana Țapului. În Ianuarie 1944 am obținut un concediu medical la București, pe care l-am prelungit timp de 3 luni. Când în Aprilie 1944 mi s-a refuzat prelungirea lui - am rămas ilegal, la București, unde am stat în aceste situație până la 23 August 1944.

În timpul domiciliului obligatoriu, chiar din primăvara lui 1941 am făcut ~~nenumărate~~ cereri de ridicare a domiciliului obligatoriu, în care am întrebuințat aceleași formule, ca memorii, că mă voi abține de a desfășura vreo activitate politică. Asemenea cereri am făcut și în toamna lui 1943 - după venirea la Parcul Tg. Jiului, din nou în domiciliul obligatoriu, dela Tg Jiu. – Nu mai am făcut cereri separate de obținere a concediului medical – dar aceste cereri, erau puse doar ca un subsidiar ? la cererile de ridicare a domiciliului obligatoriu.–

În afară de aceste cereri și memorii – în care declaram că mă voi abține dela orice activitate politică – nu am mai ~~făcut~~ luat nici un fel de obligații, de nici un fel.–

Fiind la Tg Jiu n'am comunicat despre aceste cereri conducerii celulei de acolo – pentrucă nici nu avea vreo calitate să discute o asemenea chestiune, și nici s'a prezentat ocazia. Când a venit Gheorghiu Dej și chiar Stoica nu am discutat cu dânsul aceste chestiuni – fiind preocupați de chestiuni direct de grave privind conducerea de atunci a P.C.R.

7. Ce relaţii ai avut cu Radu Xenopol?

Pe R. Xenopol l-am cunoscut în lagărul din Tg. Jiu - unde era un susţinător activ, în lupta noastră cu adversarii - a grupei noastre comuniste, grupa II-.

După eliberarea din lagăr l-am văzut pe Xenopol în primăvara lui 1944. În numele unei discuţii cu Bodnaraş, acesta m-a trimis să-i cer lui Xenopol bani pentru P.C. - întrucât acesta îşi luase angajamentul Xenopol, faţă de Gheorghiu Dej, ca să susţină materialmente, Partidul ilegal. Mi-a dat suma de 1.500.000 lei - pe care i-am predat lui Emil Bodnaraş, la dispoziţia noii conduceri a P.C.R.- În lunile care au urmat - până la 23 August 1944 - l-am folosit pe Xenopol pentru ca să-mi facă legătura cu oamenii politici [illegible] cu care, din însărcinarea C.C. al P.C.R.- duceam tratativele pentru încheierea frontului antihitlerist. Acest serviciu pe care îl făcea Xenopol era cunoscut de C.C. al P.C.R.

8. I-ai făcut vreun serviciu în personal lui R. Xenopol?

Xenopol a venit cu diferiţi interesanţi

primit pe mână majoritatea, apoi mi-a cerut
aceleași judecarea unui proces pentru „Laromet"
– pe care urma să-l cumpere C.F.R. – proces
care întârzia vânzarea. În genul am nu l-am
acceptat intervenția – pentrucă, cele mai multe
erau respinse. M-am interesat de procesul „Laromet"
la „Laromet", numai când a intervenit Bernadé
ministrul C.F.R. – care a efectuat nesemnalat
trecerea acestei întreprinderi la C.F.R.:–
9. Da Xenopol ți-a făcut vre-un serviciu personal?
Nu mi-a făcut nici un serviciu personal și
nici eu l-am cerut să-mi facă asemenea servicii.
?. Ați discutat vreodată cu Xenopol, despre
atmosfera din Partid?
Xenopol frecventa în 1944-1946 C.C. și
era în contact cu toți tovarășii noștri.
A venit și la mine de câteva ori. Îmi amintesc
că am discutat cu el problemele politice
curente – dar nu despre nemulțumirile mele sau despre
linia Partidului. – Nu am discutat despre
atitudinea unor tovarăși față de mine – atitudine
care în acea vreme constituia obiectul nemulțumirilor
mele personale –
7.II.50. – Pătrășcanu

D E C L A R A T I E

De când ai cunoscut pe Guţă Steinberg ?

Din 1936-1937,după procesul lui Constantinescu-Iaşi prin fratele lui Carol Steinberg,apărător împreună cu noi, în acest proces.L-am cunoscut în Bucureşti,la biroul lui, a lui Steinberg, din str.Cobălcescu,la contencios.Guţă Steinberg a dat,prin mine, de câteva ori,sume de bani,pentru Mopru.- Asta înainte de 194o.

Nu l-am revăzut pe Guţă Steinberg decât înainte de 23 August,dar nu-mi amintesc cu ce ocazie.

Din 1937 am fost în raporturi bune cu Guţă Steinberg care era simpatizant al mişcării şi ajuta atât prin donaţia la Mopru - cât ştiu şi personal,l-a ajutat pe Constantinescu Iaşi.

Inainte de 23 August,el mi-a făcut întâlnire cu Max Auschnitt prin luna Aprilie sau Mai când am discutat chestia armelor dela Reşiţa,pentru forţele patriotice.I-am comunicat acest lucru lui Bodnăraş.

După 23 August 1944,Guţă Steinberg a venit de mai multe ori la mine.Venea dimineaţa.A venit în legătură cu un proect de lege,care privea acţiunile Reşiţei.Am dat memoriul pe care mi l-a adus în studiu la Minister, lui Schreiber,pe atunci consilier la cabinetul meu.Memoriu privea, dacă îmi amintesc, acţiunile luate de Antonescu sau Carol al II-lea.Referatul lui Schreiber fiind negativ, n'am întocmit nici un proect de lege şi am refuzat cererea făcută prin memoriul prezentat de Guţă Steinberg.

A venit apoi să mă roage pentru un avocat,dela Chişinău, care lucra cu el în contencios, şi care era amestecat într'un proces de speculă sau sabotaj.Aveam bune referinţe despre avocat, care lucrase la Chişinău , printre alte şi din partea lui Gh.Stere Totuşi avocatul a fost condamnat, nu mai ştiu la ce pedeapsă.

Odată m'a rugat să-i fac posibilă intrarea fratelui lui,Carol Steinberg,ca magistrat la Braşov.Cum Carol Steinberg se purtase deosebit de bine în anii 1932-194o dând un mare ajutor mişcării la Chişinău, am satisfăcut această cerere.Si această numire am discutat-o cu Gh.Stere.

I-am rugat pe Steinberg să-mi procure dela Odesfer unde lucra, câteva materiale de ţăvărie,tablă,etc., pentru casa care o construiam la Snagov.El mi-a procurat aceste materiale,pe care le-am plătit

care le-am plătit în 1946 sau 1947.

Steinberg n'a mijlocit afară de cele scrise mai sus, nici-un fel de legătură secretă cu Auschnitt, pentrucă n'am avut asemenea legături.Tot aşa nu mi-a transmis nici un fel de sumă de bani,dela Auschnitt.

ss.L.Pătrăşcanu

28.II.5o

106 ~~1292~~ (124)

Declarație

De când ai cunoscut pe Guță Sternberg?

Din 1936-1937, după procesul lui Constantinescu-Iași, prin fratele lui Carol Sternberg, apărător, împreună cu noi, în acest proces. - L-am cunoscut în București - la biroul lui, a lui Sternberg, din str. Colabrescu - la contencios. - Guță Sternberg a dat, prin mine, de câteva ori, sume de bani, pentru Mopru. - Asta înainte de 1940. -

Nu l-am revăzut pe Guță Sternberg decât ~~după~~ înainte de 23 August. - dar nu-mi amintesc cu ce ocazie. -

Din 1937 am fost în raporturi bune cu Guță Sternberg, care era un simpatizant al mișcării și ~~o~~ ajuta atât prin donații la Mopru - cât știu și, personal, l-a ajutat pe Constantinescu Iași. -

Înainte de 23 August, ~~puțin înainte de această~~ dată, el mi-a făcut cunoștință cu Max Auschnitt, prin luna Aprilie sau Mai

când au discutat chestia armelor date Resitei pentru fortele patriotice. I am comunicat acest lucru lui Bodnaraș.

După 23 August 1944, Gito Steinberg a venit de mai multe ori la mine. Venea dimineata. A venit în legătură cu un proect de lege, care privea actiunile Resitei. Am dat memoriul pe care mi l-a adus în studiu la Ministerul - lui Schreiber, pe atunci consilier la cabinetul meu. Memoriul privea - dacă îmi amintesc - actiunile luate de Antonescu în locul al ?.?. - Referatul lui Schreiber fiind negativ - n'am întocmit nici un proect de lege și am refuzat cererea facută prin memoriul prezentat de Gito Steinberg.-

A venit apoi să mă roage pentru un avocat, dela Chișinău - care lucra cu el în contencios, și care era amestecat într'un proces de speculă sau sabotaj. Aveam bune referinti despre avocat, care lucrase

la Chișinău - printre alte și din partea lui Gh. Stere. Totuși avocatul a fost condamnat - cu mai otin ca se pedepsi.-

Odată m'a rugat să-i fac posibilă intrarea fratelui lui; Carol Steinberg, ca majestrat la Brașov. Cum Carol Steinberg se purtase deosebit de bine în anii 1936-1940 - dând un mare ajutor mișcării la Chișinău - am satisfacut această cerere. - Și aceasta numire am discutat-o cu Gh. Stere. -

L-am rugat pe Steinberg să-mi procure dela ~~[illegible]~~, Oderfer - unde lucra - interesare materiale de tirane, tablă, etc. pentru casa care o construiam la ~~[illegible]~~ Snagov. El mi-a procurat aceste materiale, pe care i le-am plătit ~~[illegible]~~ în 1946 sau 1947.-

Steinberg m'a mijlocit - în afară de cele scrise mai sus - nici un fel de legătură secretă cu străinătatea. Tot așa nu mi-a transmis nici un fel de sumă de bani - dela Auschnitt. -

28.11.50.

Natrăguș

D E C L A R A T I E

De când l-ai cunoscut pe Auschnitt şi în ce împrejurări ?

In lagărul ~~xxx~~ Tg.Jiu,în vara anului 1943.Atunci am discutat cu el chestiuni legate de război şi despre platforma Partidului şi strădainţele noastre de un larg front antihitlerist ceea ce însemna atragerea pe aceiaş linie de acţiune a tuturor organizaţiiloe şi chiar a persoanelor politice,singulare,care se declară gata să lupte pentru scoaterea României din Axă şi punere capătului războiului antisovietic.Atingând problema ~~capitalului~~ dacă nemţii vor lua măsuri de represalii,Auschnitt - care se declarase gata să colaboreze cu noi - m'a întrebat dacă şi noi l-am putea ajuta să-şi salveze viaţa, dacă ~~xix~~ i-ar fi primejduită. Cum ştiam că el avusese câteva discuţii cu Jean Maurer (ştiam del Gheorghiu Dej) i-am răspuns afirmativ.In caz de plecare a mea din lagăr - eu aşteptam să plec din nou în domiciliul obligator la Poiana Tapului - el mi-a spus că va trimite pe un om de a lui de încredere,Gheorghiu căruia să-i ajutăm pentru a-l salva,pe Auschnit,dacă va fi amenintat.A doua zi dimineaţa a venit la infirmeria lagărului Gheorghiu Dej şi mi-a spus că să-l trimit pe Maurer să discute el chestiunile ajutorului financiar pe care Auschnitt l-a promis Partidului,tot prin Maurer precum şi alte chestii de viitor.Ca atare cunoştiinţă cu Max Auschnitt am făcut-o la infirmeria lagărului Tg.Jiu,vara 1943, unde m'am plimbat cu el seara, o singură dată,când am discutat cele de mai sus.

L-am revăzut înainte de 23 August 1944 la Calan, în birourile din Bucureşti,prin Guţă Steinberg, şi atunci a promis arme dela Reşiţa.Aceasta era puţin înainte de 23 August 1944.Nu a asistat nimeni afară de noi doi şi a durat foarte puţin.

După 23 August l-am revăzut la câteva recpţii.La începutul lui 1945 fiind la o recepţie la americani,după recepţie am fost invitat,de dna Bragadiru,la ea acasă,la un pahar de vin. Am fost împreună cu soţia mea.Acolo erau Scyler şi alţii invitaţi

Când ne-am dat seama că făcusem o greşală de a accepta această invitaţie - neştiind că Scyler chiar locuia la Bragadiru am făcut doar act de prezenţă şi am plecat după foarte puţină vreme.Discuţiile erau numai banalităţi.L-am revăzut pe Auschnitt la recepţie în 1945 şi în 1946 - la Guţă Steinberg.Nu-mi aduc

aminte cu ce ocazie m'a invitat dar erau mulţi artişti dela Naţional,xxx era şi Volturin,un tovarăş sovietic şi alţii.

A venit şi Max Auschnitt, cu care, plimbându-mă pe terasă am schimbat câteva fraze,fără importanţă.

Din 1946 - dela Steinberg, nu l-am revăzut.

După 23 August n'am fost niciodată nici la el acasă,nici la biroul lui.

La Paris, în vara lui 1946,l-am văzut odată sau de două ori, dar nu am vorbit cu el.Cred că era prezent la recepţiile legaţiei române şi acolo l-am văzut.

ss.L.Pătrăşcanu

28.II.5o

Declarație

De când l-ai cunoscut pe Auschnitt și în ce împrejurări?

În lagărul Tg.-Jiu, în vara anului 1943.- Atunci am discutat cu el chestiuni legate de război și despre platforma Partidului și strădania noastră de un larg front antihitlerist, ceea ce însemna atragerea pe aceeași linie de acțiune a tuturor organizațiilor și chiar a persoanelor politice, singulare, care se declarau gata să lupte pentru scoaterea Romaniei din Axă și punerea capătului războiului antisovietic.- Atingând problema dacă nemții vor lua măsuri de represalii, Auschnitt - care se declarase gata să colaboreze cu noi - m-a întrebat dacă și noi i-am putea ajuta să-și salveze viața - dacă i-ar fi primejduită.- Cum știam că el avusese câteva donații cu Ion Maurer (știut de Gheorghiu-Dej) i-am răspuns afirmativ.- În caz de plecarea mea din lagăr - eu așteptam să plec din nou în domiciliul obligator la Poiana Țapului - el mi-a spus că va trimete pe un om de a lui de încredere, Gheorghiu, - ~~Avocat~~ căruia să-i ajutăm pentru a-l salva, pe Auschnitt, dacă va fi amenințat.-

A doua zi dimineața a venit la infirmeria lagărului Gheorghiu Dej, ce mi-a spus că să-l pe Maurer să discute cu chestiunile ajutorului financiar pe care Auschnitt l-a promis Partidului, tot prin Maurer – precum și alte chestii de viitor. – Ca atare cunoștința cu Max Auschnitt am făcut-o la infirmeria lagărului Tg. Jiu – iarna 1943, unde m'am plimbat cu el seara, o singură dată, când am discutat cele de mai sus. –

L-am revăzut înainte de 23 August 1944 la Calea – în biroul din București, prin fata Stemburg – și atunci a promis arme dela Reșița. Aceasta era puțin înainte de 23 August 1944. – Nu a asistat nimeni afară de noi doi și a durat foarte puțin. –

După 23 August l-am revăzut la câteva recepții. – La începutul lui 1945, fiind la o recepție la americani, după recepție am fost invitat, de dna Bragadiru, la ea acasă la un pahar de vin. Am fost împreună cu soția mea. Acolo erau Scarlet și alții invitați. – Când ne-am dat seama că făcusem o greșeală de a accepta acest

invitați – pentru că Scarlat chiar locuia la Bragadiru – am fost doar act de prezență și am plecat după foarte puțină vreme. – Discuțiile erau numai banalități. – L-am văzut pe Auschnitt la recepții în 1945 și în 1946 – la Jules Sternberg. – Nu mi aduc aminte cu ce ocazie m-a ~~[illegible]~~ invitat, dar erau mulți artiști dela Național, era și Valturin, un tovarăș sovietic, și alții. A venit și Max Auschnitt – cu care, plimbându-ne pe terasă – am schimbat câteva fraze, fără importanță. –

Din 1946 – de la Sternberg – nu l-am văzut. –

După 23 August n'am fost niciodată nici la el acasă, nici la biroul lui: –

La Paris, în vara lui 1946, l-am văzut odată sau de două ori – dar nu am vorbit cu el. Cred că era prezent la recepția legației române și acolo l-am văzut. –

28. II. 50

[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.Pătrăşcanu fiind întrebat,dacă am văzut pe Max Auşnit tot în perioada Aprilie 1944 şi Iulie 1944 la Stefănescu,dela Romăno-Fir,răspund :

Nu-mi amintesc să-l fi văzut.Dar eu am fost de două ori la Stefănescu în această perioadă şi este posibil ca la una din ele să fi fost şi Auşnit.Am discutat cu Stefănesc chestia armelor pe care le promisese lui Bodnăraş şi situaţia politică - în sensul muncii pe care o desfăşuram în vederea formării frontului antihitlerist.Nu-mi amintesc participarea lui Auşnit la discuţie.-

ss.L.Pătrăşcanu

7.III.95o

IV ~~115~~ 133 ~~115~~

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu fiind întrebat, dacă am văzut pe Max Auschnitt tot în perioada Aprilie 1944 și Iulie 1944 la Ștefanescu, dela Româno-Fier, răspund:

Nu-mi amintesc să-l fi văzut. Dar eu am fost de două ori la Ștefanescu, în aceste perioade și este posibil ca la una din ele să fi fost și Auschnitt. Am discutat cu Ștefanescu chestia armelor pe care le promisese lui Bodnăraș, și situația politică - în scopul muncii pe care o desfășuram în vederea formării Frontului anti-hitlerist. - Nu-mi amintesc participarea lui Auschnitt la discuție. -

7. III. 50.

[signature]

116 134

D E C L A R A T I E

antipart

Subsemnatul L.Pătrăşcanu,referitor la discursul ţinut la Cluj în Iunie 1946 am de adăugat următoarele :

Nu am arătat în prealabil textul cuvântării dela Cluj conducerii Partidului,ştiind de mai înainte că nu va fi de acord cu tendinţa naţionalistă a acestei cuvântări.Părerea că forurile de condudere ale Partidului nu vor fi de acord cu tendinţa cuvântării pe care o pregăteam am dedus-o în mod concret,din faptul că cuvântarea xxxx mea ţinută la Cluj în Iunie 1945,care avea şi ea o tendinţă naţionalistă a fost criticată de conducerea Partidului. Al doilea temei a fost faptul că cu o lună înainte am scris un articol pentru "Scânteia" tot despre Ardealul de Nord,pe care arătându-l lui Gheorghiu-Dej,acesta a fost împotriva publicării lui,socotindu-l inoportun.

Totuşi am ţinut această cuvântare din Iunie 1946 fiind personal convins că fac un serviciu regimului nostru,xxxxxx xxxx răpindu-i lui Maniu posibilitatea de a apărea ca singur apărător al Ardealului de Nord.

ss.L.Pătrăşcanu

24.III.195o

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, referitor la discursul ținut la Cluj în Iunie 1946 am de adăugat următoarele:

Nu am arătat în prealabil textul cuvântării dela Cluj conducerii Partidului, știind de mai înainte că nu va fi de acord cu tendința naționalistă a acestei cuvântări. – Părerea că forurile de conducere ale Partidului nu vor fi de acord cu tendința cuvântării pe care o pregăteam am dedus-o, în mod concret, din faptul că cuvântarea mea ținută tot la Cluj în Iunie 1945, care avea și ea o tendință naționalistă a fost criticată de conducerea Partidului. – Al doilea temei a fost faptul că cu o lună înainte am scris un articol pentru „Scânteia" tot despre Ardealul de Nord, pe care arătându-l lui Gheorghiu Dej, acesta a fost împotriva publicării lui, socotindu-l inoportun. – Totuși am ținut această cuvântare din Iunie 1946 fiind personal convins că fac un serviciu regimului nostru, răpind și lui Maniu posibilitatea de a apărea ca singur apărător al Ardealului de Nord. –

24. III 50.

Pătrășcanu

reactiunea

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.Pătrăşcanu,fiind întrebat ce servicii personale mi-a făcut Radu Xenopol răspund :

1.- Când după cuvântarea mea dela Cluj,cu tendinţe naţionaliste,au apărut articole laudative în "Dreptatea" şi în oficiosul Partidului Liberal,l-am rugat pe Xenopol,ca pe baza relaţiilor lui cu redactorii respectivi,să facă să înceteze aceste laude. Lucru pe care l-am constat mai târziu că s'a produs,adică au încetat să apară articole laudative despre cuvântarea dela Cluj. Nu-mi amintesc amănuntele acestui aranjament între mine şi Xenopol adică când,cum şi dacă i-am mulţumit pentru serviciul făcut.

2.- Am luat dela Xenopol,ca fond electoral pentru alegerile din 1946 în judeţul Arad,unde am candidat,suma de loo de milioane(unasutămilioane)lei - pe care le-am cheltuit în întregime pentru întreţinerea celor 26 de oameni,trimişi de mine din Bucureşti ca elemente ajutătoare în timpul alegerilor.

3.-Fiind foarte urmărit de Siguranţă în epoca Iunie-August 1944 şi temându-mă ca Siguranţa să nu aresteze pe soacra mea,Sofia Schwamen,la care au şi fost odată agenţii în căutarea mea,l-am rugat pe Xenopol s'o scoată din Bucureşti şi s'o ducă s'o ascundă la o moşie a unui prieten al lui.Lucru pe care Xenopol l-a făcut.

4.-In perioada crizei constituţionale din anul 1945,l-am trimis pe Xenopol la Palat,el fiind prieten personal cu Negel să se intereseze de starea de spirit de acolo.Totodată,cum atunci circula un svon persistent că soluţia crizei constituţionale ar putea fi găsită în însărcinarea mea,ca cel mai vechi ministru,să preiau preşedinţia consiliului de miniştri - l-am însărcinat să controleze prin Negel,dacă acest svon a fost pus în circulaţie dela Palat.Răspunsul pe care mi l-a dat a fost că cei dela Palat se menţin pe vechea lor poziţie,criza constituţională să fie tranşată de anglo-americani.

Acestea sunt toate serviciile personale pe care mi le-a făcut Radu Xenopol.-

ss.L.Pătrăşcanu

24.III.5o

Declaraţie

Subsemnatul L. Pătrăşcanu fiind întrebat ce servicii personale mi-a făcut Radu Xenopol răspund:

1.) Când după cuvântarea mea dela Cluj, cu tendinţe naţionaliste, au apărut articole laudative în „Dreptatea" şi în oficiosul partidului liberal, l-am rugat pe Xenopol, ca pe baza relaţiilor lui cu redactorii respectivi, să facă să înceteze aceste laude. Lucru pe care l-am constatat mai târziu că s'a produs, adică au încetat să apară articole laudative despre cuvântarea dela Cluj. Nu-mi amintesc amănuntele acestui aranjament între mine şi Xenopol - adică - când, cum şi dacă i-am mulţumit pentru serviciul făcut. -

2.) Am luat dela Xenopol, ca fond electoral folosit pentru alegerile din 1946 în judeţul Arad, unde am candidat, suma de 100 de milioane (una sută milioane) lei - pe care le am cheltuit în întregime pentru întreţinerea celor 26 de oameni, trimişi de mine din Bucureşti, ca elemente ajutătoare în timpul alegerilor.

3.) Fiind foarte urmărit de Siguranţă în epoca Iunie - August 1944, şi temându-mă ca Siguranţa

120 133 142

să nu arăteze pe soacra mea, Sofia Schwammen, la care au și fost odată agenții în căutarea mea, l-am rugat pe Xenopol s'o scoată din Bucureşti şi s'o ducă s'o ascundă la o moşie a unui prieten al lui. Lucru pe care Xenopol l-a făcut.

4/ În perioada crizei constituţionale din anul 1945, l-am trimis pe Xenopol la Palat, el fiind prieten personal cu Negel să se intereseze de starea de spirit de acolo. Tot odată, cum atunci circula un zvon persistent că soluţia crizei constituţionale ar putea fi găsită în însărcinarea mea, ca cel mai vechi ministru, să preiau preşedinţia consiliului de miniştri — l-am însărcinat să controleze prin Negel, dacă acest zvon a fost pus în circulaţie dela Palat.—
Răspunsul pe care mi l-a adus a fost că cei dela Palat se menţin pe vechea lor poziţie, criza constituţională să fie tranşată de anglo-americani.—

Acestea sunt toate serviciile personale pe care mi le-a făcut Radu Xenopol.—

24. III. 50.—

L. Pătrăşcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.Pătrăşcanu fiind întrebat despre întâlnirile mele cu Schyler răspund :

1.-N'am avut nici un fel de întâlniri directe cu Schyler,în care să fi discutat cu el personal probleme sau chestiuni politice.

2.-L-am văzut de câteva ori pe Schyler la recepţii în anii 1945-1946,dar în afară de schimburi de salut sau de formule de politeţe obişnuite nu am discutat cu el,în cadrul acestor recepţii niciodată.

3.-In 1945,după o recepţie la americani,am fost invitat cu soţia mea,în aceiaş seară,la dna Bragadiru.Ne-am dus acolo unde am găsit o societate numeroasă.Acolo era şi Schyler,care atunci am aflat că locueşte chiar acolo.Cum am văzut că a fost o greşeală primirea invitaţiei dnei Bragadiru,am făcut doar act de prezenţă şi am plecat după foarte scurt timp de acolo.

4.-Odată când ne plimbam pe lac,trecând cu barca pe lângă unul din malurile Snagovului,pe un debarcader stătea Schyler singur.Cum treceam chiar pe lângă debarcader am schimbat un salut cu el - soţia mea care vorbeşte puţin englezeşte schimbând câteva cuvinte cu el.Am trecut mai departe şi toată oprirea nu a durat mai mult decât două minute.-

ss.L.Pătrăşcanu

27.III.195o

~~172~~ 140 ~~144~~

Declaraţie

Sublocotenentul L. Patrascanu fiind întrebat despre întâlnirile mele directe cu Schuyler răspund:

1. N'am avut nici un fel de întâlniri directe cu Schuyler, în care să fi discutat cu el personal probleme sau chestiuni politice.

2. L-am văzut de câteva ori pe Schuyler la recepţii în anii 1945-1946., dar în afară de schimbări de salut sau de formule de politeţe obişnuite nu am discutat cu el, în cadrul acestor recepţii, niciodată.

3. În 1945, după o recepţie la americani, am fost invitat cu soţia mea, în aceeaşi seară, la d-na Brofa-[illegible]. Ne-am dus acolo unde am găsit o societate numeroasă. Acolo era şi Schuyler, care atunci am aflat că locuia chiar acolo. Cum am văzut că a fost o greşală primirea invitaţiei dnei [illegible], am luat act de prezenţă şi am plecat după foarte scurt timp de acolo.

4. Odată când ne plimbam pe lac, trecând cu barca pe lângă unul din malurile Snagovului, pe un debarcader stătea Schuyler singur. Cum treceam chiar pe lângă debarcader am schimbat un salut cu el - soţia mea care vorbeşte perfect englezeşte schimbând câteva cuvinte cu el. Am trecut mai departe şi toată oprirea nu a durat mai mult decât două minute.-

28. III. 50.

[signature]

DECLARATIE

Subsemnatul L.Pătrăşcanu,recapitulând epoca de după 23 August 1944,revin asupra declaraţiei că nu m'am văzut cu Le Rougetel la Al.Stefănescu,că la recepţia dată imediat după întoarcerea mea dela Moscova,în Octombrie 1944 l-am revăzut la această recepţie pe Al.Stefănescu.Am schimbat câteva cuvinte cu el.Cu acest prilej m'a invitat pe mine şi prin mine a rugat şi pe Ana Pauker să luăm odată ciaiul la el ca să ne prezinte pe ministrul Angliei,atunci venit în ţară,ca reprezentant diplomatic în România.

Eu am comunicat această invitaţie Anei Pauker dar ea a afirmat că nu are nicio calitate oficială şi nici nu-l cunoaşte pe Stefănescu şi nu are rost să primească invitaţia. M'am dus singur la Stefănescu şi acolo mi l-a prezentat pe Le Rougetel.Imi este greu să refac conversaţia care a durat o oră cu el şi cu Stefănescu - pentrucă n'a avut decât un caracter de simplă conversaţie şi nu un subiect anumit.Impresia pe care am avut-o a fost că Le Rougetel a voit să cunoască şi să vadă pe cei doi fruntaşi comunişti,despre care atunci se vorbea mai mult.In acel moment eu eram singurul ministru comunist.

După această conversaţie nu l-am mai întâlnit pe Le Rougetel şi el nu a mai căutat să mă vadă,cât timp a fost în ţară.Tot atunci a fost ultima oară când l-am văzut pe Stefănescu.Cât am fost ministru de Justiţie Stefănescu nu a venit niciodată cu vreo cerere sau pentru alte chestii la mine.

La început când am fost întrebat efectiv nu mi-am reamintit de această conversaţie cu Le Rougetel.Mai târziu am avut teamă că ar putea fi interpretată ca o acţiune duşmănoasă contra Partidului şi insist că această conversaţie n'a avut decât un caracter cu totul obişnuit şi impresia pe care mi-a lăsat-o a fost că Le Rougetel a dorit să cunoască pe comuniştii români şi cum sunt ei.-

29.III.5o

ss.L.Pătrăşcanu

124 142 147

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, în legătură cu Vișoianu nu mai am absolut nimic important de adăugat la declarațiile mele precedente afară de un fapt și anume că înainte de a pleca la Paris, la conferința Păcii, în August 1946 Vișoianu mi-a propus - socotind după atacul din „Scânteia" a cuvântării mele de la Cluj că sunt rezultatul care înfricoșat - să plec în St. Uniți ai Americii - propunere pe care eu am respins-o categoric, pentrucă nu m'am gândit să plec din țară și nu eram nici în panică și nici rezultatul - în măsura în care să fac un asemenea pas.-

Cum se apropia conferința Păcii Vișoianu a făcut câteva observații - dar fără nici o importanță deosebită.-

Mai târziu mi-am dat seama că propunerea lui Vișoianu de a pleca din țară nu era întâmplătoare.- El a venit din partea americanilor, dar nu mi-a arătat să fi venit concret o persoană, pentrucă noi nu am discutat această propunere, refuzând-o net dela început.-

El mi-a făcut propunerea în felul următor și anume că dată fiind situația mea în țară, dacă vreau să plec în St. Uniți, propunerea lui se bazează pe discuția pe care a avut-o el cu americanii.-

29.III.50.

Pătrășcanu

~~125~~ 143 ~~150~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.Pătrăşcanu după ce am negat că la întâlnirea care a avut loc între mine şi Pogoneanu,în perioada crizei constituţionale din 1945,a asistat şi Buzeşti,deşi am fost întrebat de mai multe ori,revin şi declar că adevărul era următorul :

La Torosian a venit Pogoneanu şi apoi şi Buzeşti. Discuţia a mers în sensul motivelor care îndeamnă Palatul să se menţină pe poziţia refuzului de a avea legături cu guvernul şi care sunt temeiurile care-i fac să spere în ajutorul,pentru Palat,din partea anglo-americanilor.Cei doi au căutat să mă convingă că anglo-americanii vor interveni la noi în ţară şi că ei speră în această intervenţie.

Le-am arătat că toate speranţele lor sunt lipsite de orice bază şi că criza constituţională trebueşte tranşată în cadrul nostru,fără amestecul anglo-americanilor.

Discuţia a rămas în continuare şi i-am văzut pe Pogoneanu şi pe Buzeşti la Lena Constante - puţin în urma discuţiei dela Torosian.Am reluat aceiaş temă,cu o nouă chestiune.In legătură cu svonul care circula atunci că aşi putea fi însărcinat - ca cel mai vechi ministru- cu preşedinţia Consiliului de miniştri,ca o formulă provizorie,am discutat această formulă cu cei doi mai sus pomeniţi,arătând că ar putea fi o soluţie care să meargă pe linia tranşării crizei constituţionale în cadrul nostru intern - ceeace eu credeam că ar fi însemnat un fapt politic pozitiv şi că ar fi înlăturat amestecul anglo-americanilor în afacerile noastre interne.

Cei doi,Pogoneanu şi Buzeşti,s'au menţinut însă până la sfârşit la punctul lor de vedere.Astfel discuţia a luat sfârşit fără nici un rezultat şi de atunci nu l-am mai văzut pe Buzeşti şi nici o altă întâlnire cu Pogoneanu sau Buzeşti n'a mai avut loc.Toate acestea au avut loc la începutul toamnei anului 1945.

Când l-am chemat pe Pogoneanu,ştiam că el ca şi Buzeşti,sunt doi dintre cei care fac parte din anturajul imediat al fostului rege.Stiam acest lucru din epoca dinainte de 23 Aug. 1944.

ss.L.Pătrăşcanu 29.III.5o

126 144 ~~151~~

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, după ce am negat că la întâlnirea care a avut loc între mine și Pogoneanu, în perioada crizei constituționale din 1945, a asistat și Buzești, deși am fost întrebat de mai multe ori, revin și declar că adevărul era următorul:

La Tarosian a venit Pogoneanu și apoi și Buzești. Discuția a mers în sensul motivelor care îndemnau Palatul să se mențină pe poziția refuzului de a avea legături cu guvernul și care sunt temeiurile care îi fac să spere în ajutorul, pentru Palat, din partea anglo-americanilor. - Cei doi au căutat să mă convingă că anglo-americanii vor interveni la noi în țară și că ei speră în această intervenție. Le-am arătat că toate speranțele lor sunt lipsite de orice bază și că criza constituțională trebuie tranșată în cadrul nostru, fără amestecul anglo-americanilor.

Discuția a rămas în continuare și i-am văzut pe Pogoneanu și pe Buzești la Lena Constantinescu - pentru în urma discuției de la Tarosian. Am reluat discuțiunea, cu o nouă chestiune. În legătură cu zvonul care circula atunci că eu puteam fi însărcinat - ca cel mai vechi ministru - cu președinția Consiliului de Miniștri, ca o formulă provizorie, am discutat această problemă cu cei doi mai sus pomeniți - arătând ca ar putea fi o soluție, care să meargă pe linia tranșării crizei constituționale

în cadrul nostru intern - ceea ce ar, credeam, că ar fi însemnat un fapt politic grozav și că ar fi înlăturat amestecul anglo-americanilor în afacerile noastre interne. -

Cei doi, Pogoneanu și Buzești, s'au menținut însă, până la sfârșit de punctul lor de vedere. Astfel discuția a luat sfârșit, fără nici un rezultat și de atunci nu l-am mai văzut pe Buzești și nici o altă întâlnire cu Pogoneanu sau Buzești n'a mai avut loc. Toate acestea au avut loc la începutul toamnei anului 1945.

Când l-am chemat pe Pogoneanu, știam că el, ca și Buzești, sunt doi dintre cei care fac parte din anturajul imediat al fostului rege. Știam acest lucru din epoca dinainte de 23 August 1944.

29. III. 50.

[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.Pătrăşcanu,la cererea anchetatorului declar că am minţit în ceeace priveşte toate schimburile în ce priveşte valuta şi monezi de aur,schimburi făcute prin Torosian,Rupenian,prin Lena Constante,tot aşa declar că le-am ascuns deşi am fost întrebat de mai multe ori concret şi anume dacă am schimbat valută prin Torosian,am răspuns incomplet,tot aşa am ~~fiind~~ fost întrebat dacă am făcut schimb prin Rupenian,am negat total acest lucru,tot aşa am fost întrebat dacă am făcut asemenea schimbari prin Lena Constante sau prin tatăl ei,am negat că am făcut prin Lena Constante,după cum am negat şi faptul că am dat în păstrare sau ca să ascundă Lenei Constante suma de 6.ooo(şasemii)fr.elveţieni şi 5o(cincizeci) de monezi aur,zece(1o) dolari şi câteva titluri de împrumut în ruble.

Adevărul în ceeace priveşte schimbul valutei şi a monezilor de aur,pe care l-am ascuns în toată perioada anchetei deşi am fost insistent întrebat,este următorul :

In Octombrie-Noembrie 1944,a apărut primul meu volum "Problemele de bază ale României" al cărui primă ediţie de 5ooo ex.s'a epuizat în trei săptămâni.A doua ediţie a fost pusă în vânzare încă în iarna anului 1944.Din drepturile de autor realizate am încasat în Noembrie-Decembrie 1944 o sumă de cca trei sau patru milioane lei.Cum nu aveam să dau nici o întrebuinţare acestor bani,am subscris la împrumutul în aur,chiar atunci lansat dispunând astfel de 6o sau 8o de monezi aur.

Când în 1945 am văzut că şi cel de al doilea volum "Sub trei dictaturi" se vinde încă şi mai bine (şi mai aveam pregătite în manuscris încă alte două volume)am hotărât din venitul cărţilor să-mi fac o casă de vară la Snagov.In 1946,când am început să fac această casă am rugat pe Rupenian să-mi schimbe monezile.

Fiind la Paris ca delegat la conferinţa de Pace,am rămas acolo două luni de zile.Intrucât am trăit tot timpul foarte modest,cât am stat în capitala Franţei,mi-a rămas din cheltuelile de întreţinere şi reprezentare o sumă de fr.francezi - echivalentul a cca.8ooo(opt)mii fr.elveţieni.M'am întors în ţară cu această sumă - parte în fr.elveţieni,parte în monezi aur.-

./.

O parte din aceste monezi le-am schimbat prin Rupenian pentru acelaş scop de a-mi termina casa dela Snagov.Mi-a rămas suma de 6.ooo(şase)mii fr.elveţieni şi 5o de monezi aur - din toate economiile pe care le-am realizat nu numai dela Paris dar din toate cele 4(patru)drumuri,făcute în străinătate în anii ~~xxx~~ 1944-1947.Această sumă am dat-o în păstrare Lenii Constante, după 23.II.48 - împreună cu titlurile de împrumut sovietic.- Am făcut acest lucru pentru că imediat după această dată am fost pus sub urmărire de către S.S.I.

In primăvara anului 1947 am vândut un loc rămas dela tatăl meu,la Poiana Tapului lui Gr.Moisil pentru suma de 4o de monezi aur.Aceste monezi le-am dat lui Lena Constante să le schimbe.

La Paris l-am rugat pe Torosian să schimbe fr.francezi în fr.elveţieni şi în aur pentrucă el schimba şi banii legaţiei. Când am fost în Elveţia,pentru procesul Creţianu,Torosian mi-a recomandat pe un individ care mi-a schimbat fr.francezi,pe care îi mai aveam asupra mea,în monezi aur.-

ss.L.Pătrăşcanu

29.III.5o

Declarație ~~130~~ 148 ~~15~~

Subsemnatul L. Pătrășcanu, la cererea anchetatorului declar că am mințit în ceea ce privește toate schimburile în ce privește valute și monezi de aur, schimburi făcute prin Tarasian, Rupenian, prin Lena Constante, tot așa declar că le-am ascuns deși am fost întrebat de mai multe ori concret și anume dacă am schimbat valută prin Tarasian, am răspuns incomplet, tot așa am fost întrebat dacă am făcut schimburi prin Rupenian, am negat total acest lucru, tot așa am fost întrebat dacă am făcut asemenea schimbări prin Lena Constante sau prin tatăl ei, am negat că am făcut prin Lena Constante, după cum am negat și faptul că am dat în păstrarea sau ca să ascundă Lenei Constante suma de 6.000 (șase mii) fr. elvețieni și 50 (cinzeci) de monezi aur, zece (10) dolari, și câteva titluri de împrumut în ruble.—

Adevărul în ceea ce privește schimbul valutei și a monezilor de aur, pe care l-am ascuns în toată perioada anchetei, deși am fost insistent întrebat, este următorul:

În Octombrie – Noembrie 1944, a apărut primul meu volum „Problemele de bază ale României" al cărui primă ediție de 5000 ex. s-a epuizat în trei săptămâni. A doua ediție a fost pusă în vânzare încă în

vara anului 1944. Din drepturile de autor realizate am încasat în Noembrie - Decembrie 1944 o sumă de ca trei sau patru milioane lei. Cum nu aveam să dau nici o întrebuințare acestor bani, am subscris la împrumutul în aur, chiar atunci lansat, dispunând astfel de 60 sau 80 monezi aur. Când în 1945 am văzut că și cel de al doilea volum, „Sub trei dictaturi" se vinde încă și mai bine (și mai aveam pregătite în manuscris încă alte două volume) am hotarât din rezultatul cărților să-mi fac o casă de vară la Snagov. În 1946, când am început să fac această casă am rugat pe Rupenian să-mi schimbe monezele.–

Fiind la Paris, ca delegat la conferința de Pace, am rămas acolo două luni de zile. Întrucât am trăit tot timpul foarte modest, cât am stat în capitala Franței - mi-a rămas din cheltuelile de întreținere și reprezentare o sumă de fr. francezi - echivalentul a ca. 8000 (opt) mii fr. elvețieni. M'am întors în țară cu această sumă - parte în fr. elvețieni; parte în monezi aur.– O parte din aceste monezi le-am schimbat, prin Rupenian, pentru acelaș scop de a-mi termina casa dela Snagov. Mi-a rămas suma de 6000 (șase) mii fr. elvețieni și 50 de monezi aur - din toate economiile pe care le am realizat nu numai dela Paris, dar din toate cele 4 (patru) drumuri

făcute în străinătate în anii 1944-1947.- Această sumă am dat-o în păstrare Lenei Constante după 23 II 48 - împreună cu titlurile de împrumut sovietic.- Am făcut acest lucru pentru că imediat după această dată am fost pus sub urmărire de către S.S.I.-

În primăvara anului 1947 am vândut un loc rămas dela tatăl meu, la Bariera Bazyului - lui Dr. Moisil pentru suma de 40 de monezi aur.- Aceste monezi le-am dat lui Lena Constante să le schimbe.-

La Paris am rugat pe Torosian să schimbe fr. francezi în fr. elvețieni, și în aur - pentru că el schimba și banii legației.- Când am fost în Elveția, pentru procesul Cretzianu, Torosian mi-a recomandat pe un individ care mi-a schimbat fr. francezi, pe care îi mai aveam asupra mea, în monezi aur.-

29. III. 50

[illegible]

133 15158

151

DECLARATIE

Subsemnatul L.Pătrăşcanu,în legătură cu acţiunea desfăşurată de mine în toamna lui 1945,în timpul crizei constituţionale,ţin să dau câteva noi precizări şi completări :

Criza constituţională din toamna anului 1945 s'a produs în urma refuzului ex-regelui de a avea legături cu guvernul Groza.

Intrucât din discuţiile personale pe care le-am avut, de nenumărate ori,în acea vreme cu unele foruri politice importante am ajuns la concluzia că este de dorit o soluţionare a crizei constituţionale în cadrul intern - cu excluderea oricărui amestec al anglo-americanilor,m'am gândit să întreprind următoarea acţiune,pe contul şi răspundere proprie.

In ce consta această acţiune şi cum s'au petrecut faptele ?

Intr'o seară l-am văzut la Torosian pe Stârcea,cu care lucrasem înainte de 23 August 1944.Stiam că are acces la palat. Afară de mine era Torosian şi Belu Silber,amândoi fiind în curent cu intenţiile mele.Am discutat cu Stârcea situaţia dela Palat şi eventuala rezolvire a crizei prin înscăunarea mea ca o formulă provizorie - ca preşedinte a Consiliului,astfel ca să se restabilească legăturile normale între ex-regele şi guvern.Miam dat seama că Stârcea nici nu are acces la Palat,aşa încât am abandonat discuţia cu el.

Am hotărît atunci să-l chem pe Piki Pogoneanu,care ştiam că era în anturajul Palatului.L-am chemat prin Lena Constante şi întâlnirea a avut loc la Torosian.După venirea lui Piki Pogoneanu a apărut şi Buzeşti.Am discutat atunci,la Torosian,noi trei, fără Torosian,numai despre situaţia creată prin refuzul ex-regelui de a avea legături cu guvernul şi pe ce se bazează acest refuz,, ~~ţxxxxxx~~

Am vrut în cursul discuţiei să-mi dau seamă,în primul rând,de starea de spirit dela Palat.Ambii au susţinut că ei aşteaptă cu încredere intervenţia americană,bazată pe interesele economice pe care St.Unite le-ar avea la noi.Eu am combătut acest punct de vedere şi am căutat să arăt că o intervenţie americană la noi nu va da rezultate.Discuţia a rămas în continuare.

I-am revăzut pe Piki Pogoneanu şi pe Buzeşti,după câtva timp,după cât îmi amintesc,la Lena Constante,în str.Dionisie

Lupu 12.Menţionez că şi cea de a doua întrevedere a aranjat-o tot Lena Constante,care de data aceasta era în curent cu problema ce urma să se discute.Conversaţia cu cei doi a mers pe linia reluării temei discutate la Torosian cu adaosul - ca o sugestie din partea mea - ca ex-regele să soluţioneze criza prin însărcinarea mea,ca cel mai vechi ministru,cu preşedinţia guvernului şi astfel să se normalizeze raporturile între guvern şi ex-regele. Cei doi au fost împotriva unei asemenea soluţionări şi s'au menţinut la vechiul lor punct de vedere că aşteaptă intervenţia anglo-americanilor.

Stiind că la Palat sunt diferite grupări l-am trimis pe Xenopol Radu la Negel cu un dublu scop : pe de o parte să se informeze şi aici de starea de spirit dela Palat şi în discuţia să controleze dacă svonul care circula persistent atunci în ce priveşte posibila mea însărcinare cu preşedinţia consiliului de miniştri porneşte dela Palat,iar dacă nu să facă el o asemenea sugestie.Si această intervenţie n'a dat nici un rezultat,pentrucă şi Negel,ceeace însemna ex-regele,se menţinea la poziţia iniţială : anglo-americanii vor interveni şi vor soluţiona criza constituţională la noi în ţară.

In ce priveşte starea de spirit dela Palat,aşa cum am înregistrat-o din discuţia cu Pogoneanu şi Buzeşti şi dela R. Xenopol am comunicat-o atât la Partid precum şi unora dintre tovarăşii sovietici.Am ascuns însă,în comunicările făcute,faptul că am sugerat la Palat,ca o posibilă eşire din criză,însărcinarea mea cu preluarea provizorie a Preşedinţiei Consiliului de Miniştri Despre o asemenea soluţie a circulat un svon pe care l-am discutat după cum au cunoscut şi încercările mele în această direcţie,cu cei din jurul meu şi anume : soţia mea,Elena Pătrăşcanu,Belu Silbe Lena Constante,Torosian şi Harry Brauner.

Această soluţie a devenit mai în urmă prilej de glume şi de tachinări din partea celor mai de sus,cu referire la persoana mea.

ss.L.Pătrăşcanu

3o.III.5o

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, în legătură cu acțiunea desfășurată de mine în toamna lui 1945, în timpul crizei constituționale, fac aci câteva noi precizări și completări:

Criza constituțională din toamna anului 1945 s-a produs în urma refuzului ex-regelui de a avea legături cu guvernul Groza.

Interesat din discuțiile personale pe care le-am avut, de nenumărate ori, în acea vreme cu multe foruri politice importante am ajuns la concluzia că este de dorit o soluționare a crizei constituționale în cadrul intern – cu excluderea oricărui amestec al anglo-americanilor, m-am gândit să întreprind următoarea acțiune, pe contul și răspunderea proprie.

În ce consta această acțiune și cum s-au petrecut faptele?

Într-o seară l-am vizitat la Tarasian pe Stârcea, cu care lucrasem înainte de 23 August 1944, știind că are acces la Palat. Afară de mine era Tarasian și Bela Zilber, amândoi fiind în curent cu intențiile mele. Am discutat cu Stârcea situația de la Palat și eventuala rezolvare a crizei prin însărcinarea mea, ca o formulă provizorie – cu președinția Consiliului, astfel ca să se restabilească legăturile normale între ex-regele și guvern. Mi-am dat seama că Stârcea nici nu are acces la Palat, așa încât am abandonat discuția cu el. –

Am hotărât atunci să-l chem pe Piki Pogo-
-neanu, care știam că era în anturajul Palatului.
L-am chemat prin Lena Constante și întâlnirea a
avut loc la Tarosian. După venirea lui Piki
Pogoneanu, a apărut și Buzești. Am discutat atunci,
la Tarosian, noi trei, fără Tarosian, numai despre
situația creată prin refuzul Regelui de a avea legă-
tură cu guvernul și pe ce se bazează acest refuz.
Am reușit în cursul discuției să-mi dau seama,
în primul rând, de starea de spirit de la Palat.
Ambii au susținut că se așteaptă cu încredere
intervenția americană, bazată pe interesele econo-
mice pe care St. Unite le au la noi. Eu am
combătut acest punct de vedere și am căutat
să arăt că o intervenție americană la noi nu
va da rezultate. Discuția a rămas în conti-
nuare.

I-am revăzut pe Piki Pogoneanu și pe Buzești,
după câtva timp, după cât îmi amintesc, la
Lena Constante, în Str. Dionisie 12. Menționez că
și cea de a doua întrevedere a aranjat-o tot
Lena Constante, care de data aceasta era în curent
cu problema ce urma să se discute. Conversația cu
cei doi a mers pe linia reluării temei discutate
la Tarosian cu adaosul – cu o sugestie din
partea mea – ca Regele să soluționeze criza
prin însărcinarea mea, ca cel mai vechi
ministru, cu președinția guvernului și astfel

să se normalizeze raporturile între guvern și ex-regele.- Cei doi au fost împotriva unei asemenea soluționări și s'au menținut la vechiul lor punct de vedere că așteaptă intervenția anglo-americană.-

Știind că la Palat sunt diferite grupări l-am trimis pe Generalul Radu la Rege cu un dublu scop: pe de o parte să se informeze și aici de starea de spirit dela Palat și, în discuție să contrabalanseze după zvonul care circula persistent atunci în ce privește posibila mea însărcinare cu președinția Consiliului de Miniștri pornită dela Palat, iar dacă ne să facă el o asemenea sugestie.- Și această intervenție n'a dat nici un rezultat, pentrucă și Regele, ceea ce însemna că ex-regele, se menținea la poziția inițială: anglo-americanii vor interveni și vor soluționa criza constituțională la noi în Țară.-

În ce privește starea de spirit de la Palat, așa cum am sintetizat-o din discuția cu Săvoreanu de Bujoiu, și dela R. Georgel am comunicat-o atât la Partid, precum și unora dintre tovarășii sovietici. Am ascuns însă, în comunicările făcute, faptul că am sugerat la Palat, ca o posibilă ieșire din criză, însărcinarea mea cu preluarea provizorie a Președinției Consiliului de Miniștri. Despre o asemenea soluție a aflat un scop pe care l-am dezvoltat - după cum au cunoscut și încercările mele în această direcție, au cei din jurul meu și anume: soția mea

Elena Pătrăşcanu, Bela Silha, Ilie Constantin, Teroşian şi Harry Brauner. Această soluţie a devenit mai în urmă prilej de glume şi de tachinări din partea celor mai de sus, cu referire la persoana mea.—

30. III. 50

[signature]

D E C L A R A T I E

regele

Subsemnatul L.Pătrăşcanu,fiind întrebat cum am primit abdicarea xxxxxx ex-regelui declar :

In perioada producerii actului de abdicare,în Decembrie 1947 mă găseam la Păltiniş (Sibiu) împreună cu soţia mea,Lena Constante şi Harry Brauner.

Discuţiile în jurul acestui eveniment nu le pot reface.Eu personal am fost foarte supărat că nu am fost înştiinţat la timp,din Bucureşti,pentru a putea participa la şedinţa adunării deputaţilor.

Apoi,în ce priveşte perspectivele mele personale,am socotit că eu fiind utilizat în trecut pentru anumite servicii-trecerea de legi,discuţii,etc., - cu ex-regele,una din sarcinile mele cad,ceea ce va diminua rolul meu politic.Apoi dat fiind că eram considerat un element de dreapta,am văzut posibilitatea,în cadrul Republicii Populare - ca în general activităţii mele publice să i se pună capăt.Ceea ce s'a şi întâmplat.-

ss.L.Pătrăşcanu

3.IV.5o

140 153 167

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, fiind întrebat cum am primit abdicarea ex-regelui declar:

În perioada producerii actului de abdicare, în Decembrie 1947 mă găseam la Păltiniș (Sibiu) împreună cu soția mea, Lena Constante și Harry Brauner.–

Discuțiile în jurul acestui eveniment nu le pot reface. Eu personal am fost foarte supărat că nu am fost înștiințat la timp, din București, pentru a putea participa la ședința Adunării Deputaților.

Apoi, în ce privește perspectivele mele personale, am socotit că eu fiind utilizat în trecut pentru anumite servicii – trecerea de legi, discuții, etc. – cu ex-regele, unul din serviciile mele cade, ceea ce va diminua rolul meu politic. Apoi dat fiind că eram considerat un element de dreapta, am văzut posibilitatea ca în cadrul Republicii Populare – în general activității mele publice să i se pună capăt. Ceea ce s'a și întâmplat.–

3.IV.50

Pătrășcanu

Inarva

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.Pătrăşcanu, fiind întrebat pentru a doua oară despre amănuntele în legătură cu procurarea otravei cerută din partea mea Lenei Constante declar că în adevăr la sfârşitul lunii Martie sau începutul lunii Aprilie 1948 am cerut Lenii Constante să-mi procure pentru mine ceanură. Lena Constante mi-a procurat în loc de ceanură altă otravă pe care mi-a predat-o la ea acasă, lăsând o parte şi pentru ea. Nu ştiu de unde a procurat- şi nu-mi amintesc amănuntele discuţiei între mine şi Lena Constante referitor la această chestie, [redacted], în cazul excluderii mele din Partid sau arestarea mea.

Otrava am pus-o într'un mic tub, pe care chiar atunci l-am cusut, la ea acasă, în pantalonii mei. Am purtat acest tub asupra mea până în vara anului 1949, când din cauza căldurii şi umezelei otrava s'a descompus şi am aruncat-o.-

ss.L.Pătrăşcanu

5.IV.5o

<u>Declarație</u>

Subsemnatul L. Pătrășcanu, fiind
întrebat pentru a doua oară despre amănuntele
în legătură cu procurarea otrăvii cerută din
partea mea Lenei Constante declar că în acel
la sfârșitul lunii Martie sau începutul lunii
Aprilie 1948 am cerut Lenei Constante să-mi
procure pentru mine cianură. Lena Constante
mi-a procurat în loc de cianură altă otravă
pe care mi-a predat-o la ea acasă, lăsând
o parte și pentru ea. Nu știu de unde a
procurat-o și nici nu-mi amintesc amănuntele
discuției între mine și Lena Constante referitor
la această chestie [redacted] mam perspectiva
excluderii mele din Partid sau arestarea [redacted]
mea. Otrava am pus-o într-un mic tub, pe
care chiar atunci l-am cusut-le la acoperi-
în pantalonii mei. Am păstrat acest tub asupra
mea până în vara anului 1949, când din cauza
căldurii și umezelii otrava s-a descompus
și am aruncat-o.

5-IV-50.

[signature]

~~143~~ 161 ~~176~~

fuga

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.Pătrăşcanu,fiind întrebat dacă am spus lui Lena Constante la Praga în vara anului 1947 că dacă voi pleca din ţară o vom lua şi pe ea cu noi,răspund : că la Praga nu am discutat cu ea acest lucru.In schimb îmi amintesc că la sfârşitul lui Februarie 1948,după congres şi când fiind pus sub urmărire de S.S.I. eram într'o mare depresiune sufletească,Torosian a venit cu propunerea că are o cale sigură de fugit din ţară. El mi-a spus acest lucru la mine acasă,unde era şi Lena.Când i-am povestit Lenei,ea m'a rugat că dacă plecăm s'o luăm şi pe ea.Ceea ce eu am răspuns afirmativ.Dar imediat am respins propunerea lui Torosian şi n'am înţeles să fac uz de căile arătate de el.Torosian se găsea la noi acasă.Lena Constante era şi ea alarmată şi deprimată şi răspunsul meu a urmat s'o liniştească.

ss.L.Pătrăşcanu

5.IV.5o

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, fiind întrebat dacă am spus lui Lena Constante la Dioga în vara anului 1947 că dacă vom pleca din țară o vom lua și pe ea cu noi, răspund: că la Dioga nu am discutat cu ea acest lucru. În schimb îmi amintesc că la sfârșitul lui Februarie 1948, după Congres și cînd fiind pus sub urmărire de S.S.I eram într-o mare depresiune sufletească, Torosian a venit cu propunerea că are o cale sigură de fugit din țară. El mi-a spus acest lucru la mine acasă, unde era și Lena. — Când ne-a părăsit Lena, ea m-a rugat că dacă plecăm s-o luăm și pe ea. Eu i-am răspuns afirmativ. Dar imediat am respins propunerea lui Torosian și nu am înțeles să fac uz de căile arătate de el. Torosian se găsea la noi acasă. — Lena Constante era și ea alarmată și deprimată și răspunsul meu a urmat s-o liniștească. —

5. IV. 50.

[illegible signature]

145 168 178

D E C L A R A T I E

antipat.

Subsemnatul L.Pătrăşcanu,fiind întrebat ce metode de autopopularizare am mai folosit,declar că imediat după întoarcerea mea dela Moscova,în Octombrie 1944,fiind ministru fără portofoliu şi având cabinetul la Preşedinţie,s'a prezentat la mine jurnalistul Drăgşăneanu,pe care îl cunoşteam din 1937,din Partid.

El s'a oferit să publice la "Semnalul" unde era reporter ~~orice material~~ orice material doresc să fie dat publicităţii. Eu am acceptat propunerea lui şi chiar i-am dat câteva interviuri şi unele note privitoare la activitatea mea ca ministru.

Peste o lună sau două a venit la mine la Minister,Serbescu,când eram ministru de Justiţie.El mi-a mulţumit pentru interviurile date "Semnalului" şi m'a asigurat că "Semnalul" îmi stă la dispoziţie.Mai târziu a venit Serbescu cu unele mici rugăminţi personale pe care i le-am satisfăcut,fiind cereri legale.

Drăgşăneanu a făcut serviciu de reporter pe lângă mine, tot timpul cât am fost ministru,adică până în Februarie 1948.-

ss.L.Pătrăşcanu

5.IV.5o

164

~~148~~

~~171~~

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, fiind întrebat ce metode de auto-popularizare am mai folosit, declar că imediat după întoarcerea mea dela Moscova, în Octombrie 1944, fiind ministru fără portofoliu și având cabinetul la Președenție, s'a prezentat la mine jurnalistul Dragsaneanu, pe care îl cunoșteam din 1937, din Partid. El s'a oferit să publice la „Semnalul", unde era reporter orice material doresc să fie dat publicității. Eu am acceptat propunerea lui și apoi i-am dat câteva interviuri și unele note privitoare la activitatea mea, ca ministru.-

Peste o lună sau două a venit la mine la Minister, Serbescu, când eram ministru de Justiție. El mi-a mulțumit pentru interviurile date „Semnalului" și m'a asigurat că „Semnalul" îmi stă la dispoziție. Mai târziu a venit Serbescu cu unele mici angajamente personale pe care i le-am satisfăcut, fiind cereri legale.- Dragsaneanu a făcut serviciu de reporter pe lângă mine, tot timpul cât am fost ministru, adică până în Februarie 1948.-

5. IV. 50.

L. Pătrășcanu

147 165

D E C L A R A Ț I E

Subsemnatul L.Pătrășcanu,la întrebarea dacă în preajma formării guvernului Rădescu am pus la cale împreună cu Vișoianu acțiuni ,înțelegeri,fără știrea Partidului,urmărind anumite scopuri politice,răspund :

N'am pus la cale nici un fel de acțiuni sau înțelegeri fără știrea Partidului sau îndreptate contra Partidului.De aceea în timpul discutării formării guvernului Rădescu s'a cerut ca ministerul de externe să fie ocupat de un diplomat de carieră, eu am propus conducerii Partidului,pe Vișoianu,care fusese cu mine la Moscova,în comisia de armistițiu.

Conducerea Partidului a fost de acord cu propunerea mea și a rămas să vorbesc eu cu Vișoianu.

L-am chemat pe Vișoianu acasă la mine și i-am făcut propunerea să intre în guvern.El la început n'a voit și numai după ce am discutat cu el,arătându-i necesitatea de a accepta ministerul de externe,el a primit.

ss.L.Pătrășcanu

7.IV.50

Declaraţie

Subsemnatul L. Pătrăşcanu, la întrebarea dacă în preajma formării guvernului Rădescu am pus la cale împreună cu Vişoianu acţiuni şi înţelegeri, fără ştirea Partidului, urmărind anumite scopuri politice, răspund:

N'am pus la cale nici un fel de acţiuni sau înţelegeri, fără ştirea Partidului sau îndreptate contra Partidului. De oarece în timpul discuţiilor formării guvernului Rădescu s'a cerut ca ministerul de externe să fie ocupat de un diplomat de carieră, eu am propus conducerii Partidului, pe Vişoianu, care fusese cu mine la Moscova, în comisia de armistiţiu. Conducerea Partidului a fost de acord cu propunerea mea şi a rămas să vorbesc eu cu Vişoianu. L-am chemat pe Vişoianu acasă la mine şi i-am făcut propunerea să intre în guvern. El la început n'a voit şi numai după ce am discutat cu el, arătându-i necesitatea de a accepte ministerul de externe, el a primit.

7.IV.50

[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebarea, cu cine am lucrat și am venit în contact în vederea pregătirii actului dela 23 August - ca reprezentant al P.C.R.- declar următoarele:

Pe AUSCHNIT l-am cunoscut la Tg.Jiu în Iunie 1943, când am luat personal contact cu el, la infirmeria lagărului, știind că își dăduse adeziunea la Frontul Antihitlerist din lagăr. Bazându-mă pe această atitudine luată de el, am discutat cu el platforma Frontului Antihitlerist a P.C.R. La acea discuție - prima și ultima pe care am avut-o cu el în lagăr - AUSCHNITT, pentru a-și salva viața lui a făcut apel prin mine la ajutorul Partidului. Eu am spus că voi comunica acest lucru Partidului. Pentru organizarea salvării vieții lui mi-a spus că va trimite la moșie la Poiana Țapului pe CLEANTI GHEORGHIU, căruia să-i fac în scopul de mai sus legătura cu aparatul Partidului. Pentru a-mi demonstra că este un om de absolută încredere mi-a spus că este un colaborator al Inteligence Service-ului. Pe acest CLEANTI GHEORGHIU nu l-am cunoscut niciodată, pentrucă nu s'a prezentat la Poiana Țapului. Inainte de plecarea lui AUSCHNIT la Cairo în Iulie 1944, el l-a trimis pe GUTA STEINBERG pentru a face prin mine cunoscut Partidului că el fuge din țară la Cairo și dacă conducerea Partidului are să trimeată vre'un mesaj la Moscova. Eu i-am răspuns că conducerea Partidului nu are de trimis nimic. In Aprilie 1944, când l-am văzut pe AUSCHNITT - după lagăr - ne-a propus să ne dea un depozit de armament, pe care îl avea la Reșița, lucru pe care l-am făcut cunoscut imediat lui BODNARAS.

Pe AUSCHNIT după 23 August - târziu în primăvara lui 1945 l-am mai reîntâlnit de două ori. Odată la o recepție - când s'a plâns de coruperea unor judecători de către Malaxa, într'un proces pe care îl avea pentru acțiuni dela Reșița. N'am dat curs rugăminții lui, de a interveni pe lângă judecător de a nu se lăsa influențat de Malaxa.

A doua oară l-am văzut pe AUSCHNIT în casa lui GUŢA STEINBERG în vara lui 1946, la o serbare dată acolo de un grup de artişti dela Naţional. Am discutat cu el printre alte banalităţi şi despre atunci publicatul proect al reformei electorale. Discuţia a avut un caracter cu totul general.

Pe RADU XENOPOL l-am cunoscut în infirmeria lagărului din Tg.Jiu pentru prima oară în Iulie 1943. Pe XENOPOL, începând din primăvara lui 1944 l-am folosit pentru legătura cu MANIU şi BRATIANU cu ocazia constituirii Blocului Naţional Democrat. In campania electorală din 1946, XENOPOL mi-a pus la dispoziţie loo milioane lei - cu care am trimis un grup de 3o oameni în vederea campaniei la Arad. Despre această sumă de loo milioane lei, Partidul nu a avut nici o cunoştinţă, deoarece am omis să arăt Partidului.

Pe TITEL PETRESCU l-am cunoscut mai îndeaproape cu prilejul formării Frontului Unic Muncitoresc în Martie 1944, când împreună cu ~~VARTIC~~ VOITEC am fost la locuinţa lui. TITEL PETRESCU a luat parte la toate şedinţele B.N.D. în care reprezenta P.S.D. cu ocazia cărora l-am văzut şi am discutat punctul de vedere normal al F.U.M. la şedinţele cu MANIU şi BRATIANU.

Incepând din Martie 1944, l-am revăzut împreună cu BODNARAS pe MANIU la MIHAI POPOVICI, am discutat cu el problemele Frontului Antihitlerist. Incepând din Aprilie 1944, la directorul Băncii Ardelene - de circa 2-3 ori l-am văzut pe MANIU, în calitatea mea de reprezentant al P.C.R.- continuând discuţia în vederea formării Frontului Antihitlerist. L-am revăzut pe MANIU cu ocazia şedinţelor B.N.D., după Iunie 1944, la dr. COSTINESCU şi la BRATIANU acasă. În dimineaţa lui 23 August, l-am întâlnit pe MANIU, împreună cu C.HAGIU, la MANUILA acasă.

In preajma alegerilor din 1946, MANIU a trimis pe XENOPOL a-mi face o ofertă electorală şi anume că dacă am anumiţi prieteni personal "naţionalişti" - candidaţi, el să oferă să nu-mă atace în campania electorală. Eu cred că MANIU mi-a făcut această propunere pe baza comentării mele dela Cluj, pentrucă mă considera naţionalist. Eu am refuzat categoric oferta făcută de MANIU, fără măcar s'o discut.

După discursul dela Cluj "Dreptatea" oficiosul P.N.T. a publicat articolul lăudând cuvântarea mea dela Cluj. Pentru a evita aceste laude, l-am rugat pe RADU XENOPOL să vorbească cu CARANDINO, să înceteze aceste laude, care politiceşte mie

./.

îmi făcea rău.- XENOPOL mi-a satisfăcut cererea.-

Pe DINU BRATIANU l-am cunoscut în Iunie 1944, legătura făcându-mi-o XENOPOL, care m'a dus cu maşina lui la Florica.- Am discutat aici aderarea partidului liberal la B.N.D.- La aceste vizite am fost împreună cu soţia mea.- Cu BRATIANU m'am văzut apoi la şedinţele B.N.D.-

Pe VISOIANU l-am cunoscut în 1937 la redacţia revistei "Viaţa Românească.- Pe urmă am intrat în legătură cu el în Aprilie 1944 când l-am trimis pe BELU SILBER şi pe soţia mea pentru a-mi face o întâlnire cu el, la FLORICA BRATESCU-VOINESTI acasă.- La această întâlnire am urmărit să aflu ce se petrece la palat, deoarece ştiam că este în bune relaţii cu BUZESTI care era sfetnicul regelui şi el însuşi avea acces la palat.- Informaţiile aduse de VISOIANU le-am discutat şi cu B. SILBER.- La a doua întâlnire cu VISOIANU mi-a făcut cunoscut că regele îl trimite pe el împreună cu STIRBEY la Cairo.- In ajunul plecării lui cu o zi sau două înainte, m'am văzut din nou cu el, comunicându-mi că pleacă şi să-şi ia rămas bun, ca un gest de politeţe.- In ajunul formării guvernului SANATESCU, al doilea, eu l-am propus la Partid pe VISOIANU ca ministru de Externe. VISOIANU a refuzat propunerea de a intra în guvern şi pentru a-l convinge să accepte intrarea sa în guvern l-am chemat la mine acasă, rugându-l să accepte ceeace VISOIANU a şi făcut.- VISOIANU după 6 Martie a intrat în opoziţie, dar nu l-am considerat duşman.- VISOIANU când l-am văzut după două luni şi-a manifestat opoziţia, criticând intrarea lui TATARASCU în guvern.- Cu unele argumente ale lui VISOIANU privind moralitatea politică a lui TATARASCU eram de acord. In ajunul crizei constituţionale l-am revăzut pe VISOIANU pentru a afla unele informaţii asupra tensiunei existente.- Cu două luni înainte de aceasta l-am folosit pe VISOIANU pentru o intervenţie la palat, ca regele să semneze decretul de încadrare a Diviziei Tudor Vladimirescu în armata română.

Cu câteva zile înainte de plecarea mea la Paris, VISOIANU a venit în audienţă la Minister, trimis de americani, (SCHUYLER) pentru a-mi propune să plec în Statele Unite lucru pe care l-am refuzat categoric fără să discut nici un singur cuvânt.- Această propunere a americanilor am ascuns-o

./.

partidului, pentru faptul că n'am vrut să renasc o discuţie în jurul persoanei mele.- La reîntoarcerea mea dela Paris, VISOIANU a fost la mine în chestia CRETEANU iar mai târziu am aflat la Partid de fuga lui din ţară.- Când eu eram la Congresul Juriştilor la Bruxelles şi am fost chemat de STOILOV la Paris, eu l-am rugat pe TOROSIAN să-l caute pe VISOIANU care era la Paris întrucât doream să stau de vorbă cu el.- Cunoscând dorinţa lui de a se întoarce în ţară în cazul când ar fipersecutat în această dorinţă,eram hotar sa intervin ca să-i uşurez venirea.

Dar VISOIANU nu era la Paris.

L-am cunoscut la BEJAN in casă în Aprilie 1944, discutând cu el problemele Frontului anti-hitlerist.- L-am revăzut din nou în guvernul din 6 Martie 1945, şi am făcut parte cu el din comisia de numiri în diplomaţie.- Am recomandat comisiei pentru numirea în diferite posturi : MOISIL, STOILOV, RALEA, RAIENI, Z.BARBU, TOROSSIAN, ELISABETA SALAJ şi VIOLETA ZUBCOV.-

Cu GRIGORE NICULESCU-BUZESTI am venit în contact pentru prima oară în casa lui SAFIANU,unde a venit din partea regelui împreună cu STARCEA.- După 23 August în timpul crizei constituţionale am organizat prin LENA CONSTANTE la TOROSSIAN acasă o întâlnire cu POGONEANU şi NICULESCU-BUZESTI discutând situaţia dela palat.- Am organizat o a doua întâlnire cu aceştia acasă la FLORIN TEODORU unde am rediscutat situaţia şi am făcut sugestia ca regele să mă însărcineze cu tranşarea constituţională preluând provizoriu preşedinţia Consiliului de Miniştri ca cel mai vechi ministru.- Am informat Partidul despre discuţiile cu cei doi, ascunzând însă sugestia privind persoana mea.-

Pe POGONEANU l-am cunoscut după 23 August cu prilejul plecării mele la Moscova.- In Septembrie 1945, prin LENA CONSTANTE am organizat o întâlnire cu el la TOROSSIAN unde a venit cu BUZESTI discutând problemele de mai sus.-

La întrebarea cu cine am lucrat după 23 August şi cu cine am venit în contact mai strâns declar următoarele:

./.

La recomandarea lui BETEA l-am angajat ca şef de cabinet pe Dr.DUTESCU care mi-a făcut o bună impresie.- Timp de patru luni cât a fost şef de cabinet s'a achitat conştiincios de obligaţiunile sale.-

După 3 ani, prin MICSA, care lucra la cabinetul meu am aflat că DUTESCU a fost arestat într'o maşină americană, în care se afla împreună cu BETEA şi MANUILA.- Aflând de arestarea lui DUTESCU l-am rugat pe RUPENIAN ca să se intereseze ce este cu DUTESCU, deoarece fusese cu BETEA - care era colaborator al meu şi cu care discutasem propunerea lui de fugă.-

După plecarea lui DUTESCU dela cabinetul meu, l-am angajat ca şef de cabinet pe EMANOIL RUPENIAN care mi-a fost recomandat de TOROSSIAN al cărui nepot era şi care mi-a fost technic, puţin timp, înainte de 23 August.- RUPENIAN a fost un om de încredere şi s'a achitat conştiincios de sarcinile date.- Pe RUPENIAN l-am folosit pentru unele chestiuni personale în legătură cu schimbul banilor străini aduşi din misiunea la Paris.-

Inainte de 23 August BELLU SILBER în casa lui MANUILA a organizat întâlnirea cu MANIU în dimineaţa de 23 August.- Pe MANUILA l-am cunoscut după formarea guvernului SANATESCU, el fiind subsecretar de Stat la Preşedinţie.- Prin LENA CONSTANTE am închiriat vila soţiei lui MANUILA dela Snagov.- In timpul când eram la Paris, MANUILA a organizat o petrecere în vila închiriată de mine unde am aflat că a luat parte MANIU şi nişte americani.- Prin BETEA am aflat de intenţia lui MANUILA de a fugi din ţară ceeace a şi făcut.- Această pregătire de fugă a lui MANUILA am ascuns-o atât Partidului cât şi organelor de Stat şi consider că aceasta a însemnat un act duşmănos din partea mea faţă de Stat şi faţă de Partid.-

ZEVEDEI BARBU s'a prezentat în audienţă la mine recomandându-se şi anunţându-mă de starea lui LUCIAN BLAGA.- ZEVEDEI BARBU mi-a făcut o impresie bună, ştiind că este membru de Partid.- In timpul cât eu făceam parte din comisia dela Externe, l-am propus pe Z.BARBU ca consilier diplomatic la Londra cu avizul organelor respective.- Prin LENA CONSTANTE l-am cunoscut pe GR.MOISIL pe care l-am recomanda

.//.

ca ambasador la Ankara.- Pe STOILOV l-am cunoscut înainte de 23 August şi când făceam parte din comisia dela Externe l-am propus ca ambasador la Paris unde ştiam că are multe legături.-

La cabinetul meu l-am angajat pe MICSA, care mi-a fost recomandat de BETEA, fiind ardelean, cunoscut de al său.- MICSA fiind un colaborator de al meu şi fiind şi prieten cu BETEA, cunoscând problema fugii şi temându-mă de arestarea lui chiar dela cabinetul meu, l-am trimis într'o însărcinare la Arad.-

TOROSSIAN mi-a recomandat în 1944 pe JEAN NICOLAU să-l angajez ca colaborator al meu.- L-am făcut prim procuror la Ilfov şi l-am avansat după 2 ani procuror general.-

Subsemnatul declar că în afară de cei de mai sus de categoria colaboratorilor mei imediat după 23 August, nu am lucrat cu alţii.-

Prezenta declaraţie o dau liber consimţit şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

6 Aprilie 1951

~~354~~ 173

Declaraţie

Subsemnatul Lucreţiu Pătrăşcanu la întrebarea cu cine am lucrat şi am venit în contact cu ocazia pregătirii actului dela 23 August ca reprezentant al P.C.R. declar următoarele:

Pe Ausnit l-am cunoscut la Tg. Jiu în Iunie 1943, când am luat primul contact cu el, la infirmeria lagărului, ştiind că îşi dăduse adeziunea la Frontul anti-hitlerist din lagăr. Bazându-mă pe această atitudine luată de el, am discutat cu el platforma frontului anti-hitlerist a P.C.R. La acea discuţie - prima şi ultima pe care am avut-o cu el în lagăr - Ausnit, pentru a-şi salva viaţa lui a făcut apel prin mine la ajutorul Partidului. Eu i-am spus că voi comunica acest lucru Partidului. Pentru organizarea salvării vieţii lui mi-a spus că va trimete la mine la [illegible] Tg-Jiului pe Clement Gheorghiu, care îi face în scopul de mai sus legătura cu aparatul Partidului. Pentru a-mi demonstra că este un om de absolută încredere mi-a spus că este un colaborator al Intelligence Serviceului. Pe acest Clement Gheorghiu nu l-am cunoscut niciodată, pentru că nu s-a prezentat la [illegible] Tg-Jiului. Înainte de plecarea lui Ausnit la Cairo în Iulie 1944, el l-a trimis pe [illegible] pentru a face prin mine cunoscut Partidului că el fuge din ţară la Cairo şi doreşte conducerea Partidului are să trimită vreun mesaj la Moscova. Eu i-am răspuns că conducerea Partidului nu are de trimis nimic. În August 1944 când l-am revăzut pe Ausnit - după lagăr - mi-a propus să-mi dea un depozit de armament, pe care el avea la [illegible] pe care l-am comunicat imediat lui Bodnăraş.

Pe Ausnit după 23 August - târziu în primăvara lui 1945 l-am mai revăzut de două ori. Odată la o recepţie - când mi s-a plâns de coruperea unor judecători de către Malaxa, într-un proces pe care îl avea pentru acţiunile dela Reşiţa. N-am dat curs rugăminţii lui de a interveni pe lângă judecători, ca nu se lase influenţaţi de Malaxa.

Pătrăşcanu

A doua oară l-am văzut pe Auschnitt în casa lui Gută Stamboly, în vara lui 1946 - la o serbare dată acolo de un grup de artiști ai Teatrului Național. — Am discutat cu el, ~~despre~~ [illegible] alte banalități, și despre atunci publicatul proiect al reformei electorale. Discuția a avut un caracter cu totul general. —

Pe Radu Xenopol l-am cunoscut în infirmeria lagărului Tg. Jiu, pentru prima oară în Iulie 1943. — Pe Xenopol, începând din primăvara lui 1944 l-am folosit pentru legătura cu Maniu și Brătianu, cu ocazia constituirii Blocului Național Democrat. În campania electorală din 1946 Xenopol mi-a pus la dispoziție o sută de milioane lei - cu care am ținut un grup de 30 de oameni în vederea campaniei la Arad. — Despre această sumă de 100 de milioane lei Partidul nu a avut niciodată cunoștință, deoarece eu am omis să anunț Partidul. —

Pe Titel Petrescu l-am cunoscut mai în deaproape, cu prilejul formării Fr. Unic Muncitoresc, în Martie 1944, când împreună cu [illegible] am fost la locuința lui. — Titel Petrescu a luat parte la toate ședințele B.N.D. în care reprezenta P.S.D. cu ocazia cărora l-am văzut și am discutat punctul de vedere comun al F.U.M. la ședințele cu Maniu și Brătianu.

Începând din Martie 1944, când l-am cunoscut împreună cu Bodnăraș, pe Maniu la Mihai Popovici am discutat cu el problema frontului antihitlerist. Începând din Aprilie 1944, la directorul Băncii Ardelene - de vreo 2-3 ori l-am văzut pe Maniu, în calitatea mea de reprezentant al P.C.R. - continuând discuția în vederea formării frontului antihitlerist. L-am cunoscut pe Maniu cu ocazia ședințelor B.N.D. după Iunie 1944, la Dr. Costinescu și la Brătianu acasă. — În [illegible] l-am întâlnit pe Maniu, împreună cu C. Hagiu, la Mamulea acasă. —

[illegible signature]

3

În preajma alegerilor din 1946 Maniu a cerut pe Zeno-pol să-mi facă o ofertă electorală și anume că dacă aș accepta pentru persoana „votcandidatul" candidat, el se oferă să-mi ataşeze în campania electorală.- Eu cred că Maniu mi-a făcut această propunere pe baza cuvântării mele dela Cluj, ~~[illegible]~~ pentru că mă considera naţionalist. Eu am respins categoric oferta făcută de Maniu - fără măcar s'o discut.-

După discursul dela Cluj. „Dreptatea" organul P.N.Ţ. a publicat articole laudative a cuvântării mele dela Cluj. Pentru aceste laude l-am rugat pe Radu Zenopol să vorbească cu [illegible] să înceteze aceste laude - care politicește mie îmi făceau rău. Zenopol mi-a satisfăcut cererea.-

Pe Dinu Brătianu l-am cunoscut în Iunie 1944, legătura făcându-mi-o Zenopol, care m'a dus cu mașina chiar la Florica. Am discutat aici aderarea Partidului Liberal la B.N.D. La această vizită am fost împreună cu soţia mea.- Cu Brătianu m'am văzut apoi la ședințele B.N.D.

[signature]

Pe Vişoianu l-am cunoscut în 1937 la redacţia revistei „Viața Românească". Pe urmă am intrat în legătură cu el în Aprilie 1944 când l-am trimis pe Belu Zilber și pe soţia mea pentru a-mi face o întâlnire cu el, la Florica Brătianu Vornicești acasă. La această întâlnire am [illegible] să aflu ce se petrece la Palat, de oarece știam că este în bune relaţii cu Buzești secretarul [illegible] regelui și el mereu avea acces la Palat.- Informaţiile aduse de Vişoianu le-am discutat şi cu B. Zilber.- La a doua întâlnire cu Vişoianu mi-a făcut cunoscut că regele îl trimite pe el împreună cu Știrbey la Cairo.- Înaintea plecării lui cu o zi sau două înainte m'am văzut din nou cu el, convingându-mă că pleacă și [illegible] în [illegible] bun, ca un gest de politeţe.- În anul formării guvernului Sănătescu, al doilea, eu l-am propus la Palat pe Vişoianu ca ministru de externe. Vişoianu a refuzat

propunerea de a intra în guvern și pentru a-l convinge să accepte intrarea sa în guvern l-am chemat la masa acasă și convingându-l să accepte, ceea ce Visoianu a și făcut. Visoianu după 6 Martie a intrat în opoziție, dar nu l-am considerat dușman.- Visoianu când l-am văzut după două luni și-a manifestat opoziția, criticând intrarea lui Tătărescu în guvern.- Cu unele argumente ale lui Visoianu, privind moralitatea politică a lui Tătărescu eram de acord.-- În ajunul crizei constituționale l-am revăzut pe Visoianu pentru a afla unele informații [illegible]. Cu două luni înainte de aceasta l-am folosit pe Visoianu pentru o intervenție la Palat ca regele să semneze decretul de încadrare a diviziei „Tudor Vladimirescu" în armata română.-

Cu câteva zile înainte de plecarea mea la Paris Visoianu a venit în audiență la Ministru, trimis de americani, (Schuyler) pentru a-mi propune să plec în Statele Unite, lucru pe care eu l-am refuzat categoric, fără să discut mai mult nici un cuvânt.- Această propunere a americanilor n-am anunțat-o Partidului, pentru faptul că n-am vrut să creez o discuție în jurul persoanei mele. La reîntoarcerea mea de la Paris, Visoianu a fost la mine în chestia Cretzianu, iar mai târziu am aflat de faptul de fuga lui din Țară.-

Când eu eram la Congresul juriștilor la Bruxelles, și eu am fost chemat de Ilie la Paris, eu l-am rugat pe Tarosian să-l caute pe Visoianu, care era la Paris, întrucât doream să stau de vorbă cu el. Comunicând dorința lui de a se întoarce în țară, în cazul când ar fi persistat în această dorință eram autorizat să intervin ca să-i ușurez venirea. Dar Visoianu nu era la Paris.-

L-am cunoscut la Bejan în casă în Aprilie 1944 discutând cu el probleme frontului antihitlerist. L-am revăzut din nou în guvernul din 6 Martie 1945 și am făcut parte cu el din comisia de numiri în diplomație. Am recomandat comisiei pentru

5

numirea în diferite posturi: Manuel, Atelier, Ralea, Rogojan, Z. Barbu, Tarasian, Elisabeta Saly și Violeta Zulescu. —

Cu Grigore Niculescu Buzești am venit în contact pentru prima oară în casa lui Stefanov, unde a venit după partea regelui împreună cu Stârcea. După 23 August, în timpul crizei constituționale prin Lena Constante am aranjat la Tarasian acasă o întâlnire cu Pogoneanu și Niculescu Buzești, discutând intrigile dela Palat. Am organizat o a doua întâlnire în aceeași acasă la Florin Teodorescu unde am rediscutat situația și am făcut sugestia ca regele să mă însărcineze cu trecerea constituționale – preluând prerogativa Președintelui Consiliului de Miniștri, ca cel mai vechi ministru. Am informat Partidul despre discuțiile cu cei doi, ascunzând însă sugestia privind persoana mea. —

Pe Pogoneanu l-am cunoscut după 23 August, cu prilejul plecării mele la Moscova. În Septembrie 1945 prin Lena Constante am organizat o întâlnire cu el la Tarasian, unde a venit cu Buzești, discutând problemele de mai sus.

La întrebarea cu cine am lucrat după 23 August și cu cine am venit în contact mai strâns, declar următoarele:

La recomandarea lui Betea l-am angajat ca șef de cabinet pe Dan Dutescu, care mi-a făcut o bună impresie. Timp de 4 luni cât a fost șef de cabinet s-a achitat conștiincios de obligațiile sale. —

După trei ani, prin Micșa, care lucra la cabinetul meu am aflat că Dutescu a fost arestat într-o mașină americană, în care se afla împreună cu Betea și Mironescu. Aflând de arestarea lui Dutescu l-am rugat pe Rogojan ca să se intereseze ce este cu Dutescu, de oarece fusese cu Betea – care era colaboratorul meu și cu care discutasem propunerea lui de fugă.

6

~~259~~ 175 11

După plecarea lui Dăteanu dela cabinetul meu l-am angajat ca șef de cabinet pe Emanuel Dupareanu, care mi-a fost recomandat de Teodosiu, al cărui nepot era și care mi-a fost tehnică, puțin timp, înainte de 23 august. Dupareanu a fost un om de încredere și s-a achitat conștiincios de sarcinile date. Pe Dupareanu l-am folosit pentru unele chestiuni personale în legătură cu schimbul banilor străini, aduși din misiunea mea la Paris.-

Înainte de 23 Aug. Belu Silber, în casa lui Mănulescu, a organizat întâlnirea cu Maniu în dimineața de 23 August.- Pe Manulescu l-am cunoscut după formarea guvernului Sănătescu, el fiind Sub-secretar de Stat la Președinție.- Prin Lena Constante am închiriat vila tatălui lui Manulescu de la Snagov. În timpul când eram la Paris, Manulescu a organizat o petrecere în vila închiriată de mine - unde am aflat că a luat parte Maniu și niște americani. Prin Petrea am aflat de intenția lui Manulescu de a fugi din țară, ceea ce a și făcut.- Această proiectare de fuga a lui Manulescu eu am ascuns-o atât Partidului, cât și organelor de stat și consider că acesta a însemnat un act dușmănos din partea mea față de Stat și față de Partid.

Zevedei Barbu s-a prezentat în audiență la mine recomandându-se și anunțându-mă de starea lui Lucian Blaga.- Zevedei Barbu mi-a făcut o impresie bună, știind că este membru de Partid.- În timpul cât eu făceam parte din Comisia dela Externe l-am propus pe Z. Barbu, ca consilier diplomatic la Londra, cu avizul organelor respective.-

Prin Lena Constante l-am cunoscut pe G. Mihail pe care l-am recomandat ca ambasador la Ankara. Pe Stoilov l-am cunoscut înainte de 23 August și când făceam parte din Comisia dela Externe l-am propus ca ambasador la Paris, mai știu că are multe legături.

La cabinetul meu l-am angajat pe Mucea, care mi-a fost recomandat de Betea, fiind ardelean, cunoscut de al său. Mucea fiind un colaborator al meu și fiind prieten cu Betea, cunoscând problema fugii și temându-mă de o arestare a lui chiar dela cabinetul meu, l-am trimis într-o însărcinare la Arad.

Tarasian mi-a recomandat în 1944 pe Jean Manlea să-l angajez ca colaborator al meu. L-am făcut prim Procuror la Ilfov și l-am avansat după doi ani Procuror General.

Întrucât dintre cei ce au apărut doar de mai, dar categoria colaboratorilor mei ~~din~~ imediat după 23 Aug. cu am lucrat cu alții.

Prezenta declarație o dau liber consimțit și nesilit de nimeni.–

6. IV 951

Pătrășcanu

311 183

7

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU declar la întrebarea cum se poate ca eu care mă consideram conducător comunist, în unele acţiuni ale mele am fost înconjurat de o serie de elemente, care au devenit trădători de ţară sau spioni puşi în slujba anglo-americanilor.-

Datorită unor atitudini şi ocupând o poziţie naţionalistă în Partid, aceste elemente au căutat să folosească în interesul lor, în interesul reacţiunii dela noi din ţară şi în interesul anglo-americanilor de care erau dirijaţi, au căutat să folosească atitudinea mea (greşită) falsă politică faţă de Partid.- Aceste elemente contau că eu personal voiu merge pe linia spargerii Partidului.- Intr'o discuţie cu FRANASOVICI la Paris, în timpul Conferinţei de Pace, el a făcut o aluzie în sensul că aşi putea face o ruptură în Partid, servind astfel interesele reacţiunii, din interiorul şi din afara ţării.- Atitudinea mea a fost în această convorbire, de totală negare a unei asemenea fapte şi a unei atari posibilităţi.-

Prin atitudinile şi manifestările mele naţionaliste am urmărit un anumit calcul politic şi anume de a-mi câştiga un bagaj serios politic, prin câştigarea unei largi popularităţi - pe linie naţionalistă, spre a-mi întări situaţia mea în Partid.-

Datorită poziţiei mele naţionaliste, elementele din anturajul meu, în spatele cărora se găseau MANUILA şi alţii, au căutat să mă ducă în lagărul naţional-ţărănist din emigraţie.- Americanii cunoscând poziţia mea politică, l-au trimis pe VISOIANU, propunându-mi să plec în America pentru a servi interesele imperialiştilor americani.- Eu am respins net şi categoric propunerea adusă de VISOIANU.-

.//.

Din eşirile mele antipartinice exprimate faţă de BELU ZILBER, dacă el a fost spion, în slujba americanilor, a putut să le folosească în serviciul lui faţă de americani.-

Prin atitudinile şi manifestările mele politice, obiectiv şi în fapt am servit interesele reacţiunii din ţară.

Subsemnatul dau declaraţia liber consimţit şi nesilit de nimeni.-

ss/. L. PATRASCANU

7 Aprilie 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar la întrebarea cum se poate ca eu care mă consideram conducător comunist, în ~~[illegible]~~ unele acțiuni ale mele am fost înconjurat de o serie de elemente, care au devenit trădători de țară sau spioni puși în slujba anglo-americanilor.—

Datorită unor atitudini și ocupând o poziție naționalistă în Partid, aceste elemente au căutat să fo-losească, în interesul lor, în interesul reacțiunii dinlăuntru din țară și în interesul anglo-americanilor de care erau dirijați, au căutat să folosească atitudinea mea (greșită) falsă politică față de Partid. Aceste elemente contau că eu personal voi merge pe linia spargerii Partidului.— Într-o discuție cu Frâncu Ioanovici la Paris, în timpul Conferinței de Pace el a făcut o aluzie în sensul că aș putea face o ruptură în Partid — servind astfel interesele reacțiunii, din interiorul și din afara țării.— Atitudinea mea a fost în acest considerent, de totală negare a unei asemenea fapte și a unei atari posibilități.—

Prin atitudinile și manifestările mele naționaliste am urmărit un anumit calcul politic și anume de a-mi câștiga un bagaj serios politic, prin câștigarea unei largi popularități — și pe linii naționaliste; spre a-mi întări situația mea în Partid.—

Datorită poziției mele naționaliste, elementele din anturajul meu, în spatele cărora se găseau Mănule-[scu] și alții, au căutat să mă ducă în lagărul reacționar [illegible] din simpatie. Americanii cunoscând poziția mea politică, l-au trimis pe Vișoianu, pro-punându-mi să plec în America pentru a servi interesele imperialismului american.— Eu am respins net și categoric propunerea adusă de Vișoianu.

.2.

183

Din eşirile mele antipartinice exprimate faţă de Ralea Solber, dacă el a fost spion, în slujba americană, a putut să le folosească în ~~[illegible]~~ serviciul lui faţă de americani.

Prin atitudinile şi manifestările mele politice, obiectiv ~~[illegible]~~ şi în fapt, am servit interesele reacţiunii din ţara.—

Subsemnatul dau declaraţia liber consimţită şi scrisă de mine.

Hat[illegible]

7.IV.51

8 IV 917.

385

184

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L. PATRASCANU, la întrebarea ce urmărea MANIU şi P.N.T. prin oferta electorală făcută prin XENOPOL la alegerile din 1946, declar următoarele :

XENOPOL a fost folosit de P.C.R. şi de către mine, înainte de 23 August - ca om de legătură cu P.N.T..- In preajma alegerilor din 1946, MANIU l-a chemat pe XENOPOL la el spunându-i să vină la mine cu un mesaj din partea lui,în care se oferea ca în timpul campaniei electorale să nu mă atace pe mine şi pe ceilalţi prieteni naţionalişti, care urmează să candideze în diferite locuri.- Eu am respins categoric oferta adusă şi nici nu am discutat-o măcar.-

Eu cred că MANIU credea că la noi în Partid există o grupare naţionalistă, condusă de mine şi voia să adâncească divergenţele, care credea că există la noi în Partid.-

Subsemnatul dau declaraţia liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L. PATRASCANU

185

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, la întrebarea ce urmărea Maniu și P.N.Ț. prin ofertele electorale făcute prin Xenopol la alegerile din 1946 declar următoarele:

Xenopol a fost folosit de P.C.R. și de către mine, înainte de 23 Aug.– ca om de legătură cu P.N.Ț.. În pragul alegerilor din 1946 Maniu l-a chemat pe Xenopol la el spunându-i să vină la mine cu un mesaj din partea lui, în care se oferea ca în timpul campaniei electorale să nu mă atace pe mine și pe ceilalți pretinși-naționaliști, care urmau să candideze în diferite locuri.– Eu am respins categoric oferta adusă și nici nu am discutat-o măcar.–

Eu cred că Maniu credea că la noi în Partid există o grupare naționalistă, condusă de mine și voia să adâncească divergențele, pe care credea că există la noi în Partid.–

Subsemnatul dau declarația liber și nesilit de nimeni.–

Pătrășcanu

186

367

9.10

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebarea când,cum şi unde am dus discuţiile cu POGONEANU şi BUZESTI în legătură cu determinarea regelui de a mă însărcina pe mine cu prezidenţia consiliului, declar următoarele :

In Septembrie 1945, am chemat la mine pe LENA CONSTANTE care ştiam că îl cunoaşte pe POGONEANU rugând-o să-mi facă o întâlnire cu el la TOROSSIAN acasă, unde înainte de 23 August am avut întâlniri cu oamenii palatului.- La această întâlnire POGONEANU a venit împreună cu BUZESTI. La această întâlnire n'am discutat nimic cu privire la sugestia ce urma să facă pentru însărcinarea mea cu rezolvarea crizei şi în acest scop cu însărcinarea provizorie a Preşedinţiei Consiliului.-

Tot prin LENA CONSTANTE am făcut o nouă întâlnire cu POGONEANU şi BUZESTI, de astă dată în casa lui FLORIN TEODORU, pe care am folosit-o ca gazdă pentru mine personal înainte de 23 August.- La această întâlnire am făcut propunerea lui POGONEANU şi BUZESTI ca să facă sugestia regelui că sunt gata să mediez între guvern şi palat,pentru rezolvarea crizei,încredinţându-mi provizoriu Preşedinţia Consiliului.-

La întrebarea în ce formă şi concret am discutat cu POGONEANU şi BUZESTI la prima întâlnire despre sugestia de a-mi încredinţa Preşedinţia Consiliului, declar următoarele :

La prima întâlnire declar că nu am discutat nimic referitor la însărcinarea mea ca provizoriu preşedinte al Consiliului.-

La întrebarea în ce formă şi concret am discutat cu POGONEANU şi BUZESTI,la a doua întâlnire despre sugestia ce urma să facă regelui privitoare la însărcinarea ma ca provizoriu Preşedinte al Consiliului, declar umrătoarele :

Regele provocând criza constituţională şi a-l

./.

determina pe rege de a relua legăturile cu guvernul, ţinând seamă că regele pe motivul. restrigiuleri . lui nu voia să reia legătura cu GROZA în calitate de prim ministru, am spus lui POGONEANU şi BUZESTI că întrucât regele cu membrii guvernului, nu a rupt legăturile - prin însărcinarea mea cu provizoria Preşedinţie a Consiliului, se rezolva criza constituţională.- Ei au respins această sugestie a mea, imediat,dar că vor comunica regelui.-

Toate discuţiile cu POGONEANU şi BUZESTI avute la aceste două întâlniri le-am raportat Partidului, cu excepţia sugestiei care trebuia făcută regelui.-

Personal aşi fi dorit să contribui la rezolvarea crizei constituţionale,dacă mi s'ar fi încredinţat provizoriu Preşedinţia Consiliului,pe acel timp eu eram un simplu membru de Partid şi aveam o anumită atmosferă de diminuare a activităţii mele şi a persoanei mele.- Am considerat că prin reuşita propunerei pe care o făceam - şi care a fost respinsă dela început - conducerea Partidului urma să nu ignoreze persoana şi activitatea mea.-

La întrebarea cu cine şi când am discutat problema însărcinării mele cu preşedinţia provizorie a Consiliului declar următoarele : sugestia făcută lui POGONEANU şi BUZESTI pentru a o comunica regelui, am spus-o soţiei mele şi celor din casa mea : LENA CONSTANTE, HARRY BRAUNER.- Au mai cunoscut această sugestie şi BELU SILBER şi TOROSSIAN - fără să pot preciza dacă au ştiut-o direct dela mine sau dela ceilalţi din casă mea.- Nu pot să redau amănuntele acestor discuţii.-

La întrebarea cu cine în afară de POGONEANU şi BUZESTI am mai întreţinut legături cu Palatul în chestia crizei - declar următoarele : imediat după discuţia cu POGONEANU şi BUZESTI privitoare la sugestia mea însărcinării mele cu provizoria Preşedinţie a Consiliului,l-am chemat la mine pe XENOPOL, care ştiam că este prieten cu NEGEL şi l-am trimis să discute cu el asupra crizei şi a sugestiei de a mă însărcina cu rezolvarea ei.-

In afară de cei arătaţi mai sus, chemaţi în legătură cu rezolvarea crizei, nu am mai avut nici o legătură

./.

369 (188)

cu palatul.-

La întrebarea ce fel de relaţii am avut cu persoanele de legătură cu palatul declar următoarele :

Cu POGONEANU nu am avut absolut nici un fel de relaţii.-

In Aprilie 1944, regele l-a trimis pe BUZESTI şi STARCEA , pentru a sta de vorbă cu mine , ca reprezentant al P.C.R. privitor la acţiunea pregătitoare a răsturnării lui ANTONESCU.- Cu BUZESTI nu am avut absolut nici un fel de relaţii, decât dela ministru la ministru, în primul guvern SANATESCU - privind aplicarea Armistiţiului.-

La întrebarea în ce problemă am dus discuţii cu palatul, prin persoanele de mai sus pe care nu le-am adus la cunoştinţa Partidului - declar următoarele : în afară de sugestia făcută pentru rege, nici o altă problemă.-

La întrebarea ce problemă am discutat cu regele personal,fără ştirea conducerii Partidului, declar următoarele : afirmaţiile soţiei mele şi a LENEI CONSTANTE,privitoare la acea că l-am învăţat pe rege să refuze semnarea prelungirii legii criminalilor de război - nu corespund adevărului.- Adevărul este că eu nu am prezentat decretul legii de prelungire a criminalilor de războiu, întrucât convingerea mea intimă era că după o mie opt sute de condamnări, România s'a achitat de obligaţiile Armistiţiului.- Recunosc că am luat o atitudine antipartinică întrucât am pus pe primul plan convingerile mele personale,peste voinţa conducerii Partidului.-

E probabil să fi discutat şi alte lucruri cu regele, dar nu pot reconstitui discuţii şi convorbiri.-

La întrebarea în ce împrejurări am aflat de pregătirea fugii lui MANUILA, declar următoarele : In Octombrie 1947, BETEA a venit la mine acasă făcându-mi propunerea să plec din ţară, ca să-mi salvez viaţa, cu un avion pregătit de BETEA, cu care urma să fugă MANUILA - care era urmărit de autorităţile de Stat şi urma să fie arestat.-

./.

La întrebarea dece eu care fiind Ministru de Justiție nu am luat măsuri pentru arestarea lui MANUILA, despre a cărui fugă știam : întrucât denunțarea lui MANUILA atrăgea după sine și arestarea lui BETEA, care era un devotat al meu și care a făcut mari servicii, am preferat să tac asupra fugii lui MANUILA și să rămână nearestat BETEA.- Recunosc că aceasta a fost o atitudine dușmănoasă față de Partid și față de regim - cu atât mai mult cu cât știam că MANUILA este implicat în procesul MANIU.-

La întrebarea ce discuții am dus cu FRANASOVICI la Paris cu privire la sprijinirea memoriului lui TATARASCU, declar următoarele : n'a fost vorba de sprijinirea memoriului lui TATARASCU.- FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului și a voit să știe efectul memoriului dela mine, efectul din țară.- Am condamnat memoriul și în timpul discuției FRANASOVICI a făcut aluzie la existența unui grup naționalist în Partid, lucru pe care eu l-am negat și l-am respins categoric.-

ss/. L. PATRASCANU

9 Aprilie 1951.-

Declarație

~~371~~ 151

Întrebat de L. Pătrășcanu, la întrebarea când, cum și unde am dus discuțiile cu Pogoneanu și Bujești, în legătură cu determinarea regelui de a mă însărcina pe mine cu președinția consiliului, declar următoarele:

In Septembrie 1945 am chemat la mine pe Sece Constantin care știam că îl cunoaște pe Pogoneanu rugând-o să-mi facă o întâlnire cu el la Dorosian acasă, unde înainte de 23 Aug. am avut întâlniri cu oameni politici. La această întâlnire Pogoneanu a venit împreună cu Bujești. La această întâlnire n'am discutat nimic în privința la sugestia ce urma să o facă pentru însărcinarea mea cu rezolvarea crizei și în acest timp cu însărcinarea provizorie a Președinției Consiliului.

Tot prin Sece Constantin am făcut o nouă întâlnire cu Pogoneanu și Bujești, de astădată în casa lui Florin Teodorescu, pe care am folosit-o ca gazdă pentru mine personal înainte de 23 Aug. — La această întâlnire, am făcut propunerea lui Pogoneanu și Bujești ca să facă sugestia regelui că sunt gata să mediez între guvern și Palat, pentru rezolvarea crizei, [illegible] provizoriu Președinția Consiliului. —

La întrebarea în ce formă și concret am discutat cu Pogoneanu și Bujești la prima întâlnire despre sugestia de a mi se acorda Președinția Consiliului; declar următoarele. —

La prima întâlnire, declar că nu am discutat nimic referitor la însărcinarea mea cu provizoriu Președinția al Consiliului. —

La întrebarea, în ce formă și concret am discutat cu Pogoneanu și Bujești, la a doua întâlnire despre sugestia ce urma să facă regelui privitoare la însărcinarea mea cu provizoriu Președinția a Consiliului, declar următoarele:

Regele provocând criza constituțională și a-l determina pe rege de a reface legăturile cu guvernul, ținând seama că regele pe motivul partizanilor lui nu voia să cedeze

legătura cu frontul, în calitate de Prim Ministru, am spus lui Sporeanu și Buzești că întrucât regele cu membrii guvernului nu a rupt legăturile – prin însărcinarea mea cu propunerea Președinției Consiliului, se rezolvă criza constituțională.- Ei au respins această sugestie a mea, imediat, dar că vor comunica regelui:-

Toate discuțiile cu Sporeanu și Buzești avute la aceste două întâlniri le-am raportat Partidului, cu excepția sugestiei pe care trebuia făcută regelui.-

Personal aș fi dorit să contribui la rezolvarea crizei constituționale, dacă mi s-ar fi încredințat provizoriu Președinția Consiliului; pe acel timp eram un simplu membru de Partid și aveam o anumită atmosferă de diminuare a activității mele și a persoanei mele. Am considerat că prin această propunere pe care o făceam – și care a fost respinsă dela început – conducerea Partidului urma să ~~considere~~ nu ignoreze persoana și activitatea mea.-

La întrebarea cu cine și când am mai discutat problema însărcinării mele cu Președinția provizorie a Consiliului declar următoarele: sugestia făcută lui Sporeanu și Buzești pentru a o comunica regelui am spus-o soției mele și celor din casa mea: Ioana Constante, Harry Brauner.- Am mai comunicat această sugestie și Bela Silber și Tarostan – fără să pot preciza dacă au știut-o direct dela mine sau dela ceilalți din casa mea.- Nu pot să redau amănuntele acestor discuții.-

La întrebarea cu cine în afară de Sporeanu și Buzești am mai întreținut legături cu Palatul în chestia crizei – declar următoarele: imediat după discuția cu Sporeanu și Buzești privitoare la sugestia mea însărcinării mele cu propunerea Președinția a Consiliului, l-am chemat la mine pe Xenopol, care știam că este prieten cu regele, și l-am rugat să discute cu el asupra crizei și a sugestiei de a mă însărcina cu rezolvarea ei.

În afară de căi arătate mai sus, chemată în legătură cu rezolvarea crizei, nu am mai avut nici o legătură cu Palatul.-

La întrebarea ce fel de relații am avut cu persoanele de legătură cu Palatul declar următoarele:

Cu Pogoneanu nu am avut absolut nici un fel de relații.

În Aprilie 1944, regele l-a numit pe Buzești și Stârcea, pentru a sta de vorbă cu mine, ca reprezentant al P.C.R. printre ale atunci pregătitoare a răsturnării lui Antonescu.. Cu Buzești nu am avut absolut nici un fel de relații, decât doar numai la ministru, în timpul guvernului Sănătescu - privind aplicarea armistițiului.-

La întrebarea în ce probleme am dus discuții cu Palatul prin persoanele de mai sus, pe care nu le-am adus la cunoștința Partidului - declar următoarele: în afară de ingerință formulate pentru rege, nici o altă problemă.-

La întrebarea ce probleme am discutat cu regele personal, fără știrea conducerii Partidului, declar următoarele: afirmațiile soției mele și a lui Lovinescu, privitoare la aceea că l-am învățat pe rege să refuze semnarea prelungirii legii criminalilor de război- nu corespund adevărului.- Adevărul este că eu nu am prezentat decretul legii de prelungire a criminalilor de război, întrucât convingerea mea intimă era că după o mie ~~o mie~~ opt sute de condamnări, România s-a achitat de obligațiile armistițiului.- Recunosc că am luat o atitudine anti-partinică întrucât am pus pe primul plan convingerile mele personale, peste voința conducerii Partidului.-

E probabil să fi discutat și alte lucruri în regula, dar nu pot reconstitui discuții și convorbiri.-

La întrebarea în ce împrejurări am aflat de pregătirea fugii lui Mămulă, declar următoarele: În Octombrie 1947, Betea a venit la mine acasă făcându-mi propunerea să plec din țara, ca să-mi salvez viața, cu un avion pregătit de Betea, cu care urma să fugă Mămulă - care era urmărit de autoritățile de stat și urma să fie arestat..

La întrebarea de ce eu care fiind Ministru de Justiție nu am luat măsuri pentru arestarea lui Mămulă, despre a cărui fugă știam: întrucât denunțarea lui Mămulă atragea după sine și arestarea lui Betea, care era un devotat al meu și care a făcut mari servicii, am preferat să tac asupra fugii lui Mămulă și să rămână nearestat Betea.- Recunosc că aceasta a fost o atitudine dușmănoasă față de Partid și față de regim - cu atât mai mult cu cât știam că Mămulă este implicat în procesul Maniu.-

La întrebarea ce discuții am dus cu Francasovici la Paris cu privire la sprijinirea memoriului lui Tătărăscu, declar următoarele: n'a fost vorba de sprijinirea memoriului lui Tătărăscu. Francasovici s'a declarat împotriva memoriului și a vrut să știe efectul [illegible] mele, efectul din țara.- Am condamnat memoriul și în timpul discuției Francasovici a făcut aluzii la existența unui grup naționalist în Partid, lucru pe care eu l-am negat și l-am respins categoric.-

9.IV.951

L. Pătrășcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU declar la întrebarea în numele cui ţi-a făcut FRANASOVICI propunerea de spargere a Partidului, răspund :

FRANASOVICI nu mi-a făcut absolut nici o propunere de spargere a Partidului, ci pornind dela discuţia asupra memoriului lui TATARASCU, a făcut aluzie la existenţa unui grup naţionalist în Partid.- Eu am negat categoric acest lucru.- Eu personal m'am gândit că FRANASOVICI îşi face socoteala că acest grup ar fi condus de mine şi ar fi posibilă o spărtură în Partid.- Atunci m'am gândit în sinea mea : iată în ce direcţie gândesc ei.- Prin ei înţeleg pe FRANASOVICI şi alte elemente ale burgheziei româneşti.-

<u>Intrebare</u> :

Dece ai ascuns faţă de conducerea Partidului întâlnirile cu MADISON şi ROBERTS şi conţinutul discuţiilor?

<u>Răspuns</u> :

Nu este vorba de"întâlniri", ci în ţară i-am văzut pe MADISON şi ROBERTS o singură dată în Februarie 1946. Am acceptat propunerea lui SILBER de a-l aduce pe MADISON la LENA CONSTANTE - deoarece nu voiam să dau importanţă unei invitaţii personale,fiind vorba de un american, care lucra în Comisia de Control la Biroul de Informaţii american.- Am socotit că nu este necesar să anunţ Partidul întrucât ştiam că B.SILBER lucrează cu un organ competent, care cunoaşte şi aprobă legăturile lui cu americanii,iar discuţia în sine n'a născut nici un fel de problemă,care ar fi necesitat o informare a Partidului.-

<u>Intrebare</u> :

Ce scopuri urmăreai prin cărţile cu dedicaţie date ex-regelui ?

./.

Răspuns :

N'am urmărit nici un scop personal.- Ţinând seama de faptul că lucrasem cu el înainte de 23 August şi ca ministru şi după 23 August - am socotit că aşa cum am dat altor ca.60 de persoane cărţi cu dedicaţii, pot să-i dau şi lui cu intenţia de a menţine în folosul regimului - bunele raporturi cu el.-

Intrebare :

Ce relaţii ai avut cu regele şi ce scopuri politice urmăreai susţinând monarhia ?

Răspuns :

Cu regele am avut numai relaţii dela ministru la rege.- Inainte de 23 August ca reprezentat al P.C.R., am luat contact cu el în vederea actului dela 23 August.- Niciodată şi sub nici o formă n'am susţinut monarhia, şi am arătat din 1943 inevitabila ei lichidare ("Problemele de bază".- In chestia criminalilor de război; cu totul întâmplător am avut un punct de vedere comun.- Când am aflat de abdicarea monarhiei am fost foarte supărat pentru faptul că mă găseam la 500 km. de Bucureşti şi nu am fost anunţat de acest eveniment ca să nu plec din Bucureşti.- Prin proclamarea Republicei mi-am dat seama,că un hotărât drum spre stânga a fost luat şi eu nu avusesem vremea să dovedesc prin fapte că mi-am lichidat devierile mele de dreapta şi naţionaliste - ceeace mi-am dat seama că va ave urmări asupra activităţii mele politice viitoare, imediate

Intrebare :

Arată amănunţit despre intenţiile şi pregătirile de fugă din ţară?

Răspuns :

N'am avut niciodată intenţia să fug din ţară şi n'am făcut absolut nici o pregătire în vederea unei asemenea fapte.- Am primit sugestii şi propuneri de fugă - pe care permanent le-am respins.- Propuneri au venit din partea lui VISOIANU, trimis de SCHYLER, din partea lui BETEA care mi-a făcut de mai multe ori asemenea propuneri, el făcând şi pregătiri, din iniţiativa lui,în acest sens.- Ultima oară când a venit i-am dat un răspuns afirmativ,dar

./.

nici o singură clipă nu m'am gândit să plec şi să urmez cuvântul afirmativ spus lui BETEA.-

In Martie 1948, TOROSSIAN mi-a făcut o asemenea propunere, dându-mi şi unele amănunte.- Sugestii şi sfaturi de a părăsi ţara le-am primit şi din partea LUCIEI FLICHER, P. LEIBOVICI - şi alţii din familie, de care nu-mi mai amintesc exact.- La toată insistenţa anchetatorului menţin declaraţia mea categorică că nu am avut nicdodată intenţia şi nu am făcut vreo pregătire de fugă din ţară.-

Intrebare :

Nu spui adevărul.- Aveai intenţia să fugi din ţară, atunci când ţi-a propus VISOIANU în numele americanilor ?

Răspuns :

Nici o singură clipă nu m'am gândit să dau curs propunerii lui VISOIANU.- Dovadă că am stat două luni la Paris, imediat după propunerea lui VISOIANU - şi apoi m'am întors în ţară.-

Intrebare :

Atunci dece propunerile de fugă ale lui VISOIANU, venite din partea americanilor, le-ai ascuns Partidului ?

Răspuns :

Respingând imediat şi categoric propunerea adusă de VISOIANU - am socotit toate aceste chestiuni definitiv lichidate.- In acelaş timp n'am voit - pe o chestiune lichidată de mine - să nasc o nouă discuţie în jurul persoanei mele, cu tovarăşii din conducerea Partidului - mai ales că era în ajunul plecării la Paris.-

Intrebare :

In a doua parte a răspunsului D-tale privitor la fugă spui că nu ai făcut nimic practic în vederea fugii.- Asta iar nu e adevărat.- Spune adevărul ?

Răspuns :

N'am făcut nici o pregătire în vederea unei fugi din ţară, sub nici o formă şi niciodată.- Acesta e adevărul.

Intrebare :

Cum calific i atunci primirea dela GOLOPENTIA a celor două scrisori de recomandaţie, ca să te ajute în cazu

în care te hotărai să rămâi în Belgia şi faptul că ai stabilit o parolă cu grupul meu ?

Răspuns :

Dela GOLOPENTIA n'am primit nici o scrisoare.- BETEA mi-a adus însă un bilet pentru un profesor de statistică din Belgia,care fusese în România şi se considera prieten al ţării.- Am luat acest bilet, considerând că în cazul în care aşi fi avut nevoie de serviciile acestui profesor pentru manifestările mele publice sau pentru o informare asupra Belgiei, urma să-l folosesc.- Acesta a fost scopul luării biletului adus de BETEA.- La Bruxelles am chemat prin Legaţie pe acest profesor, trimiţându-i prin Legaţie biletul - l-am văzut o singură dată dar n'am avut nevoie să uzez de serviciile lui.- In ce priveşte parola stabilită cu BETEA pentru un telefon - eu declar că în momentul plecării lui BETEA i-am spus că voi reflecta asupra insistenţelor lui de a-mi salva viaţa rămânând în Belgia şi că îi voiu telefona,- dar nici nu i-am telefonat şi nici un moment nu m'am gândit să-i urmez insistenţele.- Răspunsul dat de mine lui, a fost pur formal.- E posibil ca BETEA şi GOLOPENTIA să se fi gândit că scrisoarea poate fi utilizată în cazul rămânerii mele în Belgia - dar mie BETEA nu mi-a vorbit despre acest lucru.-

Intrebare :

Ce scopuri urmăreau americanii îndemnându-te să fugi din ţară ?

Răspuns :

Ce urmăreau americanii nu ştiu - întrucât respingând imediat şi fără nici un fel de discuţie propunerea adusă - nu m'am preocupat să analizez ce anume planuri îşi făceau.- Propunerea americanilor m'am gândit atunci - a venit pe baza că în urma celor scrise de "Scânteia" eu sunt în panică sau sunt un nemulţumit.- Desigur că scoaterea mea din ţară ar fi însemnat o diversiune politică îndreptată împotriva Partidului şi a regimului.-

Intrebare :

Dece ai ascuns Partidului încercările spionajului american,care avea ca scop să ducă o activitate de subminare şi diversiune îndreptată împotriva Partidului?

./.

Răspuns :

Aceste încercări ale spionajului american eu le-am dezarmat respingându-le imediat şi absolut.- Am socotit că în acest chip toată chestia este lichidată definitiv şi nu este cazul să anunţ Partidul ?

Intrebare :

De unde ai ştiut despre existenţa legăturii lui STEFANESCU cu Cairo ?

Răspuns :

N'am ştiut despre existenţa unor asemenea legături, niciodată.- Am ştiut însă că STEFANESCU are legături cu capitalul englez - ceeace îmi explica fervoarea lui antihitleristă.-

Intrebare :

Ce propuneri ai făcut lui STEFANESCU în privinţa colaborării în guvern ?

Răspuns :

Nu i-am făcut nici o propunere de colaborare în guvern.-

Intrebare :

Arată despre întâlnirile d-tale personale neoficiale, cu MIRCEA DURMA.- ?

Răspuns :

N'am întâlnit niciodată, în întâlniri personale, pe DURMA.-

Intrebare :

Dece minţi ?

Răspuns :

Afirmaţia lui TOROSSIAN este afirmaţia unui provocator şi trebue căutat cine minte.- Am mai fost întrebat de această chestie şi atunci am negat, întrucât toate afirmaţiile lui TOROSSIAN - sunt ale unui provocator.- Dacă BELU ZILBER afirmă acelaş lucru ca şi TOROSSIAN, se plasează şi el exact în categoria unui provocator.-

Intrebare :

Arată legăturile D-tale cu troţkiştii ?

Răspuns :

In ţară am cunoscut ca troţkişti pe VOITEC şi Dr.GHELERTER.- Cu aceştia n'am avut nici un fel de relaţii până în 1943-1944, când am tratat cu ei în Fr.U.M.- In timpul cât am fost la Moscova în toamna anului 1922 şi apoi în 1933-35, am cunoscut câteva persoane care mai târziu au fost demascate ca troţkişti.- Aceştia au fost următorii : BELA KUHN şi WALETZKI.- Cu BELA KUHN am lucrat la Congresul al V-lea al P.C.R. - el fiind reprezentantul Cominternului.- Am fost într'o permanentă ceartă cu el,el acuzându-mă de împăciuitorism.- WALETZKI a fost conducătorul Secţiei balcanice, eu fiind reprezentantul P.C.R. - el fiind şeful meu.- Am intrat în conflict cu el imediat - atacându-l într'o şedinţă de lucru a Comintern-ului, că neglijează lucrările secţiei,lucru pe care nu mi l-a iertat până la sfârşit.- In tot timpul cât am stat la Moscova - el a încercat să mă împiedice să mă întorc în ţară, la muncă.- Eu am dorit şi am cerut insistent să mă întorc la muncă în ţară.- In 1922, la al IV- Congres al Cominternului l-am cunoscut pe RAKOVSKI.- Nu am avut cu el nici un fel de relaţii apropiate.- In 1934 el venise din deportare la Moscova, pentru reabilitare, şi DOBROGEANU GHEREA m'a invitat să-i fac o vizită, lucru pe care l-am refuzat, considerând că întrucât eu eram reprezentantul Partidului,nu era locul unei asemenea vizite.-

In 1923-25 la Leipzig, am cunoscut pe fraţii SOLOVLEVICI, care mai târziu au devenit troţkişti.- In 1934 pe unul din ei ABRASA SOLOVLEVICI l-am întâlnit la Moscova- unde m'a vizitat de vreo două ori,fiind membru al Partidului bolşevic - întrucât de mult părăsise gruparea troţkistă şi făcuse mari servicii în demascarea troţkiştilor.-

In 1922 am cunoscut pe caucaziana LIDIA GASVIANI pe care mi-a prezentat-o, ca studentă - CASURA ARBORE.- In timpul cât am stat atunci la Moscova - am văzut-o de câteva ori şi la ea acasă şi la mine.- In 1930 când mă aflam la Moscova am revăzut-o la un institut economic.- Atunci TIMOF mi-a spus că fusese în opoziţia troţkistă, dar fusese reintegrată în Partid.- Afară de bună ziua nu am avut nici un fel de relaţii cu ea.-

In timpul Conferinţei de Pace, la Paris, la o recepţie la Ambasada Jugoslavă,KARDELY, vicepreşedinte al

guvernului Titoist mi-a amintit că am ţinut o lecţie la Scoala Leninistă, în 1933-34 unde el era student.- Eu nu mi-am adus aminte de el.-

Intrebare :

Dece ai dat LENEI CONSTANTE, pentru a ascunde literatura troţkistă şi ce literatură ai distrus personal în 1948 ?

Răspuns :

N'am avut literatură troţkistă ci numai cartea lui Troţki " Mein Leben " pe care i-am dat-o LENEI CONSTANTE, împreună cu un volum al lui PLEHANOV să le ia la ea.- Am făcut aceasta. după Congresul din Februarie 1948, fiind într'o proastă stare de spirit şi gândindu-mă să nu fie găsită în biblioteca mea această carte, pentru a da loc la interpretări.- Nu am distrus nici un fel de literatură personal.- Am distrus copii depe cursul meu - care nu-mi mai trebuiau.-

Intrebare :

Din declaraţiile D-tale reese că LENA CONSTANTE a fost un apropiat al casei D-tale.- Dece pe toţi cei apropiaţi ai D-tale, care dau declaraţii reale îi numeşti provocatori ?

Răspuns :

Am numit provocatori numai pe TOROSSIAN şi B. SILBER, pentrucă am aflat ce rol urmăreau să joace în procesul împotriva mea, după declaraţiile lui PETEA.- Despre soţia mea şi LENA CONSTANTE am afirmat că cele citite din declaraţiile lor sunt minciuni şi ca atare în cazul citat au minţit.-

Dau prezenta declaraţie liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

15 Aprilie 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar la întrebarea în numele cui ți-a făcut Tranasovici propunerea de spargere a Partidului, răspund:

Tranasovici nu mi-a făcut absolut nici o propunere de spargere a Partidului; ci pornind dela discuțiile asupra memoriului lui Tătărescu, a făcut aluzie la existența unui grup naționalist în Partid. Eu am negat categoric acest lucru. Eu personal m'am gândit că Tranasovici își făcea socoteala că acest grup ar fi condus de mine și ar fi posibilă o spărtură în Partid. Atunci am m'am gândit, în mintea mea: iată ce doresc gândesc ei. Prin ei înțeleg pe Tranasovici și alte elemente ale burgheziei românești.

Întrebare: de ce ai ascuns față de conducerea Partidului întâlnirile cu Medson și Roberts și conținutul discuțiilor?

Răspuns. Nu este vorba de „întâlniri", ci în țara i-am văzut pe Medson și Roberts o singură dată în Februarie 1946. Am acceptat propunerea lui Silber de a-l aduce pe Medson la [illegible] - de oarece nu vedeam să dau importanță unei invitații personale, fiind vorba de un american, care lucra în Comisia de Control, la Biroul de Informații american. Am socotit că nu este necesar să anunț Partidul, întrucât știam că B. Silber lucrează cu un organ competent, care cunoaște și aprobă legăturile lui cu americanii, iar discuția în sine n'a născut nici un fel de probleme, care ar fi necesitat o informare a Partidului.

Întrebare: ce scopuri urmăreai prin cărțile cu dedicație date ex-regelui?

Răspuns: n'am urmărit nici un scop personal. Ținând seama de faptul că lucrasem cu el înainte de 23 Aug. și ca ministru și după 23 Aug. am socotit că

Şa cum am dat altor ca. 60 de persoane cărţi cu dedicaţie, pot să-i dau şi lui - cu intenţia de a menţine în folosul regimului - bunele raporturi cu el.-

Întrebare: ce relaţii ai avut cu regele şi ce scopuri politice urmăriai susţinând monarhia?

Răspuns. Cu regele am avut numai relaţii dela ministru la rege. Înainte de 23 Aug. ca reprezentant al P.C.R. am lucrat împreună cu el în vederea actului dela 23 Aug. Niciodată şi sub nici o formă nu am susţinut monarhia, şi am arătat din 1943 inevitabila ei lichidare („blestemata de broască"). În chestia criminalilor de război ca [illegible] am avut un punct de vedere comun. Când am aflat de abolirea monarhiei am fost foarte surprins pentru faptul că mă găseam la 500 km de Bucureşti şi nu am fost anunţat de acest eveniment, ca să nu plec din Bucureşti.- Prin proclamarea republicii mi-am dat seama, că un hotărât drum spre stânga a fost luat şi eu îmi aveam vremea să dovedesc prin fapte că mi-am lichidat devierile mele de dreapta şi naţionaliste - ceea ce mi-am dat seama că va avea urmări asupra activităţii mele politice viitoare, imediate.

Întrebare: arată amănunţit despre intenţiile şi pregătirile de fugă din ţară

Răspuns: n'am avut niciodată intenţia să fug din ţară şi n'am făcut absolut nici o pregătire în vederea unei asemenea fugi. Am primit sugestii şi propuneri de fugă - pe care permanent le-am respins.- Propuneri au venit din partea lui Vişoianu, trimis de Schuyler, din partea lui Betea - care mi-a făcut de mai multe ori asemenea propuneri, el făcând şi pregătiri din iniţiativa lui, în acest timp. Ultima oară când a venit i-am dat un răspuns afirmativ, dar nici o singură clipă nu m'am gândit să plec şi să urmez cuvântul afirmativ spus lui Betea.

In Martie 1948 Toroian mi-a făcut o asemenea propunere dându-mi şi unele arvunte. Sugestii şi sfaturi de a părăsi Ţara le-am primit şi din partea Lucia Flicker, P. Lesbrovici - şi altor din familie, de care nu mi mai amintesc exact. - La toată insistenţa anchetatorului, menţin declaraţia mea categorică că nu am avut nici odată intenţia şi nu am făcut nici o pregătire de fugă din ţară.-

Intrebare. Nu spui adevărul. Aveai intenţia să fugi din ţara, atunci când ţi-a propus Vesoian în numele americanilor.

Răspuns: Nici o surpriză după ce nu m'am gândit să dau curs propunerii lui Vesoianu. Dovadă că am stat două luni la Paris, imediat după propunerea lui Vesoianu - şi apoi m'am întors în ţară.

Intrebare: atunci dece propunerile de fugă ale lui Vişoianu, venite din partea americanilor, le-ai ascuns Partidului?

Răspuns: Respingând imediat şi categoric propunerea adusă de Vesoianu - am socotit toate aceste chestiuni definitiv lichidate. In acelaş timp n'am vrut - şi o chestiune lichidată de mine - să nască o nouă discuţie în jurul persoanei mele, cu Tabacoşu din conducerea Partidului - mai ales că era în ajunul plecării la Paris.-

Intrebare: în a doua parte a răspunsului tău privind la fugă spui că nu ai făcut nimic practic în vederea fugii. Asta iar nu e adevărat. Spune adevărul.

Răspuns: N'am făcut nici o pregătire în vederea unei fugi din ţara, sub nici o formă şi nici odată. - Acesta e adevărul.

Intrebare: cum calificai atunci obţinerea dela Golepenta a celor două scrisori de recomandaţie, cu care să te ajute în cazul în care te întorci şi rămâi în Belgia ?

faptul că aș stabilit o punte cu grupul meu.

Răspuns: Dela Golopenția n'am primit nici o scrisoare. Betea mi-a adus însă un bilet pentru un profesor de statistică din Belgia, care fusese în România și se considera prieten al țării. Am luat acest bilet, considerând că în cazul în care aș fi avut nevoie de serviciile acestui profesor pentru manifestații publice sau pentru o informare asupra Belgiei, urma să-l folosesc. Acesta a fost scopul luării biletului adus de Betea. La Bruxelles am căutat prin liste pe acest profesor, trimițându-i și prin liste biletul — l-am văzut o singură dată — dar n'am avut nevoie să uzez de serviciile lui. — In ce privește punte stabilită cu Betea pentru un telefon — eu declar că în momentul plecării lui Betea i-am spus că voi reflecta asupra insistențelor lui de a-mi rezolva situația rămânând în Belgia și că îi voi telefona. — dar nici nu i-am telefonat și nici un moment nu m'am gândit să-i urmez insistențele. Răspunsul dat de mine lui a fost pur formal. — E posibil ca Betea și Golopenția să se fi gândit o scrisoare poate fi utilizată în cazul rămânerii mele în Belgia — dar mie Betea nu mi-a vorbit despre acest lucru..

Intrebare: ce scopuri urmăreau americanii îndemnându-te să fugi din țară?

Răspuns: ce urmăreau americanii nu știu — întrucât respingând imediat și fără nici un fel de discuție propunerea — nu m'am preocupat să analizez ce anume planuri aveau. Propunerea americanilor — m'am gândit atunci — a venit pe baza că în urma celor scrise de „Scânteia" am sunt în panică sau sunt un nemulțumit. Desigur că scoaterea mea din țară ar fi însemnat o diversiune politică îndreptată împotriva Partidului și a regimului.

Intrebare: de ce ai ascuns Partidului încercările spionajului american, care avea ca scop să ducă o activitate de subminare și diversiune îndreptată împotriva Partidului?
Răspuns: aceste încercări ale spionajului american le-am dejucat, respingându-le la imediat și absolut. Am socotit că în acest chip toată chestia este lichidată definitiv și nu este cazul să anunț Partidul.
Intrebare: de unde ai știut despre existența legăturii lui Ștefănescu cu Caiso?
Răspuns: N'am știut despre existența unor asemenea legături, niciodată. – Am știut însă că Ștefănescu are legături cu capitalul englez – ceea ce îmi explica persoana lui antihitleristă. –
Intrebare: ce propuneri i-ai făcut lui Ștefănescu în privința colaborării în general?
Răspuns: Nu i-am făcut nici o propunere de colaborare în general. – ~~[illegible]~~
Intrebare: arată despre întâlnirile dtale personale, neoficiale, cu Mircea Durma.
Răspuns: n'am întâlnit niciodată, în întâlniri personale, pe Durma. –
Intrebare: de ce minți!
Răspuns: afirmația lui Tarosian este afirmația unui provocator și tocmai săritor peste minte. –
Am mai fost întrebat de aceste chestii și atunci am negat, iar azi toate afirmațiile lui Tarosian – sunt ale unui provocator. Dacă Belu Zilber afirmă aceleași lucruri ca și Tarosian, se plasează și el exact în categoria unui provocator. –
Intrebare: arată legăturile dtale cu trațkiștii.
Răspuns: în țara am cunoscut ca trațkiști pe Vorke și Dr. Ghelerter. – Cu aceștia n'am avut nici un fel de relații până în 1943-1944, când am tratat cu ei F.U.M. – ~~[illegible]~~
In timpul cât am fost la Moscova în Sept. toamna anului

~~387~~ ~~69~~ 386

...ile și apoi în 1933-1935, am cunoscut câteva persoane care mai târziu au fost demascate ca troțkiști. Acestea au fost numitele: Bela Kuhn și Walețki. — Cu Bela Kuhn am lucrat la congresul al V-lea al P.C.R. — el fiind reprezentantul Cominternului. Am fost într-o permanentă ceartă cu el, el acuzându-mă de împăciuitorism. Walețki a fost conducătorul secției balcanice, eu fiind reprezentantul P.C.R. — el fiind șeful meu. Am intrat în conflict cu el imediat — atacându-l într-o ședință de lucru a Comitetului, că neglijează lucrul zilnic, lucru pe care nu mi l-a iertat până la sfârșit. În tot timpul cât am stat la Moscova — el a încercat să mă împiedice să mă întorc în țară, la muncă. Eu am dorit și am cerut insistent să mă întorc la muncă în țară. În 1922, la al IV Congres al Cominternului — l-am cunoscut pe Rakovski. N-am avut cu el nici un fel de relații apropiate. — În 1934 el venise din deportare la Moscova, pentru reabilitarea-să. Dobrogeanu Gherea m-a invitat să-i fac o vizită, lucru pe care l-am refuzat, considerând că întrucât eu eram reprezentantul Partidului, nu era locul unei asemenea vizite. —

În 1923-25 la Leipzig, am cunoscut pe frații Sobolevici; care mai târziu au devenit troțkiști. În 1934, pe unul din ei Abrasa Sobolevici l-am întâlnit la Moscova — unde m-a vizitat de vreo două ori, fiind membru al Partidului bolșevic — întrucât de mult părăsise gruparea troțkistă și făcuse mari servicii în demascarea troțkiștilor. —

În 1922 am cunoscut pe caucaziana Lidia Gasoviani, pe care mi-a prezentat-o, ca studentă, Casura Arbore. În timpul cât am stat atunci la Moscova — am vizitat-o de câteva ori, și la ea acasă și la mine. — În 1930 am revăzut-o la un institut economic, când mă aflam la Moscova. Atunci Timof mi-a spus că fusese în opoziția troțkistă, dar fusese reintegrată în Partid. Afară de lucrul acesta nu am avut nici un fel de relații cu ea. —

În timpul conferinței de Pace, la Paris, la o ~~compe~~

cepție la ambasada iugoslavă, Kardelj, vicepreședinte al guvernului titoist mi-a amintit că am ținut o lectură la școala leninistă, în 1933-34 - când el era student. Eu nu mi-am adus aminte de el.

Întrebare: Ce ai dat Lenei Constante, pentru a ascunde literatura troțkistă și ce literatură ai distrus personal în 1948?

Răspuns: N'am avut literatură troțkistă, ci numai cartea lui Trotzki „Mein Leben" - pe care i-am dat-o Lenei Constante, împreună cu un volum a lui Plehanov, să le ia la ea. Am făcut acest, după congresul din Februarie 1948 - fiind într'o proastă stare de spirit și gândindu-mă să nu fie ~~...~~ găsită în biblioteca mea această carte, pentru a da loc la interpretări. Nu am distrus nici un fel de literatură personal. Am distrus copii după jurnalul meu - care nu-mi mai trebuiau.

Întrebare: Din declarațiile dtale, reese că Lena Constante a fost un apropiat al casei dtale. De ce pe toți cei apropiați ai dtale, care dau declarații acele, îi numești provocatori.

Răspuns: am numit provocatori numai pe Taroslan și B. Silber - pentrucă am aflat ce rol serios a jucat în procesul împotriva mea, după declarațiile lui Patea. Despre soția mea și L. Constante am opinia că cele citite din declarațiile lor sunt minciuni; și ca atare în cazul citat, au mințit.

15.IV.951 Dau prezenta declarație liber și nesilit de nimeni.-

L. Pătrășcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU,la întrebarea ce activitate am dus pentru subminarea relaţiilor dintre Statul nostru şi Uniunea Sovietică,declar următoarele :

Consider şi afirm că nu am dus nici un fel de activitate antisovietică.- Este adevărat că am avut discuţii în contradicţie cu unele organe ale Comisiei de Control Sovietice,cum au fost : problema activelor şi pasivelor societăţilor germane,unde am avut un punct de vedere deosebit faţă de acel al resortului economic respectiv ; am avut un punct de vedere deosebit privitor la aurul găsit la LECA şi declarat numai de acesta că era a lui KILLINGER.- In problema prelungirii legii criminalilor de războiu în 1947, Comisia Aliată de Control a trimis doi procurori pentru cercetarea unor dosare ale criminalilor de război - închise de către acuzatorii publici.-

Pe această bază Comisia Aliată de Control a făcut o scrisoare către guvern cerând prelungirea legii.- Eu eram de părere că România şi a îndeplinit obligaţiile luate prin Armistiţiu - condamnând 1.800 de criminali de război, în frunte cu toţi responsabilii războiului antisovietic.-

Intrebare :

Ce politică ai urmărit în scopul consolidării politicei anglo-americane în ţară la noi ?

Răspuns :

N'am urmărit nici un fel de politică cu un asemenea scop.- Diferitele conversaţii pe care le-am avut cu miniştri sau ziarişti sau unii din membrii Comisiei de Control anglo-americani n'au trecut de cadrul unor discuţii cu caracter oficial sau general.-

.//.

In 1944-45, începutul lui 1946, nu se punea problema atacării reprezentanţilor anglo-americani - ci existau relaţii dictate de anumite interese comune.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

2 Mai 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebarea ce activitate am dus pentru subminarea relațiilor dintre statul nostru și Uniunea Sovietică, declar următoarele:

Consider și afirm că nu am dus nici un fel de activitate antisovietică. Este adevărat că am avut deosebiri în contradicție cu unele organe ale Comisiei de Control sovietice, cum au fost: problema activelor și pasivelor societăților germane, unde eu am avut un punct de vedere deosebit față de acel al resortului economic respectiv; am avut un punct de vedere deosebit privitor la avutul găsit la Leca și declarat numai de acesta că era a lui Killinger. În problema prelungirii legii criminalilor de război în 1947, Comisia aliată de control a trimis doi procurori pentru cercetarea unor dosare ale criminalilor de război – închise de către acuzatorii publici. În această luptă Comisia aliată de control a făcut o presiune asupra guvernului cerând prelungirea legii. Eu eram de părere că România și-a îndeplinit obligațiile luate prin armistițiu – condamnând 1.800 de criminali de război în frunte cu toți responsabilii războiului antisovietic.

Întrebare: Ce politică ai urmărit în scopul consolidării politicii anglo-americane în țară la noi?

Răspuns: N-am urmărit nici un fel de politică cu un asemenea scop. Diferitele conversații pe care le-am avut cu miniștrii sau ziariștii sau unii din membrii Comisiei de control anglo-americani n-au trecut

de cadrul unor discuții cu caracter oficial sau general. — 1944-45, începutul din 1946 nu se punea problema tăcerii reprezentanților anglo-americani — că existau relații, ~~care~~ dictate de anumite interese comune.—

~~Întâlnire~~:

[illegible] citit și semnat de mâna mea:—

2.V.951

[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU declar următoarele :

Deviaţiile mele pe linie naţionalistă au început cu prima cuvântare a mea dela Cluj, din Iunie 1945.- Aceste deviaţiuni n'au fost întâmplătoare şi că m'au dus şi m'au situat pe o poziţie naţionalistă trădătoare.- Având o situaţie şubredă în Partid, am urmărit întărirea situaţiei mele în Partid, prin crearea unei popularităţi personale - ridicând unele chestiuni pe care le-am ascuns Partidului.-

In vara lui 1946, problema Ardealului de Nord era problema centrală care cuprindea atenţia întregei opinii publice româneşti şi am urmărit şi popularitatea mea personală, folosind cuvântarea dela Cluj din Iunie 1946, ascunzând Partidului o parte din această cuvântare.-

Am ocupat această poziţie naţionalistă trădătoare şi pentrucă în mentalitatea şi ideologia mea au rămas unele rămăşiţe de prejudecăţi mic burgheze şi intelectualiste - individualiste.- Datorită aceste poziţii ocupate de mine am devenit purtătorul ideologiei duşmanului de clasă în rândurile Partidului.-

Prin atitudinile şi manifestările mele politice, obiectiv şi în fapt, am servit interesele re[illegible] dela noi din ţară.- De aici a urmat o serie de manifestări şi atitudini antipartinice, pe care le-am ascuns Partidului.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/.L.PATRASCANU

10 Mai 1951

394

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar următoarele:

Deviațiunile mele pe linie naționalistă au început cu prima cuvântare a mea dela Cluj, din Iunie 1945, și aceste deviațiuni n'au fost întâmplătoare, ci m'au dus și m'au situat pe o poziție naționalistă trădătoare.— ~~[illegible]~~ Având o situație șubredă în Partid am urmărit întărirea situației mele în Partid, prin crearea unei popularități personale — ridicând unele chestiuni pe care le-am ascuns Partidului.—

In vara lui 1946, problema Ardealului de Nord era problema centrală, care cuprindea atenția întregii opinii publice românești și am urmărit și popularitatea mea personală folosind cuvântarea dela Cluj din Iunie 1946, ascunzând Partidului o parte din această cuvântare.—

Am ocupat această poziție naționalistă trădătoare și pentrucă în mentalitatea și ideologia mea au rămas unele rămășițe de prejudecăți mic-burgheze și intelectualiste — individualiste.— Datorită acestei poziții ocupate de mine am devenit purtătorul ideologiei dușmanului de clasă în rândurile Partidului.— Prin atitudinile și manifestările mele politice, obiectiv și în fapt, am servit interesele reacțiunii dela noi din țara.— De aici a urmat o serie de manifestări și atitudini antipartinice, pe care le-am ascuns Partidului.—

10.V.951

Semnez liber și nesilit de nimeni.

Pătrășcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebările de mai jos răspund următoarele:

Intrebare:

Ce cunoştinţe ai despre legăturile LENEI CONSTANTE cu NICOLE GROSS? Ce relaţii a avut ea cu el?

Răspuns:

Prin 1945 LENA CONSTANTE, care era o intimă a casei mele ne-a povestit despre legăturile ei cu NICOL GROSS. Ea ne-a povestit că l-a cunoscut pe NICOL GROSS în 1938-39 şi că a cerut-o în căsătorie. In toamna lui 1940 NICOL GROSS a fugit din ţară din cauza legionarilor, plecând la Istambul, însoţit fiind până acolo de LENA CONSTANTE. Ea s'a reîntors în ţară din cauza părinţilor pe care nu voia să-i părăsească. Tot în 1945 ne-a spus mie şi soţiei mele, că a primit prima scrisoare dela NICOL GROSS în care îi comunica că a primit cetăţenia englezâ şi a devenit asistent la Cambriy[illegible] Tot în acea scrisoare îi cerea să-şi ţie promisiunea şi să plece în Anglia, ca să se mărite cu el. Pe urmă ne-a mai amintit, în diferite rânduri că a primit fie scrisori, fie telegrame în care îi cerea insistent să plece să se mărite cu el în Anglia. Prin 1946 ne-a anunţat că NICOL GROSS ţine conferinţe ştiinţifice la radio Londra. Una din aceste conferinţe am ascultat-o împreună cu toţi. In vara anului 1947, când mă pregăteam să plec la Bruxelles, prin Praga, LENA CONSTANTE m'a rugat s'o iau cu noi, pentrucă a invitat-o NICOL GROSS la Praga, unde el urma să vie pentru anumite chestii ale lui. La rugămintea ei am luat-o cu noi la Praga. După o zi şi jumătate noi am plecat din Praga la Bruxelles, LENA CONSTANTE rămânând la Praga. După circa 10 zile, când ne-am întors la Praga, am găsit-o pe LENA CONSTANTE singură, deoarece NICOL GROSS plecase cu o zi înainte la Londra. După două zile de rămas la Praga, ne-am întors cu toţii la Bucureşti. Mie şi nevestei mele LENA CONSTANTE ne-a împărtăşit impresia fizică pe care i-a făcut-o NICOL GROSS şi rugămintea lui către ea să plece la Londra şi asigurarea că o mai aşteaptă 10 ani, în vederea căsătoriei. LENA CONSTANTE ne-a spus răspunsul ei, că i-a cerut încă timp de gândit.

Declar categoric,la toată insistenţa anchetei,de a spune numai adevărul,ca eu în afară de aceste cunoştinţe despre legăturile LENEI CONSTANTE cu NICOL GROSS sau alte relaţii în afară de cele sentimentale nu am absolut nici o ştiinţă şi declar categoric că toată istorisirea LENEI CONSTANTE despre legăturile ei sentimentale cu NICOL GROSS,pentru mine au fost absolut verosimile,cu toate că au trecut şapte ani de când LENA CONSTANTE nu s'a văzut cu NICOL GROSS şi a relaţiilor mele cu LENA CONSTANTE.

Intrebare:

Cum s'a întâmplat că odată cu plecarea d-tale la Bruxelles,a plecat şi LENA CONSTANTE la Praga?

Răspuns:

După ce s'a hotărât plecarea mea la Bruxelles,eu am plecat cu un avion la Mangalia,pentru a-mi anunţa soţia să se pregătească de plecare.

La Mangalia soţia mea se găsea împreună cu LENA CONSTANTE şi HARY BRAUNER.La spusele mele soţiei că plecăm peste câteva zile şi că plecăm prin Praga,LENA CONSTANTE m'a rugat s'o iau la Praga,deoarece primise o telegramă sau o scrisoare că peste câteva zile NICOL GROSS va veni la Praga,într'o chestie a lui personală şi voeşte să stea de vorbă cu ea,cu acest prilej. Eu m'am reîntors dela Mangalia cu acelaş avion la Bucureşti şi peste 2 zile LENA CONSTANTE împreună cu soţia mea au venit la Bucureşti,cu trenul - eu aşteptându-le la Gara de Est. După o zi sau două,am plecat toţi trei la Praga. LENA CONSTANTE a rămas la Praga,eu cu soţia am continuat drumul la Bruxelles.

Declar categoric că nu am absolut nici o cunoştinţă, cum a coincis plecarea mea la Bruxelles şi sosirea lui NICOL GROSS la Praga.Declar categoric că nu am avut absolut nici un fel de discuţie cu LENA CONSTANTE în prealabil,după întâlnirea ei cu NICOL GROSS. Afirm categoric că LENA CONSTANTE m'a rugat s'o iau la Praga şi nu eu am chemat-o să vină cu noi.Pe mine nu mă interesau,absolut deloc legăturile LENEI CONSTANTE cu NICOL GROSS.

Intrebare:

Ce cunoştinţe ai despre legăturile LENEI CONSTANTE cu Ambasada Engleză?

Răspuns:

Nu am nici o cunoştinţă că LENA CONSTANTE ar avea vre-o legătură cu Ambasada Engleză.Stiu că în 1945 un secretar al

./.

Ambasadei Engleze,al cărui nume nu-l ştiu,i-a dus o scrisoare dela NICOL GROSS din Anglia. Declar categoric că nu am ştiut de nici un fel de legătură sau vizite ale LENEI CONSTANTE cu Ambasada Engleză. Declar categoric că LENA CONSTANTE nu mi-a vorbit niciodată de BUTLER,dela Ambasada Engleză.Declar că nu-mi vine să cred că LENA CONSTANTE a avut asemenea legături.

Intrebare:

Ce scrisori transmitea LENA CONSTANTE lui NICOL GROSS în Anglia?

Răspuns:

Stiam că LENA CONSTANTE este în corespondenţă cu NICOL GROSS,pe chestiuni de relaţii sentimentale,dar n'am absolut nici o altă cunoştinţă de textul scrisorilor cu NICOL GROSS, trimise de ea sau primite de ea dela el,după cum nu ştiu de felul transmiterii acestor scrisori,dacă se făceau prin legaţie sau poştă.

Intrebare:

Ce documente,în afară de cel de care ai vorbit,i-ai dat spre păstrare LENEI CONSTANTE?

Răspuns:

Nici un alt document,în afară de 2-3 fotografii personale, un " menu " şi cartea lui TROTKI.

Semnez liber şi nesilit.

ss.L.Pătrăşcanu

12.V.1951.

~~398~~ 217 ~~169~~

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos răspund următoarele:

Întrebare: ce cunoștințe ai despre legăturile Lenei Constante cu Nicole Gross? Ce relații a avut ea cu el?

Răspuns: Prin 1945 Lena Constante, care era o intimă a casei mele ne-a povestit despre legăturile ei cu Nicole Gross. Ea ne-a povestit că l-a cunoscut pe Nicole Gross în 1938-39 și că a cerut-o în căsătorie. În toamna lui 1940 Nicole Gross a fugit din țară din cauza legionarilor, plecând la Istanbul, însoțit fiind până la școala de Lena Constante. Ea l-a refuzat în țara din cauza părinților, pe care nu voia să-i părăsească.

Tot în 1945 ne-a spus mie și soției mele, că a primit prima scrisoare dela Nicole Gross, în care îi comunica că a primit cetățenie engleză și a devenit asistent la Cambridge. Tot în acea scrisoare îi cerea să-și țină promisiunea și să plece în Anglia, ca să se mărite cu el. - Pe urmă ne-a mai amintit, în diferite rânduri, că a primit fie scrisori, fie telegrame în care îi cerea insistent să plece în Anglia să se mărite cu el. - Prin 1946 ne-a anunțat că Nicole Gross ține conferințe științifice la Radio Londra. - Una din aceste conferințe am ascultat-o împreună cu toții.

În vara anului 1947, când mă pregăteam să plec la Bruxelles, prin Praga, Lena Constante m-a rugat s-o iau cu noi, pentrucă a invitat-o Nicole Gross la Praga - unde el urma să vie pentru anumite chestii ale lui. La rugămintea ei am luat-o cu noi.

la Praga. După o zi și jumătate noi am plecat doi
împreună la Bruxelles – Lena Constante rămânând la Praga. –
După cca 10 zile, când ne-am întors la Praga,
am găsit-o pe Lena Constante singură, deoarece
Nicole Gross plecase cu o zi înainte la Londra. –
După două zile de rămas la Praga, ne-am întors
cu toții la București. – Mie și nevestei mele, Lena Constante
ne-a împărtășit impresia penibilă(?) pe care i-a făcut-o Nicole Gross și
rugămintea lui către ea să plece la Londra și asigura-
rea că o mai așteaptă 10 ani, în vederea căsătoriei.
Lena Constante ne-a spus răspunsul ei, că i-a cerut
încă timp de gândit. –

Declar categoric, la toate insistențele anchetei, de a
spune numai adevărul, că eu în afară de această
cunoștință despre legătura Lenei Constante cu Nicole
Gross sau alte relații în afară de cele sentimentale
nu am absolut nici o știință și declar categoric
că toată istorisirea Lenei Constante despre legătura
ei sentimentală cu Nicole Gross, pentru mine a fost
absolut verosimilă, cu toate că au trecut șapte ani de
când Lena Constante nu s-a văzut cu Nicole Gross și
a relațiilor mele cu Lena Constante. –

Întrebare: cum s-a întâmplat că odată cu plecarea
altora(?) la Bruxelles a plecat și Lena Constante la
Praga?

Răspuns: după ce s-a hotărât plecarea mea la
Bruxelles, eu am plecat cu un avion la Mangalia(?)
pentru a-mi anunța soția să se pregătească de plecare.

La Mangalia soția mea se găsea împreună cu Lena
Constante și Harry Brauner. Le-am spus la soției mele că
plecăm pentru câteva zile și că plecăm prin Praga.
Lena Constante m'a rugat s'o iau la Praga; la
aceea primise o telegramă dela o doctoriță că
pentru câteva zile Noel Field va veni la Praga,
într'o chestiune a lui personală și vrea să stea
de vorbă cu ea, cu acest prilej. - Eu m'am reîntors
dela Mangalia cu acelaș avion la București și peste
3 zile, ~~[illegible]~~ Lena Constante împreună cu soția mea
au venit la București cu trenul - cu acceleratul la
Gara de Est. După o zi sau două, am plecat toți
trei la Praga. Lena Constante a rămas la Praga, eu
cu soția am continuat drumul la Bruxelles. -
Declar categoric că nu am absolut nici o cuno-
ștință, cum a coincis plecarea mea la Bruxelles
și sosirea lui Noel Field la Praga. - Declar categoric
că nu am avut absolut nici un fel de discuție cu
Lena Constante, în prealabil, despre întâlnirea ei
cu Noel Field. - Afirm categoric că Lena Constante
m'a rugat s'o iau la Praga și nu eu am chemat-o
să vină cu noi. Pe mine nu mă interesau abso-
lut de loc legăturile Lenei Constante cu Noel Field. -
Întrebare: ce cunoștință ai despre legăturile Lenei
Constante cu Ambasada engleză?
Răspuns: nu am nici o cunoștință că Lena
Constante ar avea vreo legătură cu Ambasada

englezi. Știu însă că în 1945 un secretar al Ambasadei englezi, al cărui nume nu-l știu, i-a adus o scrisoare dela Nicole Gross, din Anglia. Declar categoric că nu am știut de nici un fel de legătură sau vizite ale Lenei Constante cu Ambasada engleză. Declar categoric că Lena Constant nu mi-a vorbit nici odată, ~~[illegible]~~ de Butler, dela Ambasada engleză. Declar că nu-mi vine să cred că Lena Constant a avut asemenea legături.—

Întrebare: ce scrisori transmitea Lena Constant lui Nicol Gross în Anglia?

Răspuns: Știam că Lena Constant era în corespondență cu Nicole Gross, pe chestiuni de relații sentimentale, dar n'am absolut nici o altă cunoștință de textul scrisorilor cu Nicole Gross, trimise de ea sau primite de ea dela el, după cum nu știu de felul transmiterii acestor scrisori, dacă se făceau prin legație sau poștă.—

Întrebare: ce documente, în afară de cel de care ai vorbit, i-ai dat spre păstrare Lenei Constant?

Răspuns: nici un alt document, în afară de 2-3 fotografii personale, un „memoriu" și cartea lui Trotzki.—

12.V.951

Citind, le-am semnat.

Pătrășcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Când te-ai reîntors dela Moscova ?

Răspuns :

Dela Moscova m'am reîntors în ţară la începutul anului 1935 în următoarele împrejurări; în urma divergenţelor mele cu B.P. de atunci, în vara anului 1934,am depus mandatul ce-l aveam ca reprezentant al Partidului pe lângă Comintern.- La venirea B.P. dela Praga la Moscova,în toamna anului 1934, eu mi-am exprimat dorinţa de a mă reîntoarce la muncă ilegală în ţară.- B.P. a luat la cunoştinţă dorinţa mea.-

După două luni, B.P. a hotărât să fiu trimis în ţară ilegal,la muncă ilegală.- In timpul cât am fost reprezentantul Partidului la Moscova, am intrat în conflict cu WALETZKI şi CERNOMONDIC dela cadre - care au propus să fiu pus la muncă la un institut cultural din Moscova şi să nu fiu trimis în ţară.- Eu am dorit însă tot timpul să mă întorc la muncă în ţară,pentrucă nu am vrut să rămân în emigraţie,ca un fel de pensionar.- Reîntoarcerea mea în ţară a fost hotărâtă de B.P. în iarna 1934, care era compus din : LENUTA FILIPOVICI, BORN, IACOBOVICI, un ucrainian şi WANDA NICOLSKI (care era în ţară).- Deci hotărârea reîntoarcerei a fost luată de primii trei prezenţi la Moscova.- B.P. a trecut hotărârea prin executarea Cominternului - care a aprobat hotărârea B.P. şi a dispus aparatului technic al Cominternului să-mi facă paşaportul şi formalităţile necesare întoarcerii în ţară.-

Formalităţile au durat ca două luni.- Mi s'a pus la dispoziţie un paşaport franţuzesc,bani şi legătura cu aparatul technic al B.P. dela Praga.- Prin luna Februarie 1935 am luat trenul dela Moscova şi am plecat spre graniţa sovieto-polonă.-

./.

Granița polonă am trecut-o fără nici o dificultate și am ajuns la Varșovia unde conform instrucțiunilor date de aparatul technic m'am oprit două zile,unde mi s'a vizat pașaportul,pentru plecare în Ceholsovacia la Praga.- In timpul celor două zile cât am stat la Varșovia n'am avut absolut nici o dificultate și nici nu am luat legătură cu vreo persoană.- După două zile am plecat mai departe la Praga, - trecând frontiera polono-cehă,fără nici o dificultate.- Sosind la Praga am luat legătură cu aparatul technic al B.P. prin "iafcă" și parola dată de B.P. la Moscova.- Legătura am luat-o cu un tovarăș blond, al cărui nume nu-l știu.- Precizez că aparatul technic era înștiințat dela Moscova de venirea mea la Praga.- La Praga am stat cinci zile, până când technicul mi-a făcut legătura cu oameni dela granița ceho-română - pentru a-mi organiza trecerea ilegală a Tisei - frontieră.- In timpul cât am stat la Praga n'am avut nici o dificultate.- Am stat tot timpul cu pașaportul franțuzesc,la hotel.- La plecarea spre frontieră am dat technicului B.P. pașaportul franțuzesc.- De la Praga am plecat într'un orășel ceh, de frontieră, unde am avut o "iafcă" și o parolă,la un magazin de lemne.- Aici am intrat în legătură cu cei care organizau trecerile peste frontieră.- Peste două zile,în mijlocul nopții, am fost trecut peste Tisa, împreună cu alți doi tovarăși din Sighet,pe care nu i-am cunoscut.- Am trecut frontiera ceho-română fără nici o dificultate.- Ajungând la Sighet, am luat trenul spre București.- Dela Sighet la București - ca măsură de prevedere, - am făcut drumul în două etape : Sighet-Bușteni, Bușteni-Ploești cu trenul și Ploești-București cu un taxi de piață.- Când am luat mașina dela Ploești,pentru București, șoferul a oprit la o stație de benzină - ultima spre București și atunci m'a întrebat dacă mai poate lua doi călători - care erau lângă depozitul de benzină.- La răspunsul meu afirmativ, el a luat pe cei doi,care i-a urcat în spate la mașină - eu dela început ocupând locul lângă șofer.- După plecarea din Ploești - spre stupoarea mea - am descoperit din vorba celor doi din spate, că unul era fostul director dela Văcărești GORASCU - pe care îl cunoșteam și care mă cunoștea - și celălalt un inspector de Siguranță.- Cum amândoi erau beți au adormit deîndată și au dormit până la București - nerecunoscându-mă .- Ajuns la București, am spus șoferului să oprească pe

./.

Dorobanţi în sus pe o stradă lăturalnică - lăsându-i pe cei doi în maşină şi eu am dispărut.- M'am dus imediat la un doctor simpatizant - unde am stat o zi sau două, până m'am prezentat la "iafcă " cu parola dată de technicul B.P. din Praga, pentru legătura cu Secretariatul.-

Intrebare :

Ce dificultăţi ai întâmpinat din partea autorităţilor locale pe tot parcursul ?

Răspuns :

N'am întâmpinat absolut nici un fel de dificultăţi şi am ajuns nestingherit la Bucureşti.-

Intrebare :

Ancheta îţi cere să dai răspunsuri adevărate şi arată unde ai fost reţinut şi anchetat, ce declaraţie ai dat şi ce angajamente ţi-ai luat ?

Răspuns :

Declar categoric încăodată, că n'am fost reţinut nicăeri şi deci nu puteam să dau nici un fel de declaraţie sau să-mi iau vre-un angajament.-

Intrebare :

După reîntoarcerea din Uniunea Sovietică, cu cine ai luat legătură şi ce activitate ai dus ?

Răspuns :

Ajuns la Bucureşti m'am prezentat la "iafcă" şi cu parola dată de technicul B.P. dela Praga printr'un technic am fost pus în legătură cu Secretariatul din Bucureşti şi anume cu GH.STOICA, STELLA - şi cred că al treilea era SENCOVICI.- In faţa Secretariatului am făcut un raport amănunţit de cele hotărâte la Moscova, despre activitatea mea la Moscova şi despre felul cum am călătorit până la Bucureşti.-

La această şedinţă GH.STOICA a făcut un raport informativ asupra situaţiei din ţară.- După terminarea şedinţei, Secretariatul mi-a spus să aştept hotărârea în ce priveşte munca mea viitoare.- Am aşteptat hotărârea într'o casă a Partidului, ca două săptămâni.-

După două săptămâni am fost anunţat de GH.STOICA, că voi pleca în Moldova ca membru al biroului regional, luând în

primire munca culturală.- In biroul regionalei era secretar CLARA şi cred BUGHICI, şi eu mine.- După cca o lună după sosirea mea la Iaşi a fost trimis şi MARIN FLOREA IONESCU - care a lucrat tot timpul cu noi.- Eu am lucrat la Iaşi şi Piatra-Neamţ până la sfârşitul anului 1935, când secretariatul m'a rechemat la Bucureşti şi prin PUIU PAUKER mi s'a comunicat hotărârea de a fi legalizat, pentru două motive : a participa la acţiunea de Front Popular şi de a organiza cele două mari procese : CONSTANTINESCU-IASI şi ANA PAUKER.-

Dela aceste două date timp de două luni, am stat într'o casă a Partidului - pregătindu-mi legalizarea.-

La începutul anului 1936, m'am legalizat fără dificultăţi.- După cca două luni dela legalizare, am luat contact prin technicul Partidului - cu WANDA NICOLSKI, membru al B.P. şi a Secretariatului, căreia i-am făcut un raport asupra muncii mele, de Front Popular şi pregătirea proceselor.- Ea mi-a dat instrucţiuni pentru activitate mai departe şi am rămas în legătură cu Secretariatul, până când am luat legătura cu noul Secretariat chiar în cursul anului 1936, representat prin FORIS cu care am luat personal legătură.- Până la legătura cu noul Secretariat, prin FORIS, legătura cu Secretariatul vechi, pentru activitatea mea, am ţinut şi cu VANDA NICOLSKI şi, cred şi cu GOLDBERGER sau alt membru al Secretariatului de atunci.- Dela mijlocul lui 1936 FORIS s'a presentat activului legal ca representant al noului Secretariat - şi până la mijlocul lui 1938 am ţinut legătura cu el, lucrând pe linie legală.- In timpul alegerilor din 1937, eu am fost în divergenţă cu conducerea Partidului pe anumite chestiuni tactice, pe care le-am ridicat la Comintern.- La Conferinţa de Partid, care s'a ţinut prin Martie-Aprilie 1938, eu nu am mai fost ales în noul C.C. şi am fost pus la dispoziţia Comitetului Capitalei - din cauza menţinerii punctului meu de vedere, în divergenţele cu conducerea Partidului.- Din partea Comitetului Capitalei, s'au presentat la mine doi tovarăşi cu care am discutat, de astădată pe linia Capitalei - punctul meu de vedere în ce priveşte tactica Partidului.- Dela această dată şi până în 1944, până în Ianuarie-Februarie 1944, nu am mai desfăşurat o activitate continuă de Partid - ci, sporadic, am îndeplinit anumite servicii, împreună cu ATHAIM JOJA, în 1939-40.- Această lipsă de activitate

./.

de Partid o motivez, prin aceia că nu am voit să iau legături directe şi personale, pe cont propriu - pentru a nu merge pe o linie fracţionistă şi a ajunge la o fracţiune în sânul Partidului.-

Semnez liber şi nesilit.-

ss/. LUCRETIU PATRASCANU

22 Mai 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: când te-ai reîntors dela Moscova?

Respuns: dela Moscova m'am reîntors în țară la începutul anului 1935 în următoarele împrejurări: în urma divergențelor mele cu B.P. de atunci, în vara anului 1934, am depus mandatul ce-l aveam ca reprezentant al Partidului pe lângă Cominterm. La venirea B.P. dela Praga la Moscova, în toamna anului 1934 eu mi-am exprimat dorința de a mă reîntoarce la munca ilegală în țară. B.P. a luat la cunoștință dorința mea. După două luni, B.P. a hotărât să fiu trimis în țară ilegal la munca ilegală. În timpul cât am fost reprezentantul Partidului la Moscova, am intrat în conflict cu Walecki și Cernomorschi dela cadre - care au propus să fiu pus la muncă la un institut cultural din Moscova și să nu fiu trimis în țară. - Eu am dorit însă tot timpul să mă întorc la muncă în țară, pentrucă nu am vrut să rămân în emigrație, ca un fel de pensionar. - Reîntoarcerea mea în țară a fost hotărâtă de B.P în toamna lui 1934, care era compus din: Remete Filipovici, Gorn, Iscohovici, un ucrainian și Wanda Nicolschi (care era în țară). Deci hotărârea reîntoarcerii a fost luată de prezenți la Moscova. - B.P. a trecut hotărârea prin Executiva Cominternului - care a aprobat hotărârea B.P. și a dispus aparatului tehnic al Cominternului să-mi facă pașaportul și formalitățile necesare întoarcerii în țară. - Formalitățile au durat ca două luni. - Mi s-a pus la dispoziție un pașaport franțuzesc, bani și legătura cu aparatul tehnic al B.P. dela Praga. Prin luna Februarie 1935 am luat trenul dela Moscova și am

plecat spre granița sovieto-polonă. Granița polonă am
trecut-o fără nici o dificultate și am ajuns la Varșo-
via unde conform instrucțiunilor date de aparatul tehnic
m'am oprit două zile, unde mi-să aștept pașaportul, pentru
plecare în Cehoslovacia, la Praga.- În timpul celor două
zile cât am stat la Varșovia n'am avut absolut nici
o dificultate și nici nu am luat legătură cu vreo per-
soană.- După două zile am plecat mai departe la
Praga - trecând frontiera polono-cehă, fără nici o
dificultate.- Sosind la Praga am luat legătura cu
aparatul tehnic al B.P. prin „cafea" și parola dată
de B.P. la Moscova.- Legătura am luat-o cu un
tovarăș blond, al cărui nume nu-l știu.- Precizez că
aparatul tehnic era instruit de la Moscova de ve-
nirea mea la Praga.- La Praga am stat cinci zile,
până când tehnicul mi-a făcut legătura cu oamenii
dela granița ceho-română - pentru a-mi organiza trecerea
ilegală a Tisei - frontieră. În timpul cât am stat la
Praga n'am avut nici o dificultate. Am stat tot timpul
cu pașaportul frontier, la hotel. La plecarea spre frontieră
am dat tehnicului B.P. pașaportul frontalier. De
la Praga am plecat cu tren în orașul ceh, de frontieră, unde
am avut o „cafea" și o parolă, la un magazin de lemne.
Aici am intrat în legătură cu cei care organizau trece-
rile peste frontieră.- Peste două zile, în amurgul serii,
am fost trecut peste Tisa, împreună cu alți doi tovarăși
din Sighet, pe care nu i-am cunoscut. Am trecut frontiera
ceho-română fără nici o dificultate.- Ajungând la
Sighet, am luat trenul spre București.- Dela Sighet
la București - ca măsură de prevedere - am făcut drumul
în două etape: Sighet-Bușteni, Bușteni - Ploești - Bu

trenul, și Ploești-București cu un taxi de piață.-
Când am luat mașina dela Ploești, pentru București, șo-
ferul s'a oprit la o stație de benzină - ultima spre
București - și crâșmarul m'a întrebat dacă mai pot
lua doi călători - care erau lângă depozitul de benzină.
La răspunsul meu afirmativ, el a luat pe cei doi,
cari s'au urcat în spatele mașinei - eu dela început
ocupând locul de lângă șofer. După plecarea din
Ploești - spre stupoarea mea - am descoperit din
vorba celor doi din spate, că unul era fostul
directorul dela Văcărești, Gorciu - pe care îl cunoșteam
și care mă cunoștea - și celălalt un inspector de
siguranță. Cum amândoi erau beți au adormit de
nesimțire. - Ajuns la București, am spus șofe-
rului să oprească pe Dorobanți, în sus, pe o stradă
unde am coborît. M'am dus imediat la un doctor
simpatizant - unde am stat o zi sau două, până m'am
prezentat la „ișfră" cu parola dată de Tehnicianul
B. P. din Praga, pentru legătura cu Secretariatul.
Intrebare: ce dificultăți ai întâmpinat din partea au-
torităților locale pe tot parcursul?
Răspuns: n'am întâmpinat absolut nici un fel
de dificultăți și am ajuns neatins la București.
Intrebare: ancheta știe care ai dat răspunsuri ade-
vărate și arată unde ai fost reținut și anchetat
de Siguranță ce ai dat și ce angajamente ți-ai luat.
Răspuns: declar categoric, încă odată, că

n'am fost activat nicăieri și deci nu puteam să dau nici un fel de declarații dar să-mi iau vre-un angajament.-

Intrebare: după reîntoarcerea din Uniunea Sovietică, cu cine ai luat legătura și ce activitate ai dus?

Răspuns: ajuns la București m'am prezentat la, ispas- și cu parola date de tehnicul B.P. dela Praga. - puțin [illegible] ~~decineat~~ am fost pus în legătură cu secretariatul din București și anume cu Gh. Stoica, Stella - și cred că al treilea, era Sencovici. In fața secretariatului am făcut un raport amănunțit de cele hotărâte la Moscova, despre activitatea mea la Moscova și despre felul cum am călătorit până la București.- La aceeași ședință Gh. Stoica a făcut un raport informativ asupra situației din țară.- După terminarea ședinței Secretariatul mi-a spus să aștept hotărârea cu privire munca mea viitoare. Am așteptat hotărârea într'o casă a Partidului, cca două săptămâni.- După două săptămâni am fost numit cu Gh. Stoica să ~~mai~~ plec în Moldova, ca membru al biroului regional, lucrând în primul rând munca culturală.- In biroul regional era secretara Clara, și - cred, Brătescu, și cu mine.- După ca o lună după sosirea mea la Iași a fost trimis și Marin Florea Ionescu - care a lucrat tot timpul cu noi.- Eu am lucrat la Iași și Piatra Neamț, până la sfârșitul anului 1935, când Secretariatul m'a rechemat la București și prin Pauker mi s'a comunicat hotărârea de a fi legalizat, pentru două motive: a participa la acțiunea de Front Popular, și de a organiza cele două mari ~~procese~~: Constantinescu-Iași și Ana Pauker.-

Dela aceste date, timp de ca două luni am stat într-o casă a Partidului – pregătindu-mi legalizarea. La începutul anului 1936 m'am legalizat – fără dificultăți. După ce două luni dela legalizare, am luat contact – prin technicul Partidului – cu Vanda Nicolski, membră a B.P. și a Secretariatului, căreia i-am făcut un raport asupra muncii mele, de front popular și pregătire proceselor. La care mi-a dat instrucțiuni – pentru activitatea mai departe și am rămas în legătură cu Secretariatul, până când am luat legătura cu noul Secretariat – ales în cursul anului 1936, reprezentat prin Foriș, cu care am luat personal legătura. Până la legătura cu noul Secretariat, prin Foriș, legătura cu Secretariatul vechi, pentru activitatea mea, am ținut-o cu Vanda Nicolski și, cred, și cu Goldberger sau alt membru al Secretariatului de atunci. – Dela sfârșitul anului 1936 Foriș s'a prezentat activului legal ca reprezentant al noului Secretariat – și până la sfârșitul lui 1938 am ținut legătura cu el, lucrând pe linie legală. În timpul alegerilor din 1937 eu am fost în divergențe cu conducerea Partidului pe anumite chestiuni tactice, pe care le-am ridicat la Comintern. – La conferința de Partid, care s'a ținut prin Martie–Aprilie 1938, eu nu am mai fost ales în noul C.C. și am fost pus la dispoziția Comitetului Capitalei – din cauza menținerii punctului meu de vedere, în divergențele cu conducerea Partidului. – Din partea Comitetului Capitalei s'au prezentat la mine doi tovarăși, între care am

5

~~412~~ 231 ~~194~~

discutat, de antedeta pe linia Capitalei — punctul meu de vedere, în ce priveşte tactica Partidului. De la aceasta data până în în 1944, până în Ianuar–Febr. 1944, nu am mai desfăşurat o activitate continuă de Partid — ci, sporadic, am îndeplinit anumite sarcini, împreună cu Athanase Joja, în 1939-40.– Această lipsă de activitate de partid o motivez, până acolo că nu am vrut să ţin legături directe şi personale, pe cont propriu — pentru a nu merge pe o linie fracţionistă şi a ajunge la o fractiune în sânul Partidului.–

22.V.951

Semnez liber şi nesilit

Pătrăşcanu

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Cine din conducerea Partidului a mai fost arestat cu dta?

Răspuns :

Impreună cu mine din conducerea Partidului nu a mai fost arestat nimeni.- Unii dintre conducătorii Partidului au fost arestaţi în alte împrejurări decât mine.-

Intrebare :

Cât timp ai fost arestat sau internat ?

Răspuns :

Pentru prima oară am fost arestat în 1924, douăzeci şi una de zile - toate petrecute în greva foamei şi setei ; în acest timp eu nu am fost anchetat deloc.- A fost o singură dată HOTINEANU la mine în cazemată, împreună cu ziaristul COSTA-FORU.- A doua oară am fost arestat în 1928-29 pentru o jumătate de oră, în următoarele împrejurări : din străinătate a venit un reprezentant al Kim-ului, care a luat legătură cu m mine.- Am ţinut o şedinţă cu membrii C.C. de atunci, împreună cu francuzul la Belu - cimitir.- Apoi o a doua şedinţă la Herăstrău împreună cu un activist dela U.T.C.- In drum spre oraş, pe şoseaua Kiseleff am fost arestat împreună cu el şi duşi la Siguranţă.-

După protestele noastre am fost puşi amândoi în libertate, franţuzul fiind expulzat.- La Siguranţă am fost ascultaţi de VINTILA IONESCU.- VINTILA IONESCU mirat a dispus lui BANCIULESCU să fiu trimis la Parchet.- Eu profitând de un moment de neatenţie din partea lor, am fugit din Siguranţă

./.

Am publicat imediat un protest la "Dimineața", făcând lucrul public, fapt pentru care Siguranța nu m'a urmărit.- Această arestare a mea împreună cu franțuzul, mai târziu s'a descoperit că s'a datorat femeii care ne-a pus la dispoziție casa ei,cu prilejul ședinței ținute la Belu - cimitir - și care era în dragoste cu Vranghelistul, un agent al Siguranței.-

Francezul cu care am fost arestat l-am revăzut în 1933 la Moscova și în 1946 la Paris, fiind LEON MAURAIS unul din cei patru secretari ai P.C.Francez.-

A treia oară am fost arestat în 1932 - cca trei luni de zile,în timpul campaniei electorale a Blocului Muncitoresc-Țărănesc.- O zi și o noapte dela arestare am fost introdus în biroul lui VINTILA IONESCU,unde se afla și EUGEN CRISTESCU.- Au încercat să mă anchetezе - dar eu am cerut să fiu trimis la Parchet, refuzând discuția cu V.IONESCU și EUGEN CRISTESCU.-

După zece zile am fost trimis la Văcărești și izolat tot zece zile,după care am cerut să fiu trimis în grupa comuniștilor - unde erau cca 40 de persoane.-

După terminarea instrucției am fost eliberat,împreună cu un grup de 16 acuzați.-

A patra oară am fost arestat în 1933 - cca 2 luni de zile.- Am fost arestat o săptămână după incidentele dela Grivița,la eșirea din Tribunal.- Am fost ținut 9 zile la Prefectura Poliției și de acolo trimis la Jilava.- Aici m'a anchetat un comisar regal - și după cca două luni de zile am fost pus în libertate cu un grup de cca 200 ceferiști.-

A cincea oară am fost arestat în 1940 - și internat la Miercurea Ciucului.-

A șasea oară am fost arestat în Februarie 1941, trimis cu domiciliu obligator la Poiana Țapului și apoi internat în lagărul din Tg.Jiu.-

Intrebare :

Cum ai reușit să fii eliberat ?

Răspuns :

In 1940 am fost eliberat de către directorul general al Siguranței GHICA - care mi-a spus că eliberează din

./.

lagăr intelectuali şi a făcut apel să fie lăsaţi legionarii să-şi desfăşoare "programul lor social".- Eu i-am spus că nu desfăşur nici o activitate politică, ci doar una profesională de avocat.- După aceasta am fost pus în libertate.-

In 1941, am fost eliberat din lagăr,pentrucă soţia mea a plătit 50.000 lei,printr'un avocat,lui GELEP.- In acest timp am adresat, din domiciliul obligator, un memoriu - pe cont şi răspundere proprie - fie pentru a fi pus în libertate, fie pentru concedii medicale, pentru Bucureşti.-

Ministerul de Interne mi-a aprobat ultimele două cereri - din toamna lui 1943 şi mi-a suspendat domiciliul obligator,pentru tratament medical la Bucureşti.- In Februarie 1941, generalul LEOVEANU mi-a aprobat memoriul de schimbarea lagărului în domiciliu obligator.-

Intrebare :

Cine a mai fost eliberat odată cu d-ta ?

Răspuns :

Odată cu mine, dintre conducătorii Partidului, a fost eliberat, în 1943, numai ION GH.MAURER.- Ceilalţi conducători ai Partidului,care erau în lagăr,au rămas mai departe internaţi - iar alţii arestaţi pe la diferite închisori din ţară.-

Mie mi s'au aprobat unele cereri adresate Ministerului de Interne pentrucă eram avocat,profesionist cunoscut, intelectual,cu domiciliul stabil.-

Intrebare :

Cu cine ai luat legătură şi ce activitate politică ai dus, după eliberarea din lagăr ?

Răspuns :

Am luat legătura în iarna 1940 cu unul din conducătorii Partidului,pentru a-mi fixa anumite sarcini de activitate politică - dar din cauza arestării mele din Februarie 1941 nu am mai putut desfăşura nici un fel de activitate politică.-

Intrebare :

In ce împrejurări ai mai fost arestat după eliberarea din lagărul Miercurea Ciucului ?

./.

Răspuns :

Am fost arestat cca 10 zile după rebeliunea legionară din Ianuarie 1941 în următoarele împrejurări : am descins la mine acasă doi agenţi,eu am refuzat să merg noaptea la Siguranţă şi ei m'au dus dimineaţa.- La Siguranţă era o rudă a mea col.STOICA,care a intervenit la generalul LEOVEANU pentru mine - care mi-a spus să fac un memoriu, pentru a arăta dacă am avut sau nu un amestec în rebeliunea legionară.- In acest memoriu am cerut eliberarea mea sau domiciliul obligator la Poiana Tapului, în loc de lagăr.- Am fost retrimis sub stare de aresta cu doi agenţi la domiciliul meu pentru a aştepta rezultatul memoriului.-

Intrebare :

Cine te-a anchetat şi ce acuzaţii ţi s'au adus ?

Răspuns :

Am fost arestat fără să fiu anchetat.- Mi s'a adus acuzaţia că aşi fi avut un amestec în rebeliunea legionară.-

Intrebare :

Cine din activiştii Partidului au mai fost arestaţi în acel timp şi ce pedepse au primit ?

Răspuns :

In primăvara lui 1941, ştiu că au fost arestaţi TEOHARI GEORGESCU,IOSIF CHISINEVSKI şi alţii care au fost daţi în judecată şi condamnaţi.- Nu ştiu ce pedepse au primit.-

Intrebare :

Cât timp aă stat în lagăr a doua oară şi cum ai reuşit să fi eliberat ?

Răspuns :

A doua oară am fost internat în lagărul Târgu Jiu în 1943, unde am stat cca 8 luni.- Am fost retrimis în domiciliul obligator din lagăr în urma plăţii unei sume de 50.000 lei dată de soţia mea printr'un avocat lui GELEP dela Ministerul de Interne.-

./.

Intrebare :

După eliberarea din lagăr, când ai luat legătura cu Partidul ?

Răspuns :

In Noembrie 1943, cu unul din conducătorii Partidului, legătură primită în lagăr.- Această primă legătură a fost o luare de contact, legătura permanentă cu Partidul şi sarcinile primite, le-am luat în Ianuarie 1944, în timpul când eram în tratament medical la Bucureşti.-

Intrebare :

In ce condiţii ai dus activitate de Partid ?

Răspuns :

Până la începutul lunei Mai 1944, am fost legal şi supraveghiat de Siguranţă.- Incepând din luna Mai, am dus activitatea de Partid în complectă ilegalitate, Siguranţa pierzându-mi complect urma.-

Intrebare :

Când şi în ce împrejurări a luat PIKY VASILIU legătura cu d-ta ?

Răspuns :

In primele zile ale lui Aprilie 1944 după Uman , PIKI VASILIU a trimis un agent care m'a ridicat de acasă şi condus la Comandamentul Jandarmeriei de pe Stefan cel Mare.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

24 Mai 1951 ss/.L.PATRASCANU

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: cine din conducerea Partidului a mai fost arestat cu d-ta?

Răspuns: împreună cu mine, din conducerea Partidului nu a mai fost arestat nimeni. Unii dintre conducătorii Partidului au fost arestați în alte împrejurări decât mine.-

Întrebare: cât timp ai fost arestat sau internat?

Răspuns: întâi pentru prima oară am fost arestat în 1924, douăzeci și una de zile – toate petrecute în greva foamei și setei; în acest timp eu nu am fost anchetat de loc. A fost o singură dată Halinescu, la mine în cazemată, împreună cu ziaristul Costa-Foru. A doua oară am fost arestat în 1928-29 pentru o jumătate de oră, în următoarele împrejurări: din străinătate a venit un reprezentant al Kim-ului, care a luat legătura cu mine. Am ținut o ședință cu membrii C.C. de atunci, împreună cu francezul la Bellu-cimitir.- Apoi o a doua ședință, la Herăstrău împreună cu un activist dela U.T.C. În drum spre oraș, pe șoseaua Kiseleff am fost arestat împreună cu el și duși la Siguranță. După protestele noastre am fost puși, amândoi, în libertate, francezul fiind expulzat. La Siguranță am fost ascultați de Vintilă Ionescu. Vintilă Ionescu a dispus lui Bazacabanu să fim trimiși la Parchet. Eu profitând de un moment de neatenție din partea lor, am fugit din Siguranță. Am publicat imediat un protest în "Dimineața", făcând cunoscut publicului, fapt pentru care Siguranța nu m-a

mai urmărit. Această arestare a mea coincide cu francezul, mai târziu să descopăr că să datorat femeii care ne-a pus la dispoziție casa ei cu prilejul ședinței ținute la Bela-Cireșica — și care era în dragoste cu Vrumpelestul, un agent de siguranță — Francezul cu care am fost arestat l'am revăzut în 1933 la Moscova și în 1946 la Paris, fiind Leon Mauvais, unul din cei patru secretari ai P.C. Fr. —

A treia oară am fost arestat în 1932 — ca trei luni de zile, în timpul campaniei electorale a Blocului Muncitoresc-Țărănesc. O zi și o noapte dela arestare am fost introduși în biroul lui Vintilă Ionescu, unde se afla și Eugen Cristescu. — Am încercat să mă ancheteze — dar eu am cerut să fiu trimis la Parchet, refuzând discuția cu V. Ionescu și Eug. Cristescu. După zece zile am fost trimis la Văcărești și izolat tot zece zile, după care am cerut să fiu trimis în grupa comuniștilor — unde erau ca. 40 de persoane. — După terminarea instrucției am fost eliberat, împreună cu un grup de 16 dintre acuzați. —

A patra oară am fost arestat în 1933 — ca. 2 luni de zile. Am fost arestat o săptămână după incidentele dela Grivița, la ieșirea din Tribunal. — Am fost ținut 9 zile la Prefectura Poliției și de acolo trimis la Jilava. Aici m'a anchetat un comisar regal — și după ce două luni de zile am fost pus în libertate cu un grup de ca. 200 ceferiști. —

A cincea oară am fost arestat în 1940 — și internat la Miercurea Ciuc. —

A șasea oară am fost arestat în Februarie 1941;

3

~~470~~ ~~[illegible]~~ 239

trimis în domiciliu obligatoriu la P. [illegible] și apoi internat în lagărul din Tg. Jiu.-

Întrebare: cum ai reușit să fii eliberat?

Răspuns: în 1940 am fost eliberat de către directorul general al Siguranței Ghică – care mi-a spus că eliberează din lagăr intelectualii și a făcut apel să fiu lăsat legionarii să-și desfășoare „programul lor social". Eu i-am spus că nu desfășor nici o activitate politică, ci doar una profesională, de avocat. După aceasta am fost pus în libertate.

În 1941, am fost eliberat din lagăr, pentru că tata meu a plătit 50.000 lei pentru un avocat, lui Gelep.- În acest timp am adresat, din domiciliul obligatoriu, un memoriu și mai multe cereri – pe cont propriu – pe pentru a fi pus în libertate, fie pentru concediu medical, pentru București. ~~[illegible]~~ Ministerul de Interne mi-a aprobat ultimele două cereri – din toamna lui 1943 – și mi-a suspendat domiciliul obligatoriu, pentru tratament medical la București. În Februarie 1941, Generalul Leoneanu mi-a aprobat acesta memoriul de schimbare a lagărului în domiciliul obligatoriu.-

Întrebare: cine a mai fost eliberat, odată cu dta, din conducerea Partidului?-

Răspuns: odată cu mine, dintre conducătorii Partidului a fost eliberat, în 1943, numai Ion Gh. Maurer.- Ceilalți conducători ai Partidului, care erau în lagăr, au rămas mai departe internați – iar alții arestați pe la diferite închisori din țară.- ./.

Mie mi s'au aprobat unele cereri adresate Min. de Interne pentrucă eram avocat, profesionist cunoscut, intelectual, cu domiciliul stabil.-

Intrebare: cu cine ai luat legătura și ce activitate politica ai dus, după eliberarea din lagăr?-

Răspuns: am luat legătura în cursul 1940 cu unul din conducătorii Partidului, pentru a mi fixa anumite sarcini de activitate politica - dar din cauza arestării mele din Februarie 1941 nu am mai putut desfășura nici un fel de activitate politică.-

Intrebare: în ce împrejurări ai mai fost arestat după eliberarea din lagărul Miercurea Ciuc?

Raspuns: am fost arestat ca. 10 zile după rebeliunea legionară din Ianuarie 1941 - în următoarele împrejurări: au descins la mine acasă doi agenți, eu am refuzat să merg noaptea la Siguranță și m'au dus dimineața. La Siguranță era o rudă a mea Col. Stoica, care a intervenit la Generalul Leoveanu pentru mine - care mi-a spus să fac [illegible], pentru a arăta dacă am avut sau nu un amestec în rebeliunea legionară. In acest timp am cerut eliberarea mea sau domiciliul obligatoriu la R. Vâlcea [?], în loc de lagăr.- Am fost reținut așa timp de [illegible], cu doi agenți, la domiciliul meu - pentru a aștepta rezultatul [illegible].-

Intrebare: cum te-a anchetat și ce acuzații ți s'au adus?

Raspuns: am fost arestat, fără să fiu anchetat.-

Mi s-a adus acuzația că aș fi avut un amestec în rebeliunea legionară.-

Întrebare: care din activiștii Partidului au mai fost arestați în acel timp și ce pedepse au primit.

Răspuns: în primăvara lui 1941 știu că au fost arestați Teohari Georgescu, Iosif Chișinevschi și alții - care au fost dați în judecată și condamnați. Nu știu ce pedepse au primit.

Întrebare: cât timp ai stat în lagăr a doua oară și cum ai reușit să fii eliberat?

Răspuns: ~~în 1942~~ a doua oară am fost internat în lagărul Tg. Jiu, în 1943, unde am stat ca. 8 luni.- Am fost retrimis în domiciliul obligator din [illegible] în urma ~~[illegible]~~ plății unei sume de 50.000, dată de soția mea, printr-un avocat lui Jelep, dela Min. de Interne.-

Întrebare: după eliberarea din lagăr când ai luat legătura cu Partidul?

Răspuns: în Noembrie 1943, cu unul din cadrele Partidului, legătură primită din lagăr. Această primă legătură a fost o luare de contact - legătura permanentă cu Partidul și sarcinile primite, le-am luat în Ianuarie 1944, în timpul când eram în tratament medical la București.-

Întrebare: în ce condiții ai dus activitatea de Partid?

Răspuns: până la începutul lunii Mai 1944, am fost legal și supraveghiat de Siguranță.- Începând din luna Mai, am dus activitatea de Partid în completă ilegalitate, Siguranța-

6

pierzându-mi complet urma.-

Intrebare: când și în ce împrejurări a luat Piki Vasilii legătura cu d-ta?

Răspuns: în primele zile ale lui Aprilie 1944, după Uman, Piki Vasilii a trimis un agent care m'a ridicat de acasă și condus la Comandamentul Jandarmeriei, depe Ștefan cel Mare.-

24.V.951.

Semnez fiind scris de mine.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Când ai fost arestat și pentru ce motive după după reîntoarcerea din Uniunea Sovietică ?

Răspuns :

După reîntoarcerea din Uniunea Sovietică în 1935, am fost arestat pentru prima dată în Iulie 1940 în următoarele împrejurări : mă aflam concentrat de biroul de recrutare Sft.Gheorghe și detașat,ca ofițer ad-ție la Tg.Secuesc.- Fiind în trecere prin București în a doua jumătate a lunii Iulie 1940, am aflat dela soția mea că au început internările în lagăr.- Eu mă așteptam să fiu arestat în București,pentru lagăr.- Pentru a preveni o arestare în București nu am dormit în noaptea respectivă acasă,ci la sora mea.- In chiar acea noapte au venit o grupă de agenți dela Siguranță la mine acasă,pentru a mă aresta.- La mine acasă au găsit un ordin de concentrare - cu o indicație greșită,pentru Focșani și nu pentru Sft.Gheorghe,unde îmi făceam concentrarea.-

Când am aflat această descindere a Siguranței am plecat imediat la Târgul-Secuesc.- După cca 6 zile, am fost arestat de un locotenent și un plotonier de jandarmi,care m'au dus direct în lagărul din Miercurea Ciucului.- Aici am rămas timp de o lună până la dictatul dela Viena.- In momentul mutării lagărului la Caracal, din cauza unei crize puternice [redacted] am cerut să fiu internat la spital sau să fiu pus în libertate.- Medicul lagărului a făcut referat pentru internarea în spital și s'a hotărât internarea mea la închisoarea spitalului militar din Brașov.-

La această închisoare a spitalului am stat 6 săptămâni, în complectă izolare.- După aceste 6 săptămâni am fost dus sub pază la Siguranța Generală din București.-

Aici am fost depus într'o cameră de parter unde l-am găsit și pe SCARLAT CALIMACHI,pe care deasemenea îl aduseseră dela lagărul din Caracl.- Eu am fost introdus în cabinetul lui Ghica

./.

directorul general al Siguranţei.-

Acesta a început prin a-mi spune că se vor face eliberări din lagăr şi apoi a început să-mi vorbească de " planurile sociale " ale legiunii.- El m'a întrebat ce voi face,dacă sunt liber.- Eu i-am răspuns că sunt reînscris în Barou şi că îmi voi face profesiunea.- El a cerut ca legiunea să fie lăsată să lucreze pentru a dovedi "preocupările sociale".-

A accentuat la început, că vor fi eliberări din lagăr de intelectuali.- După mine a intrat la GHICA, SCARLAT CALIMACHI.- Iar după eşirea lui dela GHICA,mi-a spus că i-a vorbit cam în acelaş sens şi el crede că va fi eliberat.- A doua zi după această discuţie cu GHICA am fost puşi în libertate amândoi.-

Am fost arestat a doua oară la începutul lunii Februarie 1941,după rebeliunea legionară.- Arestarea s'a produs în următoarele împrejurări : într'o seară au venit la mine acasă doi agenţi pentru a mă duce la Siguranţă.- Cum dispoziţiile erau ca să nu se facă ridicări noaptea,circulaţia pe străzi fiind atunci interzisă,am refuzat să plec noaptea cu ei şi m'au păzit acasă.- In timpul nopţii am telefonat mamei mele şi col.STOICA rudă a mea de cele întâmplate.- Col.STOICA a promis să vină el personal,cunoscându-l foarte bine pe generalul LEOVEANU, noul director al Siguranţei - dimineaţa la Siguranţă.- A doua zi dimineaţa am fost dus la Siguranţă,unde era col.STOICA,care vorbise în prealabil cu LEOVEANU.- Dela unul din agenţi am aflat că se făcuseră formele pe pentru internarea mea în lagăr.- Am fost introdus la generalul LEOVEANU, care m'a întrebat ce amestec am în rebeliunea legionară pentrucă el ar fi avut informaţii în acest senz.- Am negat categoric orice amestec cu rebeliunea legionară.- Atunci LEOVEANU mi-a spus să fac un memoriu,asupra chestiunii ridicate de el,referitoare la amestecul meu în rebeliunea legionară.- El a hotărât, în acelaş timp, să mă trimită sub stare de arest la mine acasă,pentru a-mi face memoriul şi a il trimite şi până se va hotărâ asupra lui.- Eu am făcut memoriu în care am arătat situaţia de fapt referitoare la rebeliune,şi în concluzie am cerut eliberarea mea sau să nu fiu internat în lagăr, ci să mi se dea domiciliu obligator la Poiana Tapului.-

După 6 zile de arest domiciliar, am fost dus la Siguranţă unde LEOVEANU mi-a comunicat că s'a hotărât trimiterea mea în domiciliu obligator la Poaiana Tapului.- Eu am cerut atunci

generalului LEOVEANU 3-4 zile, să-mi aprobe acest timp,pentru a lichida afacerile mele avocăţeşti ca să nu sufere inutil clienţii.- Generalul LEOVEANU a aprobat această cerere şi în ziua de 17 Februarie 1941, am fost dus sub pază şi predat la postul de jandarmi din Poiana Ţapului.-

Aceste hotărări, oarecum favorizate,luate faţă de mine se datorează intervenţiei personale a col.STOICA pe lângă LEOVEANU, al cărui bun prieten era.-

Am rămas în domiciliul obligator dela Poiana Ţapului până la 2 Ianuarie 1943,când am fost dus în lagărul din Tg.Jiu.- In timpul cât am stat la Poiana Ţapului nu am avut nici o activitate politică.-

La 2 Ianuarie 1943, am fost dus în lagărul dela Tg. Jiu, grupa II.- Aici am stat până în August 1943,când comisia de triere pe lângă eliberările masive făcute,pe mine a hotărât să mă retrimită în domiciliul obligator.- Această schimbare dela lagăr la domiciliul obligator s'a produs datorită faptului că soţia mea, printr'un avocat a dat 50.000 lei lui GEIEP, preşedintele Comisiei de Triere,pe atunci secretar general la Interne.-

In August 1943 din lagărul Tg.Jiu am fost dus,sub pază şi predat postului de jandarmi din Poiana Ţapului.- La Poiana Ţapului am stat în domiciliu obligator până la începutul anului 1944.- In acest răstimp - August 1943 - Ianuarie 1944, nu am desfăşurat nici un fel de activitate politică.-

După ce am ajuns la Poaiana Ţapului am început să bombardez Ministerul de Interne cu cereri pentru a mi se aproba o întrerupere a domiciliului obligator pentru un tratament medical la Bucureşti.- In Noembrie 1943 mi s'a aprobat două săptămâni de şedere la Bucureşti,pentru a putea consulta un medic.- In acest timp am luat legătura cu unul din conducătorii Partidului - pe baza îndrumărilor date de un alt conducător din lagărul dela Târgu-Jiu.- După trecerea celor două săptămâni,m'am reîntors la Poiana Ţapului.- Pe baza certificatului dat de Prof. Dr. Lupu am făcut noi cereri adresate Ministerului de Interne cerând să mi se suspende domiciliul obligator sau să mi se aprobe şederea în Bucureşti pentru un tratament medical de clinică.- In Ianuarie 1944, am primit aprobare de a pleca la Bucureşti pentru tratament.- La sosirea mea la Bucureşti, m'am stabilit

./.

la soacra mea și am început tratamentul la clinică.- In Februarie-Martie m'am internat pentru 6 zile în sanatoriul Prof.Dr. Lupu continuând tratamentul acolo.- După eșirea din sanatoriu am făcut o nouă cerere- pe baza noului certificat medical- pentru prelungirea șederii mele în București.- Ministerul de Interne mi-a mai aprobat o lună - deci până în Mai 1944.- Imediat ce am ajuns la București am luat contact cu unii din conducătorii Partidului, pe baza contactului stabilit în Noembrie 1943 - și am început activitatea pe baza unor sarcini date de colectivul din care făceam parte.- In tot timpul cât am stat legal la București am fost sever supraveghiat - tot timpul - de Siguranță.- După expirarea concediului dat de Ministerul de Interne în Mai 1944, la baza hotărârii noului Secretariat m'am ilegalizat complet.-

Semnez liber și nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

24 Mai 1951

428 247 412

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebarea de mai jos declar următoarele:

Întrebare: când ai fost arestat și pentru ce motive după întoarcerea din Uniunea Sovietică?

Răspuns: după reîntoarcerea din Uniunea Sovietică în 1935 am fost arestat pentru prima dată în Iulie 1940 în următoarele împrejurări: mă aflam concentrat la Cercul de Recrutare Sf. Gheorghe și detașat, ca ofițer de A.A. la Tg. Secuesc. Fiind în trecere prin București în a doua jumătate a lunii Iulie 1940 am aflat dela soția mea că au început internările în lagăr. Eu mă așteptam să fiu arestat în București, pentru lagăr. Pentru a preveni o arestare în București nu am dormit în noaptea respectivă acasă, ci la soacra mea. În chiar acea noapte au venit o grupă de agenți dela Siguranță la mine acasă, pentru a mă aresta. La mine acasă au găsit un ordin de concentrare – cu o indicație greșită, pentru Focșani și nu pentru Sf. Gheorghe, unde îmi făceam concentrarea. Când am aflat această descindere a Siguranței am plecat imediat la Tg. Secuesc.. După ca 6 zile am fost arestat de un locotenent și un plutonier de jandarmi, care m'au dus direct în lagărul din Miercurea Ciucului. Aici am rămas timp de o lună până la dictatul dela Viena. În momentul mutării lagărului la Caracal, din cauza unei crize puternice [redacted] am cerut să fiu internat la spital sau să fiu pus în libertate. Medicul lagărului a făcut referat pentru internarea în spital și s'a hotărît internarea mea la închisoarea spitalului-militar din Brașov

La aceasta încheiere a spitalului am stat 6 săptămâni, în completă izolare. După aceste 6 săptămâni am fost dus sub pază la Siguranța Generală din București. Aici am fost depus într-o cameră la poartă unde l-am găsit și pe Scarlat Calimachi, pe care de asemenea îl aduseseră dela lagărul din Caracal. Eu am fost dus întâi în cabinetul lui Ghica, directorul general al Siguranței. Acesta mi-a început prin a-mi spune că se vor face eliberări din lagăr și apoi a început să-mi vorbească de "planurile sociale" ale legiunii. El m-a întrebat ce voi face, dacă sunt liber. Eu i-am răspuns că sunt reumatic cu Barna și că îmi voi face profesiunea.- El a cerut ca legiunea să fie lăsată să lucreze pentru a "dovedi" "preocupările sociale".- A accentuat la început, că vor fi eliberați din lagăr, de intelectuali.- După mine a intrat la Ghica, Scarlat Calimachi. Iar după aceea lui dela Ghica mi-a spus că i-a vorbit cam în același sens și el crede că va fi eliberat. A doua zi după această discuție cu Ghica am fost puși în libertate amândoi.-

Am fost arestat a doua oară la începutul lunii Februarie 1941, după rebeliunea legionară.- Arestarea s-a produs în următoarele împrejurări: într-o seară au venit la mine acasă doi agenți pentru a mă duce la Siguranță.- Cum dispozițiile erau ca să nu se facă ridicări noaptea, [illegible] fiind atunci interzise, am refuzat să plec noaptea cu ei și m-au păzit acasă.- În timpul nopții

am telefonat mamei mele și Col. Stoica (rudă a mea) de cele
întâmplate. Col Stoica a promis să vină el perso-
nal, cunoscându-l foarte bine pe Generalul Leo-
veanu, noul director al Siguranței — dimineața la Sigu-
ranță. A doua zi dimineața am fost dus la Sigu-
ranța, unde era Col. Stoica, care vorbise în
prealabil cu Leoveanu. Dela unul din agenți am
aflat că se făcuseră formele pentru interna-
rea mea în lagăr. Am fost introdus la Gene-
ralul Leoveanu, care m'a întrebat ce amestec
am în rebeliunea legionară — pentru că el are in-
formații în acest sens. Am negat cate-
goric orice amestec în rebeliune legionară. Atunci
Leoveanu mi-a spus să fac un memoriu, asupra
chestiunii și dacă el, referitoare la amest-
cul meu în rebeliune legionară. El a hotărât, ca
acelor timp, să mă trimită sub stare de arest
o nouă seară, pentru a-mi face memoriul și a i-l
trimite și până se va hotărî asupra lui. — Eu am
făcut memoriul, în care am arătat [illegible]
situația de fapt, referitoare la rebeliune, și în concluzie
am cerut eliberarea mea sau să nu fiu internat în
lagăr și să mi se dea domiciliul obligator la P. Tapului.
După ce 6 zile de acest domiciliu, am fost dus
la Siguranță unde Leoveanu mi-a comunicat că s'a
hotărît trimiterea mea în domiciliul obligator la
P. Tapului. Eu am cerut atunci Generalului Leoveanu
3-4 zile, să-mi aprobe acest timp, pentru a lichida
afacerile mele avocatești, ca să mă

sufere insutil clientii. Generalul Leoveanu a aprobat
aceastǎ cerere și în ziua de 17 Februarie 1941 am fost
dus, sub pazǎ și predat la postul de Jandarmi
din Poiana Țapului.

~~Aceste anchete noastre~~ Aceste hotǎrîri, precum peri-
sefati, luate față de mine, se datoresc intervenției
personale a Col. Stoica pe lângǎ Leoveanu, al
cǎrui bun prieten era.

Am rǎmas în domiciliul obligator la P. Țapului
pânǎ la 2 Ianuarie 1943, când am fost dus în lagǎ-
rul de Tg. Jiu. În timpul cât am stat la P. Țapu-
lui nu am avut nici o activitate politicǎ.
La 2 Ianuarie 1943 am fost dus în lagǎrul din
Tg. Jiu, grupa II. Aici am stat pânǎ în August
1943, când comisia de triere, pe lângǎ
eliberǎrile masive fǎcute, pe mine a hotǎrît sǎ
mǎ retrimitǎ în domiciliul obligator. Aceastǎ
schimbare dela lagǎr la domiciliul obligator se
datoreazǎ faptului cǎ soția mea, printr'un avocat, a
dat 50.000 lei lui Golea, președintele comisiei de
triere, pe atunci secretar general la Interne.
În August 1943 din lagǎrul Tg. Jiu am fost dus, sub pazǎ
și predat postului de Jandarmi din P. Țapului. La Poiana
Țapului am stat în domiciliul obligator pânǎ la începu-
tul anului 1944. În acest rǎstimp — Aug. 1943 - Ianuarie 1944, nu
am desfǎșurat nici un fel de activitate politicǎ.
După ce am ajuns la P. Țapului am început sǎ bombardez
Ministerul de Interne cu cereri pentru a mi se aproba o
întrerupere a dom. obligator pentru un tratament medical

la București. În Noembrie 1943 mi s'a aprobat două săptămâni de ședere la București, pentru a putea consulta un medic. În acest timp am luat legătura cu unul din conducătorii Partidului – pe baza îndrumărilor date de un alt conducător din lagărul dela Tg. Jiu. – După trecerea celor două săptămâni, m'am reîntors la D. Topului. Pe baza certificatului dat de Prof. Dr. Lupu am făcut noi cereri adresate Min. Interne cerând să mi se suspende dom. obligator sau să mi se aprobe ședere în București pentru un tratament medical de clinică. În Ianuarie 1944 am primit aprobare de ședere la București pentru tratament. La sosirea mea la București m'am stabilit la sora mea și am început tratamentul la clinică. În Februarie – Martie m'am internat pentru 6 săpt. în sanatoriu – Prof. Dr. Lupu și am continuat tratamentul acolo. După eșirea din sanatoriu am făcut o nouă cerere – pe baza noului certificat medical – pentru prelungirea ședererii mele în București. Ministerul de Interne mi-a mai aprobat o lună – deci până în Mai 1944. Imediat ce am ajuns la București am luat contact cu unul din conducătorii Partidului, pe baza contactului stabilit în Noembrie 1943 – și am început activitatea pe baza unor sarcini date de colectivul din care făceam parte. – În tot timpul cât am stat legal la București am fost sever supravegheat – tot timpul – de Siguranță. După expirarea concediului, acordat de Min. de Interne, în Mai 1944 pe baza hotărârii noului secretariat m'am ilegalizat complet.–

24.V.951.

[illegible]

[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, declar următoarele:

La 2 Ianuarie 1943, la Poiana Tapului a venit la mine plutonierul MORARU, care m'a anunţat la ora 5 dimineaţa că la ora 7 dimineaţa să fiu gata, întrucât are ordin să mă trimeată la Ploeşti pentru a fi internat în lagărul Tg.Jiu. La ora 7 dimineaţa am plecat sub escortă, condus de un alt plutonier, la Ploeşti şi predat la Jandarmerie. Către seară, în aceiaş zi, am fost dus de un plutonier şi un sergent de jandarmi împreună cu doi muncitori bătrâni petrolişti care erau nepolitici şi am fost dus, prin Bucureşti direct în lagărul Tg.Jiu. Ajuns în lagărul din Tg.Jiu am rugat pe soţia mea să cerceteze cum s'a schimbat domiciliul obligator cu lagărul. Ea mi-a comunicat că a apărut în Mon.Oficial o listă de 1oo-15o internaţi şi eu figuram pe acea listă.

In Februarie sau Martie, când a venit prima oară comisia de triere eu m'am prezentat - ca toţi ceilalţi internaţi - în faţa comisiei cerând să fiu pus în libertate. Comisia a respins cererea mea.

In timpul cât am stat în lagăr am fost delegat de Grupa II-a prin luna Martie-Aprilie, să reprezint grupa faţă de comandantul lagărului care era colonelul LEOVEANU. In această calitate am dus diferite tratative referitoare la condiţiile de trai ale Grupei II, în lagăr. In afară de colonelul LEOVEANU comandantul lagărului eu nu am mai stat de vorbă cu nimeni dintre autorităţile din lagăr sau din afara lagărului.

La sfârşitul lunei Iulie sau începutul lui August - prin hotărârea celei de a doua comisii în faţa căreia am ridicat eliberarea mea, şi în urma sumei de 5o.ooo lei dată de soţia mea printr'un avocat CHIRICUTA lui GELEP, mi-a fost schimbat lagărul din nou în domiciliu obligator. Din lagăr, sub pază, am fost dus de un sergent şi predat direct, din nou postului de jandarmi din P.Tapului care m'a luat în primire. In luna Noembrie 1943, am făcut două cereri pentru a mi se aproba tratament medical la Bucureşti. Mama mea personal, cu una din cererile mele s'a dus la Ministerul de Interne şi a obţinut dela PIKI VASILIU, două săptămâni pentru tratamnt medical. Ajuns în Bucureşti m'am stabilit la

./.

mama mea.In aceste două săptămâni am fost supraveghiat de Siguranţă. Eu am văzut,după mine,un singur agent în acest timp. In aceste două săptămâni,cât am stat la Bucureşti,am fost pela biblioteca Academiei,pela biblioteca Adevărului şi m'am dus regulat la Clinica Prof.Dr.LUPU.-

Tot în acest timp am legătură cu PRECUP,pentru a-mi face legătură cu unul din conducătorii Partidului,lucru pe care l-a şi făcut. Tot în acest timp am stat de vorbă cu MANIU şi N.PENESCU,la acesta din urmă acasă. Intâlnirea a aranjat-o un avocat,PASCU,care el mi-a propus,să-l văd în acest timp pe MANIU.-

MANIU a acceptat şi a venit la N.PENESCU acasă unde am stat de vorbă.Această întâlnire cu MANIU am acceptat-o din proprie iniţiativă şi a pornit dela PENESCU care a organizat-o prin PASCU.La această întâlnire am discutat numai problema încheierii frontului antihitlerist. Când am fost la bibliotecă Adevărul,unde VOITEC era bibliotecar,am vorbit cu el - VOITEC spunându-mi că au început tratative de front unic muncitoresc.-

Expirând cele două săptămâni,după ce am stabilit o legătură permanent cu unul din conducătorii Partidului,eu m'am reîntors la P.Ţapului tot în Noembrie 1943.-

In luna Decembrie,pe baza certificatului dat de Prof. Dr.LUPU,care prevedea necesitatea unui tratament de clinică - am făcut o nouă cerere - adresată Ministerului de Interne - şi mama mea a obţinut ea personal,probabil tot prin PIKI VASILIU - o întrerupere de domiciliu obligator - şi vreme pentru tratament medical pe o lună sau două la Bucureşti.-

Eu am sosit astfel la Bucureşti,în primele zile ale lunei Ianuarie 1944.-

In tot timpul cât am stat la Bucureşti,am fost îndeaproape supraveghiat de Siguranţă. Eu am observat un agent permanent după mine.

Semnez liber şi nesilit de nimeni.

28 Mai 1951.- ss.L.Pătrăşcanu

Declarație

Subsemnatul L. Petrescu declar următoarele: La 2 Ianuarie 1943, la Poiana Tapului a venit la mine plutonierul Moraru, care mi-a comunicat la ora 5 dimineața – că la 7 dimineața să fiu gata, întrucât are ordin să mă trimită la Ploești, pentru a fi internat în lagărul Tg. Jiu. La ora 7 dim. am plecat sub escortă, condus de un alt plutonier, la Ploești, și predat la jandarmerie. Către seară, în aceeași zi, am fost dus de un plutonier și un sergent de jandarmi, împreună cu doi comuniști bătrâni, petroliști, care erau nepolitici – și am fost duși, prin București, direct în lagărul Tg. Jiu. Ajuns în lagărul din Tg. Jiu am rugat pe soția mea să cerceteze cum de s-a schimbat domiciliul obligator, în lagărul. Ea mi-a comunicat că a apărut în „Mon. Oficial" o listă de ca 100-150 internați și eu figuram pe acea listă. – În Februarie sau Martie, când a venit prima acea comisie de triere eu n-am prezentat – ca toți ceilalți internați – în fața comisiei cerând să fiu pus în libertate. – Comisia a respins cererea mea. –

În timpul cât am stat în lagăr am fost delegat de grupa II – prin luna Martie–Aprilie – să reprezint grupa față de comandantul lagărului care era colonelul Leoveanu. – În această calitate am dus tratative, reprezentând condițiile de trai ale grupei II, în lagăr. – În afară de colonelul Leoveanu comandantul lagărului cu nici unul nu am stat de vorbă cu nimeni dintre

autoritatile din lagar sau din afara lagarului.—
La sfarsitul lunii Iulie sau inceputul lui August – prin hotarirea celei de a doua comisii au fost carora am bidenat eliberarea mea, mai si in urma sumei de 50.000 lei, date de sotia mea prin avocat Cherionta, lui Golepi, mi-a fost schimbat lagarul din nou in domiciliul obligator. Din lagar, sub popa, am fost dus de un sergent si predat direct, din nou postului de Jandarmi, din P. Targului – care m'a luat in primire. In luna Decembrie 1943, am facut doua cereri pentru a mi se aproba tratament medical la Bucuresti. Mama mea, personal, cu una din cererile mele s'a dus la Ministerul de Interne si a obtinut – dela Piki Vasilu, doua saptamani, pentru tratament medical.– Ajuns in Bucuresti m'am stabilit la mama mea.– In aceste doua saptamani am fost supravegheat de Siguranta – Eu am vazut, dupa urme, un singur agent – in acest timp.– In aceste doua saptamani, cat am stat la Bucuresti, am fost pe la biblioteca Academiei, pe la biblioteca „Adunarea“ – si m'am dus regulat la clinica Pf. Dr.. Lupu.–

Tot in acest timp am legatura cu Deacu, pentru a-mi face legatura cu unul din conducatorii Partidului, lucru pe care l-a si facut. Tot in acest timp am stat de vorba cu Maier si N. Penescu, la acesta din urma, seara. Intotdeauna a cunoscut-o un avocat, Pascu, care el mi-a propus, sa-l vad in acest

timp, pe Maniu.

Maniu a acceptat și a venit la N. Penescu unde însă am stat de vorbă. — Această întâlnire cu Maniu am acceptat-o din propria inițiativă și a pornit dela Penescu, care a aranjat-o să pună Pascu. — La această întâlnire (am discutat) numai problema închegării frontului antihitlerist. Când am fost la biblioteca Ateneului, unde Voitec era bibliotecar, am vorbit cu el — Voitec spunându-mi că au început tratative de front unic muncitoresc. —

Expunând cele două săptămâni, după ce am stabilit o legătură permanentă cu unul din conducătorii Partidului — m-am reîntors la l. Topuleu, tot în Noemvrie 1943. —

In luna Decembrie, pe baza certificatului dat de Prof. D. Lupu — care prevedea necesitatea unui tratament de durată — am făcut o nouă cerere — adresată Min. de Interne — și mama mea a obținut ea personal, probabil tot la Pitești Vasilu — o întrerupere a dom. obligator — și revenea pentru tratament medical pe o lună sau două, la București. —

Eu am sosit astfel la București, în primele zile ale lunii Ianuarie 1944. —

In tot timpul cât am stat la București, am fost în permanență supraveghiat de Siguranță. Eu am observat un agent, permanent după mine.

[illegible]

28.V.951

Petrescu

~~216~~ 257[10]

DECLARATIE

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, declar următoarele:

In vara anului 1928-29-3o, a venit un reprezentant al Kim-ului, care a luat legătură cu mine. După o zi sau două am ţinut o şedinţă noaptea, lângă Belu, cimitir, la o femeie membră de partid sau simpatizantă, cred că fusese muncitoare la Regie, ţigancă, înaltă, grasă şi peste 4o de ani. Aici am ţinut şedinţe noaptea şi am plecat în zori. La această femee am fost condus, cred de SAIN, care a luat parte la şedinţă. Cred deşi nu pot preciza, că la această şedinţă a luat parte şi MARGULIUS. In şedinţă au luat parte câtiva membrii din C.C. aflaţi în ţară pe acel timp.-

A treia zi am avut o şedinţă, pe malul lacului la Herăstrău, la care a luat parte francezul, eu şi poate GH.STOICA sau un reprezentant al tineretului. După şedinţă, venind pe Sos.Kiseleff, sus, eu împreună cu francezul, am fost opriţi de doi agenti, unul dintre ei era LEPADATU şi al doilea ciupit de vărsat tot agent, cunoscut, urcaţi într'o maşină şi duşi la Siguranţă. La Siguranţă am fost duşi la VINTILA IONESCU unde amândoi am povestit, declarând că nu ne cunoaştem şi întâlnirea noastră a fost total întâmplătoare. Pentrucă în drum spre Siguranţă amândoi în limba franceză am stabilit un alibi întrucât cei doi agenţi nu ştiau franţuzeşte.

VINTILA IONESCU l-a chemat pe BANCIULESCU spunându-i să fim trimişi la Parchet.-

Am eşit singur din Cabinetul lui V.IONESCU, BANCIULESCU rămânând la V.IONESCU în cabinet şi profitând că nu era nimeni în anticamera am eşit în stradă şi am dispărut după primul colţ.

Francezul a rămas la Siguranţă. După amiază imediat am trimis un cunoscut avocat, COSTICA SOLOMONESCU, care era în bune relaţii cu Siguranţa pentru a lua contact cu francezul şi a determina Siguranţa să-l elibereze. Lui SOLOMONESCU Ajutorul Roşu i-a plătit 25.ooo lei pentru această treabă. După două şi în urma protestului meu apărut în Drptatea, francezul a fost expulzat. L-am revăzut în 1933 la Moscova, unde

ne-am pomenit toată întâmplarea,el spunându-mi că în primul moment când eu am plecat din cabinet şi el a rămas - că eu aşi fi fost provocator. Apoi s'a convins că alte cauze au fost care au determinat arestarea. Peste doi ani am descoperit că agentul provocator era femeie care era în relaţii de dragoste cu Vranghelitul -un agent de Siguranţă,rus alb.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss.L.Pătrăşcanu

28 Mai 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar următoarele:

În cursul anului 1928-29-30, a venit un reprezentant al Kim-ului, care a luat legătura cu mine. După o zi sau două am ținut o ședință noaptea, la [illegible] Bela [illegible], era o femeie, membră de Partid sau simpatizantă - cred că fusese muncitoare la Regie, țigancă - înaltă, grasă și poate 40 de ani.- Aici am ținut ședințe noaptea și am [illegible] în [illegible]. La această femeie am fost condus, cred, de [illegible] - care a luat parte la ședință. Cred, deși nu pot preciza, că la aceste ședințe a luat parte și [illegible]. La ședințe au luat parte amândoi din C.C. - aflați în țară pe acel timp.-

A treia zi am avut o ședință, pe malul lacului la Herăstrău - la care a luat parte francezul, eu și poate Gh. Stoica sau un reprezentant al Tineretului. După ședință, venind cu [illegible] [illegible], eu, în compania cu francezul, am fost arestați de doi agenți, unul dintre ei era [illegible] și al doilea [illegible], tot agent cunoscut, urcați într-o mașină și duși la Siguranță. La Siguranță am fost duși la Vintilă Ionescu - unde amândoi am protestat, declarând că nu ne cunoaștem și întâlnirea noastră a fost total întâmplătoare. Pentru că în drum de Siguranță amândoi în limba franceză am stabilit un alibi - pretextând cei doi agenți nu știau franțuzește. Vintilă Ionescu l-a chemat pe [illegible] - spunându-i să fie trimis la [illegible].

Am ieşit singur din cabinetul lui V. Ionescu, Franculeasa (?) rămânând la V. Ionescu în cabinet - şi presupunând că nu era nimeni în anticameră am ieşit în stradă şi am dispărut după primul colţ, Franculeasa (?) a rămas la Siguranţa. După aceea, imediat, am trimis un cunoscut avocat. Costică Solomonescu, care era în bune relaţii cu Siguranţa, pentru a lua contact cu prietenul şi a-l [illegible], determina Siguranţa să-l elibereze. Tot Solomonescu spunea (?) cum i-a plătit 25.000 lei pentru această treabă. După doi ani şi în urma protestului meu apărut în „Dimineaţa", prietenul a fost expulzat. L-am revăzut în 1933 la Moscova, unde i-am povestit toată întâmplarea, el spunându-mi că în primul moment - când eu am plecat din cabinet şi el a rămas - că ar fi fost provocator. Apoi s-a convins că alte cauze au fost care au determinat arestarea. - După doi ani am descoperit că agentul provocator era femeia - care era în relaţii de dragoste cu Vrânceanu (?) - un agent de Siguranţa, nu altul.-

28.V.951

Semnez liber a [illegible]

[illegible signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU declar următoarele :

La sfârşitul lui Octombrie - începutul lui Noembrie 1940, NATANSOHN - pe care îl cunoşteam din 1932, când a făcut parte din grupa lui AL.SAHIA - a trimis la mine acasă pe sora lui,cerându-mi o întâlnire pe care i-am fixat-o într'o cofetărie.-

NATANSOHN a venit la întâlnire, spunându-mi motivul pentru care a cerut-o şi anume predarea unei liste de informatori ai Siguranţei,pe care o deţinea dela ZAHARIA.-

După arestarea mea în Februarie 1941,el a predat această listă şi o complectare a ei şi lui AL. SANIELEVICI,care a predat-o pe linia aparatului de Partid şi a ajuns la FORIS.- In 1943, soţia mea a primit sarcină pe linie de Partid,dată de FORIS, să-l demaşte pe NATANSOHN ca provocator.-

După 23 August 1944 - NATANSOHN mi-a cerut să ridic problema lui la cadre - lucru pe care l-am făcut însumi şi predat la cadre.-

LENA CONSTANTE a aflat dela soţia lui BELU SILBER că acesta a fost arestat şi mi-a comunicat acest lucru.- In preajma Congresului din Februarie 1948, a venit NATANSOHN la mine cu o chestie personală, şi cu acest prilej l-am întrebat dacă ştie dece a fost arestat BELU SILBER şi ce declaraţii i se ia.-

Eu ştiam dela NATANSOHN că el - de câteva luni se afla în legătură cu NICOLSKI - lucru pe care l-am aflat în următoarele împrejurări :

In toamna lui 1947 a venit NATANSOHN la mine şi mi-a spus că NICOLSKI îi propune să colaboreze cu el - şi că el îi va aranja situaţia de Partid.- Aşa am aflat eu de legăturile lui cu NICOLSKI.- Stiind tocmai de aceste legături ale lui

.//.

NATANSOHN şi că deci are posibilitatea de a se informa,i-am cerut să afle care este situaţia lui B.SILBER.- NATANSOHN mi-a comunicat că BELU SILBER se află în greva foamei (aceasta după Congres)şi că ar fi murit.- Eu i-am cerut lui telefonic să vină la o întâlnire la biblioteca ARLUS,ca să vorbesc cu el.- NATANSOHN a venit şi mi-a comunicat că BELU SILBER a făcut 15 zile greva foamei şi că a încetat-o .- Atunci l-am văzut ultima oară pe NATANSOHN şi nici nu m'am mai interesat de B.SILBER.-

In toamna lui 1947, NATANSOHN mi-a povestit că NICOLSKI i-a dat paşaport,trimiţându-l, după câte îmi amintesc în Italia - cred că tot pe linia Internelor - eu neîntrebându-l însă nimic asupra obiectului călătoriei lui.-

Incepând din luna Mai 1944, când am început să mă ilegalizez şi după ce am fost complect ilegalizat, NATANSOHN mă informa asupra măsurilor de urmărire luate de Siguranţă împotriva mea.- Tot dela el am aflat în Iulie 1944, că Siguranţa a pus primă pentru arestarea mea, întrucât îmi pierduse urma şi mă căuta pentru a fi arestat,pe toate căile.-

Semnz liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

29 Mai 1951

268 ~~282~~ 16

<u>Declarație</u>

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar următoarele:

La sfârșitul lui Octombrie – începutul lui Noembrie 1940, Natansohn – pe care îl cunoșteam din 1932, când a făcut parte din grupa lui Al. Sahia, ~~[illegible]~~ – a trimis la mine acasă pe sora lui, cerându-mi o întâlnire, pe care i-am fixat-o într-o cofetărie. Natansohn a venit la întâlnire, spunându-mi motivul întâlnirii, ~~pe~~ care a cerut-o și anume predarea unei liste de informatori ai Siguranței, pe care o deținea dela Zaharia. După arestarea mea în Februarie 1941, el a predat aceste liste și o completare a ei și lui Al. Sanielevici, care a predat-o, pe linia aparatului de [illegible] și a ajuns la Foriș. In 1943, soția mea a primit sarcina, pe linie de Partid, dată de Foriș, să-l demaște pe Natansohn ca provocator.—

După 23 August 1944 – Natansohn mi-a cerut să ridic problema lui la cadre – lucru pe care l-am făcut numai și predat la cadre.—

Lena Constante a aflat dela soția lui Belu Zilber că acesta a fost arestat și mi-a comunicat acest lucru. In preajma congresului din Februarie 1948, a venit Natansohn la mine, cu o chestie personală, și cu acest prilej l-am întrebat dacă știe dacă a fost arestat Belu Zilber și ce declarații i se aduc.—

Eu știam dela Natansohn că el – de câteva luni se afla în legătură cu Nicolschi – lucru pe care l-am aflat în următoarele împrejurări: în toamna lui 1947 a venit Natansohn la mine și mi-a spus că Nicolschi îi propusese să

2

colaborez cu el – și că el îi va semnala situația la Partid. Așa am aflat eu de legăturile lui cu Nicolski.– Știind tocmai de aceste legături ale lui Natansohn și că dînsul are posibilitatea de a se informa, i-am cerut să afle care este situația lui Bebe Silber.– Natansohn mi-a comunicat că Bebe Silber se află în grea formă (aceasta după [?]) și că ar fi murit. Eu i-am cerut lui telefonic să vină la o întâlnire la biblioteca Arlus, ca să vorbesc cu el. Natansohn a venit și mi-a confirmat că Bebe Silber a făcut TBC foarte grea și l-am vizitat ultima oară [?]. Atunci nici eu nu m-am mai interesat de B. Silber.–

In toamna lui 1948 Natansohn mi-a povestit că Nicolski i-a dat pașaport, trimițându-l, după câțiva ani, în Italia – cred că tot pe linia Intelligence-ului – eu neînțelegând însă nimic asupra obiectului călătoriei lui.–

~~După~~ Începând din luna Mai 1944, când am început să mă ilegalizez și după ce am fost complet ilegalizat, Natansohn mă informa asupra măsurilor de urmărire luate de Siguranță împotriva mea. Tot dela el am aflat, în Iulie 1944, că Siguranța a pus premii pentru arestarea mea, – întrucât îmi pierduse urma și mă căuta pentru a fi arestat, pe toate căile.–

29.V.951

Semnătura [?]

Vitner

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos răspund următoarele :

Intrebare :

Arată sincer anchetei cu ce scop ţi l-a prezentat BELU SILBER pe MADISON ?

Răspuns :

Mi l-a prezentat fără nici un scop precis,ci ca pe un comunist american,aderent al regimului GROZA.-

Intrebare :

Dece s'a arătat MADISON interesat a te cunoaşte tocmai pe d-ta şi nu pe alţi conducători comunişti ?

Răspuns :

MADISON nu s'a arătat interesat să mă cunoască.- Vizita lui la LENA CONSTANTE, a avut loc în ajunul plecării lui din ţară, când l-am şi cunoscut (Februarie 1946).-

Intrebare :

Când ai aflat d-ta că BELU SILBER este în legătură cu MADISON ?

Răspuns :

Numai atunci adică în Februarie 1946 - când mi-a propus să-l aducă la Lena CONSTANTE în vizită.-

Intrebare :

Dacă BELU SILBER lucra cu un serviciu de informaţii pentru a afla anumite lucruri dela americani şi d-ta ştiai acest lucru,atunci ce rost avea să vorbeşti d-ta cu MADISON ca el să afle anumite lucruri dela D-ta ?

./.

Răspuns :

Eu ştiam că BELU SILBER lucrează cu un serviciu de informaţii şi că este în legătură cu americani şi am acceptat să-l cunosc pe MADISON din curiozitate să cunosc un comunist american.-

Intrebare :

Dacă MADISON era un simplu om în America,cum afirmi d-ta atunci ce rost avea să-i spui lui BELU SILBER să-l aducă la LENA CONSTANTE pentru a sta de vorbă cu d-ta ?

Răspuns :

MADISON mi-a fost recomandat de BELU SILBER că e comunist şi nu un simplu om şi de aceia am acceptat să-l cunosc la LENA CONSTANTE.-

Intrebare :

Dacă MADISON ar fi fost lipsit de orice importanţă pentru d-ta, cum afirmi, ce rost avea să te mai vezi cu el şi la Paris ; şi dece punea BELU SILBER şi MADISON atâta stăruinţă de a vă vedea, după cum s'au petrecut lucrurile la Paris ?

Răspuns :

La Paris, BELU SILBER l-a adus pe MADISON, cu care în afară de"bună ziua" am schimbat câteva cuvinte fără nici o importanţă şi n'a existat absolut nici un fel de stăruinţă din partea lui BELU sau a lui MADISON, să mă vadă.- Cu totul în treacăt, fiind împreună la masă, BELU SILBER a pomenit de prezenţa lui MADISON la Paris,venit cu o bursă la Paris pentru nu ştiu ce studii.-

Intrebare :

Ce ţi-a spus TOROSIAN la Paris de prezenţa lui MADISON la Paris ?

Răspuns :

TOROSIAN nu mi-a spus absolut nimic de MADISON,nici de prezenţa, nici de absenţa lui la Paris.-

Intrebare :

Ce i-ai spus soţiei d-tale la Paris în legătură cu MADISON ?

Răspuns :

După scurta vizită a lui MADISON mi-am exprimat faţă de soţia mea curiozitatea asupra organizaţiei sau instituţiei dela care MADISON are bursa ?

Intrebare :

Dece ţi-ai exprimat această curiozitate faţă de soţia d-tale şi nu ai întrebat pe BELU SILBER de acest lucru ?

Răspuns :

Pentrucă MADISON PLECASE atunci din cameră ; ca să întreb pe BELU SILBER absolut nu mă interesa nici bursa nici persoana lui MADISON.-

Intrebare :

Dacă toată problema MADISON ar fi fost lipsită de importanţă cum afirmi d-ta, atunci dece i-ai spus soţiei d-tale că eşti arestat şi pentru chestia MADISON ?

Răspuns :

La Băneasa la 17 Septembrie 1949, i-am spus că este posibil să fiu întrebat şi de chestia MADISON.- Niciodată şi sub nici o formă nu i-am spus soţiei mele că sunt arestat şi din cauza lui MADISON.- I-am spus însă că probabil arestarea şi toată chestia mea se datoreşte faptului că am refuzat să prelungesc legea criminalilor de război.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASMANU

3 Iulie 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos răspund următoarele:

Întrebare: arată tovarășului anchetator cu ce scop ți l-a prezentat Belu Zilber pe Madison?

Răspuns: mi l-a prezentat fără nici un scop precis, ci ca pe un cunoscut american, aderent al regimului Groza.

Întrebare: dacă ți-a arătat Madison interes a te cunoaște numai pe dta, sau pe alți conducători comuniști.

Răspuns: Madison nu s-a arătat interesat să-i cunoască. Vizitele lui la Lena Constante au avut loc în ajunul plecării lui din țară, când l-am și cunoscut (februarie 1946). –

Întrebare: când ți-a oferit dta ci Belu Zilber să fii în legătură cu Madison?

Răspuns: numai atunci – adică în februarie 1946 – când mi-a propus să-l aducă la Lena Constante, în vizită. –

Întrebare: dacă Belu Zilber lucra cu un serviciu de informații pentru a afla anumite lucruri dela americani și dta știai acest lucru, atunci ce rost avea să vorbești dta cu Madison, ca el să afle anumite

Americii dela Dta?

Raspuns: eu stiam că Bebe Zeller lucrează cu un serviciu de informaţii şi că este în legătură cu americanii, şi am acceptat să-l cunosc pe Medison din curiozitate să cunosc un comunist american.—

Intrebare: dacă Medison era un simplu om în America, cum afirmi Dta, atunci ce rost avea să-i spui lui Bebe Zeller să-l aducă la Sena Constantin, pentru a-te de vedea cu Dta?

Raspuns: Medison mi-a fost recomandat de Bebe Zeller că e comunist, şi nu un simplu om, şi de aceea am acceptat să-l cunosc la Sena Constantin.

Intrebare: dacă Medison ar fi fost tipul de om neimportant pentru Dta, cum afirmi, ce rost avea să te mai vezi cu el şi la Paris; şi deci pune Bebe Zeller şi Medison atâta stăruinţă de a vă vedea, după cum s'a petrecut lucrul la Paris?

Raspuns: La Paris, Bebe Zeller l-a adus pe Medison, cu care în afară de bună ziua, am schimbat câteva cuvinte fără nici

importanța și n'a existat <u>absolut</u> nici un fel de stăruință din partea lui Bela sau a lui Medison, să mă vadă. Cu totul în treacăt, fiind împreună la masă, Bela Keller a pomenit de prezența lui Medison la Paris, venit cu o bursă la Paris pentru nu știu ce studii.

Întrebare: ce ți-a spus Torosian la Paris de prezența lui Medison, la Paris?

Răspuns: Torosian nu mi-a spus absolut nimic de Medison, nici de prezența, nici de absența lui la Paris.

Întrebare: ce i-ai spus soției tale la Paris în legătură cu Medison?

Răspuns: După această vizită a lui Medison mi-am exprimat față de soția mea curiozitatea asupra organizației sau instituției, de la care Medison are bursa.

Întrebare: de ce ți-ai exprimat această curiozitate față de soția ta și nu l-ai întrebat pe Bela Keller de acest lucru?

Răspuns: pentru că Medison, plecase atunci din cameră; ca să întreb pe Bela Keller absolut nu mă interesa nici

bursa nici persoana lui Medson.

Întrebare: dacă toate problemele Medson au fost lipsite de importanță cum afirmi dta, atunci de ce i-ai spus soției dtale ce ați arătat și pentru chestia Medson?

Răspuns: La Băneasa, la 17 Septembrie 1949 i-am spus că este posibil să fiu întrebat și de chestia Medson. <u>Niciodată</u> și sub nici o formă nu i-am spus soției mele tot ce am arătat din cauza lui Medson. I-am spus însă că probabil arestarea și toată chestiunea mea se datorește faptului că am refuzat să prelungesc legea criminalilor de război.

3.VII.951.

Semnez [illegible] de mai sus

L. Pătr[illegible]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU,la întrebările de mai jos,declar următoarele:

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 24 Mai 1951,d-ta ai arătat că ai fost eliberat din lagăr în anul 1940 de către directorul Siguranţei GHICA,datorită faptului că ţi-ai luat obligaţia de a nu depune nici o activitate politică. Este adevărat aceasta?

Răspuns:

Faţă de directorul Siguranţei GHICA,nu mi-am luat nici un fel de angajament,ci am afirmat numai că nu desfăşor nici o activitate politică,ci numai una profesională de avocat.Nu este adevărat că am fost eliberat pe baza vre'unui angajament luat.-

Intrebare:

Arată când anume te-ai situat pe drumul duşmănos Internaţionalei Comuniste şi deci şi a P.C.R.,de a nega lupta de clasă, cum aceasta decurge din declaraţiile d-tale?

Răspuns:

Nu m'am situat niciodată pe drumul duşmănos Internaţionalei Comuniste şi nici P.C.R.şi nu am negat lupta de clasă.-

Intrebare:

Este cunoscut faptul că încă aflându-te la Moscova,în anul 1934,d-ta te-ai îndepărtat dela orientarea Internaţionalei Comuniste şi de aceea invocând diferite motive,ai plecat în România? Explică motivele pentru care te-ai îndepărtat dela mişcarea muncitorească internaţională?

Răspuns:

Nu m'am îndepărtat niciodată dela orientarea Internaţionalei Comuniste şi am cerut să fiu trimis la muncă în România,în condiţii de ilegalitate - pentrucă nu am voit să rămân în emigraţie - ca un fel de pensionar.

./.

Intrebare:

După sosirea dela Moscova d-ta nu ai depus nici un fel de activitate politică activă şi încă de atunci te-ai situat pe poziţia duşmănoasă P.C.R., ceeace în mod elocvent se confirmă de faptele reale?

Răspuns:

Dela începutul anului 1935 până la începutul anului 1938, am depus o muncă politică continuă de partid, atât la Iaşi cât şi la Bucureşti şi nici un moment nu m'am situat pe poziţii duşmănoase P.C.R.

Intrebare:

Ce angajament pe cuvânt de onoare ţi-ai luat faţă de GHICA, directorul general al Siguranţei şi în scris?

Răspuns:

Directorului general GHICA nu mi-am dat niciodată cuvântul de onoare şi nu mi-am luat nici un fel de angajament.

Intrebare:

In memoriul detale înaintat directorului general al Siguranţei în Februarie 1941, d-ta scriai: "în momentul eliberării mele din lagăr, la 8 Oct. 1940, mi-am luat obligaţia verbală în faţa directorului general al Poliţiei, de a nu depune activitate politică, sub mici o formă, mai mult decât atât, nici nu am pledat ca apărător în procesele muncitoreşti". Această afirmaţie te arată pe d-ta ca pe un duşman al Partidului şi al proletariatului. Aşa este?

Răspuns:

Toate afirmaţiile de mai sus, expuse în memoriu sunt neadevărate şi nu am avut nici un scrupul să mint Siguranţa, întrucât nu mi-am luat asemenea angajamente,-

Intrebare:

Declaraţiile detale nu corespund adevărului; în acelaş memoriu, d-ta arătai pe faţă, fără să te gândeşti, că acest document va ajunge în mâinile Partidului: "ca o complectare la afirmaţiile mele vreau să spun că nu numai în ultimele luni, dar chiar după alegerile din 1938, eu am încetat să depun orice activitate politică. Motivele acestei purtări ale mele, din ultimii ani, dupăce în adevăr am depus o activitate politică, au fost divergenţele de ordin personal, deoarece eu puteam depune numai o activitate legală deschisă". Cu alte cuvinte încă în 1941, d-ta ai arătat Siguranţei pe faţă că între d-ta şi

Partid existau divergenţe şi de aceia d-ta nu puteai depune o activitate politică ilegală. Dece nu arăţi acest lucru anchetei?

Răspuns:

In primul rând, declar că am fost sigur că după luarea puterii acest document va ajunge în mâinile Partidului. In declaraţia mea de mai sus nu am arătat divergenţele dintre mine şi Partid şi am scris de divergenţe de ordin personal - fără specificare.-

Intrebare:

Dece minţi în declaraţiile d-tale, că nu ţi-ai luat nici un angajament pe cuvânt de onoare faţă de GHICA, directorul general al Siguranţei?

Răspuns:

Eu nu mint, pentrucă nu mi-am luat niciodată angajament pe cuvânt de onoare faţă de GHICA.-

Intrebare:

Activitatea duşmănoasă Partidului, dusă de d-ta, în mod practic se confirmă şi de către afirmaţiile d-tale, făcute în faţa Siguranţei, la 2o şi 24 Mai 1941. Oare mai este necesar să aducem citate din declaraţiile d-tale?

Răspuns:

In faţa Siguranţei n'am făcut nici un fel de afirmaţie la 2o şi 24 Mai, eu fiind atunci în domiciliul obligatoriu. Rog să fie aduse citatele.

Intrebare:

Poate că acuma vei face o apreciere obiectivă a afirmaţiunilor d-tale făcute în faţa Siguranţei?

Răspuns:

N'am avut nici un fel de scrupul să mint Siguranţa şi să-mi iau angajamente false.

Intrebare:

D-ta îţi aduci bine aminte de evenimentele care au avut loc în anul 1941, în lumea întreagă?

Răspuns:

Da, îmi aduc aminte, a început războiul antisovietic.

Intrebare:

Unde te aflai d-ta în acel moment?

./.

Răspuns:

In domiciliul obligator la Poiana Tapului.

Intrebare:

Ce atitudine ai avut d-ta față de aceste evenimente?

Răspuns:

Atitudinea mea a fost de a vedea înfrânt fascismul german și triumful Uniunii Sovietice.

Intrebare:

Ce ai făcut d-ta,practic,în legătură cu aceasta,nu în calitate de avocat,ci în calitate de "comunist"?

Răspuns:

Nu am avut posibilitatea să acționez,practic decât din toamna lui 1943.-

Intrebare:

Dacă ai fi fost om cinstit,d-ta ai fi putut lua legătură cu organul superior al Partidului,deoarece aveai această posibilitate. D-ta nu ai făcut aceasta și ai luat legătură mai serioasă abia în 1944,cum dealtfel ai arătat mai sus d-ta. Arată cinstit dece ai procedat astfel?

Răspuns:

Eu am încercat,încă în primăvara lui 1941 să iau legătură cu C.C.prin I.GH.MAURER,dar conducerea Partidului,de atunci,a refuzat legătura cu mine prin MAURER.Am așteptat la P.Tapului până ce C.C.va trimite o legătură la mine.Imediat ce în lagăr în 1943,am avut posibilitatea unei legături de partid, am luat-o,așa cum am arătat mai sus,la timpul respectiv.

Intrebare:

Din afirmațiile și declarațiile făcute de d-ta,în fața Siguranței,reese că,aflându-te la P.Tapului d-ta stăteai în așteptare,ca să vezi în ce parte va trage balanța cântarului adică a bătăliei înverșunate dintre U.R.S.S.pe de o parte și Germania și sateliții ei pe de altă parte,pentru ca astfel să te orientezi și numai după aceasta să te situezi pe o poziție definitivă. Poate că în privința aceasta vei da declarații sincer?

Răspuns:

Din primul moment,nu m'am îndoit o clipă că Germania hitleristă va fi înfrântă și Uniunea Sovietică victorioasă. Am stat la P.Tapului aproape doi ani,pentrucă eram în imposi-

bilitate să fac altceva.

Intrebare:

Precizează când şi în ce împrejurări d-ta ai luat legătură cu unul dintre conducătorii Partidului?

Răspuns:

In Iunie/Iulie 1943, când au venit unii conducători din închisoare în lagărul Tg.Jiu, am discutat cu ei criza din partid. La plecarea mea din lagăr, înapoi la P.Tapului şi plecat apoi la Bucureşti cu aprobarea Ministerului de Interne, am luat legătură cu unul din conducătorii Partidului.- După luarea acestei legături m'am reîntors în domiciliul obligator. In Ianuarie 1944, pe baza unei noui cereri aprobate de Ministerul de Interne pentru tratament medical, am plecat din nou la Bucureşti unde am reluat legătură cu acel conducător.-

Intrebare:

Dece tocmai în Ianuarie 1943, d-ta ai fost trimis dela P.Tapului în lagărul din Tg.Jiu, cu atât mai mult că la P.Tapului nu ai depus nici o activitate politică?

Răspuns:

Si pe mine m'a surprins că am fost trimis în lagăr şi am socotit că este o maşinaţie a Siguranţei şi am rugat pe soţia mea să cerceteze cum s'a întâmplat acest lucru.-

Intrebare:

Stiind că unii dintre conducătorii Partidului vor fi eliberaţi din închisoare, Siguranţa în mod special şi anticipat te-a ţinut în lagărul din Tg.Jiu pentru ca să te întâlneşti cu aceşti conducători ai Partidului şi să aflii părerea lor în privinţa planului de viitor al partidului. Oare nu este aşa?

Răspuns:

Sunt sigur. Si absolut convins, că nu este aşa.

Intrebare:

In August 1943, după cum d-ta personal ai arătat la anchetă, ai fost scos din nou din lagărul Tg.Jiu şi retrimis la P.Tapului. Ce necesitate a avut Siguranţa în acest fapt?

Răspuns:

Retrimiterea mea la P.Tapului în domiciliul obligator din lagăr, s'a făcut ca urmare a plăţii de 5o.ooo lei, daţi de soţia mea avocatului CHIRICUTA - care i-a dat lui GELEP.-

Intrebare:

D-ta ai arătat că ai trecut în ilegalitate în Mai 1944 adică atunci când forțele Armatei Sovietice se găseau la Iași și băteau în fostele bande ale lui ANTONESCU.Dece nu ai făcut acest lucru mai înainte și tocmai în acest moment?

Răspuns:

Secretariatul nou mi-a spus să mă mențin în legalitate cât pot mai mult. Eu m'am menținut până în Mai 1944 cât am avut posibilitatea.Când mi-am dat seama că voi fi arestat m'am ilegalizat complect în Mai 1944.-

Intrebare:

D-ta nu spui adevărul.D-ta ai trecut în ilegalitate în Mai 1944,din însărcinarea unor persoane cunoscute de anchetă cu scopul de a-ți câștiga un bagaj politic în acest interval de timp,pentru ca apoi,mână în mână cu reacțiunea din țară să puneți țara sub influența imperialiștilor anglo-americani. Ancheta îți cere să dai declarații conform cu realitatea.

Răspuns:

Eu am trecut în ilegalitate numai din însărcinarea Secretariatului.

Semnez liber,și nesilit de nimeni.

ss.L.Pătrășcanu

4.VI. 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

În declarația dtale din 24 Mai 1951 dta ai arătat că ai fost eliberat din lagăr în anul 1940 de către directorul Siguranței Ghica, datorită faptului că ți-ai luat obligația de a nu depune nici o activitate politică. Este adevărat aceasta?

Răspuns: față de directorul Siguranței Ghica eu nu mi-am luat nici un fel de angajament, ci am afirmat numai că nu desfășor nici o activitate politică, ci numai una profesională de avocat.- Nu este adevărat că am fost eliberat pe baza vre unui angajament luat.-

Întrebare: arată când anume ți-ai situat pe drumul dușmănos Internaționalei Comuniste și liniei P.C.R. de a nega lupta de clasă, cum aceasta decurge din declarațiile dtale?

Răspuns: eu nu m-am situat niciodată pe drumul dușmănos Internaționalei Comuniste și nici P.C.R. și nu am negat lupta de clasă.-

Întrebare: este cunoscut faptul că încă aflându-te la Moscova, în anul 1934, dta ți-ai îndepărtat dela orientarea Internaționalei Comuniste și de aceea invocând diferite motive, ai plecat în România. Explică motivele pentru care ți-ai îndepărtat dela mișcarea comunistă internațională?

Răspuns: eu nu m-am îndepărtat niciodată dela orientarea Internaționalei Comuniste și am cerut să fiu

trimis la muncă în România, în condiții de ilegalitate – pentru că nu am vrut să rămân în emigrație, ca un fel de pensionar.

Întrebare: după sosirea dela Moscova, dta nu ai depus nici un fel de activitate politică activă și încă de atunci te-ai situat pe poziții dușmănoase P.C.R. ceea ce în mod elocvent se confirmă de faptele ecol.?

Răspuns: dela începutul anului 1935 până la începutul anului 1938 am depus o muncă politică continuă de Partid, atât la Iași cât și la București și nici un moment nu m-am situat pe poziții dușmănoase P.C.R. –

Întrebare: ce angajament pe cuvânt de onoare ți-ai luat față de [illegible], directorul general al Siguranței și în scris?

Răspuns: directorului general [illegible] nu i-am dat nici odată cuvântul de onoare și nu mi-am luat nici un fel de angajament.

Întrebare: în memoriul dtale înaintat directorului general al Siguranței, în Februarie 1941, dta scriai: „în momentul eliberării mele din lagăr, la 8 Oct. 1940 mi-am luat obligația verbală, față directorului general al Poliției, de a nu desfășura activitate politică sub nici o formă; mai mult decât atât, nici nu am plecat ca aparat în procesele [illegible]". – Aceste afirmații te arată pe dta ca pe un dușman a Partidului și a proletariatului. Așa este?

3

Răspuns: toate afirmațiile de mai sus, cu- nuse în memoriu sunt neadevărate și nu a- [illegible] nici un scopul să muncă [illegible] întrucât nu mi-am luat asemenea angajamente.

Întrebare: declaratul știe un [illegible] admi- [illegible] în acelaș memoriu, ați arătat pe [illegible] în mâinile Partidului; ca o completare la afirmațiile [illegible] vreau să spun că [illegible] [illegible] ultimului [illegible]; dar chiar după alegerile din 1937 eu am încetat să depun orice activitate politică. Motivele acestei [illegible] al [illegible] ultimii ani, după ce [illegible] am depus activitatea politică au fost divergențe de ordin personale, de oarece eu puteam depune [illegible] o activitate legală [illegible]. In alte cuvinte [illegible] la 1941 că ai arătat [illegible] pe [illegible] [illegible] Partid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] depune activitate politică ilegală. Deci [illegible] arăta acest lucru [illegible]?

Răspuns: în primul rând, declar că am fost [illegible] că după [illegible] [illegible] acest document se ajunge în mâinile Partidului. În [illegible] de mai sus nu am [illegible] arătat divergențele dintre mine și Partid, și am scris de divergențe ordin personale fără specificare.

Întrebare: deci [illegible] în [illegible] [illegible] [illegible] le-ai luat nici un angajament și [illegible]

onoare faţă de Ghica, directorul general al Siguranţei?

Răspuns: eu am minţit, pentrucă eu n'am luat nici odată angajament pe cuvânt de onoare faţă de Ghica.—

Întrebare: activitatea duşmănoasă Partidului dusă de dta, în mod practic se confirmă şi de către aprobările dtale, făcute în faţa Siguranţei, la 20 şi 24 Mai 1941. Abia mai întâi trebuie să aducem citatele din documentele dtale?

Răspuns: în faţa Siguranţei n'am făcut nici un fel de aprobare la 20 şi 24 Mai, eu fiind atunci în domiciliu obligator.— Rog să fie aduse citatele.

Întrebare: pentrucă acum vei face o apreciere obiectivă a aprobărilor dtale făcute în faţa Siguranţei?

Răspuns: n'am avut nici un fel de scrupul să **mint** Siguranţa şi să-mi iau angajamente **false**.—

Întrebare: dta îţi aduci bine aminte de evenimentele care au avut loc în anul 1941, în Uniunea [illegible]?

Răspuns: da, îmi aduc aminte; a început războiul anti-sovietic.

Întrebare: unde te aflai dta în acel moment?

Răspuns: în domiciliul obligator la [illegible].

Întrebare: ce atitudine ai avut dta faţă de aceste evenimente?

Răspuns: atitudinea mea a fost de a vedea înfrânt fascismul german şi triumful Uniunii Sovietice.—

sentimente pe o poziție defensivă. Poate că în privința acestora vei da declarații sincere?

Răspuns: din primul moment, nu m'am îndoit o clipă că Germania hitleristă va fi înfrântă și Uniunea Sovietică victorioasă. Am stat la P. Tapului aproape doi ani, pentrucă eram în imposibilitate să fac altceva.

Întrebare: precizează când și în ce împrejurări dta ai luat legătura cu unul dintre conducătorii Partidului?

Răspuns: în Iunie-Iulie 1943, când au venit unii conducători din închisoare în lagărul Tg. Jiu, am discutat cu ei cazul meu din Partid. La plecarea mea din lagăr, înapoi la P. Tapului, și plecat apoi la București, cu aprobarea Min. de Interne, am luat legătura cu unul din conducătorii Partidului. — După urmare acestor legături m'am reîntors în dom. obligator. În Toamna 1944, pe baza unei noi cereri aprobate de Min. de Intern pentru tratament medical, am plecat din nou la București, unde am reluat legătura cu acel conducător.—

Întrebare: dacă trimiterea în Toamna 1943 dela P. Tapului în lagărul din Tg. Jiu, ai stat mai mult ca la P. Tapului, dta nu ai depus nici o activitate politică?

Răspuns: și pe mine m'a surprins că am fost trimis în lagăr și am simțit că este o mașinație a Siguranței, și am rugat pe soția mea să cerceteze cum s'a întâmplat acest lucru. Ea

Intrebare: ce ai facut dta, practic, in legatura cu aceasta, ca avocat, in calitate de avocat, ca comunist"?

Raspuns: nu am avut posibilitatea sa activez practic decat din toamna lui 1943.—

Intrebare: daca ai fi fost om cinstit dta ai fi putut lua legatura cu organul superior al Partidului, de oarece numai aceasta posibilitate. Dta nu ai facut aceasta si ai luat legatura mai devreme de abea in 1944, cum de altfel ai aratat mai sus, dta. Arata cinstit de ce ai procedat astfel?

Raspuns: eu am crezut, inca din primavara lui 1941 sa iau legatura cu C.C. prin 1.94. Dar conducerea Partidului, de atunci, a refuzat legatura cu mine, prin Mureser.— Am asteptat la P. Tapalaga pana ce C.C. va trimite o legatura la mine. Imediat ce mi s-a oferit in 1943, am avut posibilitatea unei legaturi de Partid, am luat-o, asa cum am aratat mai sus, la timpul respectiv.—

Intrebare: din afirmatiile si declaratiile facute de dta, se poate figurativ vedea ca, aflandu-te la P. Tapalaga, dta stateai in asteptare, ca sa vezi care parte va trage balanta razboiului, adica a luptei inversunate dintre U.R.S.S. pe de o parte, si Germania si satelitii ei, pe de alta parte, pentru ca astfel sa te orientezi si numai dupa aceasta sa te

Întrebare: Știind că unii dintre conducătorii Partidului vor fi eliberați din închisoare Siguranța în mod special și-a întărit [illegible] ținut în lagărul dela Tg. Jiu pentru ca să te întâlnești cu acești conducători ai Partidului și să afli părerea lor în privința planurilor de viitor ale Partidului. Oare nu este așa.?

Răspuns: sunt sigur și absolut convins că nu este așa.—

Întrebare: în August 1943, după cum ați arătat la anchetă, ai fost scos din nou din lagărul Tg. Jiu și reținut la S. Tg. [illegible]. Ce reprezentare a avut Siguranța cu acest fapt?

Răspuns: retrimiterea mea la S. Tg. [illegible] în dom. obligat – din lagăr – s-a făcut ca urmare plății sumei de 50.000 lei, dați de sora mea, avocatului Rizescu – care l-a dat lui Gheorghe.—

Întrebare: Dta ai arătat că ai trecut în ilegalitate în Mai 1944, adică atunci când trupele armatei sovietice se găseau la Iași și trupele bandei lui Antonescu. De ce nu ai făcut acest lucru mai înainte, ci tocmai în acest moment?

Răspuns: Secretariatul nou mi-a spus să mă mențin în legalitate, cât pot mai mult. Eu m-am menținut până în Mai 1944, cât am avut posibilitatea. Când ne-am dat seama că voi fi arestat, m-am ilegalizat complet, în Mai 1944.

Întrebare: Iată nu spui adevărul; iată ai trecut în ilegalitate în Mai 1944, din însărcinarea unor persoane cunoscute de anchetă, cu scopul de a-ți crea un bagaj politic în acest interval de timp, pentru ca apoi, mână în mână, cu reacțiunea din țară să puneți țara sub influența imperialiștilor anglo-americani. Ancheta îți cere să dai declarații conform cu realitatea.

Răspuns: răspund eu am trecut în ilegalitate numai din însărcinarea Secretariatului.—

4.VI.951

Scris liber și semnat de mine.

Vatman

II.6

~~2887~~ ~~288~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU în legătură cu propunerea adusă de VISOIANU, din partea lui SCHYLER declar următoarele :

Inainte de plecarea mea la Paris către sfârşitul lunei Iulie 1946, îmi aduc aminte că VISOIANU a venit în audienţă la Minister şi mi-a spus că a fost rugat de către SCHYLER să-mi transmită din partea lui invitaţia de a pleca în Statele Unite, în orice condiţii voesc.- Eu am respind invitaţia adusă imediat, categoric şi fără nici o discuţie.- In legătură cu această invitaţie eu nu am mai discutat absolut nimic cu VISOIANU.-

Declar categoric că VISOIANU nu a făcut altceva decât mi-a transmis invitaţia de mai sus a lui SCHYLER - fără să adauge absolut nimic dela el.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

11 Iunie 1951.-

Declaraţie

Subsemnatul L. Pătrăşcanu, în legătură cu propunerea adusă de Vişoianu, din partea lui Schyler declar următoarele:

Înainte de plecarea mea la Paris, către sfârşitul lunii Iulie 1946, îmi aduc aminte că Vişoianu a venit în audienţă la Minister şi mi-a spus că a fost rugat de către Schyler să-mi transmită din partea lui invitaţia de a pleca în Statele Unite, în orice condiţii voesc. Eu am respins invitaţia adusă imediat, categoric şi fără nici o discuţie. În legătură cu această invitaţie eu nu am mai discutat absolut nimic cu Vişoianu.–

Declar categoric că Vişoianu nu a făcut altceva decât mi-a transmis invitaţia de mai sus a lui Schyler – fără să adauge absolut nimic dela el.

11. VI. 951

Semnat citeţ şi scris de mine

Pătrăşcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU, în legătură cu cele spuse lui AUSCHNIT în Iulie 1944, înaintea plecării lui la Cairo declar următoarele :

După ce mi-a spus că pleacă la Cairo, s'a oferit să ducă o comunicare sau un mesaj al Partidului, pentru a-l transmite la Moscova - ofertă pe care eu am refuzat-o, el m'a întrebat că ajuns la Cairo, ce poate să spună în legătură cu lupta împotriva hitlerismului şi a războiului, cercurilor politice apusene. Eu i-am spus următoarele : El poate să afirme că şi în România există o mişcare de rezistenţă împotriva hitlerismului şi a războiului, condusă de Partidul Comunist, rezistenţă care creşte pe zi ce trece.-

In afară de cele de mai sus, nu i-am mai comunicat şi nu am mai discutat nimic cu AUSCHNITT.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/.L.PATRASCANU

11 Iunie 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu în legătură cu cele spuse lui Auschnitt în Iulie 1944, înaintea plecării lui la Cairo declar următoarele:

După ce mi-a spus că pleacă la Cairo, s-a oferit să ~~ducă~~ o comunicare sau un mesaj al Partidului, pentru ca să-l transmită la Moscova – ofertă pe care eu am refuzat-o –, el m-a întrebat, că ajuns la Cairo, ce poate să spună în legătură cu lupta împotriva hitleriștilor și a regimului, cercurile politice opuse. Eu i-am spus următoarele: să poată să afirme că și în România există o mișcare de rezistență împotriva hitleriștilor și a regimului, condusă de Partidul Comunist, rezistență care crește pe zi ce trece.

În afară de ~~aceasta~~ cele de mai sus, nu i-am mai comunicat și nu am mai discutat nimic cu Auschnitt.—

11.VI.951

Semnez liber și nesilit de nimeni

[signature]

301 283 289

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU declar următoarele :

Pe la sfârşitul lui IUNIE sau IULIE 1944, unul din conducătorii Partidului mi-a vorbit de AL.STEFANESCU şi mi-a dat sarcina să iau contact cu el, întrucât era cotizant de Partid şi voia să activeze în frontul antihitlerist, oferind armament pentru formaţiile patriotice şi cu acest scop am fost la el.-

Când am fost trimis la STEFANESCU nu mi s'a dat un om să mă conducă,ci a rămas să găsesc eu mijlocul de luare de contact cu el, după ce întâlnirea fusese aranjată.- La ALEX. STEFANESCU am fost condus sau de GUTA STEINBERG - cceace este mai mult ca sigur sau de TOROSSIAN sau de BUZESTI, cel mai puţin probabil.- Nimeni în afară de aceştia trei nu au putut să mă ducă la ALEX. STEFANESCU, întrucât aceştia trei mă duceau atunci cu maşinile lor.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

13 Iunie 1951.

<u>Declarație</u>

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar următoarele:

Pe la sfârșitul lui Iunie sau în Iulie 1944, unul din conducătorii Partidului mi-a vorbit de Al. Ștefănescu și mi-a dat sarcina să iau contact cu el, întrucât era cotizant la Partid și voia să activeze în frontul antihitlerist, oferind armament pentru formațiile patriotice și ~~[illegible]~~ cu acest scop am fost la el. - Când am fost trimis la Ștefănescu mi s-a dat un om să mă conducă, căci a rămas să găsesc eu mijlocul de luare de contact cu el, după ce întâlnirea fusese aranjată. - La Al. Ștefănescu am fost condus sau de Ghiță Stoiman - ceea ce este mai mult ca sigur - sau de Tarasian sau de Bujești; cel mai puțin probabil.. Nimeni în afară de acești trei nu m-ar fi putut să mă conducă la Al. Ștefănescu, întrucât acești trei mă duceau atunci, cu mașinile lor.

13. VI. 951

Semnez liber și necitit de nimeni

[signature]

D E C L A R A T I E
=====================

Subsemnatul L.PATRASCANU declar următoarele :

Intrebare :

Arată sincer anchetei ce înţelegere ai avut cu soţia d-tale, referitor la ce anume să ascundă anchetei ?

Răspuns :

Cu soţia mea nu am avut o înţelegere.-

La Băneasa şi la Snagov în timp de un an şi jumătate, i-am făcut unele observaţii privind anumite lucruri, supărătoare pentru mine,care nu voiam să se ştie.-

Aceste lucruri sunt următoarele : 1/. Faptul de a fi cerut dela XENOPOL fondul electoral de loo mil.lei - aceasta după condamnarea lui.- 2/. I-am spus ceva, în legătură cu propunerea sau sugestia care mi s'a făcut pentru a pleca în străinătate, ca să-mi salvez viaţa.- Sugestiile şi propunerile veneau din mai multe surse.-

In ce priveşte pe NICOL GROSS, i-am spus ca să lăsăm pe LENA CONSTANTE să vorbească ea.-

La toată insistenţa anchetei alt răspuns decât cel de mai sus nu am.-

Intrebare :

Arată înţelegerile avute cu LENA CONSTANTE ce anume să ascundă ea ?

Răspuns :

Cu LENA CONSTANTE nu am avut nici o înţelegere.- Odată fiind la ea m'a întrebat ca într'un eventual caz ce să spună asupra legăturilor noastre.- Eu i-am răspuns că numai despre

./.

latura intimă a noastră să nu vorbească, încolo să spună absolut totul.-

La toată insistenţa anchetei de a fi sincer în răspuns declar că nu am alt răspuns ;-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

14 Iunie 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar următoarele: 294

Intrebare: arată [illegible] anchetei ce înțelegere ai avut cu soția d-tale referitor la ce anume să ascundă anchetei?

Răspuns: cu soția mea nu am avut o înțelegere.

La Bancoasa și la Snagov, în timp de un an și jumătate, i-am făcut unele observații privind anumite lucruri, supărătoare pentru mine, care nu voiam să se știe.

Aceste lucruri sunt următoarele: 1. faptul de a-i fi cerut lui Xenopol fondul electoral de 100 mii lei – aceasta după condamnarea lui; 2. că i-am spus ceva, în legătură cu propunerea sau sugestia care mi s-a făcut pentru a pleca în streinătate, ca să-mi salvez viața. Sugestiile și propunerile veneau din mai multe surse.–

In ce privește pe [illegible] Jeros i-am spus să lăsăm pe Lena Constante, să nu vorbească ea.

La toată insistența anchetei alt răspuns decât cel de mai sus nu am.—

Intrebare: arată ce înțelegere aveți cu Lena Constante ce anume să ascundă ea?

Răspuns: cu Lena Constante nu am avut

2

nici o înțelegere.- Odată fiind la ea mi-a întrebat
ca văd în eventual cuf ce spună asupra
despre [illegible]elor cuartet. Eu i-am răspuns, că numai
latura intimă a cuartetului se cam vorbește, în
colo să spună absolut total.-

La toate întrebările anchetei de a fi
făcut un răspuns, declar că nu am
alt răspuns.-

14.VI.951

Semnez liber și recunoscut de mine

[signature]

295

30295

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Cum ţi-a pus FRANASOVICI la Paris problema spargerii Partidului, în ce direcţie te îndrepta, pe ce linie a văzut că d-ta ai putea sparge Partidul mai uşor.- Este oare întâmplător că FRANASOVICI a venit la d-ta cu astfel de lucruri ?

Răspuns :

FRANASOVICI nu mi-a pus nici un singur moment problema spargerii Partidului.- FRANASOVICI nici un singur moment nu m'a îndreptat în vreo direcţie privind spargerea Partidului.- FRANASOVICI a făcut o simplă aluzie că ar exista sau ar putea exista elemente naţionaliste sau un grup naţionalist în Partid.- Am respins imediat şi categoric chiar şi aluzia lui.- N'a mai revenit niciodată asupra acestei aluzii.-

La toate insistenţele anchetei de a preciza cum anume mi-a pus problema FRANASOVICI, declar că nu am alt răspuns decât cel de mai sus.-

Intrebare :

Care era poziţia d-tale politică pe a cărei bază ţi-au propus americanii să fugi din ţară, pentru a servi interesele lor ?

Răspuns :

N'am avut o poziţie politică pe baza căreia să-mi fi propus americanii să fug din ţară.- Propunerea de fugă venită din partea americanilor, cred că ei au făcut-o crezându-mă în panică sau nemulţumit.-

.//.

Intrebare :

A contat MANIU pe d-ta în vederea scopurilor ce le urmărea el în politica sa ? Ce a întreprins el în legătură cu persoana d-tale în vederea realizării scopurilor sale de a lovi în P.C.R. ?

Răspuns :

Nu ştiu pe ce conta MANIU,dar ştiu că mi-a făcut prin XENOPOL următoarea propunere : să-i comunic prietenii mei care candidează în diferite judeţe, ca să nu-i atace.- Am respins imediat şi categoric propunerea, fără să o discut măcar un singur moment.- Am ascuns Partidului această propunere a lui MANIU.

Intrebare :

Pe cine din P.C.R. conta MANIU în planurile sale împotriva P.C.R. şi datorită căror fapte ?

Răspuns :

Propunerea făcută mie de MANIU, eu am respins-o imediat şi nu ştiu pe cine conta din P.C.R. pentru planurile sale.- MANIU mi-a făcut propunerea de mai sus, probabil, că în urma cuvântării mele dela Cluj mă credea naţionalist.-

Intrebare :

Arată sincer în interesul cui urmăreai d-ta să-ţi întăreşti poziţia în Partid ? Arată care era planul d-tale în vederea câştigării anumitor poziţii în conducerea Partidului ? Este întâmplătoare poziţia d-tale burghezo-naţionalistă şi acţiunile d-tale publice, în vederea creerii unei popularităţi pentru atingerea scopurilor d-tale ?

Răspuns :

Am urmărit să-mi întăresc poziţia în Partid pentrucă am vrut neapărat să duc şi o muncă de răspundere în Partid.- N'am urmărit acest lucru în interesul cuiva.- Am căutat să devin popular.- La ultima întrebare nu pot să răspund.-

Intrebare :

Arată sincer ce urmăreai d-ta prin învrăjbirea naţionalităţilor din Ardeal prin politica d-tale burghezo-naţionalistă, ştiind bine de mai înainte că Partidul nu va accepta acţiunea d-tale dela Cluj,fapt ce te-a determinat să înşeli con-

./.

ducerea Partidului ascunzându-i o parte a cuvântării dela Cluj ?

Răspuns :

N'am urmărit nici un moment să învrăjbesc naționalitățile din Ardeal ; eu nu știu dacă le-am învrăjbit.- Eu nu am înșelat aici, conducerea Partidului, am ascuns însă conducerii Partidului o parte a cuvântării mele dela Cluj, știind bine că conducerea Partidului nu va fi de acord cu această parte a cuvântării.- Alt răspuns nu am.-

Intrebare :

Care este explicația că d-ta în 1945 te-ai manifestat la Cluj printr'o cuvântare naționalistă, iar în 1946, în preajma Conferinței de Pace dela Paris, tot la Cluj duci o acțiune de învrăjbire a populației din Ardeal și faci acest lucru atunci când poporul român avea nevoe mai mult decât oricând de liniște?

Răspuns :

Cuvântarea din 1945 am ținut-o pe baza celor constatate de mine în călătoria făcută în Ardealul de Nord.- Cuvântarea din 1946 am făcut-o eu, dar am fost trimis la Cluj ca să mă ocup de problemele legate de acțiunea revizionistă a lui NAGHI FERENTZ - care atunci era sprijinit de americani și englezi.- Eu nu știu dacă în adevăr cuvântarea mea a învrăjbit populația din Ardeal.- Stiu însă că Partidul, în 1948, m'a demascat în acțiunile mele.-

Intrebare :

Dece nu ești sincer în declarațiile pe care le dai anchetei ? Cum poți d-ta să afirmi că acțiunile d-tale burghezo-naționaliste se datoresc unor devieri dela linia Partidului, când d-ta cunoșteai perfect linia Partidului în problema națională, în calitatea ce o aveai în conducerea Partidului și de membru al Guvernului ?

Răspuns :

Eu afirm și acuma că manifestările mele naționaliste au fost devieri dela linia Partidului - datorită unor greșite aprecieri a momentului politic de atunci.-

La toată insistența anchetei de a răspunde sincer la această întrebare, declar categoric că manifestările mele s'au

datorat exclusiv unor greşite aprecieri a situaţiei politice de atunci.-

Intrebare :

Cum se explică că politica d-tale naţionalistă coincidea perfect cu politica lui MANIU în problema naţională sau ai de gând să afirmi că este o întâmplare şi aici ?

Răspuns :

Eu nu am avut o politică naţionalistă.- Alt răspuns nu am,pentrucă nu a putut să coincidă politica lui MANIU în problema naţională, cu inexistenţa unei politici personale a mele.-

Intrebare :

Cum se explică că pentru acţiunile d-tale burghezo-naţionaliste eşti felicitat de conducerea Partidului N.T. prin GHITA POP şi apoi felicitat de MANIU public,prin oficiosul "P.N.T" Dreptatea" sau este şi asta o întâmplare ?

Răspuns :

Atitudinea luată de conducerea P.N.T. prin "Dreptatea" şi scrisoarea lui GHITA POP, faţă de manifestările mele dela Cluj, a fost o manevră din partea acestei conduceri.- N'aşi putea preciza conţinutul acestei manevre.-

Intrebare :

Arată sincer legătura dintre politica d-tale burghezo-naţionalistă şi propunerile americanilor ; propunerile lui MANIU promisiunile de fugă date de d-ta lui BETEA ; discuţiile dela Paris cu FRANASOVICI şi faptul că ai înşelat Partidul ascunzându-i toate faptele de mai sus ?

Răspuns :

N'am avut o politică naţionalistă proprie.- Intre cele mai sus nu este nici o legătură pentrucă propunerea americanilor de a fugi din ţară, făcută prin VISOIANU, cred că s'a datorat faptului că au crezut că sunt în panică sau nemulţumit în urma criticei apărută în "Scânteia",pe chestiunea cuvântării mele dela Cluj ; propunerile de fugă a lui BETEA au fost făcute de el, pentru a-mi salva libertatea şi viaţa ; discuţia avută cu FRANASOVICI a fost provocată de el şi el a făcut o aluzie referitoare la existenţa unui grup naţionalist în Partid respins de

mine ; propunerea lui MANIU cred că este rezultatul cuvântării mele dela Cluj.-

Recunosc că toate cele de mai sus le-am ascuns Partidului.-

Intrebare :

Arată sincer din a cui îndrumare ai declanşat acţiunea publică dela Cluj şi dece tocmai în preajma Conferinţei dela Paris ? Ce calcule politice ai urmărit aici ?

Răspuns :

Cuvântarea dela Cluj, aşa cum am ţinut-o, a fost în mod absolut, din proprie iniţiativă, folosind o serie de materiale, printre care şi cele date de BETEA ; cuvântarea dela Cluj am ţinut-o în preajma Conferinţei dela Paris, pentrucă tocmai atunci se discuta problema Ardealului de Nord.- Eu nu am urmărit absolut nici un fel de calcul politic.- Alt răspuns sincer nu am.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L. PATRASCANU

16 Iunie 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebarea de mai jos declar următoarele:

Întrebare: cum ți-a pus Francasovici la Paris problema spargerii Partidului; în ce direcție te îndrepta, pe ce linie a văzut că ați putea sparge Partidul mai ușor. Este oare întâmplător ce Francasovici a venit la dta cu astfel de lucruri?

Răspuns: Francasovici nu mi-a pus nici un singur moment problema spargerii Partidului. ~~[illegible]~~ Francasovici nici un singur moment nu m-a îndrept în vreo direcție privind spargerea Partidului. Francasovici a făcut o simplă aluzie cai ar exista sau ar putea exista elemente naționaliste sau un grup naționalist în Partid. Am respins imediat și categoric chiar și aluzia lui. N-am mai revenit nici odată asupra acestei aluzii.

La toate insistența anchetei de a preciza cum anume mi-a pus problema Francasovici declar că eu nu am alt răspuns decât cel de mai sus.

Întrebare: care era poziția d-tale politică pe a cărei bază ți-au propus americanii

să fugi din țară, pentru a servi intereselor lor?

~~304~~ ~~301~~ 302

Răspuns: n'am avut o poziție politică pe baza căreia să-mi fi propus americanii să fug din țară. Propunerea de fugă venită din partea americanilor, cred că ei au făcut-o crezându-mă în panică sau nemulțumit.—

Întrebare: a contat Maniu pe d-ta în vederea scopurilor ce le urmărea el în politica sa? Ce a întreprins el în legătură cu persoana d-tale în vederea realizării scopurilor sale de a lovi în P.C.R.?

Răspuns: nu știu pe ce conta Maniu, dar știu că mi-a făcut prin Rempel următoarea propunere: să-i comunic prietenii mei care candidează în diferite județe, ca să-i atace. Am respins indignat și categoric propunerea, fără să o discut, chiar din primul moment. Am arătat Partidului această propunere a lui Maniu.—

Întrebare: pe cine din P.C.R. conta Maniu în planurile sale împotriva P.C.R. și datorită căror fapte?

Răspuns: propunerea făcută mie de Maniu, pe care am respins-o imediat și nu știu pe cine conta din P.C.R. pentru planurile sale. Maniu mi-a făcut propunerea de mai sus, probabil, că în urma cuvântării mele dela Cluj mă credea naționalist.

Întrebare: arată acum în interesul cui

3

urmăriai dta să-ți întărești poziția în Partid? Arată care era planul dtale în vederea câștigării anumitor poziții în conducerea Partidului? Este întâmplătoare poziția dtale burghezo-naționalistă și activitatea dtale publică, în vederea creării unei popularități pentru atingerea scopurilor dtale?

Răspuns: am urmărit să-mi întăresc poziția în Partid pentru că am vrut neapărat să duc și o muncă de răspundere în Partid.- N'am urmărit acest lucru în interesul cuiva.- Am căutat să slujesc poporul.- ~~ta~~ La ultima întrebare nu pot să-i răspund.-

Întrebare: Arată-ne ce urmăreai dta prin învrăjbirea naționalităților din Ardeal prin politica dtale burghezo-naționalistă, știind bine de mai înainte că Partidul nu va accepta atitudinea dtale dela Cluj, fapt ce te-a determinat să înșeli conducerea Partidului ascunzându-i o parte a cuvântării dela Cluj?

Răspuns: n'am urmărit nici un moment să învrăjbesc naționalitățile din Ardeal; nu știu dacă le-am învrăjbit.- Eu nu am înșelat conducerea Partidului, am ascuns însă conducerii Partidului ~~[illegible]~~ o parte a cuvântării dela Cluj, știind bine că conducerea Partidului nu va fi de acord cu această parte a cuvântării.- Alt răspuns nu am.-

Întrebare: cum îți explici dta că dta în 1945 ți-ai manifestat la Cluj printr-o cuvântare naționa-

303

-sta, iar în 1946, în preajma conferinței de Pace dela
Paris, tot la Cluj duci o acțiune de înregimentare
a populației din Ardeal și faci scoți tocmai 304
atunci, când poporul român avea nevoie mai
mult decât oricând de liniște?

Răspuns: cuvântarea din 1945 am ținut-o pe
baza celor constatate de mine, în călătoria făcută
în Ardealul de Nord. Cuvântarea din 1946 am
ținut-o eu, dar am fost trimis la Cluj ca să
mă ocup de problemele legate de acțiunea conferinței
lui Nyirő József - care atunci era sprijinit de
americani și englezi. - Eu nu știu dacă, în realitate,
cuvântarea mea a înviorat populația din Ardeal.
Știu însă că Partidul, în 1948, m'a demascat
în acțiunile mele. -

Întrebare: Ce rost aveai în declarațiile pe care
le dai anchetei? Cum poți tu să afirmi că actele
tale șovino-naționaliste se datoresc unor devieri dela
linia Partidului, când știi cunoștea perfect linia
Partidului în problema națională, în calitatea
ce o aveai în conducerea Partidului și de membru
a guvernului?

Răspuns: eu afirm și acum că manifestările
mele naționaliste au fost devieri dela linia
Partidului - datorită unei greșite aprecieri a momentului
politic de atunci. -

La toate insistențele anchetei de a răspunde sincer
la această întrebare, declar categoric că mani-
festările mele s'au datorat exclusiv unei greșite
aprecieri a situației politice de atunci. -

Intrebare: cum se explici că politica [illegible] naționaliste coincidea perfect cu politica lui Maniu în problema națională sau ai de gând să afirmi că este o întâmplare și aici?
Răspuns: eu nu am avut o politică naționalistă, alt răspuns nu am, pentrucă nu a putut să coincidă politica lui Maniu în problemele naționale, cu inexistența unei politici personale a mele.-
Intrebare: cum se explică că pentru actul [illegible] [illegible]-naționalist ești felicitat de conducerea Partidului N.Ț. prin Ghiță Pop și apoi felicitat de Maniu public, prin oficiosul "P.N.Ț."-Dreptatea! Sau este asta și este o întâmplare?
Răspuns: atitudinea luată de conducerea P.N.Ț. prin "Dreptatea" și scrisoarea lui Ghiță Pop, fata de manifestațiile dela Cluj, a fost o manevră din partea acestei conduceri. N'aș putea preveni conținutul acestei manevre.
Intrebare: arată sincer legătura dintre politica [illegible] naționalistă și propunerile amenințătoare; propunerile lui Maniu; promisiunile de fugă date de [illegible] lui Bitea; [illegible] în Transilvania și faptul că ai înșelat Partidul ascunzându-i; toate faptele de mai sus?
Răspuns: n'am avut o politică naționalistă prepusă între cele mai sus nu este nici o legătură pentrucă propunerea amenințătoare de a fugi din țară, cred

[illegible]scută prin Vesoianu, cred că s-a datorat faptului că au crezut, ce sunt în poziție sau rezultând, în urma criticei apărute în „Scânteia" care chestiunea cuvântării mele dela Cluj; propunerile de grupe a lui Betea au fost toate de el, pentru a-mi reliefa libertatea și dreptatea; discuția avută în Franța a fost provocată de el ~~și~~ și el a făcut o chestie [illegible] repetând la aniversare un grup naționalist a [illegible] răspunse de mine; propunerea lui Marin Balotă ca act rezultatul cuvântării mele dela Cluj. — Recunosc că toate cele de mai sus le-am ascuns Partidului.

Întrebare: arată precis dacă ai îndrumat și declanșat acțiunea publică dela Cluj și de tocmai în preajma Conferinței dela Paris? Ce calcule politice ai urmărit aici?

Răspuns: cuvântarea dela Cluj, așa cum am ținut-o, a fost, în mod absolut din proprie inițiativă, folosind o serie de materiale, pentru care și cele date de Betea; cuvântarea dela Cluj am ținut-o în preajma Conferinței dela Paris, pentru tocmai atunci se discuta problema Ardealului de Nord. — Eu nu am urmărit absolut nici un fel de calcul politic. Alt răspuns sincer nu am. —

16. VI. 951

[illegible]

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Arată cum ai reacţionat D-ta la propunerile lui MANIU pe care ţi le-a făcut în 1946 ?

Răspuns :

Propunerea făcută de MANIU prin XENOPOL de a-i comunica unde candidează prietenii mei,pentru ca P.N.T. să nu-i combată în alegeri, eu am respins imediat şi categoric, fără nici o discuţie a propunerii pe care mi-o făcea şi mi-am bătut joc de pretenţiile lui MANIU că va putea influenţa alegerile în sensul că dacă combate el sau "P.N.T" un candidat nu va reuşi şi dacă nu-l combate, reuşita e sigură.- Ori cât aş încerca să-mi reamintesc cuvintele cum anume am răspuns lui XENOPOL,în ce priveşte felul cum mi-am bătut joc de propunerea lui MANIU, nu pot să-mi amintesc decât cele de mai sus.- Acest lucru ar putea să-l precizeze XENOPOL, prin care am respins propunerea lui MANIU.-

Această propunere a lui MANIU, ca şi respingerea mea am ascuns-o Partidului.-

Intrebare :

Ce discuţie ai avut cu VISOIANU referitor la poziţia d-tale burghezo-naţionalistă ?

Răspuns :

In vara anului 1945, am discutat odată - chiar pentru ultima oară - cu VISOIANU, asupra situaţiei politice din acel moment.- Imi este foarte greu să-mi reamintesc conţinutul conversaţiei,dar ea s'a purtat în jurul tensiunii de atunci, a svonurilor care circulau - şi i-am vorbit de unele nemulţumiri personale.-

./.

Nu pot preciza dacă am discutat despre atitudinea mea naţionalistă,pentrucă nu-mi amintesc amănunte.- In orice caz nu pot da un răspuns categoric,fiind vorba de o conversaţie de acum şase ani.- Voi încerca să-mi reamintesc aceste amănunte.-

Intrebare :

Arată cu ce n'ai fost de acord în timpul cât ai stat la Moscova ?

Răspuns :

N'am fost de acord cu metodele de muncă ale Secţiei balcanice a Cominternului.-

Intrebare :

Care au fost reacţiunile d-tale când Partidul a demascat poziţia d-tale burghezo-naţionalistă ?

Răspuns :

Am acceptat critica făcută de B.P. în şedinţa plenară a C.C. din Iunie 1946,precum şi textul cuvântării publicate,discutate în B.P. - la ambele şedinţe fiind eu prezent.- Discuţia şi critica născută după cuvântarea mea dela Cluj, în legătură cu cuvântarea mea, m'a surprins şi m'a întristat profund,deoarece nu m'am aşteptat nici un moment la un asemenea rezultat.- Nu pot preciza,fiind vorba de cinci ani în urmă, cum mi-am manifestat întristarea mea faţă de cei din jurul meu, ca : soţia mea, LENA CONSTANTE, BELU SILBER, HARRY BRAUNER şi BETEA.-

Intrebare :

In ce probleme te-ai manifestat ca naţionalist ?

Răspuns :

Ca naţionalist nu m'am manifestat niciodată.- Eu am avut anumite manifestări care au dus la ocuparea unei poziţii naţionaliste în chestiunea Ardealului de Nord în 1945 şi 1946, constând din legea 645, prima şi a doua cuvântare dela Cluj.-

Faptul că m'am opus prelungirii legii criminalilor de război, discuţie avută în legătură cu aurul găsit la LECCA, avută cu un consilier al Comisiei Aliate de Control (sovietic); discuţie avută în legătură cu activele şi pasivele germane, cu un reprezentant al resortului economic (sovietic) ; faptul că am spus soţiei mele că în Istoria P.C.(b) sunt unele inexactităţi, faptul că am avut o discuţie cu FRANASOVICI la Paris, în care el a făcut aluzie la existenţa unor elemente sau unui grup

./.

naţionalist în Partid, nu le consider ca manifestări naţionaliste.-

Intrebare :

Ce înseamnă faptul că te-ai opus compoziţiei Guvernului dela 6 Martie 1945 şi preconizai colaborarea cu reprezentanţii partidelor istorice şi cum se explică că punctul dumitale de vedere coincidea perfect cu acel al americanilor şi englezilor în formarea guvernului ?

Răspuns :

Eu nu m'am opus la compoziţia guvernului dela 6 Martie 1945, ci n'am fost de acord cu prezenţa lui TATARASCU în guvern considerând că este compromiţător într'un guvern cu P.C.R. şi am preconizat colaborarea numai cu partidul N.L. condus de DINU BRATIANU ; mai departe refuz să răspund aşa cum cere ancheta.-

Intrebare :

Dece ai căutat d-ta să justifici că partidele burghezo moşiereşti în intervalul celor două războaie mondiale au dus o politică justă faţă de naţionalităţile din Ardeal ?

Răspuns :

Refuz să dau răspunsuri aşa cum îmi cere ancheta.-

Intrebare :

Cum ai ajuns d-ta să fi reprezentantul unui curent de dreapta în P.C.R.şi pe ce chestiune ?

Răspuns :

In ediţia II a "Problemelor de bază", scrisă în 1942-43, la Piana Tapului şi apărută în prima ediţie în Octombrie 1944, ediţia II-a apărută în Decembrie 1944, am menţinut punctul de vedere apărut în ed.I., de a merge cu întreaga burghezie sau cea mai mare parte din ea ; în ediţia III- apărută în Ianuarie 1946, am menţinut punctul de vedere apărut în ed.I şi a II, de a merge cu întreaga ţărănime şi nu numai cu proletariatul agricol ; tot manifestări de dreapta sunt şi poziţia naţionalistă ocupată în Partid.-

Intrebare :

Arată sincer care este cauza că d-ta ai pregătit acţiunea dela Cluj, cu BETEA, care te informa în problema Ardealului şi în general privitor la persoana d-tale şi tot BETEA îţi

organizează şi fuge din ţară, pe motivul conflictului d-tale cu Partidul, ivit pe poziţia politică a d-tale în problema naţională ?

310

Răspuns :

Pentrucă am avut încredere în BETEA şi în materialul dat de BETEA.-

Intrebare :

Cine şi cum au căutat să folosească în interesul lor poziţia politică ocupată de D-ta în Partid ?

Răspuns

Poziţia mea politică au căutat s'o folosească MANIU, americanii, BETEA, BELU SILBER, - MANIU a căutat să folosească poziţia mea, propunându-mi să-i comunic prietenii mei să nu-i at atace în alegeri ; în ce scop anume nu ştiu ; americanii mi-au propus să plec în Statele Unite ; cu ce scop anume, nu ştiu; BETEA a căutat să mă influenţeze pe linie naţionalistă ; pentrucă el era naţionalist ; dar nu m'a influenţat şi BELU SILBER a voit să plece în America ca consilier economic.-

Intrebare :

Pe ce linie ai servit interesele reacţiunii din România şi arată concret cum ?

Răspuns :

Interesele reacţiunii din România, obiectiv, le-am servit pe linie naţională şi anume, în cuvântarea mea dela Cluj, ascunzând Partidului ascuţişul antirevizionist care constitue o parte a cuvântărei mele dela Cluj.- Am fost demascat de Partid pe chestiunea că la cuvântarea mea dela Cluj, am arătat că între cele două războaie mondiale, Ardealul a făcut progrese deşi au fost guvernaţi de partidele burghezo-moşiereşti.-

Tot pe baza unor părţi din cuvântarea dela Cluj am fost lăudat de partidele burghezo-moşiereşti.-

Intrebare :

Arată concret cine conta pe d-ta în vederea spargerii Partidului ?

Răspuns :

Când mi-a făcut la Paris FRANASOVICI o aluzie de existenţa unor elemente sau a unui grup naţionalist în Partid,

./.

m'am gândit că indivizi ca FRANASOVICI se gândesc că aşi putea face o spargere în Partid pe chestia naţională.-

In acelaş sens conta N.BETEA.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

20 Iunie 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: arată cum ai răspuns tu la propunerile lui Maniu pe care ți le-a făcut în 1946?

Răspuns: propunerea făcută de Maniu, prin Xenopol, de a-i comunica unde candidează prietenii mei, pentru ca P.N.Ț. să nu-i combată în alegeri, eu am respins-o imediat și categoric, fără nici o discuție propunerea pe care mi-o făcea și mi-am bătut joc de pretenția lui Maniu că va putea influența alegerile, în sensul că dacă combate el sau „P.N.Ț." un candidat nu va reuși și dacă nu-l combate, reușita e sigură. Oricât aș încerca să-mi reamintesc cuvintele, cum anume am răspuns lui Xenopol, în ce privește faptul cum mi-am bătut joc de propunerea lui Maniu, nu pot să-mi amintesc decât cele de mai sus. Acest lucru ar putea să-l precizeze Xenopol, prin care am respins propunerea lui Maniu. Această propunere a lui Maniu, cât și respingerea mea am arătat-o Partidului.-

Întrebare: ce discuție ai avut cu Vișoianu referitor la poziția ta, burghezo-naționalistă?

Răspuns: în vara anului 1945 am discutat odată – și pentru ultima oară – cu Vișoianu, asupra situației politice din acel moment. Îmi este foarte greu să-mi reamintesc conținutul conversației, dar că i-am pomenit în general tensiunea de atunci, a zvonurilor care circulau – și i-am vorbit de unele nemulțumiri personale.-

Nu pot preciza decât am discutat despre atitudinea mea naționalistă, pentru că nu-mi amintesc amănunte. În orice caz nu pot da un răspuns categoric, fiind vorba de o conversație de acum șase ani. Voi încerca să-mi reamintesc aceste amănunte.-

Întrebare: asta cu ce n-ai fost de acord în timpul cât ai stat la Moscova?

Răspuns: n-am fost de acord cu metodele de muncă ale secției balcanice a Cominternului, ~~condusă de [illegible]~~.

Întrebare: care au fost reacțiunile d-tale când Partidul a demascat poziția d-tale burghezo-naționalistă?

Răspuns: am acceptat critica făcută de B.P. în ședința plenară a C.C. din iunie 1946, precum și textul cuvântării publicate, discutată în B.P. – la ambele ședințe fiind eu prezent. Discuția și critica născută după cuvântarea mea de la Cluj, în legătură cu cuvântarea mea, m-a surprins și m-a afectat profund, deoarece nu m-am așteptat nici un moment la un asemenea rezultat.- Nu pot preciza, fiind vorba de cinci ani în urmă, cum mi-am manifestat întristarea mea față de cei din jurul meu, ca: soția mea, Lena Constante, Belu Zilber, Harry Brauner și Bețea.

Întrebare: în ce probleme ți-ai manifestat ca naționalist?

Răspuns: ca naționalist nu m-am manifestat niciodată. Eu am văzut numai manifestări care au dus la ocuparea unei poziții naționaliste în chestiunea Ardealului de Nord în 1945 și 1946, cuprinzând din legea 1945, până și a doua cuvântare de la Cluj.

Faptul că m-am opus ~~[illegible]~~ pedepsirii legii criminalilor de război; discuția avută în legătură cu anul [illegible]

3

la Lecca, avută cu un consilier al Comisiei Aliate de Control (sovietic); discuţie avută în legătură cu actuala poziţie a guvernului, cu un reprezentant al consilierului economic (sovietic); faptul că am spus că în Istoria P.C.B. sunt unele inexactităţi; faptul că am avut o discuţie cu Tranaiovici la Paris, cu care el a făcut aluzii la existenţa unor elemente sau unui grup naţionalist în Partid şi le consider ca manifestări naţionaliste.-

Întrebare: ce înseamnă faptul că ţi-ai opus compoziţiei guvernului dela 6 Martie 1945 şi preconizai colaborarea cu reprezentanţii partidelor istorice şi cum se explică că punctul d-tale de vedere coincidea perfect cu acel al americanilor şi englezilor în formarea guvernului?

Răspuns: eu nu m'am opus la compoziţia guvernului dela 6 Martie 1945, ci am făcut tot de acord cu propunerea lui Tătărescu şi am considerat că este compromiţător întâi guvernului şi am preconizat colaborarea numai cu partidul N.Ţ. condus de Dinu Brătianu; mai departe refuz să răspund aşa cum acele anchete.-

Întrebare: deci ai căutat d-ta să justifici partidele burghezo-naţionaliste în interesul acelor două grupuri mondiale au dus o politică faţă de naţionalităţile din Ardeal?

314

4

327 315 1115

Răspuns: ~~[illegible]~~ refuz să dau
răspunsuri așa cum îmi cere ancheta. — 315

Întrebare: cum ai ajuns dta să fii reprezentantul unui curent de dreapta în P.C.R. și pe ce chestiune?

Răspuns: în ediția I-a a „Problemelor de bază", scrisă în 1942-43 la Poiana Țapului și apărută ca primă ediție în Octombrie 1944, ediția II-a apărută în Decembrie 1944, am menținut punctul de vedere a meu cu întreaga lungime sau cea mai mare parte din ea; în ediția III-a apărută în Ianuarie 1946 am menținut punctul de vedere apărut în ed. I-a și a II-a, deci a meu în întreaga țărănime și am unit cu proletariatul agricol; tot manifestările de dreapta sunt de poziția naționalistă ocupată în Partid.

Întrebare: arată sincer care sunt cauzele că dta ai propus atunci de Cluj, cu Betea, care te informa cu problemele Ardealului și în general persoane locale și tot Betea își organiza în general procesul de fuga din Țara, pe motivul conflictului stat cu Partidul, ivit pe poziție politica a dtale și problema națională?

Răspuns: pentrucă am avut încredere în Betea și în materialul dat de Betea.

Întrebare: unde și cum au contat să folosească în interesul lor poziția politico-împăcată de dta în Partid?

Răspuns: poziția mea politică au contat să folosească Maniu, americanii, Betea, Belu Zilber; Maniu a contat să folosească poziția mea, propunându-mi să-i conduc guvernul meu să-mi atace alegerii;

Tigaesiap/ 5 316

ani ... ne stiu; americanii mi-a Gogos
și plec ne Statele Unite, cu ce scop anume, nu stiu;
Betea, a cautat să mă influentize pe linie națione-
listă; pentrucă el era naționalist; dar nu m'a influențat.
Bela Zilber a vost să plece în America ca consilier și
economic.-

Intrebarei: pe ce linie ai servit interesele
reacțiunii din Romania și arata concret cum?

Raspuns: interesele reacțiunii din Romania, obiectiv, l-am
servit pe linie națională și anume în cuvantarea mea
dela Cluj, asumand Partidului asumând
ani cuvântarea o parte a cuvântarii dela
Cluj.- Demisionarea Partidului pe chestiune ce ... [illegible]
cuvântarea mea dela Cluj am arătat că între cele
două războae mondiale Ardealul a fost
dar au fost ... la partidele burgheze progresiste
Tot pe baza unor părți din cuvântare dela Cluj
am fost lăudat de partidele burgheze-moșierești:-

Intrebare: arata concret cine conta pe dta
în vederea spargerii Partidului?

Răspuns: când mi-a fost la Porii Tramosoiu
o alegere la existența unor elemente sau a un grup
naționalist în Partid, mi-am gândit că indivizi ca
Tramosoiu se gândesc că aș putea face o spargere în
Partid, pe chestiunea națională".- ~~la~~ ~~...~~
În această clipă conta L. Betea.-

20.VI.951

Semnat liber și sincer de mine:

[signature]

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU declar următoarele :

In 1946, la Paris, l-am cunoscut pe comunistul italian VALIANI LEO.- Că el era comunist o ştiu dela soţia mea .-

In timpul cât eram la Paris el era cred, ca director la "Mezo-Giorno".- In August sau Septembrie 1946 a făcut o vizită soţiei mele la hotelul unde locuiam, cu care prilej l-am cunoscut şi eu.- El cunoştea adresa soţiei mele dela Paris - cred, că ia i-a scris la Roma.- Cu VALIANI am discutat despre rezistenţa italiană şi despre TRIEST.- Eu la rândul meu i-am povestit despre 23 August şi unele amănunte asupra activităţii mele, în actul răsturnării.- A fost VALIANI de 2-3 ori la noi, apoi a plecat la Roma.- Nu pot preciza amănunţit ce alte discuţii am avut cu VALIANI.-

Când am fost în delegaţie la Budapesta VALIANI m-a vizitat la hotelul unde locuiam.- La Budapesta VALIANI se afla de 2 săptămâni într'o delegaţie economică a Ministerului Economiei italiene.-

Eu l-am întrebat cine este Ministrul Economiei Naţionale în Italia,deoarece venise în discuţie, şi el mi-a spus că e un ministru specialist fără partid.-

VALIANI mi-a spus cu acest prilej, că unii dintre cei cu care a venit în contact laăudau pe conducătorii Partidului Comunist Maghiar ca buni specialişti,dar că n'au nimic comun cu poporul maghiar.-

Intrebare :

Ce i-ai răspuns d-ta lui VALIANI la firmaţiile lui ?

Răspuns :

Eu am luat la cunoştinţă cele afirmate,dar nu i-am răspuns nimic.- Nu pot preciza ce alte discuţii am avut cu VALIANI, atât la Paris cât şi la Budapesta.- La Paris discuţiile

./ /.

- cele mai multe - le-am avut în prezenţa soţiei mele.-

La Paris VALIANI ne-a dat cartea lui despre "Istoria Socialismului", nu-mi mai amintesc dacă cu dedicaţie sau nu.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

25 Iunie 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu
declar următoarele: În 1946, la Paris
l-am cunoscut pe ziaristul italian Valiani
Leo. Că el era comunist o știu dela soția mea. –
În timpul cât eram la Paris el era
cred, ca director la „Mezzo-giorno". – În
August sau Septembrie 1946 Valiani a vizitat
soției mele, la hotelul unde locuiam, cu
care prilej l-am cunoscut și eu.. El cu-
noștea adresa soției mele – dela Paris – cred, că
ea i-a scris la Roma, etc. Cu Valiani am
discutat despre rezistența italiană și despre Trust.
Eu la rândul meu i-am povestit despre
23 Aug. și unele amănunte asupra activității
mele, în actul răsturnării. – A fost Valiani
de 2-3 ori la noi, apoi a plecat la Roma. –
Nu pot preciza amănunte ce alte discuții am
avut cu Valiani..

Când am fost în delegație la Budapesta
Valiani – ~~corespondent~~ – m-a vizitat la hotelul
unde locuiam. La Buda-Pesta, Valiani se
afla de 2 săptămâni într-o delegație
economică – a Ministerului Econom. Italian. –

331 318 319 138

~~332~~ 319 ~~124~~ 329

2

Eu l-am întrebat cine este ministrul Economiei Naționale în Italia ~~de~~ oarece revenise în dreapta, și el mi-a spus că e un ministru, specialist, fără partid.

Valiani mi-a spus cu acest prilej, că unii dintre cei cu care a venit în contact lăudau pe conducătorii Partidului Comunist Român ca buni specialiști, dar că n-au nimic comun cu poporul românesc.-

Întrebare: ce i-ai răspuns dta lui Valiani la afirmațiile lui?

Răspuns: eu am lăsat necontestate cele afirmate, dar ~~nu~~ nu i-am răspuns nimic.- ~~Deși~~ Nu pot preciza ce alte discuții am avut cu Valiani, atât la Paris, cât și la Barde Rista.- La Paris, discuțiile - cele mai multe - le-am avut în prezența soției mele.-

La Paris Valiani ne-a dat cartea lui despre „Istoria socialismului"; nu-mi mai amintesc dacă cu dedicație sau nu.-

25. VI. 951

Semnez liber și conștient declarația: [signature]

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Arată cine era MADISON ?

Răspuns :

MADISON era un comunist american de profesiune tipograf - lucrător tipograf, aderent al regimului actual, căpitan concentrat de rezervă, membru al Comisiei Aliate de Control american, la Serviciul de Informaţii american.-

Intrebare :

Cine ţi-a făcut legătura cu MADISON ?

Răspuns :

De legătură n'a fost vorba nici un moment.- BELU SILBER l-a adus într'o seară într'o vizită obişnuită, ca pe un cunoscut al lui personal, la LENA CONSTANTE, unde erau în afară de LENA CONSTANTE, soţia mea, HARRY BRAUNER, eu şi BELU SILBER.- MADISON a venit cu un locotenent, ROBERTS.

Intrebare :

Pentru ce ai ascuns Partidului întâlnirile d-tale dela Bucureşti cu MADISON ?

Răspuns :

N'am ascuns nimic Partidului pentrucă n'a fost vorba de "întâlniri" ci de o singură şi unică conversaţie, aceia dela LENA CONSTANTE, în condiţiile arătate mai sus.-

Intrebare :

Dacă d-tale ţi-a spus BELU ŞILBER că lucrează cu un

.//.

serviciu de informaţii şi îl ştiai pe BELU SILBER că este limbut şi palavragiu - dece nu ai spus Partidului că BELU SILBER a desconspirat faţă de d-ta sarcinile pe care le avea din partea acelui serviciu de informaţii ?

Răspuns :

Faptul că BELU SILBER mi-a spus mie că lucrează cu un serviciu de informaţii, spunându-mi şi cu cine, personal colaborează, eu nu socotesc că BELU SILBER a desconspirat faţă de mine sarcinile pe care le avea din partea acelui serviciu de informaţii.- Pentru acest lucru n'am spus Partidului cele spuse mie de BELU SILBER.-

Intrebare :

Ce sfaturi i-ai dat lui BELU SILBER cu munca ce o făcea în acel serviciu de informaţii ?

Răspuns :

Nu pot să precizez, dar i-am spus să fie atent în munca care o depune.-

Intrebare :

Arată la ce anume să fie atent BELU SILBER în legătură cu cele dela întrebarea de mai sus ?

Răspuns :

La această întrebare nu am ce răspunde.-

Intrebare :

Cum ţi-ai explicat D-ta că MADISON fiind un muncitor tipograf şi "comunist", totuşi era căpitan în armata americană şi trimis în străinătate cu munca la un serviciu de informaţii?

Răspuns :

Nu mi-am căutat să-mi explic cele dela întrebarea de mai sus, pentrucă informaţiile avute - erau adevărate.-

Intrebare :

Cum ţi-ai explicat d-ta că MADISON, după ce a fost "demobilizat", din armata americană şi el ca"muncitor" tipograf şi "comunist" a ajuns la Paris pentru "studii" tocmai când erai şi d-ta acolo ?

Răspuns :

Când BELU SILBER l-a adus pe MADISON la TOROSSIAN, după masă într'o foarte scurtă vizită, după plecarea lor, i-am

./.

spus soţiei mele că îmi pare curios bursa pe care o avea pentru studii la Paris.- Faptul că MADISON a venit cu bursă pentru studii la Paris o ştiu dela BELU SILBER.- Curiozitatea bursei căpătate pentru studii la Paris, consta în organizaţia sau Instituţia care i-a pus-o la dispoziţie.- N'am căutat nici un moment să-mi explic cele dela întrebarea de mai sus.-

Intrebare :

Cum ţi-ai explicat D-ta de unde avea MADISON mijloacele financiare - el ca "tipograf" - pentru a-şi petrece timpul la Paris.- Ancheta îţi cere să dai un răspuns sincer ?

Răspuns :

Eu am ştiut că MADISON a stat la Paris pe baza unei burse din care se întreţinea.- Mai mult nu am ştiut şi nici n'am întrebat.-

Intrebare :

Ce ai discutat cu soţia d-tale despre MADISON, în lumina întrebărilor de mai sus ?

Răspuns :

Cu nevasta mea nu am discutat altceva în legătură cu MADISON, decât că mi se pare curios bursa lui.-

Intrebare :

De câte ori te-ai văzut cu MADISON la Paris ?

Răspuns :

O singură dată în August sau Septembrie 1946, după masă la TOROSSIAN când a fost adus de BELU SILBER.-

Intrebare :

Dece minţi şi nu ai curajul să arăţi anchetei adevărul.- Organelor anchetatoare le este cunoscută întâlnirile d-tale cu MADISON din 1947, când ai fost pentru a doua oară la Paris, cu prilejul semnării Tratatului de Pace, după cum deasemeni le este cunoscută întâlnirea d-tale cu MADISON tot în 1947, când ai fost la Congresul Juriştilor dela Bruxelle, unde a venit cineva cu maşina legaţiei R.P.R. din Paris, cu care ai plecat la Paris, întâlnindu-te şi cu MADISON ?

Răspuns :

Nu l-am văzut pe MADISON niciodată în 1947.- Prima şi ultima oară când l-am văzut la Paris, a fost în August sau

./.

Septembrie 1946 în condiţiile arătate mai sus.-

Intrebare :

D-ta ai avut consimţământul Partidului de a discuta cu străinii şi a le vorbi de politica Partidului şi a regimului ?

Răspuns :

Nu am avut consimţământul Partidului.- Prin funcţia pe care o ocupam nu aveam nevoie de consimţământul Partidului astfel că puteam pe răspundere proprie să stau de vorbă cu străinii .-

Intrebare :

Dacă nu ai avut consimţământul Partidului, atunci dece te-ai ferit a arăta Partidului întâlnirile şi discuţiile d-tale cu MADISON dela Bucureşti şi Paris ?

Răspuns :

Eu nu am arătat Partidului cele în legătură cu MADISON, pentrucă le-am socotit lipsite de orice importanţă şi nu interesează Partidul.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L. PATRASCANU

25 Iunie 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Intrebare: arată cine era Medison?

Răspuns: Medison era un comunist american, de profesiune tipograf-lucrător tipograf, aderent al regimului actual, căpitan concentrat, de rezervă, membru al Comisiei aliate de Control american, la Serviciul de informație american.—

Intrebare: cine ți-a făcut legătura cu Medison?

Răspuns: de legătură n'a fost vorba nici un moment. Bela Zilber l-a adus într'o seară, într'o vizită obișnuită, ca pe un cunoscut al lui personal, la Zoe Constanti, unde erau în afară de Zoe Constanti, soția mea, Harry Brauner, eu și Bela Zilber. Medison a venit cu un locotenent, Rohaty.—

Intrebare: pentru ce ai ascuns Partidului întâlnirile date lui Bela Zilber cu Medison?

Răspuns: n'am ascuns nimic Partidului pentrucă n'a fost vorba de întâlniri, ci de o singură și unică convorbire, acea de la Zoe Constanti, în condițiile arătate mai sus.—

Intrebare: dacă știai că ți-a spus Bela Silber lucrează în un serviciu de informații și îl știai pe Bela Silber că este bănuit și percheziționat - de ce nu ai spus Partidului că Bela Silber a descompus fața de alții sarcinile pe care le avea din partea acelui serviciu de informații?

Răspuns: faptul că Bela Silber mi-a spus mie că lucrează cu un serviciu de informații, spunându-mi și cu cine, personal colaborează, nu declar că Bela Silber a descompus față de mine sarcinile pe care le avea din partea acelui serviciu de informații. Pentru acest lucru n-am spus Partidului, cele spuse mie de Bela Silber.—

Intrebare: ce sfaturi i-ai dat lui Bela Silber, cu munca ce o făcea cu acel serviciu de informații?

Răspuns: nu pot să precizez, dar i-am spus să fie atent în munca care o depune.—

Intrebare: arată la ce anume să fie atent Bela Silber, în legătură cu cele două întrebări de mai sus?

Răspuns: la această întrebare nu am ce răspunde.—

Intrebare: cum ţi-ai explicat dta că Medison fiind un muncitor tipograf şi „comunist" totuşi era căpitan în Armata americană şi trimis în străinătate, cu munca la un serviciu de informaţii?

Răspuns: nu mi-am căutat niciodată să-mi explic cele de la întrebarea de mai sus, pentrucă informaţiile acestea erau adevărate.-

Intrebare: cum ţi-ai explicat dta că Medison, după ce a fost „demobilizat" din armata americană şi el ca „muncitor" tipograf şi „comunist" a ajuns la Paris pentru „studii" tocmai când erai şi dta acolo?

Răspuns: când Bela Iller l-a adus pe Medison la Tarascon, după masă, într-o ~~[illegible]~~ scurtă vizită, după plecarea lor i-am spus soţiei mele că îmi pare ciudată bursa pe care o avea, pentru studii la Paris. Faptul că Medison a venit cu bursă pentru studii la Paris o ştie dta Bela Iller. Curiozitatea bursei căpătate, precum pentru studii la Paris, constă în organizaţia sau instituţia care i-a pus-o la dispoziţie.-

~~Intr~~ N'am căutat nici un moment să-mi explic, cele de la întrebare de mai sus.-

Intrebare: cum ți-ai explicat dtă de unde avea Medvai posibilitate financiară — el ca "tipograf" — pentru a-și petrece timpul la Paris. Ancheta îți cere să dai un răspuns sincer?

Răspuns: eu am știut că Medvai a stat la Paris pe baza unei burse, din care se întreținea. Mai mult nu am știut și nici n-am întrebat.

Intrebare: ce ai discutat cu soția dtă despre Medvai, în lumina întrebărilor de mai sus?

Răspuns: eu personal nu am discutat altceva în legătură cu Medvai, decât că mi se pare curioasă bursa lui.—

Intrebare: de câte ori te-ai întâlnit cu Medvai la Paris?

Răspuns: o singură dată, în August sau Septembrie 1946, după masă, la Trocadero, când a fost adus de Bela Zilber.—

Intrebare: Dece insiști să nu ai curajul să-ți arăți anchetei adevărul. Organelor anchetatoare le este cunoscută relația dtă cu Medvai din 1947, când a fost pentru a doua oară la Paris, cu prilejul

semnării tratatului de Pace, după care de asemenea
ați cunoscut întâlnirea Stelei cu Medvan
tot în 1947, când ai fost la Congresul
Juriștilor de la Bruxelles, unde ai venit
cumva, cu mașina legației R.P.R. din
Paris, cu care ai plecat la Paris, întâlnindu-
te cu Medvan?

Răspuns: nu l-am văzut pe
Medvan niciodată în 1947. Prima și
ultima oară când l-am văzut la Paris
a fost în August sau Septembrie 1946,
în condițiile arătate mai sus.-

Întrebare: Știi că ai avut consimțământul
Partidului de a discuta cu străinii de ale
vechi de politica Partidului și aceștia?

Răspuns: nu am avut consimțământul
Partidului. Prin funcția pe care o ocupam
nu aveam nevoie de consimțământul Partidului,
astfel că puteam, pe răspunderea proprie,
să stau de vorbă cu străinii.-

Întrebare: Dacă nu ai avut consimțământul
Partidului, atunci de ce te-ai ferit a arăta
Partidului, întâlnirea și discuțiile Stel

6

cu Medison, dela Bucureşti la Paris.

Răspuns: eu nu am arătat Partidul cele în legătură cu Medison, ~~şi~~ pentrucă le-am socotit lipsite de orice importanţă şi nu interesează Partidul.

25. VI. 951

Semnez liber şi nesilit de nimeni

[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU declar următoarele :

BETEA NICOLAE a venit în ajunul plecării mele la Bruxelles, în Iulie 1947 şi pe motivul că libertatea şi viaţa mea este în pericol a căutat să mă convingă să nu mă reîntorc în ţară.- I-am spus că voi reflecta asupra celor spuse de el şi îi voi telefona,- dar acesta a fost un răspuns pur formal, eu neintenţionând nici un moment să rămân la Bruxelles.- Dealtfel nici nu i-am telefonat.- La plecare mi-a dat un bilet dela GOLOPENTIA către un profesor de Statistică din Bruxelles,spunându-mi că a fost în România şi că este un prieten al ţării.- Dacă am nevoie de anumite servicii în legătură cu prezenţa mea la Bruxelles, pot să mă adresez lui.-

Intrebare :

Dece minţi şi nu spui adevărul ? BETEA ţi-a făcut d-tale propunerea să rămâi în străinătate.- Atunci ce rost avea ca să-ţi dea BETEA scrisori către un prieten al României ?

Răspuns :

Ceeace ştiu pentru BETEA sau pentru GOLOPENTIA ce rost avea biletul dat pentru mine, când l-am luat, m'am gândit la servicii de ordin general şi nu la servicii personale.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

28 Iunie 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar următoarele:

Betea mi-a venit în ajunul plecării mele la Bruxelles, în Iulie 1947, și pe motivul că libertatea și viața mea este în pericol ~~a~~ căutat să mă convingă să nu mă reîntorc în Țară. I-am spus că voi reflecta asupra celor spuse de el și-ți voi telefona – dar acesta a fost un răspuns pur formal, – eu neintenționând nici un moment să rămân la Bruxelles. De altfel nici nu i-am telefonat. La plecare mi-a dat un bilet, de la Golopenția către un profesor de Statistică din Bruxelles, spunându-mi că a fost în România și că este un prieten al țării. Dacă am nevoie de anumite servicii, în legătură cu prezența mea la Bruxelles, pot să mă adresez lui. –

Întrebare: deci minți? Betea ți-a făcut după cum spui asemenea propunere să rămâi în străinătate. Atunci ce rost avea ca să ți se dea de Betea servicii către un prieten al României?

Răspuns: nu știu pentru Betia [illegible] Bonaparte ce rost avea biletul dat, pentru mine, când l-am luat, m-am gândit la servicii de ordin general, și nu la servicii personale.

[illegible].11.85.

Semnătura

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU, declar următoarele :

Intrebare :

In declaraţiile d-tale verbale în faţa anchetei, tot timpul ai spus că d-ta între 1946-1947, ai mai făcut şi altceva în legătură cu englezii şi americani şi mai precis trei lucruri,- pe care nici Partidul nu le cunoaşte. Arată anchetei care sunt aceste trei lucruri ?

Răspuns :

Refuz să arăt anchetei aceste trei lucruri, şi refuz să răspund la întrebare.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/.L.PATRASCANU

29 Iunie 1951

~~347~~ 33 ~~160~~

335

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar următoarele:

Întrebare: în declarațiile date verbal, în fața anchetei, tot timpul ai spus că d-ta, între 1946–1947, ai mai făcut și altceva în legătură cu englezii și americanii și mai precis trei lucruri pe care Partidul nu le cunoaște. Arată anchetei care sunt aceste trei lucruri?

Răspuns: refuz să arăt anchetei aceste trei lucruri, și refuz să răspund la întrebare. — [illegible]

29.II.951

[illegible] din nou

L. Pătrășcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU, declar următoarele în legătură cu EUGEN CRISTESCU :

După condamnarea grupului de criminali de război în frunte cu I.ANTONESCU, a venit la Minister în audienţă RADU XENOPOL, spunându-mi că EUGEN CRISTESCU îşi ia angajamentul să dea pe mâna organelor Statului aparatul Intelligence-Service-ului, care lucrează în România.- Cum ştiam legăturile lui XENOPOL cu soţia lui CRISTESCU, mi-am dat seama că comunicarea lui este autentică şi mi-am şi închipuit că soţia lui CRISTESCU i-a adus şi lui acest angajament la cunoştinţă.- Dar cum nu mă interesau amănuntele, ci faptul în sine nu i-am cerut lămuriri. Dându-mi seama că comunicarea lui XENOPOL este adevărată am comutat pedeapsa lui CRISTESCU,dela moarte aşa cum figura pe lista mea în închisoare pe viaţă şi la palat m'am dus cu 4 nume.- Lista celor graţiaţi şi a celor ce urma să fie împuşcaţi am arătat-o numai la doi oameni la Comisia de Control,unde am fost întâi şi apoi la Partid,unuia din conducători.-

Când la Comisia de Control,celui care conducea această Comisie, am voit să-i detaliez motivele care m'au făcut pe unii să-i graţiez,pe alţii să-i execut - acel conducător m'a oprit şi mi-a spus că aceasta este o chestiune care priveşte exclusiv guvernul român - de unde am dedus că de astă dată fiind vorba de execuţii - acel conducător al Comisiei nu voeşte să ia atitudine ,lucru care mi-a apărut foarte explicabil.- Am voit ca chestia cu CRISTESCU să o arăt acelui conducător sovietic - dar în urma felului cum a decurs discuţia nu am apucat să o fac.- M'am gândit la acel conducător,dându-mi seama că chestia CRISTESCU - în general,trece de competinţă organelor Statului Român. Cum prin faptul graţierii lui, ştiam că CRISTESCU va fi pus în

situaţie să-şi ţină angajamentul - având tot interesul s'o facă, nu m'am mai interesat de urmări.- De altfel am fost de părere că cu cât va şti mai puţină lume despre acest angajament şi mai ales de ceeace deţinea CRISTESCU ca material informativ, cu atâta era mai bine, deoarece în 1946 - lucrurile nefiind încă coapte pentru o răfuială cu englezii-care figurau în Comisia de Control, era prematur să se discute despre angajamentul lui CRISTESCU.-

Când XENOPOL mi-a adus la cunoştinţă acest angajament - eu am socotit de datoria mea să fac ca CRISTESCU să trăiască - atât şi nimic mai mult.- Cui urma el să-i încredinţeze secretul lui, când şi în ce chip, nu era nici în atribuţia mea şi nici nu m'am gândit să cercetez mai departe lucrurile.-

Pentru aceste motive n'am comunicat absolut nimănui comutarea pedepsei dela moarte - aşa cum am socotit în primul moment că urma să se întâmple - la închisoare pe viaţă.- Aceasta am făcut-o din absolut proprie iniţiativă - aşa cum am procedat şi cu ceilalţi.-

Pentru motivele de mai sus n'am comunicat nici conducerii Ministerului de Interne, bănuind că CRISTESCU nu este la Interne ci în alt loc.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/. L.PATRASCANU

18 Iulie 1951

~~158~~ ~~337~~ ~~17~~

338

<u>Declarație</u>

Subsemnatul L. Pătrășcanu declar următoarele în legătură cu Eugen Cristescu:

După condamnarea grupului de criminali de război în frunte cu I. Antonescu, a venit la Minister în audiență Radu Xenopol spunându-mi că Eugen Cristescu își ia angajamentul să dea pe mâna organelor Statului aparatul Intelligence Service-ului, care lucrează în România. Cum știam legăturile lui Xenopol cu soția lui Cristescu mi-am dat seama că comunicarea lui este autentică și mi-am și închipuit că soția lui Cristescu i-a adus și lui acest angajament la cunoștință. Dar cum nu mă interesau amănuntele, ci faptul în sine nu i-am cerut lămuriri. Dându-mi seama că comunicarea lui Xenopol este adevărată, am comutat pedeapsa lui Cristescu, de la moarte pe viață, așa cum figura pe lista mea, în încheiere. Și la Palat m-am dus cu 4 nume. Lista celor grațiați și a celor care urmau să fie împușcați am arătat-o (la doi-trei oameni numai) la Comisia de Control, unde am fost întâi și apoi la Partid, unuia din conducători.-

Când la Comisia de Control, celui care conducea această comisie, am vrut să-i detaliez motivele care m-au făcut pe unii să-i grațiez, pe alții să-i execut – acel conducător m-a oprit și mi-a spus că aceasta este o chestiune care privește exclusiv guvernul român – de unde am dedus că – de astă dată fiind vorba de execuții – acel conducător al Comisiei nu ar vrea să-și ia atitudine, lucru care mi-a apărut foarte explicabil. Am vrut ca chestia cu Cristescu să o arăt ~~lui~~ acelui conducător sovietic – dar în urma felului cum a decurs discuția nu am apucat s-o mai fac. ~~Abia~~ M-am gândit la acel conducător – dându-mi seama că chestia Cristescu – în general, trece de competența organelor statului român. Cum părea faptul grațierii lui; știam că Cristescu va fi pus în situație să-și țină angajamentul – având tot interesul să facă, nu m-am mai interesat de urmări. De altfel am fost de părere că cu cât va ști mai puțină lume despre acest angajament, mai ales de ceea ce deținea Cristescu cu material informativ, cu atât era mai bine, (5 noiembrie 1946) – lucrurile nefiind încă coapte pentru o răfuială cu englezii – care figurau în Comisia de Control, era prematur să se discute despre ~~acest~~ angajamentul lui Cristescu.

Cand tempul m-a adus la constatarea acest angajament – eu am socotit de datoria mea să fac ca Cristescu să trăiască – atât și nimic mai mult. Cum urma el să-și încredințeze secretele lui, cand și în ce chip, nu mi era nici în atribuția mea și nici nu m'am gândit să cercetez mai departe lucrurile.-

Pentru aceste motive n'am comunicat absolut nimănui comutarea pedepsei dela moarte – așa cum am socotit în primul moment că trebuia să se întâmple – la închisoare pe viață. Aceasta am făcut-o ~~și~~ din/ absolut proprie inițiativă – așa cum am procedat și cu ceilalți.

Pentru motivele de mai sus n'am comunicat nici conducerii Ministerului de Interne – tăinuind că Cristescu nu este la Interne, ci în alt loc.-

18. VII. 951

Semnez liber și
nesilit de nimeni

[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos declar următoarele :

Intrebare : Kerr

Ce aţi discutat la Moscova cu ambasadorul KERR ?

Răspuns :

In noaptea când am ajuns la Moscova,am adresat o scrisoare personală Ministrului de Externe Sovietic,la care am primit răspuns după câteva zile.- Trei sau patru zile după sosirea am fost chemaţi - eu ca preşedinte şi cu doi membrii ai delegaţiei la Ministerul de Externe Sovietic.- Am desemnat din delegaţie pe generalul DAMACEANU şi pe VISOIANU.- Am luat atunci contact la Kremlin cu Ministrul de Externe Sovietic şi cu adjunctul său.- S'a discutat liniile generale ale armistiţiului şi - după propunerea mea - participarea României la războiul anti-hitlerist, DAMACEANU dând unele lămuriri de ordin militar privind efectivele româneşti, armamentul lor etc.- Prin funcţionarul dela Externe,sovietic, care ţinea legătura cu delegaţia româneaacă, am rugat pe ministrul adjunct sovietic să mă primeas că în audienţă.- Ministrul Adjunct m'a primit imediat şi am discutat cu el diferite chestiuni,privind şi Armistiţiul şi situaţia politică din ţară.- In cursul acestei discuţii mi-a spus că tratativele întârzie din cauza guvernului englez - care urma să facă o comunicare în legătură cu redactarea definitivă a proectului de convenţie a Armistiţiului.- I-am spus că voiu lua contact direct cu reprezentantul Marei Britanii dela Moscova,pentru a urgenta începerea tratativelor.- Prin funcţionarul Sovietic dela Externe, am aranjat o întrevedere cu KERR,ministrul Angliei la Moscova.- Am fost la el, împreună cu STIRBEY şi VISOIANU - de două ori, în ambele dăţi ridicând chestiunea,pentruce guvernul englez nu trimite răspunsul aşteptat.- El mi-a declarat prima oară că s'a comunicat dominioanelor textul de-

.//.

finitiv al convenţiei şi să aştepte răspunsul lor şi că el va convoca la Londra, cererea delegaţiei române, de a urgenta începerea tratativelor.- Cum totuşi au mai trecut câteva zile şi tot nu au început tratativele din cauza aceleiaşi întârzieri pusă de guvernul britanic - am fost şi a doua oară, insistând asupra acestui fapt.- KESS mi-a spus că a comunicat la Londra şi probabil că răspunsul va sosi curând.- O zi sau două după această nouă vizită, au început tratativele de Armistiţiu - englezii dându-şi asentimentul la formarea definitivă a proectului de Convenţie.-

Amănuntele discutate cu KESS nu mi le aduc aminte, dar toată discuţia a privit tratativele de Armistiţiu şi ambele vizite au fost foarte scurte.-

Intrebare :

Despre ce aţi discutat la Moscova, cu HARRIMAN ?

Răspuns :

Si discuţia cu HARRIMAN a privit tot urgentarea tratativelor de Armistiţiu.- Intrevederea cu el am aranjat-o tot prin funcţionarul sovietic, care ţinea legătura cu delegaţia română.- Amănunte din discuţia cu HARIMAN nu-mi amintesc, dar şi cu el nu am discutat decât în legătură cu Armistiţiul şi vizitele au fost şi la el foarte scurte.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/.L.PATRASCANU

24 Iulie 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, la întrebarea de mai jos declar următoarele:

Întrebare: ce ați discutat la Moscova cu ambasadorul Kerr?

Răspuns: în noaptea când am ajuns la Moscova am adresat o scrisoare personală Ministrului de Externe sovietic, la care am primit răspuns după câteva zile. Trei sau patru zile după sosire am fost chemați – eu ca președinte și cu doi membri ai delegației la Ministerul de Externe Sovietic. Am desemnat din delegație pe generalul Dămăceanu și pe Vișoianu. Am luat atunci contact cu ~~Molotov~~ ministrul de Externe sovietic și cu adjunctul său. S-a discutat liniile generale ale armistițiului și – după propunerea mea – participarea Românilor la războiul anti-hitlerist, dând unele lămuriri de ordin militar, Dămăceanu asupra efectivelor românești, armamentul lor, etc. Prin funcționarul dela Externe, sovietic, care ținea legătura cu delegația românească, am rugat pe ministrul adjunct sovietic să mă primească în audiență. ~~Dl.~~ Ministrul adjunct m-a primit imediat și am discutat cu el diferite chestiuni, privind și situația politică din țară. În cursul acestei discuții mi-a spus că tratativele întârzie din cauza guvernului englez – care urma să facă o comunicare în legătură cu redactarea

definitivă a proiectului de convenţie a armistiţiului.
I Am spus că voi lua contact direct cu reprezentantul Marii Britanii, de la Moscova, pentru a urgenta începerea tratativelor. Prin funcţionarul Londrei de la Externe, am aranjat o întrevedere cu Kerr, ministrul Angliei la Moscova. Am fost la el, împreună cu Stirbey şi Visoianu - de două ori; în ambele dăţi ridicând chestiunea, pentru ce guvernul englez nu trimite răspunsul aşteptat. El mi-a declarat prima oară că s-a comunicat dominioanelor textul definitiv al convenţiei şi se aşteaptă răspunsul lor şi că el comunică la Londra, cererea delegaţiei române, de a urgenta începerea tratativelor. Cum totuşi au mai trecut câteva zile şi tot nu au început tratativele - din cauza aceleaşi întârzieri pusă de guvernul britanic - am fost şi a doua oară, insistând asupra acestui fapt - Atunci Kerr mi-a spus că a comunicat la Londra şi probabil că răspunsul va sosi curând. A doua zi după această nouă vizită, au început tratativele de armistiţiu - englezii dându-şi asentimentul la forma definitivă a proiectului de convenţie.-

Aceste discuţii cu Kerr nu mi le amintesc, dar toate discuţiile au privit tratativele de armistiţiu şi ambele vizite au fost foarte scurte.-

Intrebare: după ce aţi discutat la Moscova, cu

Harriman?

Răspuns: Şi discuţia cu Harriman a privit tot negocierea tratatului de armistiţiu. Întrevederea cu el am aranjat-o tot prin funcţionarul sovietic, care ţinea legătura cu delegaţia română. — Amănunte din discuţia cu Harriman nu-mi amintesc, dar şi cu el nu am discutat decât în legătură cu armistiţiul şi vizitele au fost, şi la el, foarte scurte.—

24.VII.951.

Semnez liber şi scris de mine.

[signature]

DECLARATIE
=====================

Subsemnatul L.PATRAȘCANU, la întrebarea de mai jos declar următoarele :

Intrebare :

Cum şi din cine s'a format comisia de ducere a tratativelor în vederea Armistiţiului ?

Răspuns :

In prima şedinţă a Consiliului de Miniştri, a guvernului SANATESCU care a avut loc în ziua de 25 August 1944, în subsolul "B.N.R." s'a ridicat chestiunea începerii imediate a tratativelor de Armistiţiu.- Pe front se luase deja contact între comandamentul sovietic şi cel românesc.- MANIU a propus când a început discuţia, ca din partea României să fie trimis un general.- Chestiunea începerii tratativelor de Armistiţiu a ridicat-o ministrul de Externe de atunci, NICULESCU-BUZESTI.- M'am ridicat împotriva propunerii lui MANIU, care şi cu această propunere se menţinea pe vechea lui poziţie de a nu lua nici un angajament politic - ca şef al P.N.T. în ce priveşte Armistiţiul.- Eu am cerut ca să se trimită o delegaţie mai largă - în care să fie reprezentat şi elementul politic din noul guvern.- Intrucât - în ce mă priveşte - socoteam că cea dintâi şi principala problemă după reuşita loviturii de Stat este de a asigura o cât mai rapidă şi efectivă participare a României la războiul antihitlerist şi pentru a avea siguranţa că delegaţia trimisă va merge hotărâtă şi fără rezerve pe această linie - am propus ca şi eu să fac parte din delegaţia de Armistiţiu, tocmai în vederea scopului de mai sus.- In faţa argumentelor mele şi a propunerii făcute, MANIU a cedat, s'a declarat de acord cu o delegaţie reprezentativă şi a propus ca GHITA POP - pe atunci secretar general al P.N.T. să facă parte din delegaţie.- Am fost de acord cu această propunere şi du desemnarea, din partea Consiliului a lui DAMACEANU - subsecretar de Stat la Război - care

.//.

urma să discute partea militară a Armistiţiului.- Delegaţia a fost complectată cu ION CRISTU, desemnat de Externe şi cu col. FOCSANEANU dela Marele Stat Major.- Eu m'am propus să fac parte din delegaţie - dar fiind singurul ministru în delegaţie, mi-a revenit prin acest fapt,preşedinţia delegaţiei.- Asupra preşedinţiei delegaţiei nu a fost nici un fel de discuţie , chestiunea rezolvându-se în acest fel - automat.-

Intrucât după noaptea de 23 August, au început bombardamentele masive nemţeşti şi legătura cu Partidul a fost pentru patru zile întreruptă - şi fiind în situaţia de a lua o atitudine imediată - propunerea de mai sus în forma în care am făcut-o din iniţiativă proprie şi pe răspundere proprie.- In prima şedinţă cu Secretariatul Partidului în ziua de 26 sau 27 August, am comunicat cele discutate în Consiliul de Miniştri relativ la Armistiţiu şi Secretariatul a aprobat să plec în calitate de preşedinte al delegaţiei la Moscova.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss/.L.PATRASCANU

24 Iulie 1951

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebarea de mai jos declar următoarele:

Întrebare: cum și din cine s-a format comisia de ducere a tratativelor ~~[illegible]~~ în vederea armistițiului?

Răspuns: în prima ședință a Consiliului de Miniștri, a guvernului Sănătescu, care a avut loc în ziua de 25 August 1944, în subsolul „B.N.R." s-a ridicat chestiunea începerii imediate a tratativelor de armistițiu. Pe front se luase deja contact între comandamentul Sovietic și cel românesc. Maniu a propus, când a început discuția, ca din partea României să fie trimis un general. Chestiunea începerii tratativelor de armistițiu a ridicat-o ministrul de Externe, de atunci, Niculescu-Buzești. - M-am ridicat împotriva propunerii lui Maniu, care și cu această propunere se menținea pe vechea lui poziție de a nu lua nici un angajament politic - ca șef al P.N.Ț. - în ce privește armistițiul. Eu am cerut ca să se trimită o delegație mai largă - în care să fie reprezentat și elementul politic din rândul guvernului. - Întrucât - în ce mă privește - socoteam că cea dintâi și principala problemă după reușita loviturii de Stat este de a asigura o cât mai rapidă și efectivă participare a României la

războiul antihitlerist și pentru a avea siguranța
că delegația trimisă va merge hotărît și fără
șovăire pe această linie - am propus ca și eu
să fac parte din delegația de armistițiu, tocmai
în vederea scopului de mai sus. În fața argu-
mentelor mele și a propunerii făcute, Maniu
a cedat, s'a declarat de acord cu o delegație
reprezentativă și a propus ca Ghiță Pop - pe
atunci secretar general al P.N.Ț. - să facă parte
din delegație. Am fost de acord cu această
propunere și cu desemnarea, din partea Consiliului,
a lui Dămăceanu - Subsecretar de Stat la Războ-
care urma să discute partea militară a armisti-
țiului. Delegația a fost completată cu Ion Christu,
desemnat de Externe, și cu col. Focșăneanu, dela
Marele Stat Major. - ~~După~~ Eu m'am propus să
fac parte din delegație - dar fiind singurul
ministru în delegație mi-a revenit, prin acest
fapt, președinția delegației. - Asupra președinției
delegației nu a fost nici un fel de discuție,
chestiunea rezolvându-se în acest fel - automat. -
Întrucât după noaptea de 23 Aug. au început
bombardamente masive nemțești și legătura cu
Cartierul a fost - pentru patru zile întreruptă -
și fiind în situație de a lua o atitudine ime-
diată - propunerea de mai sus, în forma în care
am făcut-o, am făcut-o din inițiativă
proprie și pe răspundere proprie. În numele

ședința cu Secretariatul Partidului, ~~ședința la care participat și eu~~ în ziua de 26 sau 27 August în momentul cele discutate în Consiliul de Miniştri relative la armistițiu și Secretariatul ~~[illegible]~~ a aprobat să plec în calitate de președinte al delegației la Moscova.-

24. VII. 951

Semnez liber și nesilit de nimeni.

[illegible signature]

DECLARATIE

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebările de mai jos declar următoarele:

Intrebare:

Ancheta cere să renunţi la poziţia de negare fără rost şi cere să declari sincer despre activitatea d-tale criminală.

Răspuns:

Poziţia mea este cea a adevărului şi numai a adevărului. N'am absolut nimic de declarat asupra activităţii mele criminale, o asemenea activitate neexistând.-

Intrebare:

In tot timpul anchetei încerci să induci în eroare şi încerci să negi faptele dovedite de mărturiile martorilor. Explică această poziţie a d-tale.

Răspuns:

Am confirmat tot ceeace a fost adevărat în depoziţia martorilor, dar am negat cu hotărâre şi infirmat toate neadevărurile spuse.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale la 18 Ianuarie 1950 dela prima anchetă, la întrebarea pusă, dacă ai făcut cereri la Siguranţă, d-ta ai negat şi ai recunoscut numai după ce ţi s'au arătat cererile în original. Explică dece ai căutat să induci ancheta în eroare?

Răspuns:

Nu am încercat să induc în eroare ancheta, întrucât am dat toate explicaţiile atât verbal cât şi în scris, referitoare la cererile făcute Ministerului de Interne, relative la concedii medicale sau la ridicarea domiciliului obligator, şi care mi-au fost arătate în original.-

Intrebare:

In afară de cele arătate în declaraţia din 18 Ianuarie 1950, d-ta ai mai făcut şi alte cereri? Ancheta cere în mod categoric să dai declaraţii sincere.

./.

Răspuns:

In declarațiile mele am arătat toate cererile pe care le-am făcut fie Ministerului de Interne, fie Jandarmi sau eventual Siguranței. O cerere privind ridicarea stării mele de arest - o cerere protest - am adresat lui ANTONESCU. Această cerere-protest am trimis-o din închisoarea Spitalului Militar din Brașov, în Sept.194o. Alte cereri nu am adresat organelor de mai sus.-

Intrebare:

Minți. Continui să ai o atitudine dușmănoasă față de anchetă. Ti se arată cererea scrisă de d-ta în 1942 și adresată lui ION ANTONESCU. Ancheta îți cere să renunți la poziția dușmănoasă și să dai declarații sincere.

Răspuns:

Arătându-mi-se originalul recunosc că este cererea mea, dată în 1942 și adresată lui ION ANTONESCU, dar declar categoric că am uitat complect de ea.

Intrebare:

Ce fel de hotărâre a fost luată în legătură cu cererea adresată de d-ta în care ceri aprobarea de a te deplasa la București, în 1942?

Răspuns:

Intrucât nu mi-am amintit de cererea arătată, din 1942, nu țin minte nici ce hotărâre a fost luată. Intrucât știu precis că în 1942 nu am părăsit, plecând la București, domiciliul obligator, nici măcar pentru un ceas, cred că cererea a fost respinsă.-

Intrebare:

Minți. In legătură cu cererea adresată de d-ta, a fost luată o hotărâre de aprobare.

Răspuns:

Eu nu cunosc și n'am cunoscut o asemenea hotărâre și mie nu mi s'a adus la cunoștință hotărârea Ministerului de Interne.-

Semnez liber și nesilit de nimeni.

ss. L. Pătrășcanu

7 August 1951.-

~~473~~ 44

361 353

Declaraţie

Subsemnatul L. Pătrăşcanu la intrebarile de mai jos declar următoarele:

Intrebare: ancheta cere să renunţi la poziţia de negare fără rost şi cere să declari sincer despre activitatea dtale criminală.

Răspuns: poziţia mea este cea a adevărului şi numai a adevărului. N'am absolut nimic de declarat asupra activităţii mele criminale, o asemenea activitate neexistând.

Intrebare: în tot timpul anchetei încerci să induci în eroare şi încerci să negi faptele dovedite de mărturiile martorilor. Explică această poziţie a dtale.

Răspuns: am confirmat tot ceeace a fost adevărat în depoziţia martorilor, dar am negat cu hotărîre şi infirmat toate neadevărurile spuse.

Intrebare: în declaraţia dată la 18 Ianuarie 1950 dela prima anchetă la intrebarea pusă dacă ai făcut cereri la Siguranţă, dta ai negat şi ai recunoscut numai după ce ţi s'au arătat cererile în original. Explică dece ai căutat să induci ancheta în eroare?

Răspuns: nu am încercat să induc în eroare ancheta, întrucât am dat toate explicațiile - atât verbal, cât și în dosar - referitoare la cererile făcute Ministerului de Interne, relative la concedii medicale sau la ridicarea domiciliului obligator, și care mi-au fost arătate în original.-

Întrebare: în afară de ~~două~~ cele arătate în declarația din 18 Ianuarie 1950, dta ai mai făcut și alte cereri? Ancheta cere în mod categoric să dai declarații sincere.

Răspuns: în declarațiile mele am arătat toate cererile pe care le-am făcut fie Ministerului de Interne, fie Jandarmeriei sau eventual Siguranței. O cerere privind ridicarea stării mele de arest - o cerere-protest - am adresat-o lui Antonescu.- Această cerere-protest am trimis-o din închisoarea Spitalului militar din Brașov, în Septembrie 1940.- Alte cereri nu am adresat organelor de mai sus.

Întrebare: minți; continui să ai o atitudine dușmănoasă față de anchetă. Ți se arată cererea scrisă de dta în 1942 și adresată lui Ion Antonescu. Ancheta îți cere să renunți la poziția dușmănoasă și să dai declarații sincere.

Răspuns: arătându-mi-se originalul, recunosc că este cererea mea, dată în 1942, și adresată lui Ion Antonescu - dar declar categoric că am uitat <u>complet</u> de ea.

Întrebare: ce fel de hotărâre a fost luată în legătură cu cererea adresată de dta în care cereai aprobarea de a te deplasa la București în 1942?

Răspuns: întrucât nu mi-am amintit de cererea arătată, din 1942, nu țin minte nici ce hotărâre a fost luată; – întrucât știu precis că în 1942 nu am părăsit domiciliul obligator nici măcar pentru un ceas – cred că cererea a fost respinsă.–

Întrebare: minți. În legătură cu cererea adresată de dta, a fost luată o hotărâre de aprobare.–

Răspuns: Eu nu cunosc și n'am cunoscut o asemenea hotărâre și mie nu mi s'a adus la cunoștință hotărârea Ministerului de Interne.–

~~[illegible]~~a

7. VIII. 951

Scris, citit și semnat de mine

L. Pătrășcanu

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU,declar următoarele în legătură cu discuţiile avute cu GUTA TATARASCU:

Mai importante au fost două discuţii:

Una în timpul conferinţei de pace din Septembrie 1946.- In plenul comisiei - minus doi din membrii ei care erau plecaţi în Elveţia - am discutat textul discursului pe care urma să-l ţină TATARASCU,în faţa Conferinţei de Pace,privitor la frontiera de Vest a României. In comisie s'a stabilit acest text definitiv,dar TATARASCU,pe ascuns,a schimbat ultima pagină şi a introdus o frază sau o propoziţie referitoare la trecutele relaţii româno-maghiare,deşi se hotărâse, încă dela începutul conferinţei,că nu se va discuta decât prezentul şi viitorul acestor relaţii. Această hotărâre s'a luat chiar în prima sau a doua şedinţă a plenului comisiei, plecată din ţară. Schimbarea textului am observat-o numai în momentul în care, TATARASCU,în faţa Conferinţei de Pace, şi-a ţinut cuvântarea şi i-am făcut chiar imediat observaţie asupra acestor schimbări făcute de el şi introduse pe furiş. El a îngâimat nu ştiu ce nevoi de "stilizare",dar aici nu era vorba de stilizare,ci de fond.-

A doua discuţie am avut-o cu TATARASCU în tren,la reîntoarcerea în ţară,în Februarie 1947.

In compartimentul al doilea care-l ocupa şi care-i servea de salon,am stat mai mult de vorbă cu el. TATARASCU mi-a dat o broşură a lui GAFENCU,în legătură cu tratatul de pace,în care GAFENCU critica atât politica guvernului GROZA cât şi pe sovietici. Am luat broşura peste noapte la mine şi am dat-o lui BARSAN care ne însoţea din partea unui organ de securitate,să scoată cât mai ample extrase din ea,dacă nu poate s'o copieze în întregime. A doua zi i-am înapoiat-o lui TATARASCU după ce am foiletat-o.-

In timpul discuţiei, TATARASCU a accentuat că după plecarea comisiei de control va exista mai multă libertate,

./.

iar în ceeace priveşte textul broşurii lui GAFENCU - care a prilejuit discuţia cu el,el mi-a spus că anumite lucruri pe care nu le poate spune guvernul - dar în realitate s'a referit la el,personal - e bine să-l spună emigraţia. Deci,am dedus anumite puncte de vedere comune ale lui TATARASCU cu emigraţia.-

Intors în ţară,socotind discuţia cu TATARASCU importantă,am invitat într'o seară la mine acasă pe doi conducători ai Partidului,care conduseseră comisia dela Paris şi le-am făcut o expunere asupra celor ce au avut loc în timpul de lo zile cât am stat la Paris pentru semnarea tratatului. Cu acest prilej am făcut şi o expunere amănunţită a celor discutate cu TATARASCU în tren. Cele expuse de mine au fost găsite deosebit de importante şi unul din conducătorii Partidului,a folosit mai târziu,în două prilejuri informaţiile mele. Socotind că este necesar să fac o dare de seamă asupra celor discutate la Paris,am fost şi la două din personalităţile prietene, care se interesau de stările din România.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss.L.Pătrăşcanu

8 August 1951.-

Declaraţie

Subsemnatul L. Pătrăşcanu declar următoarele în legătură cu discuţiile avute cu Guţă Tătărescu:

Mai importante au fost două discuţii: Una în timpul conferinţei de pace din Septembrie 1946. În plenul comisiei - minus doi din membrii ei care erau plecaţi în Elveţia - am discutat textul discursului pe care urma să-l ţină Tătărescu, în faţa Conferinţei de pace, privitor la frontiera de vest a României. In comisie s'a stabilit acest text definitiv, dar Tătărescu, pe ascuns, a schimbat ultima pagină şi a introdus o frază sau o propoziţie referitoare la trecutele relaţii romano-maghiare, deşi se hotărâse, încă dela începutul conferinţei, că nu se va discuta decât prezentul şi viitorul acestor relaţii. Această hotărâre s'a luat chiar în prima sau a doua şedinţă a plenului comisiei, plecată din ţară. - Schimbarea textului am observat-o numai în momentul în care Tătărescu, în faţa Conferinţei de pace, şi-a ţinut cuvântarea şi i-am făcut, chiar imediat observaţie asupra acestei schimbări făcute de el şi introduse pe furiş. El a invocat nu ştiu ce nevoi de „stilizare" - dar aici nu era vorba de stilizare - ci de fond.

A doua discuție am avut-o cu Tătărescu în tren, la întoarcerea în țară, în Februarie 1947. În compartimentul al doilea care-l ocupa și care-i servea de salon, am stat mai mult de vorbă cu el. Tătărescu mi-a dat o broșură a lui Gafencu - în legătură cu tratatul de pace, în care Gafencu critica atât politica guvernului Groza, cât și pe sovietici. Am luat broșura peste noapte la mine și am dat-o lui Bărescu, care ne însoțea din partea unui organ de securitate, să scoată cât mai ample extrase din ea, dacă nu poate s'o copieze în întregime. A doua zi i-am înapoiat-o lui Tătărescu, după ce am foiletat-o.

În timpul discuției, Tătărescu a accentuat că după plecarea comisiei de control va exista mai multă libertate, iar în ce privește textul broșurii lui Gafencu - care a prilejuit discuția cu el - el mi-a spus că anumite lucruri pe care nu le poate spune guvernul - deși în realitate s'a referit la el, personal - e bine să-l spună emigrația. Deci, am dedus anumite puncte de vedere comune ale lui Tătărescu cu emigrația.-

Întors în țară, socotind discuția cu Tătărescu importantă, am invitat într'o seară la

mine acasă pe doi conducători ai Partidului - care conduceau comisia dela Paris și le-am făcut o expunere asupra celor ce au avut loc în timpul de 10 zile cât am stat la Paris, pentru semnarea tratatului. În acest prilej am făcut și o expunere amănunțită a celor discutate cu Tătărescu în tren. Cele expuse de mine au fost găsite deosebit de importante și unul din conducătorii Partidului a folosit, mai târziu, în două prilejuri, informațiile mele. Socotind că este necesar să fac o dare de seamă asupra celor discutate la Paris - am fost și la două din personalitățile, prietene, care se interesau de stările din România.—

8. VIII. 951

Semnez liber și nesilit
de nimeni,

L. Pătrășcanu

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

Din însărcinarea cui şi cu ce scop ai luat legătură cu MANIU, în 1943?

Răspuns:

Din însărcinarea nimănui, ci din proprie iniţiativă, cu scopul de a discuta formarea frontului antihitlerist. In 1937 am primit însărcinarea de a discuta şi ţine legătură cu MANIU, din partea C.C. Această însărcinare nu mi-a fost retrasă niciodată şi pe această bază am ţinut legătură cu el până în primăvara anului 194o, referind C.C. cele discutate şi am reluat legătură în 1943 toamna. Ultima conversaţie cu MANIU, din toamna lui 1943, nu am putut-o raporta C.C. deoarece omul de legătură - aşteptat de patru ori de mine - nu a eşit la întâlnire.-

Intrebare:

Dece în declaraţia dată la 23 Mai 1951, arăţi că te-ai întâlnit cu MANIU la propunerea făcută de avocatul PASCU. Incerci din nou să induci în eroare ancheta?

Răspuns:

Este just că propunerea să-l văd pe MANIU mi-a fost făcută de avocatul PASCU. Intâlnind întâmplător pe avocatul PASCU - pe care îl cunoşteam mai de mult ca fruntaş naţional-ţărănist, s'a deschis discuţia despre MANIU şi m'a întrebat dacă n'aşi dori să-l văd pe MANIU. Eu am acceptat propunerea lui PASCU, care a şi organizat întrevederea la PENESCU acasă.-

Intrebare:

De unde a aflat MANIU că d-ta ai sosit din localitatea unde ai avut domiciliul obligator?

Răspuns:

I-a comunicat, ulterior întâlnirii întâmplătoare cu PASCU, sau PASCU sau PENESCU.-

Intrebare:

Dece MANIU a manifestat acest interes faţă de d-ta, în acea perioadă?

./.

Răspuns:

Cu MANIU am avut nenumărate întrevederi - ca reprezentant al C.C.până în 194o şi era normal să accepte şi întrevederea din 1943 toamna.-

Intrebare:

Redă în mod amănunţit conţinutul discuţiilor avute cu ocazia acestei întâlniri?

Răspuns:

Iată conţinutul discuţiilor: 1). Am discutat posibilitatea şi necesitatea închegării cât mai grabnice a frontului antihitlerist,aducându-i toate argumentele,popularizate atunci de literatura Partidului. El s'a declarat împotriva formării unui front comun,antihitlerist,şi a afirmat - până la urmă - că este numai pentru acţiuni paralele a partidelor şi organizaţiilor opoziţioniste. In acest punct discuţia s'a terminat cu două puncte de vedere deosebite. II). MANIU a început apoi discuţia asupra oportunităţii trimiterii unei delegaţii a opoziţiei,care să ia legătură,în numele opoziţiei,cu aliaţii. Părerea mea personală a fost - părere pe care am expus-o şi argumentat-o lui MANIU - că trimiterea unei delegaţii ar fi un lucru nimerit,cu două condiţii însă: a/.să se închee în prealabil frontul antihitlerist; b/.delegaţia să plece la Moscova. Am susţinut aceste două condiţii ca să parez eventuala lui manevră de a forma o delegaţie naţional-ţărănistă,căruia formal să i se ataşeze unul sau doi comunişti şi ca să împiedic ca delegaţia eventuală să plece la Cairo sau în alt centru apusean. MANIU s'a ferit să ia o atitudine precisă faţă de aceste două condiţii.-

Intrebare:

Prin răspunsuri nelogice pe care le dai d-ta,încerci din nou să induci în eroare ancheta. Ancheta îţi propune,din nou,să renunţi la atitudinea duşmănoasă.-

Răspuns:

Răspunsurile sunt perfect logice,pentrucă PASCU m'a întrebat numai,dacă doresc sau nu să-l văd pe MANIU şi eu din propria mea voinţă am răspuns că doresc să-l văd pe MANIU.-

Intrebare:

Precizează când,în ce împrejurări,din iniţiativa cui şi cu ce scop ai reluat legătură în preajma lui 23 August cu BELU ZILBER?

./.

Răspuns:

L-am revăzut pe BELU ZILBER, la el acasă, cred că în Ianuarie-Februarie 1944, cu scopul de a lua anumite cărţi ştiinţifice, care îmi erau necesare pentru lucrarea mea asupra filozofiei româneşti. Am fost la BELU ZILBER din proprie iniţiativă şi apoi am menţinut legături cu el până la 23 August, dându-i apoi şi anumite însărcinări tot din proprie iniţiativă.

Intrebare:

Pe cine ţi-a recomandat BELU ZILBER să foloseşti în executarea diferitelor misiuni de partid?

Răspuns:

BELU ZILBER mi-a recomandat pe următorii: TOROSSIAN HERANT, GOLOPENTIA, BETEA NICOLAE, FLORIN TEODORU, EUGEN BALAN. Pe toţi aceştia i-am folosit în diferite acţiuni. Pentru munci tehnice mi-a recomandat pe ILEANA POPESCU, pe VERA CALIN. De alţii nu mai ştiu.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss. Lucreţiu Pătrăşcanu

11 August 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la 364
întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: din însărcinarea cui ai re-
luat legătura cu Maniu, în 1943?

Răspuns: din însărcinarea nimănui, ci din propria
inițiativă, în scopul de a discuta formarea frontului
anti-hitlerist. În 1937 am primit însărcinarea de
a discuta și ține legătura cu Maniu, din partea C.C.
Această însărcinare nu mi-a fost retrasă niciodată și
pe această bază am ținut legătura cu el până
în primăvara anului 1940 – raportând C.C. rezul-
tatele. Și am reluat legătura în 1943, toamna..
Doi ~~[illegible]~~. Ultima convorbire cu
Maniu, din toamna lui 1943, nu am putut-o raporta C.C.
deoarece omul de legătură – așteptat de patru
ori de mine – nu a venit la întâlnire..

Întrebare: deci în declarația dată la 23 Mart 1951
arăți că te-ai întâlnit cu Maniu la propunerea
făcută de avocatul Pasen. Încerci deci încă să induci
în eroare ancheta.

Răspuns: ~~[illegible]~~ Este just că
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~. propunerea de-l
văd pe Maniu nu mi-a făcut-o avocatul Pasen. Întâl-
nind întâmplător pe avocatul Pasen – pe care îl
cunoșteam mai de mult ca fruntaș național-țărănist –
a deschis discuția despre Maniu și m-a întrebat
dacă n-aș dori să-l văd pe Maniu. Eu am

2

185 ~~377~~5

[a]cceptat propunerea lui Pasen, care a și organizat întrevederea la Penbon acasă.-

Intrebare: de unde a aflat Maniu că d-ta ai sosit din localitatea unde ai avut domiciliul obligator? 365

Raspuns: i-a comunicat, ulterior întâlnirii întâmplătoare cu Pasen, dar [illegible] Pasen lui Penescu.-

Intrebare: de ce Maniu a manifestat acest interes față de d-ta, în acea perioadă:?

Raspuns: cu Maniu am avut nenumărate întrevederi - ca reprezentant al C.C. - până în 1940 și era normal să accepte și întrevederea din 1943 [illegible].

Intrebare: redă în mod amănunțit conținutul discuțiilor avute cu ocazia acestei întâlniri:?

Răspuns: iată conținutul discuțiilor: I. am discutat posibilitatea și necesitatea închegării cât mai grabnice a frontului anti-hitlerist, aducându-i toate argumentele, popularizate atunci de literatura Partidului:- El s'a declarat împotriva formării unui front comun anti-hitlerist, și a opinat - până la urmă - că este numai pentru acțiuni paralele a partidelor și organizațiilor opozitioniste.- În acest punct discuția s'a terminat cu două puncte de vedere deosebite. II. Maniu a început apoi discuția asupra oportunității trimiterii unei delegații a opoziției, care să-i lege tot, în numele opoziției, cu aliații. Părerea mea personală a fost - ~~pe care~~ părerea - pe care mi-am expus-o și argumentat-o lui Maniu - că trimiterea unei delegații ar fi un lucru nimerit, cu două

condiții însă: a) să se încheie în prealabil frontul anti-hitlerist; b.) delegația să plece la Moscova. Am susținut aceste două condiții ca să pareg eventuala lui manevră de a forma o delegație național-țărănistă, căreia formal să-i se atașeze unul sau doi comuniști, și ca să împiedice ca delegația eventuală să plece la Cairo sau în alt centru apusean.- Maniu s-a ferit să ia o atitudine precisă față de aceste două condiții.

Întrebare: prin răspunsurile nelogice pe care le dai d-ta, încerci din nou să induci în eroare ancheta. Ancheta îți propune, din nou, să renunți la atitudinea dușmănoasă.

Răspuns: răspunsurile sunt perfect logice, pentru Pasu m-a întrebat numai dacă doresc sau nu să-l văd pe Maniu, și eu din proprie mea voință am răspuns că doresc să-l văd pe Maniu.-

Întrebare: precizează când, în ce împrejurări, din inițiativa cui și cu ce scop ai reluat legătura în preajma lui 23 Aug. cu Belu Zilber.

Răspuns: L-am revăzut pe Belu Zilber, la el acasă, întâi că în Ianuarie-Februarie 1944, cu scopul de a lua anumite cărți statistice, care îmi erau necesare pentru lucrarea mea asupra fla- [illegible] românești. Am fost la Belu Zilber din proprie inițiativă și apoi am menținut legătura cu el până la 23 August, dându-i apoi

și anumite însărcinări, tot ~~așa~~ din propria inițiativă.

Întrebare: pe cine ți-a recomandat Bela Silla să folosești în executarea diferitelor misiuni de Partid?

Răspuns: Bela Silber mi-a recomandat pe următorii: Torosian Herant, Galopenția, Betea Mirko, Florin Teodoru, Eugen Bălan. Pe toți aceștia i-am folosit în diferite acțiuni.— Pentru munci tehnice mi-a recomandat pe Ileana Popescu, pe Vera Călin.— De alții nu mai știu.—

11. VIII. 951

Semnez liber și nesilit de nimeni:

L Pătr[illegible]

DECLARATIE

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

In declarația d-tale din 2o Martie 1948, declari:"astfel în munca mea la Minister n'am dovedit destulă fermitate, în epurarea magistraturii, socotind că prin mijloace de convingere voi putea apropia o parte din acest corp". Confirmi această declarație?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

In declarația din 2o Martie 1948, d-ta declari:"unele sarcini puse Justiției, ca de pildă lupta împotriva speculei și sabotajului, unele procese ale criminalilor de război, aplicarea legilor anti-rasiale nu au fost duse la îndeplinire, cu destulă fermitate". Confirmi această declarație?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

In declarația d-tale din 17.VI.1948, d-ta declari:"în loc să apelez la Partid pentru elemente colaboratoare, să cer un sprijin și în această direcție, am utilizat oameni care își mascau dușmănia sub fraze de adulare și devotament cu caracter personal, după cum am dat precădere din punct de vedere personal legăturii de prietenie cu intelectuali sau elemente mic burgheze". Confirmi această declarație?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

In declarația d-tale din 2o Martie 1948, d-ta declari:"ridicându-mă împotriva controlului prețurilor, așa cum se practica atunci, am susținut că o asemenea politică economică a încurajat doar bursa neagră și capitalul comercial speculativ, în dauna producției. Am cerut limitarea controlului prețurilor numai la aceste bunuri, deci libera circulație pentru celelalte, cu întărirea însă a supravegherii producției și o crescută fiscalitate asupra capitalului industrial, care urma să beneficieze de ase-

./.

menea măsuri. Ridicarea acestor chestiuni,sub această formă, în împrejurările concrete dela sfârşitul anului 1945 a constituit o greşeală". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 20 Martie 1948,d-ta declari: "astfel am propus să se absorbe o parte din emisiune,care nu corespundea nici unei măriri a producţiei şi nici unei crescute circulaţii de mărfuri,prin comparare la preţul urcat al aurului.- Dacă această propunere ar fi fost acceptată s'ar fi încurajat din nou specula asupra monedei,fără ca să se atingă scopul urmărit". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 27 Aprilie 1948,d-ta declari: "mi-a venit greu să fac auto-critică din sentimentul intim. In problema Clujului am deviat dela linia marxistă şi dela linia Partidului". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 27 Aprilie 1948,d-ta declari: "BETEA mi-a spus care este atmosfera din Ardeal şi că n'ar fi bine să mai reviu". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 10.VI.1948,d-ta declari: "pe această stare de spirit,în lipsă şi a unei munci de Partid, care să mă ţină în contact strâns cu massa şi cadrele Partidului,care să mă înarmeze cu spirit partinic,cu învăţăturile pe care le capeţi din contact cu massele Partidului,cu vigilenţa trează,aici mai ales cu spiritul şi practica criticei şi autocriticei,au putut să se nască posibilitatea contactului meu şi folosirii unor elemente nepartinice,în realitate antipartinice,duşmane Partidului". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 10.VI.1948,d-ta declari: "după conferinţă,bineînţeles că BETEA era entuziasmat şi nu contenea să laude şi mai ales cu informaţii asupra efectului

./.

ei, în special în populaţia românească. In realitate, doar printre câţiva intelectuali şovini din Ardeal". Si mai departe: "această atmosferă de laudă şi entuziasm şovin, acum îmi dau seama, că BETEA a căutat să întreţină în jurul persoanei mele, de atunci şi până în timpul din urmă. In orice caz tot timpul după această cuvântare, în epoca imediat următoare, a făcut-o în mod vizibil şi sistematic". Si mai departe: "această atmosferă şi asemenea informaţii, care în realitate deformau şi realitatea, iar la mine aduceau o totală abatere şi dela învăţăturile marxist-leniniste şi dela linia Partidului, m'au determinat să nu fac autocritică în chestia discursului dela Cluj, hotărâtă de B.P.". Confirmi această declaraţie?

<u>Răspuns:</u> Da, o confirm.-

<u>Intrebare:</u>

In declaraţia d-tale din 17.VI.1948, d-ta declari: "cuvântarea mea dela Cluj din Iulie 1946, a însemnat şi ea o gravă abatere dela linia Partidului, în chestiunea naţională, abatere care a fost utilizată şi de şoviniştii români şi de cei maghiari. Influenţa atmosferii din Ardealul de Nord, după cum şi vechi rămăşiţe naţionaliste, au contribuit deopotrivă la darea unui conţinut a acestei cuvântări". Si mai departe: "această cuvântare, în loc să uşureze apropierea între naţionalităţile conlocuitoare, urmărită în mod consecvent de Partidul nostru, a dat naştere la discuţii, care au îngreunat-o şi a născut doar dificultăţi dăunătoare". Confirmi această declaraţie?

<u>Răspuns:</u> Da, o confirm.-

<u>Intrebare:</u>

Intr'o declaraţie a d-tale din Iunie 1948, declari: "ocolind calea partinică de a supune unui serios control textul cărţilor pe care le-am scris, în unele dintre ele sunt grave devieri dela învăţăturile marxist-leniniste, precum şi abateri dela linia Partidului nostru". Confirmi această declaraţie?

<u>Răspuns:</u> Da, o confirm.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss. L. Pătrăşcanu

2o August 1951.-

~~191~~ ~~379~~ ~~380~~
371

<u>Declaraţie</u>

Subsemnatul L. Pătrăşcanu, la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: în declaraţia dtale din 20 Martie 1948 declari: „astfel în munca mea la Minister n'am dovedit destulă fermitate, în epurarea magistraturii, socotind că prin înlocuirea de conducere voi putea apropia o parte din acest corp." Confirmi aceste declaraţii?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declaraţia din 20 Martie 1948 dta declari: „unele sarcini puse Justiţiei, ca de pildă lupta împotriva speculei şi sabotajului, unele procese ale criminalilor de războiu, aplicarea legilor anti-rasiale au fost duse la îndeplinire, cu destulă fermitate" Confirmi aceste declaraţii?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declaraţia dtale din 19.VI.1948 dta declari: „în loc să apelez la Partid pentru elemente colaboratoare, să cer un sprijin prin această direcţie, am utilizat oameni care îşi mascau duşmănia sub forme de adulare şi devotament cu caracter personal, după cum am dat precizare

din punct de vedere personal legăturii de prietenie cu intelectuali sau elemente mic-burgheze."
Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.
Întrebare: în declarația dată din 20 Martie 1948, declari: „ridicându-mă împotriva controlului prețurilor, așa cum se practica atunci, am susținut că o asemenea politică economică a încurajat doar bursa neagră și capitalul comercial speculativ, în dauna producției. Am cerut limitarea controlului prețurilor numai la anumite bunuri, deci libera circulație pentru celelalte, cu intărirea însă a supraveghierii producției și o creștere a fiscalității asupra capitalului industrial care urma să beneficieze de asemenea măsuri. Ridicarea acestor chestiuni, sub această formă, în împrejurările concrete dela sfârșitul anului 1945 a constituit o greșeală."
Confirmi această declarație?
Răspuns: da, o confirm.
Întrebare: în declarația dată din 20 Martie 1948 declari: „astfel am propus să se absorbe o parte din emisiune, care nu corespundea nici unei măriri a producției,

3 193 38 40

și usior unei crescute circulații de mărfuri
mărirea prețul ureat al aurului. 373
Dacă această propunere ar fi fost acceptată s'ar
fi încurajat din nou speculă aruncă monede
forță ce să se atingă scopul urmărit". Con-
firmi aceste declarații?
Răspuns: da, o confirm.
Întrebare: în declarația dtale din 27 aprilie 1948
dta declari: "m.a venit greu să fac ante-
stinei din sentimentul intim. Șovăielile
stapânii în problema clujului au deviat
dela linia marxistă și dela linia Partidului."
Confirmi aceste declarații?
Răspuns: da, o confirm.-
Întrebare: în declarația dtale din 27 aprilie
1948, dta declari: "Betea m.a spus care este
atmosfera din Ardeal și că n'ar fi bine să
mai servi".- Confirmi aceste declarații?
Răspuns: da, o confirm.
Întrebare: în declarația dtale din 10 VI 1948
dta declari: "pe această stare de spirit, în
lipsa și a unei munci de Partid, care să
mă țină în contact strâns, cu masele și
cadrele Partidului, care să mă mărunțe
cu spirit Partinic, cu învățăturile pe

care le capete din contact cu mersul Partidului cu vigilența trează, aici mai ales cu spiritul de practica criticei și auto-criticei, au putut să se nască posibilitatea contactului meu și folosirii unor elemente nepartinice, în realitate anti-partinice, dușmane Partidului!"
Confirmi aceste declarații ?
Răspuns: da, o confirm.-
Intrebare: în declarația dtale din 10.VI.948 te declari: " după conferința, bine înțeles, că Beteа era entusiasmat și nu contenea să laude și mai ales cu informații asupra efectului ei, în special în populația consătenilor sovini din Ardeal!" și mai departe: " această atmosferă de laudă și entusiasmul sovin, acum îmi dau seama, că Beteа a căutat să întețească în jurul persoanei mele, de atunci și până în timpul din urmă. In orice caz tot timpul după această cuvântare, în epoca imediat următoare, a făcut-o în mod vizibil și insistent!" Și mai departe: " această atmosferă și asemenea informații, care în realitate

deformare și realitatea, iar la mine aduceau totala abatere și dela învățăturile marxist leniniste și dela linia Partidului, m'au determinat să nu fac auto critică în chestia discursului dela Cluj, hotărîtă de B.P."

Confirmi aceste declarații?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declarația dtale din 17.VI.1948 ați declarat: "cuvântarea mea dela Cluj, din Iulie 1946, a însemnat și ea o gravă abatere dela linia Partidului, în chestiunea naționala, abatere, care a fost întîlnită și de șovinismul românilor și de ce maghiari. Influența atmosferei din Ardealul de Nord, după cum și vechi rămășițe ale naționalismului, au contribuit de a pătrunde la acest conținut al acestei cuvântări". Și mai departe: "Aceasta cuvântare, în loc de ușurare apropierea între naționalitățile conlocuitoare, urmată în mod consecvent de Partidul nostru a dat naștere la discuții, care au îngreunat și a născut doar dificultăți dăunătoare."

Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: într'o declarație a dtale, din Iunie 1948

19884 93 376

declară: „ scoţînd calea partinică de a supune unui serios control textul cărţilor pe care le-am scris, în unele dintre ele sunt grave devieri dela învăţătura marxist-leninistă, precum şi abateri dela linia Partidului nostru". Confirmi această declaraţie?
Răspuns: da, o confirm.
20. VIII. 951

Semnez liber şi nesilit de nimeni
[semnătură]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LUCREȚIU PATRASCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

In declarațiile d-tale arătai că nu credeai în trădarea lui RACOVSKI și că demascarea lui ți-a produs o adâncă impresie neplăcută. Așa a fost?

Răspuns:

Nu am făcut niciodată afirmații de asemenea natură. M'a surprins un singur lucru, privitor la **RACOVSKI** și anume că a devenit spion japonez a doua zi chiar după sosirea lui la Tokio și chiar în localul "Crucii Roșii".

Intrebare:

Intr'una din declarațiile d-tale, arătai că nu erai de acord cu metodele și practica de muncă a secțiunii balcanice a Cominternului. Confirmi această declarație?

Răspuns:

Confirm, dar cu adausul că m'am referit la metodele și practica conducătorilor și a conducerii secției balcanice.-

Intrebare:

In declarațiile d-tale arătai că găsindu-te la Iași, d-ta nu erai mulțumit cu munca ce ți s'a încredințat și ai cerut să fii mutat la altă muncă. Așa a fost?

Răspuns:

Nu confirm decât în parte și anume: nu am fost nemulțumit de munca dela Iași, dar după 6 luni - deoarece Secretariatul mi-a spus dela început să plec provizoriu la Iași - am scris Secretariatului, arătându-i acest lucru. Recunosc că socoteam că puteam face mai mult decât sarcinile date la Iași.-

Intrebare:

Povestește despre lupta d-tale, practică în chestiunea democratizării țării după 23 August.

Răspuns: a). alcătuirea și punerea în aplicare a primelor legi cu caracter democratic, de epurare a aparatului de Stat, desființarea tuturor legilor și măsurilor rasiale, de pedepsi-

./.

re a criminalilor de război; b). coautor al legei de reformă agrară; c). am alcătuit şi pus în practică legea de reformă electorală; d).am alcătuit,supravegheat şi apoi pus în practică legea de reformă structurală a Justiţiei şi am iniţiat, controlat şi apoi dispus modificarea,în sens larg democratic,a principalelelor coduri; e).precum şi o serie de manifestări publice.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.L.Pătrăşcanu

2o August 1951.-

Declaratie

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: în declarațiile date arătai că ai crezut în trădarea lui Racowski și că demascarea lui ți-a produs o adâncă impresie neplăcută. Asa a fost?

Raspuns: nu am făcut niciodată afirmații de asemenea natură. Mă surprins un singur lucru, privitor la Racowski și anume că a devenit spion japonez a doua zi chiar după sosirea lui la Sofia și chiar în localul „Crucii Roșii".-

Întrebare: într'una din declarațiile date, arăți că nu erai de acord cu metodele și practica de muncă a secțiunii balcanice a Cominternului: Confirmi aceste declarație?

Raspuns: confirm, dar am adăugat că m'am referit la metodele și practica conducătorilor și a conducerii secției balcanice.-

Întrebare: în declarațiile date arătai că găsindu-te la Iași, dta nu erai mulțumit cu munca ce ți-o încredințat și ai cerut să fii mutat la alta muncă. Asa a fost?

Răspuns: nu confirm decât în parte și anume: nu am fost nemulțumit de munca

20V388 57 380

de la Iaşi; dar după 6 luni – deoarece Secreta-
riatul nu-a opus lista încă că plec provi-
zorii la Iaşi – am scris Secretariatului amintin-
du-i acest lucru. Recunosc că socoteam că pu-
team face mai mult decât serviciile date la
Iaşi. –

Întrebare: povesteşte despre lupta dtale, practică,
în chestiunea democratizării Ţării după 23 August.
Răspuns: a.) alcătuirea şi <u>punerea în aplicare</u> a
primelor legi, cu caracter democratic, de epura-
re a aparatului de stat, de desfiinţare a
tuturor legilor şi măsurilor rasiale, de pedepsire
a criminalilor de război; b.) coautor al legii
de reformă agrară; c.) am alcătuit şi <u>pus</u>
<u>în practică</u> legea de reformă electorală; d.)
am alcătuit, <u>susţinut</u> şi apoi <u>pus în</u>
<u>practică</u> legea de reformă structurală a Justiţiei
am iniţiat, controlat şi apoi dispus modifi-
carea, în sens larg democratic, a principa-
lilor coduri.. ~~democratizarea Justiţiei~~ e.) precum
şi o serie de manifestaţii publice..
20. VIII. 951

Semnez liber şi nesi-
lit de nimeni

L. Pătrăşcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LUCREȚIU PATRASCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

Consideri că ai dat un răspuns cinstit la întrebările puse privind lupta d-tale practică în chestiunile democratizării țării?

Răspuns:

Da, am dat un răspuns cinstit.-

Intrebare:

Pentru a-ți dovedi că nu ești cinstit în răspunsuri și nu ai curajul răspunderii activității d-tale dușmănoase, ancheta îți citează din propriile d-tale declarații: In declarația d-tale din Iunie 1948, d-ta declari: "este în întregime just și eu însumi consider ca oportunistă și capitulantă atitudinea și lipsa mea de activitate, în lupta dusă de Partidul nostru și de toate forțele progresiste împotriva reacțiunii burghezo-moșierești și a exponenților ei. In loc să contribui cu toate puterile la adâncirea și lărgirea acestei lupte și mai ales să mobilizez aparatul justiției în această luptă, precum și toate celelalte mijloace de represiune pentru a slăbi atât în domeniul economic, cât și în acel politic pozițiile de bază ale reacțiunii moșierești, eu prin atitudinea de rezervă și prin felul cum am lucrat în conducerea Ministerului de Justiție, am slăbit această luptă, am zădărnicit mobilizarea totală a forțelor democratice și progresiste, opunându-mă liniei Partidului. In loc ca Ministerul de Justiție să fie o armă împotriva reacțiunii am ajutat - acesta este adevărul - în acest chip reacțiunii, creind totodată și o serie de greutăți Partidului". Confirmi această declarație a d-tale?

Răspuns:

Confirm total această declarație a mea.

Intrebare:

Intr'o altă declarație a d-tale din Ianuarie 1948, declari următoarele: "prin poziția mea luată în această importantă problemă, am ajutat manevrelor forțelor reacționare burghezo-moșie-

rești, împotriva tacticei Partidului din acel moment. Tot atât de greșită și opusă liniei Partidului este recomandarea făcută în această carte, în ed. III-a, apărută în 1946, privind necesitatea alianței între clasa muncitoare și întreaga țărănime, atunci când țara noastră intrase într'o nouă etapă, după desăvârșirea revoluției burghezo-democratice și când întregul accent trebuia să cadă pe alianța între muncitorime și țărănimea muncitoare, cu întinderea și intensificarea luptei de clasă la sate". Confirmi această declarație a d-tale?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

In declarația d-tale din Iunie 1948, d-ta declari: "greșită și împotriva liniei Partidului, cauzatoare de agitații șovine a fost atitudinea mea în chestia națională, așa cum s'a manifestat îndeosebi în cuvântarea mea ținută la Cluj în Iunie 1946. Aici, în loc să concentrez întreg focul împotriva mașinațiilor șoviniștilor români, la spatele cărora stăteau exponenții reacțiunii, eu am combătut și am pus accentul pe agitațiile revizioniste, găsind în acelaș timp, cuvinte de laudă pentru trecutele regimuri burghezo-moșierești, de felul în care a fost administrată Transilvania după 1918. Prin afirmațiile mele șovine pe care această cuvântare le conținea, privind în special raporturile între poporul român și poporul maghiar, nu numai că nu am contribuit la stabilirea unei atmosfere de liniștită și pașnică conviețuire între naționalitățile conlocuitoare, ci dimpotrivă am tulburat și învrăjbit această atmosferă". Confirmi această declarație a d-tale?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

Intr'o altă declarație a d-tale din Iunie 1948, d-ta declari: "privitor la activitatea mea la Ministerul de Justiție, faptul de a nu fi făcut la timp și în mod masiv epurarea magistraturii și de a fi întârziat reforma Justiției, a dus la întârzierea democratizării aparatului nostru de stat, într'un sector din cele mai importante. Urmând o linie oportunistă, dovedind o lipsă de înțelegere a necesității schimbărilor structurale pe linia noii democrații populare, activitatea mea la Ministerul Justiției o socotesc nesatisfăcătoare și dusă după criterii false". Confirmi această declarație a d-tale?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

In declarația d-tale din 5 Aprilie 1950, d-ta declari: "când s'au produs unele acte de guvern, ca dizolvarea "P.N.T." eu am soco-

./.

tit că această măsură nu va fi înţeleasă de masse,pentrucă nu a fost rezultatul unei campanii,care să antreneze massele.Ca atare va apărea ca o lichidare administrativă".Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 5 Aprilie 195o,d-ta declari: "am încercat cinstit să aplic linia Partidului,dar trebue să recunosc că nu am făcut-o nici suficient de consecvent,nici cu toată tăria. Si tot aici trebue să spun că s'au mai produs,în acest timp,unele rezerve aşa cum arată de pildă,dizolvarea "P.N.T."". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 6 Aprilie 1951,d-ta declari: "după discursul dela Cluj "Dreptatea" oficiosul P.N.T.a publicat articolele lăudând cuvântarea mea dela Cluj.Pentru a evita aceste laude,l-am rugat pe RADU XENOPOL să vorbească cu CARANDINO,să înceteze aceste laude,care politiceşte,mie,îmi făceau rău. XENOPOL mi-a satisfăcut cererea". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 6 Aprilie 1951,declari:"în preajma alegerilor din 1946,MANIU a trimis pe XENOPOL a-mi face o ofertă electorală şi anume că dacă am anumiţi prieteni personali,naţionalişti,candidaţi,el se oferă să nu mă atace în campania electorală". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 7 Aprilie 1951,declari:"prin atitudinile şi manifestările mele politice,obiectiv şi în fapt, am servit interesele reacţiunii din ţară". Confirmi această declaraţie?

Răspuns:

Nu,nu o confirm.

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 7 Aprilie 1951,declari:"datorită poziţiei mele naţionaliste elementele din anturajul meu,în

./.

spatele cărora se găseau MANUILA şi alţii,au căutat să mă ducă în lagărul naţional ţărănist din emigraţie. Americanii cunoscând poziţia mea politică,l-au trimis pe VISOIANU propunându-mi să plec în America,pentru a servi interesele imperialiştilor americani". Confirmi această declaraţie?

Răspuns:

Nu,nu o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 9 Aprilie 1951,declari: "întrucât denunţarea lui MANUILA atrăgea după sine arestarea lui BETEA,care era un devotat al meu,şi care a făcut mari servicii, am preferat să tac asupra fugii lui MANUILA şi să rămână nearestat BETEA. Recunosc că aceasta a fost o atitudine duşmănoasă faţă de Partid şi faţă de regim. Cu atât mai mult cu cât ştiam că MANUILA este implicat în procesul MANIU". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 9 Aprilie 1951,declari: "în Octombrie 1947,BETEA a venit la mine acasă făcându-mi propunerea să plec din ţară,ca să-mi salvez viaţa,cu un avion pregătit de BETEA,cu care urma să fugă MANUILA,care era urmărit de autorităţile de stat şi urma să fie arestat". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 9 Aprilie 1951,declari: "adevărul este că eu nu am prezentat decretul-legii de pedepsire a criminalilor de război,întrucât convingerea mea intimă era că după 18oo de condamnări,România s'a achitat de obligaţiile Armistiţiului. Recunosc că am luat o atitudine anti-partinică, întrucât am pus pe primul plan convingerile mele personale peste voinţa conducerii Partidului". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 24 Aprilie 1951,declari: "devierile şi manifestările mele naţionaliste m'au situat pe o poziţie naţionalistă,trădătoare,pentrucă aceste manifestări au

./.

adâncit conflictul dintre maghiari şi români şi dacă conducerea Partidului nu m'ar fi demascat la timp,duşmanii poporului român şi ai naţionalităţilor conlocuitoare - anglo-americanii şi agentura lor reacţionară,naţional-ţărăniştii,ar fi putut să folosească în interesul lor aceste poziţii ocupate de mine". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 2 Mai 1951,declari:"este adevărat că am fost în contradicţie cu unele organe ale comisiei de control sovietice,cum au fost de exemplu: problema activelor şi pasivelor societăţilor germane,unde am avut un punct de vedere deosebit faţă de acel al resortului economic respectiv; am avut un punct de vedere deosebit privitor la aurul găsit la LECA şi declarat de el că era al lui KILINGER".Confirmi această declaraţie?

Răspuns:Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din lo Mai 1951,declari:"prin atitudinile şi manifestările mele politice,obiectiv şi în fapt,am servit interesul reacţiunii dela noi din ţară.De aici a urmat o serie de manifestări şi atitudini anti-partinice,pe care le-am ascuns Partidului". Confirmi această declaraţie?

Răspuns:Nu,nu o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din lo Mai 1951,declari:"am ocupat această poziţie naţionalistă trădătoare şi pentrucă,în mentalitatea şi ideologia mea au rămas unele rămăşiţe şi prejudecăţi mic burgheze şi intelectualiste,individualiste.Datorită acestor poziţii ocupate de mine,am devenit purtătorul ideologiei duşmanului de clasă în rândurile Partidului".Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss.L.Pătrăşcanu

21 August 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: consideri că ai dat un răspuns cinstit la întrebările puse privind lupta dusă practic în chestiunile democratizării țării?

Răspuns: da, am dat un răspuns cinstit.

Întrebare: pentru a-ți dovedi că nu ești cinstit în răspunsuri și nu ai curajul răspunderii activității dtale dușmănoase, amintim și cităm din propria dtale declarație. În declarația dtale din iunie 1948 dta declari: „este în întregime just și eu însumi condamn ca oportunistă și capitulardă atitudinea și lipsa mea de activitate, în lupta dusă de Partidul nostru și de toate forțele progresiste împotriva reacțiunii burghezo-moșierești și a exponenților ei. ~~[illegible]~~ În loc să contribui cu toate puterile la adâncirea și lărgirea acestei lupte și mai ales să mobilizez aparatul Justiției în această luptă, precum și toate celelalte unelte de represiune pentru a slăbi atât în domeniul economic, cât și în cel politic pozițiile de clasă ale reacțiunii burghezo-moșierești, eu prin atitudinea de rezervă și prin felul cum am lucrat, în conducerea Ministerului de Justiție am slăbit această luptă, am zădărnicit mobilizarea totală a forțelor democratice și progresiste, opunându-mă liniei Partidului. În loc ca

Manualul de Justiție va fi o armă împotriva noastră am apelat — aceasta este adevărul — în acest chip reacțiunii, crezând totodată că o scrie de greutate Partidului." Confirmi această declarație a dtale?

Răspuns: confirm total această declarație a mea.

Întrebare: într-o altă declarație a dtale din Iunie 1948, declari următoarele: „prin poziția mea luată în această importantă problemă, am ajutat doar ~~de~~ manevrelor fostelor reacționare burghezo-moșierești, împotriva tacticei Partidului din acel moment, într-atât de greșită și opusă liniei Partidului. Tot este recomandarea făcută în aceeași carte, în ed. III-a, apărută în 1946, privind realizarea alianței între clasa muncitoare și întreaga țărănime, atunci când țara intrase într-o nouă etapă, după desăvârșirea revoluției burghezo-democratice. Și când întregul accent trebuia să cadă pe alianța între proletariat și țărănimea muncitoare, cu introducerea și intensificarea luptei de clasă la sate."
Confirmi această declarație a dtale?

Răspuns: da, o confirm. –

Întrebare: În declarația dată de dvs. în Iunie 1948 ați declarat: „greșită și împotriva liniei Partidului, împăciuitoare de agitații șovine a fost atitudinea mea în chestiunea națională, așa cum s-a manifestat în deosebi în cuvântarea mea ținută la Cluj în Octombrie 1946. Aici, în loc să concentrez întreg focul împotriva manifestărilor șovinismului român, la spatele cărora stăteau exponenții reacțiunii, eu am combătut și am pus accentul pe agitațiile revizioniste, găsind în același timp, cuvinte de laudă pentru trecutul regimului burghezo-moșieresc, de felul în care a fost administrată Transilvania după 1918. Prin afirmațiile șovine pe care această cuvântare le conținea, privind în special raporturile între poporul român și poporul maghiar, nu numai că eu nu am contribuit la stabilirea unei atmosfere de liniște și pașnică conviețuire între naționalitățile conlocuitoare, ci dimpotrivă am tulburat și înrăutățit această atmosferă".

Confirmi această declarație a dtale?

Răspuns: Da, o confirm.—

Întrebare: Într-o altă declarație a dtale din Iunie 1948, dta declari: „privitor la activitatea mea la Ministerul de Justiție, faptul de a nu fi făcut la timp și în mod masiv epurarea magistraturii și de a fi interferat

reforma justiției, a dus la întârzierea democratizării aparatului nostru de stat, într-un sector din cele mai importante. Urmând o linie oportunistă, dovedind o lipsă de înțelegere a necesității schimbărilor structurale pe linia noii democrații populare, activitatea mea la Ministerul Justiției o rotație nesatisfăcătoare și dusă după criterii false." Confirmi aceste declarații a dtale?

Răspuns: da, o confirm.-

Întrebare: în declarația dtale din 5 Aprilie 1950 dta declari: „când s'au produs unele acte de guvern, ca dizolvarea P.N.Ț." eu am socotit că această măsură nu va fi înțeleasă de mase, pentru că nu a fost rezultatul unei campanii, care să antreneze masele. Ca atare ne apărea ca o lichidare administrativă." Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.-

Întrebare: în declarația dtale din 5 Aprilie 1950 dta declari: „am încercat sincer să aplic linia Partidului, dar trebuie să recunosc că nu am făcut-o nici suficient de consecvent, nici cu toată tăria. Și tot aici trebuie să spun că s'au mai produs, în acest timp unele

rezerve, aşa cum arată de pildă, desfolnirea „P.N.Ţ." Confirmi această declaraţie?

Răspuns: da, o confirm.—

Întrebare: în declaraţia dată din 6 Aprilie 1951, ai declarat: „după discursul de la Cluj „Dreptatea" oficiosul P.N.Ţ a publicat articolele lăudând cuvântarea mea dela Cluj. Pentru a evita aceste laude, l-am rugat pe Reabu Xenopol să vorbească cu Cerandino, să-i înceteze aceste laude, care politiceşte, mie îmi făceau rău. Xenopol mi-a satisfăcut cererea." Confirmi această declaraţie?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declaraţia dată din 6 Aprilie 1951 declari: „în preajma alegerilor din 1946 Maniu a trimis pe Xenopol a-mi face o ofertă electorală şi anume ca dacă am anunţa prietenii personali, naţionalişti, candidaţi, el se oferă să nu mă atace în campania electorală". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declaraţia dată din 7 Aprilie 1951

declari: „prin atitudinile și manifestările mele politice, directe și în fapt, am servit interesele reacțiunii din țară." Confirmi aceasta declarație?

Răspuns: nu, nu o confirm.

Întrebare: în declarația dată la 7 Aprilie 1947 declari: „datorită poziției mele naționaliste, elementele din anturajul meu, în speță cărora se găseau Manuilă și alții, au căutat să mă ducă în lagărul național-țărănist din emigrație. Americanii cunoscând poziția mea politică, l-au trimis pe Ungureanu propunându-mi să plec în America, pentru a servi interesele imperialiștilor americani." Confirmi această declarație?

Răspuns: nu, nu o confirm.—

Întrebare: în declarația dată la 9 Aprilie 1947 declari: „intenționat denunțarea lui Manuilă atrăgea după sine arestarea lui Betea, care era un devotat al meu, și care a făcut mari servicii, am preferat să tac asupra fugii lui Manuilă și să rămână nearestat Betea. Recunosc că aceasta a fost o atitudine dușmănoasă față de

7

~~212~~ ~~[illegible]~~ 392

Partidul și față de regim. Cu atât mai mult cu cât știam că Mănuilă este implicat în procesul Maniu!" Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declarația dată la 9 Iunie 1951 declari: „în Octombrie 1947, Beta a venit la mine acasă făcându-mi propunerea să plec din țara, ca să-mi salvez viața, cu un avion pregătit de Beta, în care urma să fugă Mănuilă, care era urmărit de autoritățile de stat și urma să fie arestat." Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.—

Întrebare: în declarația dată la 9 Iulie 1951 declari: „adevărul este că eu nu am prezentat decretul-legii de ~~[illegible]~~ pedepsire a criminalilor de război, întrucât convingerea mea intimă era că după 1.000 de condamnări, România și-a achitat obligațiile armistițiului. Recunosc că am luat o atitudine anti-partinică, întrucât am pus pe primul plan, convingerile mele personale peste voința conducerii Partidului."— Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.—

Intrebare: în declarația dată din 24 Septembrie 19[illegible] declari: „devenirile și manifestările mele naționaliste m'au situat pe o poziție naționalistă, trădătoare, pentrucă aceste manifestări au adâncit conflictul dintre maghiari și români, și dacă conducerea Partidului nu m'ar fi demascat la timp, dușmanii poporului român și ai naționalităților conlocuitoare - anglo-americanii și agentura lor reacționară, național-țărănistă, ar fi putut să folosească în interesul lor aceste poziții ocupate de mine." Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.

Intrebare: în declarația dată în 2 Mai 1951 declari: „este adevărat că am fost în contradicție cu unele organe ~~[illegible]~~ ale comisiei de control sovietice, cum au fost de exemplu: problema acțiunilor și posesiunilor societăților germane, unde am avut un punct de vedere deosebit față de acel al resortului economic respectiv; am avut un punct de vedere deosebit la aurul găsit la Seca și declarat de el că era a lui Killinger." - Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm. -

Intrebare: în declarația dată din 10 Mai 1951 declari: prin atitudinea și manifestările mele politice, obiceiuri și în fapt, am servit interesele reacțiunii din țară. De aici

a urmat o serie de manifestări și atitudini anti-partinice, pe care le-am ascuns Partidului." Confirmi această declarație?

Răspuns: nu, nu o confirm.—

Întrebare: în declarația dtale din 10 Mai 1951 declari: „am ocupat aceste poziții reacționare trădătoare, pentru că, în mentalitatea și ideologia mea au rămas urme rămășițe și prejudecăți mic burgheze și intelectualiste, individualiste. Datorită acestor poziții ocupate de mine, am devenit purtătorul ideologiei dușmanului de clasă în rândurile Partidului." Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.—

21.VIII.951

Semnat liber și nesilit de nimeni.

[signature]

DECLARATIE

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebările de mao jos, declar următoarele:

Intrebare:

Arată lupta d-tale duşmănoasă dusă împotriva Partidului.

Răspuns:

Nu am absolut nimic de arătat întrucât nu am dus nici o luptă duşmănoasă contra Partidului.

Intrebare:

Dece nu eşti cinstit şi n'ai curajul răspunderii pentru activitatea duşmănoasă dusă împotriva Partidului?

Răspuns:

Nu am nimic de adăugat la răspunsul de mai sus.

Intrebare:

Ancheta îţi citează din propriile declaraţii pentr a-ţi reaminti o parte din activitatea d-tale recunoscută până acum şi îţi cere să dai pe faţă întreaga activitate duşmănoasă, întrucât organelor de anchetă le este cunoscută activitatea d-tale duşmănoasă.

In declaraţia din 14.XI.1949, declari: "Atitudinea mea şi nemulţumirile mele, atunci când se manifestau duceau la aceleaşi rezultate: diminuarea autorităţii Partidului". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da, o confirm.

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 18.XI.1949, declari: "reacţiunea mea, în ce priveşte atitudinea lor nefiind nici sănătoasă nici partinică, a dus la manifestări de supărare în cercul cunoscuţilor şi prietenilor personali, care atingeau prestigiul şi a tovarăşilor şi a organului din care făceam parte". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 18.XI.1949, declari: "faţă de prietenii personali, ca BELU SILBER, LENA CONS-

./.

TANTE sau TOROSSIAN,mi-am permis atitudini şi manifestări care dăunau Partidului". Confirmi această declaraţie?

Răspuns:

Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 3o.XI.1949,declari:"aşa cum starea mea de spirit în anii 1945/46 a fost nejustă,bolnăvicioasă,direct primejdioasă,tot aşa şi manifestările mele au fost la fel de nejuste şi primejdioase". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 2.XII.1949 declari:"nepartinică a fost toată purtarea mea,atunci când BETEA a venit şi mi-a propus să plec în străinătate şi eu am ascuns acest fapt tovarăşilor. Mai mult,a fost un act duşmănos atât faţă de partid şi faţă chiar de regimul nostru,că atunci când am aflat că MANUILA ale cărui legături cu MANIU îmi erau cunoscute şi ştiam că a jucat tot timpul un joc dublu,lucrând şi cu guvernul nostru în calitatea lui de director al Institutului de Statistică,eu nu l-am denunţat". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 2.XII.1949 d-ta declari: "prin asemenea discuţii am contribuit la scăderea autorităţii Partidului şi a tovarăşilor din conducere. Faptul că nu-mi pot aminti formele de manifestare a acestor eşiri ale mele faţă de oameni ca BELU sau LENA CONSTANTE nu micşorează cu nimic vina mea sau existenţa acestor manifestări". Confirmi această declaraţie?

Răspuns:Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 29.III.195o,declari:"în legătură cu VISOIANU nu mai am absolut nimic important de adăugat la declaraţiile mele precedente,afară de un fapt şi anume că înainte de a pleca la Paris,la Conferinţa Păcii,în August 1946, VISOIANU mi-a propus să plec în Statele Unite ale Americii" Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

./.

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 3.IV.195o,declari:"în Iulie 1946 a venit la mine RADU XENOPOL, trimis de MANIU,cu următoarele oferte: naţional ţărăniştii sunt gata să nu combată în campania electorală începută,pe acei prieteni ai mei personali,care ar candida în diferite judeţe". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 7 Aprilie 1951,declari:"prin atitudinile şi manifestările mele naţionaliste am urmărit un anumit calcul politic şi anume de a-mi câştiga un bagaj serios politic,prin câştigarea unei largi popularităţi pe linie naţionalistă,spre a-mi întări situaţia mea în Partid:"Confirmi această declaraţie?

Răspuns:

Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 7 Aprilie 1951,declari:"datorită unor atitudini şi ocupând o poziţie naţionalistă în Partid,aceste elemente au căutat să folosească în interesul lor,în interesul reacţiunii dela noi din ţară şi în interesul anglo-americanilor, de care erau dirijaţi,au căutat să folosească atitudinea mea falsă politică faţă de Partid. Aceste elemente,contau că eu personal voi merge pe linia spargerii Partidului". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 15 Aprilie 1951,declari:"am primit sugestii şi propuneri de fugă din partea lui VISOIANU,trimis de SKYLER,din partea lui BETEA,care mi-a făcut de mai multe ori asemenea propuneri,el făcând şi pregătiri din iniţiativă în acest sens. Ultima oară când a venit i-am dat un răspuns afirmativ". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da,o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 7 Aprilie 1951,declari:" într'o discuţie cu FRANASOVICI la Paris,în timpul Conferinţei de Pace, el a făcut o aluzie în sensul că aşi putea face o ruptură în Partid,servind astfel interesele reacţiunii din interiorul şi din afara ţării". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Nu,nu o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 9 Iunie 1951, declari:"în pasajul care se referă la opoziţia muncitorească" am remarcat soţiei mele, că lipseşte una din chestiunile ridicate de BUHARIN privitor la democratizarea producţiei şi de aceea pasajul mi s'a părut nejust". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 16 Iunie 1951, declari:"atitudinea luată de conducerea P.N.Ţ. prin "Dreptatea" şi scrisoarea lui GHITA POP, faţă de manifestările mele dela Cluj, a fost o manevră din partea acestei conduceri". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da, o confirm.-

Intrebare:

In declaraţia d-tale din 28 Iunie 1951, declari:"BETEA NICOLAE a venit în ajunul plecării mele la Bruxelles în Iulie 1947 şi pe motivul că libertatea şi viaţa mea este în pericol, a căutat să mă convingă să nu mă reîntorc în ţară. I-am spus că voi reflecta asupra celor spuse de el şi îi voi telefona". Confirmi această declaraţie?

Răspuns: Da, o confirm.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss. L. Pătrăşcanu

21 August 1951.-

Declarație

~~219~~ ~~407~~

399

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: arătați lupta d-tale dușmănoasă dusă împotriva Partidului.

Răspuns: nu am absolut nimic de arătat întrucât nu am dus nici o luptă dușmănoasă contra Partidului..

Întrebare: deci nu ești cinstit și nu ai curajul răspunderii, pentru activitatea dușmănoasă dusă de d-ta împotriva Partidului.

Răspuns: nu am absolut nimic de adăugat la răspunsul de mai sus.

Întrebare: ancheta îți citează din propriile declarații pentru a-ți reaminti o parte din activitatea d-tale recunoscută până acum și îți cere să dai pe față întreaga activitate dușmănoasă, întrucât organelor de anchetă le este cunoscută activitatea d-tale dușmănoasă:

În declarația d-tale din 14/XI. 1949, declari: "Atitudinea mea și nemulțumirile mele, atunci când se manifestau duceau la aceleași rezultate: diminuarea autorității Partidului." Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declarația d-tale din 18/XI. 949

2

declari: „reacțiunea mea, în ce privește atitudinea lor nefiind nici sănătoasă, nici partinică, a dus la manifestări de supărare în cercul cunoscuților și prietenilor personali, care atingeau prestigiul și a Partidului și a organului din care făcea parte". Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.—

Întrebare: în declarația dată din 18/XI 1949. declari: „față de prietenii personali, ca Bela Silber, Vera Constantinescu, Torosian mi-am permis atitudini și manifestări care dăunau Partidului." Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declarația dată din 30/XI 949 declari: „așa cum starea mea de spirit în anii 1945/46 a fost nejustă, tulburătoare, ... periculoasă, tot așa și manifestările mele au fost la fel de nejuste și primejdioase". Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm—

Întrebare: în declarația dată din 2/XII. 949 declari: „nepartinică a fost toată purtarea mea atunci când Bela a venit și mi-a propus să plec în străinătate și eu am asumat acest fapt tovarășilor. Mai mult, a fost un act ~~un~~ dușmănos atât față de Partid, ~~cât~~ și față de regimul nostru, că atunci când am aflat că Mănuilă ale cărui legături cu Manu îmi erau

cunoscute și știam că a jucat tot timpul
un joc dublu, lucrând și cu guvernul nostru
în calitatea lui de director al Institutului de
Statistica, eu nu l-am denunțat." Confirmi
această declarație?
Răspuns: da, o confirm.-
Intrebare: în declarația dată din 2/XII.949
declari: „prin asemenea discuții am contri-
buit la scăderea autorității Partidului și a
tovarășilor din conducere. Faptul că nu-mi
pot aminti formele de manifestare a acestor
ieșiri ale mele, față de oameni ca Belu sau Lena,
nu micșorează cu nimic vina mea sau existența
acestor manifestări!- Confirmi această declarație?
Răspuns: da, o confirm -
Intrebare: în declarația dată din 29.III.1950
declari: „în legătură cu Visoianu nu mai am
absolut nimic important de adăugat
la declarațiile mele precedente, afară de un
fapt și anume că înainte de a pleca la
la Conferința Păcii, în August 1946, Visoianu
mi-a propus să plec în Statele Unite ale
Americii". Confirmi această declarație?
Răspuns: da, o confirm.-
Intrebare: în declarația dată din 3/IV.1950
declari: „în Iulie 1946 a venit la mine Radu
Xenopol, trimis de Maniu, cu următoarele

4

[illegible] 119 (402)

oferte: național-țărăniștii sunt gata să mă comp... [illegible] în campania electorală începută pe acei „prieteni ai mei personali, care ar candida în diferite județe!" Confirmi această declarație?
Răspuns: da, o confirm.
Întrebare: în declarația dată din 7 Aprilie 1957 declari: „prin atitudinile și manifestările mele naționaliste am urmărit un anumit calcul politic, și anume de a-mi câștiga un [illegible] politic, prin câștigarea unei largi popularități pe linie naționalistă spre a-mi întări situația mea în Partid." Confirmi această declarație?
Răspuns: da, o confirm.
Întrebare: în declarația dată din 7 Aprilie 1957 declari: „datorită unor atitudini și ocupând o poziție naționalistă în Partid aceste elemente au căutat să folosească în interesul lor, în interesul reacțiunii dela noi din țară și în interesul anglo-americanilor, de care erau dirijate au căutat să folosească atitudinea mea greșită politică față de Partid. Aceste elemente contau că eu personal voi merge pe linia sporirii Partidului." Confirmi această declarație?
Răspuns: da, o confirm.
Întrebare: în declarația dată din 15 Aprilie 1957 declari: „am primit sugestii și propuneri de fugă din partea lui Vișoianu, trimis de

5

~~P234111/126~~ 403

Schyler, din partea lui Bitea, care mi-a făcut de mai multe ori asemenea propuneri, el făcând și pregătiri din inițiativa, în acest sens. Ultima oară când a venit i-am dat un răspuns afirmativ." Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.-

Întrebare: în declarația dată la 7 Aprilie 1951 declari: "într-o discuție cu Franasovici la Paris, în timpul Conferinței de Pace, el a făcut o aluzie în sensul că-și putea face o ruptură în Partid, servind astfel interesele reacțiunii din interiorul și din afară țării." Confirmi această declarație?

Răspuns: nu, nu o confirm.-

Întrebare: în declarația dată la 9 Iunie 1951 declari: "în pasajul care se referă la "gazeta muncitorească" am remarcat totuși modul că lipsește una din chestiunile ridicate de Bulkani, privitor la democratizarea producției și de aceea pasajul mi s-a părut nejust."-

Confirmi această declarație?

Răspuns: da, o confirm.-

Întrebare: în declarația dată la 16 Iunie 1951 declari: "atitudinea luată de conducerea C.N.T. prin "Dreptatea" și scrisoarea lui Ilie Pop, față de manifestările mele de la Cluj,

6

a fost o manevră din partea acestei conduceri."
Confirmi această declarație ?

Răspuns: da, o confirm.

Întrebare: în declarația dată din 28 Iunie 1951 declari: „Botez Arnold a venit în ajunul plecării mele la Bruxelles în Iulie 1948 și pe motivul că libertatea și viața mea este în pericol a căutat să mă convingă să nu mă reîntorc în țară. I-am spus că voi reflecta asupra celor spuse de el și îi voi telefona." Confirmi această declarație ?

Răspuns: da, o confirm.-

21.VIII.951

Semnez liber și nesilit de nimeni.

[signature]

DECLARATIE

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

După manifestarea d-tale duşmănoasă împotriva liniei Partidului în chestiunea naţională, conducerea Partidului ţi-a cerut să-ţi faci autocritică publică?

Răspuns:

Da, mi-a cerut.-

Intrebare:

Ai făcut această autocritică publică sau ai refuzat?

Răspuns:

Nu, n'am făcut-o.-

Intrebare:

Ai spus lui BETEA că Partidul ţi-a cerut să-ţi faci autocritică publică în chestia Clujului?

Răspuns:

Nu pot să răspund la această întrebare.-

Intrebare:

Dece minţi; dece te fereşti de un răspuns cinstit. In declaraţiile d-tale ai arătat că i-ai spus lui BETEA că Partidul ţi-a cerut să-ţi faci autocritică publică şi l-ai însărcinat să vadă care e atmosfera şi situaţia în Ardeal, la care el te-a sfătuit să nu revii cu autocritică în problema Clujului. Aşa a fost?

Răspuns:

Nu pot să răspund la această întrebare.

Intrebare:

Arată cine stătea în spatele lui BETEA. A fost BETEA duşmanul regimului sau nu?

Răspuns:

Cine stătea în spatele lui BETEA nu ştiu. BETEA era duşman al regimului.-

Intrebare:

In câteva declaraţii ale d-tale ai arătat că în spatele lui BETEA stătea MANUILA, care a fugit din ţară. Aşa a fost sau nu?

Răspuns:

Nu ştiu cine stătea în spatele lui BETEA.-

./.

Intrebare:

Nu știai de legăturile lui BETEA cu MANUILA?

Răspuns:

Ba da, știam.-

Semnez liber și nesilit.-

ss.L.Pătrășcanu

31 August 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: după manifestarea dtale dușmănoasă împotriva liniei Partidului în chestiunea naționala, conducerea Partidului ți-a cerut să-ți faci auto-critică publică?

Răspuns: Da, mi-a cerut.

Întrebare: ai făcut această auto-critică publică sau ai refuzat?

Răspuns: nu, n'am făcut-o.—

Întrebare: ai spus lui Belu că Partidul ți-a cerut să-ți faci auto-critică publică în chestia Clujului?

Răspuns: nu pot să răspund la această întrebare.—

Întrebare: de ce minți; de ce te ferești de un răspuns cinstit. În declarațiile dtale ai arătat că i-ai spus lui Belu că Partidul ți-a cerut să-ți faci auto critica publică și l-ai însărcinat să vadă care e atmosfera și situația în Ardeal, la care el ți-a sfătuit să nu revii cu auto critica în problema Clujului. Așa a fost?

Răspuns: nu pot să răspund la această întrebare.

~~21.VIII.951~~

~~Semnătura~~
~~L. Pătrășcanu~~

Intrebare: arată cine stătea în spatele lui Betea. A fost Betea dușmanul regimului sau nu?

Răspuns: cine stătea în spatele lui Betea nu știu. Al Betea era un dușman al regimului.–

Intrebare: in câteva declarații ale dtale ai arătat că în spatele lui Betea stătea Mănuilă, care a fugit din țară. Așa a fost sau nu?

Răspuns: nu știu cine stătea în spatele lui Betea.–

Intrebare: nu știai de legăturile lui Betea cu Mănuilă?

Răspuns: ba da, știam.–

31. VIII 951

Scris liber și nesilit de nimeni.

[signature]

339 417 730

419

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU,declar următoarele:

Poziţia şi toate manifestările mele naţionaliste,în general,care m'au situat pe o poziţie naţionalistă,opusă liniei Partidului,au cauzat Partidului prejudicii şi au daunat activităţii lui,fiind în schimb folosite de reacţiune şi în special de P.N.T.,în lupta dusă împotriva Partidului şi a regimului.

Manifestările şi poziţia mea naţionalistă,opusă linie Partidului,au luat unele forme publice şi concrete,făcându-şi drum şi în activitatea mea ca Ministru de Justiţie,oglindindu-s în unele măsuri cu caracter legislativ,precum şi administrativ, cum au fost,de pildă,legea 645/945,legea cetăţeniei din Ardealul de Nord şi unele numiri de magistraţi români în secuime, precum şi poziţia publică luată în cuvântările dela Cluj,din 1945 şi 1946,care au avut un caracter naţionalist,cauzând frământări şi agitaţii în sânul populaţiei din Ardeal şi învrăjbind naţionalităţile conlocuitoare.

Recunosc că prin poziţia mea naţionalistă,ocupată în Partid,obiectiv am devenit purtătorul ideologiei duşmanului de clasă,în rândurile Partidului.

Datorită poziţiei mele naţionaliste,opusă liniei Partidului,reprezentanţi ai reacţiunii din ţară şi din afară,au încercat diferite manevre şi combinaţii,pe care eu le-am ascun Partidului şi conducerii sale. Astfel,MANIU,printr'un interpret (XENOPOL) mi-a propus să-i transmit lista prietenilor mei perso nali,care ar candida în alegerile din 1946,pentru a nu-i combat americanii,prin VISOIANU mi-au transmis invitaţia,înaintea ple cării la Paris,în August 1946,de a pleca în Statele Unite ale Americii,în orice condiţii voesc; aflându-mă la Paris,în 1946, FRANASOVICI mi-a făcut aluzie la formarea unui grup naţionalist în partid.

Recunosc că textul celei de a doua cuvântare,dela Cluj,din 1946,l-am ascuns Partidului,ştiind de mai înainte că el nu va fi acceptat,aşa cum îl pregătisem,tocmai datorită ca-

./.

racterului lui naţionalist,dar în schimb l-am arătat lui NICOLAE BETEA,cu care aveam legături pe linie naţionalistă şi care mi-a furnizat dela GOLOPENTIA,unele date folosite în cuvântare. Acest fapt a fost posibil tocmai datorită poziţiei mele naţionaliste,care prezintă o primejdie pentru Partid,primejdie înlăturată prin demascarea acestei poziţii şi a măsurilor luate de către conducerea Partidului.

Faptul,că atunci când mi-a cerut Partidul o autocritică publică,prin care să iau eu personal atitudine faţă de manifestările şi poziţia mea naţionalistă,eu am refuzat acest lucru,nu a însemnat altceva decât o agravare a poziţiei mele naţionaliste,care a însemnat o totală abatere dela învăţămintele marxist-leniniste.

Tot ca urmare a manifestărilor şi a poziţiei mele naţionaliste,oficiosul P.N.T.ziarul "Dreptatea" mi-a adus laude după cea de a doua cuvântare dela Cluj,pe care le-am făcut să înceteze,transmiţând în acest sens un cuvânt redactorului ei responsabil,de atunci,CARANDINO.

Recunosc că în cadrul manifestărilor mele dela Cluj am dat un certificat de bună purtare guvernelor reacţionare burghezo-moşiereşti dintre 1918-194o.

Prin poziţia şi manifestările mele naţionaliste, contrar tuturor principiilor de partid, am urmărit câştigarea unei largi popularităţi,crezând că astfel îmi voi putea întăr situaţia în conducerea Partidului.

Datorită manifestărilor şi a poziţiei mele naaţiona liste şi a legăturilor mele cu NICOLAE BETEA,care era un duşman al Partidului,cum dovedesc legăturile lui cu SABIN MANUIL fugit din ţară,a fost posibilă încercarea lui de a mă scoate din ţară şi duce în lagărul duşmanului din afară,lovind astfel în Partid şi în regimul democraţiei populare.

Intreaga mea poziţie naţionalistă în Partid şi toate manifestările mele naţionaliste,obiectiv,au servit interesele reacţiunii dela noi din ţară şi în special P.N.T.şi a fost o politică antipartinică şi opusă Partidului.

Semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss.L.Pătrăşcanu

21.IX.1951.

Declarație

Subsemnatul L. Pătr[illegible] declar următoarele:

~~Atitudinea~~ Poziția și toate manifestările mele naționaliste, în general, care m-au situat pe o poziție naționalistă, opusă liniei Partidului, au cauzat Partidului prejudicii și au dăunat activității lui, fiind în schimb folosite de reacțiune și în special de P.N.Ț. în lupta dusă împotriva Partidului și a regimului.

Manifestările și poziția mea naționalistă, opusă liniei Partidului, au luat unele forme publice și concrete, făcându-și drum și în activitatea mea ca Ministru de Justiție, oglindindu-se în unele măsuri cu caracter legislativ, precum și administrativ, cum au fost, de pildă, legea 645/945, legea cetățeniei din Ardealul de Nord și unele numiri de magistrați români în Secuime, precum și poziția publică luată în cuvântările din Cluj, din 1945 și 1946, care au avut un caracter naționalist, cauzând frământări și agitații în sânul populației din Ardeal și înveninând naționalitățile conlocuitoare.—

Recunosc că prin poziția mea naționalistă, ocupată fățiș, obiectiv, am devenit purtătorul ideologiei dușmanului de clasă, în rândurile Partidului.

Datorită poziției mele naționaliste, opusă liniei Partidului, reprezentanți ai reacțiunii din țară și ~~[illegible]~~ din afară au încercat diferite manevre și

combinațiile, pe care eu le-am ascuns Partidului și conducerii sale. Astfel Maniu, printr-un intermediar (Xenopol) mi-a propus să-i transmit lista prietenilor mei personali, care se candida în alegerile din 1946, pentru a mi-i combate; Americanii, prin Visoianu, mi-au transmis înainte plecarii la Paris, în August 1946, de a pleca în St. Unite ale Americii, în orice condiții voiesc; aflându-mă la Paris, în 1946, Transilvănenii mi-au făcut aluzie la ~~asistența~~ ~~[illegible]~~ formarea unui grup naționalist în Partid.--

~~[illegible]~~ Recunosc că textul celei de a doua cuvântări, dela Cluj, din 1946, l-am ascuns Partidului, știind de mai înainte că el nu va fi acceptat, așa cum îl pregătisem, „tocmai datorită" caracterului lui naționalist, dar în schimb l-am arătat lui Nicolae Botez, cu care aveam legături pe linie naționalistă și ~~dela~~ care ~~mi-am procurat~~ mi-a furnizat, ~~[illegible]~~ dela Golopenția, unele date folosite în cuvântare.- Acest lucru a fost posibil ~~tocmai~~ datorită poziției mele naționaliste, care prezenta o primejdie pentru Partid, primejdie ~~la timp~~ înlăturată prin demascarea acestei poziții ~~de~~ și a ~~[illegible]~~ măsurilor luate de către conducerea Partidului..-

Faptul, că atunci când mi-a cerut Partidul o autocritică publică, prin care să iau eu personal atitudine față de manifestările și poziția mea naționalistă, eu am refuzat acest lucru, nu a însemnat altceva decât o aprobare a poziției mele naționaliste, care a însemnat o totală abatere dela

învăţăturile marxist-leniniste.

Tot ca o urmare a manifestărilor şi a poziţiei mele naţionaliste, oficiosul P.N.Ţ., ziarul „Dreptatea" mi-a adus laude după cea de a doua cuvântare dela Cluj, pe care le-am făcut să înceteze, transmiţând în acest sens un cuvânt redactorului şi responsabil, de atunci, Cesandiro.—

Recunosc că în cadrul manifestărilor mele dela Cluj am dat un certificat de bună purtare guvernelor reacţionare, burghezo-moşiereşti dintre 1918–1940.

Prin poziţia şi manifestările mele naţionaliste, contrare liniei principiilor de Partid, am urmărit câştigarea unei largi popularităţi, crezând că astfel îmi voi putea întări situaţia în conducerea Partidului.

Datorită manifestărilor şi a poziţiei mele naţionaliste şi a legăturilor mele cu Niculae Betea, care era un duşman al Partidului, cum dovedise legăturile lui cu Sabin Mănuilă, fugit din Ţară, a fost posibilă încercarea lui de a mă scoate din ţară şi duce în lagărul duşmanului din afară, lovind astfel în Partid şi în regimul democraţiei populare.

Întreaga mea poziţie naţionalistă în Partid şi toate manifestările mele naţionaliste, obiectiv, au servit interesele reacţiunii dela noi din ţară, şi în special P.N.Ţ. şi a fost o politică anti-partinică şi opusă Partidului.—

20-IX-951

Scris liber şi semnat de mine.

L. Pătrăşcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

Cu cât timp înainte de a pleca d-ta la Bruxelles ai anunțat pe LENA CONSTANTE că poate pleca și ea cu d-ta?

Răspuns:

Pe LENA CONSTANTE am anunțat-o aproximativ cu o săptămână înainte, că mai devreme nu am fost sigur de această plecare, nici eu.-

Intrebare:

Dece a plecat LENA CONSTANTE cu d-ta?

Răspuns:

LENA CONSTANTE a plecat la Praga să-l vadă pe NICOL GROSS/

Intrebare:

Când ai sosit d-ta cu LENA CONSTANTE la Praga, unde era NICOL GROSS?

Răspuns:

Nu știu unde era NICOL GROSS.

Intrebare:

NICOL GROSS se afla la Praga?

Răspuns:

Nu, nu se afla la Praga.-

Intrebare:

Dacă NICOL GROSS nu se afla la Praga, atunci dece a plecat LENA CONSTANTE la Praga?

Răspuns:

NICOL GROSS urma să vină cât timp rămânea ea la Praga.

Intrebare:

De unde știa NICOL GROSS că LENA CONSTANTE se află la Praga?

Răspuns:

Dela LENA CONSTANTE și cum anume, nu știu.-

Intrebare:

D-ta l-ai văzut pe NICOL GROSS la Praga?

Răspuns:

Nu, nu l-am văzut.-

./.

Intrebare:

Cum s'au petrecut lucrurile de nu l-ai văzut? 415

Răspuns:

NICOL GROSS a sosit la Praga după ce am plecat eu la Bruxelles, iar la sosirea mea la Praga plecase cu o zi înainte.

Intrebare:

Care este explicaţia că LENA CONSTANTE fiind prietena d-tale nu l-a reţinut pe NICOL GROSS pentru a ţi-l prezenta?

Răspuns:

Probabil că NICOL GROSS n'a ţinut să mă cunoască,

Intrebare:

Ce a vorbit LENA CONSTANTE cu NICOL GROSS despre d-ta?

Răspuns:

Nu ştiu.-

Intrebare:

Ce i-a spus NICOL GROSS, LENEI CONSTANTE despre d-ta?

Răspuns:

A spus ceva, dar nu-mi amintesc ce anume.-

Intrebare:

Dacă LENA CONSTANTE a discutat cu NICOL GROSS despre d-ta, atunci cum explici d-ta că NICOL GROSS nu a vrut să te întâlnească?

Răspuns:

Probabil că n'a vorbit nimic important despre mine.

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss. L. Pătrăşcanu

9 Nov. 1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: cu cât timp înainte de a pleca dta la Bruxelles ai anunțat-o pe Lena Constante că poate pleca și ea cu dta?

Răspuns: Pe Lena Constante am anunțat-o aproximativ cu aproximativ o săptămână înainte, că mai de vreme nu am fost sigur de această plecare, nici eu.

Întrebare: dece a plecat Lena Constante cu dta?

Răspuns: Lena Constante a plecat la Praga să-l vadă pe Nicole Gross.

Întrebare: când ai fost dta cu Lena Constante la Praga, unde era Nicole Gross?

Răspuns: nu știu unde era Nicole Gross.

Întrebare: Nicole Gross se afla la Praga?

Răspuns: nu, nu se afla la Praga

Întrebare: dacă Nicole Gross nu se afla la Praga atunci dece a plecat Lena Constante la Praga?

~~237~~ ~~428~~ 145

Răspuns: Nicole Jean urma să vină cît timp rămînea ea la Praga. 417

Intrebare: de unde știa ~~[illegible]~~ Nicole Jean că Lena Constante se afla la Praga?

Răspuns: dela Lena Constante și cum aceasta, nu știu.--

Intrebare: dta l-ai văzut pe Nicole Jean la Praga?

Răspuns: nu, nu l-am văzut.

Intrebare: cum s'au petrecut lucrurile de nu l-ai văzut?

Răspuns: Nicole Jean a sosit la Praga după ce am plecat eu la Bruxelles, iar la sosirea mea la Praga, plecase cu o zi înainte.-

Intrebare: care este explicația că Lena Constante fiind prietena dtale nu l-a reținut pe Nicole Jean pentru a ți-l prezenta?

Răspuns: probabil că Nicole Jean n'a ținut să mă cunoască.-

Intrebare: ce a vorbit Lena Constante cu Nicole Jean despre dta?

Răspuns: nu știu.-

~~238~~ ~~429/44~~

418

Intrebare: ce i-a spus N. Gross lui Leon [illegible], despre dta.?

Răspuns: a spus ceva, dar nu-mi amintesc ce anume.

Intrebare: Dacă Leon [illegible] a discutat cu N. Gross despre dta atunci cum explicați că N. Gross nu a vrut să te întâlnească?

Răspuns: probabil, că n-a vorbit nimic important despre mine.

9. XI 951

[illegible] de semnat [illegible]

[illegible signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU,în legătură cu întrevederea avută cu PIKI VASILIU,declar următoarele:

La sfârşitul lui Martie 1944,sau în primele două zile ale lui Aprilie 1944 - în orice caz înainte de 4 Aprilie - într'o dimineaţă pela orele 7-7.1/2 a venit un agent şi mi-a comunicat că trebue să merg la Comandantul Jandarmeriei,pe Sos.Stefan cel Mare. M'am îmbrăcat şi m'am dus cu agentul.In tramvai l-am întâlnit pe NITULESCU,care a voit să-mi vorbească,dar i-am făcut semn că sunt cu agent şi el nu s'a apropiat de mine.-

La Jandarmerie am fost introdus în biroul lui ANTON.După o jumătate de oră am fost chemat de PIKI VASILIU.-

După ce s'a interesat de tratamentul medical,motivul întreruperii domiciliului obligator - mi-a spus că ANTONESCU se gândeşte să încheie armistiţiu şi voeşte să ştie dacă conducerea P.C.R.ar forma o delegaţie,care să înceapă preliminările. Crezând că totul este o provocare poliţistă,i-am răspuns că n'am nici o legătură cu conducerea P.C.R.,că urmez doar tratamentul medical şi frecventez biblioteca Academiei.PIKI VASILIU a insistat şi a revenit mai accentuat asupra intenţiilor lui ANTONESCU să încheie armistiţiu.Mi-am dat seama că poate, totuşi e ceva serios,discuţia aceasta având loc după Uman.Am continuat să neg,mai departe,orice legătură cu conducerea P.C.R.,dar i-am răspuns la insistenţele lui,că-i pot spune părerea mea personală şi anume: războiul lui Hitler e pierdut şi România e foarte bine să rupă cu Hitler şi să se încheie armistiţiu eşind din război şi din Axă.In ce priveşte delegaţia - tot ca părerea mea personală - că ar trebui făcut din reprezentanţii tuturor organizaţiilor şi formaţiile anti-fasciste, astfel încât să se poată vorbi în numele poporului român şi să angajeze poporul român.- PIKI VASILIU a notat ce am spus şi m'a întrebat dacă aşi accepta să-l văd pe ION ANTONESCU şi să discut cu el problema de mai sus.Am stat puţin pe gânduri.

./.

Mi-am amintit că la radio Moscova s'a spus odată - chiar în 1944 - că guvernul sovietic este gata să încheie armistițiu chiar și cu ANTONESCU, dacă România rupe cu Axa. In acelaș timp, cum toată activitatea politică a P.C.R. era concentrată asupra aceleiași chestiuni: scoaterea României din războiul anti-sovietic și ruperea de Axă - indiferent cine le-ar fi făcut - am răspuns afirmativ. PIKI VASILIU m'a rugat să viu a treia zi, la orele lo dimineața, în Piața Romană lângă un depou de benzină, unde mă va aștepta cu mașina. M'a mai rugat să se țină cel mai adânc secret, asupra celor discutate, din cauza Gestapoului. In aceiaș zi l-am chemat pe BODNARAS - cu care aveam atunci legătură permanentă, fiind în timpul pregătirii înlăturării lui FORIS (cred că l-am chemat prin GRBANAS, legătura lui - legătura mea fiind LUCIA FLICHER) și ne-am văzut seara la LUCIA FLICHER, pe str. Londra - casa ei utilizând-o tocmai pentru întâlnirile cu BODNARAS. I-am comunicat acestuia toate cele arătate mai sus. Cum nu luase ființă noul Secretariat, iar înlăturarea lui FORIS și a Secretariatului de atunci fiind hotărâtă, n'am avut cu cine mă sfătui ce trebuie să fac, decât cu BODNARAS. Acesta a fost de acord să-l văd pe ANTONESCU, pe baza punctului de vedere expus lui PIKI VASILIU în ce privește delegația.-

A treia zi m'am dus în Piața Romană, la ora lo și PIKI VASILIU mă aștepta, în civil, la volanul unei mașini. M'am suit în mașină și acesta mi-a spus că întrevederea cu ANTONESCU nu va avea loc deoarece acesta se mai gândește, situația încă nu este atât de gravă, etc. Am luat la cunoștință răspunsul și PIKI VASILIU m'a lăsat în fața școlii. Pe BODNARAS nu l-am revăzut decât după 2-3 zile - întrucât, între timp, FORIS a fost înlăturat. L-am revăzut - cred - tot la LUCIA FLICHER. I-am povestit contramandarea întâlnirii cu ANTONESCU. Curând s'a format noul Secretariat și am fost chemat la o ședință. N'ași putea preciza dacă atunci sau mai târziu am comunicat întregului Secretariat, discuția cu PIKI VASILIU dar țin minte că în 1945, vorbind cu CONSTANTIN PARVULESCU - secretarul general al Partidului în 1944 - ne-am amintit de chestia cu ANTONESCU. Deci am făcut Secretariatului nou, în plenul lui, referat asupra propunerii lui ANTONESCU, pentrucă altfel PARVULESCU nu avea de unde să știe.-

In 1946, când s'a făcut instrucția lui ION ANTONESCU la

./.

Ministerul de Interne, unul dintre anchetatori l-a întrebat dece n'a încheiat armistiţiul. ANTONESCU a răspuns că s'a gândit la acest lucru şi a voit să aibă o întrevedere cu mine, pe această chestiune, dar întrucât eu am spus că delegaţia trebue să reprezinte poporul, iar el voia să-l reprezinte pe el şi guvernul lui - întâlnirea n'a mai avut loc. Cu alte cuvinte nu i-a plăcut punctul de vedere comunicat de mine,-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss. L. Pătrăşcanu

27.XI.1951.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu, în legătură cu întrevederea avută cu Peki Vasilie declar următoarele:

La sfârșitul lui Martie 1944 sau în primele două zile ale lui Aprilie 1944 - în orice caz înainte de 4 Aprilie - într'o dimineață pe la orele 7-7½ ~~dimineața~~ a venit un agent și mi-a comunicat că trebue să merg la Comandamentul Jandarmeriei, pe Șos. Ștefan cel Mare. M'am îmbrăcat și m'am dus cu agentul. In tramvai l-am întâlnit pe Nițulescu, care a vrut să-mi vorbească, dar i-am făcut semn că sunt cu agent și el nu s'a apropiat de mine. La Jandarmerie am fost introdus în ~~cabinetul~~ biroul lui Anton. După o jumătate de oră am fost chemat de Peki Vasilie.

După ce s'a interesat de tratamentul medical, motivul întreruperii domiciliului obligator - mi-a spus că Antonescu se gândește să încheie armistițiu și vrea să știe dacă conducerea P.C.R. ar forma o delegație, care să înceapă preliminariile. Crezând că totul este o provocare polițienească, am răspuns că n'am nici o legătură cu conducerea P.C.R., că urmez doar tratamentul medical

2

~~143~~ ~~424~~ 157

frecventa biblioteca Academiei. Piki Vasiliu
invitat și a revenit mai accentuat asupra
intențiilor lui Antonescu să încheie armistițiu.— 423
Mi-am dat seama că poate, totuși e ceva serios,
discuția noastră având loc după Uman. Am
continuat să neg, mai departe, orice legătură cu
conducerea P.C.R., dar i-am răspuns, la insistențele
lui, că-i pot spune părerea mea personală și:
anume: războiul lui Hitler e pierdut și România e
foarte bine să rupă cu Hitler și să încheie armistițiu
ieșind din război și din Axă.— [illegible]
gata — Tot ca părerea ~~personală~~ mea — ca ar trebui [illegible]
din reprezentanții tuturor organizațiilor și formațiilor
anti-fasciste, astfel încât să poată vorbi în numele
poporului român și să angajeze poporul român.
Piki Vasiliu a notat ce am spus și m-a întrebat
dacă aș accepta să-l văd pe Ion Antonescu, să
discut cu el problemele de mai sus. Am stat
puțin pe gânduri. Mi-am amintit că la Radio Mo-
scova s-a spus odată — chiar în 1944 — că guvernul
sovietic este gata să încheie armistițiu chiar și cu
Antonescu, dacă România rupe cu Axa. În acel
timp, [illegible] toate activitatea politică a P.C.R.
era concentrată asupra aceleiași chestiuni: scoaterea ~~[illegible]~~
României din războiul anti-sovietic și ruperea de Axă
— indiferent cine ar fi făcut — cum răspuns afirmativ.
Piki Vasiliu m-a rugat să vin a doua zi, la
orele 10 dim. în Piața Română, lângă un

depou de benzină, unde noi vă aşteptăm cu maşina.
Le-am mai rugat să se ţină cel mai adânc secret
asupra celor discutate, din cauza Gestapoului. 424
În acea zi şi l-am chemat pe Bodnăraş - cu
care aveam atunci o legătură permanentă, fiind
în timpul pregătirii înlăturării lui Foriş - (cred
că l-am chemat prin Orbanas, legătura lui - legă-
tura mea fiind Lucia Fluher) şi ne-am văzut
seara la Lucia Fluher, pe strada Londra - pe
casa ei înţelegând-o tocmai pentru întâlnirile
cu Bodnăraş. I-am comunicat acestuia toate cele
arătate mai sus. Cum ~~[illegible]~~ nu lucra fiind noul
secretariat, iar înlăturarea lui Foriş şi a secretariatului
de atunci fiind hotărâtă, n-am avut cu cine să
stabilim ce trebuie să fac, decât cu Bodnăraş.-
Acesta a fost de acord să-l văd pe Antonescu,
pe baza punctului de vedere expus lui Petre Vasile,
în ce priveşte delegaţia.-
A treia zi m-am dus în Piaţa Romană, la ora
10 şi Petre Vasile mă aştepta, în civil, la volanul
unei maşini. M-am suit în maşină şi acesta mi-a
spus că întrevederea cu Ion Antonescu nu va avea
loc deoarece acesta se mai gândeşte, situaţia încă
nu este atât de gravă, etc. Am luat la cunoştinţă
răspunsul şi Petre Vasile m-a lăsat în faţa şcolii
[illegible].-

Pe Bodnaraș nu l-am revăzut decât după 2-3 zile — întrucât, între timp, Foriș a fost înlăturat. L-am revăzut — cred — tot la Lucia Fischer și tot [illegible] i-am povestit contramandarea întâlnirii cu Antonescu. Curând s'a format noul Secretariat și am fost chemat la o ședință. N'aș putea preciza dacă atunci sau mai târziu am comunicat întregului Secretariat, discuția cu [illegible] dar țin minte că în 1945, vorbind cu Const. Pârvulescu — secretarul general al Partidului [illegible] 1944 — ne-am amintit de chestia cu Antonescu. Deci am făcut Secretariatului nou, în plenul său, referat asupra propunerii lui Antonescu, pentrucă altfel Pârvulescu nu avea de unde să știe.

În 1946, când s'a făcut instrucția lui Ion Antonescu, la Ministerul de Interne, unul dintre anchetatori l-a întrebat dece n'a încheiat armistițiul. Antonescu a răspuns că s'a gândit la acest lucru și a voit să aibă o întrevedere cu mine, pe această chestiune, dar întrucât eu am spus că delegația trebuie să reprezinte poporul, iar el voia să-l reprezinte pe el și guvernul lui — întâlnirea n'a mai avut loc. Cu alte cuvinte nu [illegible] punctul de vedere comunicat de mine.

27.XI.951

Semnez liber și nesilit de nimeni.
L. Pătrășcanu

19.2.950

DECLARAȚIE

Subsemnatul LUCREȚIU PATRAȘCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

Când și în ce împrejurări ai fost d-ta în străinătate, în Apus, după 23 August?

Răspuns:

Cu prilejul Conferinței de pace, am fost la Paris August- Octombrie 1946; a doua oară am fost în Februarie 1947, tot la Paris, cu prilejul semnării tratatului de pace, a treia oară am fost în Iulie 1947, la Bruxelles, cu prilejul Juriștilor democrați, tot cu acest prilej am trecut și prin Paris.

Intrebare:

In acest timp cu cite dintre fugarii trădători ai căutat să te întalnești?

Răspuns:

In Iulie 1947, când eram la congr. din Bruxelles, trecând prin Paris, am căutat să-l întâlnesc pe CONSTANTIN VISOIANU.

Intrebare:

Care era planul dumitale în legătură cu CONSTANTIN VISOIANU?.

Răspuns:

Cunoscând intenția lui de a se întoarce în țară, am vrut să-l determin să se reîntoarcă în țară.

Intrebare:

Aceasta este o minciună vădită și plină de nerușinare, pentrucă aceasta este lipsită de orice logică, căci VISOIANU nu pentru aceasta a fugit din țară de regimul nostru, pentruca apoi să se reîntoarcă din nou în țară.

./.

Vezi şi d-ta că te-ai încurcat în minciuni, care nici pe departe nu par măcar verosimile. Arată precis care este adevărul ?

Răspuns:

Cel de mai sus şi alt răspuns nu am de dat.

Intrebare:

In declaraţiile anterioare arătai că d-ta nu ştiai că CONSTANTIN VISOIANU a fost condamnat la 25 de ani muncă silnică. Cu ce intenţie ai făcut această declaraţie?

Răspuns:

Pentrucă efectiv n'am ştiut acest lucru.

Intrebare:

Deci continui să minţi cu neruşinare. Cum poţi să afirmi asemenea prăpastii când CONSTANTIN VISOIANU, după propriile-ţi declaraţii arată că erai bun prieten cu el, încă mult timp înainte, iar în al doilea rând erai Ministrul Justiţiei în funcţiune ale căror organe au judecat şi condamnat lotul lui MANIU, din care făcea parte şi CONSTANTIN VISOIANU, şi în al treilea rând d-ta ai citit actul de acuzare înainte de proces, iar în timpul procesului întreaga Presă românească a publicat largi comentarii şi întreg mersul procesului, totuşi d-ta afirmi acum - pentrucă nu ai alte minciuni la îndemână - că nu ştiai că CONSTANTIN VISOIANU a fost condamnat. Continui totuşi, împotriva celei mai elementare logici să-ţi mai susţii prostia aceasta?

Răspuns:

Continui să afirm acelaş lucru care corespunde întreg adevărului.

Intrebare:

Atunci cum este posibil, ca d-ta care erai "comunist" şi Ministru de Justiţie în funcţiune, să propui unui trădător de ţară, fugit în Apus, din faţa regimului nostru popular, să se reîntoarcă în ţară?

Răspuns:

In Iulie 1947, când am vroit să-i propun lui VISOIANU să se reîntoarcă în ţară, nu era nici urmărit, nici condamnat ca trădător.

Intrebare:

Din ce ţară a fugit VISOIANU în Apus şi din faţa cărui regim?

./.

248 172
430
428

Răspuns:

VISOIANU a fugit din România, în Octombrie 1946, pe când era un regim de largă concentrare democratică.

Intrebare:

Asta înseamnă că din moment ce VISOIANU a fugit clandestin din ţară şi trecut în lagărul duşmanului, înseamnă că era trădător?

Răspuns:

In Iulie 1947 nu era trecut în lagarul duşmanului şi cu toate că a fugit clandestin din ţară, nu l'am considerat trădător.

Intrebare:

Ancheta înţelege foarte bine de ce continui să susţii aceste minciuni, pentrcă altfel ai fi nevoit să arăţi adevărul. Ancheta îţi cere din nou să nu fii laş şi să declari adevărul.

Răspuns:

Adevărul este cel pe care l'am scris mai sus.

Intrebare:

Prin cine ţi-au propus americanii fuga din ţară?

Răspuns:

Prin nimeni.

Intrebare:

In declaraţiile anterioare arătai că americanii ţi-au propus aceasta prin CONSTANTIN VISOIANU, iar te încurci în minciuni. Arată adevărul.

Răspuns:

Prin VISOIANU americanii - nu mi-au propus să fug, ci să plec în America.

Intrebare:

Cine l-a propus la Partid pe CONSTANTIN VISOIANU, pentru a face parte din guvern după 23 August?

Răspuns:

Eu l'am propus.

Intrebare:

Când ţi-a propus BETEA că odată ajuns la Bru-xelles sau la Paris să nu te mai reîntorci în ţară, care a fost răspunsul dumitale dat lui BETEA?

Răspuns:

"Că am să meditez asupra propunerii lui şi o să-i telefonez, întrebuinţând o parolă".

.//.

Intrebare:

Când i-ai promis lui BETEA că nu te voi mai reîntoarce în ţară şi plecaseşi după aceia la Bruxelles şi Paris, în acest timp căutai legăturile cu VISOIANU?

Răspuns:

N'am promis niciodată lui BETEA că nu mă reîntorc în ţară, iar pe VISOIANU l-am căutat când eram la Paris, în acest timp.

Semnez liber şi nesilit.

19.II.1952

ss/ Lucreţiu Pătrăşcanu.

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la 430
întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: când și în ce împrejurări ai fost dată în străinătate, în Apus, după 23 August?

Răspuns: cu prilejul Conferinței de pace am fost la Paris August - Octombrie 1946; a doua oară am fost în Februarie 1947, tot la Paris, cu prilejul semnării tratatului de pace; a treia oară am fost în Iulie 1947, la Bruxelles, cu prilejul Congresului juriștilor democrați; tot cu acest prilej am trecut și prin Paris.

Întrebare: în acest timp pe care dintre fugarii trădători ai căutat să te întâlnești?

Răspuns: în Iulie 1947, când eram la Congresul din Bruxelles, trecând prin Paris, am căutat să-l întâlnesc pe Const. Vișoianu.

Întrebare: care era planul tău, în legătură cu Const. Vișoianu?

Răspuns: cunoscând existența lui ca să se întoarcă în țară, am vrut să-l determin să se reîntoarcă în țară.

Întrebare: aceasta este o minciună vădită și plină de nerușinare, pentru că aceasta este lipsită de orice logică, ~~[illegible]~~ fiind condamnat căci Vișoianu nu pentru aceasta a fugit din țară de regimul nostru, pentru ca apoi să se reîntoarcă din nou în țară. Spune adevărul că l-ai căutat și nimeni, care nu ne-ar putea nu ar măcar

verosimilă.. Arată sincer care este adevărul?

Răspuns: cel de mai sus și alt răspuns nu am de dat.–

431

Întrebare: în declarațiile anterioare arătai că deși nu știai că Const. Vișoianu a fost condamnat la 25 de ani muncă silnică. Cu ce intenție ai făcut aceste declarații?

Răspuns: pentru că efectiv n-am știut aceste lucruri.

Întrebare: deci continui să minți cu nerușinare. Cum poți să afirmi asemenea prostii când Const. Vișoianu, după propriile tale declarații arătai că erai bun prieten cu el, timp mult timp împreună în al doilea război erai membru fruntaș în partidul, ale cărui organe au judecat și condamnat lotul lui Maniu, din care făcea parte și Const. Vișoianu, și în al cărui rând ai citit actul de acuzare înainte de proces, iar în timpul procesului întreaga presă românească a publicat largi comentarii și întreg mersul procesului, totuși tu afirmi acum – pentru a nu știu câta oară – că nu știai că Const. Vișoianu a fost condamnat. Continui totuși împotriva celor mai elementare logici să te mai susții poziția aceasta?

Răspuns: continui să afirm aceleași lucruri care corespund întru adevărului.

Întrebare: atunci arată poziția

ția, care erai „comunist" și mai mult decât atât în funcțiune să propui unui trădător de țară, fugit în străinătate, din fața răspunderii, regimului popular să se reîntoarcă în țară?

Răspuns: în Iulie 1947, când am vrut să-i propun lui Vișoianu să se reîntoarcă în țară, nu era nici cunoscut, nici evident ca trădător.

Întrebare: Dacă el țara a fugit, Vișoianu n-a fugit din fața acestui regim?

Răspuns: Vișoianu a fugit din România, în Octombrie 1946, pe când era un ~~guvern~~ regim de largă concentrare democratică.

Întrebare: asta înseamnă că din moment ce Vișoianu a fugit clandestin din țară și trecut în lagărul dușmanului, înseamnă că era trădător.

Răspuns: în Iulie 1947 nu era trecut în lagărul dușmanului și cu toate că a fugit clandestin din țară nu l-am considerat trădător.

Întrebare: ancheta înțelege foarte bine de ce continui să susții aceste minciuni, pentru că altfel ai fi nevoit să arăți adevărul. Ancheta îți cere din nou să nu fii laș și să declari adevărul.

Răspuns: adevărul este cel pe care l-am scris mai sus.

Întrebare: prin cine i-ai propus [illegible] întoarcerea în țară?

Răspuns: prin nimeni.

Întrebare: în declarațiile anterioare, arătai

ca americanii ți-au propus aceste prin
Cant. Visoianu. Iar te rugăm în urmă [illegible]
adevărul.

Răspuns: prin Visoianu americanii nu
mi-au propus să fug, ci să ~~mă~~ plec în
America.– eu

Întrebare: cine l-a propus la Patriot pe
Cant. Visoianu, pentru a face parte din guvernul după
23 Aug.?

Răspuns: eu l-am propus.–

Întrebare: când ți-a propus Beta să aștepți
la Bruxelles sau la Paris să nu te
reîntorci în țară, ce răspuns ai
dat lui Beta?

Răspuns: că am să meditez asupra propunerii
lui și o să-i telefonez, stabilind o parolă.

Întrebare: când ai promis lui Beta că
nu te vei mai reîntoarce în țară și plecasei
după aceea la Bruxelles și Paris, în acest
timp aveai legătura cu Visoianu?

Răspuns: n-am promis niciodată lui Beta
că nu mă reîntorc în țară, iar pe Visoianu
l-am căutat când eram la Paris, în acest
timp.–

19.II.952

Semnez liber și nesilit

[illegible]

Prezenta copie este identică
cu originalul.
LT.COL.DE SECURITATE

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU,în legătură cu ADRIANA GEORGESCU,declar următoarele:

In 1945 sau 1946 a venit la mine la Minister PETRE BEJAN pe atunci ministru şi mia rugat să graţiez pe fica unui funcţionar al lui - tatăl ADRIANEI GEORGESCU. Stiam despre ADRIANA GEORGESCU că fusese şefa de cabinet a lui RADESCU,că a fost condamnată în procesul organizaţiei T.,că în timpul arestului dela Prefectură a contractat o boală [redacted] şi că rămăsese însărcinată,îşi făcuse sau era pe punctul să-şi facă o operaţie la Văcăreşti.-

Cred că BEJAN mi-a adus cererea de graţiere a ADRIANEI GEORGESCU. Am comunicat Ministrului de Interne discuţia cu BEJAN şi în urmă am pus-o pe ADRIANA GEORGESCU pe una din listele de graţiere. Dacă au mai fost şi alte intervenţii pentru ea,nu-mi amintesc,dar ştiu că situaţia ei îmi era cunoscută,aşa cum am arătat_o mai sus. A fost apoi graţiată şi eliberată de Ministerul de Interne.- Aceasta este tot în legătură cu ADRIANA GEORGESCU,pe care personal n'am cunoscut-o niciodată.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.L.Pătrăşcanu

6.III.1952.-

~~255~~ ~~443~~ 177

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu în legătură cu Adriana Georgescu declar următoarele: 435

În 1945 sau 1946 a venit la mine la Minister Petre Bejan, pe atunci ministru și mi-a rugat să grațiez pe fiica unui funcționar a lui - tatăl Adrianei Georgescu. Știam despre Adriana Georgescu că fusese șefă de cabinet a lui Rădescu, că a fost condamnată în procesul organizației T., că în timpul arestului dela Prefectură a contractat o boală [redacted] și că rămăsese însărcinată, că își făcuse sau zicea pe punctul să-și facă o operație la Văcărești.

Cred că Bejan mi-a adus cererea de grațiere a Adrianei Georgescu. Am comunicat ministerului de Interne discuția cu Bejan și în urmă am pus-o pe Adriana Georgescu pe una din listele de grațiere. Dacă au mai fost și alte intervenții pentru ea nu-mi amintesc dar știu că situația ei îmi era cunoscută așa cum am arătat-o mai sus. A fost apoi grațiată și eliberată de Ministerul de Interne. Aceasta este tot în legătură cu Adriana Georgescu, pe care personal n-am cunoscut-o niciodată.

6. IV 952

Scris liber și conf. de mine Pătrășcanu

D E C L A R A T I E

Subsemnatul L.PATRASCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele:

Intrebare:

Cine dela Palat a intervenit pe lângă d-ta pentru eliberarea ADRIANEI GEORGESCU?

Răspuns:

Dela Palat n'a intervenit nimeni pentru eliberarea ei. Situația ei o cunoșteam dela unul dintre colaboratorii mei. Cine mi-a vorbit despre ea, precis, nu-mi mai amintesc.-

Intrebare:

După ce ADRIANA GEORGESCU a adresat cererea de grațiere către d-ta, cum ai soluționat problema ei?

Răspuns:

După ce mi-a adresat cererea, cred că nu la prima am grațiat-o, deoarece acum la anchetă mi-am reamintit și de o suspendare de pedeapsă, în vederea operației de avort.-

In urmă, la altă cerere, îmi amintesc că am trecut-o pe un decret de grațiere.-

Intrebare:

De unde știai d-ta că ADRIANA GEORGESCU suferea de o boală [redacted], în timp ce ea era arestată, fapt ce te-a determinat - după afirmația d-tale - să faci pentru ea ceeace ai făcut?

Răspuns:

Așa am fost informat de unul din colaboratorii mei - cred că pe linia Parchetului - care era în măsură să știe, fiind în legătură cu Prefectura și Văcăreștii. N'am pus câtuși de puțin la îndoială informația, așa cum mi s'a dat, fiind convins de adevărul ei, fapt care m'a impresionat, în mod deosebit. [redacted]

Intrebare:

Nu spui adevărul și nu faci altceva decât să calomniezi organele de Stat ale regimului popular, pentrucă ADRIANA GEORGESCU [redacted] nu a contractat nici o boală [redacted] în timp ce era arestată. Dimpotrivă, ea suferea de cu totul

./.

o altă boală şi ancheta iţi poate dovedi aceasta cu cererile ADRIANEI GEORGESCU înaintate d-tale personal,in care îţi arăta ce boală are şi altă dovadă în plus,cu certificatul medical dela clinica Dr.Lupu. Arată care e adevărul?

Răspuns:

Nu e vorba de nici o calomniere a organelor regimului popular şi eu am luat drept adevărată informaţia de mai sus.-

Intrebare:

Cu alte cuvinte d-ta ai pus în libertate pe ADRIANA GEORGESCU,numai pe probe?

Răspuns:

Nu,pe fapte şi pe baza unei informaţii oficiale,dată de unul din colaboratorii mei,verbal.-

Intrebare:

Ce te-a determinat să depui atâta zel pentru eliberarea ADRIANEI GEORGESCU,atunci când d-ta după legile în vigoare de atunci,nu aveai dreptul s'o pui în libertate,ea fiind condamnată de o instanţă militară şi nu civilă?

Răspuns:

N'am depus nici un fel de zel,iar suspendările de pedeapsă şi graţierile - toate treceau pela mine - şi cred că eram perfect în drept să iau această măsură - indiferent de ce instanţă era condamnat cel ce făcea cererea.Acesta era şi cazul ADRIANEI GEORGESCU.-

Intrebare:

Cum explici d-ta faptul,că d-ta,Min. de justiţie în funcţiune,reprezentantul P.C.R.,intervii pentru ADRIANA GEORGESCU şi încă în mod ilegal,pentru eliberarea ei,atunci când ea a fost condamnată la patru ani pentru participare la complot împotriva regimului nostru popular,ştiind bine de către d-ta că ea a fost şi secretara călăului RADESCU,când acesta era şi ministru de Interne?

Răspuns:

Am voit să spăl o pată ruşinoasă depe obrazul celor care au făcut acest act cu ADRIANA GEORGESCU.Deşi eram Ministrul Justiţiei,reprezentant al P.C.R.aşa am socotit că voi spăla această pată şi aşa am făcut,pentrucă aşa am socotit că trebue să fac.

Intrebare:

In declaraţia anterioară dece ai minţit că ai vorbit cu Ministrul de Interne pentru eliberarea ADRIANEI GEORGESCU,arătându-i ce s'a petrecut cu ea la Prefectura Poliţiei?

./.

Răspuns:

Ministrului de Interne i-am povestit discuţia cu BEJAN - nu-mi amintesc amănunte - dar în declaraţia anterioară nu am afirmat că i-am spus Ministrului de Interne ce s'a petrecut cu ADRIANA GEORGESCU la Prefectură.-

Intrebare:

Intreaga declaraţie a d-tale din astă seară este plină de minciuni,devreme ce la ADRIANA GEORGESCU nu era vorba de o boală venerică sau graviditate,contractate la Prefectură,ci era vorba de cu totul o altă boală,după cum dovedesc documentele pe care se află şi semnătura d-tale personal. **Ce te determină să nu arăţi adevărul nici în acest caz?**

Răspuns:

Acesta este adevărul pe care îl declar şi acest adevăr m'a determinat să acţionez cum am acţionat.Informaţia şi anume că a contractat o boală [redacted] şi urmează să fie operată la Văcăreşti,am socotit-o adevărată.-

Intrebare:

Ancheta continuă să te previe asupra responsabilităţii d-tale penale,pentru toate minciunile pe care le-ai spus până acum şi încercările d-tale prosteşti de a-ţi ascunde activitatea criminală dusă împotriva intereselor Statului de democraţie populară. Părăseşte poziţia de minciună şi laşitate şi dă declaraţii sincere.-

Răspuns:

La o asemenea **întrebare**,n'am nici un răspuns de dat.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.L.Pătrăşcanu

lo.III.1952.-

<u>Declaratie</u>

Subsemnatul L. Patrascanu. la intrebarile de mai jos declar urmatoarele:

Intrebare: cine dela Palat a intervenit pe lângă dta pentru eliberarea Aduinei Georgescu?

Raspuns: dela Palat n'a intervenit nimeni pentru eliberarea ei. – Situatia ei o cunoșteam dela unul dintre colaboratorii mei. Cine mi-a vorbit despre ea, precis, nu-mi mai amintesc.

Intrebare: dupa ce Aduina Georgescu a adresat cererea de gratiere, cum ati solutionat problema ei?–

Raspuns: dupa ce mi-a adresat cererea, cred că nu la prima am gratiat-o, de oarece acum la ancheta mi-am reamintit de o suspendare de pedeapsă, în vederea operatiei de avort. In urmă, la ~~cerere~~ altă, îmi amintesc că am trecut-o pe un decret de gratiere.–

Intrebare: de unde știai dta ca Aduina Georgescu suferea de o [redacted] timp ce Vera arestata [redacted], ce te-a determinat - după afirmatia dtale, să faci pentru ea ceea ce ai facut?

2

Raspuns: asa am fost informat de unul din colaboratorii mei - cred că pe linia Părchetului - care era în masură să știe, fiind în legătura cu Prefectura și Securitatea. N'am pus câtuși de puțin la îndoială informația, asa cum mi s'a dat, fiind convins de adevărul ei, fapt care m'a impresionat, în mod deosebit. - Îmi amintesc că mi s'a spus că vinovatul era chiar un student, coleg al ei, care era funcționar la Prefectură.

Intrebare: nu spui adevărul și nu faci altceva decât să calomnii organele de stat ale republicii populare, pentrucă Adriana Georgescu nu a fost maltratată și nici nu a contactat nici o boala [redacted] în timp ce era arestata. Dimpotrivă, ea suferea de cu totul o altă boala și ambele îți făcea dovada ocazie cu ocaziile Adrianei Georgescu medicului personal, în care îți arată că boala are multe dovezi în plus, cu certificatul medical dela clinica Dr. Lupu. Arată care e adevărul?

Răspuns: nu e vorba de nici o calomnie a organelor Regimului popular - ~~........~~ și eu am luat drept adevărată informația de mai sus, ~~........~~

Întrebare: cu alte cuvinte dta ai pus-o în libertate pe Adriana-Georgescu, numai pe vorbe.

Răspuns: da, pe fapte - și pe baza unei informații oficiale - date de unul din colaboratorii mei - verbal. -

Întrebare: ce te-a determinat să depui atâta zel pentru eliberarea Adrianei Georgescu, atunci când dta după legile în vigoare de atunci, nu aveai dreptul s-o pui în libertate, ea fiind condamnată de o instanță militară la [illegible] ani. -

Răspuns: n-am depus nici un fel de zel, iar suspendările de pedeapsă și grațierile - toate treceau pe la mine - și cred că eram perfect în drept să iau aceste măsuri - indiferent de ce instanță era condamnat cel care făcea cererea. Acesta era și cazul Adrianei Georgescu.

Întrebare: cum explici dta faptul că dta, nivel de partid în funcțiune, reprezentând P.C.R. interveni pentru Adriana Georgescu ~~pentru~~ eliberarea ei, atunci
(mică în mod [illegible])

4

când ea a fost condamnată la patru ani
pentru participare la complot împotriva
regimului nostru popular, știind bine
de între altele că ea a fost și secretara
colonelului Rădulescu, când acesta era și
ministru de Interne?

Răspuns: am vrut să spăl o pată mai
mare de pe dreptul celor care au
făcut acest act cu Adina Georgescu.
Deși eram membrul [illegible],
al P.C.R. așa am socotit că voi
spăla păcatele toate și așa am făcut,
pentrucă așa am socotit că trebuie
să fac.—

Întrebare: în declarația anterioară
dece ai mințit că ai vorbit cu ministrul
de Interne pentru eliberarea Adinei Georgescu,
[illegible] ca să petreacă cu ea la
Prefectura Poliției?

Răspuns: Ministrul de Interne s-a [illegible]
[illegible] cu Bejan - nu-mi amintesc -
dar în declarația anterioară și
am afirmat că s-au spus Ministrul de
Interne ca să petreacă cu Adina Georgescu
la Prefectură.—

5

443

Intrebare: întrucât declarația d-tale dai
asta scară este plină de minciună, de
vreme ce la Adam [illegible] nu era vorba
de o boală [redacted], contractată
la Prefectură, ci are vorba de un tratat
o altă boală, după cum dovedesc docu-
mentele pe care se află și semnătura d-tale
personal. – Ce te determină să nu arăți
adevărul nici în acest caz?

Răspuns: acesta este adevărul pe care
îl declar eu și acest adevăr m-a determinat
să acționez cum am acționat. Informația
și anume: că s-a contractat o boală venerică
la Prefectură, a rămas gravidă și urma
să fie operată la Văcărești - am socotit-o
adevărată.

Intrebare: ancheta continuă să te prevină
asupra responsabilității tale penale, pentru
toate minciunile pe care le-ai spus până
acum și [illegible] d-tale pentru că ai [illegible]
[illegible] d-tale [illegible], ceea ce înseamnă [illegible]
interesele Statului [illegible] de desconspira
[illegible], prezentate [illegible] de [illegible] și
[illegible] să te declari sincer.

Răspuns: la o asemenea anchetare
n-am nici un răspuns de dat.

19.III.52 [illegible] Semnătura

DECLARATIE

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU,la întrebările de mai jos,răspund următoarele:

Intrebare:

In ce împrejurări ai cunoscut-o pe ADRIANA GEORGESCU?

Răspuns:

N'am cunoscut-o niciodată personal pe ADRIANA GEORGESCU.

Intrebare:

Dece te fereşti să arăţi adevărul?

Răspuns:

Adevărul este că eu personal n'am cunoscut-o niciodată pe ADRIANA GEORGESCU. La toate insistenţele anchetei,încăodată declar că personal n'am cunoscut-o niciodată pe ADRIANA GEORGESCU şi n'am schimbat nici o vorbă cu ea.-

Odată ducându-mă la RADESCU,la Ministerul de Interne,am văzut-o în anticameră.-

Intrebare:

In ce împrejurări a ajuns ADRIANA GEORGESCU şef de cabinet la RADESCU?

Răspuns:

Nu cunosc împrejurările în care ADRIANA GEORGESCU a ajuns şefă de cabinet la RADESCU şi nici nu am de unde să le cunosc.-

Intrebare:

D-ta minţi,pentrucă ştii foarte bine şi nu eşti străin de prezenţa ADRIANEI GEORGESCU ca şefă de cabinet la RADESCU. Arată adevărul.

Răspuns:

Sunt complect străin de prezenţa ADRIANEI GEORGESCU ca şefă de cabinet la RADESCU.-

Intrebare:

Nu cumva d-ta ai prezentat-o pe ADRIANA GEORGESCU lui RADESCU?

Răspuns:

N'am prezentat-o pe ADRIANA GEORGESCU lui RADESCU,pentru că eu însumi n'o cunosc.-

./.

Intrebare:

Dece minţi? ADRIANA GEORGESCU mărturiseşte sincer împrejurările în care d-ta ai plasat-o ca şefă de cabinet la RADESCU.

Răspuns:

Dacă ADRIANA GEORGESCU afirmă aşa ceva, minte. 445

Intrebare:

Ce motive ar avea ADRIANA GEORGESCU să mintă, atunci când ea are pentru d-ta o simpatie deosebită?

Răspuns:

Motivele pentru care ADRIANA GEORGESCU minte nu le cunosc şi nici nu sunt chemat să le desleg.-

Intrebare:

După ce ancheta îţi citează cuvintele ADRIANEI GEORGESCU, în care arată felul în care a ajuns şefă de cabinet la RADESCU, mai continui să mai susţii că nu ai plásat-o pe ADRIANA GEORGESCU la RADESCU?

Răspuns:

Conversaţia cu ADRIANA GEORGESCU citată n'a avut niciodată loc.-

Intrebare:

Arată care sunt motivele pentru care d-ta faci pe toată lumea mincinoasă, atunci când arată adevărul despre d-ta?

Răspuns:

Numai pentru singurul motiv că această lume minte.-

Semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.L.Pătrăşcanu

1 Aprilie 1952.-

Declarație

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos răspund următoarele:

Întrebare: în ce împrejurări ai cunoscut-o pe Adriana Georgescu?

Răspuns: n'am cunoscut-o niciodată personal pe Adriana Georgescu.—

Întrebare: deci te ferești să arăți adevărul?

Răspuns: adevărul este că eu personal n'am cunoscut-o niciodată pe Adriana Georgescu. Cu toată insistența anchetei, încă odată declar că personal n'am cunoscut-o niciodată pe Adriana Georgescu, și n'am schimbat nici o vorbă cu ea. O dată ducându-mă la Rădescu, la Ministerul de Interne, am văzut-o în anticameră.—

Întrebare: în ce împrejurări a ajuns Adriana Georgescu șefă de cabinet la Rădescu?

Răspuns: nu cunosc împrejurarea în care Adriana Georgescu a ajuns șefă de cabinet la Rădescu, și nici nu am de unde să le cunosc.—

Întrebare: dta minți, pentrucă știi foarte bine și nu ești străin de prezența Adrianei Georgescu, ca șefă de cabinet la Rădescu. Arată adevărul.

Răspuns: sunt complet străin de prezența Adrianei Georgescu ca șefă de cabinet la Rădescu —

~~155~~ ~~241~~ ~~144~~ 147

Întrebare: nu cumva dta ai prezentat-o pe Adriana Georgescu lui Rădescu? Adică lui amant?

Răspuns: n-am prezentat-o pe Adriana Georgescu lui Rădescu, pentrucă eu însumi n-o cunoșteam.

Întrebare: deci minte Adriana Georgescu mărturisind împrejurările în care dta ai plasat-o șefă de cabinet la Rădescu.

Răspuns: dacă Adriana Georgescu afirmă așa ceva minte.

Întrebare: ce motive ar avea Adriana Georgescu să mintă, atunci când ea are pentru dta o deosebită simpatie?

Răspuns: motivele pentru care Adriana Georgescu minte nu le cunosc și nici eu nu sunt chemat să le dezleg.

Întrebare: după ce ancheta ți-a citit cuvintele Adrianei Georgescu, în care arată felul în care a ajuns șefă de cabinet la Rădescu mai continui să mai susții că nu ai plasat-o pe Adriana Georgescu la Rădescu?

Răspuns: conversațiile cu Adriana Georgescu, citate, n-au avut niciodată loc.-

Întrebare: arată care sunt motivele pentru care dta faci pe toată lumea mincinoasă, atunci când arată adevărul despre dta?

Răspuns: numai pentru singurul motiv că această lume minte.-

1 Aprilie 1952. [illegible]

[illegible]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebările de mai jos, declar următoarele :

Intrebare :

Când a avut loc întâlnirea dintre D-ta şi PIKI VASILIU pentru a perfecta întâlnirea dintre d-ta şi ION ANTONESCU ?

Răspuns :

La începutul lui Aprilie 1944, PIKI VASILIU mi-a propus să-l văd pe ION ANTONESCU care voia să încheie Armistiţiu - pentru a-i expune punctul meu de vedere cu privire la încheerea Armistiţiului.-

Intrebare :

Unde a avut loc întâlnirea între d-ta şi ION ANTONESCU?

Răspuns :

Intâlnirea n'a avut loc.-

Intrebare :

Dece n'a avut loc întâlnirea ?

Răspuns :

PIKI VASILIU mi-a comunicat că întâlnirea nu va mai avea loc, ION ANTONESCU voind să se mai gândească.-

Intrebare :

Cum ţi-ai explicat d-ta, că ANTONESCU a amânat întâlnirea ?

Răspuns :

Atunci n'am găsit o explicaţie şi nici nu mi-am bătut capul să caut.- In 1946, cu ocazia anchetei lui I.ANTONESCU, am aflat din stenograma interogatoriului luat lui I.ANTONESCU, că acestuia nu i-a plăcut răspunsul meu, el declarând că a voit să

./.

se întâlnească cu mine, dar deoarece eu susţineam că delegaţia care pleca la Moscova trebue să reprezinte poporul român - el însă voind ca delegaţia să-l reprezinte pe el, - ţin să precizez că textul exat al declaraţiei lui ANTONESCU cu privire la această afirmaţie a mea, se află în dosarul dela Interne a lui ANTONESCU.-

Intrebare :

In ce împrejurări ai văzut aceste stenograme a interogatoriilor lui ANTONESCU, în care amintea persoana d-tale ?

Răspuns :

Eu fiind responsabilul organizării procesului lui ANTONESCU, am văzut la Interne, acest dosar.- Cred că dosarul mi-a fost pus la dispoziţie de BUNACIU.-

Prezenta declaraţie o dau liber şi nesilit de nimeni şi îmi asum întreaga răspundere de exactitatea ei.-

ss/.L.PATRASCANU

10 Mai 1952

~~269/458~~ ~~197~~ 450

[illegible]

Subsemnatul L. Pătrășcanu la întrebările de mai jos declar următoarele:

Întrebare: când a avut loc întâlnirea dintre dta și Petre Vasile pentru a perfecta întâlnirea dintre dta și Ion Antonescu?

Răspuns: la începutul lui Aprilie 1944 Petre Vasile mi-a propus să-l văd pe I. Antonescu care voia să încheie armistițiu – pentru a-i expune punctul meu de vedere cu privire la încheierea armistițiului.–

Întrebare: unde a avut loc întâlnirea între dta și Ion Antonescu?

Răspuns: întâlnirea n-a avut loc.–

Întrebare: De ce n-a avut loc întâlnirea?

~~[illegible]~~ Răspuns: Petre Vasile mi-a comunicat că întâlnirea nu se mai avea loc, Ion Antonescu voind să se mai gândească.–

Întrebare: Cum ți-ai explicat dta, că Antonescu a amânat întâlnirea?

Răspuns: atunci n-am găsit o explicație și nici nu mi-am bătut capul să caut. În 1946, cu ocazia anchetei lui I. Antonescu, am aflat din stenograma interogatoriului luat lui I. Antonescu, că acestuia nu i-a plăcut răspunsul meu, ~~[illegible]~~ el declarând că a avut să se întâlnească cu mine, dar deoarece eu susțineam că delegația care pleca la Moscova trebuie să reprezinte opoziția română – el însă ~~[illegible]~~ voind ca delegația să-l repre-

[...]ate pe el. — Țin să precizez că textul exact al declarației lui Antonescu, cu privire la această afirmație a mea, se află în dosarul dela Interne a lui Antonescu.

Întrebare: în ce împrejurări ai văzut aceste stenograme a interogatoriului lui Antonescu, și care anume persoane deci?

Răspuns: eu fiind ~~[illegible]~~ responsabilul organizării procesului lui Antonescu, am văzut la Interne, acest dosar. Cred că dosarul nu a fost pus la dispoziție de Bodnăraș.—

10.V.949.

Prezenta declarație a fost citită de mine și îmi asum întreaga răspundere de exactitatea ei.

[signature]

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu este identic cu originalul.
Lt.Col.de Securitate,

Soltuțiu I.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Septembrie 1952, București
Interogatoriul a început la ora 7,15
" s'a terminat " 13,15

Eu, Lt.Col. SOLTUTIU IOAN, am interogat în calitate de anchetator pe arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900 în Bacău, cetățean român, de naționalitate română, membru P.C.R. din anul 1921, Dr.în științe economice, statistică și filosofie, licențiat în Drept, de profesie avocat - profesor universitar la Facultatea de Drept din București, cu ultimul domiciliu în București Str. Vasile Lascăr Nr.100, căsătorit fără copii, soția arhitectă decoratoare, origina socială - tatăl intelectual scriitor, fără avere.-In 1919 a intrat în partidul socialist, iar în 1921 în P.C.R. până în 1948.- A luat parte la toate alegerile și a fost deputat în 1931.- Decorat cu "Steaua României" în 1945 și "Meritul Cultural" în 1946 dată de VOITEC și în 1947 o decorație a Guvernului Maghiar.- Serviciul militar satisfăcut la Scoala Militară Adm.Bacău și la Regt.21 Infanterie.- A fost în Italia în 1920 și 1940;- Germania : 1920, 1923, 1926, 1929, 1930, 1933.- U.R.S.S. : 1922, 1928, 1930, 1931, 1933, 1935, 1944 ; Franța : 1929, 1946, 1947 ; Belgia : 1947 ; Anglia : 1930 ; Ungaria : 1948, studii și activitate politică.- A fost judecat în 1932 și în 1939 pentru activitate politică fără condamnare.

Intrebare :

Arată împrejurările în care a fost arestat reprezentantul K.I.M-ului când a luat legătura cu d-ta în 1928 ?

Răspuns :

In 1928, a venit în țară un francez reprezentant al K.I.M-ului, care a avut dispoziție să ia legătură cu mine.

ss/. LUCRETIU PATRASCANU

.//.

Imediat am plecat noaptea cu el la Belu unde am avut o ședință cu C.C. de atunci.- A treia zi ne-am întâlnit din nou și am plecat cu el la lacul Herăstrău, unde am ținut o ședință cu el și cineva dela U.T.C.-

La venirea în oraș am văzut 2 agenți de Siguranță în spatele nostru și o mașină și am fost arestați imediat.- Am fost duși direct la Siguranță în cabinetul lui VINTILA ION IONESCU.- Eu am ieșit din cabinetul lui pentru a fi trimis la Parchet, iar francezul a rămas mai departe în biroul lui VINTILA IONESCU.- Eu profitând de un moment de neatenție a agenților, am eșit din Siguranță și am fugit după colț, ascunzându-mă la o casă.-

Am făcut rost dela Partid de 25.000 lei pe cari i-am dat lui SOLOMONESCU pentru a merge la Siguranță și a scoate pe francezul rămas acolo.-

După ce a fost scos din Siguranță, eu nu l-am mai văzut în București pe el.-

L-am revăzut în 1933 la Moscova, când mi-a spus că felul în care am fost arestați, a crezut că eu am fost provocatorul.-

Am publicat o scrisoare la "Dimineața" pentru eliberarea lui.-

Acest Proces-Verbal a fost citit de mine în întregime și corespunde întocmai cu cele declarate de mine și pentru care semnez.-

ss/. LUCRETIU PATRASCANU

LT.COL.DE SECURITATE,

Soltuțiu I.

SE/4 ex.

~~453~~ ~~455~~ 5

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIUNEA GENERALĂ A SECURITĂȚII STATULUI

454

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

Septemvrie 1952 Orașul București

Interogatoriul a început la ora 7 și 15 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 13. și 15. minute.

Eu, lt. col. Soltuțiu Ioan

am interogat în calitate de anchetator (pe arestatul, reținutul, martorul)

1. Numele Pătrășcanu 2. Pronumele Lucrețiu

3. Anul, luna și ziua nașterii 1900 4 Nov. 4. Locul nașterii Bacău

5. Cetățenia română 6. Naționalitatea român

7. Apartenența politică P.C.R din ce an 1921

8. Studii dr. în științe economice statistică și filozofie licențiat în legi (când, unde și ce școală a absolvit)

9. Profesia avocat prof. univ. 10. Ultimul loc de muncă și funcția profesor univ. la facultatea drept în Buc.

11. Ultimul domiciliu București Vasile Lascăr 100.

12. Situația familiară Căsătorit fără copii (soția, copii, numele lor, vârsta lor, domiciliu și ocupația) Soția - arhitectă decoratoare

13. Origina socială tatăl intelectual scriitor fără avere - (averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent)

14. Activitatea politică până în 1947 În 1919 a intrat în partidul socialist. iar în 1921 în PCR până în 1948 - (în ce partide politice a fost. Participare în alegeri) A luat parte la toate alegerile și a fost deputat în 1931

Semnătura, Pătrășcanu

Md. Nr. 186

15. Decorații, distincții și premii guvernamentale „Steaua României" în 1945 și „Meritul Cultural" în 1946 dat de Vritec și în 1947 o decorație a Guvernului maghiar-

(înainte și după 23 August 1944)

16. In ce armată a făcut serviciu, grad, funcție

Școala Militară Adm. Bacău și Regt. 21 Inf.

17. Dacă a fost prizonier —

(unde și când)

18. Dacă a fost în străinătate, unde, când și în legătură cu ce. Italia 1920 și 1940. Germania: 1922, 1923, 1924, 1929, 1930, 1933, URSS: 1922, 1928, 1930, 1931, 193[illegible] 1935 1944, Franța: 1929, 1946, 1947, Belgia: 1947, Anglia: 1930. Ungaria: 1948

studii și activitatea politică -

19. Dacă a participat în bande, în organizații contra-revoluționare —

20. Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine și la ce pedepse a fost condamnat A fost judecat în 1932 și în 1934 pt. activitate politică fără condamnare

Intrebare: Arată împrejurările în care a fost arestat reprezentantul KIMului când a luat legătura cu dta în 1928.

Răspuns: In 1928 a venit în țară un francez reprezentant al KIMului care a avut dispoziție să ia legătura cu mine. Imediat am plecat cu el noaptea la Belu unde am avut o ședință cu CC. de atunci. A treia zi ne-am întâlnit din nou și am plecat cu el la locul Herestrău unde am ținut o ședință cu el și cineva dela U.T.C. La venirea în oraș am văzut 2 agenți de siguranță în spatele nostru și o mașină și am fost arestați

Semnătura, [signature]

Urmare: imediat. Am fost duşi direct la siguranţă în cabinetul lui Vintilă Ionescu. Eu am ieşit din cabinetul lui pentru a fi trimis la parchet iar Franceşul a rămas mai departe în biroul lui Vintilă Ionescu. Eu profitând de un moment de neatenţie a agenţilor am ieşit din siguranţă şi am fugit după colţ ascunzându-mă ~~[illegible]~~ o casă.

Am făcut rost de (totală) 25000 de lei pe cari i-am dat lui Solomonescu pentru a merge la siguranţă şi a scoate pe Franceşul rămas acolo.

După ce a fost scos dela siguranţă eu nu l'am mai văzut în Bucureşti pe el.

L'am revăzut în 1933 ~~l'am revăzut~~ la Moscova când mi-a spus că felul în care am fost arestaţi, a crezut că eu am fost provocatorul. Am publicat o scrisoare în „Dimineaţa" după eliberarea lui.

Acest proces verbal a fost citit ~~[illegible]~~ în întregime de mine şi corespunde întocmai cu cele declarate de mine şi pentru care semnez.

Arestat: [signature]

Anchetator:
Lt. col. [signature]

Semnătura,

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu este identic cu originalul.-

ss/.Soltuţiu I.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====================================

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut în anul 1900 la Bacău la 4 Noembrie, fiul lui DUMITRU D.PATRASCANU,cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str.Vasile Lascăr Nr.100.-

8 Septembrie 1952, Bucureşti
Intergatoriul a început la ora 18.-
" s'a terminat la 20,30

Intrebare :

Arată d-ta felul cum ai fost eliberat după arestarea din 1932 ?

Răspuns :

In 1932 am fost arestat circa 3 ~~de~~ luni zile, imediat după arestare am fost introdus în biroul lui VINTILA IONESCU unde era prezent şi EUGEN CRISTESCU.- După circa 10 zile am fost trimis la Văcăreşti unde am fost izolat cam 10 zile.- După terminarea instrucţiei am fost eliberat.-

Intrebare :

După greva din 1933 ai fost arestat şi judecat ?

Răspuns :

In 1933, o săptămână după greva ceferistă dela Griviţa, am fost arestat în momentul când eşeam dela Tribunal, am fost ţinut circa 8-9 zile la Prefectura Poliţiei Capitalei şi de acolo trimis la Jilava.- Aici am fost cercetat de un comisar regal,după care am fost pus în libertate.- Eu am fost implicat în procesul dela Griviţa din 1933, deşi prin activitatea mea desfăşurată atunci nu aveam nici o participaţie la evenimente.- In momentul judecării procesului în 1933 toamna, eram plecat în străinătate în mod clandestin.-

Datorită acestei situaţii am fost scos din proces.- In 1936 urma să se judece procesul,eu am uzat de diferite manevre ca : neîndeplinirea procedurii, lipsa dosarului,sperţu-

.//.

ss/.PATRASCANU LUCRETIU

rilor la grefieri etc.etc.,+

Am parvenit să amân procesul în vara şi toamna anului 1936 şi s'a trimis dosarul în provincie unde a rămas până în anul 1939, când am fost achitat, datorită intervenţiei lui SRAER făcută cu bani.-

Intrebare :

Arată împrejurările arestării d-tale din 1940 şi felul cum ai fost eliberat de către GHICA directorul general al Siguranţei. ?

Răspuns :

In anul 1940, am fost arestat în timp ce mă aflam militar concentrat la una din unităţile de Administraţie.- Imediat am fost internat în lagărul dela Miercurea-Ciucului ; Fiind bolnav am cerut să fiu trimis pre examinare la un spital din Bucureşti.- Eu aflându-mă la un spital din Braşov înainte de a fi pus în libertate, am fost condus la Bucureşti la cabinetul lui GHICA pe atunci director general al Siguranţei.- GHICA mi-a spus că se vor face eliberări de intelectuali din lagăr.- El a făcut un apel la mine să fie lăsaţi legionarii ca să-şi desfăşoare programul lor social.- Eu am spus că nu voiu desfăşura nici o activitate politică şi mă voiu ocupa exclusiv de profesiunea me de avocat.-

După discuţia mea cu GHICA am fost pus imediat în libertate.-

Intrebare :

Arată sincer şi cu curaj ce angajamente ţi-ai luat d-ta faţă de directorul general al Poliţiei în ziua eliberării din lagăr în Octombrie 1940 ?

Răspuns :

Nu mi-am luat nici un fel de angajament.-

Intrebare :

Ancheta îţi prezintă un document făcut şi semnat de dumneata care răstoarnă răspunsul pe care l-ai dat mai sus ? Iţi reaminteşti documentul pe care ţi-l prezintă ancheta ?

Răspuns :

Documentul pe care îl prezintă ancheta, îl recunosc şi într'adevăr este al meu.- Nu recunosc însă, că cu toate că documentul este scris de mine şi în care arăt că mi-am luat angajamentul pe cuvânt de onoare faţă de fostul director general al Siguranţei, deoarece cele scrise de mine în document sunt lucruri pe care le-am scris formal şi nu m'am angajat

ss/:/PATRASCANU LUCRETIU

la nimic.-

Intrebare :

d-ta ai arătat în răspunsul de mai sus că angajamentele luate faţă de Siguranţă au fost pur formale.- Arată atunci ce activitate de Partid ai depus din 1938 şi până la începutul anului 1944 ?

Răspuns :

Este adevărat că din anul 1938 şi până în 1944, nu am depus nici o activitate continuă de Partid însă în timpul cât am fost în lagărul din Tg.Jiu în 1943, am fost cooptat în biroul celulei de Partid şi am activat.-

Intrebare :

Arată d-ta felul cum ai cerut şi s'a aprobat domiciliul obligatoriu în timpul internării în lagăr ?

Răspuns :

In anul 1941, urmam să fiu internat în lagărul din Tg . Jiu.- Am folosit faptul că o rudă a mea anume Col. STOICA era prieten cu generalul LEOVEANU directorul general al Siguranţei, care mi-a spus să fac un memoriu prin care să cer domiciliu obligator la Poiana Tapului.- La eşirea din Cabinetul lui LEOVEANU ma dat o declaraţie unui comisar prin care mi-am lua anfajamentul de a nu desfăşura nici un fel de activitate politică.-

După vre-o 3 zile am plecat la Poiana Tapului.-

ss/. L. PATRASCANU

Lt.Col.de Securitate,

Soltuţiu I.

SE/4 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Lucrețiu Pătrășcanu.

Născut în anul 1900 la Bacău 4 Noembrie fiul D-trie D. Pătrășcanu. V-la Lascăr Nr 100.

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

8 Septembrie 1952.

Orașul București

Interogatorul a început la ora ______ și ______ minute

" s'a terminat la " ______ și ______ "

Intrebare: Arată dumneata felul cum ai fost eliberat după arestarea din 1932.

Răspuns. In 1932 am fost arestat circa 3 trei luni de zile, imediat după arestare am fost introdus în biroul lui Vintilă Ionescu unde era prezent și Eugen Cristescu. După circa 10 zile am fost trimes la Văcărești unde am fost izolat tot cam 10 zile. După terminarea instrucției am fost eliberat. ~~fără să fiu judecat~~

Șters de noi

- Intrebare. După greva din 1933 ai fost arestat și judecat?

Răspuns. In 1933 o săptămână după greva C.F.R.istă dela Grivița am fost arestat în momentul când eram dela tribunal am fost ținut circa 8-9 zile la P.P.C. și deacolo trimes la Jilava. Aici am fost cercetat de un comisar regal după care am fost pus în libertate. Eu am fost implicat în procesul dela Grivița

Mod. 185

Semnătura, Pătr[ășcanu]

Urmare: din 1933 deci prin activitatea mea desfășurată – atunci nu aveam nici o participație la evenimente.
– În momentul judecării procesului în 1933 toamna eram plecat în străinătate în mod clandestin. Datorită acestei situații am fost scos din proces.
În 1936 urma să se judece procesul, la care am scăpat de diferite manevre ca: neîndeplinirea procedurii, lipsa dosarului, [illegible] la grefieri etc. etc.
Am parvenit să amân procesul în vara și toamna anului 1936 și s'a trimis dosarul în provincie unde a rămas până în anul 1939 când am fost achitat datorită intervenției lui Fraier, făcută cu bani.-

Întrebare – Arată împrejurările arestării dumitale din 1940 și felul cum ai fost eliberat de către Ghica Directorul General al Siguranței.

Răspuns. În 1940 am fost arestat în timp ce mă aflam militar concentrat la una din unitățile de administrație. Imediat am fost internat în lagărul dela Miercurea Ciucului; fiind bolnav am cerut să fiu trimes spre examinare la un spital din București.- [illegible] aflându-mă la un spital din Brașov înainte de a fi pus în libertate am fost condus la București la cabinetul lui Ghica pe atunci Director General al Siguranței. Ghica mi-a spus că se vor face eliberări de intelectuali din lagăr iar el a făcut un apel la mine să fie lăsați legionarii ca să-și desfășoare programul lor social.- Eu am spus că nu mai desfășor nici o activitate politică și mă voi ocupa exclusiv de profesiunea mea de advocat.

După discuția mea cu Ghica am fost pus imediat în libertate.-

Semnătura, [signature]

Urmare: Întrebare. Arată sincer și cu amănunt ce angajamente ți-ai luat dumneata față de directorul general al poliției înainte eliberării din lagăr în oct. 1940.

Răspuns. Nu mi-am luat niciun fel de angajament.

Întrebare. Ancheta îți prezintă un document făcut și semnat de dumneata care răstoarnă răspunsul pe care l-ai dat mai sus.- Îți reamintești de documentul pe care ți-l prezintă ancheta?

Răspuns. Documentul pe care îl prezintă ancheta îl recunosc și întrucâtva este al meu. Nu recunosc însă, că cu toate că documentul este scris de mine și în care arăt că mi-am luat angajamentul pe cuvânt de onoare față de fostul director general al siguranței, deoarece cele scrise de mine în document sunt lucruri pe care le-am scris formal și nu m-au angajat la nimic.

Întrebare. După cum ai arătat în răspunsul de mai sus că angajamentele luate față de siguranță au fost pur formale. Arată atunci ce activitate de partid ai depus din 1938 și până la începutul anului 1944.

Răspuns. Este adevărat că din anul 1938 până în anul 1944 nu am depus nicio activitate continuă de partid însă în timpul cât am fost în lagărul din Tg. Jiu (în 1943) am fost cooptat în biroul celulei de partid și am activat.

Întrebare. Arată dumneata felul cum ai cerut să se aprobe domiciliu obligatoriu în schimbul internării în lagăr.-

Semnătura, [signature]

Urmare: Răspuns. În anul 1941 urma să fiu internat în lagărul din Tg.-Jiu. Am folosit faptul că o rudă a mea, anume Colonelul Stoica era prieten cu generalul Leoveanu, directorul general al siguranței care mi-a spus să fac un memoriu prin care să cer domiciliu obligator la Poiana Țapului. La ieșirea din cabinetul lui Leoveanu am dat o declarație unui comisar prin care mi-am luat angajamentul de a mă depărta orice fel de activitate politică.

După vreo 3 zile am plecat la Poiana Țapului.

Arestat: [signature]

Anchetator:
Lt. col. Șoltuțiu

Semnătura,

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu este identic cu originalul.- Lt.Col.de Securitate,

Soltuțiu Ioan

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900 la Bacău, fiul lui D.D.PATRASCANU,cu ultimul domiciliu în București Str.Vasile Lascăr Nr.100.-

9 Septembrie 1952,
Interogatoriul a început la ora 16,45
" s'a terminat " 20,30

Intrebare :

Cât timp înainte de începerea războiului antisovietic ți-ai luat angajamentul față de Siguranță ?

Răspuns :

Cu 4 luni înainte de începerea războiului.-

Intrebare :

După ce ți-ai luat angajamentul față de Siguranță lui ANTONESCU și ai fost pus în libertate, ai spus Partidului de angajamentele luate ?

Răspuns :

De angajamentul în scris luat față de Siguranță nu am anunțat Partidul și nu am spus nimănui.-

Intrebare :

D-ta din documentele dela dosar, reiese că ți-ai mai luat o serie de angajamente prin cererile pe cari le-ai făcut față de organele Ministerului de Interne a lui ANTONESCU.- De aceste angajamente ai anunțat organele de Partid pentru a le sesiza de aceste acțiuni ale dumitale ?

Răspuns :

Eu mi-am luat de mai multe ori angajamentul față de Siguranță în toate cererile pe cari le-am făcut și înaintat Siguranței.- Niciodată și la nimeni nu am spus de aceste angajamente,deoarece le-am făcut toate pe contul meu.-

.//. ss/. PATRASCANU LUCRETIU

Intrebare :

Cum ai ajuns d-ta din domiciliu obligatoriu în lagărul dela Trg.Jiu ?

Răspuns :

La 2 Ianuarie 1943, când mă aflam încă în domiciliu obligator, am fost luat dela Poiana Tapului şi dus în lagărul dela Tg.Jiu.- Dat fiind că eram în domiciliu obligator şi deci era o măsură împotriva libertăţii mele, nu am găsit altă explicaţie a internării mele decât că nu autorităţile româneşti au luat această măsură, ci Gestapoul în urma situaţiei dela Stalingrad.-

In momentul când am ajuns în gara de Nord, am încercat să fug de sub escortă, dar am alunecat şi am fost prins.- Incercarea mea de fugă de astădată o consider justificată în opoziţie cu perioada 1941-1942, deoarece atunci fuga din domiciliu obligatoriu însemna fracţiune ; dar în 1943 era primejdie de moarte şi deci nimeni nu ar fi putut să spună că nu am procedat just şi deci erau obligaţi a lua legătura cu mine.-

Ajuns la lagărul dela Tg.Jiu, Administraţia în urma presiunii lui XENOPOL a vrut să mă bage la grupa I-a, dar eu am refuzat acest lucru .- Aici în lagăr am fost cooptat în biroul celulei de Partid, unde am activat până la plecarea mea în lagăr.-

Intrebare :

Ce certuri ai avut d-ta în lagăr cu unii membrii ai Partidului din celulă ?

Răspuns :

Eu după ce am ajuns în lagăr, după un anumit timp, am ajuns în conflict cu SANDRU OVIDIU care era secretarul celulei de Partid, pe care l-am demascat şi care a fost apoi dat afară din Partid.-

Acest SANDRU OVIDIU împreună cu TUDORICA dela Constanţa şi MAXIM dela Galaţi, au scos un manifest în care mă prezentau agent al Gestapoului trimis în lagăr.-

Intrebare :

Ce legături ai avut d-ta cu Administraţia lagărului ?

Răspuns :

Pentru o perioadă scurtă de timp am fost ales de

ss/. PATRASCANU LUCRETIU

./.

către grup de a ţine legătura cu comandantul lagărului Col. LEOVEANU, deoarece LEOVEANU ceruse să se desemneze cineva care să reprezinte grupa în raporturile cu el.-

Intrebare :

In momentul sosirii d-tale în lagăr, conducătorii Partidului Gh.GHEORGHIU-DEJ şi CHIVU STOICA erau în lagăr ?

Răspuns :

In momentul sosirii mele în lagăr, ei nu erau acolo, ci au fost aduşi acolo mult timp după ce eu sosisem în lagăr.- Nu mult după sosirea lor,eu am plecat din lagăr din nou în domiciliu obligatoriu.-

Intrebare :

Cum ai ajunş d-ta din nou la Poiana Tapului dela Tg.Jiu ?

Răspuns :

După ce am fost internat în lagărul dela Tg.Jiu, nevasta mea a început să se agite şi să facă diferite încercări de a mă scoate din lagăr.- Până la urmă dând un şperţ de 50 de mii lei, a reuşit să mă scoată, dar am fost din nou trimis la Poiana Tapului.-

Intrebare :

Ceilalţi cari au fost eliberaţi din lagăr au fost deasemeni trimişi în domiciliu obligatoriu ?

Răspuns :

Nu.- Ceilalţi cari au fost eliberaţi din lagăr au fost lăsaţi liberi în Bucureşti.-

Intrebare :

Atunci cum se explică că pe toţi ceilalţi Siguranţa i-a lăsat liberi şi pe d-ta care afirmi că ai dat şi 50 mii lei şperţ, te trimite din nou la Poiana Tapului, când normal era să te lase la Bucureşti mai ales că d-ta ai făcut pentru ei mai mult decât cei cari au fost lăsaţi liberi ?

Răspuns :

Eu aşa mi-am explicat că au fost trimişi fiecare de unde au fost luaţi.- Eu fiind luat din domiciliu obligatoriu, am fost trimis din nou acolo, mai ales că eu eram un cunoscut comunist.-

Intrebare :

După ce ai ajuns din nou la Poiana Tapului ai pri-

./ /.   ss/. PATRASCANULUCRETIU

mit permisiunea de a pleca la Bucureşti ?

Răspuns :

După ce am venit la Poiana Ţapului, am făcut diferite cereri de a pleca la Bucureşti, cari mi-au fost aprobate de PIKI VASILIU.-

ss/. PATRASCANU LUCRETIU

Lt.COL.DE SECURITATE,

Soltuţiu I.

SE/4 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Lucrețiu Pătrășcanu
născut la 4 Nov. 1900 la Bacău fiul lui
d.D. Pătrășcanu. V. Lascăr 100. (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

9. Septembrie 1952.

Orașul București

Interogatorul a început la ora 16[45] și ___ minute
„ s'a terminat la „ 20 și 30 „

Intrebare:
Cât timp înainte de începerea războiului antisovietic ți-ai luat angajamentul față de siguranță?

Răspuns:
Cu 4 luni înainte de începerea războiului.

Intrebare:
După ce ți-ai luat angajamentul față de siguranța lui Antonescu și ai fost pus în libertate, ai spus Partidului de angajamentele luate?

Răspuns:
De angajamentul în scris luat față de siguranță nu l-am anunțat Partidul și nu am spus nimănui.

Mod. 185

Semnătura, [signature]

Urmare: Intrebare:

D-ta, din documentele dela dosar reese că ţi-ai mai luat o serie de angajamente prin cererile pe cari le-ai făcut, faţă de organele Ministerului de Interne a lui Antonescu. De aceste angajamente ai anunţat organele de Partid, pentru a le sesiza de aceste actiuni ale dumitale?

Răspuns:

Eu mi-am luat de mai multe ori angajamente faţă de siguranţă în toate cererile pe cari le-am făcut şi în cuntul siguranţei. Niciodată şi la nimeni nu am spus de aceste angajamente, deoarece le-am făcut toate pe contul meu.

Intrebare:

Cum ai ajuns d-ta din domiciliul obligator în lagărul dela Tg. Jiu?

Răspuns:

La 2 Ianuarie 1943 când mă aflam încă în domiciliu obligator am fost luat dela Poiana Ţapului şi dus în lagărul dela Tg. Jiu. Dat fiind că eram în domiciliul obligator şi deci era o măsură împotriva libertăţii mele nu am găsit altă explicaţie a internării mele decât că nu autorităţile româneşti au luat aceastä măsură, ci Gestapoul în urma situaţiei dela Stalingrad.

In momentul când am ajuns în Gara de nord am încercat să fug dela escortă, dar am alunecat şi am fost prins. Incercarea mea de fugă de astădată o consider justificată în opoziţie

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: cu perioada 1941-1942 deoarece a face fuga din domiciliu obligatoriu însemna fracțiune, dar în 1943 era primejdie de moarte și deci nimeni nu ar fi putut să spună că nu am procedat just și deci erau obligați a lua legătura cu mine.

Ajuns în lagărul dela Tg. - Jiu Administrația în urma presiunii lui Serupol a vrut să mă bage la grupa I-a, dar eu am refuzat acest lucru. Aici în lagăr am fost cooptat în biroul celulei de Partid, unde am activat până la plecarea mea din lagăr.

Întrebare:

Ce certuri ai avut d-ta în lagăr cu unii membri de Partid din celulă?

Răspuns:

Eu după ~~partid timp~~ ce am ajuns în lagăr după un anumit timp am ajuns în conflict cu Sandru Ovidiu care era secretarul celulei de Partid pe care l'am demascat și care a fost apoi luat afară din Partid.

Acest Sandu Ovidiu împreună cu Tudorică dela Constanța și Maxim dela Galați, au scos un manifest în care mă prezentau agent al Gestapoului trimis în lagăr.

Întrebare:

Ce legături ai avut d-ta cu Administrația lagărului?

Răspuns:

Pentru o perioadă scurtă de timp am fost ales de către grup de a ține legătura

Semnătura,

Mod. 185

~~467~~ ~~470~~ 468

Urmare: cu comandantul lagărului col. Leoveanu deoarece Leoveanu ceruse să se desemneze cineva care să reprezinte grupa în raporturile cu el.

Intrebare:

In momentul sosirii d-tale în lagăr conducătorii Partidului Gh. Gheorghiu Dej și Chivu Stoica erau în lagăr?

Răspuns:

In momentul sosirii mele în lagăr ei nu erau acolo, ei au fost aduși acolo mult timp după ce eu sosisem în lagăr. Nu mult după sosirea lor eu am plecat din lagăr din nou în domiciliu obligator

Intrebare:

Cum ai ajuns d-ta din nou la Poiana Țapului, dela Tg-Jiu!

Răspuns:

După ce am fost internat în lagărul dela Tg.-Jiu, nevasta mea a început să se agite și să facă diferite încercări de a mă scoate din lagăr. Până la urmă dând un șperț de 50 de mii lei a reușit să mă scoată, dar am fost din nou trimis la Poiana Țapului

Intrebare:

Ceilalți cari au fost eliberați din lagăr au fost deasemeni trimiși în domiciliu obligator?

Răspuns:

Nu. Ceilalți cari au fost eliberați din lagăr au fost lăsați liberi în București.

Intrebare:

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: Atunci cum se explică că pe toți ceilalți, siguranța ia lăsat liberi și pe d-ta care afirmi că ai dat și 50 de mii lei zevzt, te trimite din nou la Poiana Țapului, când normal era să te lase la București mai ales că d-ta ai făcut pentru ei mai mult de cât cei cari au fost lăsați liberi-

Răspuns:

Eu așa mi-am explicat că au fost trimiși fiecare de unde au fost luați. Eu fiind luat din domiciliu obligator am fost trimis din nou acolo mai ales că eu eram un cunoscut comunist

Întrebare:

După ce ai ajuns din nou la Poiana Țapului ai primit permisiunea de a pleca la București?

Răspuns:

După ce am venit din la Poiana Țapului am făcut diferite cereri de a pleca la București cari mi-au fost aprobate de Pichi Vasiliu.

Anchetator. Lt. col. Soltuțiu

Anchetat: [signature]

Semnătura,

Prezentul Proces Verbal de Interogatoriu este identic cu originalul.-
Lt.Col.de Securitate, 470

Soltuţiu I.

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900 în Bacău, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str.Vasile Lascăr Nr.100.-

10 Septembrie 1952, Bucureşti
Interogatoriul a început la ora 17.-
" s'a terminat " 20,30

Intrebare :
Arată împrejurările în care l-ai scos pe EUGEN CRISTESCU depe lista celor cari au fost condamnaţi la moarte şi trebuiau executaţi.?

Răspuns :
In procesul lui ION ANTONESCU au fost mai multe condamnări la moarte.- Această listă a condamnărilor se afla la mine şi eu eram acela care trebuia să o prezint regelui pentru semnare.-

Pe această listă se afla şi EUGEN CRISTESCU care a fost director general al Siguranţei şi apoi al Serviciului Secret.- Inainte de a pleca cu lista la rege, a venit la mine RADU XENOPOL care nu ştiu prin ce împrejurări ajunsese în contact cu EUGEN CRISTESCU şi mi-a transmis din partea lui că dacă nu va fi executat va da întreaga listă a agenţilor "Intelligence-Service" pe mâna autorităţilor Ministerului de Interne.- Pentru acest fapt l-am scos pe EUGEN CRISTESCU depe lista celor care trebuiau executaţi în urma condamnării la moarte de către Tribunalul Poporului.-

Intrebare :
Faţă de această afirmaţie a dumitale că numai pen-

ss/. PATRASCANU LUCRETIU

.//.

tru acest motiv l-ai scăpat pe EUGEN CRISTESCU, ai adus la cunoştinţa organelor româneşti de competinţă, spre a se putea folosi de cele ce afirmi d-ta ?

Răspuns :

Nu.- Despre ceeace am arătat în legătură cu EUGEN CRISTESCU nu am spus nimănui.-

Intrebare :

Atunci înseamnă că nu acesta era motivul salvării lui EUGEN CRISTESCU de către d-ta, deoarece logic şi normal era să arăţi Ministerului de Interne sau organelor de anchetă cari se ocupau de EUGEN CRISTESCU că el nu a fost sincer în anchetă şi că el mai ascunde foarte multe lucruri, nu ?

Răspuns :

Eu am socotit că nu trebuie să spun nimănui ce mi-a transmis EUGEN CRISTESCU prin XENOPOL, deoarece ştiam că organele de anchetă până la urmă, tot vor afla dela CRISTESCU cele ce le-a comunicat dela arest.- Alt răspuns nu am de dat.-

Intrebare :

Ce a însemnat acest lucru când d-ta Ministru al Justiţiei în funcţiune ai intrat în legătură cu criminalul de război EUGEN CRISTESCU prin RADU XENOPOL şi ai luat măsuri de a-l salva dintr'o situaţie peste capul Ministerului de Interne şi a organelor sale ?

Răspuns :

Nu a însemnat nimic.- Aşa am considerat că trebuie eu să fac şi am procedat excelent.-

ss/. L.PATRASCANU

LT.COL.DE SECURITATE,

Soltuţiu I.

SE/4 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu
născut la 4 Nov. 1900 Bacău — Str Vasile
Lascăr 100.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

10 IX Bucureşti 1952

Orașul Bucureşti

Interogatoriul a inceput la ora 17 și — min.
" s'a terminat la " 20 și 30 "

Intrebare: Arată împrejurările în care l'ai scos pe Eugen Cristescu de pe lista celor cari au fost condamnaţi la moarte şi trebuiau executaţi.

Răspuns:

In procesul lui Ion Antonescu au fost mai multe condamnări la moarte. Această listă a condamnaţilor se afla la mine şi eu eram acela care trebuia să o prezint regelui pentru semnare.

Pe această listă se afla şi Eugen Cristescu care a fost director general al siguranţei şi apoi a Serviciului Secret. Inainte de a pleca cu lista la rege a venit la mine Radu Lenghel care nu ştiu prin ce împrejurări ajunsese în contact cu Eugen Cristescu şi mi-a transmis din partea lui că dacă nu va fi executat va da întreaga listă a agenţilor „Inteligence Service" pe mâna autorităţilor Ministerului de Interne. Pentru acest fapt l'am scos pe Eugen

Semnătura, Pătr[ășcanu]

Urmare: Cristescu după lista celor cari trebuiau executați în urma condamnării la moarte de către Tribunalul - Poporului

Întrebare:

Față de această afirmație a dumitale că numai pentru acest motiv l'ai scăpat pe Eugen Cristescu, ai adus la cunoștința organelor românești de competință, spre a se putea folosi de cele ce afirmi d-ta?

Răspuns:

Nu. despre ceace am arătat în legătură cu Eugen Cristescu, nu am spus nimănui.

Întrebare:

Atunci înseamnă că nu acesta era motivul salvării lui Eugen Cristescu de către d-ta, deoarece logic și normal era să arăți Ministerului de Interne sau organelor de anchetă cari se ocupau de Eugen Cristescu și să arăți că el nu a fost sincer în anchetă și că el mai ascunde foarte multe lucruri, nu?

Răspuns:

Eu am socotit că nu trebuie să spun nimănui ce mi-a transmis Eugen Cristescu prin Xenopol deoarece știam că organele de anchetă, până la urmă, tot vor afla dela Cristescu cele ce le-a comunicat dela arest. Alt răspuns nu am de dat.

Întrebare:

Ce a însemnat acest lucru când d-ta ministru al justiției în funcțiune ai intrat în

Semnătura, [signature]

Mod. 185

~~473~~ ~~488~~

Urmare: legătură cu criminalul de război Eugen Cristescu prin Radu Lecca și ai 474
luat măsuri de al salva dintr'o situație peste capul Ministerului de Interne și a organelor sale?

Răspuns:

Nu a însemnat nimic. Eu am considerat că trebuie eu să fac și am procedat excelent.

Arestat: [signature]

Semnătura,

474 4854

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu este identic cu originalul.-
Lt.Col.de Securitate,
Soltuţiu I.

475

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU
===================================

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900 în Bacău, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str.Vasile Lacăr Nr.100.-

15 Septembrie 1952,Bucureşti
Interogatoriul a început la ora 6,30
" s'a terminat " 12,30

Intrebare :

Cum ai ajuns d-ta în legătură cu PIKI VASILIU subsecretar de Stat la Interne şi şeful Jandarmeriei lui ANTONESCU ?

Răspuns :

La începutul lui Aprilie 1944, am fost luat de un agent şi dus la Jandarmerie la PIKI VASILIU.- Inainte de asta însă am făcut mai multe cereri la Ministerul de Interne care au ajuns la PIKI VASILIU, iar cererile mi-au fost aprobate de el pe motivul boli pe care-l invocam,iar rostul mamei mele la el şi angajamentele luate erau pretexte pentru a putea veni la Bucureşti.-

Intrebare :

Ce discuţii ai avut d-ta cu PIKI VASILIU, referitor la P.C.R. şi la situaţia d-tale de Partid şi ce discuţii politice ai avut cu PIKI VASILIU când erai la el în Cabinet ?

Răspuns :

După ce am fost la Jandarmerie şi după ce am fost introdus la PIKI VASILIU, a început mai întâiu să mă întrebe de sănătate şi apoi am intrat în discuţia pentru care mă chemase de fapt.-

A început să-mi spună că situaţia pe front este

ss/.L.PATRASCANU

foarte rea şi dacă conducerea Partidului este gata să trimită o delegaţie pentru discuţiile preliminare de Armistiţiu.-

Eu am răspuns că sunt bolnav, îmi văd de sănătate şi nu am nici o legătură cu conducerea Partidului.- El totuşi a insistat că tot ce spune el a spus cu toată seriozitatea.- De felul cum s'a manifestat mi-am dat seama că într'adevăr el vorbeşte serios.-

Atunci eu i-am spus care este părerea mea,- că este foarte bine că conducătorul Statului se gândeşte la Armistiţiu,deoarece războiul este pierdut.- El a notat tot ce i-am spus eu.- După ce am terminat de spus, m'a întrebat dacă accept să-l văd pe ION ANTONESCU şi să-i spun şi lui ce i-am spus şi lui PIKI VASILIU.-

După ce am stat puţin pe gânduri, i-am spus că accept.- După acest răspuns, am fixat o întâlnire în Piaţa Romană la pompa de benzină, a treia zi la ora 10.- A treia zi ne-am întâlnit cu el.- El era civil şi singur la volan.- M'am urcat în maşină şi mi-a spus că mareşalul îşi dă timp de gândire căci situaţia nu este aşa de gravă.- M'a lăsat apoi pe o stradă şi m'am despărţit de PIKI VASILIU.-

Intrebare :

In această perioadă ce tratative se duceau cu Cairo ?

Răspuns :

Eu nu ştiu ce tratative se duceau în această perioadă La una din consfătuiri la SAFIANU acasă, mi-a spus BUZESTI că are legături cu aliaţii prin Constantinopol, prin CRETEANU care era acolo, iar la sfârşitul lui Aprilie în preajma plecării a venit VISOIANU la mine spunându-mi că regele îl trimite la Cairo.-

Intrebare :

Cum a ajuns VISOIANU să-ţi spună că pleacă la Cairo şi dece ţi-a spus ?

Răspuns :

Inainte de a lua legătura cu palatul, am trimis pe nevastă-mea la VISOIANU, pentru a-mi face legătura cu el.- La întâlnirea cu el am discutat şi situaţia politică în general şi din discuţia cu el şi-a dat seama de activitatea politică a mea.-

Eu am făcut legătura cu el pentru a vedea ce se pe-

ss/. L.PATRASCANU

./.

trece la palat şi care-i atmosfera acolo.-

In preziua plecării lui la Cairo, am avut o întâlnire cu el la FLORICA BRATESCU-VOINESTI, unde mi~~a~~ spus că regele îl trimite pe el la Cairo pentru a lua legătura cu aliaţii.-

El mi-a spus că este împotriva plecării lui, dar nu poate să-l refuze pe rege.-

El nu mi-a spus nimic din ceeace i-a spus regele, să discute el la Cairo cu aliaţii.-

Intrebare :

A mai plecat cineva care deasemeni te anunţa că pleacă din ţară ?

Răspuns :

Da, m'a anunţat AUSNIT.-

In preziua plecării lui, GUTA STEINBERG mi-a organizat o întâlnire cu AUSNIT la el acasă.- In această întâlnire el mi-a spus că pleacă din ţară şi m'a întrebat dacă conducerea Partidului are de trimis vreun mesaj.- Eu i-am spus că nu am de trimis nimic.- După aceasta m'a întrebat ce poate să comunice cercurilor politice din Apus.- Eu i-am spus să comunice că în România există o mişcare de rezistenţă condusă de comunişti şi că această mişcare se întăreşte pe zi ce trece. După aceasta nu l-am mai văzut pe AUSNIT până după 23 August în Decembrie la recepţia la englezi.-

Intrebare :

Căror fapte se datoreşte că atât AUSNIT cât şi VISOIANU s'au întâlnit cu dumneata înaintea plecării lor la Cairo?

Răspuns :

Acest lucru se datoreşte faptului că ei ştiau că eu sunt în conducerea Partidului şi ei lucrau cu Partidul.-

Ei voiau să informeze conducerea Partidului de aceste lucruri.-

ss/. L. PATRASCANU

Lt.Col.de Securitate,

Soltuţiu Ion

SE/4 ex.

I

~~477~~ ~~486~~ ~~20~~

478

Proces-Verbal de interogator

Arestat Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4. Noembrie 1900 Bacău

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

București Vasile Lascăr No. 100.

15. Septembrie 1952.

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 6. și 30 min.
" s'a terminat la " 12 și 30. "

Intrebare: Cum ai ajuns dumneata în legătură cu Pichi Vasiliu subsecretar de stat la interne și șeful jandarmeriei lui Antonescu?

Răspuns. La începutul lui Aprilie 1944. am fost luat de un agent și dus la jandarmerie la Pichi Vasiliu. Înainte de asta însă am făcut mai multe cereri la Ministerul de interne care au ajuns la Pichi Vasiliu iar cererile mi-au fost aprobate de el pe motivul boli pe care l invocam, iar restul. numai unele la el și angajamentele luate erau pretexte pentru a putea veni la București

Intrebare- Ce discuții ai avut dumneata cu Pichi Vasiliu referitor la P.C.R. și la situația dumitale de partid. și ce discuții politice ai avut cu Pichi Vasiliu când erai la el în cabinet.?

Răspuns. După ce am fost la jandarmerie și după ce am fost introdus la Pichi Vasiliu

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: a început mai întâi să mă întrebe de sănătate și apoi am intrat în discuția pentru care mă chemase de fapt.

A început să-mi spună că situația pe front este foarte rea și dacă conducerea partidului este gata să trimeată o delegație pentru discuțiile preliminare de armistițiu.

Eu am răspuns că sunt bolnav, îmi văd de sănătate și nu am nicio legătură cu conducerea partidului. El atunci a insistat, că ce spune el o spune cu toată seriozitatea. Din felul cum s-a manifestat mi-am dat seama că într-adevăr el vorbește serios.

Atunci eu i-am spus care este părerea mea: că este foarte bine că conducătorul statului se gândește la armistițiu deoarece războiul este pierdut. El a notat tot ce i-am spus eu.

După ce am terminat de spus m-a întrebat dacă accept să-l văd pe Ion Antonescu și să-i spun și lui ce i-am spus și lui Pichi Vasiliu.

După ce am stat puțin pe gânduri i-am spus că accept. După acest răspuns am fixat o întâlnire în P-ța Romană la pompa de benzină a treia zi la ora 10 ora. A treia zi ne-am întâlnit cu el, El era civil și singur la volan. M-am urcat în mașină și mi-a spus că mareșalul își dă timp de gândire căci situația nu este așa de gravă. M-a lăsat apoi pe o stradă și ne-am despărțit de Pichi Vasiliu.

Întrebare: În această perioadă ce tratative se duceau cu Cairo?

Semnătura, [signature]

Urmare: Răspuns. Eu nu știu ce tratative se duceau în această perioadă. La una din consfătuiri la Sofianu aceasta mi-a spus. Bujesti că are legături cu aliații prin Constantinopol prin Cretzianu care era acolo iar la sfârșitul lui Aprilie în preajma plecării a venit Vișoianu la mine spunându-mi că regele îl trimete la Cairo.

Întrebare. Cum a ajuns Vișoianu să-ți spună că pleacă la Cairo și de ce ți-a spus?

Răspuns. Înainte de a lua legătura cu palatul am trimes-o pe nevasta mea la Vișoianu pentru a-mi face legătura cu el. La întâlnirea cu el am discutat și situația politică în general. și din discuția cu el s-a dat seama de activitatea politică a mea.-

Eu am făcut legătura cu el pentru a vedea ce se petrece la palat și care-i atmosfera acolo.

În preajma plecării lui la Cairo am avut o întâlnire cu el la Florica Brătescu Voinești unde mi-a spus că regele îl trimete pe el la Cairo pentru o luare legătură cu aliații.

El mi-a spus că este împotriva plecării lui dar nu poate să-l refuze pe rege.-

El nu mi-a spus nimic din ceea ce i-a spus regele să discute el la Cairo cu aliații.-

Întrebare. A mai plecat cineva care de asemeni te anunța că pleacă din țară?

Răspuns. Da mi-a anunțat Ausnit.

În preajma plecării lui, Guță Steinberg.

Semnătura,

Urmare: X mi-a organizat o întâlnire cu Ausnit la el acasă. In această întâlnire el mi-a spus că pleacă din țară și m-a întrebat dacă conducerea partidului are de trimes ceva mesaj. Eu i-am spus că nu am de trimes nimic. După aceasta m-a întrebat ce poate să comunice cercurilor politice din afară. Eu i-am spus să comunice că în România există o mișcare de rezistență, condusă de comuniști și că această mișcare se întărește pe zi ce trece. După aceasta nu l-am mai văzut pe Ausnit până după 23 August în Decembrie la recepție la Englezi.

Intrebare. Cărui fapt se datorește că atât Ausnit cât și Vișoianu s-au întâlnit cu dumneata înaintea plecării lor la Cairo?

Răspuns. Acest lucru se datorește faptului că ei știau că eu sunt în conducerea partidului și ei lucrau cu partidul.

Ei voiau să informeze conducerea partidului de acest lucru.

Anchetator — Lt. col. [signature]

Anchetat: [signature]

Semnătura,

Mod. 185

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu
este identic cu originalul.-
Lt.Col.de Securitate,

Soltuţiu I.

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU
=====================================

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU născut la 4 Noembrie 1900 în Bacău, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Vasile Lascăr Nr.100.-

16 Septembrie 1952, Bucureşti
Interogatoriul a început la ora 17,5
" s'a terminat " 20,10

Intrebare :

Arată sincer în ce împrejurări ai ajuns în anul 1942 la ALEXANDRU STEFANESCU ?

Răspuns :

Eu în anul 1942, nu l-am cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU şi nu am fost nici în Bucureşti, deoarece eram la Poiana Tapului în domiciliu obligatoriu.-

Intrebare :

Ancheta încă odată îţi atrage atenţia asupra răspunsurilor nesincere pe care le dai şi te avertizează că este în posesia dovezilor şi a documentelor de prezenţa dumitale în Bucureşti în anul 1942. ?

Răspuns :

Eu încă odată declar că în anul 1942, nu am fost în Bucureşti şi declar că nu mă interesează dovezile şi documentele anchetei care pentru mine nu au nici o valoare.-

Dacă documentele Siguranţei arată prezenţa mea în Bucureşti, atunci sunt falşe şi poate că este o eroare, deoarece m'a confundat cu fratele meu care semăna perfect cu mine şi care stătea unde stăteam şi eu când eram la Bucureşti iar când fratele meu era la Paris eu i-am purtat paltonul lui şi Siguranţa văzându-l pe el că seamănă perfect cu mine

ss/. L.PATRASCANU

./.

şi l-a mai văzut şi cu acelaş palton, sigur că m'au confundat cu el, dar eu declar că în anul 1942 nu am fost la Bucureşti.

Intrebare :

In ce împrejurări ai stabilit legăturile cu MAX AUSNIT ?

Răspuns :

In timp ce mă aflam în lagărul dela Tg.Jiu în 1943 l-am întâlnit pe AUSNIT la infirmeria lagărului.- Am intrat cu el în legătură pe chestiunea frontului antihitlerist.- AUSNIT era un mare industriaş şi ştiam că este legat de capitalul englez.- La sfârşitul discuţiei AUSNIT m'a întrebat dacă Partidul ar putea să-i salveze viaţa dacă-i în primejdie.- Eu i-am răspuns că dacă el va ajuta lupta noastră o să-i dăm tot ajutorul în acest sens.- Mi-a spus că va trimite pe cineva la mine la Poiana Tapului pentru a-i face legătura cu organele noastre în scopul arătat.- El mi-a spus că va trimite la mine pe KLEANTE GHEORGHIU care este agent al Intelligence-Service-ului.- KLEANTE GHEORGHIU însă nu a venit la mine.-

Intrebare :

Arată d-ta ce mesagiu ai trimis lui AUSNIT la Cairo?

Răspuns :

Eu lui AUSNIT nu am trimis nici un fel de mesagiu la Cairo.- In preajma fugii din ţară, în anul 1944, am avut o întâlnire cu AUSNIT, aranjată de GUTA STEINBERG, în casa lui, unde mi-a spus că fuge din ţară şi m'a întrebat dacă Partidul are de trimis vreun mesagiu.- Eu i-am răspuns că n u am de trimis nimic.-

Intrebare :

Arată împrejurările în care BELU ZILBER ţi-a organizat întâlnirea cu MANIU la MANUILA acasă ?

Răspuns :

In noaptea de 22 August, i-am spus lui BELLU ZILBER să-mi organizeze o întâlnire cu MANIU.- BELLU ZILBER, fiind cunoscut cu SABIN MANUILA şi în casa căruia venea des MANIU, mi-a organizat întâlnirea cu MANIU în casa acestuia.-

La această întâlnire am discutat cu MANIU formarea listei de Guvern, care era să fie prezentată regelui pentru numire.-

ss/. PATRASCANU LUCRETIU

LT.COL.DE SECURITATE,
Soltuţiu I.

SE/4 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
București Vasile Lascăr No 100

16 Septembrie 1952.
Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 17. și 5 min.
" s'a terminat la " 20 și 10. "

Intrebare: Arată sincer în ce împrejurare ai ajuns în anul 1942 la Alexandru Ștefănescu?

Răspuns. Eu în anul 1942 nu l-am cunoscut pe Alexandru Ștefănescu și nu am fost nici în București deoarece eram la Poiana Țapului în domiciliu obligatoriu.

Intrebare Ancheta încăodată îți atrage atenția asupra răspunsurilor nesincere pe care le dai și te avertizează că este în posesia dovezilor și a documentelor de prezența dumitale în București în anul 1942.

Răspuns Eu încăodată declar că în anul 1942 nu am fost în București și declar că nu mă interesează dovezile și documentele anchetei care pentru mine nu au nicio valoare.-

Dacă documentele Siguranței arată prezența mea în București atunci sunt false și poate că este o eroare deoarece m'a confundat cu fratele

Semnătura,
[signature]

Urmare: meu, care seamănă perfect cu mine și care
stătea unde stăteam și eu când eram la București,
iar când fratele meu era la Paris eu i-am purtat
paltonul lui și siguranța văzându-l pe el că seam-
ănă perfect cu mine și l-a mai văzut și cu acelaș
palton, sigur că m-ai confundat cu el; dar eu
declar că în anul 1942 nu am fost la București.-

Intrebare. In ce împrejurări ai stabilit legă-
turile cu Max. Ausnit?

Răspuns. In timp ce mă aflam în lagărul
dela Tg.-jiu în 1943 l-am întâlnit pe Ausnit la
infirmeria lagărului. Am intrat cu el în legătură
pe chestiunea frontului antihitlerist. Ausnit era
un mare industriaș și știam că este legat de capitalul
englez. La sfârșitul discuției Ausnit m-a întrebat
dacă partidul ar putea să-i salveze viața, dacă-i
în primejdie. Eu i-am răspuns că dacă el va ajuta
lupta noastră o să-i dăm tot ajutorul în acest
sens, mi-a spus că va trimete pe cineva la mine
la Poiana Țapului pentru a-i face legătura cu
organele noastre în scopul arătat. El mi-a spus
că va trimete la mine pe Cleonte Gheorghiu care
este agent al Inteligence Serviciului. Cleonte
Gheorghiu însă nu a venit la mine.-

Intrebare. Arată dumneata ce mesajii ai
trimes lui Ausnit la Cairo?

Răspuns. Eu lui Ausnit nu am trimes
niciun fel de mesajii la Cairo. In preajma
fugii lui din țară, în anul 1944, am avut o
întâlnire cu Ausnit, organizată de Guță Stai-
nberg, în casa lui, unde mi-a spus că fuge

Semnătura, [signature]

Urmare :

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: din țară și m-a întrebat dacă partidul are de trimes vreun mesagiu. Eu i-am răspuns că nu am de trimes nimic.-

Intrebare: Arată împrejurările în care Bebe Zilbert ți-a organizat întâlnirea cu Maniu la Manoilă în casă?

Răspuns. In noaptea de 22 August i-am spus lui Bebe Zilber să-mi organizeze o întâlnire cu Maniu. Bebe Zilbert, fiind cunoscut cu Sabin Manoilă, și în casa căruia venea des Maniu, mi-a organizat întâlnirea cu Maniu în casa acestuia.-

La această întâlnire am discutat cu Maniu formarea listei de guvern care era să fie prezentată regelui pentru numire.-

Anchetat. [signature]

Anchetator

Semnătura,

Prezentul Proces-Verbal de Interogatoriu, este identic cu originalul.-

483

493 484

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău, fiul lui DUMITRU și LUCRETIA, cu ultimul domiciliu în Buc.str.Vasile Lascăr Nr.100

22 Septembrie 1952, București
Interogatoriul a început la ora 17,5o
" s'a terminat la " 2o,3o

Intrebare

Arată Dta împrejurările în care te-ai manifestat și plasat pe o poziție naționalistă în timp ce erai în conducerea partidului și a guvernului?

Răspuns:

Devierile mele naționaliste au început cu prima cuvântare a mea dela Cluj din Iunie 1945.

Aceste devieri nu au fost întâmplătoare și m'au situat pe o poziție naționalistă.

Având o situație șubredă în partid, am urmărit întărirea situației mele în partid prin crearea unei largi popularități personale, ridicând unele chestiuni pe care le-am ascuns partidului. Acest lucru mă interesa, căci popularitatea însemna un capital politic și am considerat că în acest fel Partidului îi va fi mai greu de a lua măsuri împotriva mea.

Intrebare:

Ale cui interese le-ai servit prin această poziție și atitudine naționalistă dușmănoasă?

Răspuns:

Prin atitudinea și manifestările mele politice obiectiv și în fapt am servit interesele reacțiunii dela noi din țară. De aici a urmat o serie de manifestări și atitudini anti-partinice pe care le-am ascuns partidului.

Intrebare:

Care au fost urmările acestei politici naționaliste dusă de dta?

ss/LUCRETIU PATRASCANU

./.

Răspuns:

Devierile și manifestațiile mele naționaliste m'au situat pe o poziție naționalistă trădătoare, pentrucă aceste manifestări au adâncit conflictele dintre români și maghiari și dacă conducerea partidului nu m'ar fi demascat la timp, dușmanii poporului român și a naționalităților conlocuitoare anglo-americani și agentura lor reacționară Național-Țărăniștii ar fi putut să folosească în interesul lor aceste poziții ale mele trădătoare.

Intrebare:

De ce ai ascuns dta partidului poziția pe care urma să o iei în cuvântarea dela Cluj?

Răspuns:

Inainte de a ține cuvântarea dela Cluj, am arătat partidului schema cuvântării, dar recunosc că am ascuns partidului că voi ascuți atitudinea antirevizionistă și am ascuns-o pe motivul că/știam că partidul nu va fi de acord cu această ascuțire.

Intrebare:

Ce a însemnat faptul când dta ai afirmat în cuvântare că, Transilvania a făcut progrese între 1918-1940, adică în perioada dictaturii burgheze?

Răspuns:

Acest lucru a fost un certificat de bună purtare dat guvernelor burghezo-moșierești, care au guvernat țara în acest timp.

Intrebare:

Ce au urmărit elementele de care ai fost dta înconjurat și care au fost demascați ca trădători de țară, sau spioni puși în slujba anglo-americanilor.

Răspuns:

Datorită unor atitudini și ocupând o poziție naționalistă în partid, aceste elemente au căutat să folosească atitudinea mea falsă politică față de partid. Aceste elemente contau că eu personal voi merge pe linia spargerii Partidului, servind astfel interesele reacțiunii din interiorul și din afara țării.

Datorită poziției mele naționaliste, elementele din anturajul meu în spatele cărora se găseau SABIN MANOILA și alții, au căutat să mă ducă în lagărul național țărănist din emigrație.

Lt.col.de Securitate	Arestat,
Soltutiu I.	ss/LUCREȚIU PATRAȘCANU

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul. Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău fiul lui D-tru și Lucreția
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Vasile Lascăr nr. 100

22 Septembrie 1952.

Orașul București

Interogatoriul a inceput la ora 17 și 50 min.
" s'a terminat la " 20 și 30 "

Intrebare: Arată dumneata împrejurările în care te-ai manifestat și plasat pe poziție naționalistă în timp ce erai în conducerea partidului și a guvernului?

Răspuns. Devierile mele naționaliste au început cu prima cuvântare a mea dela Cluj din Iunie 1945.

Aceste devieri nu au fost întâmplătoare și m-au situat pe o poziție naționalistă.

Având o situație șubredă în partid am urmărit întărirea situației mele în partid prin crearea unei largi popularități personale ridicând unele chestiuni pe care le-am ascuns partidului. Acest lucru mă interesa, căci popularitatea însemna un capital politic și am considerat că în acest fel Partidului îi va fi mai greu de a lua măsuri împotriva mea.--

Intrebare. Ale cui interese le-ai servit prin această poziție și atitudine naționalistă dușmănoasă?

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: Răspuns. Prin atitudinea şi manifestările mele politice obiectiv şi în fapt am servit interesele reacţiunii dela noi din ţară. De aici a urmat o serie de manifestări şi atitudini antipartinice pe care le-am ascuns partidului.

Intrebare. Care au fost urmările acestei politici naţionaliste după dumneata?

Răspuns. Scrierile şi manifestaţiile mele naţionaliste m-au situat pe o poziţie naţionalistă trădătoare pentrucă aceste manifestări au adâncit conflictele dintre Români şi Maghiari şi dacă conducerea partidului nu m-ar fi demascat la timp duşmanii poporului Român şi a naţionalităţilor conlocuitoare Anglo-Americanii şi agentura lor reacţionară Naţional Ţărăniştii ar fi putut să folosească în interesul lor aceste poziţii ale mele trădătoare.-

Intrebare. De ce ai ascuns dumneata partidului poziţia pe care urma să o iei în cuvântarea dela Cluj?

Răspuns. Inainte de a ţine cuvântarea dela Cluj, am arătat partidului schema cuvântării, dar recunosc că am ascuns partidului că voi ascuţi atitudinea antişovinistă şi am ascuns-o pe motivul că ştiam că partidul nu va fi de acord cu această ascuţire.--

Intrebare. Ce ai însemnat faptul când dumneata ai afirmat în cuvântare că Transilvania a făcut progrese între 1918-1940 - adică în perioada dictaturii burgheze?

Răspuns. Acest lucru a fost un certificat

Semnătura,

Urmare: de lumină pentru dot guvernelor burghezo-moșierești, care au guvernat țara în acest timp.

Întrebare. Ce au urmărit elementele de care ai fost dumneata înconjurat și care au fost demascați ca trădători de țară sau spioni puși în slujba Anglo-Americanilor?

Răspuns. Datorită unor atitudini și ocupând o poziție naționalistă în partid, aceste elemente au căutat să folosească atitudinea mea falsă politică față de partid. Aceste elemente contau că un personal va merge pe linia spargerii Partidului, servind astfel interesele reacțiunii din interiorul și din afara țării.

Datorită poziției mele naționaliste, elementele din anturajul meu în spatele cărora se găseau Selvin Manoilă și alții, au căutat să mă ducă în lagărul naționalist țărănist din emigrație.

Anchetat: [illegible]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de
Interogatoriu, este identic
cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Nov.1900 în orașul Bacău, fiul lui Dumitru și Lucreția, cu ultimul domiciliu în Buc.str.Vasile Lascăr Nr.100

3 Octombrie 1952, București.
Interogatorul a început la ora 17,5
" s'a terminat la " 19,2o

Intrebare:

Arată Dta împrejurările în care ai aflat de arestarea lui BETEA?

Răspuns:

Cam pela mijlocul lunii Aprilie 1948 a venit la mine foarte îngrijorată LUCIA FLICHER spunându-mi că BETEA a fost arestat.

La această informație am rămas foarte surprins, deoarece eu eram convins că BETEA era fugit de mult din țară.

Intrebare:

La cât timp după arestarea lui BETEA ai primit informația arestării lui.

Răspuns:

Informația arestării lui BETEA am primit-o imediat a doua zi dela arestarea lui.

Intrebare:

Dela cine ai aflat de arestarea lui BETEA.

Răspuns:

Despre arestarea lui BETEA am aflat imediat dela LUCIA FLICHER care era o prietenă a familiei mele și a fost tehnica mea în ilegalitate.

Intrebare:

Cum a aflat LUCIA FLICHER de arestarea lui BETEA?

./. ss/L.PATRASCANU

Răspuns:

LUCIA FLICHER mi-a spus că informaţia arestării lui BETEA a aflat-o dela CRISAN care a fost la Interne, având o muncă de răspundere, printr'o persoană de care nu-mi aduc aminte, dar care era un cunoscut comun al LUCIEI FLICHER şi a lui CRISAN.

Eu cunoscând pe CRISAN şi munca lui dela Interne mi-am dat seama imediat că informaţia este exactă de vreme ce vine dela CRISAN.

Intrebare:

A fost vreodată CRISAN la dta cu vreo chestiune legată de străinătate?

Răspuns

In Iulie 1947 când trebuia să plec la Bruxelles am cerut lui TEOHARI GEORGESCU un însoţitor. După câteva zile a venit la mine CRISAN foarte entuziasmat ca să-mi spună căvine el cu mine la Bruxelles. Eu am răspuns că e foarte bine şi urma să plecăm împreună. Mai pe urmă s'a contramandat plecarea lui CRISAN cu mine, deoarece TEOHARI mi-a spus că plecatul lui CRISAN costă mult.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele declarate de mine, drept pentru care susţin şi semnez.

Arestat,
ss/LUCRETIU PATRASCANU

Anchetator
Lt.Col.de Sec.
I.SOLTUTIU

~~489~~ ~~498~~ ~~51~~

490

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Lucreţiu Pătrăşcanu născut la 4 Noembrie 1900 în oraşul Bacău fiul lui Dumitru şi Lucreţia
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Vasile Lascăr No 100

3 Octombrie 1955.

Oraşul Bucureşti

Interogatoriul a inceput la ora 17 şi 5 min.
" s'a terminat la " 19 şi 20 "

Intrebare: Arată dumneata împrejurările în care ai aflat de arestarea lui Belea?

Răspuns. Cam pela mijlocul lunii Aprilie 1948 a venit la mine foarte îngrijorată Lucia Flicher spunându-mi că Belea a fost arestat. La această informaţie am rămas foarte surprins. deoarece eu eram convins că Belea era fugit demult din ţară

Intrebare. La cât timp după arestarea lui Belea ai primit informaţia arestării lui?

Răspuns. Informaţia arestării lui Belea am primit-o imediat a doua zi dela arestarea lui.

Intrebare. Dela cine ai aflat de arestarea lui Belea?

Răspuns. Despre arestarea lui Belea am aflat imediat dela Lucia Flicher care era o prietenă a familiei mele şi a fost tehnica mea în ilegalitate.

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: Întrebare: Cum a aflat Lucia Flicher de arestarea lui Belea?

Răspuns: Lucia Flicher mi-a spus că informația arestării lui Belea a aflat-o dela Crișan care a fost la Interne având o muncă de răspundere, pentru persoană de care numai aduse aminte, doar care era un cunoscut comun al Luciei Flicher și a lui Crișan.

Eu cunoscând pe Crișan și munca lui dela Interne mi-am dat seama imediat că informația este exactă deoarece ce vine dela Crișan.

Întrebare: A fost mandatat Crișan la dumneata cu vreo chestiune legată de străinătate?

Răspuns: În Iulie 1947 când trebuia să plec la Bruxelles am cerut lui Teohari Georgescu un însoțitor. După câteva zile a venit la mine Crișan foarte entuziasmat ca să-mi spună că vine el cu mine la Bruxelles. Eu am răspuns că e foarte bine și urma să plecăm împreună. Mai pe urmă s-a contramandat plecarea lui Crișan cu mine, deoarece Teohari mi-a spus că plecatul lui Crișan costă mult.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele declarate de mine, drept pentru care susțin și semnez.

Anchetator: Anchetat:

Lt. col. Soltuțiu

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de
Interogatoriu,este identic
cu originalul.-

~~490~~ ~~499~~

491

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
================================

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU,născut la 4 Noembrie 19oo în orașul Bacău,fiul lui Dumitru și Lucreția,cu ultimul domiciliu în București str.Vasile Lascăr Nr.1oo

6 Octombrie 1952,Buc.

Interogatorul a început la ora 17,1o
" s'a terminat la " 19,3o

Intrebare:

Arată sincer care a fost atitudinea dtale la îndepărtarea monarhiei?

Răspuns:

In momentul îndepărtării monarhiei eu nu mă găseam în București.Am fost supărat pentru faptul că nu am fost chemat la București când s'a hotărât îndepărtarea regelui.Eu cu regele am avut relații dela ministru la rege. In unele chestiuni,cum a fost problema criminalilor de război am avut un punct de vedere comun.Prin proclamarea Republicei Populare Române,mi-am dat seama că a fost luat un hotărât drum spre stânga,iar eu nu avusesem încă timpul pentru a dovedi prin fapte că am părăsit definitiv poziția mea naționalistă și mi-am dat seama că îndepărtarea monarhiei va avea urmări asupra activității mele politice viitoare.

Intrebare:

Arată dta sincer cauzele pentru care erai împotriva îndepărtării P.N.T. din viața politică a țării?

Răspuns:

Eu nu am fost împotriva îndepărtării P.N.T.Eu am socotit că dizolvarea P.N.T. trebuia precedată de o largă campanie în massele largi pentru demascarea P.N.T. Imi închipuiam că făcându-se prea devreme acest lucru am putea avea greutăți.

Intrebare:

Arată dta sincer care sunt cauzele pentru cari nu

./.

ss/LUCRETIU PATRASCANU

erai de acord cu guvernul GROZA dela 6 Martie 1945?

Răspuns:

Eu nu am fost împotriva guvernului dela 6 Martie. Eu eram împotriva colaborării unui guvern cu GHEORGHE TATARASCU. Acest lucru eu l-am manifestat faţă de BELU SILBER, LENA CONSTANTE şi ceilalţi din jurul meu. Eu eram pentru un guvern cu DINU BRATIANU.

Intrebare:

In toate atitudinile dtale politice favorabile burgheziei şi reacţiunei dta ca membru în conducerea partidului ale cui interese ideologice le-ai servit?

Răspuns:

Prin atitudinile şi manifestările mele politice au fost folosite de burghezie şi au servit interesele burgheziei şi reacţiunii dela noi din ţară şi am devenit purtătorul ideologiei duşmanului de clasă în rândurile Partidului Comunist.

Intrebare:

Care a fost atitudinea dtale faţă de partid când reacţiunea a manevrat în jurul dtale pentru a lovi în partid?

Răspuns:

Datorită unor atitudini politice luate de mine în partid, reprezentanţii reacţiunii din ţară şi reprezentanţi ai imperialismului american au iniţiat o serie de manevre şi combinaţiuni pe care eu le-am ascuns Partidului, Guvernului şi organelor de stat.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine, drept pentru care susţin şi semnez.

Anchetator,
Lt.Col.de Securitate
I.Soltuţiu

Arestat,
ss/LUCRETIU PATRASCANU

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău fiul lui Dim. și Lucreția cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Vasile Lascăr Nr 100.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

5 Octombrie 1952.

Orașul București

Interogatoriul a inceput la ora 17. și 10 min.
" s'a terminat la " 19 și 30. "

Intrebare: Arată sincer care a fost atitudinea dumitale la indepărtarea monarhiei?

Răspuns: In momentul indepărtării monarhiei eu nu mă găseam în București. Am fost supărat pentru faptul că nu am fost chemat la București când s'a hotărît indepărtarea regelui. Eu cu regele am avut relații dela ministru la rege. In unele chestiuni, cum a fost problema criminalilor de război am avut un punct de vedere comun. Prin proclamarea Republicii Populare Române mi-am dat seama că a fost luat un hotărît drum spre stânga, iar eu nu aveam încă timpul pentru a dovedi prin fapte că am părăsit definitiv poziția mea naționalistă și mi-am dat seama că indepărtarea monarhiei va avea urmări asupra activității mele politice viitoare.-

Intrebare. Arată dumneata sincer cauzele

Semnătura,

Urmare: pentru care erai împotriva îndepărtării P.N.T. din viața politică a țării.?

Răspuns: Eu nu am fost împotriva îndepărtării P.N.T. Eu am socotit că dizolvarea P.N.T. trebuia precedată de o largă campanie în masele largi pentru demascarea P.N.T. Îmi închipuiam că făcându-se prea devreme acest lucru am putea avea greutăți.

Întrebare - Arată dumneata sincer care sunt cauzele pentru care nu erai de acord cu guvernul Groza dela 6 Martie 1945.?

Răspuns: Eu nu am fost împotriva guvernului dela 6 Martie. Eu eram împotriva colaborării unui guvern cu Gheorghe Tătărescu. Acest lucru eu l-am manifestat față de Belu Zilber, Lena Constante și ceilalți din jurul meu. Eu eram pentru un guvern cu Dinu Brătianu.

Întrebare. In toate atitudinile dumitale politice favorabile burgheziei și reacțiunii dumneata ca membru în conducerea partidului ale căi interese ideologice le-ai servit.?

Răspuns. Prin atitudinile și manifestările mele politice am fost folosit de burghezie și am servit interesele burgheziei și reacțiunii dela noi din țară, și am devenit purtătorul ideologiei dușmanului de clasă în rândurile Partidului Comunist.-

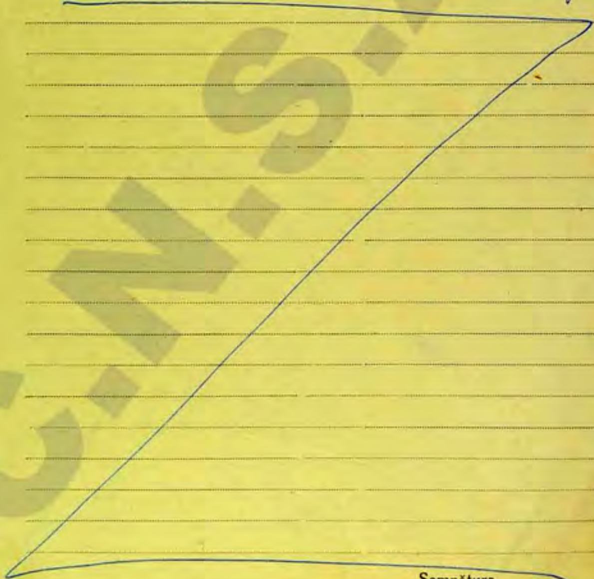
Întrebare. Care a fost atitudinea dumitale față de partid când reacțiunea a manevrat în jurul dumitale pentru a lovi în partid?

Semnătura, [signature]

Urmare: Răspuns. Datorită unor atitudini politice luate de mine în partid, reprezentanții reacțiunii din țară și reprezentanții ai imperialismului 494 American au inițiat o serie de manevre și combinațiuni pe care eu le-am ascuns Partidului, Guvernului și organelor de stat.-

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine drept pentru care susțin și semnez.

Arestat [signature]

Semnătura,

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

494 ~~505~~ N4

495

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=================================

Arestatul PATRASCANU LUCRETIU, născut la 4 Noembrie 19oo în orașul Bacău, cu ultimul domiciliu în București, str. V.Lascăr Nr.1oo

14 Octombrie 1952, București
Interogatorul a început la ora
" s'a terminat la "

Intrebare

In perioada dinainte de 23 August 1944 cine îți procura mașini pentru anumite deplasări?

Răspuns:

In perioada dinainte de 23 August, când aveam nevoie de mașini pentru diferite deplasări, printre alții, îmi procura și GABRIEL STEINBERG.

Intrebare:

Arată concret de câte ori și pe ce curse ai folosit mașina procurată de GABRIEL STEINBERG?

Răspuns:

Precis mi-aduc aminte de cursele Săftica-București și Crematoriu-Centrul orașului. Precizeze că am folosit mașinile procurate de GABRIEL STEINBERG numai în cursele dinspre periferie spre centru, deoarece dela centru spre periferie foloseam totdeauna taxiuri.

In afară de cursele de mai sus am folosit mașinile procurate de G.STEINBERG și în interiorul orașului de mai multe ori, dintre care îmi aduc aminte de cursa făcută la ALEXANDRU STEFANESCU.

Intrebare:

In cursa pe care ai făcut-o în direcția Crematoriu, cine mai era în mașină?

Răspuns:

N'am făcut nici o cursă în direcția Crematoriu, ci

./. ss/L.PATRASCANU

dela Crematoriu în spre Centru,iar în această cursă nu mai era nimeni în maşină,în afară de mine şi şofer.

Intrebare:

Ancheta îţi cere să arăţi dacă în una din aceste curse mai lungi se afla sau nu şi G.STEINBERG?

Răspuns:

Nu.In nici una din aceste curse lungi G.STEINBERG nu se afla în maşină.Mi-aduc perfect de bine aminte de acest lucru.

Intrebare:

Arată împrejurările în care,în una din aceste curse ai luat în maşină o persoană care şchiopăta?

Răspuns:

In niciuna din aceste curse şi niciodată n'am luat în maşină vreo persoană care schiopăta.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele declarate de mine.

Lt.col.de Securitate
I.Soltuţiu

ss/L.PATRASCANU

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Pătrășcanu Lucrețiu, născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău, cu ultimul domiciliu în București str. V. Lascăr Nr 100.–
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

14 Octombrie 1952

Orașul București.

Interogatorul a început la ora ______ și ______ minute

" s'a terminat la " ______ și ______ "

Intrebare: In perioada dinainte de 23 August 1944 cine îți procura mașini pentru anumite deplasări?

Răspuns: In perioada dinainte de 23 August, când aveam nevoie de mașini pentru diferite deplasări, printre alții, îmi procura și Gabriel Steinberg.

Intrebare: Arată concret de câte ori și pe ce curse ai folosit mașină procurată de Gabriel Steinberg?

Răspuns: Precis mi-aduc aminte de cursele Săftica-București și Crematoriu - centrul orașului. Precizez că am folosit mașinile procurate de Gabriel Steinberg numai în cursele dinspre periferie spre centru, deoarece dela centru spre periferie foloseam totdeauna taxiuri.

În afară de cursele de mai sus am folosit mașinile procurate de G. Steinberg și în interiorul orașului de mai multe ori, dintre care îmi aduc

Mod. 185

Semnătura,
[signature]

Urmare: aminte de cursa făcută la Alexandru Ștefănescu.

Intrebare: In cursa pe care ai făcut-o în direcția Crematoriu, cine mai era în mașină?

Răspuns: N'am făcut nici o cursă în direcția Crematoriu, ci dela Crematoriu în spre Centru, iar în această cursă nu mai era nimeni în mașină, înafară de mine și șofer.

Intrebare: Ancheta îți cere să arăți dacă în una din aceste curse mai lungi se afla sau nu și G. Steinberg?

Răspuns: Nu. In niciuna din aceste curse lungi G. Steinberg nu se afla în mașină. Mi-aduc perfect de bine aminte de acest lucru.

Intrebare: Arată împrejurările în care, în una din aceste curse ai luat în mașină o persoană care șchiopăta?

Răspuns: In niciuna din aceste curse și niciodată n'am luat în mașină vreo persoană care șchiopăta.

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele declarat de mine.-

Lt. col. Soltuțiu

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

497 ~~Nr 47~~ ~~502~~ 498

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul PATRASCANU LUCRETIU,născut la 4 Noembrie 1900 în oraşul Bacău,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Vasile Lascăr Nr.100

15 Octombrie 1952,Bucureşti
Interogatorul a început la ora 19,30
" s'a terminat " " 21.-

Intrebare:

Dece ai ieşiri duşmănoase faţă de organele de anchetă?

Răspuns:

N'am nici o atitudine duşmănoasă faţă de organele de anchetă.Atitudinea pe care am adoptat-o nu este o atitudine duşmănoasă faţă de organele de anchetă.Găsesc că aceasta este singura cale pentru a obţine plecarea la Snagov - sub stare de arest şi acolo - pentru a putea până la 10 Noembrie să-mi refac sănătatea şi nervii.

Intrebare:

Ancheta dispune de suficiente date,în parte recunoscute chiar de dta,în privinţa activităţii dtale criminale şi care se pedepsesc de legile Republicei Populare Române.Inţelegi Dta acest lucru?

Răspuns:

Nu există nici un fel de act criminal sau fapte criminale în activitatea mea.Dacă ancheta are asemenea acte - să mă trimeată în judecată.

Intrebare:

Ancheta te avertizează că eşirile dtale provocatoare sunt apreciate ca acţiuni duşmănoase;toate manifestările Dtale,precum şi atitudinea din prezent,vor fi anexate la dosarul de anchetă.

./. ss/L.PATRASCANU

Răspuns:

Ancheta este liberă să facă orice fel de aprecieri voiește.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

ss/L.PATRASCANU

Lt.Col.de Securitate
I.Soltuţiu

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Pătrășcanu Lucrețiu, născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău, cu ultimul domiciliu în București str. Vasile Lascăr Nr. 100.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

15 Octombrie 1952

Orașul București

Interogatorul a început la ora 19 și 30 minute

" s'a terminat la " 21 și — "

Intrebare: Dece ai ieșiri dușmănoase față de organele de anchetă?

Răspuns: N'am nici o atitudine dușmănoasă față de organele de anchetă. Atitudinea pe care am adoptat-o nu este o atitudine dușmănoasă față de organele de anchetă. Găsesc că aceasta este singura cale pentru a obține plecarea la Snagov - sub stare de arest și acolo - pentru a putea până la 10 Noembrie să-mi refac sănătatea și nervii. -

Intrebare: Ancheta dispune de suficiente date, în parte recunoscute chiar de d-ta, în privința activității d-tale criminale, și care se pedepsesc de legile Republicii Populare Române. Ințelegi d-ta acest lucru?

Răspuns: Nu există nici un fel de act criminal sau fapte criminale în activitatea mea. Dacă ancheta are asemenea acte - să mă trimeată în judecată.

Intrebare: Ancheta te avertizează că eșiri-

Mod. 185

Semnătura, [signature]

Urmare: le Dtale provocatoare sunt apreciate ca acțiuni dușmănoase; toate manifestările Dtale, precum și atitudinea din prezent, vor fi anexate la dosarul de anchetă.

Răspuns: Ancheta este liberă să facă orice fel de aprecieri voiește.

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

[signature]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal
de interogatoriu,este
identic cu originalul.-

500

501

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
============================

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU,născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău,fiul lui DUMITRU și LUCREȚIA,cu ultimul domiciliu în Buc.str.Vasile Lascăr Nr.100

23 Octombrie 1952,Buc.

Interogatoriul a început la ora 8,25
" s'a terminat" " 13

Intrebare:

Dta erai pentru,sau împotriva satisfacerii obligațiilor condițiilor de armistițiu?

Răspuns:

Eu eram pentru satisfacerea condițiilor din armistițiu.

Intrebare:

Atunci dece aurul lui KILLINGHER găsit la RADU LECA și care conform condițiilor de armistițiu trebuia să intre în proprietatea URSS erai împotriva acestui fapt?

Răspuns:

Eram împotriva predării aurului,deoarece aurul nu era a lui KILINGER și era aurul lui LECA,jefuit dela Evreii din România.

La RADU LECA s'au găsit 12 (douăsprezece) kgr. de aur;la tribunalul poporului s'au cercetat situația lui RADU LECA,și BUNACIU mi-a spus că aurul a povenit din jaful evreilor bogați.

In timpul cercetărilor a arătat că este a lui Von KILINGER.Această declarație nu am luat-o în considerație și am cerut reprezentantului Comisiei de Control Sovietic să-mi aducă măcar un început de dovadă,pentru a putea da un aviz afirmativ.Acest început de dovadă nu s'a făcut.

./.

ss/L.PATRASCANU

Intrebare:

In ce alte chestiuni ai mai avut dta atitudine de opoziție față de Comisia de Control Sovietică?

Răspuns:

In anul 1946 mi s'a cerut din partea Ministerului de Finanțe avizul asupra activelor și pasivelor germane. Felul cum a fost pusă chestiunea de către Comisia de Control Sovietică mi s'a părut neobișnuită și am suspendat darea avizului. Am discutat această chestiune la partid cu ANA PAUKER și a fost de acord cu mine ca să întrebăm forurile competente. Intr'o ședință la P.C.M. când am văzut că este o chestie principială, am înțeles despre ce este vorba și am dat avizul cerut pe care îl suspendasem mai înainte.

Intrebare:

De ce te-ai opus prelungirii legii criminalilor de război?

Răspuns:

M'am opus prelungii legii criminalilor de război pentru că am socotit că România ș'a îndeplinit obligațiile asumate prin convenția de armistițiu.

Intrebare:

Partidul ce ți-a cerut în legătură cu prelungirea legii criminalilor de război?

Răspuns:

Partidul nu mi-a cerut nimic, în legătură cu prelungirea legii criminalilor de război. Aproximativ în luna Martie-Aprilie 1947 președintele comisiei aliate de Control Sovietic a trimis o scrisoare guvernului român în care arată o serie de cazuri cerând prelungirea legii criminalilor de război. Socotind aceste cazuri neconcludente, am rămas la punctul meu de vedere inițial.

Intrebare:

Ale cui interese le-ai servit prin această atitudine?

Răspuns:

Prin neprelungirea legii criminalilor de război am servit interesele Statului Român.

Intrebare:

Ce discuții și cu cine din cercurile Palatului ai discutat problema legii criminalilor de război?

./. ss/L.PATRASCANU

Răspuns:

Problema legii criminalilor de război,am discutat-o cu fostul rege Mihai.Regele MIHAI era împotriva prelungirii legii criminalilor de război.In această chestiune,regele avea aceeaş atitudine ca şi mine.

Intrebare:

Recunoşti că ai sabotat prelungirea legii criminalilor de război?

Răspuns:

Nu recunosc că am sabotat legea prelungirii judecării criminalilor de război,pentru că nu putea fi vorba de sabotaj.

Intrebare:

Ce alte acţiuni duşmănoase ai mai întreprins împotriva URSS.

Răspuns:

In toată viaţa mea,nu am făcut nici-o singură acţiune duşmănoasă împotriva URSS.

Intrebare:

Atunci,arată dta ce discuţii ai avut cu BELU ZILBER şi MIRCEA DURMA în casă la TOROSIAN,la întâlnirea organizată de B.ZILBER în preajma plecării lui DURMA la Moscova,pentru tratative economice?

Răspuns:

O asemenea întâlnire şi o asemenea discuţie nu a avut nici-o dată loc.Eu cu BELU ZILBER ,împreună cu DURMA MIRCEA,nu m'am întâlnit niciodată la TOROSIAN în casă.

Intrebare:

Pe cine dintre criminalii de război şi pe alţi duşmani ai regimului ai scăpat din faţa Justiţiei?

Răspuns:

Din faţa justiţiei am scăpat numai pe unul singur,pe EUGEN TITEANU.

Intrebare:

Arată atunci discuţiile avute cu BETEA,RATIU şi ceilalţi privitor la C.DANULESCU?

Răspuns:

RATIU ANTON împreună cu RUPENIAN EMANOIL mi-au adus un memoriu al criminalului de război C.DANULESCU,pe care am refuzat să-l trimis la Tribunalul Poporului.După

./. ss/L.PATRASCANU

ce am foiletat dosarul lui DANULESCU; că după cum este încadrat merge la lo (zece) ani închisoare,cu toate acestea nu am întreprins nimic pentru arestarea lui DANULESCU.

Intrebare:

Pe ce alţi duşmani ai regimului ai mai scăpat din faţa organelor de Stat?

Răspuns:

Pe nici un fel de duşmani ai regimului nu am scăpat din faţa organelor de stat.

Intrebare:

Ai ştiut de pregătirile de fugă ale lui MANUILA SABIN din ţară?

Răspuns:

Da,am ştiut de pregătirile de fugă ale lui MANUILA din ţară.

Intrebare:

Ai ştiut de pregătirile de fugă ale lui BETEA NICOLAIE din ţară?

Răspuns:

Da,am ştiut de pregătirile de fugă ale lui BETEA din ţară?

Intrebare:

Stiind toate cele de mai sus,ce măsuri ai luat pentru ca aceştia să ajungă în mâna organelor de stat?

Răspuns:

Nu am luat nici-o măsură ca aceştia să ajungă în mâna organelor de stat.

Intrebare:

Ce fel de atitudine a însemnat aceasta faţă de partid şi faţă de stat.

Răspuns:

Prin faptul că nu am denunţat pe BETEA N. şi MANUILA S.,obiectiv şi în fapt;a însemnat un act duşmănos faţă de partid şi faţă de stat.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine,drept pentru care susţin şi semnez propriu.

Arestat:
ss/L.PATRASCANU

Lt.Col.de Securitate
I.Soltuţiu

504
51~~3~~ 51
505

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Băcău fiul lui D-tru și Lucreția cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în Buc-ști Vasile Lascăr Nr. 100.

23 Octombrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8,25 și 25 min.
" s'a terminat la " 13 și ___ "

Intrebare: Dumneata erai pentru sau împotriva satisfacerii obligatelor condițiilor de armistițiu?

Răspuns. Eu eram pentru satisfacerea condițiilor de armistițiu.

Intrebare. Atunci de ce aurul lui Kilingher găsit la Radu Leca și care conform condițiilor de armistițiu trebuia să intre în proprietatea U.R.S.S. erai împotriva acestui fapt?

Răspuns.: Eram împotriva predării aurului deoarece aurul nu era a lui Kilingher și era aurul lui Leca, jefuit dela Evrei din România.

La Radu Leca s'au găsit 12. (douăsprezece) Kg. de aur; la tribunalele poporului s'a cercetat situația lui Radu Leca și Bunacin mi-a spus că aurul e provenit din jaful evreilor bogați. In timpul cercetărilor s'a arătat că este aluri Ion Kilingher. Aceasta declarație pe care am

Semnătura, [signature]

Mod. 185

II

Urmare: luată în consideraţie şi am cerut reprezentantului Comisiei de Control Sovietice să-mi aducă măcar un început de dovadă pentru a putea da un aviz afirmativ. Acest început de dovadă nu s'a făcut.

Intrebare. In ce alte chestiuni ai mai adus dumneata atitudine de opoziţie faţă de Comisia de Control Sovietică?

Răspuns. In anul 1946. mi s'a cerut din partea ministerului de finanţe avizul asupra activelor şi pasivelor Germane. Felul cum a fost pusă chestiunea de către Comisia de Control Sovietică mi s'a părut neobişnuită şi am suspendat darea avizului. Am discutat această chestiune la partid cu Ana Pauker şi a fost de acord cu mine ca să întrebăm forurile competente. Intr'o şedinţă la P.C.M. când am văzut că este o chestie principială, am înţeles despre ce este vorba şi am dat avizul cerut pe care îl suspendasem mai înainte.

Intrebare. De ce te-ai opus prelungirii legii criminalilor de război?

Răspuns. M-am opus prelungirii legii criminalilor de război pentru că am socotit că România s'a îndeplinit obligaţiile asumate prin convenţia de armistiţiu.

Intrebare. Partidul ce ţi-a cerut în legătură cu prelungirea legii criminalilor de război?

Răspuns. Partidul nu mi-a cerut nimic în legătură cu prelungirea legii criminalilor de război. Aproximativ în luna Martie –

Semnătura, [signature]

IV

~~505~~ ~~51~~ ~~5~~

506

Urmare: Aprilie 1947 președintele comisiei aliate de control Sovietice a trimes o scrisoare guvernului Român în care arăta o serie de cazuri cerând prelungirea legii criminalilor de războiu. Socotind aceste cazuri neconcludente, am rămas la punctul meu de vedere inițial.

Intrebare. Ale cui interese le-ai servit prin această atitudine -?

Răspuns. Prin neprelungirea legii criminalilor de războiu am servit interesele Statului Român.

Intrebare. Ce discuții și cu cine din cercurile palatului ai discutat problema legii criminalilor de războiu?

Răspuns. Problema legii criminalilor de războiu am discutat-o cu fostul rege Mihai. Regele Mihai era împotriva ~~legii~~ prelungirii legii criminalilor de războiu. In această chestiune regele avea aceeaș atitudine ce și mine.

Intrebare. Recunoști că ai sabotat ~~legea judecării crim~~ prelungirea legii criminalilor de războiu?

Răspuns. Nu recunosc că am sabotat legea prelungirii judecării criminalilor de războiu, pentru că nu putea fi vorba de sabotaj.

Intrebare. Ce alte acțiuni dușmănoase ai mai întreprins împotriva U.R.S.S.

Răspuns. In toată viața mea nu am făcut nici o singură acțiune dușmănoasă împotriva U.R.S.S.

Intrebare. Atunci arată dumneata ce discuții ai avut cu Belu Zilber și Mircea-

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: Dumneata în casă la Toronian, la întâlnirea organizată de B. Zilber în preajma plecării lui Durma la Moscova, pentru tratative economice?

Răspuns. - Asemenea întâlnire și o asemenea discuție nu a avut niciodată loc. Eu cu Belu Zilber, împreună cu Durma Mircea, nu m-am întâlnit niciodată la Toronian în casă.

Întrebare. Pe cine dintre criminalii de război și pe alți dușmani ai regimului ai scăpat din fața justiției?

Răspuns. - Din fața justiției am scăpat numai pe unul singur pe Eugen Titeanu.

Întrebare. Arată atunci discuțiile avute cu Betea, Rotin și ceilalți privitor la C. Dănulescu?

Răspuns. Rotin Anton împreună cu Rosemon Emanoil mi-a adus un memoriu al criminalului de război C. Dănulescu, pe care am refuzat să-l trimit la "Tribunalul Poporului". După ce am frunzărit dosarul lui Dănulescu, că după cum este încadrat merge la 10 (zece) ani închisoare, cu toate acestea nu am întreprins nimic pentru arestarea lui Dănulescu.

Întrebare. Pe ce alți dușmani ai regimului ai mai scăpat din fața organelor de stat?

Răspuns. Pe niciun fel de dușmani ai regimului nu am scăpat din fața organelor de stat.

Întrebare. Ai știut de pregătirile de fugă ale lui Mănoilă Sabin din țară?

Răspuns. Da, am știut de pregătirile de fugă.

Semnătura, Pătrăș

V

Urmare: ale lui Manoilă din țară.

Intrebare: Ai știut de pregătirile de fugă ale lui Belea Nicolaie din țară?

Răspuns: Da, am știut de pregătirile de fugă ale lui Belea din țară.

Intrebare: Știind toate cele de mai sus, ce măsuri ai luat pentru ca aceștia să ajungă în mâna organelor de stat?

Răspuns: Nu am luat nicio măsură ca aceștia să ajungă în mâna organelor de stat.

Intrebare: Ce fel de atitudine a însemnat aceasta față de partid și față de stat?

Răspuns: Prin faptul că nu am denunțat pe Belea N. și Manoilă S., dușmănos și în fapt, a însemnat un act dușmănos față de partid și față de stat.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine drept pentru care susțin și semnez propriu.

Arestat [signature]

Semnătura,

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

517

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Nov. 19oo în orașul Bacău, fiul lui DUMITRU și LUCREȚIA, cu ultimul domiciliu în București str. Vasile Lascăr, loo.

24 Octombrie 1952, București

Interogatoriul a început la ora 8,1o

" s'a terminat " " 13.-

Intrebare:

Arată dta când ai cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU și ce legături ai avut cu el?

Răspuns:

Pe ALEXANDRU STEFANESCU l'am cunoscut în Mai sau Iunie 1944 în următoarele împrejurări: In comisia pregătirii loviturii de stat am auzit pentru prima dată de un industriaș cu numele de ALEXANDRU STEFANESCU și că acest STEFANESCU este un om de încredere, având legături cu mișcarea muncitorească, dând bani, armament și vroind să activeze în frontul anti-hitlerist. In aceste împrejurări am socotit că este bine să iau legătură cu ALEX. STEFANESCU. Tehnic nu-mi aduc aminte cum am luat legătura, însă știu că m'a dus și m'a prezentat la el GABRIEL STEINBERG. STEIMBERG nu l 'a cunoscut pe ALEX. STEFANESCU, dar STEIMBERG fiind omul lui AUSNIT, iar AUSNIT fiind prieten cu STEFANESCU, STEINBERG a putut face ușor legătura. Așa am intrat în legătură cu ALEXANDRU STEFANESCU. Este posibil că ALEX. STEFANESCU, dorind să activeze în frontul antihitlerist, a vrut să ia legătura cu mine, prin cei dela comisia financiară: KALMANOVICI, DAVIDOVICI și alții, prin care avea legătură cu mișcarea.

Intrebare:

Câte întrevederi ai avut cu ALEXANDRU STEFANESCU?

Răspuns:

Până la 23 August 1944 am avut cu ALEX. STEFANESCU două întâlniri.

Prima întâlnire a fost aceea arătată mai sus,

./. ss/L. PATRASCANU

iar a doua după o săptămână,fixând-o chiar la prima întâlnire.

Intrebare:

Ce discuţii ai avut dta cu ALEX.STEFANESCU privitor la relaţiile lui cu comuniştii?

Răspuns:

După cât îmi aduc aminte,mi-a pomenit despre faptul că îl cunoaşte pe KOFLER REMUS:de alţi dintre comunişti nu mi-a pomenit.

Intrebare:

Ce întâlnire ai avut în casă la ALEX.STEFANESCU cu AUSNIT şi cine a mai luat parte?

Răspuns:

Nu l'am văzut pe AUSNIT niciodată în casă la ALEX.STEFANESCU.,

Intrebare:

Care erau raporturile dintre ALEX.STEFANESCU şi ION ANTONESCU?

Răspuns:

Eu nu ştiu ce raporturi erau între ION ANTONESCU şi ALEX.STEFANESCU,dar ALEX.STEFANESCU mi-a povestit la prima întâlnire despre o recentă discuţie,violentă,avută cu ION ANTONESCU.Discuţia a fost pe chestia războiului României.Amănunte nu-mi aduc aminte.

Intrebare:

Care erau relaţiile lui STEFANESCU cu PICHI VASILIU?

Răspuns:

Nu cunosc relaţiile lui ALEX.STEFANESCU cu PICHI VASILIU.

Intrebare:

Ce discuţii ai avut dta cu ALEX.STEFANESCU despre PICHI VASILIU?

Răspuns:

Cu ALEX.STEFANESCU nu am avut niciun fel de discuţii despre PICHI VASILIU.

Intrebare:

Ce ştia STEFANESCU despre relaţiile dtale cu PICHI VASILIU?

Răspuns:

ALEX.STEFANESCU nu ştia nimic de relaţiile mele

./. ss/L.PATRASCANU

inexistente cu PICHI VASILIU.

Intrebare:

Dta de câte ori te-ai văzut cu PICHI VASILIU?

Răspuns:

Cu PICHI VASILIU m'am văzut o singură dată.

Intrebare: Unde?

Răspuns: Pe PICHI VASILIU l'am văzut la Cd.Jandarmeriei, pe Sos.Stefan cel Mare.

Intrebare:

Dar la pompa de benzină în Pţa Romană nu l-ai văzut?

Răspuns:

La pompa de benzină m'am văzut cu PICHI VASILIU, numai pentru a mă conduce la ION ANTONESCU.

Intrebare:

Ce ştia ALEX.STEFANESCU de pregătirile de întâlnire dintre dta şi ION ANTONESCU.

Răspuns:

STEFANESCU nu ştia absolut nimic de aceste pregătiri.

Intrebare:

Cine era acest ALEX.STEFANESCU şi ce legături avea el cu imperialismul britanic?

Răspuns:

ALEXANDRU STEFANESCU era un mare industriaş textilist şi lucra cu întreprinderile din Manchester, din Anglia, deci era legat de capitalul englez. Aşa mi-a spus el şi aşa mi-am explicat antihitlerismul lui.

Intrebare:

Ce legături avea ALEX.STEFANESCU cu serviciul de spionaj englez?

Răspuns:

Nu cunosc legăturile lui STEFANESCU cu serviciul de spionaj englez, n'am ştiut şi nici n'am bănuit că ar avea asemenea legături.

Intrebare:

Intr'una din declaraţiile dtale ai arătat că ALEX.STEFANESCU poseda un aparat de emisie şi recepţie, cu care lucra cu Cairo. Atunci cu cine lucra ALEX.STEFANESCU

Răspuns:

In declaraţia dată de mine am confundat pe

./. ss/L.PATRASCANU

ALEX.STEFANESCU cu BARBU STIRBEI,care ştiam că avea un asemenea aparat la Buftea.Eu n'am ştiut niciodată de existenţa unui aparat la ALEXANDRU STEFANESCU.

Intrebare:

Ce discuţii ai avut cu ALEX.STEFANESCU privitor la legăturile lui cu CAIRO?

Răspuns:

Despre vreo legătură a lui ALEX.STEFANESCU cu Cairo nu am ştiut niciodată şi nu am discutat cu el nimic.

Intrebare:

După 23 August 1944 în care guvern ai vrut să-l introduci pe ALEX.STEFANESCU?

Răspuns:

In Octombrie 1944 am discutat cu ALEX.STEFANESCU la recepţia dela externe,posibilitatea de a intra el într'un guvern de tehnicieni ca subsecretar de stat.

Intrebare:

Cu cine dintre spionii englezi ţi-a aranjat vreo întâlnire ALEX.STEFANESCU?

Răspuns:

ALEX.STEFANESCU nu mi-a aranjat nici-o întâlnire cu niciun fel de spion englez.

Intrebare:

Atunci arată ce întâlnire ţi-a aranjat ALEX.STEFANESCU cu LE ROUGETEL?

Răspuns:

In Octombrie 1944,tot la recepţia dela externe, ALEX.STEFANESCU m'a invitat la el la ceai pentru a-mi prezenta pe LE ROUGETEL,ministru Angliei în România,sosit atunci.

Intrebare:

Cum se explică că întâlnirea cu LE ROUGETEL a avut loc tocmai la STEFANESCU în casă?

Răspuns:

Intâlnirea a avut loc tocmai la STEFANESCU acasă, deoarece ALEX.STEFANESCU avea legături cu cercurile engleze.

Intrebare:

Ai ascuns organelor de anchetă întâlnirea dtale cu LE ROUGETEL din casa lui STEFANESCU?

Răspuns:

Am ascuns la început întâlnirea cu LE ROUGETEL, pentrucă am vroit să provoc o confruntare cu ALEX.STEFANESCU.

./.   ss/L.PATRASCANU

Intrebare:

Ce discuţii ai avut cu LE ROUGETEL.

Răspuns:

Discuţia mea cu ROUGETEL a avut un caracter general privind problemele de atunci, desfiinţarea legilor rasiale, democratizarea României, aplicarea armistiţiului, etc.

Intrebare:

Atunci arată dacă între dta ALEX.STEFANESCU şi LE ROUGETEL n'a existat altă discuţie decât aceea pe care ai arătat-o, cu caracter banal, atunci de ce ai ascuns întâlnirea cu LE ROUGETEL organelor de anchetă. Dimpotrivă, ancheta socoteşte că dacă ar fi fost aşa, atunci era chiar în interesul dtale să arăţi întâlnirea organelor de anchetă?

Răspuns:

Am ascuns organelor de anchetă întâlnirea cu LE ROUGETEL, voind a obţine o confruntare cu ALEX. STEFANESCU, înaintea declaraţiei mele, asupra acestei întâlniri pentru a stabili, tocmai caracterul banal al discuţiei cu LE ROUGETEL.

Intrebare:

Cu alţi spioni imperialişti ai mai avut dta vreo întâlnire secretă?

Răspuns:

Nu am avut niciun fel de întâlnire secretă cu niciun fel de spion imperialist.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine, drept pentru care susţin şi semnez.

Anchetator
Lt.Col.de Securitate
I.Soltuţiu

Arestat:
ss/L.PATRASCANU

512 521 1172

513

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău fiul lui Dimitrie și Lucreția cu ultimul
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
domiciliu în București str. Vasile Lascăr N° 100.

24 octombrie 1953

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 8 și 10 min.
" s'a terminat la " 13 și —.

Intrebare: Arată dumneata când ai cunoscut pe Alexandru Ștefănescu și ce legături ai avut cu el?

Răspuns: Pe Alexandru Ștefănescu l-am cunoscut în Mai sau Iunie 1944 în următoarele împrejurări: In comisia pregătirii loviturii de stat am auzit pentru prima dată de un industriaș cu numele de Alexandru Ștefănescu și că acest Ștefănescu este un om de încredere, având legături cu mișcarea muncitorească, dând bani, armament și vroind să activeze în frontul anti-hitlerist. In aceste împrejurări am socotit că este bine să iau legătură cu Alex. Ștefănescu. Tehnic nu-mi aduc aminte cum am luat legătura, însă știu că m'a dus și m'a prezentat la el Gabriel Steinberg. Steinberg nu l-a cunoscut pe Alex Ștefănescu, dar Steinberg fiind omul lui Ausnit, iar Ausnit fiind prieten

Semnătura, Pătrășcanu

Mod. 185

Urmare: cu Ştefănescu, Steinberg a putut face uşor legătura. Aşa am intrat în legătură cu Alexandru Ştefănescu. Este posibil că Alex. Ştefănescu, voind să activeze în frontul anti-hitlerist, a vrut să ia legătura cu mine, ~~aşa~~ prin cei dela comisia financiară; Kalmanovici, Davidovici şi alţii, prin care avea legătura cu mişcarea.

Intrebare: Câte întrevederi ai avut cu Alexandru Ştefănescu?

Răspuns: Până la 23 August 1944 am avut cu Alex. Ştefănescu două întâlniri.

Prima întâlnire a fost aceea arătată mai sus, iar a doua după o săptămână, fixându-se chiar la prima întâlnire.

Intrebare: Ce discuţii ai avut dumneata cu Alex. Ştefănescu, privitor la relaţiile lui cu comuniştii?

Răspuns: După cât îmi aduc aminte, mi-a pomenit despre faptul că îl cunoaşte pe Koffler-Remus; de alţi dintre comunişti nu mi-a pomenit.

Intrebare: Ce întâlnire ai avut în casă la Alex. Ştefănescu cu Ausnit şi cine a mai luat parte?

Răspuns: Nu l-am văzut pe Ausnit niciodată în casă la Alex. Ştefănescu.

Intrebare: Care erau raporturile dintre Alex. Ştefănescu şi Ion Antonescu?

Răspuns: Eu nu ştiu ce raporturi erau între Ion Antonescu şi Alex. Ştefănescu, dar Alex. Ştefănescu mi-a povestit, la prima întâ-

Semnătura, [signature]

Urmare: luire despre o recentă discuție, violentă, avută cu Ion Antonescu – Discuția a fost pe chestia războiului României. Amănunte nu-mi aduc aminte.

Intrebare. Care erau relațiile lui Ștefănescu cu Pichi Vasiliu?

Răspuns. Nu cunosc relațiile lui Alex. Ștefănescu cu Pichi Vasiliu.

Intrebare. Ce discuții ai avut dumneata cu Alex. Ștefănescu despre Pichi Vasiliu?

Răspuns. Cu Alex Ștefănescu nu am avut niciun fel de discuții despre Pichi Vasiliu.

Intrebare. Ce știe Ștefănescu despre relațiile dumitale cu Pichi Vasiliu?

Răspuns. Alex. Ștefănescu nu știe nimic de relațiile mele inexistente cu Pichi Vasiliu.

Intrebare. Dumneata de câte ori te-ai văzut cu Pichi Vasiliu?

Răspuns. Cu Pichi Vasiliu m-am văzut o singură dată.

Intrebare. Unde?

Răspuns. Pe Pichi Vasiliu l-am văzut la Cd. Jandarmeriei, pe Șos. Ștefan cel mare.

Intrebare. Dar la pompa de benzină în Piața Română nu l-ai văzut?

Răspuns. La pompa de benzină m-am văzut cu Pichi Vasiliu, numai pentru a mă conduce la Ion Antonescu.

Intrebare. Ce știe Alex. Ștefănescu de pregătirile de întâlnire dintre dumneata și

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: Ion Antonescu?

Răspuns. Stefănescu nu stie absolut nimic de aceste pregătiri.

Intrebare. Cine era acest Alex. Stefănescu și ce legături avea el cu imperialismul Britanic?

Răspuns. Alexandru Stefănescu era un mare industrias textilist și lucra cu intreprinderile din Manchester, din Anglia, deci era legat de capitalul Englez. Asa mi-a spus el și asa mi-am explicat antifascismul lui.

Intrebare. Ce legături avea Alex. Stefănescu cu serviciul de spionaj Englez.?

Răspuns. Nu cunosc legăturile lui Stefănescu cu serviciul de spionaj Englez.; n-am stiut și nici n-am bănuit că el avea asemenea legături.

Intrebare. Intr-una din declaratiile dumitale ai arătat că Alex. Stefănescu poseda un aparat de emisie și receptie, cu care lucra cu Cairo, atunci cu ~~Răspuns~~ cine lucra Alex. Stefănescu-?

Răspuns. In declaratia dată de mine am confundat pe Alex. Stefănescu cu Barbu Stirbu, care stiam că avea un asemenea aparat la Buftea. Eu n-am stiut niciodată de existenta unui aparat la Alexandru Stefănescu.

Intrebare. Ce discuti ai avut cu Alex. Stefănescu privitor la legăturile lui cu Cairo?

Răspuns. Despre vreo legătură a lui Alex. Stefănescu cu Cairo nu am stiut niciodată și nu am discutat cu el nimic-

Semnătura, [signature]

Urmare: Intrebare. După 23 August 1944 în care guvern ai vrut să-l introduci pe Alex. Ştefănescu?

Răspuns. In Octombrie 1944 am discutat cu Alex. Ştefănescu, la recepţia dela externe, posibilitatea de a intra dintr-un guvern de tehnicieni, ca subsecretar de stat.

Intrebare. Cu cine dintre spionii Englezi ţi-a aranjat vreo întâlnire Alex. Ştefănescu?

Răspuns. Alex. Ştefănescu nu mi-a aranjat nicio întâlnire cu niciun fel de spioni Englezi.

Intrebare. Atunci arată ce întâlnire ţi-a aranjat Alex. Ştefănescu cu Le Rougetel?

Răspuns. In Octombrie 1944, tot la recepţia dela externe, Alex. Ştefănescu m-a invitat la el la ceai pentru a-mi prezenta pe Le Rougetel, ministru Angliei în România, sosit atunci.

Intrebare. Cum se explică că întâlnirea cu Le Rougetel a avut loc tocmai la Ştefănescu în casă?

Răspuns. Intâlnirea a avut loc tocmai la Ştefănescu acasă, deoarece Alex. Ştefănescu avea legături cu cercurile engleze.

Intrebare. Ai ascuns organelor de anchetă întâlnirea dumitale cu Le Rougetel din casa lui Ştefănescu?

Răspuns. Am ascuns la început întâlnirea cu Le Rougetel pentrucă am vroit să provoc o confruntare cu Alex. Ştefănescu.

Intrebare. Ce discuţii ai avut cu Le Rougetel?

Răspuns. Discuţia mea cu Rougetel a avut [illegible]

Semnătura,

Mod. 185

VI

Urmare: un caracter general privind problemele de atunci: desființarea legilor rasiale, democratizarea Romîniei, aplicarea armistițiului etc.

Intrebare: Atunci arată, dacă intre dumneata, Alex. Ștefănescu și Lt. Rangetel n'a existat altă discuție decât aceea pe care ai arătat-o, cu caracter banal, atunci de ce ai ascuns întâlnirea cu Lt. Rangetel organelor de anchetă. Dimpotrivă, ancheta socotește că dacă ar fi fost așa atunci era chiar în interesul dumitale să arăți întâlnirea organelor de anchetă?

Răspuns: Am ascuns organelor de anchetă întâlnirea cu Lt. Rangetel, voind a obține a confruntare cu Alex. Ștefănescu, înaintea declarației mele, asupra acestei întâlniri pentru a stabili, tocmai, caracterul banal al discuției cu Lt. Rangetel.

Intrebare: Cu alți spioni imperialiști ai mai avut dumneata vreo întâlnire secretă?

Răspuns: Nu am avut niciun fel de întâlnire secretă cu niciun fel de spion imperialist.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine drept pentru care susțin și semnez.

Arestat [semnătură]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~575~~ ~~527~~ ~~65~~ 576

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău, cu ultimul domiciliu în str. Vasile Lascăr Nr.100

20 Octombrie 1952, București
Interogatorul a început la ora 8,5
" s'a terminat la " 12,50

Intrebare:

Arată dta toate întâlnirile pe care le-ai avut cu POGONEANU, BUZESTI și alții din jurul palatului după 23 August 1944?

Răspuns:

Pe POGONEANU și BUZESTI i-am întâlnit după 23 August în Septembrie 1945 în timpul așa zisei crize constituționale?

Prima întâlnire a avut loc în casă la TOROSIAN și a doua la circa două săptămâni la FLORIN TEODORU în casă. Prima întâlnire a avut loc pe str. Armenească 13 și a doua pe str. Dionisie Lupu Nr.12. Prima întâlnire la TOROSIAN în casă a fost organizată de mine prin TOROSIAN. A doua întâlnire care a avut loc în casa lui FLORIN TEODORU și a fost organizată tot de mine prin LENA CONSTANTE.

La prima întâlnire din casă dela TOROSIAN l'am chemat numai pe PICHI POGONEANU. La întâlnire însă PICHI POGONEANU a venit împreună cu NICULESCU BUZESTI. La a doua întâlnire ce a avut loc în casă la FLORIN TEODORU am chemat pe POGONEANU și pe BUZESTI.

Intrebare:

Care era caracterul acestor întâlniri.

Răspuns:

Aceste întâlniri au avut un caracter secret.

Intrebare:

Care era obiectul acestor întâlniri?

./. ss/L.PATRASCANU

Răspuns:

Am fost rugat de anumite personalităţi să fac diferite sondajii la palat să văd care este atmosfera de acolo în legătură cu criza constituţională. Toate discuţiile au fost purtate în jurul acestei crize. Prima discuţie n'a fost terminată şi am continuat discuţiile la cea de a doua întâlnire, tot în legătură cu criza. La sfârşitul celei de a doua discuţie le-am spus să facă regelui sugestia ca el să apeleze la mine ca intermediar între guvern şi coroană preluând pentru acest timp preşedenţia consiliului de miniştri, ca cel mai vechi ministru. Alte discuţii cu aceştia nu am mai avut.

In vara lui 1946 a venit însă la mine PICHI POGONEANU pentru a interveni la mine pentru a putea obţine viza de plecare a soţiei lui BUZESTI care era bolnavă de cancer. Eu însă nu am făcut această intervenţie.

Intrebare:

In afară de POGONEANU şi BUZESTI ai mai discutat cu cineva problema preluării/Preşedenţiei consiliului de miniştrii?

Răspuns:

Da, această chestiune am discutat-o cu IONEL STARCEA.

Inainte de al vedea pe POGONEANU şi BUZESTI am organizat o întâlnire la TOROSIAN acasă cu STARCEA prin TOROSIAN. In acest timp STARCEA nu avea legătură cu Palatul, asta mi-am dat seama din discuţiile pe care le-am avut cu el. După discuţia cu STARCEA, PICHI POGONEANU şi BUZESTI l'am chemat la mine pe RADU XENOPOL şi l'am trimis la NEGEL, care pe atunci era mareşalul palatului să-i facă propunerea regelui că regele să apeleze la mine pentru a media între coroană şi guvern, în care calitate eu să iau preşedenţia Consiliului de miniştri.

Intrebare:

Aceste combinaţii ale dtale referitoare la preluarea preşedenţiei consiliului de miniştri le-ai comunicat partidului?

Răspuns:

Aceste combinaţii care nu au reuşit, nu le-am comunicat partidului.

Am comunicat celor care m'au însărcinat să discut chestiunea crizei concluziile conversaţiilor, iar chestiunea preluării Preşedenţiei Consiliului de Miniştrii am făcut-o pe răspundere şi pe cont propriu, necomunicând-o nimănui.

./. ss/L. PATRASCANU

Această combinaţiune a preluării Preşedenţiei Consiliului de Miniştrii am mai discutat-o cu cei din jurul meu, adică soţia mea, LENA CONSTANTE, HARI BRAUNER, TOROSIAN şi BELU ZILBER.

Intrebare:

Cu ce scop urmăreai dta să pui mâna pe conducerea guvernului?

Răspuns:

Scopul urmărit cu preluarea provizorie a Preşedenţiei Consiliului de Miniştri era de a rezolva criza constituţională.

Intrebare:

Partidul era interesat în rezolvarea crizei dintre rege şi guvern?

Răspuns:

Da, partidul era interesat în rezolvarea acestei crize.

Intrebare:

Atunci de ce nu ai comunicat partidului acţiunile dtale în acest sens şi dece ai intrat în combinaţie pentru preluarea Preşedenţiei consiliului de miniştrii cu reprezentanţii reacţiunei?

Răspuns:

Nu am comunicat partidului, deoarece iniţiativa mea nu a dat rezultate şi am luat legătură cu reprezentanţii din jurul palatului, pentrucă numai ei puteau transmite regelui propunerea mea.

Intrebare:

Ce fel de guvern vroiai să formezi dta?

Răspuns:

Criza urma să o rezolv cu formaţiunea guvernului GROZA, cu deosebirea că eu urma să preiau preşedenţia Consiliului de Miniştrii, în locul lui PETRU GROZA.

Intrebare:

Ce urma să se întâmple în acest caz cu Dr. PETRU GROZA?

Răspuns:

Planul era ca Dr. PETRU GROZA să plece bolnav la Deva, iar eu urma să preiau Preşedenţia Consiliului de Miniştrii.

Intrebare:

Dacă dta urma să formezi un guvern de formaţiunea GROZA şi care să ducă aceeaş politică ca şi mai înainte,

./. ss/L. PATRASCANU

atunci ce rost mai avea preluarea conducerii guvernului de către dta?

Răspuns:

Când am discutat cu emisarii regelui cu POGONEANU şi BUZESTI ei au pus tot/timpul chestiunea prestigiului regelui care nu putea din propiai iniţiativă să ia legătură cu Dr.PETRU GROZA.

Intrebare:

Dar dece nu putea lua legătura cu Dr.PETRU GROZA? Faptele arată că regele a luat totuşi legătura cu GROZA, deci afirmaţia dtale nu stă în picioare.

Răspuns:

Regele n'a putut relua legătura cu PETRU GROZA?din propia-i iniţiativă,deoarece a rupt personal legăturile cu el în calitatea lui de prim-ministru,reprezentant al guvernului,pentru a nu-şi ştirbi prestigiul,deoarece el ca monarh,pentru rezolvarea crizei s'a adresat aliaţilor. O reluare a relaţiilor din propria iniţiativă,ar fi însemnat o dare înapoi faţă de GROZA.

Regele a reluat totuşi legătura cu PETRU GROZA personal,pentrucă de astă dată nu mai era în joc prestigiul lui personal,deoarece el urma sfatul celor cărora s'a adresat.

Intrebare:

A te însărcina pe dta cu preluarea Preşedenţiei Consiliului de Miniştrii n'ar fi fost angajat prestigiul lui,ca monarh?Mai ales că regele a rupt relaţiile cu PETRU GROZA,nu din motive personale,ci de fapt a rupt relaţiile cu guvernul GROZA?

Răspuns:

Insărcinarea mea cu preluarea Preşedenţiei Consiliului de Miniştri uşura reluarea legăturilor între guvern şi palat,fără să mai fie legată de persoana lui PETRU GROZA,în calitatea lui de prim-ministru.

Intrebare:

In afară de cei pe care i-ai arătat mai sus,emisari ai regelui,prin cine ai mai încercat dta să pui mâna pe conducerea guvernului?

Răspuns:

Nu am încercat prin nimeni să pun mâna pe conduce-

./. ss/L.PATRASCANU

rea guvernului.

Intrebare:

In afară de cei pe care i-ai arătat mai sus,cu cine dintre reprezentanţii reacţiunei ai mai discutat chestiunea preluării Preşedenţiei Consiliului de Miniştri?

Răspuns:

In afară de cei pe care i-am arătat mai sus nu am discutat cu nimeni chestiunea preluării Consiliului de Miniştrii.

In cazul în care ancheta îmi va aduce aminte de o altă persoană,pe care am uitat-o,am să complectez răspunsul de mai sus.

Intrebare:

Cu cine dintre reprezentanţii imperialismului anglo-american ai mai discutat chestiunea preluării Preşedenţiei Consiliului de Miniştri?

Răspuns:

Cu niciun fel de reprezentant al imperialismului anglo-american.

Intrebare:

Arată sincer ce discuţii ai avut cu regele şi cu alţii din jurul lui,personal,privitor tot la chestiunea preluării conducerii guvernului?

Răspuns:

Cu regele personal şi cu alţii din jurul lui nu am discutat niciodată problema preluării consiliului de miniştri.

Pe rege l-am revăzut numai în 1946 când se rezolvase conflictul între el şi guvern.

Acest proces-verbal de interogatoriu l-am citit cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine,drept pentru care susţin şi semnez.

Arestat:

Lt.Col.de Securitate — ss/L.PATRASCANU.

I.Soltuţiu

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău cu ultimul domiciliu în
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
strada Vasile Lascăr Nr. 100

20 Octombrie 1952.

Orașul București.

Interogatorul a inceput la ora 8 și 5 minute
" s'a terminat la " 12 și 50 "

Intrebare: Arată dumneata toate întâlnirile pe care le-ai avut cu Pogoneanu, Buzești și alți din jurul palatului după 23 August 1944?

Răspuns. Pe Pogoneanu și Buzești i-am întâlnit după 23 August în Septembrie 1945 în timpul așazisei crize constituționale,

Prima întâlnire a avut loc în casă la Torosian și a doua la circa două săptămâni la Florin Teodoru în casă. Prima întâlnire a avut loc pe str. Armenească 14. și a doua pe str. Dionisie Lupu Nr. 12. Prima întâlnire la Torosian în casă a fost organizată de mine prin Torosian. A doua întâlnire care a avut loc în casa lui Florin Teodoru și a fost organizată tot de mine prin Lena Constante.

La prima întâlnire din casă dela Torosian l-am chemat numai pe Pichi Pogoneanu. La întâlnire însă Pichi Pogoneanu a venit împreună

Mod. 185

Semnătura. [signature]

Urmare: cu Manolescu Bujești. La a doua întâlnire ce a avut loc în casă la Florin Teodoru am chemat pe Pogoneanu și pe Bujești.-

Intrebare. Care era caracterul acestor întâlniri?

Răspuns. Aceste întâlniri au avut un caracter secret.

Intrebare Care era obiectivul acestor întâlniri?

Răspuns. Am fost rugat de anumite personalități să fac diferite sondaje la palat să văd care este atmosfera de acolo în legătură cu criza constituțională. Toate discuțiile au fost purtate în jurul acestei crize. Prima discuție n-a fost terminată și am continuat discuțiile la cea de a doua întâlnire, tot în legătură cu criza. La sfârșitul celei de a doua discuție le-am spus să facă regelui sugestia ca el să aleagă la mine ca intermediar între guvern și coroană pledând pentru acest lucru președinția consiliului de miniștri ca cel mai vechi ministru.

Alte discuții cu aceștia nu am mai avut.-

In vara lui 1946 a venit însă la mine Vichi Pogoneanu pentru a interveni la mine pentru a putea obține viza de plecare a soției lui Bujești care era bolnavă de cancer. Eu însă nu am făcut această intervenție.-

Intrebare In afară de Pogoneanu și Bujești ai mai discutat cu cineva problema pledării Președinției Consiliului de miniștri?

Răspuns De această chestiune am discutat-o cu Ionel Stârcea.

Semnătura, [signature]

Urmare: Înainte de al vedea pe Pogoneanu și Buzești am organizat o întâlnire la Tarasian acasă cu Stârcea prin Tarasian. În acest timp Stârcea nu avea legătură cu palatul; asta mi-am dat seama din discuțiile pe care le-am avut cu el. După discuția cu Stârcea, Pichi Pogoneanu și Buzești l-au chemat la mine pe Radu Zengal și l-am trimis la Negel, care pe atunci era mareșalul palatului, să facă propunerea regelui ca șeful să aleagă ~~să aleagă~~ la mine pentru a media între coroană și guvern, iar care calitate eu să iau președinția Consiliului de miniștri.

Întrebare. Aceste combinații ale dumneata referitoare la preluarea președinției consiliului de miniștri le-ai comunicat partidului?

Răspuns. Aceste combinații, care nu au reușit, nu le-am comunicat partidului.

Am comunicat doar care m-au însărcinat să discut chestiunea crizei concluziile convorbirilor, iar chestiunea preluării președinției consiliului de miniștri am făcut-o pe răspunderea și pe cont propriu, necomunicând-o nimănui. Această combinațiune a preluării președinției consiliului de miniștri am mai discutat-o cu cei din jurul meu, adică soției mele, Jenei Constant, Hari Brauner, Tarasian și Belu Zilber.

Întrebare. Cu ce scop urmăreai dumneata să pui mâna pe conducerea guvernului?

Răspuns. Scopul urmărit cu preluarea propoziției [președinției] a consiliului de miniștri era de a rezolva criza constituțională.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Intrebare. Partidul era interesat în rezolvarea crizei dintre rege și guvern:?

Răspuns: Da, partidul era interesat în rezolvarea acestei crize.

Intrebare: Atunci de ce nu ai comunicat partidului acțiunile dumitale în acest sens și dece ai intrat în combinație pentru preluarea președinției consiliului de miniștri cu reprezentanți ~~partide~~ partidelor reacțiuni ?

Răspuns: Nu am comunicat partidului, deoarece inițiativa mea nu a dat rezultate și am luat legătura cu reprezentanți din jurul palatului pentrucă numai ei puteau transmite regelui propunerea mea.

Intrebare: Ce fel de guvern voiai să formezi dumneata?

Răspuns: Criza urma să o rezolv. cu formațiunea guvernului Groza, cu deosebirea că eu urma să preiau președinția Consiliului de miniștri, în locul lui Petru Groza.-

Intrebare: Ce urma să se întâmple în acest caz cu Dr. Petru Groza?

Răspuns: Planul era ca Dr. Petru Groza să plece bolnav la Deva, iar eu urma să preiau președinția consiliului de miniștri.-

Intrebare: Dacă dumneata urma să formezi un guvern de formațiunea Groza și care să ducă aceeași politică ca și mai înainte, atunci ce rost mai avea preluarea conducerii guvernului de către dumneata?

Răspuns: Când am discutat cu emisarii

Semnătura, [signature]

Urmare: regelui cu Pogoneanu și Buzești și au pus tot timpul chestiunea prestigiului regelui care nu putea din propriei inițiativă să ia legătura cu Dr. Petru Groza.

Intrebare- Dar dece nu putea lua legătura cu Dr. Petru Groza.? Faptele arată că Regele a luat totuși legătura cu Groza, deci afirmația dumitale nu stă în picioare.

Răspuns. Regele n'a putut relua legătura cu Petru Groza, din propriei inițiativă, deoarece a rupt personal legăturile cu el, în calitatea lui de prim-ministru, reprezentant al guvernului, putea a-și știrbi prestigiul, deoarece el ca monarh, pentru rezolvarea crizei s'a adresat aliaților. O reluare a relațiilor, din proprie inițiativă, ar fi însemnat o dare înapoi față de Groza.

Regele a reluat totuși legătura cu Petru Groza, personal, pentrucă de astădată nu mai era în joc prestigiul lui personal, deoarece el urma sfatul celor cărora s'a adresat.-

Intrebare. A te însărcina pe dumneata cu preluarea președinției consiliului de miniștri n'ar fi fost angajat prestigiul lui, ca monarh, mai ales că regele a rupt relațiile cu Petru Groza, nu din motive personale, ci de fapt a rupt relațiile cu guvernul Groza?

Răspuns. Insărcinarea mea cu preluarea președinției consiliului de miniștri ușura reluarea legăturilor între guvern și palat, fără să mai fie legată de persoana lui Petru Groza, în calitatea lui de prim ministru.

Semnătura, [signature]

VI

Urmare: Întrebare În afară de cei pe care i-ai arătat mai sus, emisari ai regelui, prin cine ai mai încercat dumneata să pui mâna pe conducerea guvernului?

Răspuns: Nu am încercat prin nimeni să pun mâna pe conducerea guvernului.

Întrebare: În afară de cei pe care i-ai arătat mai sus cu cine dintre reprezentanţii reacţiunii ai mai discutat chestiunea preluării preşedinţiei consiliului de miniştri?

~~Întrebare~~ Răspuns În afară de cei pe care i-am arătat mai sus nu am discutat cu nimeni chestiunea preluării consiliului de miniştri.

În cazul în care ancheta îmi va aduce aminte de o altă persoană pe care am uitat-o, am să completez răspunsul de mai sus.

Întrebare. Cu cine dintre reprezentanţii imperialismului Anglo-American ai mai discutat chestiunea preluării Preşedinţiei consiliului de miniştri?

Răspuns. Cu niciun fel de reprezentant al imperialismului Anglo-American.

Întrebare. Arată sincer ce discuţii ai avut cu regele şi cu alţi din jurul lui, personal, privitor tot la chestiunea preluării conducerii guvernului?

Răspuns. Cu regele personal şi cu alţi din jurul lui nu am discutat niciodată problema preluării consiliului de miniştri.

Pe rege l-am vizitat numai în 1946 când se rezolvase conflictul între el şi guvern.

Semnătura,

Mod. 185

~~523~~ ~~532~~ 524 ~~735~~

Urmare: Acest proces verbal de interogatoriu l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine drept pentru care subscriu și semnez.

Anastasiu [signature]

Lt. col. Soltuțiu

Semnătura,

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU,născut la 4 Noembrie 19oo în orașul Bacău,cu ultimul domiciliu în București str.Vasile Lascăr Nr.1oo

21 Octombrie 1952,București
Interogatorul a început la ora 7,3o
" s'a terminat " " 12,25

Intrebare:

Arată dta ce combinații a întreprins IULIU MANIU pe lângă dta în perioada alegerilor din anul 1946?

Răspuns:

Pe lângă mine IULIU MANIU nu a întreprins nici-o combinație.Cu circa 5 luni înaintea alegerilor din 1946,IULIU MANIU a trimis un mesaju prin RADU XENOPOL în care mă ruga să-i transmit lista prietenilor mei care candidează în alegeri pentruca el să nu-i combată.

Intrebare:

In ce împrejurări ți-a trimis MANIU acest mesagiu?

Răspuns:

MANIU a trimis acest mesagiu în următoarele împrejurări:In anul 1946 am ținut un discurs la Cluj, antirevizionist,la 3 trei săptămâni după acest discurs, Maniu a trimis mesagiu de mai sus.

Intrebare:

Care este explicația că IULIU MANIU,șeful reacțiunei române,se adresa dtale care pe atunci erai în guvern și în conducerea P.C.R.?

Răspuns:

N'am găsit nicio explicație,alt răspuns nu am de dat.

Intrebare:

Arată ce combinați ai întreprins dta personal în legătură cu oficiosul Partidului Național Tărănist "Dreptatea"?

./. ss/L.PATRASCANU

~~525~~ ~~534~~ ~~75~~

526

Răspuns:

Combinaţia pe care am întreprins-o cu oficiosul P.N.T. "Dreptatea" a fost următoarea".

Cu circa două săptămâni după a doua cuvântare dela Cluj, în timp ce lăuda cuvântarea dela Cluj, am chemat pe RADU XENOPOL la mine, rugându-l să meargă la Carandino, redactor şef al ziarului "Dreptatea" pe care îl cunoşteam din lagăr să transmită din partea mea să înceteze laudele la adresa mea pentrucă îmi aduce prejudici politice faţă de P.C.R.

Intrebare:

Arată dta sincer pentru care motive ai ascuns conducerii partidului, combinaţiile pe care le-a întreprins IULIU MANIU pe lângă dta?

Răspuns:

Am ascuns mesajul lui MANIU conducerii partidului, pentrucă l'am respins imediat şi nu am voit să fie discuţii degeaba cu conducerea partidului.

Intrebare:

Arată dta pentru ce ai ascuns conducerii partidului combinaţiile ~~pe care le-ai ascuns partidului~~ în legătură cu oficiosul P.N.T. "Dreptatea".

Răspuns:

Am ascuns conducerii partidului combinaţiile întreprinse cu oficiosul P.N.T. "Dreptatea" pentru că le-am făcut pe cont şi pe răspundere proprie.

Intrebare:

De către cine ai fost dta finanţat în campania alegerilor din anul 1946?

Răspuns:

In compania alegerilor din 1946 am fost finanţat de către ministrul de interne TEOHARI GEORGESCU şi de către RADU XENOPOL.

Intrebare:

Ce sumă ai primit din partea lui RADU XENOPOL?

Răspuns:

Din partea lui RADU XENOPOL am primit un fond electoral de 100.000.000 (una sută milioane lei) pentru campania electorală. Bani pe care i-am luat dela XENOPOL i-am folosit trimiţând 25 de oameni pe cont propriu, pentru a mă ajuta pe mine în campania electorală.

Intrebare:

./.

ss/L.PATRASCANU

Arată dta dece ai ascuns conducerii partidului banii pe care i-ai luat dela XENOPOL?

Răspuns:

Am ascuns acest lucru conducerii partidului, pentrucă şi aceasta am făcut-o pe cont şi pe răspundere personală.

Intrebare:

Ce înţelegeri ai avut cu soţia dtale privitor la banii luaţi dela XENOPOL?

Răspuns:

In anul 1949, în timp ce eram arestat împreună cu soţia la Snagov, m'am înţeles cu soţia să nu spună anchetei de banii luaţi dela XENOPOL, deoarece în anul 1949 aflasem de condamnarea lui XENOPOL pentru excrocherie şi acum nu îmi mai convenea ca opinia publică să afle că am fost finanţat de către RADU XENOPOL în alegeri.

Intrebare:

Banii pe care i-ai luat dela RADU XENOPOL ţi-au fost condiţionaţi?

Răspuns:

Banii pe care i-am luat dela XENOPOL nu au fost condiţionaţi de absolut nimic.

Intrebare:

Atunci care este explicaţia că dta în campania electorală nu ai demascat pe MANIU şi PNT în faţa maselor aşa cum cerea partidul?

Răspuns:

Am demascat pe MANIU şi PNT în campania alegerilor dela Arad, în două cuvântări, am ţinut însă să pun accentul pe activitatea partidului şi pe colectări, care era o problemă centrală.

Intrebare:

Cum califici dta faptul de a înşela şi a ascunde faţă de partid şi faţă de organele de stat ale Republicei manevrele şi combinaţiunile cu reacţiunea şi cu banii luaţi dela RADU XENOPOL?

Răspuns:

Nu am de dat niciun calificativ şi refuz să răspund la această întrebare.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine, drept pentru care susţin şi semnez.

Lt.col.Soltuţiu   ss/L.PATRASCANU

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău cu ultimul domiciliu în București Str. Vasile Lascăr Nr. 100.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

21 Octombrie 1952

Orașul București.

Interogatorul a început la ora 7 și 30 minute

" s'a terminat la " 12 și 25 "

Intrebare: Arată dumneata ce combinație a întreprins Iuliu Maniu pe lângă dumneata în perioada alegerilor din anul 1946.?

Răspuns. Pe lângă mine Iuliu Maniu nu a întreprins nicio combinație. Cu circa 5 luni înaintea alegerilor din 1946 Iuliu Maniu a trimes un mesaju prin Radu Vengal în care mă ruga să-i transmit lista prietenilor mei care candidează în alegeri pentruca el să nu-i combată.

Intrebare. În ce împrejurări ți-a trimes Maniu acest mesaju?

Răspuns. Maniu a trimes acest mesaju în următoarele împrejurări: În anul 1946 am ținut un discurs la Cluj, antirevizionist; la 3 trei săptămâni după acest discurs, Maniu a trimis mesajul de mai sus.

Intrebare. Care este explicația că Iuliu Maniu șeful reacțiunii Române, se adresa –

Mod. 185

Semnătura. [signature]

II

Urmare: dumitale care pe atunci erai în guvern și în conducerea P.C.R.?

Răspuns. N'am găsit nicio explicație; alt răspuns nu am de dat.

Intrebare. Arată ce combinații ai întreprins dumneata personal în legătură cu oficiosul Partidului Național Țărănist "Dreptatea"?

Răspuns. Combinația pe care am întreprins-o cu oficiosul P.N.T. "Dreptatea" a fost următoarea:

Cu circa două săptămâni după a doua cuvântare dela Cluj, în timp ce lăuda cuvântarea dela Cluj, am chemat pe Radu Xenopol la mine rugându-l să meargă la Candidino, redactor șef al ziarului "Dreptatea" pe care îl cunoșteam din lagăr, să transmită din partea mea să înceteze laudele la adresa mea pentrucă îmi aduce prejudicii politice față de P.C.R.

Intrebare. Arată dumneata sincer pentru care motive ai ascuns conducerii partidului, combinațiile pe care le-a întreprins Iuliu Maniu pe lângă dumneata?

Răspuns. Am ascuns mesajul lui Maniu conducerii partidului pentrucă l-am respins imediat și nu am vrut să fie discuții degeaba cu conducerea partidului.

Intrebare. Arată dumneata pentru ce ai ascuns conducerii partidului combinațiile ~~pe care le-ai ascuns partidului~~ în legătură cu oficiosul P.N.T. "Dreptatea"?

Răspuns. Am ascuns conducerii partidului combinațiile întreprinse cu oficiosul P.N.T. "Dreptatea" pentrucă le-am făcut pe-

Semnătura,

538 ~~537~~ 78

529

Urmare: cont şi pe răspundere proprie.

Intrebare. De către cine ai fost dumneata finanţat în campania alegerilor din anul 1946?

Răspuns. În campania alegerilor din 1946 am fost finanţat de către ministrul de interne Teohari Georgescu şi de către Radu Xenopol.

Intrebare. Ce sumă ai primit din partea lui Radu Xenopol?

Răspuns. Din partea lui Radu Xenopol am primit un fond electoral de 100.000.000 (una sută milioane lei pentru campania electorală.

Banii pe care i-am luat dela Xenopol i-am folosit trimiţând 26 de oameni, pe cont propriu, pentru a mă ajuta pe mine în campania electorală.

Intrebare Arată dumneata de ce ai ascuns conducerii partidului banii pe care i-ai luat dela Xenopol?

Răspuns. Am ascuns acest lucru conducerii partidului pentrucă şi aceasta am făcut-o pe cont şi pe răspundere personală.

Intrebare. Ce înţelegeri ai avut cu Ratiu dumitale privitor la banii luaţi dela Xenopol?

Răspuns. În anul 1949, în timp ce eram arestat împreună cu Raţiu la Pnagov. m-am înţeles cu Raţiu să nu spună anchetei de banii luaţi dela Xenopol, deoarece în anul 1949 aflasem de condamnarea lui Xenopol pentru escrocherie şi acum nu îmi mai convenea ca opinia publică să afle că am fost finanţat de către Radu Xenopol în alegeri.

Intrebare Banii pe care i-ai luat dela Radu.

Semnătura, [signature]

Urmare: Xenopol ți-au fost condiționate.?

Răspuns. Banii pe care i-am luat dela Xenopol nu au fost condiționați de absolut nimic.:

Întrebare. Atunci care este explicația că dumneata în campania electorală nu ai demascat pe Maniu și P.N.T. în fața maselor așa cum cerea partidul.?

Răspuns. Am demascat pe Maniu și P.N.T. în campania alegerilor dela Arad, în dauă cuvântări; am dorit însă să pun accentul pe activitatea partidului și pe alegători; care era o problemă centrală.

Întrebare. Cum calificați dumneata faptul de a înșela și a ascunde față de partid și față de organele de stat ale Republicii manevrele și combinațiunile cu reacțiunea și cu banii luați dela Radu Xenopol.?

Răspuns. Nu am de dat niciun calificativ și refuz să răspund la această întrebare.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine drept pentru care susțin și semnez. -

Lt. col. [signature]

Anchetat. [signature]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal
de interogatoriu,este
identic cu originalul.-

~~529~~ ~~548~~ ~~19~~ 530

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU,născut la 4 Noembrie 19oo în orașul Bacău,fiul lui DUMITRU și LUCRETIA,cu ultimul domiciliu în Buc.str.Vasile Lascăr Nr.loo

22 Octombrie 1952,București

Interogatorul a început la ora 7,5o

" s'a terminat la " 12,4o

Intrebare:

Arată dta împrejurările în care ai venit în 1935 dela Moscova definitiv în țară.

Răspuns:

Aproximativ în Mai 1934,în urma publicării unui articol am intrat în divergență cu biroul politic care pe atunci se afla la Praga.Articolul a fost publicat în "Internaționala Comunistă".

In acest articol caracterizam situația din România. Biroul politic nu a fost de acord cu acest articol publicat de mine și mi-a trimis o scrisoare în care dezavua acest articol.

In urma acestui fapt executiva Cominternului a hotărât ca să înceteze reprezentanța mea și să vină un membru al biroului politic dela Praga.In aceste condițiuni am fost schimbat din funcția de reprezentant al P.C.R. la Comintern și înlocuit cu LENUTA FILIPOVICI.

După schimbarea mea ca reprezentant al P.C.R. am rămas în continuare ca salariat al Cominternului până la inceputul anului 1935,după ce mai înainte cerusem să fiu trimes în țară.

Această inițiativă am luat-o deoarece am vrut să activez în rândurile P.C.R. și să nu rămân la un institut din Moscova.

II

Intrebare:

./. ss/L.PATRASCANU

Arată dta drumul făcut dela Moscova la București?

Răspuns:

Cu un pașaport fals francez am trecut granița Poloneză, am făcut un popas de două zile la Varșovia, după care am plecat la Praga. Ajuns la Praga am stat 5 zile luând legătură cu MARCEL PAUKER care făcea parte din aparatul biroului politic. Aici MARCEL PAUKER mi-a făcut legătură cu granița și cu Secretariatul P.C.R. din București. In țară am intrat pela Sighet. Dela Sighet am luat un tren internațional până la Bușteni, iar de acolo am schimbat trenul cu unul personal până la Ploești. La Ploești am coborât și am luat un taxi până la București.

La ieșirea din Ploești, la ultima stație de benzină, șoferul a oprit pentru alimentarea mașinei. Eu am stat în față cu șoferul, necoborând din mașină. In acest timp, șoferul a intrat în discuție cu doi indivizi pentru a-i lua și pe ei în mașină, spre ai duce la București, deoarece scăpaseră trenul. După ce a pornit mașina și cei din spate începuseră a vorbi mi s'a părut o voce cunoscută. După puțin timp am identificat pe fostul director și om al Siguranței GORASCU. GORASCU se adresa către celălalt "Domnule inspector" spunându-i pe nume ISTRATESCU sau STRATILESCU, nu-mi aduc bine aminte, dar numele lui îmi era cunoscut. Am rămas foarte impresionat de această coincidență. Acești doi polițiști erau în stare de ebrietate. Ajuns în București am manevrat de așa fel, încât nu m'au putut identifica.

Intrebare:

Ce legături ai avut dta cu anumiți troțchiști din URSS în timp ce erai la Moscova?

Răspuns:

N'am avut niciun fel de legătură cu niciun troțchist cât timp am fost la Moscova. Dintre Troțchiști am cunoscut numai pe RACOVSCHI, cât timp am fost la Moscova.

Intrebare:

Ce legături ai avut cu RACOVSCHI?

Răspuns:

Pe RACOVSCHI l'am cunoscut la al IV-lea Congres al Internaționalei Comuniste, în anul 1922. In discuția avută cu el în anul 1922, am discutat cu el împreună cu MARCEL PAUKER, ANA PAUKER și CÜBLÜS. In 1934 RACOVSCHI s'a

./. ss/L.PATRASCANU

întors din deportare,fiind reabilitat.SASA,DOBROGEANU GHEREA,care era prieten personal cu RACOVSCHI,m'a invitat să fac împreună cu el o vizită la RACOVSCHI.

Dat fiindcă RACOVSCHI abia se întorsese,am socotit că nu este tactic pentru al vizita.

Intrebare:

Cu cine şi ce discuţii ai avut despre RACOVSCHI şi în general despre procesele trădătorilor din URSS?

Răspuns:

Despre RACOVSCHI nu am vorbit cu nimeni nimic.

Despre procesele care au avut loc la Moscova în anul 1936 am discutat cu nevasta mea,că este foarte greu de conceput că aceşti oameni au devenit spioni,trădători, asasini,aşa cum li se punea în sarcină.

In anul 1946 când eram în delegaţia conferinţei de pace la Paris,împreună cu BELU ZILBER,am citit o carte cu titlu "Zero et L'infini" de KÖSTLER.In discuţia cu ZILBER i-am spus că unele amănunte par verosimile,în legătură cu evenimentele dela Moscova?

Kötler

Intrebare:

In anul 1944 când ai fost la Moscova în delegaţia de armistiţiu dta ca preşedinte pe cine ai luat în delegaţie?

Răspuns:

Eu nu am luat pe nimeni în delegaţie,deoarece delegaţia a fost compusă de către BUZESTI şi SANATESCU.Delegaţia a fost formată din mine,ca preşedinte,ION CRISTU,General DAMACEANU şi GHITA POP.Fiind la Moscova aduşi STIRBEI şi CTIN VISOIANU eu i-am inclus în comisia de armistiţiu.

Intrebare:

Care era rolul dtale în această delegaţie?

Răspuns:

Pe lângă rolul de preşedinte,mi-a revenit sarcina să ridic toate chestiunile politice din comisia de armistiţiu.

Intrebare:

Care a fost atitudinea dtale în timpul tratativelor de armistiţiu şi în timpul cât ai stat la Moscova.

Răspuns:

Am propus ca anumiţi termeni din convenţie să fie îndulciţi,iar atitudinea mea a fost de totală colaborare şi loialitate faţă de URSS.La circa 2-3 zile după

ss/L.PATRASCANU

./.

sosirea delegaţiei la Moscova am fost chemaţi 3 membri ai delegaţiei la Kremlin.Eu l'am luat cu mine pe VISOIANU şi pe DAMACEANU.Ajunşi în anticamera Ministrului de Externe, funcţionarul din birou a tras perdeaua dela geam pentru a vedea iluminaţiile de artifice din jurul nostru,care anunţa capitularea Bucureştiului.După reîntoarcerea dela Kremlin i-am spus soţiei mele de această mică lovitură de teatru,la care am asistat la Kremlin.

Intrebare:

Arată dta anchetei care a fost atitudinea dtale în delegaţia de armistiţiu privitor la prezenţa armatelor sovietice pe teritoriul României?

Răspuns:

Această chestiune n'am ridicat-o eu,ci a ridicat-o VISOIANU,care a cerut să se precizeze termenul de retragere al armatelor în textul convenţiei de armistiţiu.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine,drept pentru care susţin şi semnez.

Arestat:
ss/L.PATRASCANU

Lt.Col.de Securitate
I.Soltuţiu

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău fiul lui D-tru și Lucreția cu ultimul domiciliu în Buc. str. Vasile Lascăr No 100
(Date de stare civilă; ultimul domiciliu)

22. Octombrie 1952.

Orașul București

Interogatorul a început la ora 7 și 50 minute

" s'a terminat la " 12 și 30 "

Intrebare: Arată dumneata împrejurările în care ai venit în 1935 dela Moscova definitiv în țară?

Răspuns: Aproximativ în Mai 1934; în urma publicării unui articol am intrat în divergență cu biroul politic care pe atunci se afla la Praga. Articolul a fost publicat în "Internaționala Comunistă".

In acest articol caracterizam situația din România. Biroul politic nu a fost de acord cu acest articol publicat de mine și mia trimes o scrisoare în care dezaproba acest articol.

In urma acestei fapt executiva cominternului a hotărît ca să înceteze reprezentanța mea și să vină un membru din biroului politic dela Praga. In aceste condițiuni am fost schimbat din funcția de reprezentant al P.C.R. la comintern și înlocuit cu Gemuta Filipovici.

După schimbarea mea ca reprezentant al P.C.R. am rămas în continuare ca salariat al comintern-

Mod. 155

Semnătura, [signature]

Urmare: muncii până la începutul anului 1935, după ce mai înainte cerusem să fiu trimes în țară. Această inițiativă am luat-o deoarece am vrut să activez în rândurile P.C.R. și să nu rămân la un institut din Moscova.

Întrebare: Arată dumneata drumul făcut dela Moscova la București?

Răspuns: Cu un pașaport fals Francez am trecut granița Poloneză, am făcut un popas de două zile la Varșovia, după care am plecat la Praga. Ajuns la Praga am stat 5 zile luând legătură cu ~~Biroul Politic~~ Marcel Pauker care făcea parte din biroului politic. Aici Marcel Pauker mi-a făcut legătură cu granița și cu secretariatul P.C.R. din București. În țară am intrat pela Sighet. Dela Sighet am luat un tren internațional până la Bușteni, iar deacolo am schimbat trenul cu unul personal până la Ploești. La Ploești am coborât și am luat un taxi până la București.

La ieșirea din Ploești, la ultima stație de benzină, șoferul a oprit pentru alimentarea mașinei. Eu am stat în față cu șoferul necoborând din mașină. În acest timp șoferul a intrat în discuție cu doi indivizi pentru a-i lua și pe ei în mașină spre a-i duce la București, deoarece scăpase trenul. După ce a pornit mașina și cei din spate începuseră a vorbi mi s-a părut o voce cunoscută. După puțin timp am identificat pe fostul director și [illegible] al siguranței Gorăscu - Gorăscu se adresa către celălalt "domnule inspector" spunându-i pe nume Istrătescu sau Stratilescu, nu-mi aduc

Semnătura, [signature]

III

~~534~~ ~~540~~ 84

535

Urmare: bine aminte, dar numele lui îmi era cunoscut. Am rămas foarte impresionat de această coincidență. Acești doi politiști erau în stare de ebrietate. Apoi însă amândoi [deasupra: București] manevrat de așa fel încât nu m-au putut identifica.

Întrebare: Ce legături ai avut dumneata cu elemente Trotchiste din U.R.S.S. în timp ce erai la Moscova.?

Răspuns: N-am avut niciun fel de legătură cu niciun trotchist, cât timp am fost la Moscova. Dintre Trotchiști am cunoscut numai pe Racovschi, cât timp am fost la Moscova.

Întrebare: Ce legături ai avut cu Racovschi.?

Răspuns: Pe Racovschi l-am cunoscut la al IV-lea congres al Internaționalei Comuniste, în anul 1922. In discuția avută cu el in anul 1922, am discutat cu el împreună cu Marcel Pauker, Ana Pauker și Cöllös. In 1934. Racovschi s-a întors din deportare, fiind reabilitat. Sora, Dobrogeanu Stela, care era prieten personal cu Racovschi, m-a invitat să fac împreună cu el o vizită lui Racovschi.

Dat fiindcă Racovschi abia se întorsese, am socotit că nu este tactic pentru al vizita.

Întrebare: Cu cine și ce discuții ai avut despre Racovschi și în general despre procesele trădătorilor din U.R.S.S. ?

Răspuns: Despre Racovschi nu am vorbit cu nimeni nimic.

Despre procesele care au avut loc la Moscova în anul 1936. am discutat cu nevastă-mea că este foarte greu de conceput că acești oameni au devenit –

Semnătura, [semnătură]

IV

Urmare: spioni, trădători, asasini; așa cum li se pune în sarcină.

În anul 1946 când eram în delegația conferinței de pace la Paris, împreună cu Belu Zilber, am citit o carte cu titlul "Zero et l'infini" de Koestler. În discuția cu Zilber i-am spus că unele asemănări par verosimile, în legătură cu evenimentele dela Moscova.

Întrebare. În anul 1944 când ai fost la Moscova în delegația de armistițiu dumneata ca președinte pe cine ai luat în delegație?

Răspuns. Eu nu am luat pe nimeni în delegație, deoarece delegația a fost compusă de către Buzești și Sănătescu. Delegația a fost formată din mine, ca președinte, Ion Cristu, General Dămăceanu și Ghiță Pop. Fiind la Moscova, aduși Știrbei și Cstin Visoianu eu i-am inclus în comisia de armistițiu.

Întrebare. Care era rolul dumitale în această delegație?

Răspuns. Pe lângă rolul de președinte, mia revenit sarcina să ridic toate chestiunile politice din comisia de armistițiu.

Întrebare. Care a fost atitudinea dumitale în timpul tratativelor de armistițiu și în timpul cât ai stat la Moscova?

Răspuns. Am propus ca anumiți termeni din convenție să fie îndulciți, iar atitudinea mea a fost de totală colaborare și loialitate față de U.R.S.S. — La circa 2-3 zile după sosirea delegației la Moscova am fost chemați 3 membrii ai dele

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: gatice la Kremlin. Eu l-am luat cu mine pe Vişoianu şi pe Dămăceanu. Ajunşi în anticamera ministrului de externe, funcţionarul din birou a tras perdeaua dela geam pentru a vedea iluminaţiile de artificii din focul nostru, care anunţa capitularea Bucureştiului. După reîntoarcerea dela Kremlin i-am spus soţiei mele de această mică lovitură de teatru, la care am asistat la Kremlin.

Întrebare: Arată dumneata anchetei care a fost atitudinea dumitale în delegaţie de armistiţiu privitor la prezenţa armatelor Sovietice pe teritoriul României?

Răspuns. Această chestiune nu am ridicat-o eu, ci a ridicat-o Vişoianu, care a cerut să se precizeze termenul de retragere al armatelor în textul convenţiei de armistiţiu.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai cu cele declarate de mine drept pentru care subscriu şi semnez.

Anchetat: [signature]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

~~545~~

537

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
===========================

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU,născut la 4 Nov. 1900 în orașul Bacău,fiul lui DUMITRU și LUCREȚIA,cu ultimul domiciliu în București str.Vasile Lascăr Nr.100

25 Octombrie 1952,Buc.

Interogatoriul a început la ora8,10
" s'a terminat" " 13,30

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din ziua de 24.X.1952,dta la întrebarea;cu ce alți spioni imperialiști ai mai avut vreo întâlnire,ai dat un răspuns negativ.Iți menții acest răspuns și în prezent?

Răspuns:

In întrebarea de care este vorba în procesul verbal de interogatoriu din 24.X.,întrebarea se referea la întâlniri secrete.Imi mențin declarația anterioară și cu niciun fel de spioni imperialiști nu am avut nici-o legătură.

Intrebare:

Atunci arată dta ce întâlniri ți-a organizat BELU ZILBER cu niște americani?

Răspuns:

BELU ZILBER nu mi-a organizat niciun fel de întâlnire.BELU ZILBER a venit într'o zi la mine,la începutul anului 1946 spunându-mi că printre americanii cu care are legături există și un căpitan de rezervă,MADISON, lucrător tipograf,comunist și aderent al regimului.

MADISON fiind pe punctul de a pleca în America,BELU ZILBER mi-a propus să-l văd pentru a-l întări în convingerile lui asupra situației din România.

Intrebare:

MADISON a venit la întâlnire?

Răspuns:

MADISON n'a venit la o întâlnire,MADISON a venit

./. ss/L.PATRASCANU

împreună cu un alt american, ROBERTS și cu BELU ZILBER, într'o vizită obșnuită la LENA CONSTANTE. ~~540~~

Intrebare:

Cu ce se ocupau acești doi americani la noi în țară și unde lucrau ei?

Răspuns:

MADISON și ROBERTS erau doi ofițeri americani: unul căpitan și unul locotenent și lucrau în cadrul Comisiei de control americane din București. Cu ce se ocupau aceștia eu nu știu.

Intrebare:

Cum a fost organizată întâlnirea la LENA CONSTANTE.

Răspuns:

Vizita la LENA CONSTANTE a fost organizată în următoarele împrejurări: după ce BELU ZILBER mi-a vorbit de MADISON i-am propus să-l aducă pe MADISON la LENA CONSTANTE într'o seară când vom fi toți acolo. Nu-mi aduc aminte dacă eu sau BELU ZILBER i-a vorbit lui LENA CONSTANTE despre vizită, care să aibă loc la ea în casă. La această vizită au luat parte următoarele persoane: BELU ZILBER, soția mea, HARI BRAUNER, LENA CONSTANTE, MADISON și ROBERTS.

Intrebare:

Ai mai avut cu aceștia vreo întâlnire?

Răspuns:

Cu cei doi americani nu am mai avut nici-o întâlnire. L-am revăzut însă pe MADISON la Paris în anul 1946, când mă aflam în delegația românească la Conferința Păcii

Intrebare:

Soția dtale i-a mai revăzut pe cei doi americani?

Răspuns:

Soția mea l-a revăzut pe ROBERTS în următoarele împrejurări: La începutul verii anului 1946, a venit în țară o ziaristă americană, cu numele LEE dela o mare revistă americană "Leife". Această ziaristă americană era o veche cunoștință a lui HARI BRAUNER. Intr'o zi această ziaristă a venit însoțită de ROBERTS la "Teatrul de Păpuși" unde lucra soția mea făcând un reportaj. Așa l'a revăzut soția mea pentru a doua oară pe ROBERTS. I-am atras imediat atenția soției mele să fie atentă în relațiile cu ROBERTS și să nu-l mai primească, deoarece el

./. ss/L.PATRASCANU

fiind militar activ putea fi spion, spre deosebire de MADISON care era căpitan mobilizat.

Intrebare:

Mai înainte ai arătat că ai mai avut o întâlnire cu MADISON şi la Paris. Arată împrejurările acestei întâlniri la Paris?

Răspuns:

Nici la Paris nu a fost vorba de o întâlnire. L-am revăzut în următoarele împrejurări. Fiind la prânz, la TOROSSIAN, la Hotel, unde era şi BELU ZILBER, acesta mi-a spus că are după masă o întâlnire cu MADISON şi dacă vreau să-l văd. Am acceptat propunerea lui BELU ZILBER şi i-am spus să-l aducă pe MADISON, după masă, la cafea la TOROSIAN.

Intrebare:

Care era situaţia lui MADISON în momentul când se afla la Paris?

Răspuns:

In acel moment MADISON, nu era militar, ci era civil.

Entrebare:

Atunci arată dta cum se explică că acest MADISON, care nu mai era căpitan, ci un simplu tipograf, circula aşa de uşor din America în Europa, când este bine cunoscută situaţia muncitorilor din America?

Răspuns:

Această situaţie a lui MADISON mi-am explicat-o astfel: BELU ZILBER mi-a spus că MADISON se află la Paris, cu un subsidiu sau o bursă, iar eu i-am spus soţiei mele că MADISON a primit probabil această bursă dela serviciul de informaţii la care a lucrat.

Intrebare:

Cu cine dintre americani ai mai avut dta legătură?

Răspuns:

Legături nu am avut cu niciun americani: a venit însă la mine de două ori BURTON BERY, însoţit de doi ofiţeri americani, ataşaţi militari. BURTON BERY a venit prima dată la mine pentru a mă ruga să revin asupra refuzului de a închiria casa lui MIHAI ANTONESCU americanilor, iar a doua oară, a venit pentru a închéia contractul şi a stabili chiria.

./. ss/L.PATRASCANU

Intrebare:

Cu alţi americani ai maiavut vreo legătură?

Răspuns:

Cu alţi americani nu am mai avut nicio legătură.

Intrebare:

Pe generalul americani SCHAILER l-ai cunoscut?

Răspuns:

Da,pe generalul SCHAILER l-am cunoscut.

Intrebare:

Cine era acest SCHAILER?

Răspuns:

SCHAILER era un general american,şeful comisiei de control american.

Intrebare:

Ce legături ai avut cu SCHAILER?

Răspuns:

Cu generalul SCHAILER nu am avut niciun fel de legătură.

Intrebare:

Unde te-ai întâlnit şi ce discuţii ai avut cu SCHAILER?

Răspuns:

Pe SCHAILER l-am văzut numai la recepţii,la dineuri oficiale şi odată la Snagov.Cu SCHAILER nu am avut niciun fel de întâlniri şi niciun fel de discuţii.

Intrebare:

La dna BRAGADIRU acasă l-ai văzut pe SCHAILER?

Răspuns:

Da:La dna BRAGADIRU l-am văzut pe SCHAILER,dar şi acolo era o recepţie particulară şi am ajuns acolo în următoarele împrejurări;fiind undeva la o recepţie oficială,la începutul anului 1945,unde era şi dna BRAGADIRU aceasta a invitat pe soţia mea să trecem pela ea pe acasă. Ajunşi acasă la dna BRAGADIRU aici am găsit o lume pestriţă:naţional ţărănişti,americani şi alţii.Aici am găsit şi pe generalul SCHAILER şi am aflat că locuia chiar acolo.N'am avut nicio discuţie cu el,decât am dat mâna.

Intrebare:

Cu SCHAILER ai avut vreo combinaţie?

./. ss/L.PATRASCANU

Răspuns:

Cu SCHAILER nu am avut nici un fel de combinaţie. Generalul SCHAILER însă a trimis la mine pe CTIN VISOIANU în Iunie 1946 cu propunerea să pleç în America, în orice condiţii voesc. Propunerea lui VISOIANU adusă din partea lui SCHAILER, am refuzat-o imediat.

Intrebare:

Cu alte cuvinte ai primit din partea lui SCHAILER prin VISOIANU să fugi din ţară?

Răspuns:

N'a fost vorba de fugă ci de plecare în America, deoarece SCHAILER socotea că în urma svonurilor care circulau eram în panică.

Intrebare:

Adică asta dovedeşte că era vorba de fuga dtale din ţară?

Răspuns:

Asta nu dovedeşte absolut nimic.

Intrebare:

Aceste manevre ale imperialismului american, le-ai ascuns partidului?

Răspuns:

Da, le-am ascuns partidului aceste manevre ale imperialismului american.

Intrebare:

In afară de aceştia ai mai avut vreo cunoştinţă de alţi spioni imperialişti?

Răspuns:

Da, am mai cunoscut pe un spion cu numele de ADOLF KAUFMAN. In anul 1944 am auzit dela MIHAIL RALEA că acest KAUFMAN se agită pe chestia frontului antihitlerist şi este la Ambasada Elveţiană în legătură cu DEWEC. După 23 August, DEWEC m'a invitat la un dineu, la KAUFMAN consilier la Legaţia Elveţiană. După asta, acest KAUFMAN a vrut să vină în audienţă la mine acasă şi apoi la minister. Intre timp, am aflat că KAUFMAN este spion englez şi de aceea nu l-am mai primit.

Intrebare:

In afară de toţi cei de mai sus, ai mai avut vreo cunoştinţă de alţi spioni imperialişti?

./. ss/L.PATRASCANU

Răspuns:

In afară de cei de mai sus nu am mai știut de niciun fel de spion imperialist.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

Arestat:
ss/L.PATRASCANU

Lt.Col.de Securitate
I.Soltuțiu

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău fiul lui Dimitrie și Lucreția cu ultimul
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
domiciliu în București str. Vasile Lascăr Nr. 100.

25 Octombrie 1952.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 8 și 10 min.
" s'a terminat la " 13 și 30 "

Intrebare: In procesul verbal de interogatoriu din ziua de 24.X 1952, dumneata la intrebarea; cu ce alți spioni imperialiști ai mai avut vreo intâlnire, ai dat un răspuns negativ. Iți menții acest răspuns și în prezent.?

Răspuns. In intrebarea de care este vorba în procesul verbal de interogatoriu din 24.X, intrebarea se referea la intâlniri secrete. Imi mențin declarația anterioară și cu niciun fel de spioni imperialiști nu am avut nicio legătură.

Intrebare: Atunci arată dumneata ce intâlniri ți-a organizat Belu Zilbert cu niște americani?

Răspuns. Belu Zilber nu mi-a organizat niciun fel de intâlnire. Belu Zilber a venit întra și la mine, la începutul anului 1946 spunându-mi că printre Americanii cu care are legătură să existe și un căpitan de rezervă, Madison, lucrător tipograf, comunist și aderent al regimului.

Semnătura, [signature]

Urmare: Madizon fiind pe punctul de a pleca în America, Bebe Zilber mi-a propus să-l văd pentru al întări în convingerile lui asupra situației din România-

Intrebare- Madizon a venit la întâlnire.?

Răspuns. Madizon n-a venit la o întâlnire. Madizon a venit împreună cu un alt american, Roberts, și cu Bebe Zilber, într-o vizită obișnuită la Lena Constante.

Intrebare. Cu ce se ocupau acești doi americani la noi în țară și unde lucrau ei?

Răspuns. Madizon și Roberts erau doi ofițeri americani: unul căpitan și unul locotenent și lucrau în cadrul comisiei de control americane din București. Cu ce se ocupau aceștia eu nu știu.

Intrebare Cum a fost organizată întâlnirea la Lena Constante.?

Răspuns. Vizita la Lena Constante a fost organizată în următoarele împrejurări: după ce Bebe Zilber mi-a vorbit de Madizon i-am propus să-l aducă pe Madizon la Lena Constante, într-o seară când vom fi toți acolo. Nu-mi aduc aminte dacă eu sau Bebe Zilber i-a vorbit lui Lena Constante despre vizita, care să aibă loc la ea în casă. La această vizită au luat parte următoarele persoane: Bebe Zilber, soția mea, Hari Brauner, Lena Constante, Madizon și Roberts.

Intrebare. Ai mai avut cu aceștia vreo întâlnire.?

Răspuns. Cu cei doi americani nu am mai

Semnătura, [signature]

Urmare: avut nicio intâlnire. L-am revăzut însă pe Madijon la Paris în anul 1946 când mă aflam în delegația Românească la conferința păcii.

Întrebare: Soția dumneatale ia mai revăzut pe cei doi americani?

Răspuns: Soția mea la revăzut pe Roberts în următoarele împrejurări: La începutul verii anului 1946, a venit în țară o ziaristă americană, cu numele Lei delie a mare revistă americană „Leife." Această ziaristă americană era o veche cunoștință a lui Hari Braunner. Intre și această ziaristă a venit însoțită de ~~Hari Braunner la~~ Roberts la "Teatrul de păpuși" unde lucra soție mea, făcând un reportaj. Așa l-a revăzut soția mea pentru a doua oară pe Roberts. I-am atras imediat atenția soției mele să fie atentă în relațiile cu Roberts și să nu-l mai primească, deoarece el fiind militar activ putea fi spion, spre deosebire de Madijon care era căpitan mobilizat.

Întrebare: Mai înainte ai arătat că ai mai avut o întâlnire cu Madijon și la Paris. Arată împrejurările acestei întâlniri la Paris?

Răspuns: Nici la Paris nu a fost vorba de o întâlnire. L-am revăzut în următoarele împrejurări: Fiind la prânz, la Torosian la Hotel, unde era și Bebe Ziller, acesta mi-a spus că are după masă o întâlnire cu Madijon și dacă vreau să-l văd. Am acceptat propunerea lui Bebe Ziller și i-am spus să-l aducă pe Madijon, după masă, la cafea la Torosian.

Conf. de mine Patra

Semnătura, Patra

Urmare: Intrebare. Care era situația lui Madijon în momentul când se afla la Paris?

Răspuns. In acel moment Madijon nu era militar și era civil.

Intrebare. Atunci cum ați dumneata cum se explică că acest Madijon, care nu mai era căpitan, ci un simplu tipograf circula așa de ușor din America în Europa, când este bine cunoscută situația muncitorilor din America?

Răspuns. Această situație a lui Madijon mi-am explicat-o astfel: Belu Zilber mi-a spus că Madijon se află la Paris, cu un subsidiu sau o bursă, iar eu i-am spus soției mele că Madison a primit probabil această bursă dela serviciu de informații la care a lucrat.

Intrebare. Cu cine dintre americani ai mai avut dumneata legătură?

Răspuns. Legături nu am avut cu niciun american; a venit însoțit la mine de două ori Button Berry, însoțit de doi ofițeri americani, atașat militari. Button Berry a venit prima dată la mine pentru a mă ruga să intervin asupra rezolvării de a închiria casa lui Mihai Antonescu americanilor, iar a doua oară, a venit pentru a încheia contractul și a stabili chiria.

Intrebare. Cu alți americani ai mai avut vreo legătură?

Răspuns. Cu alți americani nu am mai avut nicio legătură.

Intrebare. Pe Generalul American Schuyler l-ai cunoscut?

Semnătura, [signature]

V

553 ~~544~~

545

Urmare: Răspuns. Da pe generalu Schailer l-am cunoscut.

Intrebare. Cine era acest Schailer?

Răspuns. Schailer era un general american, șeful comisiei de control american.

Intrebare. Ce legături ai avut cu Schailer?

Răspuns. Cu generalu Schailer nu am avut niciun fel de legătură.

Intrebare. Unde te-ai intâlnit și ce discuții ai avut cu Schailer?

Răspuns. Pe Schailer l-am văzut numai la recepții, la dineuri oficiale și odata la Snagov. Cu Schailer nu am avut niciun fel de intâlniri și niciun fel de discuții.

Intrebare. La doamna Bragadiru acasă l-ai văzut pe Schailer?

Răspuns. Da; la doamna Bragadiru l-am văzut pe Schailer dar și acolo era o recepție particulară și am ajuns acolo in următoarele impejurări: fiind invitaţi la o recepție oficială, la inceputul anului 1945, unde era și doamna Bragadiru, aceasta a invitat pe soția mea să trecem pela ea pe acasă. Ajunși acasă la doamna Bragadiru aici am găsit o lume pestriță; naționali țărăniști, americani și alții. Aici am găsit și pe generalu Schailer și am aflat că locuia chiar acolo. N'am avut nicio discuție cu el, decât am dat mâna.

Intrebare. Cu Schailer ai avut vreo combinație?

Răspuns.- Cu Schailer nu am avut niciun fel de combinație. Generalu Schailer insă a

Semnătura, Năţu

Mod. 185

VI

Urmare: trimes la mine pe C-tin Visoianu în Iulie 1946 ca propunere să plec în America, în orice condiții doresc. Propunerea lui Visoianu, adusă din partea lui Schailer, am refuzat-o imediat.

Întrebare: Cu alte cuvinte ai primit din partea lui Schailer prin Visoianu să fugi din țară?

Răspuns: N'a fost vorba de fugă și de plecare în America, deoarece Schailer socotea că în urma svonurilor care circulau eram în panică.

Întrebare: Adică asta dovedește că era vorba de fuga dumitale din țară?

Răspuns: Asta nu dovedește absolut nimic.

Întrebare: Aceste manevre ale imperialismului american le-ai asumat partidului?

Răspuns: Da, le-am asumat partidului aceste manevre ale imperialismului american.

Întrebare: În afară de aceștia ai mai avut vreo cunoștință de alți spioni imperialiști?

Răspuns: Da, am mai cunoscut și un spion cu numele de Adolf Kaufman. În anul 1944 am auzit dela Mihail Ralea că acest Kaufman reagită pe chestia frontului antihitlerist și este la ambasada Elvețiană, în legătură cu Dewec. După 23 August, Dewec m'a invitat la un dineu la Kaufman, consilier la legația elvețiană. După asta, acest Kaufman a venit să mă vadă în audiență la mine acasă și apoi la minister. Între timp, am aflat că Kaufman este spion englez și deaceea nu

completat de mine
Hatz

Semnătura,
Hatz

Urmare: l-am mai primit.

Intrebare. In afară de toți cei de mai sus, ai mai avut vreo cunoștință de alți spioni imperialiști?

Răspuns. In afară de cei de mai sus nu am mai știut de niciun fel de spion imperialist.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

Anch.
Lt. col. Soltuțiu

Arestat
[signature]

Semnătura,

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de
interogatoriu,este identic
cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU,născut la 9 Nov. 1900 în oraşul Bacău,fiul lui DUMITRU şi LUCRETIA,cu ultimul domiciliu în Buc.str.Vasile Lascăr Nr.100

27 Octombrie 1952,Bucureşti

Interogatoriul a început la ora8,40
" s'a terminat " " 13,20

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din ziua de 25.X.1952,la întrebarea (în afară de cei arătaţi mai sus ai vreo cunoştinţă de alţi spioni imperialişti) ai dat un răspuns negativ.Iţi menţi răspunsul dat?

Răspuns:

Da,îmi menţin răspunsul dat.

Intrebare:

De NICOL GROSS ai vreo cunoştinţă?

Răspuns:

De NICOL GROSS am următoarele cunoştinţe:ştiu că NICOL GROSS era un vechi prieten al lui LENA CONSTANTE.In anul 1940,NICOL GROSS a plecat din ţară din cauza legionarilor.La plecare a fost însoţit de LENA CONSTANTE până la Istambul.La plecarea lui din ţară,toate bunurile ce-i aparţineau le-a lăsat lui LENA CONSTANTE în păstrare.In timpul războiului,ştiu dela LENA CONSTANTE, că NICOL GROSS se afla în Anglia,unde lucra la o importantă industrie de război.Stiu că Statul Englez,drept recompensă i-a acordat cetăţenia engleză,că după sfârşitul războiului,s'a dedicat studiului devenind asistent la Cambridge,că ţine conferinţe la radio Londra, una din aceste conferinţe ascultând-o chiar eu personal cu LENA CONSTANTE,soţia mea,HARY BRAUNER,care trata despre noile metode de prelucrarea lemnului.Mai ştiu că LENA CONSTANTE a avut o întâlnire cu NICOL GROSS la

./. ss/L.PATRASCANU.

Praga în anul 1947.

Intrebare:

In răspunsul de mai sus dta ai arătat că împreună cu LENA CONSTANTE și ceilalți din jurul dtale ai ascultat o conferință a lui NICOL GROSS ținută la radio Londra, care trata despre noile metode de prelucrarea lemnului; așa este?

Răspuns:

Exact, așa este.

Intrebare:

Dta erai specialist în probleme forestiere, sau te interesau așa de mult noile metode de prelucrarea lemnului pe atunci?

Răspuns:

Nu. Eu nu eram specialist în probleme forestiere și nici nu mă interesa în mod deosebit noile metode de prelucrarea lemnului, dar mă interesa orice conferință științifică, deoarece eu sunt un om cult.

Intrebare:

Ancheta socotește că răspunsul pe care l-ai dat este lipsit de seriozitate și chiar comic. Continui totuși să-l menți?

Răspuns:

Da, continui totuși să-l mențin, întrucât nu am alt răspuns.

Intrebare:

Ce legături avea NICOL GROSS cu LENA CONSTANTE?

Răspuns:

NICOL GROSS a cerut în căsătorie pe LENA CONSTANTE încă din 194o, înainte de a pleca din țară. De alte legături între LENA CONSTANTE și NICOL GROSS nu știu.

Intrebare:

Ce legături avea LENA CONSTANTE cu Legația Engleză din București?

Răspuns:

LENA CONSTANTE nu avea nici-o legătură cu Legația Engleză din București. In iarna anului 1945, un secretar dela Legația Engleză din București i-a adus o scrisoare dela NICOL GROSS.

După ce mi-a spus acest lucru, i-am atras atenția lui LENA CONSTANTE să fie atentă în relațiile ei cu englez-

./. ss/L.PATRASCANU

Intrebare:

Ai avut vreo înţelegere cu soţia dtale privitor la relaţiile dintre LENA CONSTANTE şi NICOL GROSS?

Răspuns:

Da,fiind la Snagov,împreună cu soţia mea,i-am spus să nu vorbească la cercetări de raporturile şi relaţiile dintre LENA CONSTANTE şi NICOL GROS,lăsând-o pe ea să spună ce vrea.

Intrebare:

Ce fel de întâlnire a avut LENA CONSTANTE cu NICOL GROSS la Praga,şi cum a avut LENA CONSTANTE posibilitatea,de a se întâlni cu NICOL GROSS în străinătate?

Răspuns:

In vara anului 1947 eu am plecat la Conferinţa juriştilor dela Bruxelles,prin Praga.Soţia mea şi cu LENA CONSTANTE de mult timp vroiau să meargă la Praga,să viziteze teatrele de păpuşi.Intre timp,LENA CONSTANTE a primit o telegramă dela NICOL GROSS în care o anunţa că el are treabă la Praga şi să vină şi ea.Telegrama a primit-o în preajma plecării noastre la Bruxelles.După primirea telegramei,i-am propus lui LENA CONSTANTE să o duc eu la Praga,având un avion la dispoziţie;gratis.Când am sosit noi la Praga,NICOL GROSS încă nu sosise,sosind după o zi sau două după ce noi plecasem la Bruxelles,LENA CONSTANTE telegrafiindu-i că ea se află la Praga.După ce noi ne-am reîntors la Praga NICOL GROSS plecare cu o zi înainte.

Intrebare:

Dece NICOL GROSS plecase cu o zi înainte şi nu a mai stat pentru a-ţi face LENA CONSTANTE cunoştinţă cu el?

Răspuns:

Cred că pe NICOL GROSS nu îl interesa persoana mea şi n'a vrut să mă cunoască; în al doilea rând,LENA CONSTANTE i-a spus să plece,din vanitate,pentrucă mi-l prezentase ca un tip foarte bine,dar probabil că după şapte ani nu mai era aşa de bine.

Intrebare:

De ce nu a plecat LENA CONSTANTE cu dta până la Bruxelles s'au Paris?

Răspuns:

Iniţial pe LENA CONSTANTE vroiam să o iau cu mine

./.   ss/L.PATRASCANU

la Bruxelles şi apoi la Paris.Cum însă LENA CONSTANTE nu a putut obţine viza franceză şi nici cea Belgiană, ea a rămas la Praga.Planul era următorul:LENA CONSTANTE să stea câteva zile la Praga cu NICOL GROSS,apoi să vină după noi la Bruxelles şi apoi să treacă mai departe la Paris,unde avea o mătuşe foarte bogată. 550

Intrebare:

Cu ce alţi spioni din slujba imperialiştilor americani şi englezi ai mai avut dta legătură?

Răspuns:

Nu am avut niciodată şi sub nicio formă legătură cu vreun spion din slujba imperialismului americam sau englez.

Intrebare:

Atunci arată ce legături ai avut dta cu VISOIANU?

Răspuns:

Pe VISOIANU l-am cunoscut din anul 1937 pe linia activităţii "Frontului Popular".L-am revăzut în anul 1944,când am reluat legătura cu el informându-mă că el este trimis la Cairo.In anul 1944,i-am propus să intre ca ministru de externe,într'unul din guvernele de coaliţie.Propunerea am făcut-o lui ANA PAUKER,ea fiind de acord.In anul 1945,am avut cu VISOIANU o discuţie în timpul căreia am discutat şi unele nemulţumiri ale mele, privind situaţia mea de partid.

In ajunul plecării mele la Paris,în anul 1946, VISOIANU a venit din partea lui SCHAILER cu propunerea să plec în America,în orice condiţiuni voesc.

In toamna anului 1946,VISOIANU a fugit din ţară. In vara anului 1947,când eu mă aflam la Bruxelles,fiind chemat de STOILOV la Paris,i-am spus lui TOROSIAN,pe care-l chemasem dela început la Bruxelles;să-l caute pe VISOIANU,deoarece vroiam să stau de vorbă cu el.

In anul 1945,când VISOIANU era ministru,am vrut să propun intrarea lui în partid.

In toamna anului 1947,ştiu că VISOIANU a trecut de partea emigraţiei şi apoi a plecat în America.

Intrebare:

Cu ce alţi spioni ai mai avut legătură?

Răspuns:

N'am avut legătură cu niciun fel de spion.

./.   ss/L.PATRASCANU

Intrebare:

Atunci arată cum a ajuns trădătorul şi spionul BARBU ZEVEDEI la Londra?

Răspuns:

In timp ce mă aflam în Comisia de numiri în diplomaţie, l-am propus pe BARBU ZEVEDEI la partid, la S.S.I. şi în Comisia dela Externe, pentru a fi trimis ca consilier la Legaţia Română din Londra.

Intrebare:

Cu ce alţi spioni ai mai avut legătură?

Răspuns:

N'am avut legătură cu niciun fel de spion.

Intrebare

Atunci arată cum a ajuns spionul TOROSIAN la Paris?

Răspuns:

Pe TOROSIAN eu l-am propus ca consul general al României la Paris, în aceleaş condiţiuni ca şi pe BARBU ZEVEDEI.

Intrebare:

Cu alţi spioni ai mai avut legătură?

Răspuns:

N'am avut legătură cu niciun fel de spioni.

Intrebare:

Atunci arată cum a ajuns spioana şi trădătoarea VIOLETA ZUBCOV la Wasington.

Răspuns:

Pe VIOLETA ZUBCOV am propus-o în aceleaşi condiţiuni ca pe BARBU ZEVEDEI şi TOROSSIAN.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele declarate de mine, drept pentru care susţin şi semnez.

Arestat

Lt.Col.de Securitate ss/L.PATRASCANU

I.Soltuţiu

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 9 Noemvrie 1900 în orașul Bacău fiul lui D-tru și Lucreția cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Vasile Lascăr No. 100.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

27. octombrie 1952.

Orașul București.

Interogatoriul a inceput la ora 8, și 40 min.
" s'a terminat la " 13 și 20 "

Intrebare: In procesul verbal de interogatoriu din ziua de 25.X.1952. la întrebarea (în afară de cei arătați mai sus ai vreo cunoștință de alți spioni imperialiști) ai dat un răspuns negativ. Iți menții răspunsul dat?

Răspuns. Da, îmi mențin răspunsul dat.

Intrebare. De Micol Gross ai vreo cunoștință?

Răspuns. De Micol Gross am următoarele cunoștințe: știu că Micol Gross era un vechi prieten al lui Lena Constante. In anul 1940, Micol Gross a plecat din țară din cauza legionarilor. La plecare a fost însoțit de Lena Constante până la Istambul. La plecarea lui din țară, toate bunurile ce-i aparțineau le-a lăsat la Lena Constante în păstrare. In timpul războiului, știu dela Lena Constante, că Micol Gross se afla în Anglia, unde lucra la o importantă industrie de război. Știu că statul englez, drept recompensă i-a acordat cetățenie engleză, că după sfârșitul războiului s-a dedicat studiului

Semnătura, Pătr

Mod. 185

Urmare: devenind asistent la Cambridge, că ține conferințe la radio Londra, una din aceste conferințe ascultând-o chiar eu personal cu Lena Constante, sora mea, Hari Brauner, care trata despre noile metode de prelucrarea lemnului. Mai știu că Lena Constante a avut o întâlnire cu Nicol Gros la Praga în anul 1947.

Intrebare - In răspunsul de mai sus dumneata ai arătat că împreună cu Lena Constante și ceilalți din grupul dumitale ați ascultat o conferință a lui Nicol Gros ținută la radio Londra, care trata despre noile metode de prelucrarea lemnului; așa este?

Răspuns. Exact așa este.

Intrebare. Dumneata erai specialist în probleme forestiere, sau te interesau așa de mult noile metode de prelucrarea lemnului pe atunci?

Răspuns. Nu. Eu nu eram specialist în probleme forestiere și nici nu mă interesa în mod deosebit noile metode de prelucrarea lemnului; dar mă interesa orice conferință științifică, deoarece eu sunt un om cult.

Intrebare. Ancheta constată că răspunsul pe care l-ai dat este lipsit de seriozitate și chiar comic. Continui totuși să-l menții?

Răspuns. Da, continui totuși să-l mențin, întrucât nu am altul răspuns.

Intrebare. Ce legătură avea Nicol Gros cu Lena Constante?

Răspuns: Nicol Gros a cerut în căsătorie.

Semnătura, Pătr

Urmare: pe Lena Constante încă din 1940, înainte de a pleca din țară. De alte legături între Lena Constante și Micol Gros nu știu.

Întrebare: Ce legături avea Lena Constante cu legația Engleză din București?

Răspuns: Lena Constante nu avea nici o legătură cu legația engleză din București. În iarna anului 1945, un secretar dela legația engleză din București ia adus o scrisoare dela Micol Gros. După ce mia spus acest lucru, i-am atras atenția lui Lena Constante să fie atentă în relațiile ei cu englezii.

Întrebare: Ai avut vreo înțelegere cu soția dumitale privitor la relațiile dintre Lena Constante și Micol Gros?

Răspuns: Da. Fiind la Snagov, împreună cu soția mea, i-am spus să nu vorbească la cercetări de raporturile și relațiile între Lena Constante și Micol Gros, lăsându-o pe ea să spună ce vrea.

Întrebare: Ce fel de întâlnire a avut Lena Constante cu Micol Gros la Praga și cum a avut Lena Constante posibilitatea de a se întâlni cu Micol Gros în străinătate?

Răspuns: În vara anului 1947 eu am plecat la conferința juriștilor dela Bruxeles, prin Praga. Soția mea și cu Lena Constante de mult timp voiau să meargă la Praga, să vizitze teatrele de păpuși. Între timp, Lena Constante a primit o telegramă dela Micol Gros în care a anunța că el are treabă la Praga și să

Semnătura, [illegible signature]

IV

Urmare: Vineri la, Telegrama a primit-o în preajma plecării noastre la Bruxeles. După primirea telegramei, i-am propus lui Lena Constante să o duc eu la Praga, având un avion la dispoziție, gratis. Când am venit noi la Praga Nicol Gros încă nu sosise, sosind după o zi sau două după ce noi plecasem la Bruxeles, Lena Constante telegrafiindu-i că ea se află la Praga. După ce noi ne-am reîntors la Praga Nicol Gros plecase cu o zi înainte.

Întrebare: De ce Nicol Gros plecase cu o zi înainte și nu a mai stat pentru a-ți face Lena Constante cunoștință cu el.?

Răspuns: Cred că ~~pe~~ Nicol Gros nu ~~mai~~ îl interesa persoana mea și n-a vrut să mă cunoască; în al doilea rând, Lena Constante i-a spus să plece, din vanitate, pentrucă mi-l prezentase ca un tip foarte bine, dar probabil că după șapte ani nu mai era așa de bine.

Întrebare: De ce nu a plecat Lena Constante cu dumneata până la Bruxeles sau Paris.?

Răspuns: Inițial Lena Constante voiam să o iau cu mine la Bruxeles și apoi la Paris. Cum însă Lena Constante nu a putut obține viza Franceză și nici cea Belgiană ea a rămas la Praga. Planul era următorul: Lena Constante să stea câteva zile la Praga, ~~[illegible]~~ cu Nicol Gros, apoi să vină după noi la Bruxeles și apoi să treacă mai departe la Paris, unde avea o mătușe foarte bogată.

Semnătura: [signature]

V

~~553~~ 567 554

Urmare: Intrebare. Cu ce alți spioni din slujba imperialiștilor americani și englezi ai mai avut dumneata legătură?

Răspuns. Nu am avut niciodată și sub nicio formă legătură cu vreun spion din slujba imperialismului american sau englez.

Intrebare. Atunci arată ce legături ai avut dumneata cu Vișoianu?

Răspuns. Pe Vișoianu l-am cunoscut din anul 1937, pe linia activității "Frontului popular". L-am revăzut în anul 1944, când am reluat legătura cu el, informându-mă că el este trimis la Cairo. In anul 1944, i-am propus să intre ca ministru de externe, interimar din guvernele de coaliție. Propunerea am făcut-o lui Ana Pauker, ea fiind de acord. In anul 1945, am avut cu Vișoianu o discuție în timpul căreia am discutat și unele nemulțumiri ale mele, pierzând vitejia[illegible] mea de partid.

In ajunul plecării mele la Paris, în anul 1946, Vișoianu a venit din partea lui Schailer ~~cu~~ ~~propunerea~~ cu propunerea să plec în America, în orice condițiuni vreau.

In toamna anului 1946, Vișoianu a fugit din țară. In vara anului 1947, când eu mă aflam la Bruxeles, fiind chemat de Stoilov la Paris, i-am spus lui Tarnovian, pe care-l chemasem dela început la Bruxeles, să-l caute pe Vișoianu, deoarece vroiam să stau de vorbă cu el.

In anul 1945, când Vișoianu era ministru

Semnătura, Pătr[ășcanu]

Mod. 185

VI

Urmare: am vrut să propun intrarea lui în partid.

În toamna anului 1947, știu că Vișoianu a trecut de partea emigrației și apoi a plecat în America.

Întrebare: Cu ce alți spioni ai mai avut legătură?

Răspuns: N'am avut legătură cu ~~niciun~~ niciun fel de spioni.

Întrebare: Atunci arată cum a ajuns trădătorul și spionul Barbu Zevedei la Londra?

Răspuns: În timp ce mă aflam în comisia de numirii în diplomație, l'am propus pe Barbu Zevedei la partid, la S.S.I. și în comisia dela externe, pentru a fi trimis ca consilier la legația Română din Londra.

Întrebare: Cu ce alți spioni ai mai avut legătură?

Răspuns: N'am avut legătură cu niciun fel de spioni!

Întrebare: Atunci arată cum a ajuns spionul Tarasian la Paris?

Răspuns: Pe Tarasian eu l'am propus ca consul general al României la paris, în aceleași condițiuni ca și pe Barbu Zevedei.

Întrebare: Cu alți spioni ai mai avut legătură?

Răspuns: N'am avut legătură cu niciun fel de spioni.

Întrebare: Atunci arata cum a ajuns ~~Violeta Zubcov~~ spioana și trădătoarea Violeta Zubcov la Vașington.

Răspuns: Pe Violeta Zubcov am propus-o în-

șters de mine [signature]

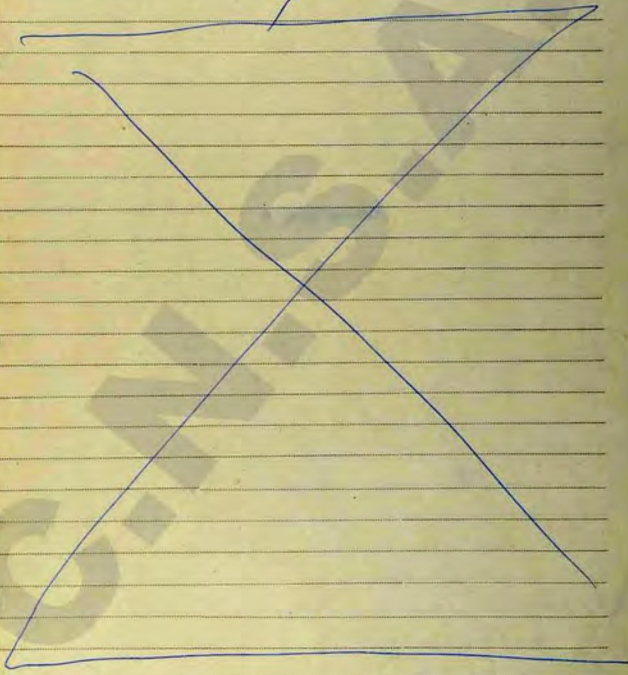
Semnătura, [signature]

Urmare: aceleaş convingeri ca şi Barbu [illegible] şi H. Torosian.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele declarate de mine drept pentru care susţin şi semnez.

Lt. col. Soltuţiu

Anchetat. [signature]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

~~564~~ ~~555~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU,născut la 4 Nov.19oo în orașul Bacău,fiul lui DUMITRU și LUCRETIA,cu ultimul domiciliu în București str.Vasile Lascăr loo.

4 Noembrie 1952,București
Interog.a început la ora 11,1o
" s'a terminat " " 13,3o

Intrebare:

In afară de toți acei pe care i-ai arătat în ultimele dtale declarații,cu ce spioni imperialiști ai mai avut legătură?

Răspuns:

Repet acelaș răspuns,că nu am avut legătură cu niciun spion imperialist.

Intrebare:

Atunci arată ce legături ai avut cu VALIANI?

Răspuns:

Pe VALIANI mi l-a prezentat soția mea,în August sau Septembrie 1946,în timp ce mă aflam la conferința păcii la Paris,el venind acolo în calitate de ziarist.Nevastă mea l-a cunoscut pe VALIANI în anul 1936 la Paris,VALIANI fiind ruda unei colege ale ei de școală.In timp ce eu eram la Paris l-am văzut de câteva ori pe VALIANI,el istorisindu-mi felul cum a organizat rezistența la Milano și suprimarea lui MUSOLINI.Eu i-am povestit felul cum a fost făcut 23 August la noi și rolul pe care l-am avut eu.VALIANI mi-a dat cartea lui intitulată "Istoria socialismului" iar eu i-am dat cartea mea "Sub trei dictaturi" tradusă în limba franceză.Venirea lui VALIANI la PARIS a fost și în urma unei telegrame sau scrisori trimisă de soția mea,în care îi comunica că noi suntem la Paris.După circa o săptămână, VALIANI s'a reîntors la Roma.

In timpul cât am fost în delegația oficială care a vizitat Budapesta,a doua zi a venit VALIANI la mine la hotel

./. ss/L.PATRASCANU

făcându-mi o vizită,spunându-mi că se află acolo într'o misiune economică,trimis de ministrul comerţului exterior, în calitatea lui de deputat,el fiind deputat al grupării "Actione".

In ajunul plecării mele din Budapesta m'a vizitat din nou la hotel,dându-mi un cadou şi spunându-mi că vrea să vină şi în România pe aceiaş linie.

In anul 1949,soacra mea a primit o scrisoare dela VALIANI,în care-i comunica că va trece prin România în Bulgaria,la un congres al presei comuniste.VALIANI însă n'a trecut.

Intrebare:

Dta pe VALIANI îl prezinţi ca pe un comunist?

Răspuns:

Eu l-am cunoscut şi l-am ştiut ca,comunist.

Intrebare:

Atunci cum se explică faptul că VALIANI "comunist" reprezintă în Ungaria pe ministrul comerţului exterior al guvernului reacţionar italian al lui DE GASPERI?

Răspuns:

Explicaţia am găsit-o pe linie personală,ministrul respectiv fiind un specialist,fără de partid în guvernul italian.

Intrebare:

Cum se explică faptul că VALIANI vine la Paris, la telegrama soţiei dtale pe simplu motiv de a vă face o vizită şi cum se explică această uşurinţă de a pleca din Italia în Franţa pentru vizită?

Răspuns:

VALIANI n'a venit numai pentru vizită,ci şi în calitate de ziarist la conferinţa păcii,iar el fiind deputat şi directorul ziarului "Mezzo giorno" avea uşor posibilitatea s'o facă.

Intrebare:

Cum se explică această coincidenţă bizară,a prezenţei lui la Budapesta în timp ce te aflai şi dta acolo?

Răspuns:

Deoarece nimeni n'a ştiut de plecarea mea la Budapesta,fiind hotărâtă numai cu o zi înainte,prezenţa lui VALIANI la Budapesta este o simplă coincidenţă,fără bizară.

Intrebare:

După fuga lui VISOIANU din ţară te-ai mai văzut

./. ss/L.PATRASCANU

cu el?

Răspuns:

După fuga lui VISOIANU din ţară, eu nu m'am mai văzut niciodată cu el, dar fiind la Paris, în anul 1947, i-am spus lui TOROSIAN să-l caute pe VISOIANU şi să-l trimită la mine, dar VISOIANU nu era la Paris.

Intrebare:

In ce împrejurări l-ai cunoscut pe CHERR şi HARIMAN?

Răspuns:

Fiind la Moscova, ca conducător al delegaţiei de armistiţiu, aflând pe cale oficială că englezii şi americani tărăgănează semnarea armistiţiului, am cerut funcţionarului sovietic dela externe, acreditat pe lângă delegaţia română, să-mi organizez o vizită la cei doi miniştri plenipotenţiali, englez şi american. Astfel am fost de două ori la cei doi miniştri, împreună cu VISOIANU şi STIRBEI.

In timp ce eram la conferinţa păcii, la Paris, m'am întâlnit cu HARIMAN pe stradă, care s'a oprit pe loc, vroind să-mi vorbească, dar m'am făcut că nu observ gestul lui, ne-am salutat şi am trecut mai departe, tocmai pentru că era american şi era ministru.

Intrebare:

Cine era un anume BRETZEL, ce relaţii ai avut cu el şi ce relaţii au existat între el şi VIOLETA ZUBCOV?

Răspuns:

BRETZEL era un funcţionar italian al unei întreprinderi italiene, cu o filială în România. El mi-a fost recomandat de soţia mea, în anul 1940, la reîntoarcerea ei din Italia, invitându-l la noi acasă. In timpul domiciliului obligator, la Poiana Tapului, el mi-a făcut de mai multe ori vizite împreună cu prietena lui VIOLETA ZUBCOV, cu care avea prietenie mai intimă.

In anul 1945 când BRETZEL a plecat din ţară, filiala italiană încetându-şi activitatea l-am rugat să-mi găsească un editor, pentru a-mi tipări cartea "Sub trei dictaturi" în Italia.

După plecarea lui a mai scris de vreo două ori şi pe urmă nu mai ştiu ce s'a mai întâmplat cu el.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine drept pentru care susţin şi semnez.

Lt.col.de Securitate — Arestat:

I.Soltuţiu — ss/L.PATRASCANU

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău fiu lui Dimitrie Pătrășcanu cu ultimul domiciliu în București Str. Vasile Lascăr No 100
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

4 Noembrie 1952.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 11 și 10 min.
" s'a terminat la " 13 și 30 "

Intrebare: În afară de toți acei pe care i-ai arătat în ultimele dumitale declarații, cu ce spioni imperialiști ai mai avut legătură?

Răspuns: Repet același răspuns, că nu am avut legătură cu niciun spion imperialist.

Intrebare: Atunci arată ce legături ai avut cu Valiani?

Răspuns: Pe Valiani mi l-a prezentat soția mea, în August sau Septembrie 1946, în timp ce mă aflam la conferința păcii la Paris, el venind acolo în calitate de ziarist. Nevastă-mea l-a cunoscut pe Valiani în anul 1936 la Paris, Valiani fiind ruda unui coleg al ei de școală. În timp ce eu eram la Paris l-am văzut de câteva ori pe Valiani, el istorisindu-mi felul cum a organizat rezistența la Milano și suprimarea lui Mussolini. Eu i-am povestit felul cum s-a făcut 23 August la noi și rolul pe care l-am avut eu. Valiani mi-a dat cartea lui intitu-

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: lată "Istoria socialismului"; iar eu iam dat cartea mea "Sub trei dictaturi" tradusă în limba franceză. Venirea lui Valiani la Paris a fost și în urma unei telegrame sau scrisori trimeasă de soția mea în care îi comunica că noi suntem la Paris. După circa o săptămână, Valiani sa reîntors la Roma.

In timpul cât am fost în delegația oficială care a vizitat Budapesta, a doua zi, a venit Valiani la mine la hotel făcândumi o vizită, spunându-mi că se află acolo într-o misiune economică, trimes de ministrul comerțului exterior, in calitatea lui de deputat, el fiind deputat al grupării "Actione"

In ajunul plecării mele din Budapesta, mi-a vizitat din nou la hotel, dându-mi un cadou și spunându-mi că vrea să vină și în România, pe aceaș linie.

In anul 1949, soacrămea a primit o scrisoare dela Valiani; în care i comunica că va trece prin România în Bulgaria, la un congres al presei Comuniste, Valiani însă n'a trecut.

Intrebare. Dumneata pe Valiani îl prezinți ca pe un Comunist?

Răspuns. Eu lam cunoscut și l-am știut ca comunist.

Intrebare. Atunci cum se explică faptul că Valiani "comunist" reprezintă în Ungaria pe ministrul comerțului exterior al guvernului reacționar al Italiei al lui Degasperi?

Răspuns. Explicația am găsito pe linie personală, ministrul respectiv fiind un specialist, fără de partid în guvernul Italian.

Intrebare. Cum se explică faptul că Valiani

Semnătura, [signature]

Urmare: vine la Paris, la telegrama soției dumitale, pe simplu motiv de a vă face o vizită, și cum se explică această ușurință de a pleca din Italia în Franța pentru vizită?

<u>Răspuns</u>: Valiani nu a venit numai pentru vizită, ci și în calitate de ziarist la conferința păcii, iar el fiind deputat și directorul ziarului „Mezzo giorno", avea ușor posibilitatea să facă.

<u>Întrebare</u>: Cum se explică această coincidență bizară, a prezenței lui ~~bizară~~ la Budapesta în timp ce te aflai și dumneata acolo?

<u>Răspuns</u>: Deoarece nimeni nu a știut de plecarea mea la Budapesta fiind hotărâtă numai cu o zi înainte, prezența lui Valiani la Budapesta este o simplă coincidență, fără bizarerie.

<u>Întrebare</u>: După fuga lui Vișoianu din țară te-ai mai văzut cu el?

<u>Răspuns</u>: După fuga lui Vișoianu din țară, eu nu m-am mai văzut niciodată cu el, dar fiind la Paris în anul 1947, i-am spus lui Tătărescu să-l caute pe Vișoianu și să-l trimită la mine, dar Vișoianu nu era la Paris.

<u>Întrebare</u>: În ce împrejurări l-ai cunoscut pe Cherr și Harriman?

<u>Răspuns</u>: Fiind la Moscova, ca conducător al delegației de armistițiu, aflând pe cale oficioasă că Englezii și Americanii tărăgănează semnarea armistițiului, am cerut funcționarului sovietic dela externe, acreditat pe lângă delegația Română, să-mi organizeze o vizită la cei doi miniștri plenipotențiari, englez și american. Astfel am fost

Semnătura, [signature]

Urmare: de două ori la cei doi miniştri, împreună cu Vişoianu şi Stirbei.

În timp ce eram la conferinţa păcii, la Paris, m-am întâlnit cu Harriman pe stradă, care s-a oprit pe loc, vroind să-mi vorbească, dar m-am făcut că nu observ gestul lui, l-am salutat şi am trecut mai departe, tocmai pentru că era american şi era ministru.

Întrebare. Cine era un anume Bretzel, ce relaţii ai avut cu el şi ce relaţii au existat între el şi 'Violeta Zubcov'?

Răspuns. Bretzel era un funcţionar italian, al unei întreprinderi italiene, cu o filială în România. Acesta mi-a fost recomandat de soţia mea, în anul 1940, la reîntoarcerea ei din Italia, invitându-l la noi acasă. În timpul domiciliului obligator, la Poiana Ţapului, el mi-a făcut de mai multe ori vizite împreună cu prietena lui Violeta Zubcov, cu care avea prietenie mai intimă. În anul 1945 când Bretzel a plecat din ţară, filiala italiană încetându-şi activitatea, l-am rugat să-mi găsească un editor pentru a-mi tipări cartea "Sub trei dictaturi" în Italia.

După plecarea lui a mai scris de vreo două ori şi pe urmă nu mai ştiu ce s-a mai întâmplat cu el.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine drept pentru care susţin şi semnez.

Arestat.

Semnătura, [signature]

Prezentul proces-verbal de interogatoriu este identic cu originalul 560

560

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău, fiul lui DTRU și LUCREȚIA, cu ultimul domiciliu în București str. Vasile Lascăr Nr. 100

10 Noembrie 1952, București

Intergoa.a început la ora 8,20

" s'a terminat " 13,20

Intrebare:

Arată dta când și în ce împrejurări urmau să te scoată din țară imperialiștii?

Răspuns:

In vara anului 1946, a venit VISOIANU la mine la cabinet, cam pela sfârșitul lui Iulie sau începutul lui August și mi-a transmis o invitație din partea americanilor respectiv din partea lui SCHUYLER, să plec în America în orice condițiuni voesc.

Intrebare:

Ce alte acțiuni ai întreprins dta și alții pentru fuga din țară?

Răspuns:

Eu personal n'am întreprins nici un fel de acțiuni. In toamna anului 1947 a venit BETEA NICOLAIE la mine, cu următoarea propunere de fugă din țară: BETEA NICOLAE a fost unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai mei. Incă din vara anului 1947 cu prilejul plecării mele la Bruxelles, la Congresul Juriștilor cu o zi sau două înainte de plecarea mea, BETEA NICOLAIE m'a sfătuit să nu mă mai întorc în țară deoarece viața și libertatea mea erau în primejdie.

BETEA NICOLAIE mi-a spus că se duce o campanie surdă împotriva mea și fiind socotit naționalist trebuie să mă aștept la consecințe grave.

./. ss/L. PATRASCANU

La aceste sfaturi şi propuneri ale lui BETEA N. i-am spus că mă voi gândi şi îi voi telefona dela Bruxelles dacă mă mai întorc sau nu. Această hotărâre de a rămâne sau nu la Bruxelles urma să i'o comunic printr'o parolă.

La plecarea la Bruxelles, BETEA NICOLAIE mi-a dat un bilet pentru un profesor de statistică din Bruxelles, din partea lui ANTON GOLOPENTIA, spunându-mi că dacă am nevoie de ceva pot să-l folosesc, fiind un prieten al României.

In Octombrie 1947 a venit din nou BETEA la mine, propunându-mi din nou să fug din ţară, cu un avion pilotat de MAX MANOLESCU în următoarele împrejurări: BETEA NICOLAIE era un colaborator apropiat cu SABIN MANUILA fostul director general al Institutului de Statistică. La un moment dat, SABIN MANUILA era în primejdie de a fi arestat, deoarece avusese unele legături cu americani, lucru pe care eu l-am aflat cercetând dosarul lui MANIU, pe când eram ministru al justiţiei. BETEA NICOLAE m'a întrebat, ce acuzaţii se aduc lui MANUILA, lcru pe care am refuzat să i-l spun, afirmând că nu ştiu. Imediat după aceasta mi-am dat seama că BETEA are legături strânse cu MANUILA. BETEA NICOLAIE mi-a spus că are pregătit un avion pentru fuga lui SABIN MANUILA din ţară, pilotat de MAX MANOLESCU şi mi-a propus să fug şi eu cu acest avion. Această discuţie a mea cu BETEA a avut loc la mine acasă, într'o după amiază. Eu i-am spus lui BETEA că nu plec pentrucă nu mă simt în primejdie. După ce BETEA a plecat dela mine, mi-am dat seama de natura legăturilor lui BETEA cu MANUILA şi că SABIN MANUILA urmăreşte să mă scoată din ţară urmând să-şi facă un merit personal.

La sfârşitul lui Octombrie 1947, în ajunul plecării avionului, BETEA a venit din nou la mine şi mi-a propus să plec cu avionul care urma să plece peste o zi sau două.

Planul de fugă era următorul: cu acest avion urma să fugă următorii: BETEA NICOLAE, RATIU ANTON, MICSA REMUS, RETEGAN, PAVEL CTIN, SABIN MANUILA cu soţia lui, eu cu soţia mea şi cu LENA CONSTANTE. Eu urma să plec cu soţia mea şi cu LENA CONSTANTE la Arad şi să mă urc în avion, care în loc să vină la Bucureşti, urma să plece în vest spre Italia.

De astă dată i-am spus lui BETEA că accept propunerea de a fugi din ţară.

La două-trei zile după această discuţie, avută cu

./. ss/L. PATRASCANU

BETEA NICOLAIE tot la mine acasă,BIRO a venit la mine la cabinet (el fiind un colaborator al meu) anunţându-mă că BETEA a fost surprins într'o maşină condusă de un american împreună cu SABIN MANUILA şi DUTESCU DAN,care fusese şeful meu de cabinet în anul 1944.

La această informaţie l-am chemat la mine pe RUPENIAN EMANOIL spunându-i să meargă la RATIU care ştiam că are legătură cu poliţia şi lucra ca controlor economis,să se intereseze ce anume ştie DUTESCU de discuţiile mele cu BETEA N. privitor la fuga din ţară.Eu eram îngrijorat de faptul că BETEA ar fi putut să-i spună lui DUTESCU DAN despre aceste discuţii,ceace ar fi putut naşte complicaţii pentru mine.

Inainte de a-mi aduce RUPENIAN răspunsul dela RATIU am luat măsura să trimit pe MICSA REMUS,prietenul lui BETEA N.,la Arad,pentru a nu fi arestat dela cabinetul meu,ceace m'ar fi compromis.

A doua zi RUPENIAN mi-a adus răspunsul dela RATIU care-mi comunica că DUTESCU nu ştie nimica de toată chestia cu fuga,deoarece BETEA l-a luat ca traducător în ultimul moment şi n'apucase să-i spună nimic.Acest plan de fugă, în urma acestor complicaţii a eşuat.

Cam după o lună jumătate,cam pela mijlocul lui Decembrie,RATIU ANTON a venit la mine la minister,fiind trimes de BETEA,să-mi propună o nouă încercare de fugă din ţară tot cu un avion.

Am respins propunerea lui BETEA şi RATIU a dispărut din cabinet,iar RATIU nu mi-a spus unde se află ascuns BETEA.

Intrebare:

Ce alte pregătiri de fugă s'au mai întreprins?

Răspuns:

La începutul lui Martie 1948 a venit la mine HERANT TOROSIAN,pentru a-mi propune să fug din ţară în următoarele împrejurări:TOROSIAN mi-a spus că a găsit o cale sigură de a pleca clandestin din ţară,pela Oradea,cale verificată printr'un nepot al său.Am respins propunerea lui TOROSIAN.

Intrebare:

Ce alte propuneri de fugă ai mai primit?

./. ss/L. PATRASCANU

Răspuns:

57

Toţi prietenii mei şi cunoscuţi apropiaţi adică: LUCIA FLICHER, PEPI LEIBOVICI, LENA CONSTANTE, nevastă mea m'au sfătuit să plec din ţară, ca să-mi salvez viaţa. 564

LUCIA FLICHER a plecat legal din ţară în anul 1948 iar PEPI LEIBOVICI a plecat în anul 1946, eu procurându-i viza de eşire din ţară. Cu soţia mea am avut o discuţie, în care i-am spus că viaţa mea este primejduită şi că ar fi bine să plecăm din ţară, ea fiind întru totul de acord. Am discutat cu ea faptul, că francii elveţieni pe care îi avem, ne pot ajunge să trăim modest un an de zile în străinătate.

Intrebare:

Toate lucrurile pe care le-ai arătat mai sus, pentru care motive le-ai ascuns conducerii partidului şi organelor de stat?

Răspuns:

Toate aceste lucruri le-am ascuns conducerii partidului şi organelor de stat, pentrucă le-am tranşat eu personal, respingându-le.

In prima fază a cercetărilor toate cele de mai sus, le-am ascuns, dar după două luni le-am recunoscut.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine, cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine drept pentru care susţin şi semnez.

Arestat:
ss/L. PATRASCANU

Anchetator:
Lt.col. de Securitate
I. Soltuţiu

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău fiul lui D-tru și Lucreția (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) cu ultimul domiciliu în București Str. Vasile Lascăr No. 100.

10 Noembrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8 și 20 min.
" s'a terminat la " 13 și 20 "

Intrebare: Arată dumneata când și în ce împrejurări urmau să te scoată din țară imperialiști?

Răspuns. In vara anului 1946, a venit Visarionu la mine la cabinet, cam pela sfârșitul lui Iulie sau începutul lui August și mi-a transmis o invitație din partea Americanilor, respectiv din partea lui Schuiler, să plec în America în orice condițiuni voesc.

Intrebare. Ce alte acțiuni ai întreprins dumneata și alții pentru fuga din țară?

Răspuns. Eu personal n-am întreprins nici-un fel de acțiune.

In toamna anului 1947 a venit Belu Nicolaie la mine, cu armătoarea propunere de fugă din țară: Belu Nicolaie a fost unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai mei. Încă din vara anului 1947, cu prilejul plecării mele la-

Semnătura, [signature]

Urmare: Bruxelles, la congresul juriștilor cu o zi sau două înainte de plecarea mea, Belea Nicolaie m'a sfătuit să nu mă mai întorc în țară deoarece viața și libertatea mea erau în primejdie.

Belea Nicolaie mi-a spus că se duce o campanie acută împotriva mea și fiind socotit naționalist trebuie să mă aștept la consecințe grave.

La aceste sfaturi și propuneri ale lui Belea N. i-am spus că mă voi gândi și îi voi telefona dela Bruxelles dacă mă mai întorc sau nu. Această hotărâre de a rămâne sau nu la Bruxelles urma să i-o communic printr-o parolă.

La plecarea la Bruxelles, Belea Nicolaie mi-a dat un bilet pentru un profesor de statistică din Bruxelles, din partea lui Anton Golopenția, spunându-mi că dacă am nevoie de ceva pot să-l folosesc, fiind un prieten al României.

In octombrie 1947, a venit din nou Belea la mine, propunându-mi din nou să fug din țară, cu un avion pilotat de Mat Manolescu în următoarele împrejurări: Belea Nicolaie era un colaborator apropiat cu Sabin Manuilă fostul director general al institutului de statistică. La un moment dat, Sabin Manuilă era în primejdie de a fi arestat, deoarece avusese unele legături cu Americanii; lucru pe care eu l-am aflat cercetând dosarul lui Maniu, pe când eram ministru al justiției. Belea Nicolaie m-a întrebat, ce acuzații se aduc lui Manuilă, lucru pe care am refuzat să i-l spun, afirmând că nu știu. Imediat după aceasta mi-am dat seama că Belea are legături strânse-

Semnătura, [signature]

Urmare: cu Manoilă. Betea Nicolaie mi-a spus că are pregătit un avion pentru fuga lui Sabin Manoilă din țară, pilotat de Max. Manolescu și mi-a propus să fug și eu cu acest avion. Această discuție a mea cu Betea a avut loc la mine acasă, într-o după amiază. Eu i-am spus lui Betea că nu plec, întrucât nu mă simt în primejdie. După ce Betea a plecat dela mine, mi-am dat seama de natura legăturilor lui Betea cu Manoilă și că Sabin Manoilă urmărește să mă scoată din țară, urmând să-și facă un merit personal. 566

La sfârșitul lui Octombrie 1947, în ajunul plecării avionului, Betea a venit din nou la mine și mi-a propus să plec cu avionul care urma să plece peste o zi sau două.

Planul de fugă era următorul: cu acest avion urma să fugă următorii: Betea Nicolaie, Rațiu Anton, Micșa Remus, Retegan, Pavel C-tin, Sabin Manoilă cu soția lui, eu cu soția mea și cu Sima Constante. Eu urma să plec cu soția mea și cu Sima Constante la Arad și să mă urc în avion, care în loc să vină la București, urma să plece în vest spre Italia.

De astă dată i-am spus lui Betea că accept propunerea de a fugi din țară.

La două trei zile după această discuție, avută cu Betea Nicolaie tot la mine acasă, Biro a venit la mine la cabinet (el fiind un colaborator al meu) anunțându-mă că Betea a fost surprins într-o mașină condusă de un american, împreună cu Sabin Manoilă și Dutescu Dan, care fusese șeful meu de cabinet în anul 1944.

Semnătura, [signature]

Mod. 185

VI.

Urmare: La această informație l-am chemat la mine pe Ruprecian Emanoil spunându-i să meargă la Rațiu care știam că are legătură cu poliția și lucra la controlul economic, să se intereseze ce anume știe Dulescu de discuțiile mele cu Betea N. privitor la fuga din țară. Eu eram îngrijorat de faptul că Betea ar fi putut să-i spună lui Dulescu Dan despre aceste discuții, ce ar fi putut naște complicații pentru mine.

Inainte de a-mi aduce Ruprecian răspunsul dela Rațiu, am luat măsura să trimet pe Micșa Remus, prietenul lui Betea N., la Arad, pentru a nu fi arestat dela cabinetul meu, ceea ce m-ar fi compromis.

Adoua zi Ruprecian mi-a adus răspunsul dela Rațiu care mi comunica că Dulescu nu știe nimica de toată chestia cu fuga, deoarece Betea l-a luat ca traducător în ultimul moment și n-apucase să-i spună nimic. Acest plan de fugă, in urma acestor complicații a eșuat.

Cam după o lună jumătate, cam pe la mijlocul lui Decembrie, Rațiu Anton a venit la mine la minister, fiind trimes de Betea, să-mi propună o nouă incercare de fugă din țară tot cu un avion.

Am respins propunerea lui Betea și Rațiu a dispărut din cabinet, iar Rațiu nu mi-a spus unde se afla ascuns Betea.

Intrebare. Ce alte pregătiri de fugă s-au mai intreprins:?

Răspuns. La inceputul lui Martie 1948, a venit la mine Hevont Tarosian, pentru a-mi-

Semnătura, [signature]

V

~~566~~ ~~575~~ 567

Urmare: propune să fug din țară în următoarele împrejurări: Torosian mi-a spus că a găsit o cale sigură de a pleca clandestin din țară, pela Oradea, cale verificată printr-un sujet al său. Am respins propunerea lui Torosian.

Întrebare. Ce alte propuneri de fugă ai mai primit?

Răspuns. Toți prietenii mei și cunoscuții apropiați adică: Lucia Flicker, Pepi Leibovici, Lena Consta-site, neuostânnea mi-au sfătuit să plec din țară, ca să-mi salvez viața.

Lucia Flicker a plecat legal din țară în anul 1948, iar Pepi Leibovici a plecat în anul 1946, cu procurându-și viză de eșire din țară. Cu soția mea am avut o discuție, în care i-am spus că viața mea este primejduită și că ar fi bine să plecăm din țară, ea fiind întru totul de acord. Am discutat cu ea faptul, că francii elvețieni pe care îi avem, nu pot ajunge să trăim modest un an de zile în străinătate.

Întrebare. Toate lucrurile pe care le-ai arătat mai sus, pentru care motive le-ai ascuns conducerii partidului și organelor de stat?

Răspuns. Toate aceste lucruri le-am ascuns conducerii partidului și organelor de stat, pentru că le-am tranșat eu personal, respingându-le.

În prima fază a cercetărilor toate cele de mai sus le-am ascuns, dar după două luni le-am recunoscut.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu

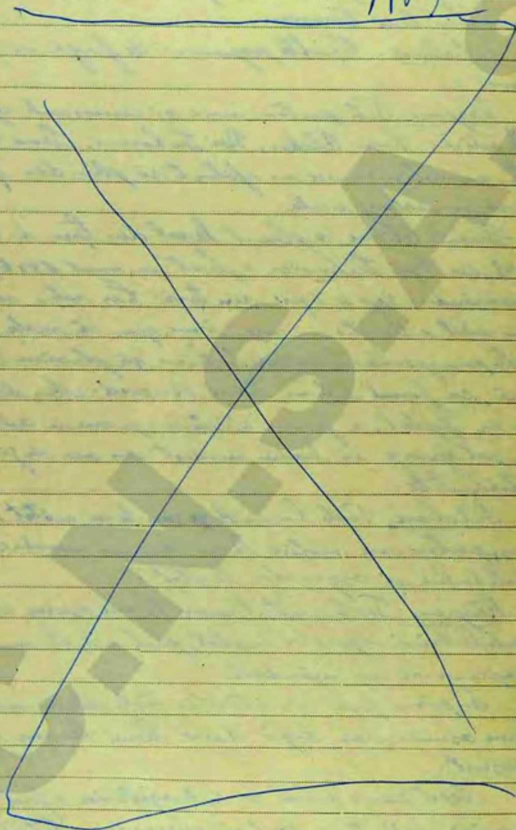
Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: cele declarate de mine ~~[illegible]~~ sunt pentru care susțin și semnez.

Arestat.

Șters de mine

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul PATRASCANU LUCRETIU, profesor universitar, născut la 4 Noembrie 1900, în Bacău, fiul lui DUMITRU şi LUCRETIA, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Vasile Lascăr 100.

21 Iulie 1953, Bucureşti
Interog. a început la ora 10
". s'a terminat " . 13,30

Intrebare

Eşti hotărât dta să arăţi în întregime şi sincer activitatea dtale duşmănoasă dusă împotriva regimului nostru?

Răspuns

In declaraţiile pe care le-am dat până acum am arătat sincer şi cinstit numai adevărul, sunt hotărât să răspund cinstit şi sincer la orice alte întrebări şi voi arăta numai adevărul, în întregime, iar în ce priveşte activitatea mea, n'am desfăşurat nici un fel de activitate duşmănoasă.

Intrebare

Arată toate întâlnirile pe care le-ai avut cu BUZESTI, POGONEANU, STARCEA şi HERBERT ZILBER?

Răspuns

Pe BUZESTI l-am văzut de două ori în ambele rânduri împreună cu POGONEANU, pe POGONEANU l-am mai văzut încă odată ulterior, pe STARCEA l-am văzut de trei ori, cred, iar pe ZILBER în legătură cu persoanele acestea l-am văzut o singură dată şi anume împreună cu STARCEA.

Intrebare

Când l-ai văzut dta pentru prima dată pe BUZESTI, după 6 Martie 1945?

Răspuns

După 6 Martie 1945, pe BUZESTI l-am văzut pentru prima dată în Septembrie 1945, împreună cu POGONEANU, în casă la TOROSIAN

Intrebare

Cum a fost organizată această întâlnire?

Răspuns

Am rugat-o pe LENA CONSTANTE, care era în bune relaţii

./. ss/L. PATRASCANU

cu POGONEANU, să-l cheme pe acesta la TOROSIAN acasă iar lui TOROSIAN eu i-am cerut casa pentru această întâlnire, TOROSIAN fiind de acord și știind cine urmează să vină la întâlnire. Întâlnirea a avut loc în str. Armenească 14. La această întâlnire îl chemasem numai pe POGONEANU, acesta însă a venit împreună cu BUZESTI și astfel l-am văzut pe BUZESTI pentru prima oară după 6 Martie 1945.

Intrebare

Ce caracter a avut această întâlnire?

Răspuns

Intâlnirea aceasta a avut caracter confidențial.

Intrebare

Arată dta rostul acestei întâlniri confidențiale?

Răspuns

Această întâlnire am socotit-o necesară în urma crizei dintre rege și guvern, ivită în August 1945 și scopul a fost de a obține informații în ce privește punctul de vedere al regelui și al anturajului său cu privire la criză. Menționez că pentru acela l-am chemat pe POGONEANU, deoarece știam că este unul dintre intimii regelui.

Intrebare

Arată dta discuțiile ce au avut loc la această întâlnire?

Răspuns

In ziua în care regele a trimis scrisoarea de rupere a relațiilor sale cu guvernul Dr. PETRU GROZA reprezentanților celor trei puteri din Comisia Aliată de Control, eu mă aflam în audiență obișnuită de lucru la rege și cu acest prilej mi-a spus că a trimis scrisoarea de rupere a relațiilor cu guvernul. Imediat i-am ripostat, arătându-i că a făcut o mare greșală. Atât i-am spus numai.

Când am început discuția cu POGONEANU și BUZESTI am plecat dela acest răspuns dat regelui, repetându-le și lor că regele a făcut o mare greșală și că ar trebui să revină asupra ei. POGONEANU și BUZESTI au stat ferm pe poziția regelui, susținând că anglo-americanii vor interveni în treburile interne ale României pentru rezolvarea acestei crize. Eu fiind grăbit, conversația a fost întreruptă - oarecum - fără a stabili atunci o nouă întâlnire. Acesta a fost fondul discuției și altceva cu acest prilej nu s'a discutat.

Intrebare

Cum a fost organizată a doua întâlnire cu BUZESTI?

./. ss/L. PATRASCANU

Răspuns

După aproximativ o săptămână dela prima întâlnire, dat fiind că rămăsese întreruptă discuţia dela prima întâlnire, am rugat-o din nou pe LENA CONSTANTE să-mi organizeze o nouă întâlnire, de astădată şi cu POGONEANU şi cu BUZEŞTI, în garsoniera lui FLORIN TEODORU, în str. Dionisie Lupu 12, deoarece nu mai ţin minte din ce motive nu se mai putea organiza la TOROSIAN în casă. Intâlnirea a avut loc în ziua şi ora fixată de mine.

Intrebare

Arată dta discuţiile dela această întâlnire?

Răspuns

Discuţia a început pe tema necesităţii reluării legăturilor dintre guvern şi rege, susţinând atât ei cât şi eu aceleaş puncte de vedere ca la întâlnirea anterioară. In cursul discuţiei - deşi ei susţineau punctul lor de vedere cu privire la intervenţia anglo-americanilor - eu le-am propus să-i sugereze regelui să apeleze la mine să intermediez între guvern şi rege pentru rezolvarea crizei, în care calitate să preiau provizoriu conducerea guvernului, ca cel mai vechiu ministru. Ei au fost categoric împotriva propunerii mele, rămânând la vechiul lor punct de vedere. Cu aceasta discuţia a luat sfârşit şi de atunci pe BUZEŞTI nu l-am mai văzut niciodată.

Intrebare

In afară de întâlnirile arătate de dta mai sus, când te-ai mai întâlnit cu POGONEANU?

Răspuns

După 6 Martie 1945 pe POGONEANU - în afară de cele două împrejurări arătate de mine mai sus - l-am mai văzut o singură dată, în vara anului 1946, la Ministerul de Justiţie, când m'a rugat să intervin la Preşedenţia Consiliului de Miniştri să se dea viza de ieşire din ţară soţiei lui BUZEŞTI, bolnavă de [redacted] N'am făcut intervenţia cerută şi altă discuţie, de altă natură, n'am avut cu el cu acest prilej. Aceasta a fost ultima oară când l-am văzut pe POGONEANU.

Intrebare

Cu care BUZEŞTI ai avut întâlnirile de mai sus?

Răspuns

Intâlnirile arătate mai sus le-am avut cu GRIGORE NICULESCU-BUZEŞTI, fost ministru de externe în guvernul dela 23 August 1944.

Intrebare

Arată dta întâlnirile pe care le-ai avut cu ION STARCE[...] tot în această perioadă. ./. ss/L.PATRAŞCANU

Răspuns

După 6 Martie 1945 pe ION STARCEA l-am întâlnit pentru prima dată în Septembrie 1945, cu câteva zile înaintea primei întâlniri avută cu BUZEŞTI şi cu POGONEANU. Intâlnirea a avut loc la TOROSIAN acasă, fiind organizată de mine prin TOROSIAN. Prezenţi la această întâlnire şi la discuţii au mai fost şi ZILBER HERBERT şi TOROSIAN HERANT.

Intrebare

-Arată dta discuţiile care au avut loc la această întâlnire.

Răspuns

L-am chemat la această întâlnire pe IONEL STARCEA pentru a discuta cu el aceleaş chestiuni pe care ulterior le-am discutat cu NICULESCU BUZEŞTI şi cu POGONEANU -aşa cum le-am arătat mai sus - eu ştiind că STARCEA este unul din intimii regelui. Incă dela începutul discuţiei STARCEA mi-a spus că nu mai este la palat şi că nu mai are nici o legătură cu regele. Cu aceasta s'a terminat discuţia cu STARCEA. Ca urmare a faptului că STARCEA nu mai avea legături cu palatul m'am hotărât să-l chem pe POGONEANU la întâlnire şi ulterior şi pe BUZEŞTI. L-am chemat pe STARCEA cel dintâi, întrucât colaborasem cu el înainte de 23 August şi el nefiind om politic am crezut că voi afla mai uşor adevărul dela el asupra stării de spirit şi a atitudinii regelui şi anturajului său.

Intrebare

Când l-ai mai revăzut pe STARCEA?

Răspuns

Până în vara anului 1947 nu l-am mai văzut niciodată pe STARCEA. In Iulie 1947, în ajunul plecării mele la Bruxelles, STARCEA a venit la mine acasă şi m'a rugat să iau şi să scot din ţară nişte vase de preţ şi să le transmit fratelui său care se găsea la Londra. Neavând nici o posibilitate să-i satisfac cererea, am refuzat, iar el nu a insistat. Aceasta a fost ultima oară când l-am văzut pe STARCEA.

Intrebare

Adu-ţi dta bine aminte, alte întâlniri nu ai mai avut cu STARCEA?

Răspuns

Nu, îmi aduc perfect de bine aminte că cu STARCEA nu-am avut alte întâlniri în afară de cele de mai sus.

Intrebare

Intr'unul dintre răspunsurile dtale de mai sus arăţi, că în timp ce erai în audienţă de lucru la rege, acesta ţi-a spus,

./.   ss/L. PATRASCANU

că a trimis scrisoarea respectivă prin care a rupt relaţiile cu guvernul GROZA. Cum se explică că după ce a trimis această scrisoare, totuşi pe dta te-a primit în audienţă.

Răspuns

Regele nu mi-a vorbit despre ruperea relaţiilor lui cu guvernul, ci de neînţelegerile intervenite între el şi Dr. PETRU GROZA, ca prim ministru, iar audienţele din acea zi, n'a fost nici una suspendată, deşi trimisese scrisoarea.

Intrebare

Dece nu arăţi dta adevărul? Toată lumea ştie că regele a rupt relaţiile cu guvernul Groza, iar dta încerci să prezinţi lucrurile aicea că regele nu a rupt cu guvernul, că a avut numai neînţelegeri cu Dr. Petru Groza, în calitatea lui de prim-ministru. Arată atunci dta, care erau neînţelegerile dintre rege şi Dr. P. Groza? Te prevenim însă că despre ruperea legăturilor dintre rege şi guvern în acea perioadă, există nenumărate documente oficiale, de stat.

Răspuns

In August 1945 regele a rupt cu guvernul Dr. Petru Groza, dar, formal, criza s'a deschis în urma unor neînţelegeri intervenite între el (regele) şi Dr. Petru Groza. Fondul neînţelegerilor nu-l cunosc, întrucât nu mi-a vorbit despre aceasta nici regele nici Dr. Petru Groza.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine, cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele declarate de mine.

ss/L. PATRASCANU

Anchetatori:
Lt. Col. de Sec. I. Soltuţiu

Cpt. de Sec. G. Moraru

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Pătrășcanu Lucrețiu, profesor universitar, născut la 4 Noembrie 1900, în Bacău, fiul lui Dumitru și Lucreția, cu ultimul domiciliu în București; str. Vasile Lascăr 100.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

21 Iulie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și min. –
s'a terminat 13 30

Intrebare: Ești hotărât Dta să arăți în întregime și sincer activitatea Dtale dușmănoasă dusă împotriva regimului nostru?

Răspuns: In declarațiile pe care le-am dat până acum am arătat sincer și cinstit numai adevărul, sunt hotărât să răspund cinstit și sincer la orice alte intrebări și voi arăta numai adevărul, în întregime, iar în ce privește activitatea mea, n'am desfășurat nici un fel de activitate dușmănoasă.

Intrebare: Arată toate intâlnirile pe care le-ai avut cu Brezești, Pogoneanu, Stârcea și Herbert Zilber.

Răspuns: Pe Buzești l-am văzut de două ori, în ambele rânduri împreună cu Pogoneanu, pe Pogoneanu l-am mai văzut încă odată ulterior, pe Stârcea l-am văzut de trei ori, cred, iar pe Zilber în legătură cu persoanele acestea l-am văzut o singură dată și anume împreună cu Stârcea.

Iscălitura. [signature]

Urmare: Intrebare: Când l-ai văzut Dta pentru prima dată pe Buzești, după 6 Martie 1945?

Răspuns: După 6 Martie 1945, pe Buzești l-am văzut pentru prima dată în Septembrie 1945, împreună cu Pogoneanu, în casă la Torosian.

Intrebare: Cum a fost organizată această întâlnire?

Răspuns: Am rugat-o pe Lena Constante, care era în bune relații cu Pogoneanu, să-l cheme pe acesta la Torosian acasă. Iar lui Torosian eu i-am cerut casa pentru această întâlnire, Torosian fiind de acord și știind cine urmează să vină la întâlnire. Întâlnirea a avut loc în str. Armenească 14. La această întâlnire îl chemasem numai pe Pogoneanu, acesta însă a venit împreună cu Buzești și astfel l-am văzut pe Buzești pentru prima oară după 6 Martie 1945.

Intrebare: Ce caracter a avut această întâlnire?

Răspuns: Întâlnirea aceasta a avut caracter confidențial.–

Intrebare: Arată Dta rostul acestei întâlniri confidențiale?

Răspuns: Această întâlnire am socotit-o necesară în urma crizei dintre rege și guvern, ivită încă în August 1945 și scopul a fost de a obține informații în ce privește punctul de vedere al regelui și al anturajului său cu privire la criză. Menționez că pentru aceia l-am chemat pe Pogoneanu, deoarece știam că este unul dintre intimii regelui: –

Intrebare: Arată Dta discuțiile ce au avut loc la această întâlnire?

Răspuns: In ziua în care regele a trimis scrisoarea de rupere a relațiilor sale cu Guvernul Dr.

Iscălitura, Pătrăș

c. 5313

Urmare: Petru Groza reprezentanților celor trei puteri din Comisia Aliată de Control, eu mă aflam în audiență obișnuită de lucru la rege și cu acest prilej mi-a spus că a trimis scrisoarea de rupere a relațiilor cu guvernul. Imediat i-am ripostat, arătându-i că a făcut o mare greșeală. Atât i-am spus numai.

Când am început discuția cu Pogoneanu și Buzești am plecat dela acest răspuns dat regelui, repetându-le și lor că regele a făcut o mare greșeală și că ar trebui să renunțe asupra ei. Pogoneanu și Buzești au stat ferm pe poziția regelui, susținând că anglo-americanii vor interveni în treburile interne ale României pentru rezolvarea acestei crize. Eu fiind grăbit, conversația a fost întreruptă – oarecum – fără a stabili atunci o nouă întâlnire. Aceasta a fost fondul discuției și altceva cu acest prilej nu s-a discutat.–

Întrebare: Cum a fost organizată a doua întâlnire cu Buzești ?

Răspuns: După aproximativ o săptămână dela prima întâlnire, dat fiind că rămăsese întreruptă discuția dela prima întâlnire, am rugat-o din nou pe Lena Constante să-mi organizeze o nouă întâlnire, de astă dată și cu Pogoneanu și cu Buzești, în garsoniera lui Florin Teodoru, în str. Dionisie Lupu 12, deoarece nu mai țin minte din ce motive nu se mai putea organiza la Tomozian în casă. Întâlnirea a avut loc la ziua și ora fixată de mine.–

Întrebare: Arată și discuțiile dela această întâlnire.

Răspuns: Discuția a început pe tema necesității reluării legăturilor dintre guvern și rege, ~~adică~~ susținând atât ei cât și eu aceleași puncte de vedere

Semnătura: [signature]

Urmare: ca la întâlnirea anterioară. În cursul discuţiei - deşi ei susţineau punctul lor de vedere cu privire la intervenţia anglo americanilor - eu le-am propus să-i sugereze regelui să apeleze la mine să intermediez între guvern şi rege pentru rezolvarea crizei, în care calitate să preiau provizoriu conducerea guvernului, ca cel mai vechiu ministru. Ei au fost categoric împotriva propunerii mele, rămânând la vechiul lor punct de vedere. Cu aceasta discuţia a luat sfârşit şi de atunci pe Buzeşti nu l-am mai văzut niciodată.

Întrebare: Înafară de întâlnirile arătate de Dta mai sus, când te-ai mai întâlnit cu Pogoneanu?

Răspuns: După 6 Martie 1945 pe Pogoneanu - înafară de cele două împrejurări arătate de mine mai sus - l-am mai văzut o singură dată, în vara anului 1946, la Ministerul de Justiţie, când m'a rugat să intervin la Preşedenţia Consiliului de Miniştri să se dea viza de ieşire din ţară soţiei lui Buzeşti, bolnavă [redacted]. N'am făcut intervenţia cerută şi altă discuţie, de altă natură, n'am avut cu el cu acest prilej. Aceasta a fost ultima oară când l-am văzut pe Pogoneanu.-

Întrebare: Cu care Buzeşti ai avut întâlnirile de mai sus?

Răspuns: Întâlnirile arătate mai sus le-am avut cu Grigore Niculescu Buzeşti, fost ministru de externe în guvernul dela 23 August 1944.-

Întrebare: Arată Dta întâlnirile pe care le-ai avut cu Ion Stârcea, tot în această perioadă.

Răspuns: După 6 Martie 1945 pe Ion Stârcea l-am întâlnit pentru prima dată în Septembrie 1945, dela câteva zile înaintea primei întâlniri arătate

Semnătura,

Urmare: cu Buzești și cu Pogoneanu. Intâlnirea a avut loc la Torosian acasă, fiind organizată de mine prin Torosian. Prezenți la această întâlnire și la discuții au mai fost și Zilber Herbert și Torosian Herant.

Intrebare: Arată-ne discuțiile care au avut loc la această întâlnire.

Răspuns: L-am chemat la această întâlnire pe Ionel Stârcea pentru a discuta cu el aceleași chestiuni pe care ulterior le-am discutat cu Niculescu Buzești și cu Pogoneanu — așa cum le-am arătat mai sus — eu știind că Stârcea este unul din intimii regelui. Incă dela începutul discuției Stârcea mi-a spus că nu mai este la Palat și că nu mai are nici o legătură cu regele. Cu aceasta s'a terminat discuția cu Stârcea. Ca urmare a faptului că Stârcea nu mai avea legături cu Palatul m'am hotărît să-l chem pe Pogoneanu la întâlnire și ulterior și pe Buzești. L-am chemat pe Stârcea cel dintâi, întrucât colaborasem cu el înainte de 23 August, și el nefiind om politic am crezut că voi afla mai ușor adevărul dela el asupra stării de spirit și a atitudinii regelui și anturajului său.

Intrebare: Când l-ai mai revăzut pe Stârcea?

Răspuns: Până în vara anului 1947 nu l-am mai văzut niciodată pe Stârcea. In Iulie 1947, în ajunul plecării mele la Bruxelles, Stârcea a venit la mine acasă și m'a rugat să iau să să scot din țară niște vase de preț și să le transmit fratelui său care se găsea la Londra. Neavând nici o posibilitate să-i satisfac cererea, am refuzat, iar el nu a insistat. Aceasta a fost ultima oară când l-am văzut pe Stârcea.

Semnătura: [signature]

Urmare: Intrebare: Aduți Dta bine aminte, alte întâlniri nu ai mai avut cu Stârcea?

Răspuns: Nu, îmi aduc perfect de bine aminte că cu Stârcea nu am avut alte întâlniri în afară de cele de mai sus.

Intrebare: Intr'unul dintre răspunsurile Dtale de mai sus arăți, că în timp ce erai în audiență de lucru la rege, acesta ți-a spus, că a trimis scrisoarea respectivă prin care a rupt relațiile cu Guvernul Groza. Cum se explică că după ce a trimis această scrisoare, totuși pe Dta te-a primit în audiență?

Răspuns: Regele nu mi-a vorbit despre ruperea relațiilor lui cu guvernul, ci de neînțelegerile intervenite între el și Dr. Petru Groza, ca prim ministru, iar audiențele din acea zi, n'a fost nici una suspendată, deși trimisese scrisoarea.

Intrebare: De ce nu arăți Dta adevărul? Toată lumea știe că regele a rupt relațiile cu Guvernul Groza, iar Dta încerci să prezinți lucrurile așea că regele nu a rupt cu guvernul, că a avut numai neînțelegeri cu Dr. Petru Groza, în calitatea lui de prim ministru. Arată atunci Dta, care erau neînțelegerile dintre rege și Dr. P. Groza? Te prevenim însă că despre ruperea legăturilor dintre rege și guvern în acea perioadă, există nenumărate documente oficiale, de stat.

Răspuns: In August 1945 regele a rupt cu Guvernul Dr. Petru Groza, dar, formal, cauza s'a deschis în urma unor neînțelegeri intervenite între el (regele) și Dr. Petru Groza. Fondul neînțelegerilor nu-l cunosc, întrucât nu mi-a vorbit despre acestea nici regele nici Dr. Petru Groza.

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul celor declarate de mine.—

Semnătura, [signature]

Prezentul proces-verbal de interogatoriu este identic cu originalul.-

576

~~58~~ 583

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCREŢIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900 în orașul Bacău, cu ultimul domiciliu în Buc. str. Vasile Lascăr Nr.100

21 Iulie 1953, Bucureşti
Interog. a început la ora 19,00
" s'a terminat " 22,05

Intrebare

In răspunsul dtale dat chiar la începutul interogatoriului de astăzi dinainte de masă ai declarat că vei răspunde sincer.

In răspunsurile pe care le-ai dat ulterior în cadrul aceluiași interogatoriu ai arătat că cu IONEL STARCEA nu ai avut alte întâlniri. Deci, arată dta în care răspuns ai spus adevărul pentrucă organelor de cercetări le sunt cunoscute și celelalte întâlniri pe care le-ai avut cu IONEL STARCEA și constată prin urmare că dta nu arăţi adevărul.

Răspuns

Toate răspunsurile pe care le-am dat în interogatoriu de azi dimineaţă corespund în întregime adevărului și numai adevărului. Menţin cele afirmate că alte întâlniri organizate cu STARCEA eu nu am avut.

Intrebare

Ce înţelegi dta prin întâlniri organizate?

Răspuns

Prin întâlniri organizate înţeleg întâlniri al căror scop, timp și loc au fost în prealabil stabilite direct sau prin intermediari.

Intrebare

In ce privește discuţiile avute cu RADULESCU POGONEANU, GRIGORE NICULESCU BUZESTI, STARCEA și ZILBER HERBERT ai arătat dta adevărul?

Răspuns

In ce privește problemele discutate și fondul lor, susţin că declaraţiile făcute azi dimineaţă corespund în între-

./.   ss/L. PATRASCANU

gime adevărului.

Intrebare

Organele de cercetări îţi atrag atenţia că dta nu ai arătat adevărul privitor la discuţiile ce au avut loc nici dela prima întâlnire, nici dela a doua întâlnire cu BUZESTI şi POGONEANU şi nici adevărul discuţiilor cu STARCEA. Organele de cercetări te previn să arăţi adevărul. Arată-l deci!

Răspuns

Nu am nimic de adăogat nici de schimbat la cele declarate în legătură cu discuţiile ce le-am avut cu BUZESTI, POGONEANU şi STARCEA.

Intrebare

In ce raporturi ai fost dta cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI?

Răspuns

Până în Octombrie 1944 am avut cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI raporturi oficiale normale fiind amândoi miniştri în acelaşi guvern. După demisia mea din primul guvern SANATESCU am dat un interviev "Scânteii" prin care îl atacam pe GRIGORE NICULESCU BUZESTI că face intrigi împotriva formării noului guvern. Am aflat, nu pot preciza dela cine, că GRIGORE BUZESTI s'a supărat pe mine din cauza acestui interviev.

După eşirea mea din guvern, în Noembrie 1944, pe GRIGORE BUZESTI nu l-am mai văzut până în Septembrie 1945 când a venit împreună cu POGONEANU la întâlnirea dela TORCSIAN fără a-l fi chemat eu şi fără să ştiu că vine.

După a doua întâlnire care a avut loc cu o săptămână mai târziu (Septembrie 1945) pe GRIGORE BUZESTI nu l-am mai văzut niciodată.

Intrebare

Atunci, cum se explică faptul că GRIGORE NICULESCU BUZESTI a venit la o întâlnire cu dta nechemat, după ce - aşa cum ai arătat dta mai sus - acesta era supărat pe dta în urma interviewului pe care l-ai atacat?

Răspuns

Intrucât atacul meu împotriva lui GRIGORE BUZESTI s'a produs cu un an înainte iar în cursul acestei perioade nu am avut nici un fel de conflict cu dânsul, mi-am explicat şi am găsit normal venirea lui în Septembrie 1945, când exista acel conflict între guvern şi rege.

Intrebare

Din nou organele de anchetă constată că dta eviţi

./. ss/L. PATRASCANU

adevărul. Ne este cunoscut momentul împăcării dtale cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI precum şi prin cine s'a făcut această împăcare. Arată deci adevărul?

Răspuns

Adevărul este cel arătat de mine în declaraţiile anterioare. Nu a existat nici un fel de împăcare nici directă, nici prin intermediul cuiva şi în afară de cele două întâlniri, arătate mai sus nu l-am mai văzut niciodată pe GRIGORE NICULESCU BUZESTI.

Intrebare

Alte întâlniri ai avut dta cu ION STARCEA în afară de cele arătate până în prezent?

Răspuns

Alte întâlniri organizate cu ION STARCEA nu am mai avut în afară de cele arătate mai sus.

Intrebare

Iţi punem din nou în vedere că organelor de cercetări le sunt cunoscute toate întâlnirile dtale cu STARCEA precum şi locurile unde acestea au avut loc. Te hotărăşti dta să arăţi anchetei toate aceste întâlniri?

Răspuns

In afară de cele două întâlniri ce le-am avut cu STARCEA nu am mai avut nici un fel de alte întâlniri organizate cu el.

Intrebare

Te-ai întâlnit dta în secret la COCEA cu cineva în 1945?

Răspuns

Nu m'am întâlnitt la nici'o persoană, cu numele de COCEA, în secret, cu cineva în 1945 şi nici altădată. Menţionez că cunosc cu numele de COCEA pe scriitorul N.D. COCEA şi pe cele două fice ale sale: DINA şi TANTI.

La nici una din aceste trei persoane nu am fost niciodată acasă la ele, în cursul anului 1945 şi nici ulterior.

Intrebare

Cui i-ai cerut dta să-ţi organizeze o întâlnire secretă cu fostul rege Mihai?

Răspuns

Nu am cerut nimănui să-mi organizeze o întâlnire secretă cu fostul rege Mihai şi o astfel de întâlnire nu a avut niciodată loc.

Intrebare

Iţi atragem atenţia că şi această chestiune ne este

./. ss/L. PATRASCANU

cunoscută şi îţi punem în vedere să arăţi adevărul!

Răspuns

Imi menţin în întregime afirmaţiile mele de mai sus.

Intrebare

Cu cine te-ai întâlnit dta în secret într'un bloc de pe Bulevardul dela Universitate spre Piaţa Romană?

Răspuns

Intâlniri secrete nu am avut în vreun bloc nici de pe Bulevardul,menţionat în întrebare,nici de pe un alt Bulevard şi nici în tot Bucureştiul,în afară de cele arătate în declaraţiile anterioare.

Intrebare

Din nou îţi atragem atenţia că şi această întâlnire secretă este cunoscută organelor de anchetă şi că este zadarnică orice negare din partea dtale.Arată sincer adevărul?

Răspuns

Menţin în întregime cele afirmate de mine mai sus.

Intrebare

La Institutul de Conjunctură te-ai întâlnit cu IOAN STARCEA?

Răspuns

La Institutul de Conjunctură nu m'am întâlnit niciodată cu STARCEA,nici măcar întâmplător.

Intrebare

Organelor de cercetări le este cunoscută şi o întâlnire organizată cu IONEL STARCEA în casa LENEI CONSTANTE la care urma să participi şi dta.Vorbeşte despre această întâlnire.

Răspuns

O întâlnire cu IONEL STARCEA în casa LENEI CONSTANTE nu a fost organizată niciodată şi o asemenea întâlnire nu a avut niciodată loc.

Intrebare

Arată dta real cum a fost organizată întâlnirea din casa lui TOROSIAN,de care ai vorbit,întrucât şi acest lucru ne este bine cunoscut.

Răspuns

La amănuntele pe care le-am dat în declaraţiile anterioare,de care îmi amintesc,nu mai am nimic de adăogat.

Intrebare

La TOROSIAN ai mai avut vreo întâlnire cu STARCEA?

Răspuns

In epoca de după 6 Martie 1945 nu am avut decât o

./.

ss/L.PATRASCANU

singură întâlnire cu STARCEA, în casa lui TOROSIAN şi pe care am arătat-o.

Intrebare

Nici de data aceasta nu eşti sincer, pentrucă noi cunoaştem şi a doua întâlnire a dtale cu STARCEA în casa lui TOROSIAN. Arată dta adevărul?

Răspuns

Menţin în întregime cele declarate mai sus în această privinţă.

Intrebare

Arată dta scopurile pe care le-ai urmărit împreună cu reprezentanţii reacţiunii în acţiunile dtale cu ei din anul 1945, cu prilejul crizei dintre guvernul Dr. PETRU GROZA şi fostul rege?

Răspuns

La cele declarate cu privire la scopurile urmărite, în timpul crizei dintre guvern şi fostul rege, cu prilejul discuţiilor ce le-am avut cu STARCEA, BUZEŞTI şi POGONEANU, nu am nimic nici de adăogat, nici de schimbat, ele corespunzând în întregime adevărului.

Intrebare

Organele de cercetări te previn din nou că le este în întregime cunoscut faptul acţiunilor dtale împreună cu ei şi încă odată îţi cer să arăţi fără echivoc purul adevăr?

Răspuns

Nu am nimic de adăogat la cele ce am declarat mai sus.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

Arestat,
ss/L. PATRASCANU.

Anchetatori:
Cpt. de Sec. Gh. Moraru
Lt. Maj. de Sec. V. Vânătoru

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Lucrețiu Pătrășcanu, născut la 4 Noembrie 1900 în Orașul Bacău, cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Vasile Lascăr No 100.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

21 Iulie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 19 și min. 00
" s'a terminat " " 22 " " 05

Intrebare: In răspunsul D-tale dat chiar la începutul interogatoriului de astăzi dinainte de masă ai declarat că vei răspunde sincer.-

In răspunsurile pe care le-ai dat ulterior în cadrul aceluiași interogatoriu ai arătat că cu Ionel Stănescu nu ai avut alte întâlniri.- Deci, arată D-ta în care răspuns ai spus adevărul pentrucă organele de cercetări le sunt cunoscute și celelalte întâlniri pe care le-ai avut cu Ionel Stănescu și constată prin urmare că D-ta nu arăți adevărul!

Răspuns: Toate răspunsurile pe care le-am dat în interogatoriu de azi dimineață corespund în întregime adevărului și numai adevărului.- Mențin cele afirmate că alte întâlniri organizate cu Stănescu eu nu am avut.-

Intrebare: Ce înțelegi D-ta prin întâlniri organizate?

Răspuns: Prin întâlniri organizate înțeleg întâlniri al căror scop, timp și loc au fost în prealabil sta-

Iscălitura, [signature]

Urmare: bilite direct sau prin intermediari.-

Intrebare: In ce priveşte discuţiile avute cu Rădulescu Pogoneanu, Grigore Niculescu Buzeşti, Stârcea şi Zilber Herbert ai arătat D-ta adevărul?

Răspuns: In ce priveşte problemele discutate şi fondul lor, susţin că declaraţiile făcute azi dimineaţă corespund în întregime adevărului.-

Intrebare: Organele de cercetări îţi atrag atenţia că D-ta nu ai arătat adevărul privitor la discuţiile ce au avut loc nici dela prima întâlnire, nici dela a doua întâlnire cu Buzeşti şi Pogoneanu şi nici adevărul discuţiilor cu Stârcea.- Organele de cercetări te previn să arăţi adevărul.- Arată-l deci!

Răspuns: Nu am nimic de adăogat nici de schimbat la cele declarate în legătură cu discuţiile ce le-am avut cu Buzeşti, Pogoneanu şi Stârcea.-

Intrebare: In ce raporturi ai fost D-ta. cu Grigore Niculescu Buzeşti?

Răspuns: Până în Octombrie 1944 am avut cu Grigore Niculescu Buzeşti raporturi oficiale normale fiind amândoi miniştri în acelaşi guvern.- După demisia mea din primul guvern Sănătescu am dat un interviu „Scânteii" prin care îl atacam pe Grigore Niculescu Buzeşti că face intrigi împotriva formării noului guvern.- Am aflat, nu pot preciza dela cine, că Grigore Buzeşti s-a supărat pe mine din cauza acestui interviu.

Adăogat de mine, Pătr[illegible]

După eşirea mea din guvern, în Noembrie 1944, pe Grigore Buzeşti nu l-am mai văzut până în Septembrie 1945 când a venit împreună

Iscălitura, [signature]

c. 5365

Urmare: cu Pogoneanu la întâlnirea dela Tarsian fără a-l fi chemat eu şi fără să ştiu că vine.-

După a doua întâlnire care a avut loc cu o săptămână mai târziu (Septembrie 1945) pe Grigore Buzeşti nu l-am mai văzut niciodată.-

Intrebare: Atunci, cum se explică faptul că Grigore Niculescu Buzeşti a venit la o întâlnire cu D-ta. nechemat, după ce - aşa cum ai arătat D-ta mai sus - acesta era supărat pe D-ta. în urma interviului pe în care l-ai atacat?

Răspuns: Intrucât atacul meu împotriva lui Grigore Buzeşti s'a produs cu un an înainte iar în cursul acestei perioade nu am avut nici un fel de conflict cu dânsul, mi-am explicat şi am găsit normal venirea lui în Septembrie 1945, când exista acel conflict între guvern şi rege.-

Intrebare: Din nou organele de anchetă constată că D-ta. eviţi adevărul.- Ne este cunoscut momentul împăcării D-tale. cu Grigore Niculescu Buzeşti precum şi prin cine s'a făcut această împăcare.- Arată deci adevărul!

Răspuns: Adevărul este cel arătat de mine în declaraţiile anterioare.- Nu a existat nici un fel de împăcare nici directă, nici prin intermediul cuiva, şi în afară de cele două întâlniri, arătate mai sus nu l-am mai văzut niciodată pe Grigore Niculescu Buzeşti.-

Intrebare: Alte întâlniri ai avut D-ta. cu Ion Stârcea în afară de cele arătate până în prezent?

Răspuns: Alte întâlniri organizate cu Ion Stârcea nu am mai avut în afară de cele arătate mai sus.-

Semnătura: [signature]

Urmare: Întrebare: Îți punem din nou în vedere că organelor de cercetări le sunt cunoscute toate întâlnirile D-tale cu Stârcea precum și locurile unde acestea au avut loc.- Te hotărăști D-ta să arăți anchetei toate aceste întâlniri?

Răspuns: În afară de cele două întâlniri ce le-am avut cu Stârcea nu am mai avut nici un fel de alte întâlniri organizate cu el.-

Întrebare: Te-ai întâlnit D-ta în secret la Cocea cu cineva în 1945?

Răspuns: Nu m-am întâlnit la nici o persoană, cu numele de Cocea, în secret, cu cineva în 1945 și nici altădată.- Menționez că cunosc cu numele de Cocea pe scriitorul N.D. Cocea și pe cele două fice ale sale: Dina și Tanți.-

La nici una din aceste trei persoane nu am fost niciodată acasă la ele, în cursul anului 1945 și nici ulterior.-

Întrebare: Cui i-ai cerut D-ta să-ți organizeze o întâlnire secretă cu fostul rege Mihai?

Răspuns: Nu am cerut nimănui să-mi organizeze o întâlnire secretă cu fostul rege Mihai și o astfel de întâlnire nu a avut niciodată loc -

Întrebare: Îți atragem atenția că și această chestiune ne este cunoscută și îți punem în vedere să arăți adevărul!

Răspuns: Îmi mențin în întregime afirmațiile mele de mai sus.-

Întrebare: Cu cine te-ai întâlnit D-ta în secret într'un bloc de pe Bulevardul dela ~~Răspuns:~~ Universitate spre Piața Romană?

Răspuns: Întâlniri secrete nu am avut

Semnătura [signature]

Urmare: în nici un bloc nici de pe Bulevardul, menționat în întrebare, nici de pe un colț Bulevard și nici în tot Bucureștiul, în afară de cele arătate în declarațiile anterioare.-

Întrebare: Din nou îți atragem atenția că și această întâlnire secretă este cunoscută organelor de anchetă și că este zadarnică orice negare din partea D-tale. - Arată sincer adevărul!

Răspuns: Mențin în întregime cele afirmate de mine mai sus.-

Întrebare: La Institutul de Conjunctură te-ai întâlnit cu Ioan Stârcea?

Răspuns: La Institutul de Conjunctură nu m'am întâlnit niciodată cu Stârcea, nici măcar întâmplător.-

Întrebare: Organelor de cercetări le este cunoscută și o întâlnire organizată cu Ionel Stârcea în casa Lenei Constante la care urma să participi și D-ta. Vorbește despre această întâlnire!

Răspuns: O întâlnire cu Ionel Stârcea în casa Lenei Constante nu a fost organizată niciodată și o asemenea întâlnire nu a avut niciodată loc.-

Întrebare: Arată D-ta real cum a fost organizată întâlnirea din casa lui Traian, de care ai vorbit, întrucât și acest lucru ne este bine cunoscut!

Răspuns: La amănuntele pe care le-am dat în declarațiile anterioare, de care îmi amintesc, nu mai am nimic de adăugat.-

Întrebare: La Traian ai mai avut vre'o întâlnire cu Stârcea?

Semnătura: [signature]

Urmare: Răspuns: În epoca de după 6 Martie 1945 nu am avut decât o singură întâlnire cu Stârcea, în casa lui Troșian și pe care am arătat-o.-

Întrebare: Nici de data aceasta nu ești sincer, pentrucă noi cunoaștem și a doua întâlnire a d-tale cu Stârcea în casa lui Troșian.- Arată d-ta adevărul!

Răspuns: Mențin în întregime cele declarate mai sus în această privință.-

Întrebare: Arată d-ta scopurile pe care le-ai urmărit împreună cu reprezentanții reacțiunii în acțiunile d-tale cu ei din anul 1945, cu prilejul crizei dintre guvernul Dr. Petru Groza și fostul rege?

Răspuns: La cele declarate cu privire la scopurile urmărite, în timpul crizei dintre guvern și fostul rege, cu prilejul discuțiile ce le-am avut cu Stârcea, Buzești și Pogoneanu, nu am nimic nici de adăogat, nici de schimbat, ele corespunzând în întregime adevărului.-

Întrebare: Organele de cercetări te previn din nou că le este în întregime cunoscut faptul activitatea d-tale împreună cu ei și încă odată îți cer să arăți fără echivoc purul adevăr!

Răspuns: Nu am nimic de adăogat la cele ce am declarat mai sus.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

Anchetatori: Arestat, [signature]

cpt. de sec. [signature]

lt. maj. de sec. [signature]

Semnătura,

Proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCRETIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 1900, în orașul Bacău, fiul lui DUMITRU și LUCREȚIA, fost ministru al Justiției, cu ultimul domiciliu legal în Buc. str. Vasile Lascăr Nr. 100.-

25 Iulie 1953, București
Interog. a început la ora 10,15
" s'a terminat " 12,30

Intrebare

Organelor de cercetări le sunt în întregime cunoscute acțiunile dtale criminale îndreptate împotriva regimului și în vederea răsturnării regimului nostru popular. Ești dta hotărât să arăți sincer, cinstit, fără ocol și fără frică aceste acțiuni?

Răspuns

Nu am desfășurat niciodată și sub nici o formă nici un fel de acțiune criminală îndreptată împotriva regimului și în vederea răsturnării regimului popular.

Intrebare

Arată dta ce întâlniri secrete și unde ai avut cu IOAN STARCEA în anul 1946?

Răspuns

In cursul anului 1946 n'am avut nici un fel de întâlniri secrete cu IONEL STARCEA. Niciodată și sub nici o formă.

Intrebare

Arată ce întâlniri secrete ai avut și unde cu RADU NICULESCU BUZESTI în anul 1946?

Răspuns

Pe RADU NICULESCU BUZESTI nu l-am cunoscut niciodată în viața mea.

Deci cu RADU NICULESCU BUZESTI nu am putut să am nici un fel de întâlnire secretă în cursul anului 1946.

Intrebare

Arată dta ce întâlniri secrete și unde ai avut cu VICTOR RADULESCU POGONEANU în anul 1946?

./.

ss/L. PATRASCANU

Răspuns

Cu VICTOR RADULESCU POGONEANU nu am avut nici un fel de întâlniri secrete în anul 1946.

In vara anului 1946, POGONEANU a venit la mine în audienţă pentru o intervenţie, privind pe soţia lui GRIGORE NICULESCU BUZESTI.

Audienţa a avut loc la Ministerul Justiţiei.

Intrebare

Arată dta ce întâlniri secrete şi unde ai avut cu ALEXANDRU STEFANESCU în anul 1946?

Răspuns

In cursul anului 1946 nu l-am văzut niciodată pe ALEX. STEFANESCU, nici în întâlniri secrete, nici de altă natură.

Intrebare

Arată dta ce întâlniri secrete şi unde ai avut cu HERBERT ZILBER în anul 1946 şi ce discuţii ai avut cu el privind răsturnarea regimului nostru popular?

Răspuns

In cursul anului 1946 nu am avut nici un fel de întâlniri secrete. BELU ZILBER a venit foarte deseori deschis şi oficial la mine acasă.

Cu BELU ZILBER nu am avut niciodată şi sub nici o formă vreo discuţie cu privire la răsturnarea regimului popular.

Intrebare

La întrebările de mai sus referitoare la întâlnirile secrete pe care le-ai avut în anul 1946, dta ai dat răspunsuri negative.

Organele de anchetă îţi cer să precizezi dacă negarea dtale se referă la caracterul secret al acestor întâlniri pe care nu vrei să-l recunoşti? Arată dta dacă ai avut cu persoanele menţionate în întrebările de mai sus întâlniri - separate cu fiecare, sau cu participarea mai multora la un loc - cărora, pentru oarecare motive, nu le recunoşti caracterul secret?

Răspuns

Pe RADU NICULESCU BUZESTI, pe STARCEA şi pe ALEX. STEFANESCU nu i-am văzut sub nici o formă în anul 1946, iar pe BELU ZILBER şi pe POGONEANU nu i-am văzut decât numai în împrejurările arătate mai sus.

Intrebare

Arată dta cu cine din reprezentanţii spionajului american te-ai întâlnit dta în 1946?

Răspuns

La începutul anului 1946 am avut o convorbire cu

./. ss/L.PATRASCANU

cpt.MADISON dela serviciul de informaţii al Misiunii Militare Americane.

Privitor la această convorbire am făcut declaraţii complecte şi definitive în faţa organelor de anchetă.

Pe cpt.MADISON l-am revăzut în toamna anului 1946 la Paris în timpul Conferinţei de Pace,fapt pentru care am făcut deasemeni declaraţii complecte şi definitive.

In afară de MADISON şi ROBERTS (care a asistat la convorbirea mea cu MADISON) nu am mai cunoscut şi nu m'am întâlnit cu nici un alt reprezentant al serviciului de informaţii americane în cursul anului 1946.

Intrebare

Pe OCTAVIAN NEAMŢU l-ai cunoscut?

Răspuns

Da.Pe OCTAVIAN NEAMŢU l-am cunoscut în calitate de conducător al unei Fundaţii Culturale Regale,fundaţie care era chiriaşă a Ministerului de Justiţie.

Intrebare

In casă la el ai fost vreodată dta?

Răspuns

La OCTAVIAN NEAMŢU nu am fost niciodată la el acasă şi nici nu ştiu unde stă.El a fost de vreo câteva ori în audienţă la Ministerul Justiţiei la mine.

Intrebare

Pe CAMIL DEMETRESCU l-ai cunoscut?

Răspuns

Pe CAMIL DEMETRESCU nu l-am cunoscut niciodată.

Intrebare

Dta ştiai că ZILBER HERBERT avea legături cu americanii?

Răspuns

Da am ştiut şi am ştiut şi în ce calitate a avut aceste legături.Despre acest fapt am arătat complect şi definitiv în declaraţiile mele anterioare.

Despre altfel de legături ale lui BELU ZILBER cu americanii,decât cele arătate în declaraţiile anterioare,nu am cunoştinţă.

Intrebare

Dat fiind că organele de anchetă constată o frică a dtale de a arăta adevărul precum şi faptul că în nenumărate rânduri ai dat dovadă de laşitate,organele de cercetări îţi atrag atenţia că o mărturisire sinceră şi totală o va reţine

./. ss/L.PATRASCANU

570

595587

şi va însemna o circumstanţă atenuantă. Arată deci adevărul?

Răspuns

Până în ziua de astăzi eu nu cunosc sentimentul fricei şi nu am fost laş în viaţa mea. Iau la cunoştinţă că "o mărturisire sinceră şi totală ancheta o va reţine şi va însemna o circumstanţă atenuantă" şi declar că am spus numai adevărul şi nu am nimic de adăogat sau schimbat la declaraţiile date?

Răspuns

Dat fiind că şi de data aceasta continui cu atitudinea de frică şi laşitate care ar putea izvorî din situaţia crezând că organelor de cercetări nu le sunt cunoscute faptele, ancheta îţi pune în vedere că îi este cunoscut faptul întâlnirii dtale cu reprezentantul spionajului american în România în 1946. Arată-l deci fără frică şi cu sinceritate.

Intrebare

La cele arătate mai sus privitor la această chestiune, nu am nimic de adăogat sau de schimbat.

Intrebare

Dta ai arătat mai sus că ai ştiut despre legăturile lui ZILBER cu americanii.

Arată şi cine anume dintre americani ai ştiut că ZILBER a avut legături?

Răspuns

BELU ZILBER mi-a vorbit numai de MADISON, de ROBERTS şi de SCHUYLER. De altcineva nu mi-a pomenit niciodată.

Tot ce am ştiut de legăturile lui ZILBER cu aceştia am arătat în declaraţiile anterioare.

Intrebare

Organele de cercetări constată că dta continui să ascunzi adevărul.

Vorbeşte organelor de cercetări despre întâlnirile dintre ZILBER HERBERT şi americanii HALL şi HAMILTON?

Răspuns

BELU ZILBER nu mi-a vorbit niciodată de aceşti americani şi numele lor îl aud astăzi pentru prima oară.

Intrebare

Organelor de cercetări le este cunoscut faptul întâlnirii dtale cu STANCEA, POTOPEANU, RADU NICULESCU BUZESTI, ZILBER HERBERT şi ALEX. STEFANESCU în casa lui OCTAVIAN NEAGU din toamna anului 1946.

Vorbeşte organelor de cercetări despre această întâlnire?

Răspuns

O asemenea întâlnire nu a avut niciodată loc şi

ss/ L. PATRASCANU

este în întregime de domeniul fantaziei.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

~~596~~

Arestat
ss/L. PĂTRAŞCANU

Anchetatori:
Cpt.de Sec.Gh.Moraru
Lt.Maj.de Sec.V.Vânătoru

~~572~~
~~597~~
589

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu, născut la 4 Noembrie 1900, în orașul Bacău, fiul lui Dumitru și Lucreția, (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) fost ministru al justiției, cu ultimul domiciliu legal în Buc. Str. Vasile Lascăr No 100.

25 Iulie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și min. 15
s'a terminat 12 30

Intrebare: Organele de cercetări le sunt în întregime cunoscute acțiunile d-tale criminale îndreptate împotriva regimului și în vederea răsturnării regimului nostru popular.- Ești d-ta hotărât să arăți sincer, cinstit, fără ocol și fără frică aceste acțiuni?

Răspuns: Nu am desfășurat niciodată și sub nici o formă nici un fel de acțiune criminală îndreptată împotriva regimului și în vederea răsturnării regimului popular.-

Intrebare: Arată d-ta ce întâlniri secrete și unde ai avut cu Ioan Stănescu în anul 1946?

Răspuns: In cursul anului 1946 n'am avut niciunfel de întâlniri secrete cu Ionel Stănescu. Niciodată și sub nici o formă.-

Intrebare: Arată ce întâlniri secrete ai avut și unde cu Radu Niculescu Buzești în anul 1946?

Iscălitura, [signature]

Urmare: Răspuns: Pe Radu Niculescu Buzești nu l-am cunoscut niciodată în viața mea.-

Deci cu Radu Niculescu Buzești nu am putut să am nici un fel de întâlnire secretă în cursul anului 1946.-

Intrebare: Arată D-ta ce întâlniri secrete și unde ai avut cu Victor Rădulescu Pogoneanu în anul 1946?

Răspuns: Cu Victor Rădulescu Pogoneanu nu am avut nici un fel de întâlniri secrete în anul 1946.-

In vara anului 1946, Pogoneanu a venit la mine în audiență pentru o intervenție, privind pe soția lui Grigore Niculescu Buzești.-

Audiența a avut loc la Ministerul Justiției.-

Intrebare: Arată D-ta ce întâlniri secrete și unde ai avut cu Alexandru Stefănescu în anul 1946?

Răspuns: In cursul anului 1946 nu l-am văzut niciodată pe Alex. Stefănescu, nici în întâlniri secrete, nici de altă natură.-

Intrebare: Arată D-ta ce întâlniri secrete și unde ai avut cu Herbert Zilber în anul 1946 și ce discuții ai avut cu el privind răsturnarea regimului nostru popular?-

Răspuns: In cursul anului 1946 nu am avut nici un fel de întâlniri secrete.- Belu Zilber a venit foarte deseori deschis și oficial la mine acasă.-

Cu Belu Zilber nu am avut niciodată și sub nici o formă ne'o discuție cu privire la răsturnarea regimului popular.-

Iscălitura, [signature]

c. 5368

Urmare: Intrebare: La întrebările de mai sus referitoare la întâlnirile secrete pe care le-ai avut în anul 1946 D-ta. ai dat răspunsuri negative.-

Organele de anchetă îți cer să precizezi dacă negarea D-tale se referă la caracterul secret al acestor întâlniri pe care nu vrei să-l recunoști? Arată D-ta. dacă ai avut cu persoanele menționate în întrebările de mai sus întâlniri - separate cu fiecare, sau cu participarea mai multora la un loc - cărora, pentru oarecare motive, nu le recunoști caracterul secret?

Răspuns: Pe Radu Niculescu Buzești, pe Stârcea și pe Alex. Ștefănescu nu i-am văzut sub nici o formă în anul 1946, iar pe Belu Zilber și pe Pogoneanu nu i-am văzut decât numai în împrejurările arătate mai sus.-

Intrebare: Arată D-ta. cu cine din reprezentanții spionajului american te-ai întâlnit D-ta. în 1946?

Răspuns: La începutul anului 1946 am avut o convorbire cu Cpt. Madison dela serviciul de informații al Misiunii Militare Americane.-

Privitor la această convorbire am făcut declarații complecte și definitive în fața organelor de anchetă.-

Pe Cpt. Madison l-am revăzut (pe Cpt. Madison) în toamna anului 1946 la Paris în timpul Conferinței de Pace, fapt pentru care am făcut deasemeni declarații complecte și definitive.-

Semnătura: [signature]

Urmare: În afară de Madison și Roberts (care a asistat la cunoștința mea cu Madison) nu am mai cunoscut și nu m-am întâlnit cu nici un alt reprezentant al serviciului de informații american, în cursul anului 1946.-

Întrebare: Pe Octavian Neamțu l-ai cunoscut?

Răspuns: Da.- Pe Octavian Neamțu l-am cunoscut în calitate de conducător al unei fundații culturale legale, fundație care era chiriașă a Ministerului de Justiție.-

Întrebare: În casă la el ai fost vreodată D-ta?

Răspuns: La Octavian Neamțu nu am fost niciodată la el acasă și nici nu știu unde stă.- El a fost de vreo câteva ori în audiență la Ministerul Justiției la mine.-

Întrebare: Pe Camil Demetrescu l-ai cunoscut?

Răspuns: Pe Camil Demetrescu nu l-am cunoscut niciodată.-

Întrebare: D-ta știai că Zilber Herbert avea legături cu americanii?

Răspuns: Da am știut și am știut și în ce calitate a avut aceste legături.- Despre acest fapt am arătat complect și definitiv în declarațiile date anterior.-

Despre alt fel de legături ~~date~~ ale lui Belu Zilber cu americanii, decât cele arătate în declarațiile anterioare, nu am cunoștință.-

Întrebare: Dat fiind că organele de anchetă constată o frică a D-tale de a arăta adevărul

Semnătura,

Urmare: precum și faptul că în nenumărate rânduri ai dat dovadă de lașitate, organele de cercetări îți atrag atenția că o mărturisire sinceră și totală o va reține și va însemna o circumstanță atenuantă.- Arată deci adevărul ?

Răspuns: Până în ziua de astăzi eu nu cunosc sentimentul fricii și nu am fost laș în viața mea.- Iau la cunoștință ~~[illegible]~~ că "o mărturisire sinceră și totală ancheta o va reține și va însemna o circumstanță atenuantă" și declar că eu am spus numai adevărul și nu am nimic de adăogat sau schimbat la declarațiile date.-

Întrebare: Dat fiind că și de data aceasta continui cu atitudinea de frică și lașitate care ar putea izvorî din situația crezând că organele de cercetări nu le sunt cunoscute faptele, ancheta îți pune în vedere că îi este cunoscut faptul întâlnirii d-tale cu reprezentantul spionajului american în România în 1946.- Arată-l deci fără frică și cu sinceritate.-

Răspuns: La cele arătate mai sus privitor la această chestiune, nu am nimic de adăogat sau de schimbat.-

Întrebare: D-ta ai arătat mai sus că ai știut despre legăturile lui Zilber cu americanii.- Arată cu cine anume dintre americani ai știut că Zilber a avut legături?

Răspuns: Belu Zilber mi-a vorbit numai de Madison, de Roberts și de Schuyler.- De altcineva nu mi-a pomenit niciodată.-

Tot ce am știut de legăturile lui Zilber

Semnătura: [signature]

Urmare: cu aceștia am arătat în declarațiile anterioare.-

Întrebare: Organele de cercetări constată că D-ta continui să ascunzi adevărul.-
Vorbește organelor de cercetări despre întâlnirile dintre Zilber Herbert și americanii Holl și Hamilton?

Răspuns: Belu Zilber nu mi-a vorbit niciodată de acești americani și numele lor îl aud astăzi pentru prima oară.-

Întrebare: Organelor de cercetări le este cunoscut faptul întâlnirii D-tale cu Mârcea, Pogoneanu, Radu Niculescu Buzești, Zilber Herbert și Alex. Stefănescu în casa lui Octavian Neamțu din toamna anului 1946.-
Vorbește organelor de cercetări despre această întâlnire?

Răspuns: O asemenea întâlnire nu a avut niciodată loc și este în întregime de domeniul fanteziei.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

Anchetatori:　　　　　　　　Arestat, [signature]

Cpt. de Sec. Ghiță Moraru [signature]

Lt. Maj. de Sec. [signature]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~611~~ 592
~~600~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCREȚIU PATRASCANU, născut la 4 Noembrie 198 în orașul Bacău, fiul lui DUMITRU și LUCREȚIA, cu ultimul domiciliu legal în orașul București str. Vasile Lascăr Nr. 100.

29 Iulie 1953, București
Interog. a început la ora 20,15
" s'a terminat " "

Intrebare

Arată dta șirul acțiunilor criminale îndreptate pentru răsturnarea regimului nostru democrat popular, în continuare în anul 1947?

Răspuns

Nici în cursul anului 1947 nu am desfășurat nici un fel de acțiune criminală pentru răsturnarea regimului democrat popular.

Intrebare

Organele de cercetări te previn că aceste acțiuni criminale ale dtale duse împreună cu reprezentanții reacțiunii din țară și din afară, sunt în întregime cunoscute organelor Securității Statului. Făcând declarații sincere, arătând în întregime adevărul și numai adevărul, aceasta poate fi luată în considerare de către organele de cercetări, constituind deci o circumstanță atenuantă și dta ca fost jurist și avocat cunoști bine acest lucru. Arătăți deci crimele pe față.

Răspuns

N'am nimic nici de adăogat sau de schimbat la declarația făcută mai sus.

Intrebare

Organelor de anchetă le este cunoscut din cercetări felul în care te-ai înțeles cu ceilalți complici ai dtale pentru a ascunde la cercetări, în cazul descoperirii aceste acțiuni criminale.

Organele de cercetări ți-au dovedit la confruntări că complicii dtale au renunțat de a mai ascunde adevărul și l-au dau pe față în prezența dtale.

./.

ss/L.PATRASCANU

Organele de cercetări te previn că este zadarnică toată această luptă ce o duci de a ascunde adevărul.Arată deci fără ocol adevărul.

Răspuns

Deoarece nu am desfăşurat nici un fel de activitate criminală,nu există complici şi nici o încercare de a ascunde ceeace nu există.Inţelegeri de acest fel nu am avut cu nimeni.

In ce priveşte declaraţiile celor cu care am fost confruntat,menţin în întregime cele declarate de mine la confruntare.

In ce priveşte adevărul,tot adevărul,el este cuprins în răspunsurile mele date la anchetă.

Intrebare

Organelor de anchetă le este cunoscut din cercetări şi caracterul dtale de laş,fricos şi mincinos şi deacesa te previn că aceste însuşiri urâte ale dtale nu atrag după sine sancţiuni penale.O dare pe faţă cu curaj a acţiunilor dtale criminale în ultimul moment,organele de cercetări o vor ţine în seamă,considerând că ascunderea adevărului până în prezent se datoreşte acestor urâte însuşiri ale dtale şi deci va aprecia ca atare.Arată deci fără ocol activitatea dtale criminală desfăşurată în vederea răsturnării regimului nostru democrat-popular.

Răspuns

Fiind în faţa unor organe de cercetare penală,judecăţile şi aprecierile morale ale organelor de anchetă sunt în afara preocupărilor mele.

In ce priveşte acţiunile criminale desfăşurate împotriva regimului democrat popular,asemenea acţiuni nu există în sarcina mea.

Intrebare

In cursul anului 1947 ai fost la Paris?

Răspuns:Da,de două ori.

IntrebareCe combinaţii ai urzit cu VISOIANU în acest an?

Răspuns

Pe VISOIANU nu l-am văzut niciodată în acest an,deci nu am urzit cu el nici un fel de combinaţie.

Intrebare

Dta ai arătat organelor de anchetă că ai intenţionat să iei legătură cu VISOIANU în vederea reîntoarcerii lui în ţară.Vrei dta să arăţi adevărul asupra legăturilor dtale cu VISOIANU în 1947?

Răspuns

Cunoscând dela M.RALEA,ministru României la Washington,

./. ss/L.PATRASCANU

că la începutul verii anului 1947 VISOIANU, deşi fugit clandestin din ţară şi-a manifestat dorinţa să se întoarcă legal în ţară, am căutat să-l văd pe VISOIANU, cu prilejul trecerii mele prin Paris, la sfârşitul lui Iulie 1947.

Scopul urmărit de mine era următorul: dacă VISOIANU şi-ar fi dat prin mine garanţii serioase cu privire la activitatea lui viitoare pe care urma să o aibe în ţară, eu urmam să comunic aceste garanţii forurilor competente, aceste foruri urmând să-i faciliteze reîntoarcerea lui VISOIANU în ţară.

VISOIANU nu era însă la Paris, convorbirea cu el nu a avut loc şi nici un alt fel de legături nu au existat între mine şi VISOIANU, în cursul anului 1947.

Intrebare

VISOIANU a fugit din ţară cu un anumit scop şi nu mai avea dece să se mai întoarcă. Dece încerci dta cu astfel de invenţii să ascunzi adevărul asupra legăturilor dtale cu VISOIANU din anul 1947?

Răspuns

Afirmaţiile lui MIHAIL RALEA făcute în faţa unor foruri competente, în ce priveşte dorinţa şi intenţia lui VISOIANU să se întoarcă în ţară, având un caracter categoric, ele au determinat intenţia mea de al vedea pe VISOIANU la Paris.

Intrebare

Ai primit din partea vreunui for această însărcinare?

Răspuns

Nu, intenţia mea a constituit exclusiv iniţiativa mea personală.

Intrebare

A trădat ţara VISOIANU când a fugit?

Răspuns

Fuga lui clandestină din ţară nu a constituit un act de trădare faţă de ţară, eu cunoscând exact motivele fugii lui clandestine din ţară, aşa cum le-am arătat în declaraţiile date până acum.

Intrebare

De cine a fost scos VISOIANU din ţară?

Răspuns

Imprejurările concrete în care VISOIANU a fugit clandestin din ţară îmi sunt necunoscute, iar cel care m'a informat pentru prima oară asupra acestei fugi nu mi-a dat nici un amănunt în această privinţă.

./. ss/L. PATRASCANU

Intrebare

Organele Securității Statului au stabilit în mod precis și categoric faptul că VISOIANU a fost scos clandestin din țară de către americani, precum și faptul că dta cunoști foarte bine acest lucru. Atunci cum explici dta că pentru asta l-au scos americanii din țară, ca dta să-l readuci înapoi?

Răspuns

Până în Iulie 1947 nu s'a făcut nici un fel de relatare, nici oficială, nici neoficială, asupra condițiilor concrete în care a fugit VISOIANU clandestin din țară. Relatările asupra acestei chestiuni făcute în cursul procesului MANIU, au avut loc la patru luni după întoarcerea mea dela Paris. Nu rețin condițiile concrete ale fugii clandestine lui VISOIANU din țară, așa cum au reușit în cursul desbaterilor procesului Maniu.

Intrebare

Toată lumea știe că fuga din țară a unui om politic și mai cu seamă a lui VISOIANU, scos din țară de imperialiștii americani în mod clandestin, constitue o trădare de patrie. Cum se explică că tocmai dta, care ai fost ministru al justiției, tocmai dta nu cunoști acest elementar lucru?

Răspuns

Ceeace îmi este cunoscut despre fuga lui VISOIANU, am arătat mai sus și cunoscând motivele acestei fugi, ea nu constitue un act de trădare.

Intrebare

Organelor de anchetă le este cunoscut faptul întâlnirii dtale cu el în străinătate. Vorbește despre aceasta?

Răspuns

In anul 1947 pe VISOIANU nu l-am văzut în străinătate și deci nu am despre ce vorbi.

Intrebare

Pe ce alți reprezentanți ai reacțiunii românești fugiți din țară, i-ai mai văzut în străinătate?

Răspuns

Cu prilejul tuturor călătoriilor mele în străinătate nu am văzut pe niciunul din reprezentanții reacțiunii românești fugiți din țară.

Intrebare

Cui i-ai scos dta anumite valori din țară cu prilejul călătoriilor dtale în străinătate?

Răspuns

Cu prilejul plecării mele la Paris, la sfârșitul lui Ia -

./. ss/L. PATRASCANU

nuarie 1947, RADU XENOPOL m'a rugat chiar în momentul părăsirii casei mele, în drum spre gară, să predau un plic închis unui prieten de al lui dela Paris. De astă dată plecând cu trenul, căutând anumite lucruri în geamantan, am dat peste plicul lui XENOPOL, pe care de astă dată l-am privit ceva mai atent. Mărimea şi grosimea lui părăndu-mi-se suspectă, am rupt un colţ, am văzut că înăuntru sunt d olari, iar în textul scrisorii care era alăturat, se spunea şi suma lor şi anume de 35.000 dolari. Am refuzat să predau plicul la Paris, am reîntors întreaga sumă în ţară, i-am înapoiat lui XENOPOL împreună cu un bilet prin care îi spuneam că, încercând să-mi înşele buna credinţă, nu mai are ce căuta în casa mea şi rup orice legături personale cu el.

In 1946 în August, RUPENIAN şeful meu de cabinet m'a rugat să-i predau unchiului său TOROSIAN la Paris două zeci şi ceva de monezi de aur. Suma fiind mică, am acceptat să fac acest serviciu şefului meu de cabinet.

Altcuiva nu i-am scos cu nici un prilej nici un fel de valori din ţară.

<u>Intrebare</u>

Cu cine dintre complicii dtale ai avut discuţii, după întoarcerea dtale dela Paris (în anul 1947) privitor la organizarea complotului împotriva regimului nostru democrat popular complot la organizarea căruia ai participat şi dta?

<u>Răspuns</u>

Eu personal nu am participat la organizarea unui complot nici direct nici indirect. Neparticipând la complot nu am nici un fel de complici, deci nu am avut cu cine discuta o asemenea problemă.

<u>Intrebare</u>

Cu cine ai pregătit dta fuga dtale în străinătate în anul 1947?

<u>Răspuns</u>

Eu nu am pregătit fuga mea din ţară în anul 1947 cu nimeni.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal de inteorgatoriu şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

Arestat
ss/L. PATRASCANU

Anchetatori:
Cpt. de Sec. Gh. Moraru
Lt. Maj. de Sec. V. Vânătoru

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Lucrețiu Pătrășcanu, născut la 4 Noembrie, 1900 în orașul Bacău, fiul lui Dumitru și Lucreția, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu legal în orașul București Str. Vasile Lascăr No 100.-

29 Iulie 1950

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 20 și min. 15

" s'a terminat " " " "

Intrebare: Arată D-ta șirul acțiunilor criminale îndreptate pentru răsturnarea regimului nostru democrat popular, în continuare în anul 1947?

Răspuns: Nici în cursul anului 1947 nu am desfășurat nici un fel de acțiune criminală pentru răsturnarea regimului democrat-popular.-

Intrebare: Organele de cercetări te previn că aceste acțiuni criminale ale D-tale duse împreună cu reprezentanții reacțiunii din țară și din afară, sunt în întregime cunoscute organelor Securității Statului.- Făcând declarații sincere, arătând în întregime adevărul și numai adevărul, aceasta poate fi luată în considerare de către organele de cercetări, constituind deci o circumstanță atenuantă și D-ta ca fost jurist și avocat cunoști bine acest lucru.- Arătați deci crimele pe față!

Iscălitura, Pătrașcanu

Urmare: Răspuns: N-am nimic nici de adăogat sau de schimbat la declarația făcută mai sus.-

Intrebare: Organele de anchetă le este cunoscut din cercetări felul în care te-ai înțeles cu ceilalți complici ai d-tale pentru a ascunde la cercetări, în cazul descoperirii, aceste acțiuni criminale.-

Organele de cercetări ți-au dovedit la confruntări că, complicii d-tale au renunțat de a mai ascunde adevărul și l-au dat pe față în prezența d-tale.-

Organele de cercetări te previn că este zadarnică toată această luptă ce o duci de a ascunde adevărul.- Arată deci fără ocol adevărul!

Răspuns: Deoarece nu am desfășurat nici un fel de activitate criminală, nu există complici și nici o încercare de a ascunde ceeace nu există.- Ințelegeri de acest fel nu am avut cu nimeni.-

In ce privește declarațiile celor cu care am fost confruntat, mențin în întregime cele declarate de mine la confruntare.-

In ce privește adevărul, tot adevărul, el este cuprins în răspunsurile mele date la anchetă.-

Intrebare: Organele de anchetă le este cunoscut din cercetări și caracterul d-tale de laș, fricos și mincinos și deaceea te previn că aceste însușiri urâte ale d-tale nu atrag după sine sancțiuni penale.- O dată pe

Iscălitura,

Urmare: față cu curaj a acțiunilor d-tale criminale în ultimul moment, organele de cercetări o vor ține în seamă, considerând că ascunderea adevărului până în prezent se datorești acestor urâte însușiri ale d-tale și deci va aprecia ca atare!- Arată deci fără ocol activitatea d-tale criminală desfășurată în vederea răsturnării regimului nostru democrat-popular!-

Răspuns: Fiind în fața unui organ de cercetare penală, judecățile și aprecierile morale ale organelor de anchetă sunt în afara preocupărilor mele.-

În ce privește acțiunile criminale desfășurate împotriva regimului democrat popular, asemenea acțiuni nu există în sarcina mea.-

Întrebare: În cursul anului 1947 ai fost la Paris?

Răspuns: Da, de două ori.-

Întrebare: Ce combinații ai urzit cu Gafencu în acest an?

Răspuns: Pe Gafencu nu l-am văzut niciodată în acest an, deci nu am urzit cu el nici un fel de combinație.-

Întrebare: D-ta ai arătat organelor de anchetă că ai intenționat să iei legătură cu Gafencu în vederea reîntoarcerii lui în țară.- Vrei d-ta să arăți adevărul asupra legăturilor d-tale cu Gafencu în 1947?

Răspuns: Cunoscând dela M. Ralea, ministru României la Washington, că la începutul verii anului 1947 Gafencu, deși fugit clandestin

Semnătura [signature]

Urmare: din țară, și-a mai făcut dorința să se întoarcă legal în țară, am căutat să-l văd pe Hișoianu, cu prilejul trecerii mele prin Paris, la sfârșitul lui Iulie 1947.-

Scopul urmărit de mine era următorul: dacă Hișoianu ~~ar~~ și-ar fi dat prin mine garanții serioase cu privire la activitatea lui viitoare pe care urma să o aibe în țară, eu urmam să comunic aceste garanții forurile competente, aceste foruri urmând să-i faciliteze reîntoarcerea lui Hișoianu în țară.-

Hișoianu nu era însă la Paris, convorbirea cu el nu a avut loc, și nici un alt fel de legături nu au existat între mine și Hișoianu, în cursul anului 1947.-

Întrebare: Hișoianu a fugit din țară cu un anumit scop și nu mai avea deci să se mai întoarcă.- Deci încerci D-ta cu astfel de invenții să ascunzi adevărul asupra legăturilor D-tale cu Hișoianu din anul 1947?

Răspuns: Afirmațiile lui Mihail Ralea făcute în fața unor foruri competente, în ce privește dorința și intenția lui Hișoianu să se întoarcă în țară, având un caracter categoric, ele au determinat intenția mea de al vedea pe Hișoianu la Paris.-

Întrebare: Ai primit din partea vreunui for această însărcinare?

Răspuns: Nu, intenția mea a constituit exclusiv inițiativa mea personală.-

Întrebare: A trădat țara Hișoianu când a fugit?

Semnătura, [signature]

Urmare: Răspuns: Fuga lui clandestină din țară nu a constituit un act de trădare față de țară, necunoscând exact motivele fugii lui clandestine din țară, așa cum le-am arătat în declarațiile date până acum.-

Intrebare: De cine a fost scos Hațieganu din țară?

Răspuns: Imprejurările exacte în care Hațieganu a fugit clandestin din țară îmi sunt necunoscute, iar cel care m'a informat pentru prima oară asupra acestei fugi nu mi-a dat nici un amănunt în această privință.-

Intrebare: Organele Securității Statului au stabilit în mod precis și categoric faptul că Hațieganu a fost scos clandestin din țară de către americani, precum și faptul că D-ta. cunoști foarte bine acest lucru.- Atunci cum explici D-ta. că pentru asta l-au scos americanii din țară, ca D-ta. să-l readuci înapoi?

Răspuns: Până în Iulie 1947 nu s'a făcut nici un fel de relatare, nici oficială, nici neoficială, asupra condițiilor exacte în care a fugit Hațieganu clandestin din țară.- Relatările asupra acestei chestiuni făcute în cursul procesului Maniu, au avut loc la patru luni după întoarcerea mea dela Paris.- Nu rețin condițiile exacte ale fugii clandestine lui Hațieganu din țară, așa cum au reeșit în cursul desbaterilor procesului Maniu.-

Intrebare: Toată lumea știe că fuga din țară a unui om politic și mai cu seamă a lui Hațieganu, scos din țară de imperialiștii americani în mod clandestin, constitue o trădare de patrie.- Cum

Semnătura: [signature]

Urmare: se explică că tocmai D-ta. care ai fost ministru al justiției, tocmai D-ta. nu cunoști acest elementar lucru?

Răspuns: Ceeace îmi este cunoscut despre fuga lui Tișoianu, am arătat mai sus, și cunoscând motivele acestei fugi, ea nu constituie un act de trădare.-

Intrebare: Organele de anchetă le este cunoscut faptul întâlnirii D-tale cu el în străinătate.- Vorbește despre aceasta?

Răspuns: In anul 1947 pe Tișoianu nu l-am văzut în străinătate și deci nu am despre ce vorbi.-

Intrebare: Pe ce alți reprezentanți ai reacțiunii românești fugiți din țară i-ai mai văzut în străinătate?

Răspuns: Cu prilejul tuturor călătoriilor mele în străinătate nu am văzut pe niciunul din reprezentanții reacțiunii românești fugiți din țară.-

Intrebare: Cui i-ai scos D-ta. anumite valori din țară cu prilejul călătoriilor D-tale în străinătate?

Răspuns: Cu prilejul plecării mele la Paris, la sfârșitul lui Ianuarie 1947, Radu Xenopol m-a rugat chiar în momentul părăsirii casei mele, în drum spre gară, să predau un plic închis unui prieten de-al lui de la Paris.- De astă dată plecând cu trenul, căutând anumite lucruri în geamantan, am dat peste plicul lui Xenopol, pe care de astă dată l-am privit ceva mai atent- bănuind ca

Semnătura [signature]

Urmare: și grosimea lui părându-mi-se suspectă, am rupt un colț, am văzut că înăuntru sunt dolari, iar în textul scrisorii care era alăturat, se spunea și suma lor și anume de 35.000 dolari.- Am refuzat să predau plicul la Paris, am reîntors întreaga sumă în țară, i-am înapoiat lui Xenopol împreună cu un bilet prin care îi spuneam că, încercând să-mi înșele buna credință, nu mai are ce căuta în casa mea și rup orice legături personale cu el.-

In 1946 în August, Rupenian șeful meu de cabinet m'a rugat să-i predau unchiului său Torosian la Paris două zeci și ceva de monezi de aur.- Suma fiind mică, am acceptat să fac acest serviciu șefului meu de cabinet.-

Altceva nu i-am scos cu nici un prilej nici un fel de valori din țară.-

__Intrebare:__ Cu cine (dintre complicii D-tale) ai avut discuții, după întoarcerea D-tale dela Paris (în anul 1947) privitor la organizarea complotului împotriva regimului nostru democrat popular, complot ~~Răspuns~~ la organizarea căruia ai participat și D-ta?

__Răspuns:__ Eu personal nu am participat la organizarea unui complot nici direct nici indirect.- Neparticipând la complot nu am nici un fel de complici, deci nu am avut cu cine discuta o asemenea problemă.-

__Intrebare:__ Cu cine ai pregătit D-ta fuga D-tale în străinătate în anul 1947?

__Răspuns:__ Eu nu am pregătit fuga mea din țară în anul 1947 cu nimeni.-

Semnătura [signature]

Urmare: După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

Anchetat, [illegible]

Anchetatori:

Cpt. de sec. [illegible]

Lt. Maj. de sec. [illegible]

Prezentul dosar conține 600 file (șase sute file).

19.VI.956 [illegible]

Prezentul dosar conține un număr de 600 file, plus două file (I-II), un total de 602 file, s-a fost verificat de LIVIU PLEȘA, azi 19 mai 2003

[illegible]

Semnătura,